

VÄGEN OCH DESS VANDRARE

VÄGEN OCH DESS VANDRARE

Fyra serier uppsatser:
KUNSKAP OCH VARA
VÄGEN OCH DESS VANDRARE
VILJA, VISDOM, VERKSAMHET
SJÄLVERINRING, SAMVETE, RÄTT INSTÄLLNING

sammanställda av
Lars Adelskogh

FOINIX FÖRLAG
2014

Första serien:
KUNSKAP OCH VARA
innehållande uppsatserna
Kunskap
Vara
Tänkande
Förståelse
Skola

1 KUNSKAP

1.1 Allmänt om kunskap

¹”Kunskap måste bli kunskap för den som tar emot den.” Kunskap är visserligen något i och för sig, något materiellt, som allt annat i tillvaron. Detta betyder emellertid inte nödvändigtvis att den för lärjungen blir kunskap, att den i hans medvetenhet fullgör funktionen av kunskap. För honom blir den kunskap först, när han förstår den såsom den är avsedd att förstås.

²Kunskap består i den avsedda relationen mellan lärarnas och lärjungarnas medvetenhet.

³Man kan lära sig mer på en halvtimme, då man är i direkt kontakt med en kunskapskälla, oavsett under vilka omständigheter denna kontakt upprättas, än under årtal av formella studier.

⁴Man kan lära sig och utrusta sig med en kunskapspotential, som först senare utvecklas till verklig kunskap.

⁵Kunskap är icke endast hylozoiken och kunskapen om livslagarna utan även allsidig orientering i fysiska världen. Dylig orientering måste givetvis vara grundad på fakta.

⁶Esoterisk kunskap är inte som exoterisk, där allting ligger på samma nivå. Esoterisk kunskap ligger på många nivåer, varav de allra flesta är ouppnåeliga för oss människor i vårt nuvarande vara. Men varats nivå förändras ständigt, så att man kan förstå något esoteriskt på morgonen men ha återigen mistat förståelsen på aftonen samma dag. Man glömmer ständigt det man lärt, också det mest elementära. Minne och glömska beror på ens vara. Därför måste man ständigt förnya studierna och sträva efter att förbättra varat.

⁷Utan esoteriska kunskapen om verkligheten och livet kan människorna icke att deras illusioner och fiktioner är överkliga. Denna överklighet kan vara svår nog att upptäcka för esoteriker. Den emotionala illusionen är en emotional realitet, liksom fiktionen en mental realitet. Det är därför de är övertygande i sin intensitet, oemotsägliga för dem som icke principiellt insett deras ofrånkomliga illusivitet och fiktivitet. Endast kausalideerna kan frigöra från detta beroende. Endast kausalmedvetenheten uppklarar deras bedräglighet, eftersom den konfronterar dem med bestående verkligheten. Det var detta Platon menade med ideerna såsom de ”sant varande”.

⁸Det får bli esoterikens uppgift att samla så många logiska, psykologiska och objektivt hållbara bevis som möjligt. Det får bli esoterikens uppgift att

rensa ut alla mänsklighetens under årtusenden samlade illusioner och fiktioner, så att mänskligheten icke vidare skall bli bedragen utan kunna lita på sina "auktoriteter".

⁹Kunskap är möjlig i fysiska världen ifråga om sådant, som för förnuftig förklaring icke är beroende av överfysisk materiell verklighet eller överfysiska energier, man kan säga: allt enbart fysiskt. Kunskap är omöjlig ifråga om allt, som för sin förklaring är beroende av emotional och mental materia och hithörande energier. Kunskap är möjlig i kausalvärlden (platoniska idévärlden), ty ideernas verklighetsinnehåll återger exakt bestående verkligheten.

¹⁰Olika ideologier (obs, icke ideologier) kommer alltid att finnas. Det finns sju olika sätt att betrakta verkligheten, motsvarande de sju departementens uppgifter. Men de är inklusiva och icke exklusiva. De har allt väsentligt och fundamentalt gemensamt. De möjliggör för sina studerande full förståelse för det som skiljer i de andra sex synsätten. Så snart någon världs- eller livsåskådning verkar isolerande, är det något fel i uppfattning eller framställning.

1.2 Tre kännetecken på kunskap

¹Innehållet är endast ett av tre kännetecken på verklig kunskap. De två andra är metoden och ändamålet. Ompröva, med användande av dessa tre kännetecken, dina antaganden om lärande, förståelse, insikt, visshet, klarhet! Kriteriet på om kunskap är esoterisk eller ej ligger inte i materiaspekten, inte ens i medvetenhetsaspekten, utan i viljeaspekten. Vad betyder det? Materiaspekten har med studiets föremål, innehåll, ämne att göra. Att man studerar "esoteriska grejor" är alltså inte det avgörande, ty det kan göras på hur låg medvetenhetsnivå som helst: veckotidningsastrologi, intresse för tidigare liv drivet av nyfikenheten och självmärkvärdigheten.

²Det är inte "esoterisk undervisning" enbart därför att det handlar om mångfalden av världar, medvetenhetsutvecklingen, hierarkin av högre lärare och hjälpare. Det är esoterisk undervisning endast när uppgifter om sådana överfysiska verkligheter lämnas i sådana sammanhang att det kan ha en medvetenhetshöjande effekt på mottagaren. "Esoteriska fakta" framställda i sammanhang där man vädjar till lättrogenheten, sensationslystnaden, ansvarslösheten och lättjan (till exempel där planethierarkins medlemmar framställs som människors springpojkar och daddor) är inga esoteriska fakta utan beståndsdelar i ett nytt trossystem av vanligen fördummande och dogmatiserande slag.

³Det är den esoteriska studiegruppens nivå, som avgör om det är ett

esoteriskt studium eller ej. Medvetenhetsnivån får inte vara för låg. Men inte heller denna är det egentliga kriteriet för om det är esoteriskt studium gruppen ägnar sig åt. Utan, som sagt, viljeaspekten allenast. Nämligen: strävar man, arbetar man med att förbättra sitt vara, försöker man övervinna svagheter, förverkliga sina slumrande potentialer? Är arbetet ändamålsenligt efter planen för allt livs utveckling?

⁴Det nyss sagda sammanhänger med den i uppsatsen VARA omtalade indelningen i hyliker, psykiker och pneumatiker.

1.3 Kunskapens tre källor

¹Det finns tre källor till kunskap: egen erfarenhet, analogislut och tillförlitlig auktoritet.

²För människan fram till dess hon blir kausaljag gäller att det är endast i fysiska världen som den egna erfarenheten ger säker kunskap. På grund av det kaotiska tillståndet i emotionalvärlden, där invånarnas känslotänkande skapar objektivt iakttagbara former, är det omöjligt för andra än särskilt tränade lärjungar att bedöma verklighetshalten av vad de där får uppleva. I mentalvärlden är varje objektivitet utesluten för lägre slags jag än kausaljag.

³Analogin är det förnämsta esoteriska slutledningssättet.

⁴Som fullgoda auktoriteter i människans tre världar (47–49) gäller först 45-jag, esoteriska mästare. De behöver aldrig misstaga sig ifråga om de tre verklighetsaspekterna i dessa tre världar.

⁵46-jag är fullt kompetenta att bedöma materie- och medvetenhetsaspekterna i de tre världarna. De är också fullt kompetenta att grunda skolor, vilket de naturligtvis inte gör annat än på högre uppdrag. Kausaljag är fullt kompetenta att bedöma materieaspekten i människans tre världar, dock inte medvetenhets- och rörelseaspekterna, vilket förklarar vissa misstag rörande dessa som kausaljag gjort.

1.4 Rätt syn på kunskap

¹Vi får icke godtaga något vi icke begriper eller icke förstår. När vi begriper och insatt fakta i det nya system vi måst konstruera, återstår att befria oss från de vanföreställningar vi invävt i de undermedvetna komplexen. Och det tar tid. Det kan hända att vi därvid råkar in i ett såväl mentalt som emotionalt kaos.

²Det har visat sig att de, som drivs av instinkten att "sanningen" dock måste vara att finna någonstans, till slut också påträffar esoteriken. Det ligger en livets läxa att inhämta i detta "eviga sökande". Endast den har

rätt till kunskapen, som gör allt för att finna den. Och den, som gått skenbart resultatlösa sökandets väg, har fått den nödvändiga skolningen för rätt insikt. Men det gäller att icke fastna för första bästa sannolika system utan undersöka alla.

³Den logiskt-filosofiskt skolade godtar hylozoiken icke därför att den är motsägelsefri och oåtkomlig för kritik, utan därför att den på ett för sunna förnuftet enastående sätt förklarar tusentals eljest oförklarliga företeelser. Men för att kunna konstatera detta fordras att man bemästrat systemet och sedan prövat dess användbarhet såsom förklaringsgrund. Den undersökningen är icke gjord i en handvändning. Vanligtvis tar det flera år, innan man hunnit tillämpa den inom alla områden av mänsklig erfarenhet. Man så att säga växer långsamt in i förståelsen och blir alltmer övertygad. Alltså raka motsatsen mot övriga åskådningar, som med tiden visar sig allt mindre hållbara, ju mer man haft tid att analysera dem.

⁴Även om en teori och hypotes överensstämmer med verkligheten, så blir den intet faktum i individens egen erfarenhet, förrän den förverkligats, omsatts i livet. Det är de gjorda erfarenheterna, som bli till latenta insikter, införlivade och oförlorbara. Det teoretiska vetandet kan uppöva tankeförmågan men går såsom insikt förlorat när inkarnationen är över. Det vi enbart "tror" ger ingen övertygelsens oförlorbara visshet i kommande liv. Det vi uppfattar såsom självklart kan synas så på grund av sitt logiska sammanhang. Men det går icke att "leva på", om det ej överensstämmer med vårt eget omedvetna erfarenhetssystem, hur förtrollande det än ter sig för vår fantasi.

⁵Esoteriska axiomat, "den invigde vet emedan han arbetar", betyder att kunskap förvärfvas genom experiment och erfarenhet. "Invigd" innebär att det måste finnas vissa grundläggande förutsättningar. Lagen för självförverkligande är utvecklingens väg, vägen till insikt, förståelse och förmåga.

⁶Det är ingalunda så som esoteriska nybörjaren tror, att esoteriken löser alla problem, det vanliga fundamentala misstaget. Det är genom att lösa problemen, som individen utvecklas. Esoteriken gör det möjligt för människan att lösa sina problem. Det är däri dess betydelse ligger.

⁷Många nyblivna lärjungar klagar över att de ska behöva "leva i mörkret". Det är oundvikligt, tills man förvärvat kausal objektiv medvetenhet, kan studera verkligheten och de faktorer i det förflutna som verkar skeendet i det närvarande och även i många avseenden i den framtid, som sträcker sig utöver nuet. Nybörjaren vägleds av dels sitt esoteriska vetande (oftast enklaste grundsystemet och kännedom om några få livslagar), dels förvärvat latent instinkt för riktigt handlande. Detta möjliggör den erfarenhet som medför en ständigt ökad insikt i och förståelse för det förut obegripliga och slutligen

leder in i idévärlden, där verkligheten ligger utbredd för hans häpna syn, de mänskliga världarnas materiella verklighet med alla det förflutnas processer.

⁸För att kunna bli lärjunge fordras att ha lärt sig inse att ingen individ i fjärde naturriket kan veta något, som är värt att veta. Fysiska världens och livets trivialiteter och vad som alla kan fysiskt konstatera må ha sitt värde för vardagslivet. Men det är icke dylikt det är fråga om.

1.5 Att förverkliga kunskapen

¹Att förverkliga kunskapen betyder att steg för steg bli en sådan, för vilken kunskapen är verklig. För den outvecklade människan kan kunskapen vara enbart en tro. Allteftersom kunskaps-, tanke- och förståelse-redskapen förfinas, förvandlas också människans uppfattning av kunskapen: från tro till en genomtänkt arbetshypotes och från arbetshypotes till en med egna erfarenheter allt bättre underbyggd förvissning. På gränsen till kausaljag har individen lämnat tro och hypotes bakom sig, åtminstone vad avser människans tre världar. Kausaljaget vet, så för detta slags jag är kunskapen verklig. Kausaljaget har förverkligat kunskapen – i en första etapp. Nästa etapp är givetvis 46-jaget. Och så fortsätter det.

²Även innan vi är kausaljag, innan kunskapen är verklig för oss, kan vi vara, leva, handla som om kunskapen vore verklig. Ju mer och bättre vi gör det, desto snabbare nalkas vi det tillstånd, där kunskapen blir verklig för oss.

³Kunskap är nödvändig. Men den är praktiskt värdelös, om dess medvetenhet icke också visar sin energiaspekt.

⁴Kunskapen om energierna och dessas användning är det som möjliggör evolution och för individens del uppnående av femte naturriket.

⁵Många svårigheter uppstår genom att vi icke begagnar vårt vetandes energi. Alla medvetenhetsyttringar är samtidigt energiyttringar. Och blir energierna icke utlösta i verksamhet, så måste de finna andra utlopp, och det blir i regel till vår egen skada i något avseende. Detta är ett av skälen till att esoteriska kunskapen måste hemlighållas för dem som inte förstår att omsätta den i verksamhet.

1.6 Vetande (lärdom), kunskap och visdom

¹Vetande eller lärdom (information), kunskap och visdom måste skiljas åt. Vetande, lärdom, är enbart ansamlad information, uppgifter om allt möjligt. Uppgifterna behöver inte vara sanna, överensstämna med verkligheten. Även om de är sanna, kan de för ett viktigare sammanhang eller ändamål vara sakligt sett obetydliga eller oväsentliga. I och för sig kor-

rekta fakta kan genom att hamna i fel sammanhang bli meningslösa eller vilseledande. Likaså kan en enda felaktig uppgift bland för övrigt riktiga fakta förvrida hela framställningen.

²Lärdom är i sig ingenting dåligt. Den fyller en funktion på sin nivå, är viktig som ett steg i människans intellektuella utveckling. Det som uppfattas som esoterikernas motstånd mot och kritik av lärdomen är egentligen inte kritik av lärdomen i sig, endast mot tendensen att betrakta lärdomen som något den inte är.

³De lärda visar sig ofta inte förstå att det finns något bortom lärdom, något vida högre. Man måste alltid sträva efter något som ligger högre än ens nuvarande tillstånd för att kunna gå framåt också på det egna området.

⁴Kunskap är idel fakta, väsentliga fakta, insatta i sina riktiga relationer med varandra, så att de bildar ett sakligt sett väsentligt sammanhang. Många sammanhang, rätt sammansatta till en ännu större helhet, bildar ett kunskapssystem. Kunskap är inte detsamma som vidgat vetande. Något aldrig så vidgat vetande kan ersätta kunskap. Kunskap är inte kvantitativt utan kvalitativt överlägsen vetande. Det som kvalitativt skiljer kunskapen från vetandet är förståelsens tillväxt, medvetenhetens höjning.

⁵Visdom är kunskap ändamålsenligt tillämpad i handling. Lika litet som en enbart kvantitativ tillväxt av vetande gör kunskap, lika litet gör en enbart kvantitativ ökning av kunskap visdom. Liksom ett kvalitativt tillkommande element skiljer kunskap från vetande, skiljer ett dylikt kvalitativt element visdom från kunskap. Ifråga om visdomen är detta kvalitativa element den bearbetade erfarenheten. Det är genom att söka tillämpa sin kunskap, göra misstag och lära av dem, bearbeta dessa misstag, som individen växer i visdom.

⁶Det grekiska ordet *sofós* brukar översättas med "vis", så att sofia blir "visdom", filosofos betyder "den som älskar visdom" och så vidare. Men i det gammalgrekiska samhället gällde exempelvis en skicklig skomakare för sofos i sitt yrke lika mycket som en vishetslärare i sitt. En exaktare översättning av sofos är därför "skicklig i sitt värv", "skicklig i handling", Visdom är alltså detsamma som förmågan att tillämpa kunskapen, handlingsskicklighet. Visdomen är praktiken. Kunskapen är blott teorin.

⁷Det räcker givetvis inte med handling. Visdom är handling med kvalitet, medvetenhetens kvalitet. Visdom är förmåga att förverkliga. Det finns ingen visdom, om det inte dessförinnan finns sunt förnuft. Visdomen kan utan det sunda förnuftet inte taga sig uttryck.

⁸I esoteriken gäller att kunskap ej går före erfarenheten utan är ett resultat. Man lär genom att leva, genom egna experiment i livet. Den kunskap man inhämtat före erfarenheten får en helt annan betydelse genom

erfarenheten. Kunskap ger ej heller förmåga att förverkliga. Den förmågan får människan genom erfarenheten, genom otalet misslyckade erfarenheter. Det är därför som misstag är nödvändiga på vägen till visdom. Det är också därför det heter *sapere aude*, våga vara vis, ty det skulle också kunna heta: våga göra misstag.

⁹Den livsokunnige låter sig nedslås genom misslyckanden, klandrar sig själv och förlorar självtilliten. Den livserfarne vet att misstag är oundvikliga och att det är genom misstagen man lär mest. Han förvärvar självtillit genom sina misslyckanden, ty därefter vet han mycket mer än förut. Den, som icke vågar handla av fruktan för misslyckande, går ofta miste om värdefulla tillfällen att lära. Många fruktar också andras kritik. Kritik är en sak man måste räkna med. Man skall tvärtom välkomna den som ett nödvändigt tillfälle att öva sig i att bli oberoende och oberörd av andras omdömen. Osårbarhet är en nödvändig egenskap, ett av den verkliga människans kännetecken.

¹⁰Liksom det finns en utvecklingsprocess, som leder individen från vetande till kunskap och från kunskap till visdom, finns en avvecklingsprocess för enskilda och hela grupper, om de inte ser upp: Vad blev det av den visdom som förföll i kunskap? Vad blev det av den kunskap som förföll i vetande? Vad blev det av det vetande som förföll i information?

¹¹Sök visdomen medan du äger styrkan! Annars kanske du förlorar styrkan utan att finna visdomen.

¹²”Den som älskar visdom, älskar livet. Och den som söker henne tidigt, skall fyllas av glädje.”

1.7 Kunskapen är alltjämt esoterisk

¹Kunskapen upphör inte att vara esoterisk, därför att den offentliggöres. Den förblir väsentligen esoterisk, därför att dess viktigaste del – viljeläran, energiläran – alltjämt är esoterisk, därför att även den offentliggjorda delen är ofattbar för de allra flesta, därför att även de, som med en viss förståelse studerar den offentliggjorda delen, tränger in i den endast steg för steg i en process, som pågår under många år.

²Kunskapen förblir väsentligen esoterisk. Och ”esoterisk” betyder ”initiatisk”, förbehållen de invigda. Också individens sätt att förvärva den publicerade delen av kunskapen är initiatiskt, sker steg för steg i en process av ökande förståelse. Liksom initiationernas väg är lång och svår, så är även denna process lång och svår, kräver växande förståelse och stora ansträngningar. Liksom initiationernas väg förutsätter processen en förbättring av varat, ty utan att förbättra varat kan man inte öka förståelsen. Lik-

som initiationernas väg är en serie stora medvetenhetsexpansioner, är processen att förvärva kunskapen en serie små medvetenhetsexpansioner.

1.8 Kunskapens sammanhang med varat

¹Det är viktigt att studera från både egen individuell och allmän synpunkt hur varat sammanhänger med kunskapen. Ingen ökning av kunskapen förbättrar utan vidare varat. Och ingen förbättring av varat ökar utan vidare kunskapen. Men det finns många viktiga samband mellan kunskapens ökning och varats förbättring. Dessa samband studerar alla lärjungar i två teman: kunskapen i varat och varat i kunskapen, det vill säga: 1) Vad är det i varats förbättring som vi kan använda till att öka kunskapen? 2) Vad är det i kunskapens ökning som vi kan använda för att förbättra varat?

²Det första temat, ”kunskapen i varat”, handlar främst om att undanröja hinder för mottagandet av kunskapen sådan den är, inte sådan ”jag” (den falska personligheten, det oförbättrade varat) önskar att den vore. Dylika hinder beror på brister eller felställningar i lärjungens vara. Ur illusioner och fiktioner härrör negativa reaktioner på och negativa åsikter om kunskapen. När lärjungen förbättrar varat, genomskådar han dessa, förstår med tiden hur de uppstått. Det andra temat, ”varat i kunskapen”, handlar främst om vägar till att bättre förstå de särskilt viktiga delar av kunskapen som förklarar medvetenhetsutvecklingen i olika skalor, alltifrån kosmiska, solsystemiska och planetariska processer ner till de individuella förutsättningarna. Genom studiet av livslagarna, i synnerhet lagen för självförverkligande och aktiveringslagen, får lärjungen många viktiga uppslag till det egna arbetet med att förbättra varat. Också det teoretiska studiet av planethierarkin och lärjungaskapet, det vill säga de äldre bröderna, deras arbete och betingelserna för att stegvis inlemma sig i denna organisation och dess arbete, bör med tiden ge en bättre förståelse och motivation för arbetet med det egna varat. Också insikten om att livet – i både stor skala (kosmisk, solsystemisk etc.) och liten skala (individens själv) – är djupt meningsfullt ger lärjungen en stark drivkraft till arbetet med att förbättra det egna varat. Den drivkraften eller motivationen saknar de som tror att vi lever bara ett liv.

³Hylozoikens system kräver ständig reflexion, långa tankar, förbindande av många ideer. Allt detta höjer kvaliteten i tänkandet och förbättrar alltså varat. Studiet av livslagarna och andra till esoteriska livsåskådningen hörande ämnen ger anledning till självprovning, självbetraktelse, uppfördran till mer och bättre arbete med en själv, vilket förbättrar varat.

⁴En individ med ett outvecklat vara måste genomgående missförstå esoteriken, till exempel klandra planethierarkin för att den alltsedan Atlantis' dagar lever undanskydd för mänskligheten, eller ställa andra krav på högre rikens individer, såsom att tro Augoeides och femte naturrikets individer borde vara människornas daddor och springpojkar, som hjälper till i alla möjliga privata och egoistiska angelägenheter. Eller omvänt kan en dylik individ förvånas över att de som nått femte naturriket är angelägna om att hjälpa mänskligheten: "När jag väl har nått dit, kommer jag aldrig mer att befatta mig med den här otacksamma mänskligheten." Som om man nådde enheten på bitterhetens, avståndstagandets, separationsens och kärlekslöshetens väg!

1.9 Esoterikerns fyra första lärdomar

¹Det första esoterikern får lära sig är att allt han dittills trott, ansett, antagit är totalt felaktigt. Det är baserat på verklighets- och livsokunnighetens fantasier. Livet i fysiska världen ger ingen människa möjlighet att förstå tillvaron utöver denna enda värld. Alla högre slag av liv är totalt annorlunda, och vad som spekulerats om dessa är alltigenom felaktigt. Han får så småningom själv lära sig inse att han ingenting vet som är värt att veta. Kunskapen om verkligheten kan förvärvas endast i femte naturriket. Ingenting av vad som lärdes i de esoteriska kunskapsordnarna av representanter för detta femte rike har blivit känt före 1875. De människor, som utger sig för att äga självförvärvad kunskap om verkligheten, är offer för sin klärvoajans. Detta måste fastslås definitivt.

²Det andra esoterikern får veta är att den kunskap han får är avsedd att göra honom till ett lämpligt redskap för mänsklighetens medvetenhetsutveckling, för att tjäna, icke för att tillgodose hans eget behov av kunskap som ger makt.

³Det tredje esoterikern får veta är att kunskapens förvärvande icke är ett lekverk utan betyder arbete och möda, hårt arbete, oavlåtligt arbete, aldrig avslutat arbete, att man icke utan vidare kan ila normala utvecklingen miljontals år i förväg.

⁴Det fjärde är att all kunskap medför ansvar med ofrånkomliga följder för framtiden och i framtida liv. Vi har icke fått denna annars oåtkomliga kunskap för att bli märkvärdiga och känna oss överlägsna. Vi blir ödmjuka för denna oförtjänta gåva.

1.10 Nybörjares missuppfattningar

¹”Popularisering” och förenkling är kryckor och stöd för nybörjarstadierna. Den förståelse, som därmed erhålls, är mycket mer begränsad än neofyterna vanligen tror. Så snart neofyterna börjar sträva efter att nå bortom elementära och populära framställningar, kan de på allvar gå framåt. Om en sådan strävan skall krönas med framgång, måste först deras vara förbättras.

²Ytterst vanligt är misstaget att förväxla kunskapen med den dialektiska form den måste ha för att alls framställas för mänskliga intellekt. Dialektiken, den logiska, konsekventa argumentationen, begreppsbestämningarna, måste förvisso bemästras, och ingenting däri får förbli oklart eller outrett i lärjungarnas tanke. Men de måste förr eller senare kunna fatta kunskapen dialektiken förutan.

³Meningslösa och hinderliga för den högre medvetenhetens utveckling är neofyternas tvister om allehanda detaljer, som saknar betydelse för den önskvärda helhetssynen, spekulationer om sådant de ändå inte kan veta något om, krav på att få veta det eller detta utöver all den mängd kunskap som ändå förmedlats till dem. De borde ställa sig frågorna: Hur har jag bemästrat allt jag hittills fått veta? Har jag bemästrat ens det elementära? Har mitt vara förbättrats i samma mån som min kunskap ökats? Är jag beredd att betala för allt jag kräver att få och hur har jag hittills betalat?

⁴Kunskap består i den avsedda relationen mellan lärarens och lärjungarnas medvetenhet. Var ligger då felet, om lärjungarna inte lär sig? Ligger det hos läraren, hos kunskapen eller hos lärjungarna?

⁵Det visar sig att lärjungen behöver studera icke endast läran utan även sig själv. Han behöver genomskåda vad som hindrar honom att lära, upptäcka vilka förändringar av sina inställningar han bör vidtaga för att hjälpa sig själv att lära.

⁶Otålighet över att inte få veta mera måste ersättas med tacksamhet för att ha fått veta allt detta man ändå tagit emot. Irritation över att inte förstå eller inte få allt förklarat måste ersättas med förnöjsamhet med den lott av kunskap man fått och insikt om att man under alla betingelser fått mer än man gjort sig förtjänt av. Ett oförbättrat vara kan i alla händelser inte taga emot mera.

⁷Livstillit, självtillit och lagtillit måste förvärvas också i fråga om inställningen till kunskapen och studierna.

1.11 Selektiva studier

¹Många av dem, som intresserar sig för esoterik, studerar selektivt och läser selektivt. De skänker inte hela materialet den uppmärksamhet det kräver. De väljer ut det som känslomässigt berör dem positivt och väljer bort det som känslomässigt berör dem negativt; tar fasta på det som stämmer överens med deras redan fixerade dogmer, det som tilltalar deras känslotänkande och fantasi, det som stimulerar deras nyfikenhet, känsla av utvaldhet och betydelse med mera. Och det som de tycker om eller finner spännande lägger de på minnet eller söker mer av och djupare. Men detta som de väljer ut är ofta sådant som de minst av allt behöver.

²Därmed blir de endast ännu mer befästa i sina fiktioner och illusioner. Några av dessa människor kommer med tiden underfund med att de med dylika ”studier” inte lär sig något, inte kommer någon vart. Situationen är typisk för sådana självstudier, som bedrivs utan ledning av en kompetent lärare. Läraren har ju till uppgift att fästa lärjungarnas uppmärksamhet på det som de behöver lära för att gå framåt. Detta som de behöver är ofta något helt annat än det som de begär.

³Allmänt kan sägas att den som studerar selektivt ifrågasätter lärarnas avsikt, erfarenhet och visdom. Det naturliga vore att utgå ifrån att materialet skall studeras i sin helhet just därför att lärarna framlagt det i sin helhet och att lärarna är de bästa bedömarna av vad lärjungarna skall studera. Lärjungarna, som är i studiets första början, kan omöjligt förstå och bedöma ändamålet med studierna, kan omöjligt veta varför de skall studera just de delar av materialet som de så gärna vill hoppa över.

1.12 Några exempel på selektiv läsning

¹Somliga läsare av *Kunskapen om verkligheten* hoppar över eller ”skumar” de fyra första delarna av boken för att kasta sig över den filosofihistoriska delen, eftersom de först där ”känner igen sig”. Men det är just de fyra första delarna, som väsentligen innehåller kunskapen (i synnerhet del 1, 2 och 4 framställer kunskapen i systematisk form), medan de tre senare delarna inte alls gör det i samma utsträckning. Andra läser bara de fyra första delarna och lämnar filosofidelen oläst, därför att de, som de säger, ”inte förstår filosofi”. Även om detta är bättre än såsom den först nämnda gruppen gör, är det likväl misstag. Även i filosofidelen finns många viktiga esoteriska insikter att hämta, emedan Laurency där kritiserar filosofernas misstag och tankefel från hylozoikens ståndpunkt. Det är en utmärkt pedagogisk metod att undervisa om det riktiga genom att ställa det emot det

felaktiga. Dessutom är denna del av boken ett enda långt exempel på perspektivtänkande, som den blivande esoterikern skall göra sitt bästa att öva sig i.

²”Atomernas antal är icke oändligt men för människan oberäkneligt stort.” KOV 5.11.9 Ett exempel ur filosofidelen på perspektivtänkande, som motverkar det tänkande i absoluta motsatser och den måttlöshet som kännetecknar känslotänkandet och lägre mentalitet i allmänhet.

³Ett annat exempel. Somliga anser uppsatsen ”Gnostiken” i *Livskunskap Ett* överflödig. Det den handlar om berör inte vår tid, anser de. Men det är just vad det gör. Det handlar om hur vid förra övergången från en zodiak-epok till nästa ett otal villoläror, förvanskningar av esoteriken, spreds och om hur en av dessa villoläror, den pseudognostiska, blev kristendomen. I vår tid har vi återigen en dylik övergång från en zodiak-epok till nästa. Vi upplever ett kaos liknande det vid förra zodiakperiodövergången, ockulta sekter, new-age-fenomenet osv liksom pseudognostiken. Vi kan alltså bättre förstå vår egen tid genom att studera liknande skeden i det förgångna.

1.13 Hylozoikens egentliga uppgift

¹Det hylozoiska systemets egentliga uppgift är att ge ett begripligt svar på frågan om tillvarons mening och mål, och det är det enda system som lämnat förnuftig förklaring. Det har aldrig avsetts att vara annat än en grundläggande världsåskådning (icke livsåskådning), innehållande de verklighetsfakta som är fundamentala för riktig verklighetsuppfattning och nödvändig livsförståelse.

²Hylozoiken lämnar erforderliga fundamentala fakta för begripande av de tre verklighetsaspekterna och uppbyggnaden av kosmos. Den utgör gemensamma kunskapsteoretiska grunden för de olika skolorna tillhörande de sju departementen eller motsvarar behoven hos människor på mystiker- och humanitetsstadierna. Hylozoiken utgör fundamentet. De olika påbyggnaderna bör få andra beteckningar, så att begreppsförvirring undviks, vilket annars oundvikligen blir fallet. Ingen skola har således rätt att lägga beslag på benämningen. De nya skolorna bör skaffa sig nya namn och icke välja de kända historiska.

³Hylozoiken är det system som tillhandahåller de bästa uttrycksmedlen, den bästa terminologin, som möjliggör den bästa förklaringsmetoden för ”exakt begripande” (i den mån man alls kan tala om dylikt) av kosmiska verkligheten för mänskligheten på nuvarande utvecklingsstadium. Den ger möjlighet till mental klarhet som intet annat system. Kausaljag, som lever i kausalvärlden, idévärlden, kan objektivt iakttaga materiella verkligheten och

följa materieprocesserna i människans världar, intuitivt uppleva företeelserna i medvetenhetsaspekten, och behöver därför icke något mentalsystem. Men ännu är människorna förstajag och inga kausaljag. Och för förstajagen är det bästa mentalsystemet det som möjliggör största möjliga mentala klarhet.

⁴Det riktiga kunskapssystemet verkar på grund av sin överensstämmelse med verkligheten såsom en magnet, som gör det möjligt att för esoterikern att draga ut det väsentliga i allt "vetande" (verklighetsideerna nerdimensionerade i det mentala och därvid fikionaliserade) och renodla detta till verkliga mentalideer (sunda förnufts ideer).

⁵Hylozoiken kommer verkligheten så nära som är möjligt för mänsklighetens verklighetsuppfattning under innevarande eon.

1.14 Hylozoiken är ett mentalsystem

¹Det är oegentligt att kalla hylozoiken för planethierarkins kunskap. Hylozoiken är ett mentalsystem, ett system av mentala begrepp för förstajagets begripande och förståelse av verkligheten. Planethierarkins medlemmar har ingen användning av vare sig system eller mentalitet, eftersom de förvärvat såväl kausal- (47:1) som essentialintuition (46:1), och intuitionen uppfattar verkligheten direkt och oförmedlat, utan begrepp och system, vilka förvränger och begränsar mer än människorna kan ana. Däremot är det riktigt att säga att hylozoiken är ett mentalsystem av fakta, vilka endast planethierarkin kan tillhandahålla.

²Hylozoiken är icke verkligheten, ty denna måste upplevas, och det kan först kausaljaget. Endast livet är verklighet. Kausaljaget ser, hör etc. allt i de mänskliga världarna såsom vi ser och hör i synliga världen. Mentalsystem är teori, icke liv och kan bli ett hinder för liv, om det blir en "fix idé". Kausaljaget behöver icke begrepp. Kausalideer är intuitioner, i vilka medvetenhetsaspekten, materiaspekten och energiaspekten är levande verkligheter. Mentalsystem är alltså surrogat för liv, vilket icke kan bindas vid begrepp. De är arbetshypoteser, som aldrig kan ersätta upplevelsen.

³Ett ofelbart mentalsystem kan formos endast med esoteriska (kausala) fakta och ideer, hämtade av kausaljag (eller högre jag) från kausalvärlden. Det räcker icke med att vara allvetande i de mänskliga världarna, eftersom dessa uppbyggs av ännu högre slag av materier och energier. Men i kausalvärlden finns mer än endast "moln av vetbara ting". Där finns också ideer från andrajagets världar. Och först med det vetandet är det möjligt att konstruera "idealsystemet".

⁴Risken med alla system är att de låser fast medvetenheten vid något, som måste överges, som bara är en teori och lätt förblir en teori i stället för

ett verktyg i livet. Det är på tillämpningen i livet det kommer an, experiment och därigenom vunnit egen erfarenhet, ty det är endast så egenskaper och förmågor förvärfvas.

1.15 Hylozoiken möjliggör utvecklandet av högre medvetenhet

¹Genom att grundligt och metodiskt studera det hylozoiska mentalsystemet kan västerländska lärjungar uppöva både perspektiv- och systemtänkande, och genom dessa högre mentala förmågor förvärva kausalintuitionen. Studiet av den österländska symboliken, vilket hade till uppgift att uppöva denna intuition, blir för västerlänningarna därmed överflödigt. De går alltså en annan väg än österlänningarna till väsentligen samma kunskap. Sedan västerländska lärjungar väl bemästrat hylozoiken och förvärvat de högre mentala förmågorna, kan de likväl studera de österländska symboliska lärorna, endast för att få ytterligare bekräftelse av kunskapens enhet bortom formernas mångfald, liksom även av hylozoikens överlägsenhet som förklaring och metod.

²Hylozoiken är det mentala system, som lättast möjliggör utvecklandet av kausalmedvetenheten (intuitionen) och som för in i den "platoniska idévärlden", i vilken människan äntligen finner den sanna verkligheten" och själv kan konstatera orubbliga fakta. I kausalvärlden är människan för alltid befriad från beroendet av subjektiva föreställningar och begrepp och lever ett objektivt liv i en objektiv verklighet, där misstag är uteslutna. De emotionala och mentala världarna liksom försvinner (emedan exakt objektiv uppfattning i dessa är utesluten och inga subjektiva uppfattningar överensstämmer med hithörande företeelser) och fysiska och kausala världarna utgör en fast enhet. Då inser hon att fysiska världen är den för människan viktigaste, tills hon uppnått kausalvärlden. Hon fattar nu vad Platon menade med "idévärlden" och att ingen kunnat begripa hans förtäckta antydningar. De emotionala illusionerna och mentala fiktionerna har för alltid förlorat sin makt att förleda och sin möjlighet att desorientera i livet. Människan är då fri från alla mänskliga ideologier. Hon behöver icke ens en ideologi. Hon finner icke längre underligt att kausaljagen har så svårt att utforma ett för mentalisten erforderligt mentalsystem, eftersom jaget icke längre behöver ett dylikt. Men hon inser hur nödvändiga dessa ideologiska hjälpmedel är för dem på emotional- och mentalstadiet och hon är varsam att icke beröva människorna dessa ideologier, så länge de fyller ett behov. Utan dessa är emotional och mental medvetenhetsutveckling icke möjlig. Detta är den djupa meningen med det för skeptiker och dylika oinvigda betydelselösa, symboliska talesättet att "människan icke kan leva utan

gud”. Hon måste ha något fast för känslan eller tanken, tills hon blivit kausaljag och inträtt i verkligheten.

1.16 Hylozoiken är den slutgiltiga syntesen

¹Hylozoiken visar sig vara den slutgiltiga syntesen. Den innehåller allt av bestående värde i de olika synsätt som framkommit under mänsklighetens historia men på ett överlägset sätt. Den visar det förnuftiga och hållbara i filosofins materialism och idealism, i de teologiska läroorna om gud immanent och transcendent, i de olika politiska ideologierna. Men den visar samtidigt vad som varit begränsat och begränsande, felaktigt och missuppfattat i alla dessa synsätt, framför allt då de varit exklusiva och icke inklusiva, absolutifierande och ej relativiserande. Materialismens fel var att den såg uteslutande till materien och dessutom endast materien i den lägsta världen, den fysiska. I hylozoiken visas materien vara en av tre aspekter av verkligheten. Lika ensidig som materialismen var subjektivismen (självbetecknad som idealismen), som såg endast till medvetenheten. Hylozoiken visar att också medvetenheten är en av tre aspekter av verkligheten. Vår tids fysiker ger energin, kraften eller rörelsen den suveräna ställning som de gamla filosoferna gav materien eller medvetenheten. Men också rörelsen är en aspekt av verkligheten, tillsammans med materien och medvetenheten. På detta sätt, liksom på många andra, hjälper hylozoiken människorna att komma ur det enkelspåriga tänkande som måste absolutifiera varje begrepp för sig, inte förmår se dem som olika aspekter av en och samma verklighet.

²Det revolutionerande i hylozoikens förkunnelse är framhävdandet av rörelseaspekten, energiaspekten, viljeaspekten. Det är energin, som bygger kosmos, håller aggregaten (samtliga materieförmer i kosmos, inklusive de olika slagen av atomer) samman, möjliggör utveckling. Detta beträffande rörelseaspektens förhållande till medvetenhetsaspekten. Ty det är energin, som är uppenbarelsens källa. Rätt bruk av energin löser alla problem. Rätt bruk är i enlighet med Lagen och kan aldrig råka i konflikt med kosmiska energierna. Rätt bruk visar vägen och banar vägen. Viktig är insikten att varje medvetenhetsyttring samtidigt är energiyttring och att denna måste få sin effekt. Människan producerar energi genom sina medvetenhetsyttringar i alla sina höljen. Därom är hon aningslös och vet ej att, ifall dessa energier icke få ändamålsenliga utlopp, de blir oförnuftiga eller skadliga (därför alla sjukdomar; verklig hälsa gör organismen oemottaglig för angrepp).

1.17 Att förstå hylozoiken

¹Hylozoiken är visserligen utformad till ett system av mentala begrepp och är därmed begriplig också för princip tänkandet (47:6). Men det räcker inte med att begripa hylozoiken. Dess ursprung är nämligen idévärlden (47:3), så för att förstå hylozoiken måste man vara i kontakt med idévärlden.

²Att förstå hylozoiken är alltså något kvalitativt högre än att begreppsmässigt bemästra systemet. Förstå hylozoiken gör man först, när man kan med dess hjälp lösa verklighetsproblemet, kan förnuftigt förklara livets mening och mål, på enklaste sätt förklara ett otal förut oförklarliga företeelser. Det betyder även att förstå att det inte kan vara annorlunda, att kunna genomskåda att andra system är felaktiga, vari och varigenom de är felaktiga. Ty vederläggningen av falska system är nästan lika viktig som inlärandet av det riktiga

³För den som förmår göra detta har hylozoiken upphört att vara arbetshypotes. Han kan sedan börja deducera ur systemet, draga slutsatser ur systemet och konstatera att de överensstämmer med verkligheten.

⁴Den som bemästrat hylozoiken (*Kunskapen om verkligheten* 1.4–1.41), har förvärvat förståelse för utom de tre verklighetsaspekterna även mänsklighetens utvecklingsväg och skall finna att denna förståelse innebär en energi, som möjliggör fortsatt ”uppenbarelse”, en ljusets väg från klarhet till klarhet. Har man väl inkommit på rätta vägen, ser man undan för undan vilka steg som bör tagas. Det kan aldrig bli någon halt, sålänge man följer det ljus man fått.

2 VARA

2.1 Allmänt om varat

¹Varats nivå är i stort sett detsamma som graden av maskinmässighet kontra graden av medvetenhet. Ju mindre medvetna och ju mer sovande, maskinmässiga vi är, desto lägre står vårt vara; ju mer medvetna, vakna och ju mindre maskinmässiga vi är, desto högre står vårt vara – för stunden.

²Vårt vara framkommer allmänt sett i hur vi tar saker och ting, oss själva, andra människor, händelser. Vårt vara befinner sig alltid på en viss nivå, ligger grovt räknat på en viss allmän nivå och rör sig sedan oupphörligt något över eller under denna allmänna nivå. I vissa stunder är vi vaknare än vanligt, i andra sover vi djupare än vanligt. Vi behöver utveckla en känslighet och vaksamhet för hur vårt varas nivå stiger och sjunker från ena stunden till nästa.

³Nästa steg är att inte bara låta varats nivå mekaniskt sjunka. Sträva att hålla varat kvar på en högre nivå, med kunskap och ansträngning, med genom övning förvärvad skicklighet! Att hålla det uppe i fyra sekunder är också något och bättre än ingenting. Gör det, om så behövs, miljoner gånger! Men sluta aldrig att sträva!

⁴Att utvecklas betyder att utveckla både sin kunskap och sitt vara. Ingen kommer någon vart med att enbart öka eller fördjupa sin kunskap, ty om inte samtidigt varat förbättras, blir den ökade kunskapen mer till skada än nytta för både individen och hans omgivning. Om däremot varat förbättras, allt medan kunskapen ökas, växer också förståelsen. Förståelsen är en förenad funktion av kunskap och vara.

⁵Kunskapen handlar om vad som är sant och vad som är falskt, vad som är verkligt och vad som är överkligt. Varat handlar om vad som är gott och vad som är dåligt, vad som hjälper dig och vad som hindrar dig att gå framåt. Att växa i både kunskap och vara är att söka sanningen eller verkligheten som det högsta goda genom att sträva att vara sann mot det bästa inom sig.

⁶I de gamla skolornas symboliska undervisning stod ögat för kunskapen och örat eller hjärtat för varat. Liksom hörseln är äldre än synen och hjärtat äldre än ögat, gavs varat företräde framför kunskapen. I skolorna är också arbetet med varat det viktigaste arbetet. Höra betydde också lyda, nämligen ”tystnadens röst”, Augoeides’ röst. Den som i allo lyder Augoeides’ maningar, fulländar sitt vara på snabbaste sätt. Också dessa samband bör

beaktas: kunskapen – materiaspekten (modern); varat – viljaspekten (fadern); förståelsen – medvetenhetsaspekten (sonen, frukten av faderns och moderns förening).

⁷Skolornas praktiska undervisning ger oss ett unikt redskap för vårt ändamålsenliga och effektiva arbete med att höja nivån av vårt vara. Esoterikens teori ger oss förståelsen för att detta arbete är värt besväret, klargör för oss att det är djupt meningsfullt, visar oss det är vår viktigaste strävan.

⁸”Det sanna” betyder egentligen ”varat”. Sanskritordet *sat* betyder dels ”sanning”, dels ”verklighet”, dels ”vara”. Bönens ord *asato mâ sad gamaya* brukar översättas ”från överklighet led mig till verklighet”. Men de kan lika riktigt tolkas ”från osanning led mig till sanning” eller ”från icke-vara (outvecklat vara) led mig till (högsta grad av utvecklat) vara”.

⁹Ditt vara har dragit ditt liv till dig. Vill du ha ett annat liv, måste du förändra ditt vara. Nationens kollektiva vara drar till den ledare av ett visst slag. Mänsklighetens kollektiva vara drar till den krig, epidemier, naturkatastrofer osv.

2.2 Varats förbättring

¹Varats förbättring yttrar sig främst i bättre, djupare förståelse. Denna allt bättre förståelse kan inte ”mala tomt”. Den måste ha verklighet och kunskap att arbeta med. Därför förutsätter varats förbättring dels att kunskapen ökas, dels att tänkandet blir mera verklighetssökande, fiktions- och illusionsavvisande.

²I varats förbättring kan tre huvudsakliga stadier urskiljas. 1) Hos den utvecklade människan är varat enhetligt, men det är ett svagt vara. Utan tanke och förståelse säger hon ”jag” om allt som ”händer” inom henne, alla mekaniska reaktioner, allt ”tycker om” och ”tycker inte om”. 2) Hos den människa, som börjat arbeta med sig själv, råder uppdelning, splittring, kluvenhet. Hon har börjat skilja på ”jag” och ”icke-jag”, arbetspersonligheten och falska personligheten. Men fortfarande säger hon ganska ofta ”jag” om egna mekaniska reaktioner. Hennes vaksamhet ökar och behöver öka än mera. 3) Hos den utvecklade människan är varat åter enhetligt, men på en helt annan, kvalitativ nivå än hos den utvecklade. Hon är centrad i den mest medvetna, den mest vakna delen, betraktar och behandlar de mer mekaniska delarna som ”icke-jag”.

³Att vår väg leder till enheten betyder också: till varats kvalitativa enhet hos var och en. Kollektiven i värld 46 kan inte bestå av individer hos vilka varat är splittrat och icke-kvalitativt. För att ingå i dessa kollektiv måste individen först ena sitt vara. Endast den som själv blivit en enhet kan gå in

i enheten. Begrunda innebörden av ordet ”enhetsväsen”!

⁴När människor lyckas väcka något mer av energi, handlar det nästan alltid bara om att flytta energier mellan centra. Den totala nivån är oförändrad och ensidigheten kvarstår, fastän annorlunda uttryckt. Men vad det verkligen gäller är att öka totaliteten av energi i systemet, att i stället för det ständiga underskottet få ett överskott. Med detta överskott kan man bättre balansera hela varat.

⁵Ett av de tre centra – fysiskt, emotionalt, mentalt – kan börja växa och sätta i gång de två andra. Sedan kan i bästa fall övriga centra växa delvis av egen kraft.

⁶I strävan att förbättra varat ligger ingenting av sentimentalism eller moralism, intet belöningsstänkande. Vi skall sträva efter högre nivåer, icke därför att det inger oss en känsla av egen förträfflighet, icke därför att vi vill bli i omgivningens ögon ”goda människor”, utan enbart därför att goda egenskaper och förmågor är nödvändiga för oss i vår utveckling, för att vi skall kunna gå framåt, nå högre nivåer av duglighet, för att vi skall kunna bli bättre arbetare, bättre tjänare, bättre soldater i manus armé.

⁷Inte bara organismen äter, utan också varat äter: goda tankar, goda känslor, goda intryck. Varat behöver god näring, liksom organismen. Varat behöver inte skräpmat. Varat skadas av gifter: hat, vrede, avund, självömkan etc. Varat näres med goda intryck, varat stärks med kvalitativ ansträngning. Tag emot goda intryck medvetet, med entusiasm! Avvisa dåliga intryck med avsikt!

⁸Människor kan förstå varandra allt bättre, när deras kunskap ökar och deras vara förbättras. Människor 4 förstår varandra bättre än människor 1, 2 och 3 förstår varandra. Människor 5 förstår varandra mycket bättre än människor 4 förstår varandra.

⁹I varats förbättring har emotionalitetens förädling en avgörande betydelse. Den enbart intellektuella, torra människan kan inte utvecklas. Med enbart det mentala når man ej det kausala. Emotionalitetens betydelse ligger framför allt i att den ger handlingskraft. Den högsta emotionaliteten är väckare och bärare av essentialmedvetenheten. Emotionaliteten har högsta nivån i normalmänniskans medvetenhet, mentalt når hon inte lika högt.

¹⁰Genom det högre emotionala förvärvar människan många nödvändiga ädla egenskaper. Det är icke endast så att dessa gör henne till en bättre medmänniska och gör livet lättare att leva för henne själv, utan dessa egenskaper är också redskap för hennes vidare utveckling och hennes arbete på tre linjer. Högre slags, ”ädla egenskaper” är förnimmelse- och handlingsorgan i samband med högre slags verklighet.

¹¹Utan höjningen av det emotionala fastnar hon lätt i det lägre emotio-

nala: nedslagenhet, självömkan, bitterhet med mera. Energin låses då i höljena.

¹²Lägre emotionala illusioner, såsom girighet, avund, hämndlystnad, självömkan, sårbarhet med mera upplöses framför allt genom högre emotionalitet. Det sker inte så mycket genom mental analys, även om denna också kan hjälpa. Den mentala analysen påverkar inte emotionalviljan, begäret.

¹³Levnadskonstens sammanfattning: takt, plikt och dygd. Takt är aktiv vilja att icke såra. Plikt är att fullgöra sin uppgift. Dygd är att utveckla kraft i det godas tjänst, vandra vägen i mitten mellan ytterligheterna.

¹⁴Dygd är den verksamhet människan kan fullgöra, när hon är självmedveten, vaken, närvarande – när monaden är aktiv i kausalhöljet. Motsatsen, last, är den verksamhet höljena mekaniskt ”utför”, när människan inte är självmedveten, vaken, närvarande – när monaden inte är aktiv i kausalhöljet.

¹⁵Motsatsparet ”god – ond” kan med fördel ersättas med ”medveten – icke medveten” eller ”självmedveten – mekanisk”. Var och en måste ställa sig frågorna: ”Kan jag vara ond medvetet, i tillstånd av självmedvetenhet? Kan jag vara god mekaniskt – i icke medvetna tillstånd?”

¹⁶Tro, hopp och kärlek. Eller tillit, förtröstan och enhet.

¹⁷Osårbarhet är en absolut nödvändig egenskap. Den som är sårbar, den som kan känna sig ”kränkt”, ger därmed andra makten över sig. Osårbarhet förutsätter fysiskt, emotionalt, mentalt mod.

¹⁸Osårbarhetens fyra pelare eller bärande insikter: 1) Insikten att känslan av att vara sårad är en känsla, alltså en illusion, en automatisk och mekanisk reaktion hos ett obeständigt skenjag. 2) Insikten att känslan av att vara sårad icke är någon egenskap som hjälper mig att utveckla medvetandet, tvärtom hindrar mig. 3) Insikten att känslan av att vara sårad är onödigt lidande. 4) Insikten att känslan av att vara sårad icke är ett tillstånd hos det verkliga jaget eller ”själen”. Korollarium: Jag kan icke vara närvarande, vaken eller medveten och samtidigt känna mig sårad.

¹⁹Patañjali: Att inför andra människor och deras olika förhållanden odla fyra egenskaper leder till inre frid och avklarnat lugn: medglädje inför andras lycka, medkänsla inför andras olycka, glädje inför andras förtjänster, icke-beaktande inför andras fel.

²⁰Confucius: Är icke det en verkligt värdefull människa, som aldrig misstänker att någon bedrar eller missförstår henne men som omedelbart förnimmer, när så är fallet?

2.3 *Icke-göra*

¹Innan vi kan lära oss att göra, måste vi lära oss att icke-göra.

²Icke-göra är icke detsamma som överksamhet, slöhet, oföretagsamhet. Icke-göra är ett aktivt tillstånd på en högre nivå av medvetenhet. Det innebär att ge högre insikt, högre energi tillfälle att verka i oss och genom oss. Samtidig insikt om att ”det var icke jag som handlade”. Jag lät något handla genom mig – en väsentlig skillnad.

³Fråga inte: ”Vad skall vi göra för att växa i vara?” Fråga i stället: ”Vad skall vi icke-göra? Vad skall vi låta falla? Vad skall vi låta stillna? Vad skall vi hålla igen – för att låta vårt vara växa i kvalitet, för att det bästa i vårt väsen skall framträda?” När personligheten förmås att stillna, blir mycket möjligt, som annars aldrig fick en chans. När det inre babblat tystnar, kan vi höra, och när vi hör kan vi lyda.

⁴Det viktigaste vi kan icke-göra är att icke vara identifierade med våra mekaniska tillstånd.

⁵Att avstå från onödigt prat är naturligtvis ett viktigt icke-göra. Men det är inte pratet i sig som skadar eller hindrar oss, utan det är det tillstånd av identifiering som i princip undantagslöst beledsagar pratet. Att tala avsiktligt, medvetet är något helt annat och mycket sällsynt. Mekaniskt prat blir identifiering också därför att vi ljuger så mycket, pratar om sådant vi inte vet som om vi visste, ljuger om oss själva och andra. Också överdriver vi och brukar för starka ord, vilket allt stärker tillståndet av identifiering.

⁶Confucius: Fortidens vise män talade icke mycket, av fruktan för att komma till korta i handling.

2.4 *Känslans positivering*

¹Sanningen, kunskapen – om verkligheten och om en själv – innehåller alltid åtskilligt som skrämmer, stör och oroar det lägre känslotänkandet. Därför måste individens emotionalitet förädlas, positiveras, innan han utan skada kan taga emot esoterisk kunskap. Denna emotionala positivitet gör sin viktiga tjänst som hjälpande, höjande, stärkande faktor men saknar i stort sett betydelse för verklighetsuppfattningen.

²Den positiva, högre emotionaliteten strävar efter kärleksfull förståelse av medmänniskorna, strävar att se det bästa i alla och vill bortse från de sämre sidorna. Den avstår från att döma och moralisera om människors karaktär och handlande, eftersom den har sett djupare, insett att felen är allmänmänskliga, hänger samman med bestämda lägre utvecklingsstadier och elimineras av individen själv på högre eller också är påtvingade

individens genom dålig skörd.

³Kärlek är inte sentimentalitet, inte ens känsla av det vanliga slaget. Kärlek är ett högre tillstånd, en sida av medvetenheten. Befriad från sentimentalitet yttrar sig kärleken snarast som vilja, enande vilja utan referens till det egna jaget.

⁴Emotionala positiveringens viktigaste resultat: skapandet av nya värden, en ny tyngdpunkt inom människan, så att hon instinktivt vänder sig bort från avund, förtal, skvaller, misstänksamhet, självrettfärdigande etc.

⁵Det egna arbetet mot negativa känslor börjar med beslutet att inte säga ”jag” om dem, inte rättfärdiga dem, inte urskulda dem, inte förhärliga dem.

⁶”Låt de döda begrava sina döda” betyder: lämna all negativ, nedrivande kritik.

⁷Med mentala insikter kan man genomsåda känslans illusioner. Det exempel som skall ges är avund. Avund är tro på skenet, en sorts blindhet. Jag avundas någon hans uppenbara glädjeämnen men känner inte hans hemliga sorger. Jag åtrår det jag ser som en annans förmåner, men jag ser inte i vad mån de är skenbara, vad han fått betala för dem i form av plikter, betungelse, lidanden av olika slag. Många är olyckliga bakom välmågans leende mask. Avundas jag allt detta, människans hela belägenhet? Naturligtvis inte. Och detta visar det illusoriska i avunden, eftersom ingen människa äger bara den lycka hon visar utan även den olycka hon döljer. Också hat är blindhet, tron att det finns människor som har idel fel och brister, som inte har några förtjänster, som är alltigenom onda och usla – och alltså värda att hatas.

⁸Vi kan inte bedöma en människa rättvist, eftersom de egenskaper, vari hon är oss överlägsen, går oss förbi. Vi ser endast det vi själva har aktuellt eller latent. Det högre går oss förbi, tillhör ”det esoteriska”.

⁹Confucius: När du ser en människa av högre värde, fråga dig hur du skall nå dit. När du ser en sämre, så in i dig själv.

¹⁰Det är absolut nödvändigt att lägga fruktan åt sidan. En människa som är rädd, exempelvis för dem som äger makten i denna världen, får sin verklighetsuppfattning förvriden, när hon inte vågar säga vad hon tänker och i rädslan för att tungan skall slinta och röja en ”felaktig” tanke hon till sist inte ens vågar tänka. I dylika tillstånd tyr hon sig till dem som har makten, anammar deras diktat och åsikter. En rädd människa kan inte vara en god människa. Hon kan inte handla rätt, efter pliktens bud.

2.5 Uppvaknande

¹Vi har en inre mekanism, med vilken vi kan för stunden stänga av den skvalande roboten och vakna upp. Denna mekanism är lik en muskel, som måste spännas. Men som vi är robotmässiga, har vi vant oss vid att låta muskeln spännas endast av yttre händelser. Men sådana inträffar för sällan. Att lita till dylikt blir som att tro sig kunna leva på pengar man hittar på gatan. Därför är metod, disciplin, skola nödvändiga – alltså en ordnad process, inom vilken man lär sig att systematiskt träna upp muskeln och använda den med vilja. När vi förmår spänna muskeln avsiktligt, erfar vi en känsla av behärskning, makt över vår situation, frihet, glädje. Det handlar inte om att vårt vardagliga medvetande får en ny funktion, utan att vi tillfälligt verkar på en högre medvetenhetsnivå.

²I tillstånd av vakenhet får man ofta en stark förnimmelse av mening, hopp och förtröstan, insikt om att det lönar sig att göra dessa ansträngningar. Insikten: ”Javisst, ja! Detta tillstånd finns ju! Hos mig också! Hur kunde jag glömma?!” Problemet är att man alltför snart glider tillbaka i det vardagliga robotmedvetandet, där man glömmet att man någonsin erfarit detta, eller har kvar något.

³I tillstånd av förhöjd vakenhet gör man insikter av särskilt slag, till exempel insikten om att det finns otaliga möjligheter, att vi prövat bara ett litet, godtyckligt valt fåtal; insikten om att vår uppfattning är oerhört inskränkt, att all vår syn är delsyn; insikten om att vår uppfattning är mycket ytlig; insikten om samband, att alla ting hänger samman och att det endast är i vår uppfattning som de inte gör det.

⁴Vakenhet är resultatet av tillfällig förhöjning av medvetenheten. Snart förloras denna förhöjning. Det gäller att skapa förutsättningar för dess återförvärv, om och om och om igen.

⁵När man iakttar människornas maskinmässighet och vaknar, fylls man av medkänsla över tomheten. Medkänslan är det enda som blir kvar, när det meningslösa pladdret tystnat.

⁶Ju vaknare människan är, desto mer inser hon sitt ansvar.

2.6 Personliga svårigheter

¹Envar har sina särskilda svårigheter, sina egna problem att lösa på det enda riktiga sättet. De kommer igen, tills de blivit rätt lösta. Att ha problemen och lösa dem är det enda sätt på vilket just vår egenart kan utvecklas. Livsokunnigheten, som klagar över svårigheterna, inser ej svårigheternas uppgift och nödvändighet.

²Våra svårigheter visar oss vår okunnighet och vår vanmakt men också den väg vi måste gå till den kunskap och makt som löser problemen. Det räcker icke med att ”förstå”, utan vi måste använda förståelsens energi.

³Varje människa har ett visst bestämt något, som hindrar henne att arbeta rätt. Envar måste finna detta något och arbeta på att försvaga det, inte försvara eller söka rättfärdiga det.

⁴Alla svårigheter man kan möta i sitt personliga arbete, kan grovt indelas i tre slag: negativa känslor, inbillning – i synnerhet negativ inbillning –, formativt tänkande. Somliga har stora svårigheter med negativa känslor men inte så mycket med negativ inbillning eller formativt tänkande, medan andra hindras främst av sitt formativa tänkande. Var och en får komma underfund med sina personliga problem härvidlag.

⁵Negativ inbillning, det vill säga av rädsla och oro skapade överkliga föreställningar (till exempel om egen eller närståendes död eller sjukdom), är hos många människor deras ”andra natur”. Behärskas man av dylikt, måste man i allt väsentligt eliminera det, innan man kan gå framåt. Strömmen av negativ inbillning är hos vissa stark och skenbart omöjlig att hejda. Långvarigt arbete, strävan med att hålla sig vaken, närvarande, försvagar den till sist. Man kan lära sig att stå vid sidan med sin tanke, låta den negativa inbillningen ”köra sitt program” men inte själv identifiera sig med det – därmed blir den mycket försvagad.

⁶Envar bör göra sig en mycket klar föreställning av vad formativt tänkande är för något, icke genom definitioner (intensionell metod) utan genom exempel (extensionell metod). Envar bör alltså överallt iakttaga yttringar av formativt tänkande, samla dessa exempel i egna anteckningar och i eget minne, göra egna reflektioner över hur perspektivtänkandet i stället hade behandlat saken. Genom dylikt arbete kommer man slutligen till klarhet om hur bristfälligt och otillförlitligt det formativa tänkandet är och hur nödvändigt det formulerande perspektivtänkandet är. Det är riktigt att ”först kausaljag kunna tänka” (MV 9.41.4), men det är en lång väg dit, och perspektivtänkandet är en nödvändig etapp på denna väg.

2.7 Sönnen och glömskan i vardagen

¹Vi lever hela tiden i en mycket liten del av oss själva och tar ständigt denna lilla del för vårt ”jag”, säger ”jag” om denna lilla, ständigt föränderliga del. Denna sanning inser vi genast varje gång vi hör den och glömmer vi lika fort igen.

²Människans vardagliga ”medvetande”, alltså det vanemässiga mekaniska tillståndet, tenderar till pessimism och modlöshet, tvivel på tillvarons mening, därför att det betraktar tingen på alltför nära håll. Det är liksom att

trycka ansiktet tätt intill tavlan och försöka uppfatta vad den föreställer. Men meningen kan man uppfatta först när man skådar med perspektiv, ser tavlan på visst avstånd. Därför måste man höja sig något ovan tingen. ”Sinnets upphöjdhet” är en ganska exakt term.

³Det vardagliga ”medvetandet” rymmer ett inbyggt antagande om att livet saknar mening, och detta sätter igång sönmekanismen. Koncentrationen sviktar, när det ändå inte finns något intressant att se, centrums förbindelse med varandra försvagas, varmed också förståelsen minskas. I stället inträder ett lågenergitillstånd, som kännetecknas av missmod, leda, slöhet. Det är just där man måste försöka minnas – minnas att det finns något helt annat: mening, medvetenhet, insikt, andra tillstånd, och sedan göra kraftansträngningen inifrån varat att också framkalla ett högre tillstånd. Svårt är det. Men det går.

⁴De flesta av oss lever vanemässigt på en för låg energinivå. Den är låg, därför att vi lever i mycket små delar av oss själva, pladdrande och inbördes käbblande delar som mycket lättare laddas med negativ än positiv emotionalitet. Det handlar inte så ofta om starka negativa känslor, men desto mera om ett smågråtråkigt, vanemässigt tillstånd, en ”bakgrundsstrålning” av vag oro, mindre och större bekymmer, irritationer, halvt medvetet ältande av de senaste två dygnens förtretligheter i umgänget med andra, självrättfärdiganden och ”försvarstal” i en skenbart ändlös och ohejdbar ström. Allt detta ligger tungt över väsendet och hindrar intryck av högre kvalitet att nå det. I sådana tillstånd behöver vi rikta tanke och vilja på högre ”ting”, göra ansträngningar inifrån vårt vara, så att vi blir mer vakna och sedan håller oss mer vakna. Vakenheten ger ett tillskott av energi, som också gör det lättare att behålla ett högre tillstånd.

⁵Det är mycket viktigt att minnas att inga inre tillstånd varar. Denna sanning har man ingen svårighet att förstå, när man befinner sig i ett ”tankejag” av en viss kvalitet, såsom när man i stilla stunder begrundar kunskapen, mediterar på dess lärdomar. Men så snart man hamnar i ett tillstånd av missmod, ängslan, förtvivlan, pessimism, befinner man sig i ett ”känsløjag” av en låg kvalitet, och ett sådant skenjag kan inte veta något om dessa insikter. De är som bortblåsta, och man är liksom mekaniskt förvissad om att det man just upplever kommer att vara till evighetens ände. Låga ”känsløjag” frossar i dylika makabra överdrifter. Det är då det gäller att försöka framkalla de bättre ”jagen”, de högre nivåerna, inom sig, de delar av ens vara, som vet mera och förstår bättre. Detta är mycket svårt, men det är inte omöjligt. Man måste börja med att göra det i bättre tillstånd, ofta och återkommande. Sedan klarar man av att göra det i något sämre tillstånd, och därmed genast höja dessa. Efterhand lyckas man höja

sig från allt lägre tillstånd. Men det går endast genom ständig ”övning och icke-identifiering”, som både Krishna (*Bhagavadgītā*, VI, 35) och Patañjali (*Yogasūtras*, I, 12) framhåller.

⁶Enligt Gautama Buddha kännetecknas skenjagen (de ständigt skiftande små ”jag” som man felaktigt tror vara en själ och kallar ”jag”) främst av att vara: 1) obeständiga, 2) tomma, 3) lidandefyllda, 4) icke hörande till något verkligt jag eller någon bestående ”själ”. ”Tom” betyder ”saknande kvalitativt innehåll”, ”saknande innehåll av egenskaper som kan gå över i kausalväsendet och där permanentas”, saknande innehåll av egenskaper, som är till gagn för eller ingår i medvetenhetens utveckling.

⁷Tvekan mellan två kvalitativt olika mål är tecken på dels sömn, dels ofullständig förståelse. När man tvekar, när man tvivlar, skall man inte fatta viktiga beslut. I stället skall man minnas att det finns andra ”jag”, andra tillstånd, som är dels mer vakna, dels har större förståelse, bättre värdering. Framkalla eller vänta in ett bättre tillstånd, och fatta beslutet då! Vi glömmer alltid att vi har möjlighet till bättre tillstånd, och vi försummar ständigt att med vilja framkalla dem.

2.8 Kampen mot sömnen

¹Illusionerna om vårt varas enhet och vår självmedvetenhet är oerhört starka. De måste ständigt bekämpas med de motsatta insikterna: ”jag är inte en, jag är många” och ”jag är inte medveten men jag kan bli det genom kunskap och ansträngning”.

²Du kan aldrig åstadkomma ditt varas kvalitativa enhet, så länge du mekaniskt tror att du redan är en enhet. Insikten ”jag är inte en, jag är många” måste bli levande i dig, måste genomtränga dig. Det är detsamma som gäller om självmedvetenheten: du kan aldrig förvärva den så länge som du tanklöst, automatiskt och mekaniskt tror att du redan har den.

³Du måste strida mot ”dig själv”, nämligen de mer mekaniska, sovande delarna av dig själv: taga avstånd från dem, tycka illa om dem, förakta dem, avsky dem, se dem som löjliga, skrattretande, undermänniska – allt detta är bra, ty det avskiljer dig från dem. Du får aldrig rättfärdiga, urskulda eller förhållbara dem. Men du får heller inte fränkänna dig ansvaret för dem.

⁴Varje gång man konfronteras med sanningarna ”jag är inte en, jag är många” och ”jag är inte medveten men kan bli medveten” gäller det att gå vidare från medvetenhetsaspekten till viljaspekten, från blotta insikten till förverkligandet, alltså att också framkalla ett tillstånd av självmedvetenhet och närvaro.

⁵Vi har mycket stora potentiella krafter inom oss. Den begränsning vi

kallar ”den mänskliga naturen” är skenbar. Att den är skenbar och inte verklig beror på ett särskilt slags lättja – en lättja som så fast rotat sig i oss att den blivit mycket starkare och centralare än vanor. Den har blivit en mekanism.

⁶Gå emot ”dig själv” – dina mest inrotade vanor, tendenser, ditt sätt, din ”bestämmdhet”, dina ”principer” – om så blott för en dag, och du visar att du kan bli annorlunda. Det vi talar om är bara ”kläder”. Och dina kläder är inte vackrare eller renare än andras.

⁷Tyck om vad ”den” inte tycker om! ”Den” är den falska personligheten, sammanfattningen av allt det i ditt inre som inte kan utvecklas. Så länge du fortsätter att mekaniskt säga ”jag tycker inte om” den eller det, ”jag gillar inte” den eller det, är ditt vara oförbättrat, är du en i massan, en av dem som varken kan eller vill utvecklas. Välkomna i stället allt som väcker obehag hos den falska personligheten! Den kan inte tycka om någonting som minskar dess makt, den kan inte tycka om ansträngningar i evolutionsriktningen. Tag det till påminnelse att göra en ansträngning inifrån varat, att minnas dig själv!

⁸Det som upprör människorna är icke tingen, utan åsikterna om tingen. Människorna gör åsikterna till ”sina”, identifierar sig med dem. Därav upprördheten. Åsikter har sällan någon betydelse, bygger nästan aldrig på något verkligt, tar upp värdefull plats i vår uppmärksamhet, plats som i stället borde fyllas av arbetet med medvetenheten, kunskap, insikt, förståelse. I synnerhet de mångas åsikter, ”det som alla vet”, kan lämnas åsido.

⁹Det går att med vilja framkalla ett bättre tillstånd. Det går att mitt i en meningslös, destruktiv process plötsligt göra sig medveten och säga: ”Nej, stopp! Jag lämnar detta.” Och göra det. Oftast kan vi inte ”göra”. Men detta är att verkligen göra. Den som säger att det inte går, har aldrig på allvar försökt.

¹⁰Vi har inget ansvar för tankar, som liksom bara glider in i oss. Men ansvaret uppstår i samma stund vi gör dem till våra egna, dröjer vid dem, identifierar oss med dem, anammar dem, fogar in dem i vår ”process”. Det finns alltid en punkt, där vi bäst kan stoppa denna process att göra dem till våra egna.

2.9 NÅGOT OM VARAT I SKOLARBETET

¹Skolarbete kan beskrivas dels som arbete på tre linjer, dels som arbete med att öka kunskapen och förbättra varat. Arbetet på de tre linjerna kan inte på något sätt skiljas från arbetet med kunskap och vara. Det är endast i arbetet på de tre linjerna som kunskapen kan ökas och varat förbättras, och

det är endast om kunskapen ökas och varat förbättras, som arbetet på de tre linjerna kan bli framgångsrikt. Eller annorlunda uttryckt: det av skolorna anvisade sättet att öka kunskapen och förbättra varat är arbetet på de tre linjerna. Alla dessa strävanden bildar i verkligheten en odelad och odelbar enhet: Det är endast det mentala begreppstänkandet, som för att alls fatta vad det är fråga om behöver göra denna uppdelning i "kunskap", "vara", "arbete för och med en själv", "samarbete med andra", "arbete för skolan". För kausalmedvetenheten och i synnerhet för essentialmedvetenheten är alla dessa "skilda ting" en enda, odelbar verklighet. Slutsats av det nyss sagda: Det är en uppgift för skolans elever att, sedan de noga studerat och väl begripit vad som menas med "kunskap", "vara", "arbete på linje ett" osv., i sitt tänkande syntetisera dessa sina begrepp till en funktionell, organisk enhet, bygga in dem i en lång tanke. Då kan de börja förstå skolarbetet. Därefter kan de ännu bättre förstå vad de själva har att göra i detta.

²Man kan alltså inte öka sin kunskap enbart – ungefär som om det handlade om att renovera endast ett rum i sitt hus: "I år har vi råd med ett av sovrummen. Nästa år tar vi ett annat sovrum, och sedan vardagsrummet." Man måste samtidigt öka sin kunskap, slipa sitt tänkande, kämpa mot sina svagheter, arbeta på tre linjer.

³Varats nivå förändras ständigt, från den ena stunden till den andra, höjs något eller mycket, sänks något eller mycket. I en viss stund förstår man litet mer eller litet mindre än man nyss gjorde – det är ett tydligt tecken på hur varat förändras. Sedan vi väl fått kunskapen om detta och lärt oss metoderna att göra det, är det inget som hindrar oss att i vilken stund som helst höja varats nivå, inget annat än tillfällig glömska och brist på energi. Men också att man glömmer mindre och att man får mer energi till arbetet kommer i takt med att ens vara förbättras.

⁴Förbättringen av varat är skolarbete. Visst kan en dylik förbättring uppnås utanför skolor, men då sker den vanligen på en sämre kunskapsbas, omgärdad med allehanda illusioner och fiktioner, betingad av sentimentalitet och belöningstänkande, påverkad av det omgivande, sovande samhället med dess värderingar, "tidsandan". Förbättringen göres då mindre medvetet, mindre skickligt, därför mindre effektivt och alltid förenat med stora risker för felaktig utveckling.

⁵Varats förbättring studeras från många olika sidor. Här skall bara några få nämnas:

⁶1) I vad mån *använder jag* (arbetspersonligheten) olika funktioner och underfunktioner som ändamålsenliga redskap för min utveckling, och i vad mån låter jag dessa funktioner taga över eller *använda mig*? Varats förbättring förutsätter att det förstnämnda tilltar och det sistnämnda avtar.

Exempel på underfunktioner är olika högre och lägre slags tänkande, olika tankeredskap. Liksom mentalfunktionen har många underfunktioner har också emotionalfunktionen många underfunktioner.

⁷2) Hur ofta, hur mycket och hur väl tänker jag på och arbetar jag med mina mål?

⁸3) I vad mån är jag ett föredöme för dem som är yngre än jag i arbetet?

⁹4) Hur ofta och hur mycket ser jag mig själv? Hur ofta ser jag mina buffertar? Hur ofta hejdar jag det mekaniska uttrycket av mitt främsta särdrag? Hur ofta har jag stunder av samvete?

¹⁰5) Hur väl känner jag mitt eget mest framträdande slag av lättja? Och hur ofta ockulterar jag det?

¹¹6) Hur ofta iakttar jag min glömska och sömn i arbetet? Och hur tacksam är jag, när jag får denna min glömska och sömn påpekad för mig?

¹²I alla frågor rörande varat måste man ställa sig frågorna ”vad är bättre vara?” och ”vad är sämre vara?”. Här nedan ges några få exempel. Envar kan själv bygga vidare på uppräknigen.

¹³1) Det är ett bättre vara att minnas sig själv tre gånger om dagen än att minnas sig själv två gånger om dagen.

¹⁴2) Det är ett bättre vara att minnas sig själv fem minuter än att minnas sig själv fem sekunder.

¹⁵3) Det är ett bättre vara att minnas sig själv i samband med reflektion över kosmiska ideer än att minnas sig själv endast som ett tanketomt konstaterande ”jag har inte kommit ihåg mig själv”.

¹⁶4) Det är ett bättre vara att minnas sig själv i en situation, där man är tillsammans med om arbetet okunniga människor, under yttre stress, i det vardagliga arbetslivet, då man frestas att visa negativa känslor, än att minnas sig själv i ensamhet, i en stilla stund som man själv bestämmer och kan meditativt förbereda.

¹⁷5) Det är ett bättre vara att visa hänsyn än att kräva hänsyn.

¹⁸6) Det är ett bättre vara att tro människor om gott än att misstänka dem om ont.

¹⁹7) Det är ett bättre vara att söka orsakerna till sina hinder hos en själv än att söka dem hos andra.

²⁰8) Det är ett bättre vara att ständigt minnas sina mål och ett sämre vara att aldrig eller sällan minnas dem.

²¹9) Det är ett bättre vara att ofta och djupt tänka på arbetet på linje tre och ett sämre vara att aldrig eller sällan göra det.

²²10) Det är ett bättre vara att ofta och djupt tänka på skolans ändamål och ett sämre vara att aldrig eller sällan göra det.

²³11) Det är ett bättre vara att vara klar över vad slags ”människa” man är (alltså 1, 2 eller 3) och att se sig själv omedelbart efter att man mekaniskt ha uttryckt denna ”människa” och ett sämre vara att inte vara klar över vad man är och därför inte se sig själv, när man är sådan.

²⁴12) Det är ett bättre vara att genom studier och tankemöda göra sig en bild av sig själv sådan man vore, om man vore människa fyra och ett sämre vara att inte göra detta arbete.

²⁵13) Det är ett bättre vara att ofta och återkommande ha stunder av samvete och ett sämre vara att sällan eller aldrig ha det.

²⁶14) Det är ett bättre vara att ständigt och återkommande anstränga sig för att förbättra sig själv med studier, arbete och disciplin och ett sämre vara att sällan eller aldrig göra det.

²⁷15) Det är ett bättre vara att minnas skolregler och lyda dem och ett sämre vara att glömma skolregler och bryta mot dem.

²⁸16) Det är ett bättre vara att, sedan man brutit mot en skolregel, göra metania och ett sämre vara att inte göra det, glömma, urskulda, rättfärdiga eller bortförklara det.

²⁹I en skola göres lärjungarna från första början, upprepade gånger uppmärksamma på sin tendens att mekaniskt och automatiskt göra antaganden om saker och förhållanden, varom de ingenting vet och ofta icke ens kan veta, och sedan lika mekaniskt och automatiskt handla efter dessa antaganden, som om de vore faktiska och riktiga. Ett exempel: en dag i en viss skola fick lärjungarna gryta och vete till lunch, serverad i två kastruller, som ställts fram åt dem i köket. När den första gruppen lärjungar infann sig, lyfte de på locket endast till den kastrull som innehöll grytan och antog att även den andra kastrullen innehöll gryta, varvid de tömde den första kastrullen, så att den andra gruppen fick allt vetet men ingen gryta.

³⁰De kanske två största bristerna i början är bristen på modet att våga och den psykologiska felbedömningen av människor.

³¹Esoteriken sammanfattas som bekant i de fyra orden veta, vilja, våga, tåga. Att tre av dessa har med varat att göra och endast ett med kunskapen ger en antydning om hur tyngdvikten läggs i skolorna. Tre mått vara för varje mått kunskap.

³²En grupp människor, som vill förbättra sitt vara, måste vara sinsemellan ense om att om någon av dem sover, så får någon annan, som är vaken, ruska om den sovande. Men en dylik överenskommelse förutsätter uppriktighet. Det finns ingen möjlighet att någon, som uppriktigt vill arbeta med sig själv, kan bli stött eller förolämpad av något dylikt påpekande. Ty antingen är hon inte vaken, när hon blir omruskad – och då

har hon all anledning att vara tacksam för påpekandet, ty det var ju om detta man hade kommit överens. Eller är hon vaken – och då kan hon inte bli stött, ty det blir man inte i ett tillstånd av vakenhet, utan tvärtom glad för att någon faktiskt gör en ansträngning att väcka en medmänniska. Hon ser då den goda viljan, den goda avsikten, även om den kanske just vid detta tillfälle var obehövlig. Hon gläds åt att också en annan än hon själv var vaken. Den som är vaken gläds åt andras vakenhet.

³³I skolorna tillämpas en indelning av lärjungarna i tre grundläggande högre och lägre grupper, som var och en kan indelas i ett tretal. Liksom allt annat i skolorna avspeglar denna indelning förhållanden, som är naturligt rådande i större (kosmiska, solsystemiska, planetariska) skalor. Ett omedelbart insett sådant förhållande i en större skala är esoterikens indelning av monaderna från och med människoriket i förstajag, andrajag och tredjejag. Och liksom hela gruppen förstajag kan indelas i tre mindre grupper – fysikaljag, emotionaljag och mentaljag, hela gruppen andrajag kan indelas i kausaljag, essentialjag och superessentialjag – så finns motsvarande indelningar i skolorna. Dessa indelningar har givetvis med de tre aspekterna och deras successiva nerdimensioneringar att göra: förstajaget är särskilt uttryck för materieaspekten, andrajaget för medvetenhetsaspekten och tredjejaget för viljeaspekten. Samma förhållande nerdimensionerat inom förstajagens grupp: fysikaljaget är särskilt uttryck för materieaspekten, emotionaljaget för medvetenhetsaspekten och mentaljaget för viljeaspekten.

³⁴Hos exempelvis gnostikerna kallades den lägsta gruppen *hyliker*, den mellersta *psykiker* och den högsta gruppen *pneumatiker* (efter de grekiska orden för materia, *hylé*; själ, *psyché*; ande, *pneuma*). Indelningen återkommer i större och mindre skalor.

³⁵*Hylikerna* är de som alltjämt i sitt vara mest präglas av de i det omgivande samhället erhållna synsätten: de ”tänker” mekaniskt-kvantitativt, efter materieaspekten, och har stora svårigheter med att taga emot och tillämpa skolans undervisning. De glömmer särskilt lätt vad de fått veta, minns det selektivt eller förvränger det. Strängt taget kan man inte säga att de befinner sig i en skola i någon kvalitativ mening. De är ”kroppsligen närvarande men andligen frånvarande”. Emellertid måste vi alla mer eller mindre börja som *hyliker*, så det är i och för sig förlåtet att vara en sådan – men inte hur länge som helst.

³⁶*Psykikerna* är de som framför allt orienterar sig efter medvetenhetsaspekten. De är intresserade av undervisningen och gör allvarliga ansträngningar att förstå den. Deras förståelse är bättre än *hylikernas*, men

den förblir vanligen teori. Psykikernas tendens är att övervärdera medvetenhetsaspekten på viljeaspektens bekostnad, som om det räckte med förståelse och förverkligandet kunde anstå. Tendensen är också att överdriva egna upplevelsers betydelse, och de blandar gärna in sentimentala synsätt såsom det om ”den goda viljans” avgörande betydelse. Alltför mycket kretsar fortfarande kring det egna oförvandlade varats mekaniska mönster: självömkan, rädsla, belöning, andras uppmärksamhet och uppskattning. Psykikerna har börjat förvandlas, men i tanklöst tal visar de att det mesta alltjämt är teori.

³⁷*Pneumatikerna* har på djupet förstått förverkligandets betydelse. De har upptäckt viljeaspekten och uppfattar denna som särskilt förbunden med insiktsfullt förverkligande av från högre källor införda ändamål. De tror inte på psykikernas ”medvetenheten allena” och är ganska ointresserade av deras pjosk med inkarnationshöljernas mekaniska yttringar. De har funnit en outtömlig kraftkälla inom sig. De har funnit vägen till den ”stilla platsen i det inre”, kan gå dit när de behöver för att fylla sig med energi för förverkligande och har därmed gjort sig oberoende av att behöva gaskas upp genom andras uppmuntran, uppmärksamhet, belöningar osv. De arbetar mycket hårt med sig själva. De tror inte på ”trötthet” och ”rädsla”. De har förstått sitt ansvar, insett att de måste anstränga sig till det yttersta, betala igen, att lättjans, uppskjutandets och försummelsens dagar nu oåterkalleligen förbi. I sitt arbete tror de inte på ”den goda viljan” utan vet att de har ansvar för att resultatet blir fullgott.

³⁸Sammanfattat: Hylikerna har knappt börjat förvandla sitt vara. Psykikerna har börjat men bara i en liten skala. *Pneumatikerna* är djupt inne i förvandlingen. Hylikerna: ringa förståelse och ännu mindre förverkligande, psykikerna: ganska stor förståelse men sporadiskt förverkligande, *pneumatikerna*: mycket stor förståelse och allt större förverkligande.

³⁹Något förenklat kan grundtendenserna i förståelsen beskrivas så: När hylikern hör talas om skola, tänker han på en byggnad, med olika rum osv. och det är nog för honom att vara därinne: det är för honom att vara i en skola (materieaspekten). När psykikern hör talas om skola, tänker han på sällskap, kamratskap, stöd från andra, fascinerande kunskap, härliga upplevelser, ”tjänande” som man ”mår bra av”, att ”vara i en skola” är att stilla sin ”andliga hunger”. När *pneumatikern* tänker på skola, ser han för sig en organisation, ingående i en mycket större organisation på en högre nivå, denna i en organisation på en ännu högre nivå, alla fullföljande kosmiska, solsystemiska och planetariska ändamål, och han tänker på hur han skall kunna effektivast lämna sitt bidrag till att dessa ändamål förverkligas.

TÄNKANDE

3.1 Inledande

¹Vad är tanke? Endast esoteriken kan förklara vad tanke är. Tanke är en mental medvetenhetsfunktion. Och det mentala är lika väsensskilt från det emotionala, som det emotionala från det fysiska. Det rent mentala är sällsynt i mänskligheten. Det mesta av det, som människor kallar tänkande, är blandning av emotionalt och mentalt: fantasi, känslor- och önsketänkande.

²”Tankar” är inte utan vidare tänkande, om man med ”tänkande” menar ändamålsenlig mental aktivitet. Graden av maskinmässighet kontra graden av avsiktlighet, graden av kvalitet (aktiverade molekyllager), graden av kunskap, graden av förståelse – allt detta måste beaktas. Enklast uttryckt: tänker ”det” i mig eller tänker jag själv?

³Med tanken kan människan utveckla medvetenheten. Känslan kan inte göra det, åtminstone inte utan tankens kontroll. Känslan kan få en ändamålsenlig betydelse för medvetenhetsutvecklingen, först sedan tanken skolats och utvecklats.

⁴Många förväxlar intelligens med omdömesförmåga. Men de är två olika saker. Omdöme förutsätter sakkunskap och erfarenhet (undantag för bearbetning av fakta).

⁵Det lägsta mentala, slutledningstänkandet (47:7) attraheras till det fysiska, det näst lägsta, principstänkandet (47:6), attraheras till det emotionala.

⁶Först perspektivstänkandet (47:5) kan göra sig riktigt gällande som självständigt mentalt tänkande och börja komma under påverkan av det kausala (från 47:3). Perspektivstänkandet (47:5) har den fördelen, att de totalt felkonstruerade mentalsystemen i de två lägsta mentala regionerna (47:6,7) bortfaller och sunda kritiska förnuftet icke så lätt faller offer för konstruktionsdriften.

⁷Det högsta mentala, systemstänkandet (47:4), påverkas starkt av det kausala (47:3 och 47:2), fungerar, när det väl är fullt utvecklat, som neredimensionerare av kausalideer. Systemstänkandet kan man även kalla symbolstänkande. Symbol är sammanfattning av en hel åskådning. Symbolstänkandet utgör den mentala grundstrukturen till vår verklighetsuppfattning.

⁸När tanken utvecklas, förvandlas den med tiden till något annat, något av högre slag: kausalintuition. På motsvarande sätt förvandlas begäret till känsla och känslan till fantasi: mentaliseras. Tankens förvandling till kausalintuition sker under inverkan av närmast högre slags atommedveten-

het: 46. På motsvarande sätt sker begärets förvandling till fantasi under inverkan av närmast högre slags atommedvetenhet: 47.

⁹Tanken står självmedvetenheten närmast: tanken är mental och självmedvetenheten är kausal.

¹⁰Individen måste ha en motivation, en drivkraft för att utveckla medvetenheten. Denna motivation är momentana upplevelser av ”högre medvetenhetstillstånd”, egentligen tillstånd av självmedvetenhet, närvaro. De kallas själverinring också därför att de är oförglömliga. Det är först sedan han nått kontakt med medvetenhet högre än tanke, som han får drivkraft till att utveckla medvetenheten och tanken utöver deras nuvarande begränsning.

¹¹Medvetenhetsutvecklingens idé: väsendets förvandling, liksom i växtvärlden när ett frö blir ett embryo, som i sin tur växer till ett fullständigt individ. Fröet är inte, liknar inte ens det färdigutvecklade individet men har likväl uppstått ur det, förvandlats från det.

¹²Tankens utveckling, alltså väsensförvandling, måste ha esoteriken att arbeta med, ty när tanken förbättras och skärps, genomskådar den de vanliga, exoteriska synsätten såsom inskränkta, söker sig något annat och högre. Tankens fortgående utveckling kräver allt bättre material att arbeta med. Processen kan inte mala tomt.

¹³Esoteriska studier, rätt bedrivna, utvecklar tanken. Rätt utveckling av tanken förutsätter studium av esoteriken.

¹⁴För den tankeskicklige är det lustfyllt att utveckla tänkandet vidare. Att känna den egna kapaciteten växa på ett meningsfullt sätt ger längtan efter mera. Det är samma slags lustkänsla, som beledsagar förmågans växande på varje område: musik, idrott, inläring av hantverk med mera. Lust är källa till kraft, så länge man icke identifierar sig med den.

¹⁵Människans mentalmedvetenhet har endast två verklighetsfunktioner: att nerdimensionera kausalideerna och i övrigt genom analys upplösa fiktionerna. Förnuftet kan icke producera kunskap. Förståndet konstaterar fakta, och förnuftet kan endast bearbeta de fakta förståndet konstaterat. Förstånd är objektiv medvetenhetsfunktion, förnuft subjektiv medvetenhetsfunktion.

¹⁶Det finns fysiskt, emotionalt, mentalt etc. förstånd. Normalindividen har endast fysiskt förstånd. Vissa människors emotionala och mentala förstånd (klärvoajans) ger dem inte kunskap om verkligheten, ty då behövdes inte esoteriken, inga lärare från femte naturriket och inga av dessa lärare grundade skolor. Endast kausalt förstånd ger kunskap om den del av verkligheten som kallas människans tre världar och då egentligen enbart om materiaspekten. För kunskap om medvetenhetsaspekten i 47–49 krävs

essentially (46) förstånd och för kunskap om viljeaspekten superessentially (45) förstånd.

3.2 Fakta och fiktion

¹Fakta studerar vi i fyra sammanhang: historiska, logiska, psykologiska, kausala. 1) Med historiskt sammanhang menas skeendens tidsföljd (men därför ej nödvändigtvis orsakssamband). 2) Logiskt sammanhang är tankars och utsagors beroende av varandra. 3) Psykologiskt sammanhang är handlingars beroende av sina motiv. 4) Kausalt sammanhang är verkans beroende av sina orsaker. Grund-följd är ett logiskt sammanhang, orsak-verkan det kausala sammanhanget. Endast 4) är orsak i materiell bemärkelse. Människor blandar mycket ofta samman orsak-verkan och grund-följd. Om jag till exempel vandrar i skogen och ser rök stiga någonstans i fjärran, sluter jag därav att det måste finnas en eld. Min slutsats är ett logiskt sammanhang, en förbindelse av de två tankarna "rök" och "eld", vari "rök" är grunden och "eld" är följden i mitt tänkande. Men i fysiska världen är elden orsaken och röken verkan. Vi ser alltså att orsak och grund inte skall blandas samman. Tänkandet går från grund till följd och kan arbeta åt båda hållen: sluta från orsaker till verkningar eller från verkningar till orsaker. Eller annorlunda uttryckt: grunden för mitt tänkande kan vara en orsak eller en verkan. I fysiska världen går det däremot alltid bara i en riktning, från orsak till verkan.

²Det är inte möjligt att tänka något som inte finns. Även fiktion består av element, vilka alla finns i något slags verklighet. Att en föreställning är felaktig, beror på att den helt eller delvis avspeglar andra delar av verkligheten än vad man antar. Delarna är var för sig riktiga, men enheten är falsk och sammansättningen felaktig. Därmed har det fiktionsskapande tänkandet skapat en disharmoni i mentalmaterien. Något motsvarande är inte möjligt för kausaltänkandet, eftersom det avspeglar den sökta verkligheten exakt, ej medger disharmoni. Ett viktigt inslag i arbetet med att erövra kausalmedvetenheten består därför i att genomskåda, utmönstra fiktioner. Motto: "Låt sanning och verklighet härska i mitt liv."

3.3 Associationstänkande

¹Associationer behövs som material för tänkandet och drivkraft i tänkandet.

²Hylozoiskt förklaras associationerna med det ständigt i det undermedvetna pågående mekaniska arbete, varigenom mottagna intryck bearbetas och förenas till större komplex. Ett nytt, i det dagsmedvetna närvarande

intryck kan väcka till liv ett äldre, i det undermedvetna nedsjunket intryck, därmed föra upp till i det dagsmedvetna icke endast det gamla intrycket utan även därmed förbundna komplex. Associationen behöver inte vara förnuftig eller ändamålsenlig. Komplexens arbete är mekaniskt; de bearbetar vad de får.

³I princip gäller att ju fler associationer man har, desto rikare tankeliv har man även.

⁴Men enbart associationer räcker inte för tänkande. Det okritiska associationstänkandet, typiskt förlöpande i kedjor av jämförelser eller identifiering, är det vanligaste. Men det verkliga tänkandet börjar först med urskiljandet: förmågan att välja och vraka bland associationerna. Verkligt tänkande består i ett system för vederläggning av falska och oanvändbara associationer. Däri visar sig det negativa omdömet oftast viktigare än det positiva: fastställandet av vad ett ting icke är viktigare än vad det är.

⁵Hela denna verksamhet, det kritiska arbetet med associationerna, uppfattas allt klarare som en icke avslutad process, ett närmande till sanningen snarare än ett uppnående av den.

3.4 Förhållandet mellan tänkande och språk

¹Det är lätt att glömma dels att ordförrådet och idé- eller begreppsförråd är två olika saker. Om man inte beaktar detta, är det lätt att man i samtal med andra förutsätter att de har samma begrepp som man själv har, bara därför att de använder samma ord som man själv. Den som studerar esoterik ger en särskild innebörd även åt allmänt brukade ord som "utveckling", "mental", "förstånd", "förnuft", "andlig", "själ", "förverkliga", "humanist" och så vidare. Till exempel ordet "utveckling" har i esoteriken en kvalitativ innebörd, anger en kvalitativ förbättring som inte avser materie- utan medvetenhetsaspekten, medan samma ord i det vanliga språkbruket oftast avser förändring rätt och slätt, icke kvalitativ förbättring, och dessutom rent mekaniska företeelser i fysiska världens materiaspekt. Exempel har vi i sådana uttryck som "händelseutveckling", "brottsutveckling", "sjukdomsutveckling" etc. "Mental" har ute i samhället inte den betydelse esoteriker lägger i ordet, utan betyder där "psykisk" i största allmänhet: "mentalsjukhus", "mentala störningar" osv. "Humanist" betyder för esoterikern en individ som uppnått humanitets- eller mentalstadiet men har ute i samhället en alldeles annan innebörd: agnostiker, skeptiker eller antimetafysiker.

²Det är värt att beakta dels att ordförrådet alltid är mycket begränsat, medan däremot det möjliga idé- eller begreppsförrådet är obegränsat, dels att på grund av det allmänna och skenbart ohejdbara ordmissbruket många

ords betydelse med tiden ändras. Ett exempel på det sistnämnda: Av hävd betyder ordet "sinnevärlden" detsamma som fysiska världen, den värld vi uppfattar med våra fem sinnen, men de senaste årtiondena har man iakttagit ett tilltagande bruk av ordet i betydelsen av ungefär "tankevärld", såsom "i min sinnevärld".

³Tankens precision fordrar uttryckets precision: "Man skall säga sanningen, men man skall inte säga alla sanningar." "Varje människa kan utvecklas, men inte alla människor utvecklas." (liknande "vem som helst kan dö i morgon, men alla dör inte i morgon"). "Framtiden kan i viss mån förutsägas, men framtiden är inte förutbestämd." "Envar har rätt till sin åsikt, men envar har inte rätt i sin åsikt."

⁴Omvändningen gäller också, med viss modifikation: Strävan till uttryckets precision hjälper i förvärvet av tankens precision.

3.5 *Formativt tänkande*

¹Formativt tänkande är ett tänkande av mycket låg kvalitet. Är vårt tänkande mycket ofta formativt, kan vi inte tänka flexibelt, verklighetsanpassat, kan vi inte se flera sidor av en sak eller ett problem, kan vi inte förstå esoteriska ideer, kan vi inte gå framåt. Formativt tänkande är ett allvarligt hinder för vår utveckling, och hos somliga av oss det svåraste hindret.

²Formativt tänkande är liksom att endast kasta en blick på något och genast fälla ett omdöme. Motsatsen, som kan kallas formulerande tänkande, består i den långsammare processen att samla allt möjligt som går att veta om något, varvid fakta och uppgifter rangordnas efter betydenhet och sannolikhet, argument vägs mot varandra, varpå tankeformen byggs med en viss omsorg, formuleras med en viss precision i uttrycket. Naturligtvis finns olika grader av fulländning i formulerande tänkande, men det viktigaste är avsiktligheten i strävan.

³Därför bör alla, som vill arbeta med sig själva, skaffa sig en klar förståelse för vad formativt tänkande är, inte så mycket genom definitioner (intension) som genom exempel (extension). Man bör samla på sig ett antal konkreta, representativa exempel på formativt tänkande, eget och andras.

⁴Bland allmänna kännetecken på formativt tänkande skall framför allt nämnas tre: det absolutifierande motsatstänkandet, den överdrivna tron på definitioner, argumentens förenkling intill förvrängning.

⁵Tänkandet i absoluta motsatser, antingen–eller, kan ibland vara befogat, men för det mesta inte. Formativt tänkande är särskilt förtjust i att finna motsägelser i begrepp av absoluta motsatser. Det formativa tänkandet

utgår från den vidskeplighet i logiken som säger att därför att begreppen är absoluta, måste de verkliga ting, företeelser och processer, som begreppen hänför sig till, också vara absoluta. Men i verkligheten finns sällan dessa begreppsliga absolutvärden, utan vanligen relativvärden, inte varmt och kallt som absoluter, utan varmare och kallare etc.

⁶Typiska exempel på formativt tänkande ser vi i nybörjares invändningar mot de "motsägelser" de tycker sig finna i skolprinciper: 1) "Skall vi komma ihåg oss själva eller skall vi glömma oss själva? Vi uppmanas ju till bådadera!?" 2) "Vi skall inte göra något förrän vi förstått varför, men ändå skall vi lyda regler utan att förstå varför!?" De svar, som upplöser det formativa tänkandet, blir: 1) Vi skall komma ihåg oss själva och vi skall glömma oss själva. Det "jag" som avses är inte detsamma i de båda fallen. Det bestående jaget är inte detsamma som falska skenjag emanerande från centrums mekaniska arbete. Och: 2) Det finns många olika grader av förståelse, och vi skall ha någon förståelse för regler innan vi lyder dem; dock måste vi lyda dem innan vi fullt förstått dem, och vi kan i själva verket inte på djupet förstå dem, deras nödvändighet och ändamål, förrän vi en längre tid lytt dem. Det är exakt samma förhållande med livslagarna: för att upptäcka dem måste man först tillämpa dem.

⁷Det formativa tänkandet fastställer gärna samband eller identiteter mellan ting på grund av likheter som detta tänkande noterar. Men skillnader är minst lika viktiga, ofta nog viktigare. Dessutom skall man inte bara räkna likheter och skillnader, man måste också väga dem: somliga är viktiga, andra är närmast betydelselösa.

⁸Formativa förvissningar kan man kalla sådana automatiskt och mekaniskt godtagna antaganden, som präglar "tanke" och handling hos människan i icke-tänkande tillstånd. "Den goda viljan räcker" eller "Bara avsikten är god, blir resultatet gott." Dyliga förvissningar måste de ha som inte beaktar motståndet eller andra krafter. Men också de som studerar esoterik och teoretiskt lärt om trekrafter, glömmet dagligen och stundligen att tillämpa sin vetenskap om dem.

⁹Arbetet med att höja sitt tänkande från den formativa nivån utföres på många olika sätt och med många olika förfaranden. I det följande skall några sådana beskrivas.

3.6 Felaktigt och primitivt tänkande

¹Felaktiga slutsatser, oriktiga språng i tankegången är förstas mycket vanliga i oskolat och outvecklat tänkande. Vid närmare betraktelse finner man att det rör sig om ett ganska litet antal, typiska och återkommande strukturella fel i tankebygget. När man därför skall vederlägga dessa

tankefel, kan man tillämpa motsvarande ”felsökningschema” eller ”vederläggningsmodell”, och dessa scheman eller modeller är således inte fler än de ganska få typerna av tankefel. En självständigt tänkande och ofta reflekterande människa torde med tiden själv ”upptäcka” och tillämpa dessa vederläggningsmodeller utan att för den skull ha namn på dem. Också hos intelligenta och självständiga barn kan man iakttaga ett dylikt arbete.

²Det från Vedaskrifterna kända *parokshapriyā iva hi devāḥ* brukar översättas ”ty gudarna älskar det subtila”. Men man kan med fördel tolka det ”ty gudarna älskar det för våra blickar osynliga”, emedan *paroksha* ordrätt betyder ”det bortom ögonen liggande”, motsatsen till *pratyaksha* ”det framför ögonen liggande”. Här finns något allmängiltigt att taga fasta på, nämligen betydelsen av att idka motsatsen till det slags ytliga tänkande som inte kan fatta något annat än vad det måste få sig presenterat genom sinnlig direkt konfrontation. En hel värld uppröres, när i dramatiska filmbilder visas hur två passagerarflygplan ränner in i skyskrapor i New York, varvid ungefär tre tusen människor mister livet. I en annan del av världen, nämligen Irak, dödas varje månad fem tusen barn från nyfödda till fem-åringar genom de FN-sanktioner, som framför allt Förenta staternas regering drivit igenom, ett skoningslöst och oavlåtligt massmördande av oskyldiga som pågick under tolv långa år.

³Det är lika viktigt att vederlägga felaktiga uppfattningar som att förvärva riktiga. Man kan inte lägga det nya, riktiga man får veta till det gamla, felaktiga, och förvänta sig att resultatet av denna förening skall bli riktigt. De som kommit nyligen till hylozoiken från mindre exakta läror uppmanas därför att vara särskilt uppmärksamma på sådant i hylozoiken som bestämt avviker från det de tidigare lärt sig. Ett exempel är hylozoikens bestämda hävdande att tid och rum finns i alla världar, tvärtemot kvasiokultisternas godtyckliga påstående att tid och rum skulle finnas endast i fysiska världen.

⁴Esoteriska lärares och författares kritik av felaktiga uppfattningar är i alla händelser endast för dem som behöver den i sitt eget arbete med att eliminera felaktiga ”ideer”, för dem som uppskattar kritiken som ett värdefullt och nödvändigt redskap. De som retar sig på kritiken visar därmed att de inte förmår använda den och att den inte är menad för dem. De behöver därför inte irriteras, lika litet som när man vid provning av kläder råkar taga på sig ett nummer för stort. Esoterikers kritik är dessutom opersonlig: de är intresserade av åsikten som sådan, inte av de personer som tillfälligtvis omfattar den. Missuppfattningen av för vilka kritiken är avsedd synes bero på den allmänt rådande demokratismen med dess två grundaxiom: 1)

allt skall vara för alla eller också inte alls vara, 2) det finns inget högre än det som jag och mina gelikar kan fatta och godtaga.

⁵Det är intressant att studera hos andra och även hos sig själv – i efterhand – hur individen frigör sig från en vanföreställning, som varit fast rotad i honom. I början sker det nästan alltid med ett starkt motstånd. Den felaktiga föreställningen är liksom en parasit i individens system, en främmande organism som vägrar att ge sig av eller dö. Den försvarar sig, och individen själv identifierar sig lätt med detta försvar. Han kan göra vissa medgivanden men ändå bortförklara dessa som vore de mindre fel eller misstag i den ändå på det hela taget riktiga uppfattningen. ”Bara utanverk, inga bärande pelare. Byggnaden står fast på sin grund.” Sedan ramlar den ena bärande pelaren efter den andra, och grunden spricker. Försvaret blir förtvivlat, patetiskt. Till sist kommer insikten, och det sker liksom en polomkastning: förut var nästan allt rätt, felen små och få. Nu är nästan allt fel, och de riktiga inslagen oväsentliga. Därefter gäller det emellertid att inte somna in med en ny tro, där bara förtecknen är omvända. Det är viktigt att förståelsen växer under processen, lika viktigt att studera de tanke- och känslomekanismer inom individen som förmådde honom att omfatta villfarelsen och så länge försvara den.

⁶Med enbart numerisk eller kvantitativ metod kan man ”fastställa” oändliga mängder alldeles oväsentliga ”samband”, t.ex. att rödhåriga i mindre utsträckning än mörkhåriga eller blonda bedriver universitetsstudier.

⁷Det är alltid ett bevis på en låg grad av intelligens att förlora det ursprungliga, överordnade ändamålet med sin verksamhet ur sikte. I människornas värld ser vi ofta hur detta sker med de rikaste och mäktigaste organisationer.

3.7 Intensionell och extensionell inriktning

¹En bättre förståelse av skillnaden mellan intensionell och extensionell inriktning är önskvärd. När tänkandet har intensionell inriktning, är det starkt bundet av sina förut formade begrepp, kategorier, åsikter, ”ideer”, fördomar osv och är obenäget eller oförmöget att lägga dessa åt sidan för att betrakta verkligheten sådan den är. Tänkandet saknar då i stor utsträckning förmåga att tillgodogöra sig ny kunskap. Nya intryck omtolkas så, att de störningsfritt kan införlivas med gamla synsätt. Kännetecknande för den motsatta eller extensionella inriktningen, när den är som bäst, är att den håller inne med de subjektiva reaktionerna, medan den iakttar verkligheten, söker skaffa sig en klar uppfattning om det nya sakförhållandet, den nya människan etc. Om verkligheten är terrängen och våra ofullkomliga försök att uppfatta denna verklighet är kartor över terrängen, kan man säga

att den intensionella inriktningen tenderar att låta kartan gälla mot terrängen, medan den extensionella ständigt är beredd att rita om kartan, allteftersom kännedomen om terrängen ökar.

²Den intensionella inriktningen är särskilt framträdande hos individer, vilkas princip tänkande är överutvecklat på bekostnad av det sunda förnuftet och intresset för den objektiva verkligheten. Hit hör idiologer av alla slag: vetenskapliga, filosofiska, teologiska, politiska. Vetenskapsmän som avvisar fenomen som går emot deras teorier därför att det ”strider mot naturlagarna”. Marxister som hävdar: ”Det kan inte finnas något förtryck av människor under socialismen. Socialismen är nämligen det första samhällssystem som tillerkänner människan hennes fulla värde.” Hos dylika individer blir tänkandet till sist ett slutet system, som inte har något med den objektiva verkligheten att göra.

³Man kan förklara och definiera med intension eller med extension. Med intension söker vi finna en så exakt definition som möjligt och tror sedan aningslöst att den håller för alla individuella fall. Med extension avstår vi från att söka definiera strängt, lägger vi mera kraft på att beskriva med exempel vad det är fråga om, pekar på föremål osv. Många företeelser kan vi förstå utmärkt med extension men sämre eller inte alls med intension. Tre exempel på detta är de tre verklighetsaspekterna: materia, medvetenhet, rörelse. De kan erfaras direkt men inte definieras. Det visar sig att många av våra mest grundläggande begrepp hör till en kategori av icke-definierbara: materia, rörelse, förändring, avstånd, rum, tid, sträcka, (an)tal osv. Försöker vi ändå definiera, hamnar vi snart i intensionella rundgångar: ”1) Vad är sträcka? 2) Sträcka är avstånd. 3) Men vad är då avstånd? 4) ...Hm! Sträcka...” Men det går utmärkt att rita olika sträckor på ett papper och visa: ”Det är sträckor. Den här sträckan är 5 cm, och den där är 10 cm.” Den överlogiske får svårt att smälta faktum att folk förstår med denna metod. Han tycks tro att man omöjligt kan uppfatta terrängen annat än genom en karta.

3.8 *Sunt förnuft*

¹Ett annat namn på de två högre mentalmedvetenheterna (47:4 och 5) är ”sunt förnuft”. Sunt förnuft betyder att inte tro något eller tro sig veta något, utan att godtaga endast sådant som tillhör den egna erfarenheten eller, ifråga om det som ligger utanför den egna erfarenheten, sådant man själv begriper och förstår, sådant som inte strider mot definitivt fastslagna fakta, sådant som överensstämmer med det orienteringssystem man kritiskt godtagit i avvaktan på att en dag veta av egen erfarenhet. Naturligtvis är kausalmedvetenheten ”sunt förnuft” av ännu högre slag än båda högre

mentalmedvetenheterna.

²Sunda förnuftets första regel: Antag ingenting utan tillräcklig grund! Om denna regel iaktogs, skulle mer än 90 procent av det som mänskligheten godtagit såsom sanning kunna utmönstras.

³Sunt förnuft är det allmängiltiga i allas erfarenhet i alla naturriken. Verklighetsområdet för vår erfarenhet vidgas i varje högre värld och högre rike. Men ingenting i det högre kan någonsin upphäva det allmängiltiga i det lägre. Det allmängiltiga är det för alla gemensamma i hela kosmos.

⁴Den objektiva verkligheten, livets tre verklighetsaspekter, kan ingen filosofi bortförklara, och den utgör grunden för allmängiltighet. Det som genom objektivt och definitivt konstaterade fakta byggts på denna objektiva grund är också allmängiltigt. Den subjektiva medvetenheten är objektivt riktig, när den är i överensstämmelse med objektiva verkligheten och detta i varje värld för sig.

3.9 Perspektiv

¹Det som i går var härskande dogm, något självklart, är i dag vederlagd villfarelse. Denna sanning inser de flesta. Men varför drar man inte därav slutsatsen att det som i dag är härskande dogm, något självklart, i morgon är vederlagd villfarelse? Man drar inte slutsatsen, därför att man inte tänker perspektiviskt.

²Perspektivtänkandet har som ett av sina särskilda arbetssätt att aktivt arbeta med ordens mångvärdhet, alltså detta att "ett och samma" ord har flera betydelser. Exempel på sådant arbete med ordet "pengar", som kan uttrycka åtminstone fyra olika begrepp.

³Begrunda följande yttranden: 1) "Jag vill ha dessa pengar insatta på mitt konto." 2) "Jag har alltid pengar på mig, när jag går ut." 3) "Överskott på pengar ger inflation." 4) "Pengar är roten till allt ont."

⁴Betyder ordet "pengar" detsamma i de fyra yttrandena? Exempelen 1–3 avser pengar på tre allt högre abstraktionsnivåer: Pengar₁ är ett bestämt konkret kontantbelopp i en viss konkret situation (bestämd tid och plats osv.). Pengar₂ är ett obestämd kontantbelopp i en återkommande typisk situation. Pengar₃ är alla pengar i samhället, kontanter, krediter, fordringar osv. Pengar₃ är i sin tur mångvärd, ty det är oklart om man menar totaliteten av betalningsmedlen eller deras köpkraft eller bägge. Pengar₄ avser inte alls pengar i någon av betydelserna 1–3, utan är en metafor för begäret efter allt man kan köpa för pengar.

⁵Det ingår i urskillningsförmågan att hålla isär: 1) föremålet, 2) det ord eller de ord som betecknar det, 3) ordens begrepp (tankeinhåll). Föremålet är inte ordet, ordet är inte begreppet, begreppet är inte föremålet.

Men alla tre står i inbördes relation.

3.10 Att övervinna motsatstänkandet

¹Tvåvärt tänkande ser allt i kontradiktoriska, absoluta motsatser: icke-identitet – identitet. Mångvärt tänkande ser skalan: kontradiktorisk motsats – konträr motsats – komplementaritet – enhet – identitet. Konträra motsatser är sådana motsatser, som synes absoluta i en liten skala men ingår (subsumeras) i ett gemensamt begrepp i en större skala: till exempel begreppen vitt och svart subsumeras båda i begreppet färg.

²Två eller flera varandra motsägande uttalanden kan båda eller alla vara riktiga, vart och ett inom sitt tillämpningsområde men inte utanför. Det kan handla om att de olika uttalandena begränsar eller bestämmer varandra, att de beskriver olika sidor av en och samma sak, att de beskriver olika funktioner hos en och samma sak, olika aktörer med skilda funktioner i en och samma grupp. Allt måste ses i sitt sammanhang, i sina relationer med annat, i sin relativitet. Detta är innebörden av relations- eller relativitetstänkande, även kallat perspektivtänkande.

³Skenbart eller till namnet motsatta saker kan arbeta tillsammans. En författare skriver en bok, som kritiskt granskar makten i samhället. En psykiater blir intresserad och vill beställa boken hos en viss bokhandlare, som tillhandahåller ”alternativ litteratur”. Denne vägrar emellertid att taga in boken, och på hennes förvånade fråga ”varför?”, svarar han: ”Du behöver inte den där boken.” Han vägrar också att ge henne förlagets telefonnummer. Därmed tänds hennes intresse på allvar, och hon skaffar naturligtvis boken på annat sätt, läser den och tar därefter kontakt med författaren. En vänskap med ett fruktbart samarbete uppstår dem emellan. Bokhandlaren (numera avliden) var naturligtvis en tredje part i samarbetet, fast han aldrig fick veta det.

⁴”Älska era fiender och be för dem som förföljer er”, ord som tillskrivs evangeliernas Jesus, skall därför inte betraktas enbart såsom uttryck för en ädel känsla, som gör en till en bättre människa, utan såsom en uppmaning, som beskriver en djupare verklighet, som redan ligger i förhållandena människor emellan.

⁵Ett högre slags tänkande kännetecknas bland annat av att det sammanför ”motsägelser” i en högre enhet eller, precisare uttryckt: de motsägelser, det lägre tänkandet trodde sig finna, inser det högre tänkandet vara endast skenbara.

⁶Ett exempel: esoteriken lär att vi skall glömma oss själva och minnas oss själva. För lägre slags tänkande innebär detta en olöslig motsägelse,

tills insikten gryr att det ”själv” som avses inte är ett och samma: mekaniska medvetenhetsfunktioner (”jag är arg”, ”jag är ledsen”, ”jag är rädd”) och det bestående jagets självmedvetenhet.

⁷Ett annat exempel: esoteriken avvisar den vanliga gudstron – tron på Gamla Testamentets vredgade, straffande och svartsjuka (”nitälskande”) gud – kallas därför av okunniga bedömare ateistisk. Esoteriken lär i stället att allt levande är gudomligt, potentiellt eller aktuellt, och är därmed egentligen mer teistisk än den vanliga gudstron.

⁸Ett tredje exempel: vi uppmanas att hjälpa till med att sprida esoteriken, samtidigt som vi får olika slags varningar och avrådanden med hänvisning till människors omognad, risken för missbruk och förvrängning. Båda ståndpunkterna är samtidigt riktiga och ger varandra begränsad giltighet: Sprid, men med urskillning! Håll igen, men med urskillning! Urskillningen är i detta fall nyckeln till paradoxen.

⁹Ett fjärde exempel, som också det handlar om spridandet av esoteriken: Det sägs att varje lärjunge, som nått förbi nybörjarstadiet, måste hjälpa till i arbetet med att sprida kunskapen. Samtidigt sägs att mycket få människor är mogna att taga emot kunskapen. Den motsägelse, somliga trott sig finna mellan dessa båda uttalanden, upplöses genom följande insikt: Det är alldeles sant att kunskapen inte kan tillhöra alla, den kan inte ens tillhöra många. Men *vi* måste göra varje ansträngning att ge det till så många människor som möjligt. Utbredningen av esoterikens ideer begränsas av ideernas egen natur och av människors tröghet och oförmåga att förstå dessa ideer. Men den får inte begränsas av *vår egen* tröghet.

¹⁰Det gäller att höja tänkandet från den nivå, där det automatiskt ser i 0 eller 100 procent, svart eller vitt, identitet eller icke-identitet, till den högre nivå, där tänkandet med sitt betraktande ser relationer. En typisk fråga på identitetstänkandets nivå: ”Är hjärtcentrets medvetenhet detsamma som essentialmedvetenhet?”. Svaret kan bli: ”Alla centra i människans inkarnationshöljen har i sig endast mekanisk medvetenhet, icke självmedvetenhet. Essentialmedvetenhet är konstant självmedvetenhet med samtidig gruppmedvetenhet. Hjärtcentrets medvetenhet är alltså icke detsamma som essentialmedvetenhet. Men när monaden väl förvärvat essentialmedvetenhet, kommer denna till uttryck genom hjärtcentret. Det finns alltså en bestämd relation mellan hjärtcentret och essentialmedvetenheten. Men märk väl: relation, icke identitet.”

¹¹Det talas i esoteriken mycket om vikten av att vara flexibel i tanken, att nå högre nivåer av tänkande och dylikt. Också blotta tanken på att det finns mera flexibla sätt att tänka, att det finns kvalitativt högre slag av tänkande, gör det lättare att förvärva detta högre slags tänkande.

¹²Det som först uppfattas som en absolut motsats till något, inses ibland senare vara detta någots större eller väsentliga sammanhang. Exempelvis är religionernas företrädare ibland fientliga till esoteriken. Med tiden kommer de att inse att religionernas väsentliga innehåll ingår i esoteriken. Om *Bhagavadgītā* uttrycker hinduismens kärna och väsen (vilket ingen hindu skall bestrida), så kan också esoterikern hålla med om att denna skrift innehåller många viktiga esoteriska sanningar och på ingen väsentlig punkt går emot esoteriken. Alla esoterikstuderande uppmanas att noga studera *Bhagavadgītā*, ty där finns mycket att inhämta, såsom: ”Till handlingen ensam äger du rätt, till handlingens frukter ej någonsin rätt. Din drivkraft må ej vara handlingens frukter, vid overksamhet må du ej vara bunden.” *Bhagavadgītā* II:47.

3.11 Reflektion

¹Reflektion är verkligen inträngande i föremålet. Detta kräver tid, stillhet, undertryckande av ytliga associationer, energi. Detta är i själva verket ingenting mindre än ”meditation”.

²Att leva reflekterande innebär att själv initiera tänkande om vissa frågor, motsatsen till att av omständigheterna förmås till tänkande; att draga tänkandet bort från vissa ting och till vissa andra, höja nivån i riktning mot det mer generella; att draga slutsatser om väsentliga saker man fått lära sig, inte klaga på att esoteriska undervisningen är för abstrakt.

³Att leva reflekterande innebär bland annat att vara så förberedd i tanken att man aldrig blir förvånad över något. Man har ju redan tänkt igenom alla eventualiteter. Då tar man aldrig framtiden för given. De gamle sade alltid ifråga om framtiden: ”om Gud vill.” De var beredda att dö, när som helst. De hyste heller ingen dödsfruktan, ty de visste: ”där jag är, är inte döden, där döden är, är inte jag.” Den som inte ofta reflekterar över sin egen död, är redan död. Varje dag skall man leva i medvetande om att denna dag kan vara den sista. Att leva reflekterande är att leva med livets allvar ständigt för ögonen.

⁴Med vårt mekaniska, icke-reflekterande tänkande gör vi ständigt mängder av antaganden. Sedan utgår vi från att antagandena är riktiga, är verkligheten, och blir förvånade, när verkligheten visar sig vara något helt annat. Iakttag dina omedvetna antaganden! Sedan antagandena bakom antagandena!

⁵Mycket ofta tar vi oföränderlighet för given, att förhållandena ständigt är desamma, att villkoren inte förändras. Men förändringens lag råder över allting i vår värld.

⁶Till alltid nyttiga övningar hör: skilja på huvudsak och bisak, nödvän-

digt och onödigt, väsentligt och oväsentligt, vad man vet och icke vet, nyttigt och onyttigt, oskadligt och skadligt, oförgängligt och förgängligt.

⁷Det är en god regel att för varje idé man får från en annan tänka en själv.

3.12 *Hindren ligger i vanan och glömskan*

¹När de som länge studerat esoterik, inte använder perspektivtänkande eller formulerande tänkande, kan de inte gärna skylla på oförmåga eller bristande medvetenhetsutveckling. Ty för att alls förstå esoteriken måste de ha detta tänkande till en viss grad aktiverat och ha använt det i sitt studium. Nej, i deras fall handlar det mindre om oförmåga och mer om vanans makt och om glömska. Vanan, det mekaniska, må vara ändamåls-enlig ifråga om verksamhet i fysiska centra; det är ju exempelvis knappast möjligt att när man kör bil utföra alla rörelser avsiktligt. Men i emotionala och mentala centra är vanor, mekaniska mönster, enbart till hinder och skada. Att tänka formativt är att alltså att tillåta mekaniska vanemönster i tankefunktionen – något som aldrig kan gagna oss. Att tänka formulerande är att delta i tankefunktionen med en högre grad av närvaro, med avsiktlighet – något som alltid måste gagna oss.

²Glömskan sammanhänger med varats allmänna nivå. Befinner vi oss alltför ofta i alltför låga delar av centra, alltför små delar av oss själva, minns vi helt enkelt inte något väsentligt esoteriskt faktum, något för vårt arbete med oss själva väsentligt faktum. Stora delar av vår dag kan då rulla undan, alltmedan vi lever i glömska. Glömskan är en sida av vår sömn. I en viss skola gjorde man heller ingen skillnad mellan glömska och sömn utan brukade ett och samma ord för dessa två besläktade tillstånd.

3.13 *Några exempel på tankeredskap*

¹Låt ett omdöme ha formen $A = B$. A kan vara en viss person eller en viss grupp, B något för personen eller gruppen utmärkande, till exempel yrket. $A = B$. "K. är terapeut". Oproblematiskt? Kanske inte. Vad man här måste beakta, ifråga om det formativa tänkandet, är att detta har en stark, mekanisk och omedveten tendens att göra allt som det "behandlar" till något absolut. A är "K. och ingen annan än K.". B är "terapeut och inget annat än terapeut". Man kanske inte tror att dylikt "tänkande" förekommer hos en själv, just därför att man inser hur inskränkt detta är, när man får uppmärksamheten riktad på det. Men frågan gäller inte hur klart och precist man tänker, när man väl är uppmärksam på processen, utan den intressanta frågan är: hur ofta tänker jag med uppmärksamhet och hur ofta

löper det omedvetet, mekaniskt och formativt?

²Nägärjunas fyra kategorier räddar oss ur tvångstänkandet i ”antingen ja eller nej”: 1) Ja. 2) Nej. 3) Både ja och nej. 4) Varken ja eller nej. Kategori 4 kan betyda: ”jag förhåller mig inte till frågan”, ”frågan är irrelevant”, ”frågan är fel ställd”, ”frågan utgår från ett felaktigt antagande”. Exempel på frågor, varpå 4) är svaret: ”Har du slutat att slå din fru/supa/ta mutor?”

³Ett tankeredskap, som hjälper oss bort från ett oanvändbart tänkande i två absoluta motsatser är ”att urskilja den tredje polen”. Exempelvis införde kyrkan på medeltiden läran om skärselden som en ”tredje pol” mellan de båda absoluta himmel och helvete. Likaså behöver man alltid söka finna den tredje kraften, som upplöser dödläget mellan två varandra motsatta krafter. Pytagoras införde läran om de tre verklighetsaspekterna och upplöste därmed den absoluta motsatsen mellan ”ande och materia”.

⁴Ett annat tankeredskap är förståelse för gradienter. Med gradient menas en företeelse, som ökar eller minskar i intensitet enligt en bestämd skala, i tiden eller dylikt. Exempel på gradient är just förståelsen. Man kan egentligen inte tala om ”verklig förståelse”, endast om allt bättre förståelse på allt högre nivåer, alltså förståelsens gradient. Detsamma gäller sådana verkligheter som medvetenheten, arbetet på tre linjer, studiet av kunskapen, varats förbättring.

⁵Man måste beakta asymmetriska relationer, överallt där de föreligger. Sådana kan ges den allmänna formen: ”Om A innehålls i (eller följer av) B, betyder det inte nödvändigtvis att B innehålls i (eller följer av) A”. Exempelvis gäller detta många orsaksförhållanden: Antag att av orsaken A följer nödvändigtvis verkan B. Men därav följer inte att verkan B alltid måste ha orsaken A, ty den kan ha en annan orsak. Alltså: Om orsaken A ger alltid verkan B, utesluts därmed inte att också orsaken C kan ge verkan B. Det konkreta exempel, som gavs i boken *Förklaringen*, var detta: Ett mycket ömtåligt porslin spricker ofelbart, om man diskar det i för hett vatten. Men om man ser porslinet ligga där sprucket, betyder det inte nödvändigtvis att någon har diskat det i för hett vatten.

3.14 Kausalmedvetenhet

¹Kausalmedvetenhet förefinns, om än i små doser, också på lägre stadier, lägst kulturstadiet. Förståelse för esoterik förutsätter någon kausal medvetenhet. Det är alltså inte fråga om något allt-eller-intet-förhållande, som om all kausalmedvetenhet förvärvades på kausalstadiet och det dessförinnan inte funnes någon kausalmedvetenhet alls. Man bör alltså sträva efter att öka graden av kausalmedvetenhet i sin vardag. Kausal betyder orsaksmässig. Den som strävar efter att uppfatta orsaker, grunder och

ändamål, närmar sig kausalmedvetenhet mera än den som inte så strävar. Man söker utreda: Hur har den här föreställningen uppstått? osv.

²Det viktigaste arbetet för förvärv av kausalmedvetenhet är strävan att vara självmedveten så ofta som möjligt och strävan att aktivera högre emotional medvetenhet genom meditation på de essentiala egenskaperna och osjälviskt tjänande och högre mental medvetenhet genom det egna studiet av esoteriken och strävan att uppfatta den esoteriska undervisningen så exakt som möjligt.

³För dem på lägre stadier och dem som går den långsamma, genom år-miljonerna förlöpande lunken mot högre tillstånd, är uppfattningens exakthet inte så viktig. Därför kan de lära sig något också genom illusioner och fiktioner, de falska ”gudar” utan vilka människorna inte kan leva. Men för dem som tröttnat på att glida med den stora grå massan, för dem som väljer snabbutvecklingens väg, är exaktheten i detaljerna av den största betydelse, och de är särskilt måna om att utmönstra illusionerna och fiktionerna. Det är också snabbaste vägen till kausalmedvetenheten.

4 FÖRSTÅELSE

4.1 Inledning: något om esoterikens egenart

¹Varför är viss kunskap esoterisk? Vi har fått höra de tre vanliga förklaringarna: kunskapen måste skyddas för missbruk, skyddas för förvrängning, och kunskapens bärare måste skyddas för förföljelse. Men det finns även en fjärde förklaring: esoteriken förblir väsentligen esoterisk, även om den publiceras, därför att i denna tidsålder människornas överväldigande flertal inte kan förstå den och inte frågar efter den.

²Esoteriken består av tre delar: världsåskådningen (hylozoiken), livsåskådningen (lagkunskapen) och tillämpningen (metoden för medvetenhets utveckling, det samtidiga arbetet med kunskap och vara, arbetet på tre linjer). Dessa tre delar hänger samman med de tre aspekterna: världsåskådningen är främst knuten till materieaspekten, livsåskådningen till medvetenhetsaspekten och tillämpningen till vilje- eller kraftaspekten. Liksom verkligheten alltid är en enhet av de tre aspekterna och ingen av de tre kan existera utan de två andra, så är det omöjligt att esoterik kan existera, övas eller bedrivs enbart i någon av de tre delarna; alla tre delarna måste lärjungarna ägna sig åt, ingen får de försumma.

³Esoterik skiljer sig helt från exoteriska vetenskaper, som studeras i det vanliga skolväsendet. I dessa vetenskaper fattas allt på samma, vardagliga medvetenhetsnivå, och alla normalbegåvade förutsätts kunna tillgodogöra sig dem, förutsatt att de ägnar nog tid och energi åt studiet.

⁴Esoteriken däremot är "tillståndsbetingad vetenskap". Detta betyder att en och samma text, en och samma undervisning har olika innehåll för olika läsare och mottagare eller för samme läsare och mottagare vid olika tillfällen, allt beroende på dessa individers aktuella medvetenhetstillstånd. En mottagare kan först uppfatta meddelandet mycket ofullkomligt för att tjugo år senare förstå det som det var avsett att förstås. En läsare kan förstå en text på morgonen för att ha mistat förståelsen på aftonen, emedan han ständigt befinner sig i olika medvetenhetstillstånd och esoteriska sanningar uppfattas olika i olika tillstånd. Härav följer att man för att taga emot grundläggande esoteriska lärdomar måste läsa väsentliga esoteriska texter många gånger under många års tid. Esoteriken är ett livslångt, ständigt återkommande studium av texter "man aldrig blir färdig med". Raka motsatsen till universitetskurserna, vilkas läromaterial studenterna rusar igenom för att tentera av och snart glömma.

4.2 *Esoteriken är det kvalitativa synsättet*

¹Esoteriken är det kvalitativa synsättet, inte det kvantitativa, som är rådande i dag. Frågor om kvantitet handlar om vad och vilka som är större och fler, frågor om kvalitet handlar om vad och vilka som är bättre, äger en högre grad av ändamålsenlighet eller finalitet. Esoterikens världsåskådning är kvalitativ: handlar om en serie verkligheter av allt högre slag, kvalitativt högre världar som monaderna skall uppnå. De allt högre världarnas allt högre riken är kvalitativt högre, emedan de utgör allt högre etapper i förverkligandet av tillvarons mening, ligger allt bättre i linje med det allt övergripande kosmiska ändamålet, vilket i sin tur sammanhänger med att dessa världars och rikens medvetenhets- och viljeslag möjliggör en allt bättre förståelse och utrustar individerna och kollektiven med allt bättre redskap för detta förverkligande. Enklast uttryckt: Ju högre värld och rike, desto bättre förmår individerna och kollektiven arbeta för det helas bästa. Esoterikens livsåskådning är kvalitativ: handlar om hur monaderna skall lära sig allt bättre (med allt bättre insikt) lyda ändamålsenliga livslagar. Esoterikens tänkande måste därför vara kvalitativt, utgår från kvaliteten. Detta betyder en ständig avsiktlig ansträngning att lyfta sig ur den outvecklade människans mekaniska och automatiska tendens att i allt tänka kvantitativt.

²Ett exempel på skillnaden mellan kvantitativt och kvalitativt tänkande. Det kvantitativa tänkandet tenderar att se på tingen i kategorier av "allt eller intet", "alla eller inga". Det bortser från att en viss kvalitet eller egenskap kan föreligga, en viss kvalitativ kraft kan operera utan att "alla individer" eller ens "majoriteten individer" deltar. För att denna kvalitativa faktor skall göra sig gällande med kraft räcker det att "lokal dominans" eller "lokal koncentration" föreligger. En viss hink innehåller idel lingon och gör det alldeles oavsett faktum att alla skogens lingon icke ingår däri. *Kvaliteten* är i princip lingon och ingenting annat än lingon (inte blåbär, inte hjortron etc.). *Kvantiteten* är dock försumbar i jämförelse med hela skogens, alla skogars bestånd av lingon. Liknande resonemang kan föras om olika mänskliga grupperns inflytande, skolors framträdande i mänskligheten osv.

4.3 *Insikter som kan leda till esoteriken*

¹Vissa insikter har funnits hos oss redan innan vi kom i kontakt med esoteriken. Ibland har de varit klart formulerade men oftast förelegat såsom icke i ord formulerade "aningar" eller "förvissningar". Några av dessa

är:

²1) Det finns en osynlig verklighet, som är mycket större och viktigare än den synliga.

³2) Den verklighet vi känner, ”synliga världen” eller ”jordelivet” är endast en förberedelse för detta ”andra” eller ”högre”. Döden är inte slutet utan början på en ny tillvaro.

⁴3) Det vanliga mänskliga tänkandet, den vanliga vetenskapen kan endast undantagsvis fastställa orsaker. Ett högre slags kunskap, som omfattar alla tings orsaker, måste därför finnas.

⁵4) Tingen är det de är alldeles oberoende av vår kunskap eller okunnighet om dem, våra riktiga eller felaktiga uppfattningar om dem.

⁶5) Det finns i det stora hela en mening med allt. Det betyder dock inte att det är en mening med allt som sker, också det minsta och obetydligaste.

⁷6) Det finns något som är i och för sig rätt, något i och för sig gott, något i och för sig sant, oberoende av människornas åsikter, allmänna opinionen, vad ”alla vet” och maktens diktat.

⁸7) Rätten segrar till sist. Rättvisa skipas, om icke i denna värld, så i en annan.

⁹8) Det finns icke något sådant som att ”få till skänks”. Allt måste betalas någon gång.

¹⁰9) Det finns övermänskliga, visa och goda intelligenser.

4.4 Några påpekanden i och för esoterikstudierna

¹Den som studerar esoterik måste ständigt minnas att det är oerhört mycket han icke kan förstå och att hans föreställningar om detta ofta är grovt felaktiga. Därmed inte sagt att han inte skall söka förstå. Endast genom att söka förstå, och med nödvändighet missuppfatta, kan han till sist nalkas förståelsen. Liksom det inte finns någon annan väg till framgången än den som går genom misslyckandena, så finns ingen annan väg till förståelsen än den som går genom missuppfattningarna. Enligt självförverkligandets lag måste individen själv genomskåda sina egna missuppfattningar. Det är detta som ger den verkligt djupa förståelsen. Först när man genom egen insikt insett varför, på vilka grunder, missuppfattningarna var felaktiga, kan man förstå och uppskatta verklighetskunskapen.

²En annan viktig insikt är att vi drar upp det lägre och drar ner det högre till vår egen nivå. Därmed ser vi tillvaron i en falsk skala, sammanpressad, och desto mer sammanpressad ju längre ifrån oss något är, liksom stora saker synes små på långt håll. Vi läser om övermänskliga och gudomliga medvetenhets- och viljenivåer och behandlar dem i vår tanke och vårt tal som om de vore välbekanta för oss, därför att vi har namn på dem, namn

som till sist blir ”invanda”. Vi bör betänka att för den utvecklade människan både det kausala (47:1-3) och essentiala (46) är ofattliga, att för den utvecklade människan i alla fall det superessentiala (45) är ofattligt. Den rätta skalan är i själva verket raka motsatsen till sammanpressad: ju längre ifrån oss en högre medvetenhet är, desto större är avstånden mellan etapperna. Det är ett större avstånd i kapacitet mellan 45 och 46 än mellan 46 och 47, ett större avstånd mellan 44 och 45 än mellan 45 och 46 och så vidare. Eller för att använda fjärde vägens terminologi: det är ett betydligt större avstånd mellan människa 5 och människa 4 än det är mellan människa 4 och människa 1, 2 och 3 (de tre sistnämnda tagna som en enhetlig grupp på samma stadium).

³För lärjungen i hans egen process ter sig förståelsen i början vara ”allt”. Detta sammanhänger dels med intellektualistens överbetonande av betraktelsen och bortseende från förmågan att göra, dels med sökarens omorientering av livsintressena från materieaspekten (ägnande, status etc.) till medvetenhetsaspekten (upplevelser, relationer, förståelse etc.). Men med tiden inser lärjungen att också förverkligandet är viktigt, sedan ”lika viktigt”, till slut ”det väsentliga”, så att förståelsen framstår endast som det nödvändiga förarbetet till förverkligandet. Förståelsen sammanhänger med medvetenhetsaspekten, förverkligandet med viljeaspekten. Och medvetenhetsaspekten (andratriaden) dominerar under aspirantskapet och förra delen av lärjungaskapet, viljeaspekten (tredjetriaden) i senare delen av lärjungaskapet och på initiationernas väg

⁴Nybörjare i esoterik tror vanligen att deras erfarenheter av ”det andliga”, upplevelser de har under meditation och dylikt, är just de högre medvetenhetsslag och -förmågor de läser om i den esoteriska litteraturen. Liknande förhåller det sig med yogierna, vilka läser in sina egna upplevelser i de beskrivningar Patañjali gör i *Yogasūtras*. Men ingen oinvigd kan avgöra sina egna högre medvetenhetstillstånd, och även en invigd lärjunge måste få hjälp häri av sin lärare: under lärarens ledning får han genomgå alla möjliga erfarenheter, vilka läraren förklarar. Tack vare lärarens förklaring kan lärjungen därefter ”placera” dessa erfarenheter, veta till vilka medvetenhetsslag och -tillstånd de hör och (lika viktigt!) till vilka de inte hör, deras namn, betingelser osv. Att det måste vara så, ger sig rent logiskt: ingen som inte redan gått vägen kan veta dess olika etapper och stadier, och läraren går vägen på nytt med varje sin lärjunge. Men att de oinvigda gör misstag i dessa ting beror inte bara på att deras logik är svag utan även på att deras önsketänkande är starkt.

⁵Den som på egen hand börjar studera den esoteriska litteraturen, gör klokt i att inte fordra att kunna begripa det lästa med en enda gång, vilket

är omöjligt. Den riktiga metoden består i att uppmärksamt läsa igenom boken många gånger. Man finner att man vid varje ny genomläsning förstår allt mera, tills slutligen allt blivit klarlagt. Man bör låta någon tid förflyta mellan varje genomläsning för att ge det omedvetna tid att utföra sitt arbete, vilket underlättar begripandet.

⁶Hur många gånger behöver man läsa en esoterisk bok? Man behöver läsa den många gånger också därför att man ständigt skiftar medvetenhets-tillstånd, i olika tillstånd uppfattar det man läser olika och endast i sina högsta tillstånd riktigt uppfattar vad texten vill meddela. Med andra ord kan en viss utsaga, ett visst textställe ha en innebörd, som går en förbi i vanliga tillstånd. Först vid tjugonde läsningen kan denna innebörd stå klar, och den kan vara viktig för förståelsen av det hela. Sedan kanske man glömmer bort att man gjort denna insikt, kanske måste återerövra den vid trettiofemte läsningen. Det är därför ingen kan säga om grundläggande esoteriska verk: ”Jag har läst den boken. Nu vill jag ha något annat.”

⁷Man bör också, när man läser, ställa sig frågan: ”Vem är det nu som läser?” vilket sammanhänger med insikten ”jag är inte en, jag är många”.

4.5 Esoteriskt tänkande

¹Den logiska tänkemetoden utgår från begreppen som sådana. Den ser dessa såsom isolerade, självtillräckliga och med en given och fix betydelse. Den psykologiska tänkemetoden använder begreppen endast som tillfälliga stöd i strävan att uppfatta verkligheterna bakom eller bortom begreppen. Den psykologiska tänkemetoden uppfattar att verklighetens ting alla hänger ihop, har ett inre samband – raka motsatsen till den logiska tänkemetodens tendens att se tingen isolerade från varandra. Vidare inser den psykologiska tänkemetoden att tingen har en inre mening, en insikt som i princip är främmande för den logiska tänkemetoden.

²Esoteriken ser tingen ovanifrån, låter förklaringarna utgå från det högre, ser processerna från slutet, målet. Det är också därför lärjungen alltid gör fel, när han söker bedöma lärarens handlingar eller icke-handlingar. Läraren vet slutet, ändamålet, men det gör inte lärjungen.

³Esoteriken ser till ideerna i högre världar, icke deras ofullkomliga, mer eller mindre misslyckade uttryck i lägre världar. Exempelvis talar en esoteriker om ”skola”, nästan aldrig om ”esoterisk skola”, därför att skola är en ursprungligen esoterisk företeelse (de atlantidiska tempelskolorna, där rishierna eller ”högre prästerskapet” var lärare) och därför bestämningen ”esoterisk” är ett onödigt tillägg. Esoterikern ser de profana, exoteriska skolorna som idéns förvrängda uttryck i lägre världar. I esoteriken gäller det alltid att se på tingen uppifrån och ner.

⁴Tänkande i skalor är nödvändigt. Det är mycket som gäller, är sant i en stor skala, som inte gäller, är sant i en mindre skala, och omvänt. Exempel: ”Det är en mening med allt som sker” är sant i en stor skala: det är en mening med varje monads manifestation i kosmos. ”Det är en mening med allt som sker” är inte sant i en liten skala: någon har tandvärk, råkar stöta ena stortån i bordsbenet, har förlagt sina glasögon – slumphändelser utan mening och utan samband med kosmiska ändamål.

4.6 Vad esoterik inte är

¹För att förstå vad esoterik är måste man förstå även vad den inte är: den är inte mystik, inte religion, inte sentimentalism, inte moralism, inte akademiskt studium.

²Mystikern är passiv och icke självbestämd, gör sig beroende av ”ledning” och tar emot sådan utan att veta vilka slags väsen (”ledare”, ”guider”) är inblandade. Esoterikern är aktiv och självbestämd, går initiationernas väg, vilken är oförenlig med dylik passivitet och följandet av okända väsen. Mystikern saknar mental kontroll, drunknar i emotionala extasen, blir offer för sin klärvoajans och medialitet – allt vilket tillfälligt omöjliggör högre intellektuell utveckling. Däremot överensstämmer esoterikerns strävan med mystikerns däri att båda förädlar emotionaliteten. Esoterikern lär sig att använda den emotionala dynamiken, inte som mystikern att användas av den.

³Esoterikern är inte religiös i egentlig mening, har däremot en religiös inställning: vördnad för det heliga, för högre väsen, ser tillvaron ovanifrån, strävar till ”återanknytning” (vilket är vad ordet ”religion” betyder) med det gudomliga. Han hyser respekt för de universalistiska religionernas ursprungliga sanningar men förhåller sig skeptisk till prästerskapens senare tillägg och förvanskningar. Han har förståelse för de ”heliga skrifternas” symboliska innehåll, men avvisar dogmer, bokstavstro och fanatism. Utöver han riter, vet han alltid varför han gör det.

⁴Esoterik är förståelse för livets lagar, som verkar obönhörligt och rättvist, vilket är raka motsatsen till människornas sentimentalitet och moralism. Somliga säger: ”Jag vill inte tro på den hemska karmaläran. Den kristna läran om syndernas förlåtelse och nåden är mycket mer sympatisk.” Som om livet och lagarna rättade sig efter vad de tror! Det är denna subjektivism, detta att taga det individuella eller kollektiva godtycket till vägledande princip, som förstör själva verklighetsinstinkten hos människorna och hindrar dem från att komma till förståelse av esoteriken.

⁵Esoteriken är inte akademiskt studium. Dylikt bedrivs på en nivå, där allt i princip är tillgängligt för alla, där allt förutsätts kunna begripas av

alla. Den nivån blir därefter. Esoteriken är raka motsatsen: dess sanningar ligger liksom i ”lager på lager”, så att man i början av studiet och lång tid därefter måste räkna på att begripa endast en mycket liten del och alltid först det ytligaste och minst väsentliga.

⁶Akademierna behärskas av dogmatiker, som sätter bestämda gränser för forskningen, föreskriver hur verkligheten får lov att vara beskaffad och förföljer dem som vågar tänka självständigt. Icke en enda vetenskaplig disciplin är fri från dogmatism. Till dogmatismen hör mängder av obevisade och obevisbara förutsättningar, som inte får ifrågasättas och som snedvrider studenternas tänkande alltifrån första terminen. Akademi dogmatismen förstärks och förvärras av det tanketyranniska inflytande som utgår från diverse lobbygrupper, vilka fastställer de för tillfället rådande, politiskt korrekta ”sanningarna” och strängt vakar över att avsteg icke göres från dessa.

4.7 *Esoterikerns inre frigjordhet*

¹Esoterikern måste vara frigjord från rådande tidsanda och maktens idologier, skall ha frigjort sitt tänkande från den i hans samhälle rådande religionen. I de gamla skolorna fick de redan i första graden lära sig av med att tro. Utåt kunde de visa den rådande religionen sin aktning – för att inte onödigtvis få besvär med de världsliga makterna – men troende på denna religion var de inte. Tvärtom hade de genomskådat den. Blavatskys, Besants, Leadbeaters och Laurencys kritik av kristendomen skall ses som fullständigt i överensstämmelse med skolprinciper, ty kristendomen var i 1800-talets slut och 1900-talets början den i Västerlandet allt tänkande behärskande religionen, som ställde tyranniska anspråk på människors inre liv och satt med nycklarna till fängelset (i både bildlig och bokstavlig mening). I dag, i 2000-talets början, har den kristna kyrkan inte längre något sådant inflytande. Ingen avskedas från sitt arbete eller hamnar i fängelse för att han offentligt säger sig icke kunna tro på de kristna dogmerna. Nutidens esoteriker måste därför rikta sin kritiska blick på andra tanketyrannier, som i vår tid och våra delar av världen är starkare, exempelvis den av många regeringar sanktionerade tron på den så kallade Förintelsen.

²Craig Murray: Såsom tumregel gäller att om regeringen vill att vi skall ”veta” det, så är det sannolikt inte sant.

³Esoterikern kan aldrig vara en fanatiker eller en intolerant människa. Insikten om att människorna befinner sig på olika utvecklingsstadier måste medföra tolerans. Fanatikern vill tvinga sin åsikt på andra utan att inse att förståelsen måste växa inifrån. Den intoleranta människan, som blir upp-

rörd över att andra inte tycker som hon, är en beklagansvärd och löjeväckande företeelse. Tilläggas bör att man inte är fanatiker därför att man är konsekvent för egen del. Man får vara hur tryggast bestämd som helst i sina åsikter, så länge man inte önskar tvinga andra att omfatta dem – där går den gräns som fanatikern aldrig kan förstå och respektera. Tolerans betyder inte heller att man ”accepterar allt”. Man kan mycket väl ha bestämda, negativa åsikter om mängder av företeelser, också allmänt vedertagna ”sanningar”, utan att för den skull önska tvinga andra människor att godtaga ens åsikter.

⁴Esoterikern önskar ingalunda omvända ockultisterna eller new-age-anshängarna till esoteriken. Tvärtom ser han ockultism och new-age-idologierna som ofrånkomliga företeelser i vår mänsklighet, där den stora majoriteten befinner sig på emotionalstadiet och inte äger någon latent förståelse för esoteriken, så att de måste förvränga alla esoteriska sanningar som råkar komma i deras väg.

4.8 Allvar i esoteriska studier

¹Fråga: Finns det någon enkel tumregel, varmed man kan avgöra om man själv eller någon annan menar allvar med sina esoteriska studier och kan nå framgångar på den esoteriska vägen?

²Svar: Ja, det finns det. Människor som menar allvar är beredda att börja från början, att taga ett steg i taget, att inte hoppa över ”det där som är bara för nybörjare” för att genast kasta sig över ”det avancerade”.

³Den faktor, som mest av allt gynnar denna oönskade tendens, är fåfängan. Det är därför de flesta system betonar ödmjukheten. Den är icke så mycket en dygd som en egenskap lärjungen behöver för att kunna lära.

⁴Framgång i studiet härrör från förmågan att lära och är oemotståndlig. Intet kan ställa sig som ett hinder mellan dig och kunskapen, om du är mogen för den. Därmed är också sagt att vad som helst, också det minst väsentliga, kan ställa sig som ett hinder mellan dig och kunskapen, om du inte är mogen för den.

⁵Därför gör läraren sig själv eller kunskapen – eller båda – svårtillgänglig på olika sätt. Därmed skyddas de icke värdiga och icke färdiga för kontakt med en kunskap, som endast skulle skada dem. De värdiga och färdiga kan däremot under inga som helst omständigheter stötas bort annat än tillfälligtvis. Halvvakna yngre lärjungar gör därför läraren och undervisningen en otjänst genom att försöka locka de omogna till undervisningen eller hålla kvar de ovilliga genom att släta över osympatiska drag hos läraren eller undervisningen, ”sockra de beska pillren” och så vidare.

4.9 *Esoteriken kan inte bli en massrörelse*

¹Esoteriken kan inte bli en massrörelse utan måste för en mycket lång tid framåt vara förbehållen ganska små kretsar. Dessa värvar inte proselyter från det omgivande samhället utan upptar endast dem som självständigt sökt sig till den rätta litteraturen, tillgodogjort sig denna och därefter söker kontakt med likasinnade.

²En av grunderna till att esoteriken inte kan bli massrörelse ligger i kunskapens materiella karaktär. Allt har de tre aspekterna materia, medvetenhet och rörelse (kraft), och detta gäller även kunskapen. En verklighetsidé är en molekyl av kausalmaterial, eventuellt involverad i mentalmateria. För att förstå esoteriken måste man i sitt kausalhölje ha tillräckligt många dylika kausalmolekyler, ha aktiverat dem och, om man skall uppfatta dem i med sitt mentaltänkande, ha involverat dem i mentalmolekyler. Detta är den materiella sidan av processen. Medvetenhetssidan är att man genom studier, reflektion, meditation införlivat verklighetsideer med sitt tänkande, arbetat aktivt med kunskapen. Relativt sett få människor har gjort detta. Resultatet därav är att det finns ett begränsat antal dylika aktiverade kausalmolekyler, så att de som finns inte kan spridas ut till för många människor. Om individen har endast några få dylika kausalmolekyler, blir hans förståelse för esoteriken mycket bristfällig, och därav new-age-fenomenet. Det är därför bättre att ett mindre antal individer kan få ganska många kausalmolekyler, så att de kan nå en tillräckligt djup förståelse av esoteriken för att det skall kunna bli en ändamålsenlig tillämpning av kunskapen hos dessa.

³Mass-”tänkandet” är esoterikern främmande. Mass-”tänkandet” är inte ens tänkande. Som i allt annat tar frågan om graden av avsiktlighet, ändamålsenlighet första rummet.

4.10 *Motiv för esoteriska studier*

¹Det är många olika motiv, som driver människor till att börja studera esoteriken. Vissa av dessa motiv är bättre, det vill säga bättre i linje med ändamålet. Andra motiv är sämre. Dessa motiv måste den studerande genomskåda för att överge, ju förr dess bättre. Att söka kunskapen för dess egen skull är gott, att söka den för att därmed bli till större gagn för medmänniskorna är ännu bättre. Esoteriska studier får i längden inte användas som självterapi. Terapeutiska behov kan för somliga vara en ingång i studiet. Det finns flera sådana ingångar, som kan fungera som sådana men inte mycket mer: tröst i sorgen efter ett dödsfall är ett exempel. Det är

mycket som kan göra en viss tjänst på nybörjarstadiet, men inte alls på mellanliggande stadier, och som direkt hindrar på högre stadier.

²Esoteriken får inte uppfattas instrumentellt, utnyttjas för ändamål som är den främmande. En del har försökt att utnyttja esoterisk kunskap för andra ändamål än att främja medvetenhetsutvecklingen. Visst kan man genom esoteriska studier förvärva en större allmän skicklighet, som kan vara till nytta för en i arbetslivet, i affärlivet och så vidare. Men detta måste i så fall komma som en alldeles oavsedd bisak och får under inga omständigheter vara något väsentligt motiv, något avsiktligt eftersträvat.

³I nybörjarens utrustning måste finnas något mer än nyfikenhet och driften att förvärva, som är kamouflerad girighet. Det måste finnas något djupare och även förmågan att försaka, förmågan att släppa taget om något man redan förvärvat. Nyfikenhet och förvärvsdrift hör till det mest mekaniska hos människan, har ingenting med högre medvetenhet att göra. Nyfikenhet är ansvarslös, mekanisk sensationshunger, som finns även hos djur såsom katter, hundar, apor etc. För många kommer nyfikenheten och vetgirigheten i första hand och andligheten sedan. Men det måste råda det omvända förhållandet. Kunskapsökande är i bästa fall en avsiktlig vilja att vidga medvetandet.

⁴Om ens esoteriska studium betingas av girighet, så är det mer girighet än esoterik. Om det betingas av fruktan (till exempel fruktan för döden), så är det mer fruktan än esoterik. Om det betingas av fåfänga (till exempel att sola sig i andras beundran), så är det mer fåfänga än esoterik. Till grund för de nämnda felinställningarna ligger missuppfattningen att "föremålet adlar studiet". Det gör det inte alls. Den missuppfattningen är typiskt formativ eller, för att använda den gnostiska termen, hylisk.

⁵Tidigt i det esoteriska studiet får lärjungen lära sig skilja mellan person och sak, det enskilda och det allmänna, nyfikenhet och vetgirighet. Senare får han lära sig den lika viktiga skillnaden mellan vetgirighet och strävan efter insikt. Nyfikenhet avser personliga och enskilda förhållanden och är typiskt emotional. Vetgirighet höjer sig över det personliga och enskilda, riktar sig mot det opersonliga och allmänna och är typiskt mental. Vetgirigheten urartar emellertid ofta i ett slags intellektuell hagalenskap, en hunger efter allt fler fakta utan tanke på deras brukbarhet för individens eller kollektivets medvetenhetsutveckling. Strävan efter verklig insikt höjer sig över vetgirigheten liksom vetgirigheten höjer sig över nyfikenheten. Strävan efter insikt kan vara en yttring av begynnande kausal medvetenhet.

4.11 Förståelse av olika esoteriska system

¹I en skola utgår undervisningen vanligen ifrån ett bestämt lärosystem, som alla lärjungarna måste tillägna sig, så att de behärskar det. Detta skall i normalfallet inte behöva taga mer än två år. Lärjungarna skall inte ställa frågor till läraren eller äldre lärjungar, förrän de grundligt studerat materialet och reflekterat över det. De får lära sig att lägga det oklara åt sidan för tillfället men göra noteringar om det för att återkomma – gång på gång, tills det slutligen klarnar. Den klarhet och insikt de vinner måste vara frukterna av deras eget arbete. De måste betala för dessa frukter med egna ansträngningar.

²Samtidigt – från första dagen i skolan – får de arbeta med sitt vara. De tillsägs också att iakttaga hur deras vara förbättras och därmed också förståelsen för kunskapen ökar. De får lära sig att dagligen och stundligen iakttaga det egna varats tillfälliga och mera bestående förändringar och att vänta med att söka förstå något visst svårt, tills de når ett bättre tillstånd. Häri ligger livstillit: vägen finns och jag går den, livet har en mening och jag förverkligar den. Självtillit: jag har potentiellt alla högre och bättre tillstånd och skall en gång nå dem. Lagtillit: allt kommer i sinom tid, enligt livslagarnas sätt att verka, men till dess måste jag bruka tålmod. Hit hör också insikten att de egna medvetenhetsyttringarna inte är yttringar av ett enhetligt, oföränderligt väsen, något bestående ”jag”, utan att de härrör från små, övergående skenjag; vidare att den oförvandlade människan alltid tänker, känner, handlar och söker förstå utifrån en mycket liten del av sig själv, och att hon envisas med att kalla den lilla del för ”jag”. Den förståelse hon kan äga i sådana små delar av sig själv är mycket mer begränsad än hon kan ana.

³Två eller flera system kan i skolan läras ut med olika tillämpning och utan sammanblandning, liksom människor lär sig flera språk, som de sedan använder i olika sammanhang men utan sammanblandning. Hylozoiken är ett dylikt teoretiskt system. Vedānta är ett annat teoretiskt system. Gurdjieffs och Ouspenskys undervisning är ett mera praktiskt system, liksom yoga är ett mera praktiskt system. Den gnostiska skolan använde hylozoiken som teori och hermetiken som praktik. Det är inte meningen att man skall ”översätta” det ena systemets termer till det andra. Dylikt blir nästan alltid formativt. Man skall sträva att förstå varje system inifrån det självt. Hylozoiken kan man förstå rent intellektuellt, fjärdevägenundervisningen kan man förstå genom iakttagelse av sig själv och andra och genom arbete med anbefallda övningar.

⁴Man kan förstå sådana hylozoiska termer som ”fysikaljag”, ”emotio-

naljag”, mentaljag” och ”kausaljag” genom att förvärva motsvarande intellektuella begrepp, vilket man gör genom att inse deras plats i det större systemet. Man kan förstå sådana fjärdevägentermer som ”människa 1”, ”människa 2”, ”människa 3” och ”människa 4” genom att begrunda beskrivningarna och sedan iakttaga sig själv och andra. Men man gör ett stort misstag, om man fattar ”människa 1” som ”fysikaljag”, ”människa 2” som ”emotionaljag”, ”människa 3” som ”mentaljag” osv. Det är typiskt exempel på formativt tänkande: alltför snar slutsats på grundval av minimalt studium, ringa förståelse och mekanisk identifiering utan eftertanke.

⁵Även om i vissa individuella fall dessa likställanden kan vara riktiga, råder det emellan en principiell skillnad, som framgår av åtminstone två fakta: 1) ”fysikaljag”, ”emotionaljag” och ”mentaljag” avser tre bestämda utvecklingsstadier, medan ”människa 1”, ”människa 2” och ”människa 3” principiellt inte avser varandra skilda, lägre och högre stadier, utan principiellt avser människor på väsentligen samma stadium. 2) Vi kan inte konstatera i det konkreta fallet huruvida Gustav är fysikaljag, Greta är emotionaljag och Anders är mentaljag. Däremot kan vi konstatera att Greta är människa 1, Gustav är människa 2 och Anders är människa 3. Däri visar sig hylozoikens teoretiska karaktär och språk, fjärde vägens mera praktiska karaktär och därför praktiska språk. Skillnaden mellan teori och praktik sammanhänger också med skillnaden i de skalor, vari vi betraktar verklighets- och livsföreteelser. Teori avser en större skala, där vi kan se meningen med stora helheter, vari vi själva ingår, men varom vi själva inte kan konstatera fakta. Praktiken avser vardagslivet och vårt arbete däri, en skala där vi kan konstatera fakta. Båda skalorna behövs. (Det är förenklat att tala som vore det blott två skalor. I själva verket är det i varje system flera skalor.)

⁶Det formativa i att likställa ”fysikaljag” med ”människa 1” och så vidare ligger i att tänkandet här har nöjt sig med blott två yttre, formella likheter mellan två sätt att indela men inte alls beaktat väsentliga skillnader. Likheter: 1) det rör sig om en tredelning och 2) denna tredelning avser människans tre grundläggande slag av medvetenhetsfunktioner – fysiskt, emotionalt och mentalt. Dessa två formella likheter får för det formativa tänkandet avgöra saken. Det formulerande, reflekterande tänkandet går däremot vidare och frågar: Är detta likställande riktigt? Finns något som talar emot? Och finner att så är fallet: fysikaljag bör stå på barbarstadiet och kan alltså knappast vara intresserade av esoterik. Men människa 1 kan mycket väl vara mentaljag – och det är inte svårt att i esoteriska grupper finna människor 1 med framträdande intellektuell förmåga. Likaså finns människor 3, som inte är mentaljag, inte har särskilt fram-

trädande intellektuell förmåga, och i själva verket bildar sådana majoriteten.

⁷Formativt tänkande beskrivs främst som en mekanisk första enkel sortering efter yttre, formella likheter.

⁸Ett annat exempel på formativt tänkande i esoteriska studier: En man, som studerat indisk filosofi och sedan började ägna sig åt hylozoiken, uttalade att vedāntas ”tre aspekter” – *sat*, *chit* och *ānanda* – vore desamma som de tre verklighetsaspekter hylozoiken lär om. Men även om man i vedānta talar om tre grundläggande tillvaroformer (hos det absoluta eller *brahman*), följer inte därav att dessa tre är desamma som hylozoikens materia, medvetenhet och rörelse. I själva verket överensstämmer endast *chit* – som är medvetenhet. *Sat* betyder ”vara”, ”tillvaro” och *ānanda* betyder ”sällhet”. Vedānta saknar här uppenbart de båda begreppen ”materia” och ”rörelse”, varför det är omöjligt att säga att de båda systemen lär detsamma rörande ”de tre aspekterna”. Det är att inte ha förstått vare sig vedānta eller hylozoiken.

4.12 Esoteriskt studium pålägger ansvar

¹Vi har under de senaste drygt hundra åren fått mer esoteriskt vetande än som ens planethierarkin ansåg möjligt, och detta beträffande såväl världs- som livsåskådningen. Det finns redan mer esoterisk kunskap än mänskligheten behöver för att kunna förnuftigt orientera sig i tillvaron, för att få ett begripligt system, fullt tillräckligt för en esoterisk världsåskådning behövlig för självförverkligandet.

²Frågan är hur livsdugliga detta vetande gjort oss, hur mycket av levnadskonst, levnadsvishet, av tillämpningsförmåga vi förvärvat.

³Det är icke meningen att vi ska söka skaffa oss vetande om sådant, som vi absolut icke har någon användning för i människans världar. Vi har fått esoterisk kunskap för att kunna leva ett förnuftigt liv i fysiska världen, icke för att förlora oss i spekulationer, som alltid (säger alltid) är förfelade. Vi har fått kunskapen för att på ändamålsenligt sätt utveckla vår medvetenhet, icke för att belasta oss med oanvändbart vetande. Det är oändligt mycket vi icke behöver veta för att leva rätt. Medvetenhetsutvecklingen är livets mening för att vi i högre riken ska kunna hjälpa till med arbetet i manifestationsprocesserna.

⁴Det hör med till lärjungaskapet att individen väljer ut vad han behöver för sitt handlande och icke befattar sig med teoretiskt vetande, som endast blir belastning och är i grund och botten ofattbart. Det finns esoteriska fakta för alla utvecklingsstadier, emotionala, mentala, kausala, essentiala, publicerade för att bespara dem på dessa stadier tidsödande forsknings-

arbete och frigöra lärarna för andra uppgifter. Allt numera offentliggjort - vetande är således ej för alla. Envar måste inse vad den icke behöver av allt detta (motsvarande olika graderna i esoteriska kunskapsordnarna, anpassade efter olika stadier av uppfattning och praktiskt förverkligande).

⁵Många är nöjda med att genom esoteriken ha blivit befriade från gängse teologiska och filosofiska åsikter och fått en förklaring av livsföreteelserna. Om de sedan ställer kunskapen på hyllan för att obekymrade om dessa problem leva vidare som vanligt, har de aldrig insett vad som menas med ansvar för andra. Med kunskap följer ansvar för rätt bruk av kunskapen, och detta gäller alldeles särskilt esoteriska kunskapen. Den har vi icke fått för att kunna sova bättre eller för egen snabbutveckling. Enligt Lagen fordras mycket av den som fått mycket. Den som icke så gott kan tillämpar kunskapen, begår ett misstag. Det onda uppkommer genom att man vet det rätta men icke gör det. Det onda uppkommer icke endast genom att man handlar orätt utan även genom att man vet det rätta och kan göra det men likväl avstår. Som Pytagoras en gång sade: "Den som vandrar vägen är ej till för sin egen skull utan för andras." Vill vi icke bruka kunskapen rätt, har vi ingen rätt till den. Vill vi icke utveckla vår medvetenhet och förståelse för verkligheten och hjälpa andra därtill, går vi miste om de möjligheterna i kommande inkarnationer. Det är många invigda, som icke på nytt kommer i kontakt med kunskapen och många sökare som icke finner den, till och med saknar möjlighet förstå den.

4.13 Begripande, förståelse och förverkligande

¹Att begripa är att klart uppfatta begrepp. Att begripa exempelvis hylozoikens lära om tillvarons tre aspekter är att klart uppfatta vad som menas med materia, medvetenhet och rörelse. Att förstå hylozoiken är något helt annat och mycket mera. Det är att ha bemästrat systemet, så att man med dess hjälp kan förnuftigt och enhetligt förklara det som förut varit oförklarligt för en. Det är att inse att det inte kan vara annorlunda, att kunna sätta in insikten i allt fler sammanhang, att kunna draga slutsatser, som sedan visar sig riktiga.

²Begripandet kan arbeta med en detalj i sänder utan närmare beaktande av andra. Förståelsen däremot utgår inte från någon detalj, utan från helheten och uppfattar delen eller detaljen genom dess plats i denna helhet. Ju klarare och mångsidigare (i flera skalor) man uppfattar förhållandet mellan helhet och delar, desto bättre förstår man och desto bättre minns man också det man lärt. Den som förstått har också sökt förverkliga.

³Begripa esoteriken kan man göra med princip tänkande (47:6). Förstå den däremot är något annat och förutsätter perspektiv tänkande (47:5) och

åtminstone någon kontakt med det kausala (47:3). Perspektivtänkandet är ett kvalitativt högre slags tänkande, det första slag (nedifrån räknat) som förmår uppfatta nerdimensionerade kausalideer. Ganska många människor har utvecklat ett visst perspektivtänkande på ett begränsat område av egen insikt och erfarenhet. Esoteriska studier förutsätter och, rätt bedrivna, medför att denna förmåga av perspektivtänkande förbättras, vidgas och fördjupas.

⁴Illusioner håller människorna kvar i emotionalvärlden och fiktioner i mentalvärlden. Esoteriken ger tillträde till kausalvärlden. Det är först i kausalvärlden, Platons idévärld, som individen kan tänka i överensstämmelse med verkligheten, fränsett fysiskt vetande i fysiska världen, baserat på definitiva fakta utan hypoteser.

⁵Kausalvärlden är det som Platon kallade idévärlden och ”det sanna varat”. Såsom subjektivt medvetenhetsinnehåll ”överensstämmer” idén med verkligheten. Såsom objektiv materiell kausal verklighet är den orsaken till lägre världarna.

⁵Förståelse är en uppenbarande energi, som möjliggör förverkligande. I djupare mening innebär förståelse ökad delaktighet i kosmiska totalmedvetenheten.

5 SKOLA

5.1 Vad som kännetecknar en skola

¹Det finns skolor därför att det finns en väg, som människor kan vandra till högre tillstånd, högre världar, högre riken. En skola undervisar, en skola visar vägen. Människorna kan inte själva finna vägen. Deras tillstånd är sådant att de kan visas vägen men inte själva finna den. Skola är en organisation, som har till ändamål att leda människor bestämt i evolutionens riktning.

²Vägen börjar inte på samma nivå som det vanliga livet. Man måste stiga högre för att nå den. Detta betyder att man stiger uppför denna trappa, som representerar skillnaden i nivåer mellan det vanliga livet och vägen. Det betyder att vår förståelses nivå, vårt vanliga tänkande, också våra vanliga känslor, måste förändras.

³Det viktigaste kännetecknet på en skola är att den är en organisation för bibringandet av kunskap från högre intellekt till ett antal förberedda människor. En skola finns till icke endast för att undervisa människor utan också för att visa dem hur de kan förbättra sitt vara. Läraren finns till icke endast för att ge information utan framför allt för att visa lärjungarna hur de skall använda sin tankekraft.

⁴Från första dagen i skolan undervisas lärjungarna i att gå framåt samtidigt på kunskapens väg och på varats väg. De studerar sin maskinmässighet och kämpar emot den, mot mekaniska yttringar, mot onödigt prat, mot inbillning, mot uttryck av negativa känslor, mot dagdrömmeri, mot sömnen och glömskan. Om de tar ett steg på kunskapens väg, måste de ta ett steg på varats väg. Skolarbetets principer, alla de krav som ställs på dem, allt hjälper dem att studera sitt vara och att arbeta med att förvandla det.

⁵Skolan kännetecknas av att den undervisar lärjungarna i att införa tre krafter i sitt arbete, att arbeta på tre linjer.

⁶Arbetet på första linjen är arbetet med en själv: studium av kunskapen och försök att förändra åtminstone de mest mekaniska yttringarna av en själv. Detta är den viktigaste linjen.

⁷Arbetet på andra linjen är samarbetet mellan flera människor, som alla arbetar på första linjen. Man kan inte arbeta enbart för sig själv. I samarbete med andra uppstår alltid viss friktion, viss obekvämheter, vissa konflikter – dessa svårigheter skall välkomnas som lika många tillfällen att lösa problem genom att tillämpa skolmetoder: högre grad av uppmärksamhet, medvetenhet.

⁸Arbetet på tredje linjen är arbetet för skolan, för organisationen.

⁹För den som arbetar på alla tre linjerna blir organisationen en skola. Men för andra människor, som arbetar på endast en linje eller två linjer, blir den inte en skola.

¹⁰Ett annat mycket viktigt kännetecken är urvalet av elever. Till en verklig skola antas endast människor med en viss förberedelse och på en viss nivå av förståelse. En skola kan inte vara öppen för alla, kan inte vara öppen för många.

¹¹En skolas nivå beror på nivån hos de människor som studerar i denna skola, och deras nivå beror av varats nivå.

¹²En skola i fulla bemärkelsen av termen ”skola” måste bestå av åtminstone två grader, det vill säga måste rymma två nivåer. På den lägre nivån lär sig människor 1, 2 och 3 att bli människor 4, förvärvar den kunskap och gör de ansträngningar som hjälper dem i denna förvandling. På den högre nivån lär sig människor 4 att bli människor 5.

¹³Det är en mycket stor skillnad mellan människa 4 och människa 5. Människa 4 har förvärvat ett bestående tyngdcentrum men är i alla andra avseenden en vanlig människa. Detta tyngdcentrum gör att hon inte överger arbetet, inte lämnar vägen, annat än kortvarigt och tillfälligtvis. Människa 5 är mycket annorlunda. Hon har redan enhet, ett bestående ”jag”, det tredje medvetenhetstillståndet. Det betyder att hon är vaken, alltid kan minnas sig själv när hon behöver, och att högre känslocentrum arbetar hos henne, vilket skänker henne många nya krafter.

5.2 *Hur en skola uppstår*

¹Allegorin om fängelset lär oss att endast de som redan rymt därur vet hur det går till och att endast de kan lära fångarna att rymma. Detta betyder att en skola måste utgå eller taga vid från en annan skola. Kunskapen kan ha ett värde endast om den kommer från ett högre intellekt. En skola kan inte börja utan kunskap från människor med högre intellekt. Vanliga människor kan inte gå samman och besluta om att grunda en skola. En skola kan organiseras endast enligt en viss bestämd plan, som är uppgjord och känd sedan lång tid tillbaka. Det kan inte finnas något godtyckligt och improviserat i skolor.

5.3 *Förberedelse för inträdet i skolan*

¹Det finns skolor på mycket olika nivåer allt efter hur väl förberedda eleverna är och hur utvecklat deras vara är. Ju högre nivå skolan befinner sig på, desto högre krav ställs på eleverna. Men också i skolor av lägsta

graden förutsätts av eleverna en viss förberedelse inför skolarbetets början. Man kan inte komma direkt till skolan från det vanliga livets oförnuft. Också om skolan gör allt den rimligtvis kan för att ge människan något, så kan den inte ge henne det, om hon inte är förberedd, om hon inte vet hur hon skall taga emot det.

²Om det finns tillräckligt många förberedda människor, så kan det med dessa bli en skola. Men att vara förberedd betyder något mycket mer än att bara komma och lyssna på föreläsningar och godtaga det man där får veta.

³Att vara förberedd betyder först och främst att man är redo att börja arbeta på den nivå av icke bara kunskap utan också av vara som skolan förutsätter för nybörjarna. Man måste ha insett sin situation, veta vad man inte kan göra själv, inse att man behöver hjälp, och mycket annat. Att vara förberedd betyder att man redan måste känna sig själv till en viss grad, veta sitt mål, veta värdet av sina beslut, till en viss grad ha slutat ljuga för sig själv, kunna vara ärlig mot sig själv.

⁴Dessutom kan man inträda i en skola först sedan man uppgivit eller är beredd att uppge ett visst mått av egensinne. Egensinne är det allvarligaste hindret för inträde i en skola, ty skola betyder icke endast undervisning utan också disciplin. Och somliga människor tycker att disciplin är något tråkigt eller onödigt.

⁵Eleverna prövas nästan oavbrutet, inte bara inför inträdet i skolan utan också under vistelsen där.

5.4 Principer för skolans arbete

¹Mycket är nödvändigt i en organisation, först och främst förståelse och ansträngning.

²Den främsta principen i arbetet är att ansträngningar ger resultat efter måttet av ens förståelse. Ju mer man förstår, desto bättre kan resultaten bli. Innan man börjar arbeta, måste man veta vad man skall förstå och hur man skall få den rätta förståelsen.

³Detta innebär att det finns något man måste övervinna för att förstå, och att man för att förstå mera måste övervinna något annat. I skolan får man hjälp till att inte bedraga sig själv och kan man få förklarat för sig varför man inte förstår.

⁴I begynnelsen beror allt arbete på intellektet. Intellektet måste skolas, det måste vakna. Senare beror det på känslan.

⁵Det verkliga arbetet måste vara arbetet med varat, men arbetet med varat förutsätter förståelse av arbetets mål, förutsättningar och metoder.

⁶Det finns inga ålagda plikter. Plikterna kommer av arbetet. Ju mer man gör, desto fler plikter har man. Om man inget gör, fordras heller inget av

en.

⁷Det är nödvändigt att arbeta enligt skoldisciplin, skolregler. Iakttagandet av skoldisciplinen måste bygga på förståelse. Förstår man inte en regel, skall man be om förklaring, så att man förstår.

⁸Man får inte tro något, man skall försöka sanna allt. Viktiga delar av den undervisning som rör människans psykologi kan man sanna genom iakttagelse av sig själv och andra. Andra delar – dem som rör övermänniskliga, planetariska, solsystemiska och kosmiska förhållanden – kan vi inte sanna. Men inte heller sådana delar behöver vi omfatta med tro utan kan antaga såsom element i en arbetshypotes, som vi låter gälla tills vidare. Genom sina analogier i för oss vetbar, mänsklig verklighet ter sig denna hypotes allt sannolikare, ju bättre vi förstår den.

⁹I skolarbetet får man inte göra något, förrän man förstår varför man gör det och för vilket ändamål.

¹⁰Om man inte vet vad man skall göra, kan man alltid be läraren eller äldre lärjungar om råd. Men om man frågar och får ett råd, måste man godtaga och följa det. Oftast får man inget råd, och det på minst tre grunder: 1) Man måste till varje pris lära sig stå på egna ben. 2) Den goda sådd, som kommer av eget rätt beslut och egen rätt handling, har man själv rätt till, och den rätten vill de som är äldre i arbetet inte beröva en. 3) Det är en allvarlig sak att ge råd: att tanklöst taga emot råd och inte handla därefter bryter mot en skolprincip, och de som är äldre i arbetet aktar sig för att medverka till att framkalla en dylik situation. Ett exempel på icke-göra.

¹¹En mycket viktig princip är att en människa inte kan studera ensam, och det på flera grunder. Den första grunden är mycket enkel och självklar: ingen kan ha en lärare alldeles för sig själv. Om det finns någon, som kan undervisa, ägnar han inte sin tid åt en enda människa. En annan grund är att om man arbetar ensam eller försöker göra det, kan man inte sätta någon annan i ens ställe, och i ett visst skede blir detta alldeles nödvändigt för att man skall övergå till nästa nivå av kunskap och vara. En människa kan stiga upp på nästa nivå endast genom att sätta en annan människa i sitt ställe.

¹²Principen ”att sätta en annan i ens ställe” får inte missförstås. Den betyder icke att en enda individ överför dessa ideer till en annan. Enskilda människor kan inte göra det, och det kan inte krävas av dem, eftersom individuellt arbete kan avse endast en själv. Att sätta människor i ens ställe är skolarbete, det vill säga de förenade ansträngningarna av alla människor som hör till skolan. Allt skolarbete organiseras med detta ändamål för ögonen, i sina olika grenar fullföljer arbetet samma mål: att sätta nya människor i det ställe som upptas av de människor som för närvarande är där,

så att dessa därmed kan stiga upp på högre trappsteg. Var och en skall tänka så här: Liksom de som är äldre i arbetet har hjälpt oss yngre, så måste vi göra oss beredda att hjälpa de ännu yngre, dem som nyligen kommit in – också med sikte på att möjliggöra för de äldre att gå vidare.

¹³Skolan garanterar inte något. Ett vanligt universitet, där man ger endast kunskap och undervisning, kan garantera studenterna en viss mängd kunskap, men också endast om de arbetar såsom de blir tillsagda. Men ifråga om den förbättring av varat, som skolan också kan ge hjälp till, är ingen garanti möjlig, utan där beror allt på lärjungarnas egen förståelse och ansträngning, som hos olika individer kan ligga på olika nivåer.

¹⁴De som arbetar i en skola strävar att känna sig som skolan, som delar av den, att den inte är något som är skilt från dem. De inser att skolans arbete, fortvaro och välgång är deras egen sak. Därför tänker var och en på detta arbete, söker förstå dess krav, betraktar det som en personlig angelägenhet att arbetet går vidare, skjuter det inte på framtiden i något svagt hopp om att ”andra tar hand om det”.

¹⁵Vi måste ha vårt eget mål, och det måste sammanfalla med skolans mål, måste ingå i detta mål. Det första målet för envar, som är intresserad av arbetet, är därför att studera sig själv och finna vad som måste förändras. Först när vissa saker förändras, blir man redo för aktivt arbete. Arbetet kan inte vara teoretiskt, envar av dess ideer måste bli praktisk. Somliga ting kan man själv upptäcka. Andra kan man förstå endast om man får dem visade, men inte annars. Och det finns ett tredje slags ting man inte kan förstå i sitt nuvarande tillstånd. Det är nödvändigt att veta om dessa grader.

¹⁶En princip i arbetet är att tiden räknas. För varje människa ställs vissa krav. Om man har varit endast en månad i arbetet, är kraven ringa. Månaden därpå växer de, efter sex månader är de större, efter ett år ännu större. Om någon anser att han har rätt att vara på den första månadens nivå efter att ha varit i arbetet några år, kan han inte motsvara kraven. Kraven växer alltid, men om man arbetar, om man växer, kommer man att vara i nivå med dem.

¹⁷I det följande behandlas mera ingående några bestämda skolprinciper rörande betalning, regler, disciplin, att icke tala med utomstående, arbete på tre linjer.

5.5 *Betalning*

¹I arbetet är första förutsättningen att förstå vad man vill vinna och hur mycket man är beredd att betala för det, ty för allt måste man betala. Ibland vill man ha något utan att inse vad det medför och hur mycket det

kostar. Betalning betyder framför allt att kunna motsvara krav.

²Det är inte för skolan utan för människorna själva, som betalning är nödvändig. Ingen kan få något, som han inte betalat för. Om man har kunskap, kan man inte ge den till någon annan, ty endast om han betalar för den, kan han äga den. Vad man kan få står i förhållande till vad man är beredd att betala.

³Oftast vill vi få något för intet, och det är därför vi inte har något. Om vi verkligen bestämde oss för att skaffa kunskap av detta slag – eller till och med något mycket obetydligt – och vi fullföljde det utan sidoblickar på något annat, skulle vi få den.

⁴Först anstränger man sig att studera och förstå det man får höra. Ansträngningen är ännu inte i sig betalning, men den skapar möjligheten av betalning, ty den skolar arbetspersonligheten, och endast den kan betala. Den falska personligheten kan inte betala. Betalning betyder alltid en viss ansträngning, ett ”görande” som är annorlunda än vad man ”naturligt” – det vill säga mekaniskt – skulle göra.

⁵Betalning i egentlig mening måste vara något som blir till gagn icke endast för en själv utan också för andra – för skolan. Men om man inte är till gagn för sig själv, kan man inte vara till gagn för skolan heller. En skola förlorar på att ge ut sin kunskap till människor, som inte betalar tillbaka till skolan.

⁶När man förstår vad arbetet handlar om och vad det behöver för att fortsätta, finner man sätt att göra något som gagnar det. Inställningen beror på en själv och på ens förståelse. Tillfället beror på omständigheterna.

⁷Först om man arbetar med sig själv, kommer man alltså att kunna betala. När man strävar efter att uppnå något i arbetet, får man så mycket som man betalar för. Det är en lag, jämviktens lag.

⁸Betalning är offer, men det man måste offra är endast inbillade ting. I arbetet förvärvar man nya, verkliga värden och förlorar man inbillade värden.

5.6 Regler

¹Till det viktigaste i varje slags skola hör idén om regler. Om det inte finns regler och om människorna inte förstår vikten av regler, finns inte något skolarbete och inte ens någon skola. Alla regler är till för själverinringen, samtidigt som varje regel också har sina egna ändamål. Regler är inte till för behag och bekvämlighet. De är till för obehag och obekvämlighet, och på det sättet hjälper de själverinringen.

²Om människor visste vad de skulle göra utan regler, vore regler inte nödvändiga. Samtidigt är regler också ett slags uppfostran, ty genom att

lyda dem alstrar människor kraft inom sig själva. Det är svårt att lyda regler. Men genom att minnas, förstå och lyda regler samlar man medveten energi. Det är framför allt därför skolor stiftar regler. Varje regel har flera ändamål.

³Iakttagandet av regler kan inte utgå från försök att fly från ansvar eller önskan att hålla sig kvar av ovidkommande motiv såsom att man trivs med de andra lärjungarna och känner sig få stöd, hjälp, uppskattning och sällskap av dem eller är offer för annat dylikt belöningstänkande.

⁴Egentligen finns endast en regel eller princip – man skall inte göra något onödigt. Att vi inte kan ”göra” i den rätta bemärkelsen av ordet ”göra”, beror på att vi gör så mycket onödigt. Därför måste vi först lära oss att ”icke-göra”, att icke göra något onödigt. Det kan taga lång tid, men är sättet att lära.

⁵Man kan inte beskriva regler eller göra upp en katalog över dem, men man kan förstå regler. Dessutom kräver känslans utveckling disciplin. Inget utvecklar känslacentrum så mycket som att uppge självhävdelsen. Regler hänger samman med uppförande. När vi blir människor 5, blir vårt uppförande fulländat i jämförelse med vad det nu är. Men vi är inte människor 5, så vi måste ha regler. Om vi minns regler, förstår och följer dem, blir vårt uppförande konsekvent och leder i en bestämd riktning. Det blir inte längre det planlösa uppförandet hos människor 1, 2 och 3.

5.7 *Disciplin*

¹Alla fyra vägarna kräver disciplin. Detta förklarar varför man inte kan arbeta ensam. Man kan inte skapa disciplin för sig själv. Om man förstår detta arbete, tar disciplinen den gestalt som man inte själv bestämmer för sig själv, så att man arbetar enligt anvisningar. Det tar lång tid att förvärva vilja, ty först måste självhävdelsen besegras. Under tiden gäller skolans vilja.

²Studiet av disciplin hänger samman med arbetet på linje två. Om man inte förstår skoldisciplin, kan man heller inte äga inre disciplin. Det finns människor, som skulle kunna göra ett gott arbete och som misslyckas, därför att de saknar disciplin. Förändring av varat är möjlig endast med skolarbete och skoldisciplin. Under ett visst tidsskede måste man ha det, varefter man senare kan arbeta för sig själv. Disciplin hänger samman med regler. Regler är de förutsättningar enligt vilka människor tas emot och får kunskap i en skola. Att iakttaga dessa regler eller villkor är deras första betaltning och första prov.

³Det kan inte finnas regler för arbetet på första linjen och tredje linjen. Där måste man göra vad man kan, där måste det finnas initiativ, där måste

arbetet vara fritt.

⁴På andra linjen däremot måste det råda disciplin. På andra linjen måste man kunna glömma sina egna intressen, sitt eget tyckande för och emot.

⁵Exempel på disciplin är att man måste uppge sina beslut i frågor som hänger samman med arbete i skolan, minnas varför man gör det och vad det är man gör. Till exempel i fråga om att minnas regler måste man uppge en avsevärd del av ens eget omdöme och bara helt enkelt minnas dem. Varför det? Därför att man inser att man inte förstår tillräckligt. När man sedan förstår, behöver man inte minnas regler. Uppgivelse betyder alltså inte blind uppföring och är nödvändig endast i samband med skolarbete, inte utom skolarbetet.

⁶Man kan lära sig att vara fri endast genom att lyda fler lagar. Det finns många grunder till detta. En grund är att vi är för eftergivna mot oss själva; om vi ger oss själva en uppgift, börjar vi efter en tid att hitta på svepskäl för att inte göra den. Och så bedrar vi oss själva för mycket.

⁷Sättet att förvärva vilja är att underkasta sig en viss disciplin och att inte försöka undkomma. Folk använder samma metoder i arbetet som de gör i livet – de anpassar sig. De försöker göra arbetet så bekvämt eller så litet obekvämt som möjligt, och sålunda går de miste om det som arbetet kan ge. Men man kan inte anpassa sig till arbetet, man måste arbeta på riktigt.

5.8 Att inte tala med utomstående

¹Det är en princip i skolarbetet att inte ge ut ideer till vem som helst hur som helst, utan att tvärtom ge dem endast på vissa villkor, som skyddar dem för att förvrängas. Det är en mycket viktig uppgift för en skola att hindra att dessa ideer förvrängs.

²Därför finns en regel för nybörjare att de inte bör tala med utomstående om vad de får lära sig. Människor börjar inse vikten av denna regel först när deras vänner envisas med att de talar om det och de inte längre vill tala. Denna regel är till för att hjälpa människor, som har ett gott uppsåt men fortfarande vet för litet för att kunna återge det rätt för andra. Om de likväl försöker, förmedlar de inte kunskapen utan sin egen missuppfattning av den. Dessutom har de ännu inte urskillning nog att avgöra vilka människor de kan tala med och vilka de inte kan tala med.

³En annan grund till denna regel är att den är ett prov, en övning för viljan, en övning för minnet och förståelsen. Man deltar i skolans undervisning på vissa villkor. Första villkoret är att man inte får tala, och det måste man komma ihåg. Detta främjar själverinringen, eftersom det går emot alla mekaniska vanor. Vi har för vana att prata utan urskillning. Men med

dessas ideer måste man bruka urskillning.

⁴Dessutom hänger kunskapens alla delar ihop med varandra, så att man för att förklara en sak måste förklara också en annan och så vidare. Man får snart erfara det meningslösa i hela försöket. Kanske man då är mogen för denna slutsats: Om det faktiskt vore möjligt att förmedla kunskapen på detta sätt till oförberedda, så behövdes inga skolor, men eftersom skolor finns, så måste kunskapen läras ut genom dessa enbart.

⁵För oss är det mycket som är fakta eller åtminstone borde vara fakta. Om man delger dessa till människor, som inte redan har påbörjat ett allvarligt studium, så blir det för dem något liknande tro, som de antingen anammar eller avvisar, vanligen utan undersökning. Men det är inte skolans uppgift att frambringa fler troende eller skeptiker. Det går inte att förmedla dessa ideer tillräckligt klart till människor, som bara hör om dem men inte länge och återkommande studerar dem, inte reflekterar över dem. Den förståelse, klarhet, insikt man själv har vunnit är just frukten av ett dylikt arbete. Det arbete man lade ner var den nödvändiga betalningen – man fick alltså inte insikten, utan man köpte den. Man kan inte förmedla sin förståelse, när man talar med oförberedda människor. Men det är vad alla nybörjare tror, när de glömmer betalningens princip, liksom de glömmar alla andra principer.

⁶Först när man förmår tåga, behålla något för sig själv, först då kan man samla mera kunskap eller material. Den som med oförstående människor pratar om egna insikter, egna erfarenheter, gör sig av med värdefull energi utan att därmed gagna någon. Den inre tomhet man erfar efter dylikt kommer av denna energiförlust.

5.9 Vilka behöver skola?

¹Skolor är inte alls nödvändiga för mänsklighetens stora flertal. De är nödvändiga endast för dem som redan insett att den kunskap, som den vanliga medvetenheten samlar, är otillräcklig och som erfarit att de själva inte kan vare sig lösa de problem som omger dem eller finna den rätta vägen. Endast sådana människor är i stånd att övervinna de svårigheter som är förbundna med skolarbetet, och endast för dem är skolor nödvändiga.

²En och samma organisation kan vara skola för vissa individer men inte för andra. En och samma skola kan vara på olika nivåer allt efter de människor som ingår däri. Tre personer kan vistas i samma skola. För den ene av dem kan det vara en skola på en nivå, för den andre på en annan nivå och för den tredje ingen skola alls. Allt beror på hur djupt inne i den man är. Det krävs att man arbetar och minns sitt mål.

³Ibland ifrågasätts varför skolorna inte övar större inflytande i och på världen. Men skolor kan verka endast genom människor, som av sig själva intresserar sig för dem. Om människorna inte är intresserade, kan skolorna ingenting göra åt det. Skolorna kan inte bruka våld.

5.10 Varför skola är nödvändig

¹Ingen kan arbeta ensam. Men inte ens en grupp människor, som beslutar att arbeta själva, kommer någon vart utan skola, eftersom de inte vet vart de är på väg eller vad de skall göra.

²Om man söker förstå alla de svårigheter man måste övervinna för att utvecklas utan skola, inser man att utan metod och utan hjälp kommer man inte framåt – förblir man densamme eller snarare förfaller man, ty ingenting förblir i samma tillstånd, och om man inte utvecklas, förfaller man. I livet, i vanliga förhållanden, förfaller allting eller utvecklas en förmåga på bekostnad av en annan. Att utveckla alla nödvändiga egenskaper förutsätter en skola, ty system och metod är nödvändiga därför.

³Skolor är nödvändiga på flera grunder: för att förmedla högre kunskap, för att hjälpa människor att rätt utveckla sitt vara, för att säkerställa att esoteriska ideer inte missuppfattas och förvrängs.

⁴Skolor är nödvändiga därför att den kunskap, som härrör från väsen med högre intellekt, kan förmedlas endast till ett mycket begränsat antal människor samtidigt och att det är nödvändigt att iakttaga en hel rad bestämda villkor, utan vilka kunskapen icke kan förmedlas på rätt sätt. Kunskapens förmedling kräver ansträngningar både av den som får den och av den som ger den. Organisationen underlättar eller möjliggör dessa ansträngningar. Dessa villkor kan inte uppstå av sig själva.

⁵Dessa villkor hänger samman med nödvändigheten av att samtidigt utveckla kunskap och vara. Det blir felaktigt resultat av att utveckla det ena utan att samtidigt utveckla det andra. Skolor är nödvändiga för att förebygga sådan ensidig utveckling och de oönskliga resultaten därav.

⁶Rätt utveckling av varat är omöjlig utan skola, därför att de som önskar gå Vägen inte kan gå den själva. Det just sagda är uttryckt i en viss skala. I en mindre skala kan man säga att de inte kan hålla efter sig själva, inte kan vara tillräckligt stränga eller bestämda mot sig själva. De kan inte komma ihåg saker i rätt tid, de glömmer eller gör det för lätt för sig. De har en tendens att glömma det mest elementära de lärt. Också det de har förstått glömmer de, om de inte ständigt återkommer till det. Det är skolans, lärarens och äldre lärjungars uppgift att hålla efter och påminna. Om det vore möjligt att arbeta för sig själv, så vore skolarbete slöseri med tid och

system onödiga. Men eftersom skola och system finns, betyder det att det är omöjligt att utträta något dem förutan.

⁷Skolan studerar möjligheter till utveckling av inre egenskaper hos människan. Den utgår från idén att inte alla egenskaper kan utvecklas lika. För att vissa egenskaper skall utvecklas måste andra hållas tillbaka och åter andra utmönstras. I skolor har man en viss kunskap om vilka egenskaper som kan och vilka som inte kan utvecklas, vilka som bör och vilka som inte bör utvecklas, vilka betingelser som är goda, hur man håller tillbaka vissa egenskaper och hur man utvecklar andra.

⁸För varats utveckling behövs många människor, som arbetar i samma riktning enligt skolprinciper och -metoder. Vad en enda människa inte kan göra, kan många samarbetande människor göra. Människor behöver mötas, så att de som vet och förstår mera kan hjälpa dem som vet och förstår mindre, och de måste samtala om arbetet, utbyta erfarenheter. Den som försöker arbeta ensam kommer säkerligen att misslyckas. Han kommer att glömma det han lärt sig, eftersom det finns så många krafter inom oss att saker helt enkelt försvinner ur minnet. Alltså: endast det sammanlagda arbetet av många människor kan frambringa de nödvändiga resultaten.

⁹Erfarenheten visar att för att få ut vad som är möjligt av dessa ideer är en viss organisation nödvändig, organisation av grupper av människor icke endast för samtal utan också för gemensamt arbete, som organiseras och igångsätts. När människor arbetar tillsammans med något för erfarenhetens skull, börjar de hos sig själva och hos andra se olika saker, som de inte märker, när de bara diskuterar. Samtal är en sak och arbete en annan. I alla skolor förekommer det därför olika slags organiserat arbete och kan människor alltid finna det som passar dem utan onödiga uppoffringar, ty uppoffringar förutsätts inte.

¹⁰I skolorna avslipas vissa skarpa kanter. Människor lär sig att anpassa sig till varandra, och detta är på det hela taget mycket nyttigt. När man är tillsammans med andra, omges man av speglar, så att man kan se sig själv i varje människa.

¹¹Skolor har till ändamål att motverka att esoteriska ideer missuppfattas, förvrängs och missbrukas. Folk förvränger ideer också med de bästa avsikter – detta sagt med särskild adress till dem som sitter kvar i tron på ”den goda viljan”. Människor, som intresserar sig för esoteriska ideer men inte kommer i kontakt med någon skola, fortsätter ändå att tänka, får problem i sin förståelse av det de studerar, ställer sig frågor och söker själva besvara dem. Till exempel är en av de vanligaste formerna av förvrängning hos människor, som arbetar för sig själva eller i avskilda grupper, att de genomgående fattar något slags förklaring som en princip, ger en generell

innebörd åt något som framlagts endast som ett exempel.

¹²Det är inte utan vidare till hjälp för skolan, om man sprider dess ideer bland människor. Ideerna måste spridas i rätt form till människor, som har en viss beredskap att taga emot dem. Man får inte tro att det räcker med att sprida ideerna i en viss språklig form för att de skall rätt uppfattas. Samma ord uppfattas olika av olika människor. Det måste också finnas människor som kan förklara ideerna, rätta till missuppfattningarna av dem, och detta sker i skolor. Om det räckte med att sprida ideerna, varför skulle då skolor behövas? Orden, termerna kommer att sprida sig av sig själva, men ideerna kommer att missförstås och förvrängas utanför skolorna.

¹³Ideerna kan nå de rätta människorna, det vill säga människor, som kan icke endast *taga* utan också *giva*, endast om de ges ett ganska stort antal människor. Om ideerna begränsas till en liten grupp, kommer de aldrig att nå de rätta människorna. Om små grupper tror att de kan behålla dessa ideer för sig själva, kommer de att förvränga och fördärva dem. Förvrängning kan förebyggas endast om arbetet växer och om ett större antal människor vet om det. Små grupper, begränsade och oföränderliga, gör alltid egna tillägg till arbetet. Ju mer arbetet växer, desto mer kan alltså varje individ få ut av det. En annan grund till att skolor inte kan finnas i en alltför liten skala är att först ett visst antal människor ger den mångfald av typer, som framgångsrikt arbete kräver.

5.11 Arbete på tre linjer

¹Alla skeenden, alla processer i världen lyder sjutalets lag, oktavernas lag. Ett visst skeende tilltar eller avtar, går igenom intervaller eller glapp, avviker från sin ursprungliga riktning, ändrar sin karaktär. I varje oktav finns två intervaller eller glapp, det ena mellan *mi* och *fa* och det andra mellan *si* och *do*. Glappet är en försvagningspunkt, där det särskilt lätt inträffar slumphändelser, vilka mekaniskt ändrar rörelsens eller arbetets riktning. I oktaver för mänsklig verksamhet betyder försvagning att uppmärksamheten försvagas, medvetenheten försvagas. Om arbetet tillåts gå igenom några sådana glapp och mekaniskt avvika i vart och ett av dessa, kan det med tiden förändras till oigenkännlighet, fullständigt missa målet. Detta är ju vad man ständigt iakttar i samhället utanför skolorna ifråga om religiösa, sociala, politiska rörelser med mera.

²Det finns stigande och fallande oktaver. Skolarbetet skall ses som en stigande oktav, stigande också i en kvalitativ mening.

³Sjutalets lag tillämpad på skolarbetet är principen om arbete på tre linjer. Skolarbetet använder många kosmiska ideer, och arbetet på tre linjer är en särskild anordning avsedd att trygga arbetets rätta riktning och

framgång.

⁴De tre linjernas princip handlar om att de tre oktaverna måste fortgå samtidigt och parallellt med varandra men att de inte alla begynner samtidigt och att därför deras ofrånkomliga glapp oftast inte sammanfaller. Detta betyder att, samtidigt som en linje når ett glapp i sin oktav, en annan linje kan vara stark och därför komma in och hjälpa den förstnämnda linjen över sitt glapp. När man till exempel i sitt individuella arbete på första linjen kommer till ett glapp, kanske arbetet på andra linjen eller tredje linjen går bra och hjälper en att komma över glappet i det individuella arbetet. Eller tvärtom går det individuella arbetet bra och sålunda hjälper en att komma över ett glapp i arbetet på andra linjen eller tredje linjen.

⁵För att komma över ett dylikt glapp på ett sådant sätt att karaktären av arbetet på linjen inte avviker från målet, måste man veta hur man skall fylla glappet. Och man fyller det med uppmärksamhet och medvetenhet man uppåddar i arbetet på de båda andra linjerna.

⁶Om man arbetar på endast en linje eller på två linjer, ändras riktningen. Om man arbetar på tre linjer eller i tre oktaver, hjälper en linje en annan att komma över intervallet. Om man alltså vill trygga att arbetet går framåt i en rät linje mot det avsedda målet, måste man arbeta på tre linjer samtidigt. Om en människa arbetar lika energiskt på alla tre linjerna, leder det henne ut ur många slumphändelser.

⁷Naturligtvis begynner den första linjen först. Där tänker man på vad man vill ha, vad man vill veta, vad man vill vara, hur man skall förändra gamla tankevanor, gamla känslövanor.

⁸I arbetet på första linjen *får* man – kunskap, ideer, hjälp. Denna linje gäller endast en själv, den är helt och hållet inriktad på självet. På andra linjen kan man inte bara få utan måste man också *ge* – meddela kunskap och ideer, tjäna som föredöme, hjälpa kamraterna i det gemensamma arbetet. Denna linje avser människor i arbetet, varför man på denna linje arbetar till hälften för sig själv och till hälften för andra. Tredje linjens arbete är olika för olika människor.

⁹Först måste man arbeta med att förvärva kunskap, material, övning. Sedan, när man fått en viss mängd, börjar man arbeta med andra människor på sådant sätt att en människa gagnar en annan och hjälper en annan. På den andra linjen är man, tack vare en viss särskild organisation, i stånd att arbeta för andra, inte bara för sig själv. Och senare kanske man kan förstå på vad sätt man kan gagna skolan. Det hela är en fråga om förståelse. På den tredje linjen arbetar man för skolan enbart, inte för sig själv.

¹⁰Man går in på den andra linjen i arbetet sålunda: dessa grupper har verkat någon tid, och det fanns människor och grupper före en själv. En av skolarbetets principer består i att man kan få undervisning och råd icke endast av läraren utan också av människor som studerat innan man själv kom, kanske i många år. Deras erfarenhet är mycket värdefull för en själv, ty läraren ger sällan av sin tid till en enskild lärjunge, och han gör det aldrig i de fall där lärjungarna kan och därför måste hjälpa varandra. Lärjungar, som varit länge i arbetet, måste fullständiga för de yngre det läraren ger, och de yngre måste för egen del lära sig hur de skall använda det, hur de skall draga nytta av de äldres erfarenhet, hur de skall taga emot vad de kan ge.

¹¹När man börjar förstå att det är omöjligt att arbeta ensam, att det är endast på grund av dessa andra människor som man själv kan arbeta, blir detta förståelse, men det blir ännu inte arbete på andra linjen. Man måste förstå att de människor man möter i arbetet är lika nödvändiga för en som själva kunskapen.

¹²På tredje linjen tänker man på arbetet i allmänhet, på skolan eller organisationen som en helhet. Man tänker på vad som är nyttigt, vad som är nödvändigt för skolan, vad skolan behöver, så att tredje linjen avser hela idén om skola och arbetets hela nutid och framtid. Först när en människa tänker på detta och förstår det, gör de två första linjerna sin fulla verkan. Sålunda är skolarbetet inrättat, och detta förklarar varför tre linjer är nödvändiga – man kan få fullt utbyte av arbetet endast om man arbetar på alla tre linjerna.

¹³Om vi förbinder arbetet på tre linjer med tanken om rätt och orätt, så inser vi att allt som främjar första linjen, det vill säga arbetet med en själv, är rätt. Men på andra linjen kan man inte få allt för sig själv. Man måste tänka på andra människor i arbetet, man har att lära sig att icke endast förstå utan också förklara, man måste ge andra något. Och man inser snart att man kan förstå vissa ting endast genom att förklara dem för andra. Kretsen blir större, rätt och orätt blir större. Redan tredje linjen gäller omvärlden, och gott och ont blir det som främjar eller motverkar hela skolans tillvaro och arbete, så att kretsen växer sig ännu större. Det är så man skall tänka om detta.

¹⁴Studiet och förståelsen av idén om de tre linjerna är en av skolarbetets främsta principer. Det är mycket som kan klarna för en, när man tillämpar idén om de tre linjerna. Och tillämpa idén betyder att faktiskt arbeta på de tre linjerna. Detta är kunskap och förståelse, som man erhåller genom göra. Man kan aldrig förstå det endast teoretiskt.

¹⁵Det är nödvändigt att förstå vad ordet ”arbete” betyder i fjärde vägens

mening. Om någon ställer en fråga vid en föreläsning, och det händelsevis hjälper andra att förstå, så är det inte arbete på linje två. Arbete är inte något som sker oavsiktligt, av en händelse. Arbete är alltid avsiktligt, är alltid en linje av ansträngningar, som leder mot ett visst bestämt mål. Icke en enda ansträngning, utan en sammanhängande, obruten linje av ansträngningar.

¹⁶Det finns ett band mellan alla som arbetar, och alla som arbetar skapar detta band.

¹⁷Redan i arbetet på första linjen kan man växa i förståelsen av arbetet på tredje linjen. På första linjen studerar man sig själv och kunskapen. Ju bättre man gör detta, desto bättre bild av helheten får man. Och helheten är alla kunskapens ideer och skolarbetets principer. Däri ingår varje möjlighet som finns i arbetet. Ju djupare man alltså studerar, desto bättre förstår man vad som ingår i skolarbetet. På det sättet ökar så småningom förståelsen. På första linjen måste man vara mycket praktisk och tänka på vad man kan vinna. Om man känner att man inte är fri, att man sover, så vill man bli fri, vakna, och arbetar alltså för att vinna detta. På tredje linjen tänker man på arbetet, på hela organisationen. Där måste organisationen vara främsta föremålet för ens studium, organisationens idé, organisationens behov, organisationens former. Då inser man att organisationen är ens egen sak, inte någon annans sak. Alla som kan måste delta i det, när de kan. Ingen ombeds göra något han inte förmår, men envar måste tänka på det och förstå det. Det viktiga på tredje linjen är inte så mycket det egentliga görandet som tanken på det. Man kan inte låta andra tänka på det åt en. En linje kan inte finnas utan de andra. En linje eller två linjer är inte arbete. Det kan aldrig bli skolarbete på endast en linje. Skolarbete *betyder* arbete på tre linjer.

¹⁸Först och främst krävs förståelse, och förståelse är redan arbete. Om tillräckligt många människor tänker på arbetet som en helhet och förstår det, är det möjligt att fortsätta. Då, med rätt förståelse, blir det rätt utveckling. Men ingen skall räkna med att någon annan fortsätter att lägga förståelse och kraft i det åt honom.

¹⁹Om man själv når fram till förståelsen av tredje linjen, så blir det också för en själv tredje linjen. Allt beror på ens inställning och ens möjligheter. Om man inser att det är nödvändigt att göra något för skolans arbete, och om man förmår göra det, så blir det arbete på tredje linjen.

²⁰Hela arbetet är så ordnat att man inte kan få ut särskilt mycket av första linjen, om man inte arbetar på andra linjen och tredje linjen. På första linjen kan man erhålla vissa resultat, men efter en tid når man ett stillastående, om man inte arbetar på de båda andra linjerna.

²¹Det är alltför lätt att tala om medvetandets utveckling, om arbete på tre linjer i allmänna och abstrakta ordalag, som om det inte handlade om oss själva. Men det är nödvändigt att ha sin egen personliga bild av dessa linjer: först av en själv, när man förvärvar kunskap, nya ideer, överger felaktiga uppfattningar, som man godtagit i det förflutna och som strider mot nyare insikter, studerar sig själv, studerar kunskapen, försöker minnas sig själv och mycket annat. Man anstränger sig att formulera sitt mål: tydligt, vardagsnära och med egna ord. Allt detta är arbete på första linjen.

²²På andra linjen består den främsta svårigheten i början i att icke försöka arbeta på eget initiativ. Man blir tillsagd att göra det ena eller det andra, och man vill vara fri, man vill inte göra det, man tycker inte om det eller man tycker inte om de människor man får arbeta med. Man tror att man kan göra vad man skall göra bättre på sitt eget sätt, man kanske inte tycker om villkoren och så vidare. Allt detta är självhävdelse, som man måste lära sig att övervinna.

²³På tredje linjen kommer det egna initiativet in ännu en gång. Det är i början tillräckligt att förstå vad som *kan* ges, inte vad *man själv* kan ge, alltså att veta vad som är nyttigt och nödvändigt för arbetet utan samband med en själv. Innan man kan lägga in "jag" i det, skall man söka förstå vad som i allmänhet kan göras, vad arbetet kräver. Först senare kan man lägga in "jag". Det viktiga är inte vad en människa faktiskt gör, utan vad hon tänker. Om hon tänker och känner rätt, kan tillfället komma. Hon kanske inte har tillfälle att göra något idag, men omständigheterna kan ändras och tillfället yppa sig. Men om hon inte bryr sig om denna sida av saken, om hon inte förstår den och inte tänker rätt om den, berövar hon sig möjligheten att vinna vad hon vill vinna.

²⁴I fråga om tredje linjen är det mycket viktigt att förstå varför detta arbete finns och hur man skall främja det. Tanken att upprätta en skola, det vill säga arbeta enligt skolregler och skolprinciper, först studera dessa regler och principer och sedan tillämpa dem i praktiken. Det finns många nödvändiga förutsättningar för detta. En av dessa nödvändiga förutsättningar är människor. Det finns människor, som är beredda, som är i stånd att utveckla dessa ideer, men de känner dem inte. Det är alltså nödvändigt att finna dem, att finna människor av det rätta slaget och ge dem dessa ideer. Men därför måste man först förstå dessa ideer själv.

²⁵När man börjar förstå tredje linjens arbete praktiskt, utmärker detta ett bestämt skede i arbetet. I skolan får vi en viss kunskap. Men vad ger vi i gengäld? På vad sätt hjälper vi skolan?

Andra serien:
VÄGEN OCH DESS VANDRARE
innehållande uppsatserna
Vägen
Vandrarna
Insikt
Urskillning
Förverkligande

VÄGEN

6.1 Inledning

¹Självförverkligandets väg är mödosamma arbetets väg från okunnighet till allvetenhet, från oförmåga och vanmakt till allmakt, från ofrihet till frihet. Vägen till sanningen är den egna livserfarenhetens väg genom upplevelse av verkligheten. Vartenda steg av vägen måste individen själv vandra. Ingen annan kan gå den åt honom.

²Vi får finna oss i att vår vandring sker i mörker, att vi på sin höjd ser några få steg framför oss.

³Modet kommer av att veta vägen. Därför söker de svarta utplåna vetenskapen om vägen och så göra människorna modlösa.

⁴Underifrån ter sig vägen som en lång rad avståenden, försakelser, uppoffringar. Ovanifrån ter den sig som en lång rad uppbrott, frigörelser, uppvaknanden.

⁵Esoteriska talesättet ”Innan en människa kan gå vägen, måste hon själv ha blivit vägen” innebär att människan genom att förvärva egenskaper och förmågor (alla dylika bestående av molekyler eller atomer med sitt slag av medvetenhet och energi) även i materiellt avseende bygger sin trappa till högre regioner och världar. I höljena ersätts undan för undan lägre molekylarslag med högre, tills höljena slutligen måste bestå av enbart atomer. Därefter kan höljena undvaras och vid behov automatiskt formas på nytt. Därtill behövs suveränitet i atomslaget.

⁶Den information som ges om lärjungaskapet är avsedd endast som en första orientering, icke som en uppmuntran till någon att fantisera sig in i tillstånd, som kan medföra endast besvikelse. Vi har alla långt kvar. Men själva möjligheten i en framtid visar den väg som alla en gång ska gå, och det vetandet underlättar orienteringen mot ett mål att sträva efter. Att veta fordringarna är ett mycket värdefullt vetande.

6.2 Stadigt på vägen

¹Individen har uppnått ett bestämt och viktigt stadium i vandringen på vägen, när han har förvärvat ett ”bestående tyngdcentrum”. Detta innebär att det bland de många stridande impulserna inom personligheten, de olika ”rollerna”, utkristalliserat sig en bestämd strävan, som gör att hans liv har fått en klar riktning: mot självförverkligandet, mot förverkligandet av målet, mot förvärvet av lärjungaskapet. Han har då som regel också funnit en livsuppgift, som sammanhänger med denna strävan.

²Detta stadium kännetecknas också av att individen inte lämnar vägen, annat än kanske för kortare tider, så att han alltid kan återanknyta till vandrandet och arbetet. Innan individen nått detta definitiva stadium, som också kallas ”människa 4”, kommer han att uppvisa mer eller mindre tydliga tendenser till fladder. Det målmedvetna vandrandet på vägen har då ersatt irrandet fram och tillbaka.

³”De som engagerat sig i de ockulta vetenskaperna, måste antingen nå sitt mål eller gå förlorade. När man en gång väl är inne på vägen till kunskapen om verkligheten är att tvivla att riskera galenskap, är att komma till ett tvärstopp att falla, är att rygga tillbaka att stupa ner i avgrunden.” (Pytagoras)

6.3 Vägen är prövningarnas väg, provens väg

¹Vägen är prövningarnas väg, vägen är provens väg. På ingen etapp av vägen upphör prövningarna och proven. Det kan tyckas som om 45-jaget avlagt slutprovet, ty han har erhållit mästargraden. Men ännu större prov väntar på vägen till 44-jaget. Och så fortsätter det ända upp till det högsta kosmiska riket.

²Mycket vanligt är att aspiranter uppfattar prov och erbjudna tillfällen som två skilda saker och därtill prov som något ”negativt” och erbjudna tillfällen som något ”positivt”: det ena är något ”som krävs av en”, det andra ”något som ges till en”. Denna felsyn tillhör det oförvandlade första-jagets otaliga illusioner, närmare bestämt ”förvärvskomplexet”, vars motto skulle kunna sägas vara ”det är saligare att taga än att giva”. Varje prov, läraren eller en äldre lärjunge utsätter aspiranten för, är också ett erbjudet tillfälle: man får visa vad man går för, man ställs inför en möjlighet att knytas närmare lärarens arbete, man får ett erbjudande eller tillfälle att ytterligare tränas i tjänandets svåra konst.

³Det gäller att inte se för långt i fjärran, så att man inte uppfattar det som ligger alldeles framför näsan på en: erbjudanden, tillfällen som inte kommer åter, prov man omärkligt sätts på.

⁴Många misslyckas i de prov de sätts på, därför att de gladeligen tror att de inte behöver sättas på prov (!) eller därför att de tror sig kunna veta hur proven ser ut eller när de kommer eller förväntar sig bli förvarnade om dem. Men om de som prövas kunde veta eller förvarnas om proven, vore dessa inga prov – det säger ju sunda förnuftet.

⁵Prov är heller ingenting, som liknar de föreställningar som det sentimentala tänkandet gör sig om dem. Man blir inte ”godkänd” därför att man är en så ”god människa”, så helgonlik, mild, en så ”ljus själ”, avstår från de eller de begärens etc. i oändlighet. Prov handlar uteslutande om för

arbetet väsentliga egenskaper, beslut och handlingar som visar pålitlighet, uthållighet, mod, orygglighet, ansvarstagande, effektivitet och exakthet i uppgifternas fullgörande etc.

⁶Om människorna kunde inse vilken skada de gör sig själva och andra med sina halvhjärtade beslut och icke fullgjorda åtaganden! Det är bättre att icke besluta, att icke åtaga sig något än att besluta eller åtaga sig för att sedan lämna det ogjort eller halvgjort.

⁷De flesta aspiranter och lärjungar tror att de får utstå tillräckligt och att de prövas till det yttersta av vad de förmår. Så är icke fallet. De djupare liggande kraftkällorna hos dem har ännu inte frammanats, och den spänning de borde handla och leva under från dag till dag är ännu så länge endast svag – icke alltkrävande.

⁸Vägen är objektiv. Den är den är oberoende av våra åsikter, förväntningar, mer eller mindre felaktiga föreställningar om den. Det är inte vår uppgift att ställa upp krav eller villkor för vägen och vår vandring på den. Det är däremot vår uppgift, så snart vi nått insikten, att uppfatta vägens egna krav och villkor, och uppfatta dessa så klart och oförvrängt som på vår nivå är möjligt.

6.4 Vägen är skolornas väg

¹En väg utan skolor är ingen väg. Sanningen är icke ett väglöst land, och vägen är skolornas väg.

²Skolorna har sinsemellan något olika fokus och inriktning ifråga om det grundläggande esoteriska temat ”identifikation och frigörelse”. ”Sydliga” skolor betonar identifikationen med det högre, ”föreningen med gudomen”. ”Nordliga” skolor framhåller frigörelsen från det lägre. Detta skall förstås inte fattas i någon absolut betydelse. Givetvis lär även de ”nordliga” skolorna lärjungarna att sträva efter förening med gudoms-kollektiven i högre riken. Det ligger ingen rangordning i högre eller lägre mellan de båda kategorierna, och ”nordlig” och ”sydlig” skall inte fattas i bokstavlig, geografisk bemärkelse.

³Initiativet till grundandet av en esoterisk skola kan inte komma från en människa, inte ens från en framskriden människa, en äldre lärjunge eller ett kausaljag. Initiativet kan komma endast från planethierarkins ledare och lärare och kan endast vara ett led i planethierarkins planer, som utomstående inte har någon insyn i. I samband med att esoteriken numera i vissa delar är exoteriskt tillgänglig, får vi tyvärr räkna med att omogna studerar denna och inbillar sig allt möjligt om sig själva, däribland naturligtvis också att stå i kontakt med hierarkin och – ännu värre – att ha fått dess uppdrag att grunda en esoterisk skola. Dylika falska skolor har redan

framträtt i flera länder, också i Sverige. De kommer alla att misslyckas och försvinna, eftersom de saknar den nödvändiga kontakten med och ledningen från hierarkin och de likaledes nödvändiga tre: ”rätt tid, rätt plats, rätta människor”. De saknar också vissa andra kännetecken, som endast äkta, av planethierarkin grundade och ledda skolor kan äga och som endast invigda över en viss grad kan urskilja.

⁴Varje äkta skola lever så länge den leds av lärare, som kan förklara läran också i dess dunklaste, mest svårfattliga delar och som kan leda lärjungarna på vägens mest prövande, törnbeströdda etapper. Många gånger i det förflutna har det hänt att en skola dött, därför att hierofanten bland sina lärjungar icke funnit någon värdig efterträdare. Hierofanten insåg att det var bättre att låta skolan dö med honom än låta den fortleva med en ofullständig, sämre undervisning och ledning. ”Varför låta kroppen leva vidare, om anden redan flytt den?” kunde ha varit hans motto. Detta är en läxa och ett memento också för vår tid. Hellre upplös en organisation än se den förfuska sitt ändamål.

⁵Skolan är en nerdimensionering i människans världar av någon av planethierarkins strålgrupper (ashramer), och studiegruppen är i sin tur en nerdimensionering av skolan. Nerdimensionering betyder alltid begränsning, försämring, kvalitetsförlust, ty det är omöjligt att föra ned en forfarande energi från ett högre slags verklighet till ett lägre slags utan att väsentliga kvaliteter förloras. Det är lärarnas och de äldre lärjungarnas huvudsakliga ansvar att se till att vid nerdimensioneringen de ursprungliga ideerna och principerna bibehålls så rena och så litet förstörda som möjligt. Ansvaret fortvarar sedan och visar sig i lärarnas och de äldre lärjungarnas ständiga ansträngningar att motverka avvikelser från de ursprungligen givna ideerna och principerna, att hindra förfall och urartning.

⁶I hierarkins strålgrupper sker inga sådana avvikelser, inget förfall och ingen urartning. Dessa grupper finns väsentligen i essentialvärlden och står under ständig kontroll av ett 44-jag, sekonderat av 45-jag och 46-jag, och denna kontroll borgar för oföränderlig hierarkisk kvalitet. Skolor däremot förfaller allt efter som tiden går, och studiegrupper förfaller ännu snabbare. Det är ofrånkomligt i ”förfallets världar”, som mental-, emotional- och fysiska världen efter gammalt kallas inom skolorna.

⁷Att förfallet är ofrånkomligt betyder dock icke att skolornas lärjungar och gruppernas medlemmar icke efter bästa förmåga skall söka motverka det. Detta gör de genom att vara vaksamma på de vissa oönskade tendenser hos dem själva, tendenser som motverkar skolans rätta arbete. Detta förutsätter dels vilja och förmåga till själviakttagelse, dels ärlighet, dels vilja till frigörelse. De som ofta iakttar sig själva, är ärliga om det dåliga de då ser

och vill anstränga sig att arbeta bort det: dessa människor menar allvar med självförverkligandet och kan gå vidare framåt.

⁸Bland oönskade tendenser kan man nämna: otålighet, okunnighet, sentimentalitet och intellektualism.

⁹Otålighet med det "lilla" man "fått" och begär att "få" mera är en aspekt av förvärvstendensen, girigheten. Denna är ett av den oförvandlede människans mest utmärkande drag. I människornas liv kretsar allt kring vad man kan "få", "förvärva" eller "skaffa sig", helst så billigt som möjligt, och detta ligger till grund för köp och försäljning. På esoterikens väg däremot handlar det inte om att få utan om att ge: att tjäna snarare än att betjänas. Det handlar inte i första hand om att förvärva, utan om att göra sig av med, frigöra sig ifrån: begränsande synsätt, felaktiga inställningar, illusioner och fiktioner. Innan man kan "få" mera, måste man visa att man gjort sig förtjänt av, rätt använt, det man redan "fått".

¹⁰Okunnigheten, eller snarare oförmågan och oviljan att lära och att ständigt lära om, gör att man ersätter sökandet efter kunskap med vad som helst annat: dogmatism, fanatism, maktens ideologier (politisk korrekthet), sällskapslivets spel och lekar ("se mig, behaga mig, belöna mig").

¹¹Sentimentalitet är solarplexusenergiernas herravälde över hjärtats energier, illusionismens dominans över den verkliga kärleken. Skillnaden visar sig i förståelsens kvalitet: sentimentaliteten förytligar, medan den verkliga kärleken från hjärtat fördjupar uppfattningen.

¹²Intellektualismen är det lägre mentals sätt att söka undfly ansvaret för att förverkliga läran genom frossande i teorier utan viktigare anknytning med eller tillämpning i livet. Dess kännetecken är avsaknaden av perspektiv, av proportioner, sinne för det väsentliga, närsynt upptagenhet med detaljer, oförmåga att se helheter, djupare samband och verkliga orsaker.

¹³Allt detta motverkar man effektivast genom att på allvar anamma den tjänande inställningen.

¹⁴Lärarna och deras närmaste, äldre lärjungar gör det bästa möjliga urvalet av människor som skall undervisas vid rätt tid och på rätt plats. Därefter kan någon eller flera av dessa tre faktorer försämrats: människorna är inte längre de rätta, tiden eller platsen är inte längre den rätta. De ursprungliga förutsättningarna råder då inte längre. Lärarna och de äldre lärjungarna har då dragit sin kraft tillbaka från verksamheten. Denna kan emellertid fortvara lång tid därefter men i uppenbart förfallen form. Det visar sig ofta omöjligt att återuppliva en dylik. I ett visst tidigt skede kan det fortfarande vara möjligt – genom att människorna förmås att bryta felaktiga vane-mönster de antagit i strid mot ursprungligen givna regler, genom att de människor, som kan återanknytas, får ingå i nya grupper. För dem som

vant sig vid den felaktiga situationen kan ett dylikt återupplivande te sig som en avvikelse från, en förvanskning av den ”rätta läran”, men i så fall beror det på att de inte vet den egna gemenskapens historia, vilka ideer och principer som från början vägledde den.

¹⁵Att skolor ofrånkomligen förfaller medför att lärarna från ”livets insida” med cyklisk regelbundenhet grundar nya skolor. De utgår därvid från principen om ”rätt tid, rätt plats och rätta människor” kompletterad med principerna om rätt material (det studium, de övningar och det arbete de förelägger lärjungarna), rätt inriktning (möjlig efter de förklaringar lärarna ger om hur materialet skall uppfattas) och rätt ändamål (avsikten och målet med skolans verksamhet, sammanhängande med vilken av de sju hierarkiska strålggrupperna den lyder under).

6.5 Vägen är initiationernas väg

¹Initiationernas väg är väsentligen insikternas eller uppenbarelsernas väg. Den oerfarne neofyten får ständigt insikter och uppfattar dessa som de mest märkvärdiga intuitioner. Det som då egentligen sker är att han blir medveten om kausal (47:3) kunskap. För den invigde däremot betyder intuitionen essential (46:4-7) kunskap om planetregeringens plan och om hur denna plan genomförs på kortare och längre sikt. Den insikt som ges vid initiation kommer kausalmedvetenheten till del, uppfattas av det högsta mentala (47:4) och överföres senare, ibland långt senare, till hjärnan.

²Initiation handlar väsentligen icke om att förstajaget förenas med eller, riktigare, underordnas andrajaget, ty detta måste lärjungen till stor del åstadkomma genom eget arbete. Initiation handlar tvärtom om att det begynnande tredjejaget steg för steg integreras med det förenade förstajaget–andrajaget. Liksom medvetenhetsaspekten dominerar hos andrajaget, härskar viljeaspekten hos tredjejaget. Liksom för lärjungen i början av initiationernas väg medvetenhetsaspekten ter sig som den väsentliga och viktiga, ter sig senare för den invigde viljeaspekten som den väsentliga: vilja såsom uppoffrande liv, insikt om planen och tjänande enligt planen.

6.6 Den initiatiska vägen och den mystiska vägen

¹Allmänheten kan inte skilja esoterik från mystik. Det kan icke heller de lärde, som hämtar vad de tror sig veta om saken ur böcker hellre än de lyssnar på människor, som har egen erfarenhet av antingen den esoteriska eller den mystiska vägen. Också de som ivrigast förnekar de saker esoteriken talar om, alltså de religiösa exoteristerna, vägrar inse att det finns något ”översinnligt” utanför deras eget område. En del av skulden till

denna sammanblandning får förvisso esoteriker själva taga på sig, i den mån de inte har klargjort de stora och väsentliga olikheter som skiljer esoteriken och mystiken åt. Sålunda är det alldeles oriktigt att säga att "esoterikern är en praktisk mystiker". Det räcker sannerligen inte för mystikern att enbart bli mer handlingskraftig i den fysiska världen för att därmed genast vara inne på den esoteriska vägen.

²Den esoteriska vägen är initiationernas väg, vilket den mystiska vägen inte är. Den esoteriska vägen är den initiatiska vägen, och därmed är väsentligen allt sagt. Esoterikern förbereder sig för initiation, underkastar sig den därför nödvändiga disciplinen, de därför erforderliga reglerna. Detta innebär metodiskt förfarande, medan mystiken saknar metod.

³Mystiken är passiv, medan initiationernas väg är aktiv. Detta betyder att i mystiken individen begränsar sig till att bara taga emot det som kommer till honom och såsom det kommer till honom utan att han själv har någon del däri. Och häri ligger den främsta faran i att på detta sätt förhålla sig "öppen" för alla inflytanden, vilket slags ursprung de än må ha. Dessutom besitter mystikern sällan den läromässiga, teoretiska förberedelse, som skulle möjliggöra för honom att öva en kvalitativ urskillning gentemot dessa inflytelser. På den initiatiska vägen däremot har individen själv initiativet i det förverkligande som han metodiskt och under en sträng och ständig kontroll fullföljer och som normalt skall leda till att han når bortom gränserna för det individuella och det blott mänskligt möjliga. Detta är nödvändigtvis utgångspunkten för all strävan till förverkligande på den initiatiska vägen. Den mystiska vägen däremot är begränsad till det individuella och mänskliga. Denna skillnad visar tydligt att ingen kan samtidigt gå den initiatiska och den mystiska vägen. Mystikern kan senare lämna mystiken, bli esoteriker och invigd, men esoterikern kan inte återgå till mystiken.

⁴De som går den esoteriska vägen indelas som bekant i tre klasser eller grader: aspiranter, lärjungar och invigda. Också denna indelning visar att esoterik inte är mystik, ty den anger även hur individerna förmår arbeta med det högre mentala och det kausala – medvetenhetsslag, som mystikern inte strävar efter att förvärva. Aspiranter befinner sig som regel i det lägre mentala (47:6) men strävar att alltmer aktivera det högre mentala (47:5, senare 4). Lärjungar måste ha redan aktiverat detta högre mentala och strävar numera att aktivera det kausala (47:3, senare 47:2). Med invigda menas de som genomgått tredje initiationen och alltså är kausalt självmedvetna (de båda lägsta gradernas invigda räknas som lärjungar).

⁵Det s.k. mystikerstadiet börjar på högre nivåerna i 48:3, när attraktionen vuxit sig så stark, att ”förnuftet” (47:6,7) icke längre kan utöva någon kontroll.

⁶För mystikern är levnadskonst det väsentliga. Andra, mera mentalt betonade vill först och främst ha kunskap om verkligheten för att med vetenskap om tillvarons verkliga mening kunna bestämma hur de ska tänka, säga och göra.

⁷Det är på detta som den gamla motsättningen mellan mystikern (emotionalisten) och esoterikern (mentalisten) beror. Mystikern anser att mänskliga förnuftet icke kan förklara tillvaron, vilket det ju icke heller kan. Esoterikern vet detta och stannar icke heller vid det mänskliga förnuftets möjligheter att konstatera överfysiska fakta utan söker det högre förnuft som kan uppnå kontakt med platonska idévärlden, kausalvärlden. Tills han förvärvat detta högre förnuft, godtar han inga andra överfysiska fakta än dem från planethierarkin. Bevis för att föregivna fakta också är verkliga fakta erhåller han genom att de intar sin givna plats i pytagoreernas hylozoiska mentalsystem och är de enklaste, mest generella förklaringarna på förut oförklarliga företeelser.

⁸Mystikern kan, visserligen i sällsynta fall, nå momentan kontakt med essentialvärlden (46) och få försmak av dess sällhet men icke fatta något i denna värld, eftersom han saknar den kausala medvetenhetens intuition, som är en nödvändig förutsättning.

⁹Mystikern, som icke aktiverat medvetenheten i tredje mentala molekylarslaget (47:5) men lyckats aktivera medvetenheten i de två högsta emotionala molekylarslagen (48:2,3), saknar möjlighet att mentalt kontrollera sin emotionala fantasi, varför han med denna drunknar i medvetenhetsoceanen.

¹⁰Mystikern fylls med frid och rofylld harmoni, fri från fruktan, oro, sorger och bekymmer. Han anser att om människan är olycklig, det blott visar att hon utesluter sig själv från enheten.

¹¹För den som fångats av mystikens attraktioner förefaller självförverkligandet enkelt, idealet inom räckhåll, målet lättuppnåeligt. Emellertid följs de extatiska perioderna av andra, i vilka depressioner med känslor av vanmakt inför sedda uppgifter, problemen förefaller olösliga, det man eftersträvar oåtkomligt. Därtill kommer att dålig sådd, som icke utan skada kunnat skördas på lägre nivåer, nu måste skördas.

¹²Esoterikern, som går den initiatiska vägen, har mystikerstadiet bakom sig, icke framför sig. Han ”känner igen sig” i mystikern och har full förståelse för mystiken, vilket innebär erkännande av dess omistliga värden men också ofrånkomliga begränsning. Allt det värdefulla i mysti-

ken – enhetsupplevelsen, gudshängivenheten, den tillspetsade målinriktningen – finns också i esoteriken och har där satts in i sitt rätta perspektiv och underbyggs med förnuftiga begrepp och verklighetskunskap.

6.7 Vägens första, förberedande stadium

¹Enligt Patañjalis *Yogasūtraer* består vägens första, förberedande stadium (*kriyā yoga*) av tre slags aktiviteter: övningar för självdisciplin, självstudium av anbefallda skrifter och gudshängivenhet. Detta är utan vidare tillämpligt för dagens esoterikstuderande, liksom allt hos Patañjali (planethierarkin anser att *Yogasūtraer* bör användas till handbok i medvetenhetsutveckling i åtminstone ytterligare åtta tusen år). Ständigt bedrivande av övningar för självdisciplin och intensivt studium av den befintliga esoteriska litteraturen är självklarheter, som ej tarvar ytterligare förklaring. Den studerandes gudshängivenhet riktas först mot Augoeides, som alltid är den förste läraren. Andrajaget är förstajagets ”gud”, och Augoeides är ett andrajag. Allteftersom esoterikern kommer mer under andrajagets inflytande för att sedan själv alltmer bli andrajag, behöver han ett tredjejag att rikta sin gudshängivenhet mot. Naturligast för hylozoikern, den nutida pytagorén, är givetvis att rikta denna hängivenhet mot Pytagoras, som numera är en medlem av sjätte naturriket eller första gudomsriket, ett tredjejag, alltså ett gudomligt väsen. Han förbereder sig som bäst att bli 43-jag och att övertaga ledningen för hela planethierarkin, när Christos–Maitreya lämnar vår planet för att fortsätta sin interstellara medvetenhetsexpansion.

6.8 Lärjungaskap

¹Övergången till femte riket innebär att monaden, dittills centrad i förstatriaden överflyttar till andratriaden. Denna process genomföres i etapper under en serie inkarnationer, varunder monaden undan för undan centrar sig i andratriadens tre enheter; såsom kausaljag i mentalatom (47:1), essentialjag i 46:1 och superessentialjag i 45:4 (numera i tredje-triadens 45:1). Det antal inkarnationer som fordras för detta beror på individens målmedvetenhet, uthållighet och vilja till enhet.

²Ursprungligen innebar övergången att monaden i förstatriadens mentalmolekyl via kausalhöljets innersta centrum övergick till andratriadens mentalatom, varigenom den från att vara ett förstajag blev ett andrajag. Planethierarkin säger att detta teoretiskt visserligen icke är omöjligt utan lärare från planethierarkin men att ett dylikt förfarande är utan exempel. De ifrågasvarande processerna för aktivering av högre medvetenhet och vilja kräver ett sådant metodiskt tillvägagångssätt att den individ, som utan kompetent

lärarens ledning försöker sig på detta, icke kan undgå att begå ödesdigra miss- tag med katastrofala följder. Utan planethierarkins hjälp kan således ingen människa bli ett andrajag.

³För att veta och kunna måste därför människan först bli lärjunge till planethierarkin; det är enda vägen. Den teoretiska kunskap vi fått från hier- arkin är nödvändiga grunden för riktig världs- och livsåskådning. För att praktiskt förverkliga fordras emellertid ofantligt mycket mera: att förvärva andrajagets medvetenhet, att bli ett andrajag. Metoden för definitiva aktiv- eringen av andrajagets medvetenhet är alltid individuellt utformad av eso- teriske läraren. Läraren, handlande på hierarkins uppdrag, tillhandahåller såväl metoden som de energier, vilka är nödvändiga för uppstigandet.

⁴För att bli antagen fordras såsom minimikrav att individen efter genom- gången helgoninkarnation (i vilken han förvärvat medvetenhet i högsta emotionala molekylarslaget, 48:2) förvärvat perspektivmedvetenhet (47:5) och ägnar sitt liv åt att tjäna mänskligheten och evolutionen. Han har genomskådat maktens, ärans och rikedomens illusioner, insett människans oförmåga att lösa verklighetens problem (som filosoferna tror sig kunna), insett vetenskapens oerhörda begränsning även i fysiskt avseende (emedan den icke vet något om eterhöljet och dess fyra molekylarslag). Genom sitt tjänande av andra än sig själv visar han sig äga förutsättningar för att för- värva essentialmedvetenhetens gemensamhetsmedvetenhet och uppgå i gruppmedvetenhet.

⁵Fordringarna för lärjungaskap skärps undan för undan i den mån mänskliga eliten (individer på humanitetsstadiet) ökar i antal och även för- värvar esoterisk kunskap och därmed en enormt ökad livsförståelse.

⁶De ökade fordringarna för lärjungaskap och avancemang inom planet- hierarkin har medfört att det icke så mycket är fråga om att bli kausaljag, essentialjag (46), superessentialjag (45) som fastmer att bli ett andrajag och därefter ett tredjejag. Det gäller att erövra alla tre medvetenheterna i andratriaden och i tredjetriaden. Även om detta tills vidare måste ske i etapper, räknar man med att de tre medvetenheterna från början är levande realiteter, att det finns ”procenttal” av alla tre redan vid första steget. Detta ställer givetvis ökade krav på såväl individen som på Augoeides, Proto- gonos och lärarna i planethierarkin.

⁷Läraren lovar inte lärjungarna vare sig snara resultat eller märkliga för- mågors utveckling. De resultat lärjungarna erhåller beror helt och hållet på dem själva: på deras tålmod, exakthet i detaljerna, den disciplin de är be- redna att ålägga sig i livet och deras självglömska. Lärjungarna uppmanas att bortse från resultat och att arbeta utan identifiering och fixering (det som förr brukade kallas ”bundenhet”), ty de kan inte exakt veta vilka mål

läraren har ställt upp för dem. Lärjungarna uppmanas även att avstå från att öva den ständiga självanalys, som är ett så utmärkande drag hos inåtvända, mystiskt anlagda västerlänningar.

6.9 Lärjungaskap är gruppliv

¹Intill år 1920 var lärjungaskap ett personligt förhållande mellan en lärare i femte naturriket och en utvald individ i fjärde naturriket. Efter år 1920 rör det sig om ett förhållande mellan ett 45-jag och en grupp individer. Förutsättning för lärjungaskap är alltså gruppgemenskap. Gruppens alla medlemmar står i telepatisk förbindelse med varandra. Gruppens uppgift är icke i första hand medvetenhetsutveckling, utan gemensamt arbete av något slag för mänskligheten.

²Förr var övergången från fjärde till femte naturriket en individuell process. En efter en hade nått perspektivmedvetenhet (47:5), så att han kunde läras förvärva kausalmedvetenhet (47:3). Emellertid inkarnerar numera så många klaner på humanitetsstadiet att individuell behandling inte längre är möjlig. Kraven för lärjungaskap har därför skärpts, så att individernas övergång till essentialvärlden sker i grupp. Detta betyder att de måste gemensamt bidra till att forma en essential gruppsjäl i essentialvärlden. Detta har också den fördelen att de kompletterar varandras emotionala, mentala och kausala egenskaper, varigenom individerna får en stabilitet, som ingen av dem ensam förmår förvärva. Tack vare denna gruppsjäl kan de lättare uppgå i essentiala kollektivet. Lärjungarna måste alltså redan i fysiska världen finna "sin grupp", i vilken kritik är utesluten, alla hjälper varandra att utvecklas, alla känner sig såsom "en själ" (just vad essential "kärlek" betyder). Det innebär också en gruppens kollektivmedvetenhet, i vilken alla vet vad de övriga tänker och känner.

6.10 Gruppen

¹Planethierarkin åstadkommer sina effekter i fysiska världen genom makten av sitt förenade, medvetna tänkande. Detta är en lärdom också för oss, om vi vill vara planethierarkins lärjungar. En medvetet tänkande, samarbetande grupp åstadkommer mångfalt mer än de ingående individerna skulle göra var för sig.

²Första målet är därför att svetsa samman och ena gruppen, så att varje medlem av den kan arbeta i nära mental förening och samverkan med alla de andra. Gruppenhet är första ansträngningen hos varje esoterisk grupp liksom hos planethierarkin själv.

³De olika grupperna avses med tiden lära sig samarbeta i den stora

departementsgrupp (strålgrupp) de alla tillhör. Planethierarkin består av sju sådana stora grupper.

⁴Gruppens mål är att så fungera som en enhet att ingenting kan inom den väcka till liv sådana rent mänskliga egenskaper som separatism, personlig isolering och själviskt sökande. Osjälviska människor är inte så sällsynta. Osjälviska grupper är mycket sällsynta.

⁵Fyra förmågor utmärker främst det grupparbete som skall utföras och bör också känneteckna de lärjungar som skall utväljas för träning: mottaglighet för högre slags intryck, opersonlighet, begynnande kausal medvetenhet och mental polarisering. I detta sammanhang nämnes inte idealistisk strävan, osjälviskhet och vilja att tjäna. Detta beror inte på att dessa förmågor vore oväsentliga, utan tvärtom på att de är grundläggande, så att de måste ingå som självklar förutsättning hos alla esoteriker.

6.11 Integration

¹I esoteriken förekommer termen ”integration” som benämning på flera olika slags processer. Gemensamt för dem alla är att individen genom ett högre hölje lär sig behärska alla lägre. Man kan tala om förstajagets, kausaljagets, essentialjagets etc. integration.

²Förstajagets integration är den process, vari individen lär sig behärska medvetenheten och energin i emotionala och fysiska höljena. Därtill fordras att vara ett mentaljag. Särskilt viktigt är att behärska emotionalhöljet. Därvid gäller det icke att söka döda känslorna eller vägra dem beaktande. Det fordras att kunna behärska dessa energier och använda dem på rätt sätt. Hos det integrerade förstajaget är förbindelsen mellan mentalmedvetenheten och hjärnan omedelbar. Individen kan icke förvärva andrajagsmedvetenhet, förrän han blivit ett integrerat förstajag.

³Kausaljagets integration är den process, vari kausalhöljet genomtränger inkarnationshöljerna allt mer, tills individen blivit kausaljag. Hos kausaljaget är direkt förbindelse mellan det kausal-mentala och hjärnan.

⁴Essentialjagets integration går till delvis på motsvarande sätt. Hos essentialjaget är obruten förbindelse mellan andratriaden och hjärnan.

6.12 Några förutsättningar för lärjungaskapet

¹Även den aspirant, som nått därhän att icke för någon längre tid kunna uppgå fullföljandet av beslutet att målmedvetet sträva efter lärjungaskapet, saknar oftast det mod som utgör en av de viktigaste förutsättningarna för att lyckas.

²Det fordras mod att besluta sig för att beträda vägen, att bryta med sitt förflutna och allt vad det innebär av egna intressen, vanor, folks förändrade inställning, offra allt för det enda väsentliga. Även om lärjungen skulle stå ensam, så har han inte tid att känna detta, ty han har inte tid att tänka på sig själv.

³Lärjungaskap är ett personligt förhållande till dels planethierarkin, dels en esoterisk grupp. Man tiger om personliga förhållanden. Man vittnar aldrig om sig själv. Man tiger dessutom alltid med sina avsikter, med vad man ämnar göra. Att förråda planer är i alltför många fall tillräckligt för att omintetgöra dem. Det är en sak endast ”invigda” förstår. Man förråder inte förtroenden, om man inte är en förrädare, allas hemliga fiende. Den som inte förvärvat konsten att tiga, att bedöma vad som får, kan eller bör sägas, har långt kvar till lärjungaskap. Man besvarar helt enkelt aldrig frågor om egna eller andras personliga förhållanden. De angår inte andra. Man kunde fulla hela bibliotek med redogörelser för allt det onda som skvaller har vållat.

⁴”Vaksam tystnad” betyder mycket mer än vad det ytliga tänkandet föreställer sig. Det betyder att lärjungen låter inkarnationshöljernas automatiska ”pladder” tystna och i den så erhållna stillheten koncentrerat ger akt på finare, svagare intryck, som annars (vanligen) gått honom förbi, till exempel lärarens antydningar och utsagda uppmaningar, äldre lärjungarnas tystnad och icke-göra.

⁵Men skall man bli antagen till lärjunge, måste man långt innan, som aspirant, ha visat sig villig att tjäna mänskligheten. Varje antagen lärjunge har således under många inkarnationer varit en livets tjänare. Det är först när lärjungaskapet visar sig vara den faktor, som sätter individen i stånd att ännu bättre tjäna, som frågan blir aktuell för de övervakande instanserna. Finns då även de egenskaper och förmågor, som erfordras för snabbare medvetenhetsutveckling, får individen undergå särskilda prov, som visar hans stabilitet.

⁶Lärjungen förutsättes vara förtrogen med esoteriska världsåskådningen (tillvarons materieaspekt), så att han kan helt koncentrera sig på tillvarons medvetenhetsaspekt.

⁷För att kunna bli kausaljag måste man ha förvärvat kunskap om och lärt sig behärska materierna och energierna i fysiska, emotionala och mentala världarna. Att det även för mentaljagen på mänsklighetens nuvarande utvecklingsstadium, eller kanske riktigare okunnighetsstadium, kräver några inkarnationers energiskt arbete under erfaren lärares ledning, borde inte vara svårt att inse. Det lönar sig föga att på egen hand ge sig in på företaget. Det klokaste en människa kan göra är att bli villigt redskap åt

femte naturrikets individer genom att i mån av förmåga tillämpa livslagarna, särskilt frihetslagen, enhetslagen, självlagen och aktiveringslagen.

⁸Förutsättning är obegränsad tillit till läraren; att han vet och kan och oombedd gör vad han får. Sedan beror allt på lärjungen själv. Ytterligt få lärjungar utnyttjar alla sina möjligheter och tillfällen, och på detta beror antalet inkarnationer.

⁹Den lydne läraren måste kräva av sin lärjunge utgör intet inkräktande på dennes fria vilja. Lydnaden innebär att lärjungen noggrant följer de anvisningar han får för att kunna tillägna sig de metoder som erfordras för förvärv av högre slag av medvetenhet. Den som ej vill lyda lär sig ingenting, och den kan läraren inte hjälpa.

6.13 Rätt inställning

¹Förr, när all esoterisk undervisning meddelades uteslutande i hemliga skolor och i olika grader, vilkas olika läroinnehåll var noga skilda från varandra, fanns ingen risk för att lärjungarna skulle för tidigt få kännedom om läror de ännu inte var mogna för. I dag, när delar av esoteriken publicerats, är risken stor att läsare av denna litteratur tror att allt det sagda gäller för alla och för dem själva, att de måste praktisera sådant som de på långa tag inte är färdiga för, till exempel söka frigöra sig från sådant som de ännu behöver för sitt självförverkligande på den nivå, där de befinner sig. Den huvudregeln kan anges att ingen bör söka frigörelse från något som han uppfattar som ett verkligt behov, utan först när han inser det vara en belastning, som han gärna gör sig kvitt. Att frigöra sig, att uppge är icke i och för sig en god sak. Att för tidigt uppge kan vara ett allvarligt misstag.

²Innan individen har utsikt att med framgång påbörja frigörelseprocessen, måste han ha genomskådat många illusioner och själv insett dessas livsoduglighet eller livsfientlighet (filosofernas "livsvärde"). Ännu har mänskligheten icke insett bedrägligheten i sina emotionala illusioner och mentala fiktioner. Rikedom (ägodelar), ära (berömmelse) och makt med åtföljande hatets livselixir är mänsklighetens drivfjädrar. Individen måste ha förvärvat tillräcklig livserfarenhet (uppnått den utvecklingsnivån) för insikten att människolivet på mänsklighetens nuvarande utvecklingsstadium icke är något åtråvärt. Han måste ha insett den mänskliga livsokungheten och sin egen oförmåga, kunna "sälja allt vad han har för att köpa den oskattbara pärlan" (livsvisdomens pärla). Han måste ha förvärvat den livsinstinkt (resultatet av tusentals inkarnationers erfarenheter) som säger honom, att "detta" ej kan vara livets mening och mål. Han blir då sökare och söker, tills han slutligen finner "rätta vägen".

³Enligt planethierarkin är tjänande livsinställningen enklaste, säkraste, snabbaste vägen till femte naturriket. Alla riken, som är i stånd därtill har till sin förnämsta livsuppgift att tjäna dem på lägre utvecklingsstadier, så att de kan nå högre. Utan dylik hjälp skulle det icke finnas någon evolution eller evolutionen taga oerhört mycket längre tid. ”Den som ger han får.” De som osjälviskt tjänar mänskligheten, får allt fler tillfällen till att göra detta. Och själva tjänandet utvecklar alla erforderliga egenskaper och förmågor, befriar från emotionala illusioner och mentala fiktioner.

⁴För den som målmedvetet strävar efter att nå närmast högre rike, är Pytagoras’ påpekande av väsentlig betydelse: ”Den som vandrar vägen är ej till för sin egen skull utan för andras.”

6.14 Hinder på vägen

¹De viktigaste hindren för lärjungaskapet är dels ännu icke skördad dålig sådd, dels för litet procenttal av nödvändiga egenskaper, och de kan vara många. Hur många inkarnationer aspiranten behöver för att kunna bli antagen till lärjunge, är omöjligt att säga. Och när lärjungen sitt mål inom tolv till sju inkarnationer, är det icke dåligt arbetat. En tröst för lärjungen är emellertid att inkarnationerna kan tagas i rask följd: sju inkarnationer inom sju hundra år.

²Såvida lärjungen inte handlar efter de givna instruktionerna och har tillit till lärarens avsikt, är det som läraren kan säga eller göra av ringa gagn, tjänar blott till att öka det redan stora ansvaret och därmed sammanhängande vådor: kunskapen och den andliga (45:4–47:3) energin utövar ett starkt tryck på lärjungen och blir till en fara, om han inte använder dem rätt.

³Det ständiga spanandet efter resultat och fenomen har hindrat många tilltänkta lärjungar i deras vandring på vägen.

6.15 Läran lever icke oanvänd

¹Det finns sådana som studerar esoteriken men avstår från försök att vandra vägen. Detta är en missuppfattning, ty esoteriken kan aldrig vara enbart teori, utan måste också alltid vara praktik. Liksom det är omöjligt att vandra vägen utan att studera esoteriken, är det omöjligt att studera esoteriken utan att samtidigt vandra vägen. En annan sak är däremot att intensiteten i både det teoretiska och praktiska skiljer sig åt mellan individerna. Sedan gammalt skiljer man i stort mellan de tre kategorierna ”mjuka”, ”genomsnittliga” och ”övermåttliga”.

²Den felaktiga åsikten, att man kan ägna sig åt esoteriken enbart som en teori utan ansträngning att tillämpa läran i livet, är ett typiskt modernt fenomen, ty något sådant kunde aldrig ha uppstått på den tid studiet av esoteriken förbehölls de i kunskapsordnarna invigda. Men nu, när esoteriken är publicerad och ”fritt tillgänglig för alla”, får man räkna med att omogna ger sig in på detta studium. Mognaden visar sig nämligen i viljan och beredskapen att också praktiskt tillämpa vad man fått lära.

³I själva verket hör esoterikens teori, hylozoiken, till den esoteriska vägen såsom en ”icke löstagbar” del av denna, och även det teoretiska studiet är underkastat lagar och regler alldeles såsom vandrandet av vägen för övrigt. Och dessa lagar och regler kan man inte ostraffat överträda.

⁴De som är ivriga att sprida kännedom om esoteriken, bör därför vara på sin vakt gentemot sådana människor, som dras till esoteriken enbart som ett teoretiskt studium, av nyfikenhet, av fascination över det fördolda, av önskan att komma över metoder att förbättra sitt liv i materiell och egoistisk mening, men som inte visar något särskilt intresse av att tillämpa kunskapen i osjälviskt arbete och tjänande.

⁵Det finns också sådana människor, som studerar esoteriken intensivt och på sätt och vis i rätt anda men likväl inte gör större ansträngningar att förverkliga läran, därför att de, som de säger, ”inte känner sig värdiga eller färdiga” att kalla sig aspiranter. Detta är i bästa fall obefogad och onödig ödmjukhet, men vanligen enbart bekvämlighetens och lojhetens förevändning för att slippa obehagliga ansträngningar.

7 VANDRARNA

7.1 Inledning

¹Beteckningen ”vandrare” avser alla dem som avsiktligt rör sig framåt på vägen till femte naturriket. De förenas alla genom sin kunskap om vägen, sin medvetenhet om målet, sitt arbete för självförverkligandet, sitt tjänande av medmänniskorna och sin insikt om gruppens betydelse samt de lagar som styr denna. Denna kunskap och medvetenhet, detta arbete och tjänande och denna insikt är visserligen av mycket olika kvalitet hos individerna allt efter hur långt de hunnit på vägen. Men alla behöver de vetskap om vad som krävs av dem för den närmast förestående etappen, vilka hinder de har att övervinna inom sig själva. I det följande ges ett material att begrunda för alla som vet sig vara sådana vandrare och vill framåt – kosta vad det kosta vill.

²Beteckningen ”vandrare” avser också de monader som inte kausaliserat på Jorden utan vandrat in från andra planeter. Ofta har dessa individer en latent förståelse för esoteriska sanningar, som de har inhämtat på andra planeter, där esoteriska skolor inte har tvingats föra en sådan undanskymd tillvaro som på Jorden utan tvärtom haft en central funktion i människornas samhällen och därmed ett starkt inflytande på människorna. Dessa vandrare har vanligen en känsla av främlingskap inför allt det förvända i det mänskliga livet på detta vårt klot. De har en instinktiv visshet, som säger dem att kunskapen måste finnas någonstans och söker den därför, tills de finner den.

7.2 Felaktiga inställningar till studiet

¹Lärjungens uppgift är inte att dimensionera ner kunskapen till sin nivå, utan att höja sin egen nivå, så att han kan taga emot kunskapen med den innebörd läraren gav den. I detta sammanhang finns anledning att erinra om Goethes definition av bildning: ”Förmågan att taga emot något sagt i den anda det sades.”

²Tre vägar eller slag av lärande:

³Slavens väg: han som lär sig ett material utantill och kanske följer det slaviskt. Han kan betrakta sig som studerande eller rent av en lärd man.

⁴Den lärdes väg: han samlar på sig material såsom han själv önskar och underkastar det kritik enligt vad han av auktoriteterna blivit ingiven att vara rätt.

⁵Den vises väg: han kan ur materialet utvinna vad det innehåller av verkliga fakta. Han finner intet nöje i minnesplugg eller i beröm för sitt

goda minne. Han studerar endast det som är av betydelse för honom själv och hans uppgift, inte vad andra drillat honom att anse betydelsefullt. Han finner därmed material, som innehåller det mest värdefulla, som kommer från sanningen och leder honom tillbaka dit.

⁶Mycket av det som läraren säger uppfattar lärjungen som självklart, ”så självklart att det inte behövde sägas”. Därmed gör sig lärjungen skyldig till en missuppfattning. Det som läraren säger måste bli självklart för honom i samma stund det säges eller strax efter. Annars har han fått undervisningen för tidigt, varmed det återstår för honom att göra de erfarenheter, i vilkas ljus det sagda blir självklart. Det är två sanningar som lärjungen därmed inte beaktar. För det första att det inte var självklart för honom innan läraren sade det och att det alltså är en stor skillnad mellan före och efter. För det andra att lärjungen inte är ett enhetligt väsen (om han det vore, behövde han inte vara lärjunge); han ”är inte en, utan många”; och att den personlighet, som inser undervisningens riktighet, snart nog byts ut mot andra personligheter, som inte gör det, och att i synnerhet, när han befinner sig i världen utanför skolan, han ”är en annan”, som i sitt handlande och tal med andra människor visar att han glömt vad han lärt. Lärarens undervisning syftar inte till att han skall förstå och inse enbart i undervisningssituationen, där lärjungen är i sin arbetspersonlighet, utan i alla situationer och framför allt ”i den vanliga verkligheten”.

⁷Allmänt sett är de ansträngningar esoterikstuderande gör att förstå undervisningen för svaga. De nekar sig därmed en djupare, en mer omfattande förståelse. Ansträngningens svaghet visar sig i sådant som att de frågar för litet, frågar utan att tänka, ställer frågor fel eller formulerar dem oklart. När frågorna är oklart formulerade, får läraren försöka att steg för steg draga ur lärjungen vad han egentligen menar. Lärjungarna behöver lägga sig mera vinn om att dels fråga mera, dels fråga bättre. Intellectuell lättja har hittills aldrig varit någon väg till insikt och förståelse.

⁸När något i undervisningen slår oss såsom varande riktigt, behöver vi inte fundera mycket på det. De flesta människor fastnar för det som de håller med om, och därför lär de sig inte så mycket som de annars kunde. Men när något i undervisningen slår oss som konstigt eller rent av oacceptabelt, skall vi skänka det en särskild uppmärksamhet, reflektera särskilt noga över det. Ty det betyder nästan alltid att en verklig lärdom har stött emot våra fördomar, vilka försöker slå den tillbaka och så hålla oss kvar i vårt självgjorda tankefångelse.

⁹Fördomar har i detta sammanhang kvar sin ursprungliga betydelse av ”omdömen fällda före undersökning”. Numera har ordet ”fördom” hos många urartat till att betyda ”åsikt som jag eller min grupp inte tycker

om”. I synnerhet gäller detta de så kallade kulturradikala.

¹⁰Lärjungen: ”Varför är jag fortfarande förvirrad, fast jag har studerat så länge?” Läraren: ”Därför att du inte söker klarhet och tankereda.” Lärjungen: ”Men det är just det jag gör!” Läraren: ”Nej. Klarhet och tankereda blir ofrånkomligen resultaten, om studierna bedrivs rätt. Det gäller att studera kunskapen efter dess egna principer och lagar, liksom i det praktiska livet att gå vägen såsom den faktiskt ligger. Om man studerar selektivt, plockar ut det som man ytligt fångslas av och hoppar över ’det tråkiga’, kan resultatet inte bli annat än förvirring. Framhärdar man sedan i det, blir förvirringen en vana och till sist ens andra natur. Tillståndet liknar i själva verket det hos vissa kroniskt sjuka, som blivit så vana vid sin sjukdom, anpassat sig så till den, att de egentligen inte vill bli friska.”

¹¹Attraktion till esoteriska studier kan vara bra som drivkraft men är ensam otillräcklig. Många tror att deras blotta intresse eller önskan är förberedelse nog. Man hör talas om en undervisning, och det man får höra attraherar en. Man antar att man genast måste ta kontakt med denna undervisning. Det man här antar är att man genast kan lära sig och på det sätt och i den ordning man själv bestämmer.

¹²Att uppfatta sin egen obetydlighet är värdefullt. Att vältra sig i känslor av egen obetydlighet, värdelöshet och så vidare är en billig men värdelös form av självtillfredsställelse.

¹³Alla begär och önsknings går inte emot viljan att lära, men vissa gör det.

¹⁴Människor vill ha kontinuitet, det de kallar ”ordning”, det vill säga sådant de känner igen. Men denna önskan går lätt ut över viljan att lära.

¹⁵Lärjungaskap kan inte vara en bot för ensamhet.

7.3 Framgång i studiet

¹Fråga: Finns det någon enkel tumregel, varmed man kan avgöra om man själv eller någon annan menar allvar med sina esoteriska studier och kan nå framgångar på den esoteriska vägen?

²Svar: Ja, det finns det. Människor som menar allvar är beredda att börja från början, att ta ett steg i taget, att inte hoppa över ”det där som är bara för nybörjare” för att genast kasta sig över ”det avancerade”.

³Den faktor, som mest av allt gynnar denna oönskade tendens, är fåfängan. Det är därför de flesta system betonar ödmjukheten. Den är icke så mycket en dygd som en egenskap lärjungen behöver för att kunna lära.

⁴Framgång i studiet härrör från förmågan att lära och är oemotståndlig. Intet kan ställa sig som ett hinder mellan dig och kunskapen, om du är mogen för den. Därmed är också sagt att vad som helst, också det minst

väsentliga, kan ställa sig som ett hinder mellan dig och kunskapen, om du inte är mogen för den.

⁵Därför gör läraren sig själv eller kunskapen – eller båda – svårtillgänglig på olika sätt. Därmed skyddas de icke värdiga och icke färdiga för kontakt med en kunskap, som endast skulle skada dem. De värdiga och färdiga kan däremot under inga som helst omständigheter stötas bort annat än tillfälligtvis. Halvvakna yngre lärjungar gör därför läraren och undervisningen en otjänst genom att försöka locka de omogna till undervisningen eller hålla kvar de ovilliga genom att släta över osympatiska drag hos läraren eller undervisningen, ”sockra de beska pillren” och så vidare.

7.4 Lärjungens inställning till läraren

¹Det som den studerande uppfattar som tilldragande eller även läraren låter framstå som tilldragande kanske inte alls är avsett att vara det. Det som drar den studerande till undervisningen eller läraren kan vara sådant som läraren lagt in som ett redskap med vilket han prövar lärjungarnas lämplighet eller olämplighet.

²För dem som tenderar att reta sig på drag i lärarens personlighet, framställningssätt, stil med mera, kan framhållas att lärarens uppgift är att stå dem till tjänst som kan lära, inte vara en behaglig eller trevlig person för dem som i första hand söker behag eller trevnad.

7.5 Kritik

¹Att uthärda andras kritik kan innebära att göra dem gott. Tänk: ”Låt dem hållas med kritiken, vad rör det mig?” Hur vore det att höja kritikens kvalitet, så att den kunde göra större nytta? Den mesta så kallade kritiken är så dålig att också dåliga saker inte kritiseras tillräckligt effektivt.

²”Det onda som kommer från andra kan man undgå, det finns ingen undanflykt från ens eget onda.

³”Enligt en gammal iakttagelse går kritiken igenom tre stadier. Första stadiet: det är omöjligt, bedrägeri, vansinne etc. Andra stadiet: det är i och för sig möjligt, sant, riktigt, men det saknar betydelse. Tredje stadiet: det är betydelsefullt, men det har vi alltid vetat. Därefter kan kritiken upphöra.

7.6 Kritik av lärare

¹Esoteriska lärare, som framträder i offentligheten, blir alltid kritiserade, klandrade, anklagade för det hemskaste samtiden kan hitta på, utskrikna som de värsta dårar och missdådare. Så har det alltid varit, och så kommer det att förbli, tills en tongivande del av mänskligheten har nått det högre

mentalstadiet.

²Somliga av lärjungarna tar mycket illa vid sig av kritiken, söker försvara läraren och bemöta kritiken. Det är inte bara spild möda och tid utan alldeles felaktigt handlande. Läraren tar ingen som helst befattning med dem som i ovist nit vill försvara honom inför moralisterna. Tvärtom kan det hända att han "hjälp till" och "lägger mera ved på brasan". En sådan lärare var H. P. Blavatsky. Kritik utifrån är ett redskap en sådan lärare använder i sitt arbete med människor. Är han en verklig lärare, kan han använda varje situation att undervisa genom. Flyr några av hans lärjungar som skrämde harar, när kritiken stormar, och kommer slokörade tillbaka, när det är kav lugnt igen, så har de därmed satts på ett prov utan att de anade det, och läraren vet tack vare detta mer om dem än han visste innan. Utbrott av allmän kritik mot läraren är liksom stormarna på höstkanten. De skakar äppelträdet, så att den ruttna frukten faller till marken, medan den friska och goda frukten sitter kvar.

³Kritik utifrån skadar aldrig. Kritik inifrån, från lärjunge, skadar alltid, och mest lärjungen själv. Den kan vara nyttig endast i så måtto att den visar lärjungens omognad, dåliga omdöme och allmänna ohälsa. En sådan lärjunge kan läraren därför använda som ett allmänt varnande exempel en tid, innan han skiljer honom från undervisningen.

7.7 Lärjungen behöver studera sig själv

¹Kunskap består i den avsedda relationen mellan lärarens och lärjungarnas medvetenhet. Var ligger då felet, om lärjungarna inte lär sig? Ligger det hos läraren, hos kunskapen eller hos lärjungarna?

²Det visar sig att lärjungen behöver studera icke endast läran utan även sig själv. Han behöver genomskåda vad som hindrar honom att lära, upptäcka vilka förändringar av sina inställningar han bör vidtaga för att hjälpa sig själv att lära.

7.8 Några områden för studiet av en själv

¹Här följer tjugo områden för studiet av en själv.

²1. Varje slags studium kan börja med den studerandes krav på att bli uppmärksam. Men hur studiet än börjar, får det inte fortsätta på detta sätt.

³2. Studera vilka antaganden som ligger bakom dina handlingar. Studera sedan vilka antaganden som ligger bakom dessa antaganden.

⁴3. "Varför gjorde jag detta?" kan vara en bra fråga att ställa sig. Men man kan också ställa frågan, och ibland är den ännu viktigare: "Hur kunde

jag ha gjort det annorlunda?”

⁵4. Du har kommit långt, men du vet inte hur långt. Du har långt kvar, men du vet inte hur långt.

⁶5. I jämförelse med vissa har du kommit långt. I jämförelse med andra har du knappt kommit någon vart alls. Det ena är inte sannare än det andra.

⁷6. Om din längtan efter ”godhet” bygger på girighet, är det inte godhet utan girighet.

⁸7. Utöva makt med vänlighet, och du kan skada mer än du hade gjort med stränghet. Intetdera är i och för sig rätt.

⁹8. Den som vet måste fullgöra en funktion. Den som inte vet, kan inte övermodigt göra anspråk på någon funktion, han kan endast försöka göra det.

¹⁰9. Försök inte vara ödmjuk: lär ödmjukhet.

¹¹10. Utgå ifrån att du är dels hycklare, dels obetänksam, och du tar inte mycket miste.

¹²11. Att försöka efterapa en annans dygd är mer efterapning än dygd. Försök i stället uppfatta vad denna dygd bygger på.

¹³12. Ingen övning finns i ensamhet.

¹⁴13. Om du söker en lärare, försök då bli en verklig lärjunge. Om du vill bli lärjunge, försök finna en verklig lärare.

¹⁵14. Ju oftare du gör något visst, desto sannolikare är det att du gör det igen. Det är inte säkert att du vinner mer på denna upprepning än att sannolikheten för ytterligare upprepningar ökar.

¹⁶15. I förstone är du inte värdig lärjungaskapets insignier och yttre kännemärken. Senare behöver du dem inte. Slutligen kanske du behöver dem för andras skull.

¹⁷16. Om du inte kan skratta ofta och äkta, så har du ingen ”själ”.

¹⁸17. När en tro blir mer än ett redskap, är du förlorad. Du förblir förlorad, tills du lär dig vad ”tro” egentligen duger till.

¹⁹18. När en lärare eller äldre lärjunge visar intresse för din materiella välgång, känner du dig smickrad. Men det beror ofta på att du ännu inte är redo för någon annan hjälp än just denna.

²⁰19. När någon ber dig att hjälpa sig med att göra något, så kanske du inbillar dig att han inte kan göra det utan din hjälp. Kanske är det en lärjunge, som vill hjälpa dig genom att knyta dig till sitt arbete.

²¹20. Om du är lat, kan du skatta dig lycklig, om någon påpekar detta för dig, så att du får en chans att bättra dig. Lättja är alltid ditt eget fel. Det är tecknet på att människan alltför länge har framhärdat i oduglighet.

²²Punkterna 1–20 ovan är i själva verket övningar i att överlista den falska personligheten, som lever på att ge sig själv små belöningar.

²³Den falska personligheten säger: ”Ge mig det jag begär!”. Det verkliga väsendet säger: ”Ge mig det jag behöver!”

²⁴Den falska personligheten ställer sig emellan studiet och individens väsen, vars växande är studiets egentliga ändamål.

7.9 Läraren behövs – det finns ingen praktik utan lärare

¹Vissa högre förmågor kan förvisso mogna hos den ensamma människan, men individen som harmonisk helhet betraktad kan inte mogna i ensamhet. Vandraren vet nämligen inte åt vilket håll han skall gå. Anträder han vandrigen i denna sin okunnighet, kan han inte veta vart han är på väg. Varje steg han tar kan avlägsna honom ytterligare från målet. Det är även ofrånkomligt att han i början är i sina egna svagheters våld. Skulle han lyckas utveckla visa krafter, blir även dessa svagheter förstärkta. Till följd härav blir han svagare, inte starkare. Detta gäller alla. Skillnaden ifråga om en antagen lärjunge är att läraren har åtagit sig att skydda lärjungen för vissa aspekter av dennes egen svaghet.

²I gamla esoteriska skrifter liknas den oförvandlade människan vid ett djur, som besitter förmågor det ännu inte kan rätt bruka. ”Ju mera djur” människan är, desto mindre förstår hon lärarens roll. Läraren kan förefalla henne lik en jägare, som vill tvinga in henne i en bur. Hon gör mekaniskt, instinktivt motstånd mot lärarens försök att bibringa henne kunskap.

³Att man dras till en viss lärare beror i allt väsentligt på en intuitiv, vanligen ej fullt dagsmedveten uppfattning av andlig frändskap. Esoteriskt okunniga må sedan komma med sina förklaringar om så kallade rationella faktorer, men dylika är av underordnad betydelse.

7.10 Lärarens uppgifter

¹Förståelse går från det allmänna till det enskilda, från det större till det mindre, från det högre till det lägre, från helheten till delen. Motsvarande förhåller det sig med lärarens förmåga att undervisa och leda. Han kan det, emedan endast den som har gått hela vägen kan leda en annan på den. Han ensam har överblicken, ser från början till slutet och från slutet till början.

²Det är lärarens uppgift att öppna lärjungens medvetande, så att denne kan bli mottaglig för högre intryck. För att kunna bli mottaglig måste lärjungen inse hur mycket av hans vanliga tänkande som hämmas av enkel-spårighet och felaktiga antaganden. Förrän han gjort dessa insikter, kan han egentligen inte förstå.

³Lärarens uppgift är att vara sig själv, att utstråla sitt väsen. Därför finns det ingen uppdelning hos läraren i en offentlig och en privat personlighet. En sådan människa, som har ett ansikte i klassrummet och ett annat hemma, kan inte vara en esoterisk lärare. Denna enhetlighet är rådande i hans inre. Hans yttre beteende kan mycket väl förefalla att förändras, men hans inre personlighet är enhetlig.

⁴Läraren undervisar med hela sitt väsen. För att lärjungen skall komma till insikt om att han har ett fel, som hindrar honom, kan läraren uppföra sig som om han själv hade detta fel. Han tillämpar därmed den gamla psykologiska insikten att det är lättare att se andras fel än egna.

⁵Av särskild betydelse är den del av lärarens undervisning som har till uppgift att befria lärjungen från sådana trossatser som ingår i hans kulturella bakgrund, de i varje samhälle i varje tid stadfästa, officiellt sanktionerade trossatserna och lögnerna. Sanning kan inte byggas i ett medvetande, som i något väsentligt avseende behärskas av tro och lögn. Det kan ibland hända, när läraren försöker befria honom från en dylik tro, att lärjungen råkar in i ett sådant chocktillstånd, att han för en viss tid blir oduglig för studier. Men det betyder bara att det var en nödvändig erfarenhet för lärjungen att göra.

⁶Läraren strävar efter att tillhandahålla lärjungarna ett rikhaltigt, varierat material, som i alla sina delar är avsett för ett enda ändamål: att utveckla medvetandet. En del av detta material förefaller vara konstruktiv. En annan del synes vara destruktiv, men det är en ytlig bedömning. Det vore bättre att säga att den är rekonstruktiv, eftersom rivning av det gamla måste föregå uppbyggandet av det nya. Allt i rätta proportioner är lärarens hemliga förmåga.

⁷Läraren fullgör alltså en mängd uppgifter eller funktioner. Som vägledare visar han vägen, men lärjungen måste själv gå den. Som filosof älskar han visdomen, vilket ju ordet ursprungligen betyder. Men denna hans kärlek betyder handling, inte frossande i egoistiska känslor. Kärleken, frigjord från sentimentalitet, yttrar sig snarast såsom vilja, icke såsom känsla. Den är enande energi utan referens till det egna jaget.

⁸Läraren är den nödvändiga länken mellan lärjungen och målet. Han förkroppsligar och symboliserar både arbetet självt, varav han är en produkt, och systemets kontinuitet, traditionen eller kedjan av lärare. Liksom officeren för alla praktiska ändamål för den menige soldaten symboliserar staten och dess ändamål, så symboliserar läraren hela planethierarkin.

⁹Det gamla talesättet "hantverkaren är dold i sin verkstad" betyder att läraren är ett med arbetet.

¹⁰Läraren har till uppgift att framkalla erfarenheter, som sätter lärjungen

i stånd att taga emot högre intryck, högre kunskap. Hans uppgift består inte enbart i att förmedla information.

¹¹Lärarens uppgift är att förmedla sanning och verklighet. Hans uppgift är att försvaga, inte förstärka, effekten av sin egen personlighet för att innehållet skall framträda desto mera. Lärarens uppgift är inte att vara psykoterapeut. Däremot att ge skydd och ledning.

¹²Läraren är vänlig mot vissa som söker honom och sträng mot andra. De som blir föremål för hans vänlighet, känner sig smickrade och tror sig särskilt utvalda. Det har de emellertid ingen anledning till. Det förhåller sig tvärtom och hänger i själva verket samman med vad läraren kan ge. Människor som inte kan lära kan läraren heller inte ge annat än sin vänlighet. Människor som kan lära måste han ibland taga ett bestämdare tag om, vilket dessa kan missuppfatta som stränghet.

¹³Läraren prövar lärjungens lämplighet genom att se om denne kan sätta sig över fixeringen på ett visst förfarande, en viss personlighet eller en viss skola och göra sig mottaglig för en mångsidig undervisning.

7.11 Lärarens personlighet

¹Att den vanliga människan spelar olika sociala roller har blivit en så djupt rotad företeelse i den nuvarande civilisationen att den har blivit allmänt godtagen och inte ses som något dåligt. Från esoterisk synpunkt är det dock mänsklig omognad.

²Skådespelaren, som blir som ett med sin roll, kan inte vara en lärare. Den yrkesman, som så rycks med av sin officiella roll att han har en annan personlighet på kontorstid, kan inte vara en lärare. Lärarefunktionen kan inte utövas av någon som är offer för att vara tillfälligt besatt av en rollfigur.

³Den esoteriske läraren kan inte vara en världsberömd gestalt, som drar till sig miljoner anhängare. Den grad av uppvaknande han nått är märkbar endast för den som själv är uppväckt. Liksom en radiomottagare kan människan uppfatta endast det som ligger inom hennes frekvensområde. Den människa, som fångslas och imponeras av lärarens personlighet, är oförmögen att använda detta intryck till något förnuftigt ändamål. Människan under utveckling kan endast skymta de egenskaper och förmågor som hör till stadiet ovanför hennes eget. Läraren kan rent av stänga av större delen av sin utstrålning för lärjungens vidkommande, ty lärjungen behöver den inte, kan inte använda den. Fladdermusen är hjälpt endast av ett svagt ljus, solljuset skulle blända den.

⁴Läraren måste således vara en enhetlig person. Personlighetens inre enhet motsvarar emellertid inte den ytliga moralismens föreställningar av den

andliga idealmänniskan. Den lugna, oföränderliga personligheten, den reserverade, vördnadsbjudande, som aldrig visar upprördhet, kan inte vara en lärare. Ty det som är statistiskt, oföränderligt är motsatsen till levande och är värdelöst i livshänseende. En individ kan genom övning ha nått ett sådant tillstånd men har därmed faktiskt berövat sig uttrycksmöjligheter, varmed han kan nå andra. Han har då begränsat, inte vidgat, sitt verksamhetsfält och påverkansområde. Liksom ifråga om allt annat är egenskaper och förmågor av värde i samma mån som de sätter människan i stånd att utträta något. Inget är ett självändamål. Lidelsefrihet kan vara ett redskap, men inte mera. Och som alla redskap duger den endast i de situationer, där den är ändamålsenlig.

7.12 Lärarens oberoende av moralfiktionalismen

¹För att för lärjungarna demonstrera moralismens värdelöshet kan läraren göra och säga sådant som chockerar lärjungarna, sådant som de enligt rådande moralillusionism hypnotiserats till att anse moraliskt klandervärt. Läraren vill därmed påpeka att det som chockerar lärjungarna inte är det onda utan deras konventionella, illusoriska uppfattning om det onda. ”Det som upprör människorna är inte tingen utan åsikterna om tingen.”

²Äldre lärjungar kan anlägga liknande beteendemönster, men då i andra syften. I deras fall handlar det om att frigöra sig från kvarvarande illusioner såsom kravet att vara omtyckt, ansedd, uppskattad i samhället. Det är en nödvändig process att göra sig fullkomligt likgiltig för och oberörd av moralillusionismen, varefter flera värdefulla egenskaper kan som först erövrats.

7.13 Gruppen

¹Fråga: Det är snarare regel än undantag att esoteriska studie- och arbetsgrupper inte arbetar effektivt, misslyckas med sin uppgift och ganska snart upplöses. Kan man säga något om vad denna ineffektivitet beror på och omvänt, vad som kännetecknar effektiva esoteriska grupper?

²Svar: Ja, det kan man. Grupper är ineffektiva i samma mån som de består av ineffektiva människor. Sådana människor är inte inställda på att först och främst arbeta; kommer illa förberedda till mötena, om de kommer alls; låter sociala behov bestämma; kräver hänsyn; har med sig den falska personligheten till gruppen (med den falska personligheten menas allt i individens personlighet som inte kan gagna hans medvetenhetsutveckling, endast hindra den, negativa emotioner till exempel). Grupper, som domineras av sådana individer, upplöses snart, emedan de

ansvarstagande medlemmarna lämnar den.

³Omvänt är grupper effektiva i samma mån som de består av effektiva människor. Sådana människor ställer arbetet i centrum; ser gruppverksamheten, däribland mötena, som ett åtagande; gör ständiga ansträngningar inifrån sitt vara; visar varandra tillbörlig men inte för stor och missriktad hänsyn; lämnar den falska personligheten utanför.

⁴Den stora faran med en studiegrupp är att den förfaller till att bli en stam eller familj i miniatyr, en kult och den yttre ram, inom vilken man söker och finner tillfredsställelse för sina sociala behov, såsom sällskap, medhåll, uppmärksamhet, bli sedd, uppskattad, belönad, göra sig gällande, spela sociala spel och så vidare i all oändlighet. För att motverka dylika tendenser vidtar gruppens ledare åtgärder med verkan att minska sociala inslag och personlighetsfaktorer och lägga större tonvikt på det arbete gruppen utför och utan vilket den saknar existensberättigande.

⁵Gruppens arbete är i flera avseenden ett experiment: i esoteriskt sunt förnuft, intuition och urskillning, i opersonlighet, i beredskap att försöka och misslyckas, i frihet att välja och vraka, i iakttagelse och i tillämpning av förfaringssätt.

⁶Värde har endast det frivilliga samgående mellan individer och grupper, vilket motiveras av gemensamt intresse och mål.

⁷Människor kan draga nytta av grupparbete endast i den mån de övervunnit de fyra: otacksamhet i medgång, otålighet i motgång, missnöje med sin lott, tvekan i att tjäna sin nästa.

7.14 *Esoteriska ledare*

¹Andliga ledare måste kunna stå ensamma, och det kan de alltid göra, om de har förmåga att älska. De får icke låta sig hindras av dem som inte kan hinna med i tempot. Ledare måste ha ett mål, sinne för proportioner, kunna tänka klart, äga ödmjukhet och förmåga av anpassning, känna sympati för alla inom området för deras verksamhet, undvika skolmästaraktighet.

²Ledare måste räkna med att bära skulden för medhjälparens misslyckanden, med angrepp från alla som väntar för mycket, från oförmågan att inse och förstå, från alla slags kritiker, som hetsar upp allmän opinion.

³Ledarna i de esoteriska grupperna är automatiskt de som är esoteriskt mest orienterade. Men de ger inga order, icke en gång råd till övriga i gruppen och hävdar icke sin egen uppfattning. Deras uppgift är att tillhandahålla fakta och hjälpa dem som önskar upplysning för att bättre kunna orientera sig och bilda egen uppfattning. Det finns inga diktatorer i högre riken. Det finns alltid de som vet mera och kan mera, men de ger

inga anvisningar, endast hjälper dem som önskar klarhet om hur det förhåller sig. Självaste planethärskaressen styr genom sin överlägsna insikt och förmåga att klargöra sin större kännedom om Lagen, icke genom maktspråk.

7.15 Tjänandet

¹Lärjungaskapet betyder hårt arbete, banbrytande och vägvisande arbete. Många aspiranter misslyckas, emedan de underlåter att göra det bästa de kan, underlåter att handla som de borde, underlåter att säga det som borde sägas, underlåter att utföra det arbete omständigheterna anvisar.

²Det finns två nivåer i mänskligt tjänande, en lägre och en högre. På den lägre nivån gör människan vad hon kan. På den högre gör hon vad behovet utvisar. Så finns förstås den nivå, där hon gör vad hon finner nöje i, men det är inte heller tjänande.

³Människor utan insikt, till exempel ”idealister”, måste ständigt arbeta med sina egna projekt på grund av två egenskaper som verkliga esoteriska arbetare saknar: fixering och okunnighet om de verkliga resultaten av deras handlande.

⁴Fixering råder alltid när människan inte använder idén som ett redskap, utan idén så att säga använder människan mekaniskt. ”Våra egna leksaker leker med oss.” Det finns fysiska, emotionala, mentala leksaker.

⁵Du är inte ett enhetligt väsen, du är ”många”. En del av dig säger ”jag vill lära mig att kunna tjäna”, medan en annan del säger, ”jag kan tjäna nu”.

⁶”Den som vet måste fullgöra en funktion.” Fullgör man ingen funktion, betyder det alltså att man inte vet.

⁷”Den är vår lärjunge som gör vårt arbete.”

7.16 Aspiranten

¹Det är först när individen inträder i verkligheten och befriar sig från emotionala illusivitet och mentala fiktivitet, som han kommer i kontakt med sitt övermedvetna och mer behärskas av detta än av sitt undermedvetna. Det tar många liv, innan det undermedvetna förlorat sin makt och det ständiga valet mellan lägre och högre upphör. När det upphört, är människan aspirant på femte naturriket.

²En sak aspiranten måste räkna med är nedvärdering till nollstadiet. Han måste vara absolut likgiltig för människors erkännande, uppskattning, förståelse, absolut osårbar i alla avseenden. Han måste kunna se hur andra går om honom icke endast inom alla mänskliga områden utan även inom

lärjungegruppen, vilket är större prov. Han måste vara totalt likgiltig inför sådana erfarenheter som att andra skördar ära och rikedom av hans eget verk.

³Aspirantens två största brister: den psykologiska felbedömningen av människor och bristen på mod att våga.

⁴Den genomsnittlige aspirantens allvarligaste belastning är slöhet eller långsamhet.

⁵Aspiranten på lärjungaskap (och det är alla esoteriker, om än omedvetet) har att räkna med tre speciella påfrestningar. Den första är i förhållandet till omgivningen (familj, vänner, arbete). Det innebär en ständig spänning att alltid bevara en orubbad balans mellan nödvändig anpassning och kompromissvägran. Den andra är i förhållandet till Augoeides. Det innebär ett ständigt aktgivande på de vinkar, ”intryck”, även energier, som annars går obeaktade förbi. Den tredje berör individens förhållanden och uppgifter såsom samhällsvarelse, hans insats i utvecklingen.

⁶Ivriga aspiranter och yngre lärjungar, i synnerhet de som har första strålen härskande i något av sina höljen, vill gärna driva något eget ”projekt” inom ramen för det esoteriska arbetet. Handlingsdriften är i och för sig något gott men bör ges en bättre inriktning. De bör söka lära sig att uppfatta vilket slags arbete, vilka ”projekt”, som är mest av nöden just nu från lärarnas och skolans synpunkt sett.

⁷Vanligt är att handlingskraftiga aspiranter och yngre lärjungar kastar sig huvudstupa in i uppgifter, drivna mer av emotional entusiasm än mentalt övervägande. De bör begrunda att de med ett dylikt ”oupplyst” handlande inte har större förutsättningar att nå framgång i sina företag än människor i största allmänhet har. Det är inte just så man visar att man studerat och särskilt intresserat sig för medvetenhetsaspekten eller ”den kosmiska intelligensens manifestation i mänskligheten”.

⁸Alla dessa ivriga och handlingskraftiga har mycket att vinna på att noga studera ”förberedelsens vetenskap”, den intelligentas förberedelsens allt avgörande betydelse. Alltså: ju bättre, med ju högre medvetenskvalitet, bättre kunskap man förberett ett visst arbete, desto bättre kan detta bli. Vidare: Att aldrig fatta beslut i tillstånd av tvivel, ovisshet, lägre grad av medvetenhet. Att alltid fatta de viktiga besluten i stunder av medvetenhet och närvaro av en själv. Att aldrig fatta viktiga beslut i situationer, som påtvingas en av omständigheterna (påflugna människor eller dylikt), utan hellre skjuta upp det till ett senare tillfälle, då man kan lugnt överblicka situationen.

⁹Något som de flesta aspiranter måste anstränga sig med att utveckla är förmågan av exakt uppfattning. Den vanliga, oförvandlade människan har

inte lärt sig iakttaga och ännu mindre iakttaga exakt. Detta kan den uppmärksamme dagligen erfara, till exempel genom att lyssna på hur människor återger vad de hört eller läst. Det vanliga är att de blandar in egna mekaniska åsikter, slutsatser, förväntningar i iakttagelsen, så att resultatet är något helt annat än vad som objektivt förelagat. Med andra ord: mellan det iakttagna och det iakttagande medvetandet ligger "normalt" en "dimma" av kollektiva och individuella fiktioner och illusioner. Denna "dimma" är förklaringen på att vittnesuppgifter alltid "går isär". Oförmågan av exakt, objektiv uppfattning är ett stort hinder för allt slags arbete, i synnerhet esoteriskt sådant, och måste övervinnas av den som vill bli verkligt effektiv, den som vill lära sig att göra.

7.17 Lärjungen

¹Ingen lärjunge uppger eller ens antyder för utomstående att han är lärjunge. Ingen lärjunge utpekar någon annan såsom lärjunge. Lärjungar känner igen varandra utan ord och behöver därför inga yttre tillkännagivanden. De som sysslar med att "utnämna" sig själva eller andra till lärjungar, är alltså bedragare och avslöjar sig med sitt prat som sådana för de vetande.

²I den nya tidsåldern handlar lärjungaskapet icke så mycket om den enskilda lärjungens fulländning som gruppens ökande effektivitet i arbetet.

³Lärjungarnas fel och brister är individuellt icke intressanta för läraren, annat än i den mån de sänker gruppens vibrationsförmåga.

⁴Läraren: "Vaka noggrant över era tankar om varandra och döda genast all misstanke, all kritik och sök hålla varandra orubbligt i kärlekens ljus. Ni har ingen aning om vilken makt en dylik ansträngning har att lösa band som binder er och att höja hela gruppens nivå. Genom den rena kärleken för varandra kan ni komma mig och de andra lärarna på livets insida närmare."

⁵En grundläggande egenskap erfordras: ihärdigt allvar, som inte låter sig avskräckas av något.

⁶För lärjungen finns intet tillbakadragande från världen.

⁷Mästare blir man genom att nå mästerskapet, inte genom att lyda någon, vem det vara månne.

⁸Lärjungen utvecklas genom att på ett intelligent sätt inrätta sitt liv efter lärjungaskapets krav så långt rimligen är möjligt, men inte genom att anpassa dessa krav efter sitt liv. Inom vissa gränser är flexibilitet alltid nödvändig, men denna flexibilitet får inte sättas i verket genom någon tröghet hos förstajaget eller genom mentalt ifrågasättande.

⁹Ödmjukhet behövs alltid. Denna innefattar sinne för rätta proportioner,

balanserat synsätt, lidelsefri inställning, sanningsenligt erkännande av både förtjänster och brister. Verklig ödmjukhet bygger på verklighetsfakta, vision och tidens påfrestningar.

¹⁰För att kunna bli lärjunge måste man först och främst ha förvärvat så mycken livserfarenhet, att man kan se på livet och människorna så som läraren gör. Det förutsätter kunskap om livet.

¹¹För att kunna bli lärjunge måste individen avstå från sin ”jagiskhet”, upphöra att vilja vara något, känna sig märkvärdig, överlägsen, vilja hävda sig, vilja synas och bli erkänd. Den som insett mänsklig otillräcklighet, förstajagets möjligheter, är tacksam få vara redskap för andrajaget. Men innan man själv kan bli ett andrajag, måste man ha varit redskap åt ett andrajag, och sådana finns endast i planethierarkin. Alla förstajag ska visserligen en gång bli andrajag, men det förutsätter normalt sett en evolutionsprocess som varar miljoner år. Den, som vill påskynda den processen för egen del, kan göra det endast genom att lära av ett andrajag hur han själv kan bli det. Och det betyder lärjungaskap. Framför allt betyder det att den som skall bli ett andrajag måste upphöra att vara ett förstajag. Det har sagts på så många olika sätt förut. Det är vad den sanna religionen försökt lära människorna med så ynkligt små resultat. Andrajaget är ett kollektivjag och har upphört att vara ett separatjag. Det enda som hos andrajaget finns kvar av förstajaget är själva jagidentiteten. För övrigt är andrajaget en livets tjänare och ingenting annat. Hela den fortsatta evolutionen är för jagets del att vara lärjunge till dem i allt högre riken. I den meningen är allt högre liv ett kontinuerligt lärjungaskap, som varar tills jaget nått sitt slutmål.

¹²Den individ, som definitivt vigt sitt liv (med sina framtida inkarnationer) åt tjänandet av evolutionen, har relationer till tre slags grupper: en ”inre” grupp med vilken han står i telepatisk förbindelse och en ”yttre” grupp bestående av alla dem han på något sätt får tillfälle att gagna, direkt eller indirekt. Den tredje gruppen är planethierarkin. Genom att få tillfälle taga del av dess planer för fortsatta utvecklingen upptäcker han vilken insats han själv kan göra. Utan den insikten finner han sällan sin rätta plats, den bästa med avseende på behovet och egna förmågan (båda delarna är han oftast omedveten om).

¹³Ingen kan vara en invigd utan att ständigt vidga och fördjupa sin förståelse, oupphörligt inhämta ny kunskap som måste förvandlas till praktisk visdom, esoteriska fakta som måste intaga sin ändamålsenliga plats i den invigdes livstjänst, nya medvetenhetsvidder som införlivas med det normala erfarenhets- och uttrycksområden, varpå de blir grunden för vidare expansion.

¹⁴En lärjungegrupp, som förbereds för initiation, har att utveckla och framvisa särskilt fyra egenskaper och förmågor: 1) övervinnandet av sentimentalitet i relationerna mellan gruppens medlemmar, sådant som att tycka mer om vissa och mindre om andra medlemmar; 2) utplånandet av själviska begär som kan på något sätt hämma gruppens arbete (såsom krav på uppmärksamhet, belöning, erkännande med mera); 3) förmågan att arbeta som en hierarki i förminskad skala genom tillämpning av principen ”enhet i mångfald”; 4) förmågan att tåga, vari ligger mycket mer än att avhålla sig från onödigt prat, till exempel att hålla inne med många olämpliga och onödiga, mekaniska personlighetsreaktioner.

8 INSIKT

8.1 *Mod*

¹Det första den blivande lärjungen uppmanas till är: studera modet, så att du allt mer kan lägga rädslan åt sidan!

²Modet kommer till envar som vet vägen. Frukta kommer av att inte veta vägen, att ha glömt vägen, att ha villats bort från vägen.

³Vår fruktan avser endast formen, icke individen–jaget, som aldrig har någonting att frukta. Vi fruktar endast så länge vi är beroende av formen, av höljena, av materieaspekten. När vi inser att jaget icke är sina höljen, inser vi att jaget ingenting har att frukta. Vi fruktar så länge vi identifierar oss med formen, tror oss vara höljena. Och alltid finns något av denna identifiering kvar, tills vi blivit kausaljag, befriade från förstajaget.

⁴Förtalet och förföljelserna skall man icke frukta, utan tvärtom populariteten. Detta måste ständigt upprepas, ty också de som borde veta bättre, låter sig påverkas av massans åsikter.

⁵Om du förtalats och förföljs, när du utför ditt arbete för det allmänna bästa, för mänsklighetens bästa, för den kommande världen, så håll ditt huvud högt! Så har man ju tidigare förtalat och förföljt alla mänsklighetens sanna välgörare utan ett enda undantag.

8.2 *Kunskap*

¹En djupare insikts logik synes ofta ologisk för okunnighetens enklare logik.

²Kunskap ger insikt, som är verklighetssinnets omdömesförmåga i det som rör kunskap. Insikten visar sig i förutsägelsens riktighet och i tekniska tillämpningens ofelbarhet.

³Den som har kunskap om livslagarna, har verklig insikt och livsförståelse.

⁴Kunskap sammanhänger med den faktiskt i nuet existerande världen och avser samlandet av vetande tidsåldrarna igenom. Den är nära förbunden med minnet och återerinringen av en gång gjorda insikter, det medvetna återförvärvet av allt som lagrats i kausalhöljet under många inkarnationer. Detta avser främst kausallotusens kunskapsblad och mentalmedvetenheten. Kunskap är det som åstadkommer en effektivt fungerande relation mellan denna yttersta bladkrets, mentalmedvetenheten och hjärnan. Den bestående faktorn i kunskapen är förmågan att sätta det förflutna i samband med det närvarande och därmed möjliggöra ett ändamålsenligt liv i fysiska världen.

8.3 *Visshet*

¹Plågas människan så av ovisshet, att hon hellre nöjer sig med en blott skenbar visshet? Hon måste känna sig viss, men denna känsla av visshet är en illusion, eftersom vi faktiskt lever i ovisshet (och de flesta i fruktan), då vi icke kan se in i framtiden. Även skeptikern är viss på sin skepticism.

²De som studerar esoteriken, har fått mer än de behöver för att icke falla offer för livsokunnighetens spekulationer om världs- och livsåskådning. De har fått kunskap om de väsentliga livslagarna för att själva kunna lösa sina egna livsproblem. Det är inte meningen att vi ska ha förhållningsregler för alla tänkbara livssituationer. Därmed bleve vi robotar i stället för medvetna väsen. Vi utvecklas genom att lösa de livsproblem som det hör till mänsklighetens uppgifter att lösa. Medvetenhetsutvecklingen är ingen tanklöshetens process. Vi ska utveckla vårt förnuft och vår omdömesförmåga genom att tillämpa den kunskap om livslagarna vi fått. Envar har att själv lösa sina problem efter bästa förmåga. Det utesluter inte att vi analyserar våra individuella problem med en mera livserfaren. Men det avgörande beslutet måste vi själva stå för, antingen vi vill eller inte. Vi har ingen rätt att skylla på andra.

³Vi har fått tillräckligt med esoteriska fakta för att kunna få en riktig vision av tillvaron, av livets mening, bilda oss en förnuftig och ändamålsenlig världsåskådning; fler fakta än vi har någon användning för, någonsin kan tillämpa, annat än till spekulationer som hindrar oss från att leva ett förnuftigt, tjänande liv. Vår ständiga fråga inför allsköns spekulationer borde vara ”behöver vi veta detta för att leva?”.

8.4 *Vishet*

¹Vishet är den invigdes kännetecken, och denna äger han, även om hans praktiska kunskap om världsliga förhållanden – historiska, geografiska, ekonomiska och kulturella – kan lämna mycket övrigt att önska. Lärjungarna inom en lärares grupp kan förse honom med allt dylikt han själv inte behöver veta av mänsklig kunskap. En esoterisk lärare vet alltid var han skall inhämta kunskap. Visheten uppenbaras genom ideer, som ofta kraftigt strider mot mycket världsligt vetande. Visheten förnimmer inneboende förmågor och möjligheter att uttrycka till andrajaget (45:4–47:3) hörande egenskaper.

8.5 Förståelse

¹I träningens början är lärjungen alldeles ur stånd att fatta vidden av sin egen förståelse, ty mentalthöljets medvetenhet vet mycket mer än hjärnan förmår registrera. Senare, när han blir invigd och kan identifiera sig med kausalmedvetenheten, registrerar denna insikterna medvetet, och då mycket mer och mycket djupare än mentalmedvetenheten kan uppfatta. Därför uppmanas lärjungen att avstå från att söka bedöma vidden av sin förståelse, att endast fundera och reflektera på det han fått lära.

8.6 Hinder för insikt

¹Det finns två tendenser i människornas tänkande, båda lika fördärliga: tendensen till lättrogenhet och tendensen till dogmatisering. Lättrogenheten medför att vi godtar snart sagt vilka galenskaper som helst. Dogmatiseringen är medvetenhetsutvecklingens största hinder. Teologins dogmer är byggda på så kallade historiska skenfakta, som är falska förvissningar. Filosofins dogmer är mentala felkonstruktioner, och ännu har filosoferna icke lyckats lösa något fundamentalt verklighetsproblem. Vetenskapens dogmer är dagens hypoteser, som läres ut i skolor och på universitet såsom giltiga och alltför ofta blir bestämmande för en hel generations tänkesätt.

8.7 Särskilda insikter vid studiet av hylozoiken

¹Det visar sig att också de, som länge studerat hylozoiken, sällan anstränger sig att draga ut de många viktiga konsekvenserna, följsatserna, ur de grundläggande satserna och axiomen, samtidigt som de ivrigt söker tillägna sig ny kunskap. Men viktigare än att stoppa i sig ny ”andlig föda” är att ”tugga och smälta” det man redan mottagit. Man kan ge dem rådet: 1) samla de grundläggande hylozoiska satserna och axiomen; 2) kombinera dem i grupper om två, tre eller fyra såsom de naturligt hänger ihop; 3) se efter vilka nya ideer, som kan erhållas genom dessa kombinationer. Här följer ett exempel. Vi kombinerar följande två satser: ”alla ting står i kontakt, förbindelse med varandra” och ”varje ting har en innebörd, en mening” vilket i sin tur betyder att ”varje ting säger något om sig självt”. Resultat: ”Varje ting säger något om varje annat ting.” Detta är förnuftsgrunden för all spådomskonst och svarar exempelvis på frågan: ”Hur kan vanliga spelkort, som man lägger på bordet, säga något om mig själv eller någon annan?” En helt annan sak är att förmågan att uppfatta det ”varje ting säger” är olika utvecklad hos olika individer.

²En liknande intellektuell övning är att inse hur vissa hylozoiska fakta med nödvändighet framgår av andra, så att dessa andra fakta utgör den nödvändiga logiska grunden till de förra. Här följer ett exempel. Faktum att planethierarkin finns såsom en organisation av monader tillhörande femte naturriket, vilka osjälviskt arbetar för de fyra lägre naturrikens medvetenhetsutveckling, framgår med nödvändighet av följande grundläggande hylozoiska fakta: 1) vår kosmos är redan en fulländad organisation, vilket innebär att kosmos' alla naturriken och gudomsriken redan är organiserade. 2) Dessa naturriken och gudomsriken består av monader, som alla har nått det rike, där de befinner sig, genom att utveckla sin medvetenhet. 3) Denna sin medvetenhetsutveckling till allt högre naturriken och gudomsriken kan monaderna genomföra endast genom att tillämpa livslagar. 4) En av dessa livslagar, som monaderna inte kan underlåta att tillämpa, om de vill högre, är enhetslagen, vilken just säger att vägen till högre medvetenhet går genom utgivande offer och tjänande. Följaktligen måste planethierarkin finnas och utföra just det arbete den utför: att tjäna de lägre naturrikerna i deras medvetenhetsevolution. De monader, som är planethierarkins medlemmar, kan inte ha nått dit, där de nu är, och kan inte heller nå ännu högre stadier, utan att ha tillämpat och fortsättningsvis tillämpa enhetslagen gentemot alla lägre naturriken.

8.8 För aspirantskapet nödvändiga insikter

¹Vi människor är ofullkomliga, fulla av fel och brister. Annars vore vi övermänniskor eller gudomsväsen. Det hjälper oss icke att stirra på våra fel och gräma oss över begångna dumheter. Vi kan lära av dem i stället.

²Människan är inte obotligt ond. Men det ser så ut, emedan man har odlat hatet, dömt och fördömt, endast sett på fel och brister och därigenom förstärkt dessa tendenser. Hade man sökt upptäcka alla goda möjligheter, så skulle det ha sett annorlunda ut. Människan är delaktig i kosmiska totalmedvetenheten och har alltså förutsättningar att bli delaktig i kosmiska gudomligheten. Men hon måste göra något för det. Evolutionen betyder arbete på att bli bättre och hjälpa också andra att bli bättre.

³Har man väl insett livets mening – förvärv av allt högre slag av materiehöljen med dessas allt högre slag av medvetenhet –, så förstår man varför de gamle talade om livets illusioner: detta att hålla fast vid det lägre såsom enda verkligheten, då i själva verket just det högre är ett högre slag av verklighet och högsta kosmiska rike är livets mål. Själva evolutionsprocessen består i en serie frigörelser från det lägre för att kunna övergå till det högre. ”Att avstå” känns för den livsokunnige såsom ett offer men är för den verklighetskunnige glädjande tecken på att han är färdig med detta

lägre och får göra ett utbyte mot något oändligt mycket värdefullare. Evolutionen ter sig nerifrån som en serie offer och uppifrån som en serie vinster. Offer, avstående, frigörelse, elimination är samma sak och förutsättning för fortsatt medvetenhetsförvärv.

⁴Inga livsformer består. Alla slags materieformer är förgängliga och kan alltid utsättas för angrepp, både utifrån och inifrån. Endast monaden är osårbar och oåtkomlig. Människorna talar om "att taga liv". Men detta är omöjligt, ty monaden är evig, odödlig, oförstörbar, och ingenting är vissare än att alla en gång ska bli högsta kosmiska jag. Det garanterar ödeslagen.

⁵Det är en fullständigt felaktig livsuppfattning att vi inkarnerar för att vara lyckliga och att livets mening är nöje och njutningar. Lyckan är ett resultat av rätt livsinställning och är något människan själv måste förvärva genom tjänande och enhetssträvan. De flesta har så mycken dålig sådd att skörda att lyckan för dem synes ouppnåelig och oftast är att likna vid oasen under ökenvandringen.

⁶Så länge själva livsformen betraktas såsom det väsentliga, går den livserfarenhet förlorad som formen eljest kunde ge. Uppmärksamheten är riktad åt fel håll: åt materieaspekten i stället för medvetenhetsaspekten. Ifall jaget såsom förstajag insåge detta, skulle det ojämförligt snabbare kunna bli ett andrajag.

⁷Vi måste vilja leva och vilja leva för att tjäna utvecklingen, mänskligheten och enheten. Det finns ingen död utan endast avläggande av utslitna inkarnationshöljen. Livet är en oavbruten kontinuitet, om vi ser den från reinkarnationens synpunkt och vet att nya livet i själva verket tar vid där det förra slutade. (Vi föds i samma soltecken vi "dog" i och i samma uppgångstecken, med orsakskedjan oavbruten; en sak vi finner när vi såsom kausaljag kan följa reinkarnationskedjan. Det är ett oavbrutet liv, symboliskt talat ett femhundraårigt liv, där varje dag är en ny inkarnation.)

⁸En människa når inte frihet från "karma" genom att avstå från handling, inte heller når hon fullkomning blott genom att avstå från begären. Ty ingen kan någonsin ens för ett ögonblick avstå från att handla, hjälplös förmåns envar till handling genom naturens krafter. Därför är vi kallade till ett handlingens liv, handling för det allmänna goda.

⁹Energi följer tanken efter måttet av tankens kraft och kvalitet, inte efter måttet av tankens föremål.

¹⁰Monaderna i triadhöljet (mindre kausalhöljet, "personligheten") använder mentalmedvetenheten på i huvudsak två sätt: 1) såsom redskap för iakttagelse och kontroll av förstajagets olika slagen av medvetenhet; 2) såsom redskap för överföring av kausalmedvetenhet till mentalmedvetenheten, så att denna kan vidarebefordra den till hjärnan.

¹¹Aspiranternas undervisning avser mentalmedvetenhetens dubbla användning, energins natur, planen för medvetenhetens evolution i alla naturrikerna, målet för mänsklighetens liv och utveckling, sätt och metoder för den mänskliga medvetenhetens utveckling.

¹²Huruvida aspiranten var mogen att antagas till lärjunge var tidigare en rent individuell fråga, men i dag handlar det om huruvida den grupp aspiranten ingår i är mogen att antagas.

¹³Förstajaget har tre mål: att upptäcka enheten, att förvärva kunskap om verkligheten, att förvärva viljan att förverkliga. Det är med dessa insikter och förmågor vi kan bli dugliga redskap för planethierarkin och bli lärjungar.

¹⁴Det finns ingen genväg till andrajaget. Individen måste själv ha löst förstajagets problem, bemästrandet av medvetenheten och energierna i sina inkarnationshöljen, genom teori och experiment själv insett illusionernas och fiktionernas ohållbarhet. I det fallet hjälper det icke att tro sig om att kunna det, tro sig om att redan ha gjort det. Alla dylika antaganden är illusioner, tills jaget definitivt blivit ett kausaljag. In i det sista är förstajaget i alla fall ett förstajag. Alltid är det något som fattas.

8.9 Ideer

¹Ideerna är hjälpmedel för begripande av verkligheten. Liksom livets rikedom består i relationer, så består tänkandets rikedom i ideer. Vi måste ha ideer. Vi behöver så många vi kan få. Vi får aldrig för många. Med varje idé ökas möjligheten till förståelse av en ytterligt svårbegriplig värld. Ju fler ideer vi har, desto mer ser och upptäcker vi. Människorna kommer att förbli kunskapsfientliga, tills insikten vaknat att varje ny idé endast ökar vår insikt och förståelse, vår omdömes- och orienteringsförmåga.

²Har vi inga förnuftiga ideer, så har vi oförnuftiga. Ju färre ideer vi har, desto säkrare är vi dessa ideers slavar. De flesta är, utan att ana det, offer för sina alltför få och primitiva ideer. Ju fler ideerna är, desto friare är vi, desto större möjlighet till val mellan olika ideer har vi.

³Verkligheten kan överensstämma med en idé men sällan eller aldrig med idéns s.k. logiska konsekvenser, såvida icke ideer utvecklas ur idéomslag i vilka de förut invecklats. Så snart vi börjar teoretisera, ha vi lämnat verklighetens fasta mark. Det hindrar oss ej från att teoretisera. Men det borde hindra oss från att fanatisera.

⁴Vi lägger i allmänhet för stor vikt vid en gång förvärvade uppfattningar, som snart ersätts av ändamålsenligare eller rationellare i den skenbart oändliga intellektuella utvecklingsprocessens strävan mot allt större exakthet och klarhet.

⁵Ideer kan ibland vara farliga för okritiska, som icke inser deras relativitet eller för idéfanatiker, som övervärderar ideerna. Hos de idékulturella, vilka liksom genomarbetat kulturens idématerial, får varje idé sin begränsade betydelse. Människan har därmed blivit ideernas herre. Ideerna är då icke längre oroselement utan skänker det lugn all klar översikt ger.

8.10 Lärjungarnas arbete med ideer

¹När lärjungen genom antahkarana uppfattat en kausalidé (47:3 eller 47:2), måste han medvetet föra ned denna till det högre mentala (47:4,5), där den först kan "klädas i form", formuleras i ett begreppssystem, en system- eller perspektividé. Dessa högre mentalkonstruktioner är inte fattbara för massan på civilisationsstadiet. Först den ytterligare konkretiseringen till princip tänkandets nivå gör idén allmänt fattbar, men vanligen måste den då delas upp i flera samhöriga mentalbegrepp. En liknelse: med fyrdimensional syn kan man se den tredimensionala kubens alla sidor på en gång, med tredimensionell syn kan man inte se dem alla på en gång utan endast i en följd allt medan kuben vrids, i tvådimensionell framställning kan alla ytorna visas på en gång men inte i deras rumliga sammanhang. Denna liknelse avser att visa att nerdimensionering alltid medför begränsning av uppfattningen och framställningen.

²Aspiranten på lärjungaskap strävar efter att fatta mentalideerna i 47:5 och 47:4 och att med förståelse tillämpa på sitt dagliga liv den kunskap han vunnit. Lärjungen – med lärjunge menas också första och andra gradernas invigda – strävar efter att uppfatta kausalideerna i 47:3 och 47:2 och att praktiskt tillämpa sin förståelse av hur orsaker i kausalvärlden ger verkningar i de lägre världarna. Tredje och fjärde gradernas invigda tillämpar sin förståelse av krafter i mental-, kausal- och essentialvärldarna och sin förmåga att använda dem i sitt arbete med att genomföra planetregeringens avsikt.

³Skillnaderna och gränserna mellan de tre kategorierna är inte så skarpa och fasta som framställningen ovan kan ge anledning att förmoda. Livet är flöde och rörelse, och det är många nivåer att avverka på vart och ett av de angivna tre stadierna. Den redogörelse för initiationerna, som här har lämnats, är avsedd att framhålla vissa väsentliga fakta och motverka vissa rådande missuppfattningar. De framställningar av initiationerna, som ockulta sekter tidigare gjort, är blandningar av fakta och fantasier, produkter av det lägre mentalas känslotänkande, har därför en kristalliserande och förvrängande verkan och tjänar också till att frammana andlig själviskhet och isolering liksom även emotional nyfikenhet på bekostnad av mental insikt.

8.11 Symboliska antydningar

¹Esoteriska lärare lämnar särskilt viktig undervisning i form av symboliska antydningar, vilkas innebörd lärjungarna skall söka utröna genom sin intuition. Förr brukade läraren varsko lärjungarna i samband med varje sådan antydan: ”Detta är en antydan. Meditera på den!” Numera förfar lärarna inte på detta sätt, utan de ger mycket viktiga antydningar utan att särskilt påpeka dessa. Det blir då lärjungarnas sak att uppfatta inte bara antydans innebörd utan också *att* det är en antydan. I detta fall menas med symbolisk antydan en utsaga som ytligt sett förefaller ha en bestämd mening, men vid djupare betraktelse inses betyda något mycket mer och viktigare. En nyckel till den riktiga tolkningen av en symbolisk antydan ligger i dess samband med riktningens idé.

8.12 Lärjungens mottagande av insikter

¹Hittills har insikter kommit till lärjungarna oväntat och oplanerat. I den nya tidsåldern skall lärjungarna alltmer tillämpa särskilda meditationsmetoder för att påskynda processen att mottaga insikter och uppenbarelser. Lärjungarna skall lära sig att arbeta medvetet och kunnigt för att erhålla mera ljus och därmed bespara sig själva och lärarna mycken tid.

²Varje ny insikt skall bemästras i fyra avseenden: 1) De mentala, kausala, esoteriska, till hierarkin och andrajaget hörande *fakta* insikten representerar. Varje insikt har sin egen form i solsystemets världar, som alla är världar ingående i den kosmiska fysiska världen. 2) Den *mening* som dessa fakta och former höljer och döljer och som den inseende måste söka. 3) Den *verkan* som insikten avses ha i lärjungens eller den invigdes liv, tjänande och förhållande till kamraterna och läraren. 4) Den *frötanke* som ligger i insikten, den potential till att frammana nästa insikt i den ändlösa följd av uppenbarelser.

³Uppenbarelse, insikt fås inte gratis utan måste köpas: med mentalt, emotionalt och fysiskt arbete.

8.13 Lärjungen mottar insikten i tre stadier

¹Lärjungen mottar insikten eller uppenbarelsen i tre stadier, som kallas ”genomträngning”, ”omriktning” och ”framvisning”.

²*Genomträngning* handlar om att lärjungen borrar sig igenom emotionellvärldens illusioner och mentalvärldens fiktioner för att nå andratriadens medvetenhet och därmed bli allt klarare över planen för mänskligheten. Varje lärjunge, som gör detta och når insikt, sprider sedan det ljus han fått

till andra; bidrar till att skingra illusionerna och fiktionerna för sina medmänniskor.

³*Omriktning.* När lärjungen väl upplöst illusioner och fiktioner, inser han plötsligt att han gjort detta och intar en bestämd ståndpunkt, där han är rätt inriktad mot visionen eller, annorlunda uttryckt, mot planetregeringen. Lärjungen är nu inom hierarkins verkningskrets, antingen han står i utkanten av hierarkin eller inom denna och deltar därmed bestämt i hierarkins strävan. Denna strävan är inte i första hand riktad mot mänskligheten, utan mot planetregeringen, vår planets högsta centrum. Planethierarkin riktar sig mot mänskligheten endast i den mån denna själv begär ledning och hjälp. Hela hierarkin är dock ständigt riktad mot att uppfatta planetregeringens vilja. Liksom lärjungen på ett tidigt stadium har att omrikta sig så, att han intar rätta relationer med sina medmänniskor, så skall den mer framskridne lärjungen på initiationernas väg omrikta sig så, att han intar rätta relationer med planethierarkin och samtidigt blir medveten om planetregeringen. Omriktning handlar alltid om fokuserad strävan.

⁴*Framvisning.* Efter att ha arbetat sig igenom de två första stadierna – genomträngning och omriktning – har den invigde nått ett visst mått av insikt om planen och planetregeringens vilja. Som resultat därav strävar han nu att i det yttre framvisa och uttrycka så mycket av denna insikt som han förmår. Han blir en utpost för planethierarkin och en förmedlare av dess ljusenergi.

8.14 För lärjungaskapet nödvändiga insikter

¹Vad som finns i inkarnationshöljernas världar är uteslutande till för att möjliggöra för jaget att dels förvärva kunskap om verkligheten i dessa världar, dels förvärva däri möjliga egenskaper och förmågor. Men vid intet av detta får lärjungen ”hänga fast” och anse omistligt värdefullt. Han måste utan saknad kunna avstå från allt som hindrar.

²Lärjungen göres uppmärksam på att han ägnar alldeles för mycken tid åt sitt förstajag. Det är andrajaget, som är hans närmaste mål, och det är dess intressen han bör söka förstå och i görligaste mån odla. Ifall förstajaget icke vill bli redskap åt sitt andrajag (Augoeides), så ”står det i vägen”. Visserligen befrias individen då och då från sitt förstajag (inkarnationshöljerna) men har föga glädje därav, eftersom monaden i sin förstatriad i kausalhöljet bara producerar ett nytt lika misslyckat förstajag. De nya höljerna är ”kopierade” på förstatriadens egenskaper och förmågor och motsvarar i regel dess utvecklingsnivå.

³Det nyare slags meditation, som planethierarkin undervisar lärjungarna i, är avsedd att få lärjungarna att vända uppmärksamhet bort från person-

liga problem, överge den tidigare intensiva fokuseringen på förhållandet mellan lärjunge och lärare. Gruppens fastare förening och dess tjänande ligger till grund för detta nya slags meditation, icke individens förhållanden och enskilda strävan. Den tidigare individualismen förföll alltför lätt i andlig själviskhet och separativ tendens.

⁴För att bli ett andrajag måste man ”offra” sitt förstajag med allt vad detta innebär, med dess innehåll av otal onödiga ”behov”, teorier, feluppfattningar av så gott som allt, allsköns önskningar. Genom att glömma sig själv, glömma sin egen utveckling, leva för mänskligheten, utvecklingen och enheten förvärvar man automatiskt alla erforderliga egenskaper och förmågor och efterhand allt högre slag av medvetenhet.

⁵Läraren säger till lärjungen: ”Jag skall bli nöjd, om du glömmet både dig själv och mig i arbetet för andra.”

⁶Lärarna har erfarenheter av sådana lärjungar, som de måste skydda sig emot: sådana nämligen som är (om än omedvetet) andligt själviska och alltför ivriga efter kunskap och utvecklingsenergi. Lärarna har erfarenhet även av andra, som är över hövan försiktiga ifråga om egen utveckling. Det kan bli både för mycket och för litet.

⁷Lärjungen låter envar ha sin uppfattning. Det är icke hans sak att pracka sitt vetande på andra. Ifall han möter sökare, som fortfarande söker och vill ha kunskap, kan han redogöra för sin syn på livet; men längre går han ej.

⁸Lärjungar har inga privilegier. Till sin egen börda har de att bära andras bördor (fysiska, emotionala, mentala) och vara glada och tacksamma för det. De får sin rikliga andel i mänsklighetens olika slag av sjukdomar och invaliditet. De som tror annat, misstar sig. Men det förstås: det finns komensationer, ehuru livsokunniga inte skulle uppskatta dessa.

⁹Lärjungen finner sig i även så kallade olidliga förhållanden, som icke kan ändras och som i regel förlängs genom inre motstånd och revolt. Han lever oberörd vidare trots alla vidriga omständigheter.

¹⁰För humanisten ligger tendensen nära att vid dagliga desillusioner häpna över människors självblindhet och själviskhet, finna det lönlöst göra någon insats för att hjälpa. Lärjungen får lära sig att allt detta och mer därtill endast sporrar till förnyade ansträngningar och att det inte är hans sak att avgöra, om hans arbete synes bortkastat eller om han kämpar för en förlorad sak. Han vet sig vara redskap för dem som vet och förstår.

¹¹Det är genom att försöka som vi skapar förutsättningar för att slutligen lyckas. Lärjungen, som undrar om något visst kan vara möjligt för honom, får alltid till svar: försök! Utan att försöka lyckas man aldrig. Och varje misslyckande för en bit framåt. Alla misslyckas (även de i högre riken) och räknar också alltid med den risken.

¹²Lärjungen tjänar på alla de sätt han kan, först och främst där han bäst kan tjäna, oberoende av hur stort eller smått det är. Han frågar aldrig efter om hans arbete har någon betydelse, gör någon insats, om det förefaller bortkastat. Han gör sitt, sen får resultatet bli vad det vill. Han är en tjänare och utför sitt arbete i sin herres tjänst, och resultatet får bli hans "arbetsgivares" sak. Den vanliga frågan "om det tjänar något till" är icke hans uppgift att besvara. Den angår honom inte.

¹³En lärjunge talar aldrig om sig själv. Det har sagts otaliga gånger och tycks aldrig uppmärksammas eller ständigt glömmas. Han driver det ända därhän, att han icke ens märker sådant som berör hans förstajag, som han vill glömma. Den som ej kan glömma sig själv, är oduglig för lärjungaskapet.

¹⁴En följd därav är också att lärjungen inte intresserar sig för andras förstajag och dessas förehavanden, såvida han icke därmed kan hjälpa. Detta är imperativt. Därmed är också allt vad nyfikenhet, skvaller, negativ kritik (men inte saklig analys för förståelse) heter definitivt eliminerat. Andras privatliv är tabu.

¹⁵En av D.K.:s lärjungar utbrast för sig själv, "nu vet jag allt jag behöver veta, en dag skall jag också förverkliga det". Läraren (som alltid vet vad hans lärjungar tänker i livsfrågor) svarade i ett brev: "Hörde vad ni sade. Och oundvikligen blir det så; men frågan är, när? Och det beror enbart på er själv."

¹⁶Den spänning lärjungen lever i består i aktgivande och förväntan på nya dagens erfarenheter och lärdomar, i beredskap på alla eventualiteter. Det är ingen fysisk spänning, som skulle trötta och utmatta, utan mental uppmärksamhet parad med glädje att få lära.

¹⁷Lärjungen är till största delen hänvisad till sig själv och sin grupp. Han får material att bearbeta, fakta, vinkar, men det blir hans sak att använda detta på rätta sättet. Medveten om sin begränsning, om vad som återstår att "erövra" (46 av 49 olika slag av världsmedvetenhet), om de uppgifter han fattar såsom sina och sällan lyckas med som han hoppas, upplever han också livets bana med dess höga berg och djupa dalar. Med den kunskap han har om mänskligheten gör han sig inga illusioner om sin egen insats. Det fordras tillit till Lagen och till visheten i högre världar för att kunna gå lärjungaskapets smala, branta väg. De som tror sig färdiga för den, är de som misslyckas med inträdesproven.

¹⁸Världens lärjungar är mellanhänder mellan hierarkin och mänskligheten. De är den mänskliga strävans omedelbara produkter. De anger takten i mänsklighetens utveckling, och de står därför i nära förbindelse med människornas medvetenhet.

¹⁹Lärarna i hierarkin har tränats i iakttagandets konst. De står hela tiden beredda att göra de nödvändiga förändringarna i sitt undervisningsätt, så snart det mänskliga medvetandet vuxit ifrån de gamla framställningarna av de alltid behövliga sanningarna. Det är lärjungarna, som anmäler behovet till lärarna, varefter dessa inför de erforderliga förändringarna.

²⁰Det tillhör den invigdes öde att till människorna föra ut de nya sanningarna och de nya, utvidgade framställningarna av esoteriken. I denna verksamhet arbetar den invigde under ödeslagen. Denna lag inverkar på hierarkins olika departementsgrupper liksom på hierarkin i dess helhet. Denna ödeslag har varit aktiv sedan hierarkin grundades på jorden och är resultatet av det självåtagna, hängivna tjänande som utmärker hierarkin. Den är en sjufaldig lag, eftersom den verkar med modifikationer i enlighet med hierarkins sju departement. Till skillnad från skördelagen har den inga negativa yttringar (såsom dålig skörd), då den uteslutande är resultat av osjälviskt motiverade, självmedvetna väsens arbete.

²¹Alltmer betonas vad lärjungarna kan göra för mänskligheten och de lägre naturrikerna, och allt mindre vad hierarkin kan göra för lärjungarna.

²²Även en lärjunge kan bli offer för både illusivitet och fiktivitet, för auktoriteter i emotionalvärlden, så lärjungaskap betyder ingalunda ofelbarhet.

²³Även en lärjunge ha rätt i att gissa, om han säger, att det är en gissning och inte något han vet. Att andra tar hans gissning för sanning, är inte hans fel. För gissarens del visar det bristande kontakt med Augoeides.

²⁴Lärjungen lär sig så småningom inse sin egen totala livsokunnighet, inse hur litet han kan begripa och förstå. Det är något mänskligheten icke insett, och innan dess är det icke mycket bevänt med vars och ens medvetenhet. Lärjungen får sätta sig på skolbänken och tänka om, lära om allt han tror sig veta och förstå, befria sig från sina emotionala illusioner och mentala fiktioner. Det förefaller honom vara ett sisyfosarbete. Men det blir gjort, även om det tar inkarnationer i anspråk.

²⁵”Glädje ger styrka.” Det är ett esoteriskt axiom, som lärjungen till planethierarkin får inarbeta i sin dagliga meditation.

²⁶Lärjungen får veta att han är väl omhändertagen, så att han icke behöver oroa sig. Augoeides, som representerar ödeslagen, ser till att han får göra erforderliga erfarenheter. Skördeinstanserna fullföljer sin uppgift. Planethierarkin vakar med alla sina resurser över honom. Han behöver inte tänka på sig själv, sin egen utveckling, sitt förhållande till alla dessa skyddsmakter. Den som lever för andra, för att tjäna och hjälpa, utvecklar automatiskt alla erforderliga egenskaper. Han får den kunskap han behöver

för att lösa sina uppgifter i den esoteriska grupp han tillhör, erhåller erforderliga upplysningar av en medlem i planethierarkin.

²⁷Lärjungen uppmanas att ”i provningens stunder” komma ihåg att ”hans själ vakar över honom och att hans själ är ett med alla andra själar, att för själen finns varken ljus eller mörker, endast existens och kärlek. Det finns ingen skilsmässa, endast identifikation med all kärleks hjärta (essentialvärlden). Ju mer du älskar, desto mer kärlek (essentialmolekyler) får du att ge.”

8.15 Lärjungens skolning inför initiation: från mental till kausal medvetenhet

¹Lärarens främsta uppgift är att hjälpa lärjungen att utveckla kausalintuitionen och att samtidigt hålla den mentala uppfattningsförmågan i ett aktivt och sunt tillstånd. Detta gör läraren framför allt genom att möjliggöra för honom att rätt uppfatta och rätt bedöma förhållandet mellan det kausala och det mentala.

²Det första lärjungen måste lära sig i det han förbereder sig för initiation är att skilja på kausalideer (47:2 och 47:3) och högre mentalideer (47:4 och 47:5). Den praktiska betydelsen av denna åtskillnad ligger i att kausalideer är ofelbara verklighetsideer, medan mentalideer, också de av högsta slag (47:4), är fiktioner och endast i bästa fall är nerdimensioneringar (och därför alltid viss mån förvrängningar) av kausalideer.

³Det som lärjungen på tidiga stadier tar för kausalintuition är vanligen högre mentalideer: först 47:5, sedan 47:4. Dessa högre mentalideer, som lärjungen umgås med och tror vara kausalideer, är endast de breda, generella och inklusiva uppfattningar som den gradvis växande mänskliga intelligensen själv förmått formulera och som släktets mest framstående tänkare lätt fattar men som på nybörjaren i esoterik kan verka som häpnadsväckande uppenbarelser.

⁴Efter många misstag inser lärjungen att han inte själv kan avgöra till vilka medvetenhetsslag hans insikter och uppenbarelser hör, utan att han måste steg för steg undervisas om detta av sin lärare. Endast läraren, som själv gått vägen i hela dess längd, kan veta alla dess etapper och stadier. Återigen huvudregeln i all esoterik: man måste anstränga sig att se på tingen ovanifrån, ej underifrån.

8.16 Lärjungarnas skolning inför initiation: *förvärv av sex särskilda förmågor*

¹Lärjungarnas skolning inför initiation var förr mest inriktad på att nå kontakt med kausalmedvetenheten och inträda som medlemmar i lärarens strålgrupp ("ashram"). Numera handlar det mera om att utveckla sex slags förmågor: 1) förmågan av insikt om planetariska relationer, 2) förmågan av intelligent vaksamhet, 3) förmågan av inriktning mot mänskligheten, 4) förmågan att registrera högre slags intryck, 5) förmågan att framkalla viljan, 6) förmågan att förnimma det nära förestående.

²Förmågan av insikt om planetariska relationer går utöver äldre tiders strävan att upprätta relation med Augoeides, läraren i planethierarkin och dennes strålgrupp. Förmågan till relation vidgas och fördjupas i fyra riktningar: uppåt till femte naturriket, nedåt till de undermänskliga rikena, utåt till mänskligheten och inåt till den "inre guden", Augoeides.

³Förmågan av intelligent vaksamhet innebär ständig riktad uppmärksamhet på skeendena och omständigheterna i vardagslivet. Därmed väcks både viljan och medvetenheten om ödet.

⁴Förmågan av inriktning mot mänskligheten. Den sovande, mekaniska människans upptagenhet med sig själv måste ersättas med den vaknande, medvetna människans levande intresse för andras bästa, andras medvetenhetsutveckling.

⁵Förmågan att registrera högre slags intryck är ett högre slags känslighet, icke av det psykiska (emotionala) slaget utan av kausalt och senare högre slag: Augoeides' maningar och inspirationer, inspiration som utstrålar från den esoteriske läraren och hans strålgrupp.

⁶Förmågan att framkalla viljan, varmed inte menas personlig målmedvetenhet, beslutsamhet eller egensinne, utan förmåga att uppfatta, om än aldrig så svagt, planetregeringens plan, konkretiserad till vad man själv förmår göra och sedan göra det, vad det kostar ifråga om personligt offer, utan tvekan och utan rädsla.

⁷Förmågan att förnimma det nära förestående. Därmed avses inte vad som är nära förestående hos enskilda eller grupper, i mänskligheten eller på jorden. Det som menas är vad som ligger i de ideer i idévärlden, som förr eller senare måste förverkligas.

⁸Dessa förmågor kan lärjungarna utveckla om de är rätt fokuserade och rätt inriktade.

8.17 Viljeaspektens framträdande

¹Höjandet av fordringarna för lärjungaskap och initiation hänger nära samman med viljeaspektens allt tydligare framträdande i människan och allt starkare nedströmning av energier från tredjetriaden. Detta uttrycker sig bland annat i mänsklig enhetssträvan, mänskligt samarbete.

²Viljan är inte, som många tror, ett kraftfullt uttryck för avsikt, inte en fast beslutsamhet att göra det ena eller andra. Viljan är i grund och botten ett uttryck för offrandets lag. I enlighet med denna lag inser monaden sitt ansvar, identifierar sig med helheten och lär sig vad ”intet ha (offra allt) och ändå äga allt” esoteriskt sett betyder.

³Viljan är i grund och botten en aspekt av eller ett uttryck för offrandets lag. Ty viljan, såsom den invigde uppfattar denna, är väsentligen den till tredjejaget hörande förmågan, kännetecknad av fast beslutsamhet, att bli ett med planethärskarens vilja eller avsikt. Den är den högsta yttring av det gudomliga som den invigde slutligen framvisar, innan han inträder i den kosmiska expansionen.

⁴Planethärskaren gjorde ett offer, när han beslöt att inträda i denna vår planets form. Detta hans beslut grundades i hans vilja att fungera som vår planets frälsare. Planethärskaren är därmed urtypen för alla världsfrälsare. I sin lilla skala måste också varje invigd lära sig att fungera såsom en frälsare och så uttrycka offrandets lag genom förnuftsstyrd vilja och icke enbart genom impulsiv kärlek. Offret skall inte ses som ett uppgivande, utan som ett åtagande.

⁵Detta planethärskarens offer var tvingande på grund av hans förmåga att i full medvetenhet identifiera sig med medvetenhetsaspekten hos alla monader som ingick i planetkollektivet. Därför åtog han sig uppgiften, dömde sig själv till att stanna så länge som behövs, ”verkande såsom planetens sol och ljus, tills ’dagen var med oss’ randas och pralayas natt sänker sig över hans fullbordade uppgift”.

⁶I enlighet med denna offrandets lag förblir världens herre alltid på vår planet, verkande i det fördolda, okänd för alla de ”frön” han kommit för att rädda, ända tills dessa själva grott och blommat ut till fullkomligt medvetna väsen, då i sin tur kan bli frälsare. Då får dessa också egen erfarenhet av hans existens.

⁷På motsvarande sätt får den invigde lära sig att verka i det fördolda, okänd, icke erkänd och icke hyllad. Han måste uppge sitt särjag för att ingå i ”gruppjaget”, krets av invigda som tillhör hans strålgrupp. Han åtar sig de nödvändiga verksamheterna och vidtar de erforderliga förändringarna men

mottar ingen belöning annan än vetskapen om att ha hjälpt medvandrare ett stycke fram på samma väg han själv går.

⁸Förståelsen av offer i betydelsen av övertagande av, ettblivande med uppgiften och arbetet, är viktig för alla lärjungar såsom ett mål och en vision.

8.18 *Den invigde vet, därför att han arbetar*

¹Läraren: ”Jag söker frigöra ert tänkande från den fixa idén att den invigde arbetar därför att han vet. Jag vill vända på detta yttrande och säga att han vet därför att han arbetar. Det finns intet ställe på vägen uppåt, där invigaren säger till den invigde: ’Nu vet du, och därför kan du arbeta.’ Tvärtom gäller: Nu tjänar du och arbetar, och därmed anträder du en ny och svår upptäcktsresa. Du kommer att upptäcka verkligheten steg för steg och nå fram till nya uttrycksområden, därför att du tjänar. Tack vare detta tjänande kommer vissa krafter och energier att framkallas, och din förmåga att använda dem kommer att visa dina kamrater bland de invigda och världen att du är en arbetare, som är fullt medveten på livets insida.”

²Med denna ”livets insida” menas antingen mentalvärlden, kausalvärlden eller essentialvärlden. För lärjungen på begynnelsestadierna fram till tredje initiationen gäller arbetet i mentalvärlden. Efter tredje initiationen arbetar han medvetet i kausalvärlden, tills han blir nog framskriden att arbeta i essentialvärlden. (De gamla esoteriska beteckningarna på dessa tre världar var: meningens värld, orsakens värld och varats värld.) Det som här sägs om dessa tre världar skall inte fattas i en uteslutande betydelse: kausaljaget arbetar i både kausalvärlden och mentalvärlden och förverkligar i fysiska världen. Essentialjaget verkar i alla de nämnda världarna och lägger till detta arbete även förmågan att arbeta i essentialvärlden. Utan förmåga att arbeta också i de lägre världarna skulle de invigda inte kunna nå mänskligheten på dess nivå.

9 URSKILLNING

9.1 Allmänt om urskillningsförmågan

¹Varje slag av materia, varje slag av medvetenhet möjliggör förvärv av en i fortsättningen oförlorbar urskillningsprincip: i fysisk verklighet mellan objektivt eller subjektivt, i emotional mellan harmoni eller disharmoni, i mental mellan identitet eller icke-identitet. I vibrationshänseende kan allting sägas bestå av vibrationer. Varje materielag, aggregat, materieförhållande har sin egenartade vibration. Harmoni, samklang, överensstämmelse blir förståelse. Dissonans söndrar. Emotionalprincipen har oanad betydelse. Den ligger till grund för uppfattning av all verklig konst (vilken blir möjlig först på kulturstadiet), uppskattning av formens skönhet, förståelse för allt förfinande, förädlande, förmågan att i många avseenden skilja mellan äkta och oäkta, sant och falskt.

²Tre slag av urskillningsförmåga finns: förmågan att skilja mellan jaget och omvärlden (andra individer inräknade), förmågan att skilja mellan jaget och dess höljen (mellan självmedvetenheten i kausalhöljet och inkarnationshöljens medvetenhet), förmågan att skilja mellan jagmedvetenheten i andratriaden och den i tredjetriaden. Den första urskillningsförmågan finns hos alla och har nått en hög grad av utveckling. Den andra förmågan finns endast hos en liten minoritet av mänskligheten, hos mystikerna och esoterikerna, släktets framskridna tänkare. Den tredje förmågan har endast fulländade andrajag (45-jag, esoteriska mästare, femte gradens invigda), vilka ännu är ytterst få. I alla dessa expansioner används intelligensens urskillningsförmåga.

³Den separativa instinkten hos människan har varit en första skola för urskillningsförmågan. Urskillningsförmågan uppväger en alltför långt gående och ej ändamålsenlig enhetssträvan. Värde har endast ett sådant frivilligt samgående mellan individer och grupper, vilket motiveras av gemensamt intresse och mål. Ett dylikt samgående sker först i slutet av den mänskliga evolutionen, efter ett föregående skede av intensiv självhävdelse och intensivt självförverkligande.

⁴I exoteristernas verklighet är den viktigaste urskillningen den mellan sak och person, mellan åsikten och den som hyser åsikten. Det kan vara sakligt rätt, om så Fan själv säger det. Det kan vara sakligt fel, om så Gud Fader själv säger det.

⁵I esoterikernas verklighet är den viktigaste urskillningen den mellan förstajaget och andrajaget, monaden i inkarnationshöljerna och monaden i kausalhöljet, den falska personligheten och den bestående individualiteten.

⁶Verkliga tänkandet börjar med förmågan av särskiljande, av urskillning, av uppfattning av huvudsak och bisak.

⁷Alltid nyttiga övningar är att skilja mellan högre och lägre (ideer, ideal och principer), väsentligt och oväsentligt, nyttigt och onyttigt, oskadligt och skadligt, oförgängligt och förgängligt, odödligt och dödligt, nödvändigt och onödigt, behov och begär, kvalitet och kvantitet, vad man vet och vad man icke vet.

⁸Man måste lära sig skilja mellan individens höljen och hans jag. Den som det gör, hjälper individens Augoeides i hans strävan.

⁹Det är viktigt att lära sig skilja mellan förstajagets kunskap och andrajagets visdom. Därigenom lär man sig också skilja mellan förstajagets slag av energier och andrajagets. Den som lärt sig detta, har löst det fundamentala livsproblemet, ett problem som individen måste lösa själv.

¹⁰Genom vår ohejdade vana att absolutifiera i stället för att relativera motverkar vi något vi måste lära oss: sinne för proportioner, ett sinne som ingår i perspektivmedvetenheten. Varje situation har alltid i sig något unikt och kräver därför specialtillämpning. Regler är orienterande liksom principer. Men de måste tillämpas med urskillning, modifieras, anpassas för varje särskilt fall, och det är detta den kärleksfulla förståelsen hjälper oss med.

9.2 Hur esoteriken förvrängs

¹Här avses inte de avsiktliga förvrängningar kunskapens avsiktliga fiender gör sig skyldiga till utan enbart de oavsiktliga, som nybörjare och omogna vanligen gör.

²Förvrängningarna kan grovt sorteras i sex kategorier. Givetvis är gränserna flytande, så att en viss förvrängning kan föras till än den ena, än den andra kategorin. Men även om indelningen är schematisk, duger den som ett första orienteringsinstrument för de studerande. Det är nämligen väsentligt att inte bara veta vad som är riktigt utan även vad som är felaktigt, och att förvärva verklighetsideer är inte viktigare än att rensa ut illusioner och fiktioner ur den egna medvetenheten.

³1. Förvrängningar som beror på önsketänkande.

⁴2. Förvrängningar som beror på känslotänkande.

⁵3. Förvrängningar som beror på sentimentalitetens och moralismens illusioner.

⁶4. Förvrängningar som beror på sammanblandning med det exoteriska livets fiktioner (profana vetenskapens synsätt, fysikalismens förvissningar etc.).

⁷5. Förvrängningar som beror på formativt (outvecklat, alltför primitivt) tänkande.

⁸6. Förvrängningar som beror på misstolkning av esoteriska symboler.

⁹1. *Förvrängningar som beror på önsketänkande*. Exempel:

¹⁰a) Tron att de ”höga” känslor man upplever, när man läser om högre (övermänniska) medvetenhetstillstånd, är just dessa högre medvetenhetstillstånd.

¹¹b) Tron att man väljer att inkarnera som den eller den, med de eller de föräldrarna, i den eller den miljön osv. Detta privilegium att få välja kan på sin höjd mycket långt framskridna medlemmar av människoriket göra anspråk på

¹²c) Tron att högre väsen kan godtyckligt befria en från dålig skörd (”karma”), att sådana högre väsen finns till för att springa ärenden åt en i alla möjliga egoistiska angelägenheter. Augoeides hjälper en att sälja lägenheten till ett bra pris.

¹³d) Tron att människoriket kan avklaras på ett fåtal inkarnationer eller att i varje fall jag kan göra det och i alla händelser har bara ett fåtal inkarnationer kvar eller rent av ingen kvar, att detta är mitt sista liv som människa, därför att jag ”känner mig färdig”.

¹⁴2. *Förvrängningar som beror på känslotänkande*. Typiskt för känslotänkandet är att det inte klart uppfattar begrepps mentala innehåll utan i stället huvudsakligen tillägger dem positiv eller negativ känsloladdning, så att de uppfattas som ”något bra” eller ”något dåligt”. Exempel härpå:

¹⁵a) Sjunde strålen är bra, sjätte strålen är dålig, därför att sjunde strålen står för det ”nya” och sjätte för det ”gamla”.

¹⁶b) Principtänkande är dåligt, perspektivtänkande är bra. Men för de många människor, som ännu inte har nått upp till principtänkande, måste ju detta, som är deras närmaste mål, vara något mycket bra. Och perspektivtänkandet är för dem alltför avlägset för att kunna vara något reellt gott.

¹⁷Andra yttringar av känslotänkande är projicering av egna emotionala reaktioner på högre väsen, alltså att tillägga dem samma slags känslor som man själv har. Exempel:

¹⁸c) ”Varför skulle planethierarkin vara intresserad av att hjälpa mänskligheten? När jag når ditt upp, tänker i alla fall inte jag hjälpa den här otacksamma mänskligheten.”

¹⁹Känslotänkandet vill så gärna personifiera, liksom mänskliggöra. Exempel:

²⁰d) ”Lagen står nog inte över gudarna. Även om hylozoiken inte erkänner det, finns det nog ändå en högsta gud, som har stiftat Lagen.”

²¹3. *Förvrängningar som beror på sentimentalitetens och moralismens illusioner.*

²²a) Sentimentala föreställningen att lärjungaskap som något man ”får som belöning” därför att man är en ”så god och ädel” människa.

²³b) Sentimentala föreställningen att tjänande betyder att ge människorna allt de begär.

²⁴c) Moralistiska föreställningen att planethierarkin efter Atlantis drog sig undan från mänskligheten för att ”straffa den” eller därför att den var ”sur” på mänskligheten.

²⁵d) Moralistiska föreställningen att de esoteriska lärarna (”mästarna”) är mycket intresserade av aspiranternas fel och brister och bedömer dem efter dessa.

²⁶4. *Förvrängningar som beror på sammanblandning med det exoteriska livets fiktioner (fysikalism). Exempel:*

²⁷a) Tron på att genetiska släktarvet bestämmer personligheten, förmågor, förståelse och så vidare – som om man plötsligt glömt bort det man lärt om reinkarnationens faktum.

²⁸b) Resonemang om ”manligt” och ”kvinnligt” i mänsklig mening ifråga om kausal och högre medvetenhet, lärjungaskap, planethierarkin och andra sådana övermänskliga förhållanden.

²⁹c) Kategorisering av människan som ”djur” därför att hon har en djurkropp, varvid man icke beaktar den avgörande skillnaden, nämligen att människan har ett i människoriket odödligt kausalhölje, som möjliggör självmedvetenheten, medan djuret inte har ett sådant hölje.

³⁰d) Sammanblandning av esoteriska uppgifter om ”flammans herrars” ankomst till jorden med resonemang om rymdbesökare i den vanliga ufo-populära stilen.

³¹5. *Förvrängningar som beror på formativt tänkande. Exempel:*

³²a) "Energi följer tanken" tolkas så, att det betyder att minsta orovibrationer kan orsaka katastrofer. En dylik uppfattning visar att sinne för proportioner saknas.

³³b) Evolutionens faktum, gällande i en mycket stor skala, tolkas så, att det betyder att det sker ett ständigt framåtskridande, också i minsta skala: "bättre och bättre dag för dag".

³⁴c) Föreställningen att man kan "gå i vägen" för karma, att den människan "måste få lida" eller "jag har rätt till denna kunskap eftersom jag kommit i kontakt med den".

³⁵d) Oförmågan att förstå att det finns sådana som vet något som jag inte vet eller ens kan veta. (Omedveten och mekanisk förvissning om att min nivå är högsta möjliga nivå av kunskap och förståelse.) Denna oförmåga visas i frågor av typen: "Hur kan man veta att det finns 49 atomslag?" osv.

³⁶6. *Förvrängningar som beror på misstolkning av esoteriska symboler.*
Exempel:

³⁷a) Misstolkning av esoteriska symbolen "tvillingsjälarna" till tron att "människosjälar" paras samman i mer eller mindre erotisk bemärkelse.

³⁸b) Misstolkning av esoteriska symbolen "känn dig själv" till tron att självkänedom är möjlig för människan.

³⁹c) Misstolkning av esoteriska symbolen "rening" (som helt enkelt betydde medvetenhetsutveckling) till tron att det gäller att "leva rent" och att detta är livets mening, alltså tron att bara man övervinner vissa kroppsliga begär, så är man vips färdig för lärjungaskap osv.

⁴⁰d) Misstolkning av esoteriska symbolen "förlovade landet" (som betyder de högre världar och riken monaden når i evolutionen, genom initiationerna) till tron att det gäller ett visst fysiskt territorium, som skall erövrats med våld och list.

9.3 Förväxling av det psykiska och det andliga

¹Förväxlingen och sammanblandningen av det psykiska och andliga är ett av de viktigaste kännetecknen på kvasiöckultism och i synnerhet newagelärorna. Med det psykiska menas i esoteriken det som uteslutande hör till förstajagets slag av medvetenhet, alltså det emotionala och det mentala. Med de andliga menas andrajagets tre slag av medvetenhet: det kausala (47:1-3), essentiala (46) och superessentiala (45). Distinktionen mellan psykiskt och andligt är nödvändig att upprätthålla framför allt av praktiska skäl: vad gäller aspiranters och lärjungars inriktning och prioritering i arbetet på den egna medvetenhetsutvecklingen. Förvärv av psykiska förmågor såsom klärvoajans och astralprojektion är inget som esoteriker skall

eftersträva, eftersom dylikt vanligen blir till hinder i förvärvet av högre mental och kausal medvetenhet. Fascination inför emotionalvärldens outtömliga fantasiskapelser förstärker illusionernas makt över medvetandet.

9.4 Felaktig tolkning och felaktigt begrepp

¹I *Yogasūtraer* skiljer Patañjali mellan två slags felaktiga föreställningar, som på svenska kan kallas ”felaktig tolkning” och ”felaktigt begrepp”. Fel-tolkning (sanskrit: *viparyaya*) är subjektiv missuppfattning vid iakttagelse av objektiv verklighet, såsom när man i mörkret först tror sig se en orm ligga ringlad på marken men sedan upptäcker att det är en repstump. Felbegreppet (*vikalpa*) är ”ett vetande endast om ord, vilka är tomma på sakligt innehåll”.

²Exempel på felbegrepp: teologiska, filosofiska, vetenskapliga, politiska fiktioner. Några exempel på felbegrepp i teologin: de kristnas gud som står över alla lagar, godtyckligt straffar och belönar; synden som ett brott mot gud, som är ett oändligt väsen och därför kräver ett oändligt straff i evigt helvete. Laurencys *Kunskapen om verkligheten* ger oss många exempel på felbegrepp inom filosofin, såsom teserna att verkligheten anpassar sig till våra begrepp, att medvetenheten inte kan ”komma över” till föremålet. Såsom exempel på politiska fiktioner kan nämnas motsatsparet ”reaktionär – progressiv”, som inte har något med natur- eller livslagar överensstämmande tankeinnehåll.

9.5 Subjektivism

¹Laurency: ”Subjektivismen ifråga om materieaspekten är så ingrodd i mänskliga tänkandet, att den knappast kan belysas i för många sammanhang.” Här nedan göres några sådana belysningar.

²Det finns ett typiskt subjektivistiskt metodfel i vetenskapmäns sätt att bemöta fenomen och fakta, som inte passar ihop med rådande hypoteser. Man hävdar nämligen att överfysiska realiteter, faktorer, energier etc. är ”osannolika”. Nu betyder ”sannolik” endast ”det som man rimligen kan vänta sig på grundval av det man redan känner till”. Med andra ord: en förklaring eller hypotes är sannolikare, ju bättre den ansluter sig till redan etablerade synsätt. Och eftersom man valt att förbli okunnig om överfysiska realiteter, kan förklaringar utgående från dessa aldrig bli annat än ”osannolika”. De inser inte att de i själva verket rör sig med ett slags cirkelbevis: ”Vi kan inte tro på något som tillhör det vi inte kan tro på.” Det är som att meta i sjön utan mask på kroken och sedan förkunna: ”Det finns ingen fisk i sjön.”

³Jämförande religionsforskningen förvånar sig över att det hos vitt skilda folk under alla tider funnits beskrivningar av "en högre verklighet", vilka sinsemellan stämt överens på väsentliga punkter. Man har sökt förklara detta genom något man kallar "interkulturell påverkan". Det skulle med andra ord bara röra sig om eftersägande och avskrivande i en ändlös kedja, från individ till individ och från folk till folk. Sålunda förklarar den rumänske religionshistorikern Mircea Eliade det hos alla folk förekommande "heliga sjutalet" med lån eller påverkan från Babylonien.

⁴Dessa forskare inser inte att den enklaste och naturligaste förklaringen är att det finns en objektivt existerande högre verklighet, som naturligtvis är lika för alla, oberoende av kulturell bakgrund, och att det är den som mystikerna kommit i kontakt med och beskrivit ensartat.

⁵Det är anmärkningsvärt att forskarna inte kan pröva denna förklaringens som hypotes. Men de har så länge sysslat med blott subjektiva ting, blotta åsikter utan motsvarighet i verkligheten, att de tycks alldeles ha förlorat sinnet för att det finns en objektiv verklighet "där ute" och även "här inne", gemensam för oss alla.

⁶Dylika hypoteser om åsiktslån mellan kulturerna som enda faktor säger mera om forskarna själva än om de kulturer de tror sig förstå.

⁷I en artikel i *Dagens Nyheter* (9 april 1981) uttalade Tor Ragnar Gerholm: "vem som helst kan med hjälp av en statistisk uppslagsbok lätt övertyga sig själv om att världens tillgångar på icke förnybara energiråvaror, metaller och industrimineraler aldrig någonsin varit större än nu." Här gjorde denne fysikprofessor, ledamot av kungl. Vetenskapsakademien och ingenjörsvetenskapsakademien sig skyldig till en sammanblandning av två skilda saker: 1) de objektivt existerande icke förnybara naturtillgångarna, vilka självklart aldrig kan öka utan tvärtom måste ständigt minska genom människans uttag ur dem och 2) mänsklighetens kollektiva subjektiva uppfattning om de för uttag tillgängliga kvantiteterna, såsom dessa anges i allehanda publikationer.

⁸Vetenskapens förkastande av "eterhypotesen" är ett exempel på subjektivism. Först gjorde man vissa antaganden om eterns egenskaper, t.ex. förekomsten av en "etervind". När man sedan i de experiment man gjorde ej kunde konstatera dessa egenskaper, drog man slutsatsen att "etern inte fanns". Man insåg inte att etern likväl kunde finnas men med andra egenskaper än dem man förutsatt. Man utgick aningslöst ifrån att föreställning och verklighet var ett och detsamma.

⁹Axiom: Om varje okänt, ännu ej upptäckt ting går att bilda oräkneliga hypoteser. Hur många som helst av dessa kan vederläggas utan att man därför har motbevisat existensen av detta okända.

9.6 Aspiranten behöver urskilja sin subjektivism

¹Våra lärare säger att det är något för aspiranter i gemen mycket betecknande att de i förväg gör sig bestämda föreställningar om läraren, undervisningen, arbetet, proven med mera och sedan på grundval av dessa föreställningar söker bestämma villkoren för sitt lärjungaskap. I stället behöver de tömma sig på alla förutfattade åsikter om det som de ändå inte kan veta något väsentligt om. De uppgifter om lärjungaskapet de inhämtat genom teoretiska studier ger inte mer än en nödortfing första orientering. Verkligheten är som vanligt något mycket annorlunda.

²När aspiranter får veta att lärjungen utmärks av sitt tjänande av och arbete för mänskligheten, är det många av dem som drar slutsatsen att de genast kan börja med något dylikt tjänande och arbete, göra det enligt sina egna föreställningar och önskemål. I det fallet har de inte ställt sig frågor som: Vad är det som behöver göras? Vad är objektivt sett mest angeläget att få utfört, alldeles bortsett från mig och mitt? Vilka uppgifter söker sina görare, snarare än görare som söker uppgifter? Vad slags förberedelse förutsätts hos uppgifternas görare för att de skall bli framgångsrika?

³Aspiranten, som funnit esoteriken och insett dess omistliga värde för egen del, vill gärna dela med sig av den till andra, för att hjälpa dem i deras vandring på livsvägen. Att vilja sprida kunskapen är i och för sig en god sak. Men om han själv inte ännu klart uppfattat den, så är risken stor att han i stället för kunskapen snarare sprider sin egen missuppfattning av den, om man talar med andra om den. Och om dessa andra inte är förberedda på det sätt han själv borde vara, blir missuppfattning ofrånkomlig. Då blir det en subjektivistisk förvrängning hos både givare och mottagare. Att enbart hänvisa eventuellt intresserade till böcker är till sist en säkrare väg. Många, som är ivriga att sprida kunskapen, har erfarenhet av att "folk hellre lyssnar på mig, när jag berättar, än de läser en bok". Men om dessas intresse inte är starkare än att de avstår från att läsa en bok, när det erbjuds dem, så är de uppenbart inte mogna för kunskapen. Då är aspiranten alltför ivrig att "värva" kvantitet utan kvalitet. Esoteriken skall dock inte ha något med "kvantitetens herravälde" att göra.

⁴Ännu en yttring av subjektivism framkommer i aspiranters och lärjungars inställning till de gynnsamma tillfällena som erbjuds dem. Mycket vanligt är att de låter sådana värdefulla möjligheter gå dem förbi, ungefär som om de snart skulle komma igen. Deras godtyckliga antagande om att

gynnsamma tillfällen obegränsat återkommer svarar sällan mot den objektiva verkligheten. Även om ett liknande tillfälle kan komma senare, är det en dålig sak att ha låtit denna felaktiga inställning börja rota sig i den egna medvetenheten: tron att man "ostraffat" kan avvisa erbjudanden. Den felaktiga inställningen blir en svag punkt. Enligt upprepningenslagen blir det nästa gång ännu något lättare att missa ett sådant tillfälle. Till sist är man ohjälpligt efter, så att man inte förmår följa med det accelererande evolutionstempot. Allt detta är aspekter av den subjektivistiska tendensen att vilja själv föreskriva lärjungaskapets villkor och regler. I stället behöver dessa individer begrundna varningen "missat tillfälle vänder inte åter."

9.7 Aspirantens arbete med att övervinna formativt tänkandet

¹Det formativa tänkandet, det primitiva, alltför mekaniska tänkandet är hos många aspiranter ett av deras verkligt stora hinder. Om ens mentalitet är starkt präglad av formativt tänkande, kan man inte gå framåt, kan man inte rätt uppfatta esoterikens ideer. För sådana aspiranter är det av högsta prioritet att arbeta bort sitt formativa tänkande.

²Processen med att arbeta bort detta ineffektiva tänkande består av tre steg: Först arbetar man med att allt djupare, allt bättre söka förstå vad formativt tänkande är för något, hur det yttrar sig, och samtidigt söka förstå vad dess motsats – perspektivtänkandet – är och hur detta yttrar sig. Detta gör man inte blott genom att begrundna teorier och definitioner av vad formativt tänkande är utan genom att studera de många exempel som givits på det ena och det andra slagets tänkande.

³Med ledning av dessa exempel gör man sedan egna iakttagelser hos andra och sig själv. Det är vanligen lättare att se detta hos andra än hos sig själv. Man iakttar både det formativa tänkandets yttringar och perspektivtänkandets yttringar, så sällsynta nu det sistnämnda än är. Man samlar dessa iakttagelser och studerar återkommande mönster.

⁴Slutligen anstränger man sig att fånga sig själv vid tillfällen då man tänker formativt, hejdar sig, drar tillbaka sin misslyckade tankeform och gör om den till en mer perspektivistisk.

⁵I detta arbete är det särskilt lämpligt att begrundna alla sådana esoteriska fakta som måste uppfattas med perspektivtänkande, sådana fakta som inte kan uppfattas med formativt tänkande, eftersom de då skulle te sig som idel själv motsägelser, paradoxer. Några exempel:

⁶"Vägen till femte naturriket ligger öppen för endast ett litet antal människor." "Vägen till femte naturrike ligger öppen för alla människor." Båda dessa utsagor är riktiga, och det samtidiga bejakandet av dem innebär ingen motsägelse. Den skenbara motsägelsen upplöses genom insikten att

den första utsagan är riktig med avseende på ett kortare tidsperspektiv (innevarande eon), den andra med avseende på ett betydligt längre (som sträcker sig in i flera kommande eoner).

⁷Esoteriken lär oss dels ”att glömma oss själva” dels ”att minnas oss själva”. För det formativa tänkandet innebär detta en olöslig motsägelse. Motsägelsen upplöses genom insikten att det ”själv” som avses i det första fallet inte är det samma som det avses i det andra fallet; i stort sett handlar det om motsättningen mellan det härskande förstajaget (”personligheten”) och det vaknande andrajaget (”själen”).

⁸Genom att beakta de tre – rätt tid, rätt plats, rätta människor – kan man i många fall undgå att hamna i det formativa tänkandets fällor. Något kan vara ”både rätt och fel”, nämligen i det hela taget rätt men tiden kan vara fel, eller platsen eller människorna. Också det problem många nybörjare i esoteriken gör sig med att fråga ”hur kan man veta detta?” upplöses genom insikten om ”rätta människor”, nämligen att man inte skall tanklöst utgå ifrån att antingen alla människor måste kunna veta det eller ingen, utan att det finns ”rätta människor”, som kan veta något som jag (eller mina likar) inte kan veta (ännu).

9.8 Urskillning ifråga om var man själv står

¹Det är vanligt att ockultisterna felbedömer sitt utvecklingsstadium. Bara därför att de förvärvat ett teoretiskt vetande om olika utvecklingsstadier och kunnat anlägga ett beteendemönster efter vad de lärt sig höra till ett visst stadium, tror de sig vara något de saknar alla möjligheter att vara inom närmaste inkarnationerna. När de i ny inkarnation (före återer-inring) ställs på prov, misslyckas de, då de inte har det teoretiska vetandets stöd. De flesta antingen över- eller undervärderar sina möjligheter (det senare mer sällan).

²Individens felbedömning av egen nivå beror ibland på att han i föregående inkarnationer förvärvat ensidigt vissa förmågor hörande till högre nivå men saknar andra, lika nödvändiga. Vanligt är också för stort avstånd mellan vetande och förmåga av självförverkligande.

³Ifall ockultisterna icke stirrade sig blinda på medvetenhetsaspekten och (som många av dem) inbillade sig äga kosmisk medvetenhet, utan förstode att i evolutionen viljeaspekten håller jämna steg med medvetenhetsaspekten, kanske de skulle nyktra till. De som har kosmisk medvetenhet är icke blott allvetande inom solsystemet utan även allsmåktiga. Allvetande kan ockultisterna tro sig vara, men att de även skulle vara allsmåktiga inom samma världar är nog litet svårare att inbilla sig, om man har något förnuft kvar.

⁴Det är oändligt värdefullt för esoterikern att veta var gränserna går för individens möjlighet till insikt, förståelse och förmåga på de olika utvecklingsstadierna.

⁵Är han villrådig om var han står, torde svaret på frågan, vad han är i stånd till under påfrestande förhållanden, lämna en god ledning.

9.9 Aspirantens urskillning

¹Aspiranten på lärlingaskapet får lära sig att skilja på sig själv som förstajag ("personligheten") och begynnande andrajag ("själen"). En god början är att lära sig skilja på person och sak, den esoteriska saken, kunskapens sak. Han får lära sig att i görligaste mån bortse från medmänniskans personlighet och söka förnimma hennes "själ". Denna spirande strävan och tendens motverkas av allt i det omgivande samhället som drar uppmärksamheten till det personliga, det alltför personliga och alltför individuella, det utan kontakt med "själen". Aspiranten får lära sig att alla mänskliga bedömningar, som utgår från personligheten, alltid är i något avseende felaktiga och vilseledande. Han kan bara iakttaga hur litet som är sant i allt det som allmänheten "vet" om esoteriska personligheter.

²I sin entusiasm vill nybörjare i esoterik ofta dela med sig av sitt nyvunna vetande till släkt, vänner och bekanta. Till sin besvikelse, kanske förargelse, får de erfara att de inte kan förmedla sin insikt, förståelse, glädje; att det tvärtom är så att ju ivrigare de missionerar, desto mer tråkar de ut sina åhörare. De behöver lära sig tålmod, tolerans och lagtillit. De behöver lära sig förståelse för förståelse: att förståelsen måste få växa i varje människas egen takt, att det är bättre att ha en liten mängd kunskap som man verkligen förstår än en stor mängd vetande som man bara ytligt godtagit liksom en tro utan att fatta dess verkliga innebörd. I driften att pracka kunskapen på alla och envar finns ett visst mått av intolerans: propagandisten vill inte riktigt tåla att andra inte vet det han vet, inte anser det han anser. Lagtillit innefattar insikten att enligt lagen ingen kan undanhållas kunskapen, om han verkligen är mogen för den, att "ingen kan bli förbisedd" av ödesmakterna.

³Att man är tolerant betyder inte att man anser alla åsikter likvärdiga. Men det betyder att man fullständigt respekterar andras rätt att ha de åsikter de har, hur vridna man än tycker dem vara. Att alla människor har lika rätt att hysa sina egna åsikter är inte detsamma som att alla dessa åsikter är lika riktiga. Lika rätt till åsikter betyder inte lika riktiga åsikter.

⁴En agnostisk inställning (alltså att hellre tvivla än tro) är av verkligt värde för nybörjaren och bevarar honom för världssillusionens och de lägre psykiska förmågornas snaror.

⁵Teologers, filosofers och ockultisters spekulationer är typen för sådana förstajagets fiktioner, som blir direkta hinder vid försök att förvärva andrajagets medvetenhet (s.k. intuition, av tre huvudslag). Allvarliga hinder gör sig monaden i förstatriaden, om den tror sig om att kunna på egen hand lösa världs- och livsproblemen, likt Nietzsche fantiserar om att kunna bli en "övermänniska" eller likt rosenkreuzarorden Amorc och Martinus fantiserar om att kunna förvärva kosmisk medvetenhet. Endast den som tänker i överensstämmelse med verkligheten, kan nå högre världars medvetenhet.

9.10 Lärjungens urskillning

¹Lärjungen lär sig bedöma företeelser och människor alldeles opersonligt och sakligt. Dylik bedömning är förutsättning för rätt uppfattning och för möjlighet att hjälpa. Det finns mycket, som han ej behöver veta eller ha någon uppfattning om alls. Även däri visar sig urskillningsförmågan.

²Att ständigt skilja på det egna jaget och dess höljen är en av metoderna för frigörelse från höljena och dessa höljens intressen i sina världar. Jaget i kausalhöljet är oberoende av mentala, emotionala och fysiska höljena. De frånskiljes ju också vid varje inkarnations avslutande. Ifall de hållit jaget fångat, så får det inkarnera, tills det lärt sig leva i kausala ideernas värld. De lägre världarna kallas skenets världar, ty där ser jaget endast verkningar av okända orsaker. I kausalvärlden ser jaget orsakerna till verkningarna. Då som först vet jaget att det har kunskap om verkligheten. Jaget ser då även livets mening, ser att alla är på väg mot samma mål och därför är medvandrare på vägen, att alla har till uppgift att hjälpa varandra, att enhetens livssyn är snabbaste sättet att nå målet. Allt detta har på otaliga sätt sagts förut. Nu först är det levande insikt.

³Det är väsentligt att alla lärjungar ägnar sig åt meditation, regelbunden och daglig meditation, meditation i esoterisk och inte mystisk bemärkelse. Skillnaden mellan esoterisk och mystisk meditation visar sig främst i fyra avseenden: 1) området: den esoteriska meditationen är både emotional och mental, icke enbart emotional som den mystiska; den rör sig inte heller om de för den religiöse mystikern typiska, med den teologiska fikcionalismen sammanhängande frågorna om frälsning, nåd, försoning och så vidare utan om med den esoteriska kunskapen och skol- och grupparbetet sammanhängande frågorna; 2) riktningen: den esoteriska meditationen "går uppifrån ner", för ner det övermedvetna i fysiska hjärnans dagsmedvetenhet; den mystiska "går nedifrån upp", så att individen vanligen förlorar sig i det övermedvetna och därför icke drar ner någon hågkomst i fysiska hjärnan; 3) graden av ändamålsenlighet; 4) graden av självbestämmdhet.

9.11 Esoterisk urskillning: allmänt

¹Endast den esoteriska kunskapen möjliggör orientering i medvetenhetens värld. Medvetenhetens gränser markeras av de olika höljen och de olika molekyllarslagen i höljen. Jaget kan icke vara medvetet i annat än sina höljen och i de molekyllarmedvetenheter det självt aktiverat. Att jaget därutöver kan sporadiskt kontakta högre medvetenhet än det aktiverat eller ens har höljen för, motsäger icke det sagda. Dylig kontakt, som möjliggöres genom att samtliga högre atomslag alltid finns involverade i lägre, medför ingen fattbar medvetenhet för jaget.

²Såsom ett esoteriskt axiom gäller att endast högre slag av medvetenhet klart kan inse lägre medvetenhets begränsning. Endast andrajaget kan inse förstajagets begränsning. Endast tredjejaget kan inse andrajagets begränsning. Endast ett kosmiskt jag (lägst ett jag i andra gudomsriket, 36–42) kan inse tredjejagets begränsning. Och så vidare. Kontentan av det sagda är att ingen vet sin egen begränsning, förrän han får besked därom av ett högre jag.

³Hur svårt det är att förvärva verklig kunskap och därvidlag icke begå misstag, framgår av att även de i femte naturriket alltid kontrollerar sina uppfattningar hos dem i sjätte riket. Att förstajaget saknar möjlighet till kunskap om verkligheten, är ett faktum, som icke kan nog starkt betonas. Ingen fjärde naturrikets individ kan rätt bedöma sitt vetandes verklighetshalt.

⁴Endast kausaljaget kan riktigt tolka symbolerna. Symbolerna är avbildningar av de mentalformer mentalmedvetenheten medvetet eller omedvetet formar i mentalmaterien. Det mentala kan visserligen förstå deras betydelse. Men det saknar förmåga att avgöra om symbolerna är fullt exakta och alltså verkligen riktigt återger avsedda verkligheter.

9.12 Esoterisk urskillning: förstajaget och andrajaget

¹Sålänge monaden kan fångas av, bli beroende av företeelserna i människans världar, förblir den ett förstajag. Sålänge är monaden också offer för förstajagets medvetenhetsslag, offer för mänskliga förnuftets spekulationer (teologins dogmer, filosofins teorier, vetenskapens dagshypoteser), för de emotionala och mentala vibrationer, som telepatiskt genomströmmar dess emotionala och mentala höljen och förmå intränga i dess hjärna.

²Det är först genom kontakten med sin Augoeides och genom förvärva de enhetsförmågor (strävan till enhet på alla upptänkliga sätt), som

monaden tillgodogör sig energierna från andratriaden och finner den rätta vägen.

³Förstajaget är okunnighetsjaget, ty utan den ”gnista av förnuft”, som monaden omedvetet tillägnar sig i triadhöljet, skulle människan icke nå mycket längre än högsta djurart, skulle det högre mentala (47:5) vara oåtkomligt.

⁴Möjligheten att förvärva perspektivmedvetenhet beror på att vi under årtusenden undan för undan erhållit verklighetsideer av mentala genier, som haft kontakt med kausalvärlden. Utan dem skulle vi förblivit på barbarstadiet.

⁵Samtliga inkarnationshöljen utom kausala triadhöljet är robotar, påverkade av energier både inifrån, från högre höljen, och hos de flesta framför allt utifrån. Mentalhöljet påverkas av mentala vibrationer, emotionalhöljet av emotionalvärldens (vilket betyder andra människors) vibrationer, eterhöljet och organismen av så kallade kosmiska energier (alla slags atomenergier). Först när individen blivit andrajag (essentialjag, 46-jag), kan han göra sig oberoende av andra slag av energier än dem han själv bestämmer. De flesta människor är slavar under sina robotar, vilket betyder att ”människan saknar fri vilja”, ett esoteriskt uttryck, som okunnigheten måste missförstå. Jaget är icke fritt, så länge det behärskas av höljena.

⁶Ljuset kan upplysa det intellekt som är självkontrollerat och fritt från dominans av en annans intellekt.

⁷Det är oundvikligt att monaden tror sig vara där dess jagmedvetenhet är aktiv. Just detta var vad de invigda menade med ”den stora illusionen”.

9.13 Urskilningsförmågans utveckling i mänskligheten

¹Långsamt genom inkarnationerna lär sig människan att tänka allt mer självständigt och kritiskt, inse att mänsklighetens historia i politiskt och socialt hänseende i stort sett uppvisar företeelser tillhörande barbarstadiet. Detta innebär att hon blir allt mer medveten i sina höljens allt högre molekylarslag. När hon väl förvärvat förmåga att förnimma de högre slagen av attraherande emotionalvibrationer, upptäcker hon att mänskligheten fortfarande behärskas av repulsionens vibrationer i emotionalvärldens lägre regioner.

²Många blir onödigt länge kvar i det emotionala, särskilt de som på något sätt lyckats förvärva klärvoajans och i emotionalvärlden tror sig finna kunskapen om verkligheten och livet. Tyvärr är det många på mentalstadiet, vilka genom sin emotionala klärvoajans faller tillbaka till detta lägre stadium.

³Ju högre slag av emotional medvetenhet, desto större är intensiteten i upplevelserna. Illusiviteten i emotionalvärldens högsta sfärer är så intensiv, att även mycket långt komna lärjungar till planethierarkin (kausaljag) blivit vilseledda. Man kan i dessa regioner återfinna emotionala kopior av allt som egentligen tillhör högre världar.

⁴Det s.k. känslolivets är lägsta mentalmedvetenhetens (47:7) aktivitet i det emotionala, och fantasilivet är resultat av det näst lägsta mentala (47:6).

⁵De två lägsta mentalmedvetenheterna räknas till emotionalstadiet, därför att de som förvärvat dessa fortfarande är emotionaljag. Det är när människan förvärvar perspektivtänkandet som hon blir ett mentaljag, kan bli oberoende av emotionala.

⁶På kulturstadiet börjar människan medvetet sträva att leva efter vad hon anser vara rätt. "Den gyllene medelvägen" mellan ytterligheterna är från början ganska bred. Den blir allt smalare, då individen blir allt känsligare för vad som är rätt och orätt och allt noggrannare vid valet av motiv. (Det är ingenting som angår moralister, utan envar har att finna sin väg utan inblandning.) Därvid räcker icke mentala eller kausala urskillningen, utan därtill behövs även essentiala enhetsmedvetenheten.

⁷Hon blir också allt mer mottaglig för och påverkad av energier från essentialvärlden. Därmed uppnår hon mystikerstadiet och kommer under inflytande av Augoeides, vilkens uppgift är att låta individen genom erforderliga erfarenheter förvärva de egenskaper och förmågor som äro nödvändiga för att han skall kunna bli ett andrajag. Människan "vandrar i mörkret" men ser det icke, förrän andrajagets "ljus" strömmar ner i jagmedvetenheten. Då börjar hon "söka ljuset".

9.14 *Urskillning ifråga om kunskapen*

¹"Kunskap är återerinring" (Platon). Därmed är icke sagt att återerinring är kunskap. Det undermedvetna har under alla inkarnationer upptagit allt vi upplevat, alla felaktiga ideologier. Det mesta latent är inarbetade illusions- och fiktionssystem. Dylikt blir medfödd, orubblig visshet i ny inkarnation, om man föds in i en miljö, där dessa fiktioner härskar. Latent vetande är alltså icke i och för sig riktigt vetande. Det kan det vara endast ifråga om dem som varit invigda och upplevat verkligheten. Kunskap var på Platons tid och är ännu i vår tid efter 2400 år detsamma som esoterisk kunskap, åtkomlig endast för dem som fått taga del av planethierarkins vetande, som bemästrat hylozoiken så, att de kan fortsättningsvis tänka i överensstämmelse med verkligheten.

²Gång efter annan får mänskligheten till skänks samma sanningar, vilka är oföränderliga, om än framställda i olika yttre former. Utan undantag förvrängs sedan dessa sanningar på mindre än hundra år av förvirrade andar. Därför är det de vetandes plikt att hålla läran ren och tydligt skilja ut villfarelsen, också till deras tjänst som ännu inte förmår inse den stora skillnaden. Om de okunniga då beskyller de vetande för intolerans, skall dessa svara: ”De som trivs med skenkunskapen må gärna ha den, och vi önskar inte beröva dem denna. Men det finns människor, som vill befrias från skenet och träda in i verklighetens värld. Det är uteslutande dessa vi vill nå. Men ni vill hålla kvar även dessa. Det ni kallar ’tolerans’ är därför likgiltighet för sanningen, om icke ren fientlighet emot den.”

³Det är i emotionalvärlden, som individen måste lära sig skilja mellan sant och falskt, mellan verkligt och överkligt. Det är ett esoteriskt faktum, som spiritualister, ockultister, yogier icke insett och icke kan inse. Emotionalmedvetenhetens illusioner är rena fantasikonstruktioner, men de har en intensitet som gör att människor lätt fångslas och fascineras av dem, så att de övertygas om att de är verkligheten. Intensiteten beror på möjligheten att direkt förnimma energiaspekten i emotionalmaterien.

⁴Klärvoajanten kan inte veta att det finns en mentalvärld, eftersom han inte kan förvärva mental objektiv medvetenhet. Det räcker inte med subjektiv medvetenhet, utan orubblig kunskap fås endast genom objektiv medvetenhet. Och först kausal objektiv medvetenhet kan icke bedragas ifråga om verkligheten i människans tre världar.

⁵Utan förvärv av kausala ideer kan människan aldrig bli medveten i sitt kausalhölje, aldrig bli vad hon är bestämd att en gång bli: ett kausaljag.

⁶Såsom lärjunge till planethierarkin lär sig individen förvärva såväl mental som kausal objektiv medvetenhet. Därmed blir han suverän i de mänskliga världarna och inser att det är omöjligt för ett förstajag att begripa, ens kunna rätt bedöma, företeelserna i dessa världar. Den subjektiva essentialmedvetenhet han samtidigt förvärvat är av sådant slag att han förvissas om att det finns ännu högre världar. Såsom kausaljag i sitt gamla kausalhölje, som han fått till skänks av sin Augoeides, kan han icke förvärva essential objektiv medvetenhet. För att kunna bli ett essentialjag måste han offra sitt kausalhölje. Därefter blir han för första gången subjektivt medveten i tillvarons kollektivmedvetenhet och därmed också medveten om sin potentiella gudomlighet.

10 FÖRVERKLIGANDE

10.1 Självförverkligande

¹Enligt lagen för självförverkligande måste alla själva förvärva all kunskap under utvecklingens gång. Av andra erhållet vetande måste individen i sinom tid själv kontrollera. Han kan, ifall det befinnes lämpligt, erhålla kunskap om det eljest oåtkomliga. Onödigt vetande meddelas icke. Det finns möjlighet för alla i femte och högre riken att skaffa sig kunskap även om kosmiska förhållanden (i den mån dessa kan förstås på lägre nivå) tack vare hela serien allt högre jag, som kan meddela sitt vetande till serien lägre jag. Det är emellertid en möjlighet, som begränsas av lagen för självförverkligande. Lagen verkar så restriktivt, att individen drar sig för att begära även önskvärt vetande om något i högre världar, som annars kunde erhållas. Man vill ej heller i onödan besvara högre jag i deras viktigare arbete. Man utgår ifrån att de högre bäst vet vad de lägre behöver och att de högre oombett meddelar allt nödvändigt.

²”Kosta vad det kosta vill; människan måste förr eller senare lära sig stå på egna ben, lära sig behärska sina omständigheter och sitt förstajags reaktioner,” fick en lärjunge, som för egen del räknat på bistånd, veta av sin lärare.

³Hur många inkarnationer det än behövs för detta, måste individen lära sig bli självständig, oberoende av andras hjälp, ifråga om riktig uppfattning av verkligheten och förmåga att rätt förverkliga livets mening, bli oberoende av alla slags andliga auktoriteter, heliga skrifter (”guds ord”) etc. Dessa skrifter må ge oss tankar, som vi kan analysera, tills vi insett deras riktighet eller felaktighet, men de får icke inge oss dogmer, som gör oss osjälvständiga.

⁴Olösta problem kommer igen i liv efter liv, tills vi löst dem på enda rätta sättet. De hör till våra nödvändiga egenskaper och förmågor och vårt självförverkligande. Vi kan aldrig fuska oss ifrån dem, inte undfly dem genom självmod, som många tror. Lär vi oss icke våra läxor, blir de bakläxor och ingalunda lättare. De kan falla under såväl skördelag som ödeslag. Den stora Lagen, sammanfattningen av alla natur- och livslagar, är en nödvändighetens lag.

⁵Också den mest livsokunnige och omdömeslöse är ”herre över sin egen vishet”. Det måste så vara enligt lagen för självförverkligande. Steg för steg genom otaliga erfarenheter förvärvar monaden kunskap om verkligheten. Och allas uppfattningar är absoluta. Däråt är ingenting att göra.

⁶Hela medvetenhetsutvecklingen är en oändlig fortgång från det obegripliga till det självklara. I egentlig mening självklart är endast det som uppenbarar verkligheten och Lagen. Det människorna kallar självklart är överensstämmelse med deras illusivitet och fiktivitet. Det i esoterisk mening självklara är det vi upplevat såsom uppenbarelse i självförverkligandet.

⁷Med självförverkligandet ("bli vad du är") avses, för människans vidkommande, dels förvärv av kausal- (47:1-3) och essentialmedvetenhet (46), dels tillämpningen av livslagarna, hur påfrestande detta än må vara.

⁸Utan självförverkligande blir det ingen medvetenhetsutveckling. Visst är kunskapen om verkligheten, livet och livslagarna väsentlig, men endast för att vi skall kunna leva rätt. När kunskap förvärvats, är tillämpningen av denna kunskap det enda nödvändiga. Vi är här för att leva, för att göra erfarenheter och lära av dem, förvärva erforderliga egenskaper och förmågor. Den som tror att livet är till för nöjen och njutning, misstar sig fatalt. Den som icke inser att "när livet är som bäst, är det arbete och möda", har mycket kvar att lära.

⁹Att tillägna sig esoteriska kunskapen kan gå lätt nog. Men att lära sig tillämpa den kan taga många inkarnationer. Förståelse är en sak och förmåga att förverkliga något helt annat. Förståelse hör till medvetenhetsaspekten och förverkligande till rörelse- eller energiaspekten. Det är något som ännu icke ingått i det allmänna psykologiska vetandet, emedan man saknat kunskap om de tre verklighetsaspekterna. Därtill kommer ovetenskapen om hur man skall tillgodogöra sig de energier som står till människans förfogande.

¹⁰Den som inte begripit och förstått, vet inte om han vet. Även den riktiga kunskapen är vidskepelse, tills man genom eget arbete bemästrat den så, att man kan förnuftigt förklara varför man inser den vara riktig.

¹¹Patañjalis *Yogasūtraer* kan redovisas under lagen för självförverkligande. De visar människans väg till högre riken. Det är en mödosam väg, steg för steg stensatt genom eget arbete. Det är ingen den lättköpta frälsningens väg. Den har kostat "blod, svett och tårar". Det är den vägen, som alla måste vandra, hur många inkarnationer den än kräver.

¹²Livets mening är medvetenhetsutveckling. Det betyder i sak att livets mening är arbete. Väl den som insett att utan arbete finns varken bestående lycka eller glädje.

¹³Förstajaget har tre mål: att upptäcka enheten, att förvärva kunskap om verkligheten, att förvärva viljan att förverkliga. Det är med dessa insikter och förmågor vi kan bli dugliga redskap för planethierarkin och bli lärjungar.

10.2 Identifikation och frigörelse

¹Självförverkligandets väg genom hela kosmos är en kontinuerlig identifikation med något högre och frigörelse från något lägre. Därvid är att märka att det är frigörelsen, som automatiskt medför intuitiv förståelse för det nya och möjliggör förverkligandet. De fyra dygder, som lärjungen måste förvärva, är urskillningsförmåga; frihet från begär, fruktan och oro (lugn, ”gudomlig likgiltighet”); självdisciplin; tjänande inställning. Genom utövandet av dessa dygder utmönstras automatiskt det lägre (hindret för medvetenhetsutvecklingen).

²Buddhas ”mittens väg” genom ”motsatsparen” utvecklar dessa fyra dygder. Det gäller ett ständigt val mellan gott och ont, sanning och lögn, kärlek och hat etc. Ju omsorgsfullare man gör valet, desto finare motsatspar upptäcker man, tills vägen blir den så kallat rakknivsvassa. Så blir till exempel valet mellan rätt och orätt tal, rätt och orätt tigande etc. Man upptäcker undan för undan allt fler motsatspar, till slut motsatspar i nästan allt: rätt och orätt förståelse, rätt och orätt likgiltighet etc. Det blir därmed många tillfällen att utveckla urskillningsförmågan i den dagliga gärningen.

10.3 Självkänedom

¹Endast den känner sig själv, som är medveten om sin gudomlighet, och det blir man först såsom essentialjag. Ett kausaljag har nått insikten att det så måste vara. Med varje högre rike blir man allt mer medveten om monadens-jagets obegränsade möjligheter.

²Endast den känner sig själv, som är medveten om sin delaktighet i kosmiska totalmedvetenheten, monadens möjlighet att från att vara ett förstajag bli ett andrajag.

³Självkänedom är först och främst vetskap om egen utvecklingsnivå och egen begränsning. Därtill fordras insikt om hur mycket som återstår, innan man är färdig såsom människa, hur många inkarnationer som än åtgår till detta. Det är många fler än de flesta tror.

⁴Förstajagets viktigaste självkänedom är att detta jag icke på egen hand kan förvärva kunskap om verkligheten och livet, utan måste taga emot denna kunskap från de högre jag (andrajag) som äger denna kunskap. Förstajagets högsta möjliga uppgift är att vara redskap för andrajaget.

10.4 Människobedömning

¹Lärarna bedömer aspiranter på lärjungaskap efter helt andra måttstockar än människorna i gemen bedömer varandra. Intelligens, kunskap och lärdom är inte det viktigaste, utan "hjärtats egenskaper". Människans utvecklingsnivå visar sig väsentligen i hennes förståelse för livsåskådningen, attraktionens egenskaper och strävan till enhet. Teoretiskt vetande är lätt förvärvat, men "hjärtats egenskaper" är resultat av många inkarnationers strävan.

²Det är dessa "hjärtats egenskaper" som sammanfattas med ordet "väsenkaraktär". En människa med en god, pålitlig, på osjälviskt tjänande inriktad väsenkaraktär är ett stort löfte. Är hennes intelligens, kunskap och lärdom bristfälliga, så kommer dessa att ökas och utvecklas under provlärjungaskapet. Men är väsenkaraktären dålig, opålitlig, svekfull, inställd på självtillfredsställelse och inte tjänande, så kan den människan inte användas. Hon må sedan vara största intellektuella geni.

³Långt ifrån alla mentaljag blir antagna till lärjungar. Och det finns fall, där mentalt icke särskilt framstående människor blivit antagna, ja även sådana som på utomstående verkat intellektuellt "svagpresterande". I deras fall har en fullkomlig hängivenhet för läraren och en därur framvuxen obändig vilja att förverkliga läran medfört en snabbutveckling av alla deras egenskaper, också intellektet. Blott intellektuell briljans kan däremot bli till ett allvarligt hinder för lärjungaskapet, nämligen i den mån den hos individen föder en alldeles oberättigad tilltro till egen förmåga att förstå och bedöma allt.

10.5 Självbestämmdhet

¹Självbestämmdhet betyder att själv bestämma att man vill härska över höljenas medvetenhetsinnehåll. Med närmast högre slag av medvetenhet lär sig lärjungar behärska det närmast lägre i en oavbruten serie: behärska det emotionala med det mentala, det mentala med det kausala, det kausala med det essentiala etc.

²Det krävs många inkarnationers erfarenhet, innan monaden såsom förstajag förvärvat självtillit och självbestämmdhet såsom nödvändiga förutsättningar för den målmedvetna offervilja, som strävan att bli ett kausaljag innefattar. Det hör med till livets paradoxer att förvärva självbestämmdhet för att inse förstajagets otillräcklighet. Innan dess står förstajaget i vägen för sin egen fortsatta utveckling, och det gör jaget vanligtvis under en lång serie inkarnationer, innan det lärt sig lita till sin Augoeides. Vetskapen om

dennes existens borde kunna underlätta frigörelsen från förstajagets begränsning.

³Det är en betydande skillnad mellan att bli befriad från fruktan och oro genom livstillit och lagtillit och att själv befria sig utan dylika hjälpmedel.

⁴I det medvetna arbetet på förvärv av självbestämmdhet är följande insikter av betydelse: Vad livsokunniga människor, som knappast duger till annat i livshänseende än att tro ont om alla och finner nöje däri, har för uppfattning, är totalt likgiltigt. Tids nog får de i någon framtida inkarnation lära om. Den som är beroende av andras omdöme, är andras slav.

10.6 Självglömska

¹Lyckan är en förmåga, som måste förvärfvas. Utan den förmågan kan förstajaget icke bli ett andrajag. På detta beror esoteriska talesättet ”det är människans plikt att vara lycklig”, ett orimligt tal för de livsokunniga.

²Såväl emotionalt lycko- som mentalt glädjetillstånd förutsätter självglömska, förmågan att glömma tanken på egna jaget och leva för andra, för ideer, för ideal etc. Det är tillstånd människan själv kan uppnå genom att göra sig oberoende av yttre förhållanden och likgiltig för emotionalväsendets stämningar. Totalt förfelat är kravet på andra att göra oss lyckliga. Detta krav är grunden till de flesta misslyckade äktenskap. Lyckan kommer till oss, när vi lever för att göra andra lyckliga. Glädjen tillhör mentalmedvetenheten och förutsätter mentala intressen. Sällhet är essentialmedvetenhetens natur och uppleves med essentialvärldens energier.

³Man blir alltid offer för illusiviteten, sålänge jaget är centrum, allting rör sig kring jaget, allting uppfattas i relation till egna jaget, sålänge det finns tanke på egna jaget. Det är endast i förstatriaden, som jaget är universums medelpunkt, jaget är något märkvärdigt. Frigörelse från detta jag (”glöm dig själv”) är förutsättning för kontakt (identifikation) med Augo-eides och övergång till andratriaden. ”Jag lever icke mera jag, utan Christos lever i mig” betyder att jaget ingått i enheten, upphört att vara ett separatjag. Andrajaget har ingen tanke på sig själv utan lever i enheten.

10.7 Hinder för självförverkligandet

¹Såsom förstajag är monaden motverkad i sin utveckling av otalet slags hinder i alla sina höljen: fysiska arvet från föräldrar, eget arv av föregående inkarnationers sådd, av allsköns dåliga eller otillräckliga egenskaper och förmågor, av livsokunnig omgivning, av inympade vanföreställningar och fördomar, av defekterna i de kollektiviteter individen hamnat i etc. Det

gäller att aldrig ge upp, att härda ut, att betrakta misslyckanden såsom nödvändiga lärdomar.

²Sålänge monaden identifierar sig med sin förstatriad eller med något av medvetenhetsinnehållet i sina inkarnationshöljen, är monaden ett förstajag.

³Sålänge människan för sin uppfattning av verkligheten och livet låter sig påverka av den härskande okunnighetens ideologier, saknar hon förutsättning att tillgodogöra sig esoteriska kunskapen, inspirationerna från Augoeides, uppnå kontakt med sin egen subjektiva kausalmedvetenhet. Hon måste frigöra sig från traditionella betraktelsesätt, teologiska, filosofiska och vetenskapliga dogmer.

⁴Det är stor skillnad på vår möjlighet både att ge och mottaga, om vi intresserar oss för innehållet i en annans tillfälliga inkarnationsväsen eller i hans kausalväsen. Men finns ej möjlighet till kontakt ens med lägsta slag av subjektiv kausalmedvetenhet (har individen ej uppnått högre emotional stadium), så är vi ju hänvisade till hans förstajag.

⁵Förstajagets illusioner och fiktioner är de största hindren för monaden att förvärva kausal och essential medvetenhet. Det är dessa emotionala och mentala vanföreställningar, som håller individen–monaden fången i de mänskliga världarna, tills monaden definitivt bestämmer sig för att förvärva andrajagsmedvetenheten (enhetsmedvetenheten).

⁶Förstajagets största illusion är att det tror sig vara en ny individ med varje reinkarnation. Att ständigt på nytt behöva lära om, att gång på gång bli fången i illusioner och fiktioner, är det verkliga sisyfosarbetet.

⁷I varje ny inkarnation får individen börja från början med förvärvad livsinstinkt och latent anlag. Det finns risk för att han på nytt idiotiseras av okunnighetens vanföreställningar och vidskepelser. Med dålig sådd att skörda kan det hända att han inte får tillfälle att på nytt komma i kontakt med en gång förvärvad esoterisk kunskap och aldrig får möjlighet att återerinra sig sitt gamla vetande. Innan esoteriska kunskapen blivit så allmänt spridd att en dylik kontakt är närmast oundviklig, finns ingen säkerhet till återförvärv. De som inser detta, gör allt de kan för att utbreda esoteriken. De förvärvar därmed rätt att få möjlighet till förnyad kontakt. De som sprider villoläror och motarbetar sanningen, icke endast går miste om den i nytt liv utan blir även oförmögna att uppfatta den.

⁸Allmänt sett är människan på barbarstadiet ett kaos. Hon känner ett, säger ett annat och gör ett tredje. På civilisationsstadiet tänker hon ett, känner ett annat, säger ett tredje och gör ett fjärde. På kulturstadiet börjar hon känna, säga och göra ett och detsamma. Och på humanitetsstadiet tänker, känner, säger och gör hon detsamma. Då som först är hon en enhetlig individ och pålitlig under alla förhållanden.

⁹Ett av de största hindren på vägen är oförmågan att tåga. Att kunna tåga är levnadskonstens viktigaste förmåga, och det ligger mycket mera däri än den oinvigde kan ana. Man prackar inte sitt vetande på de oemottagliga. Man vittnar inte om sig själv. Man talar inte illa om andra (första stadiet, tills man inser frihetslagens giltighet och slutar intressera sig för andras förstajag med alla dess fel och brister). Men konsten att tåga går djupare än så. Därmed avses konsten att inte känna och inte tänka annat än sådant som är sant, rätt och hjälpsamt. (Våra tankar om andra får vi igen med samma effekt.) Ifall folk kunde tänka själva och inte bara tänka vad andra sagt, skulle de själva kunnat räkna ut detta med vetskap om livslagarna.

¹⁰Så länge man tror mänskliga förnuftet kunna bedöma allt, så länge saknas också förutsättningen för att uppfatta de kausala vibrationerna, energierna, ideerna (sak samma).

10.8 Att övervinna passiviteten

¹Den mänskliga individen är så oerhört likriktad att en utomstående iakttagare av mänskligheten inte skulle behöva dra slutsatsen att varje individ har en egen, självständigt arbetande hjärna utan i stället att människorna är passiva och som sådana styres i väldiga kollektiv av några få hjärnor utom individernas kontroll.

²Denna passivitet måste den blivande esoterikern övervinna. Det handlar inte bara om att finna sig en uppgift och fullgöra denna, vilket är en nödvändighet. Det handlar minst lika mycket om att förhålla sig aktiv och självbestämd i sin egen medvetenhet gentemot alla utifrån kommande impulser, "allmänna opinionens dåliga suggestioner", dess färdiglagade åsikter om allt och alla. Han är principiellt skeptisk mot allt sådant, om vilket det sägs att "alla vet det". Han har genomskådat det allmänna passivt mottagande medvetenhetstillståndet såsom ett allvarligt hinder för medvetenhetsutvecklingen, hans egen och mänsklighetens.

³Detta hans inre aktiva tillstånd svarar mot ett aktivt liv i det yttre. För att vara mogen till lärjunge måste man ha en tillräcklig egen inre drivkraft, så att man är ständigt aktiv i lämpligt arbete utan yttre påtryckning. Människor, som förfaller till sysslolöshet i den påtryckningsfria atmosfären i en esoterisk skola, visar därmed att de inte har tillräcklig egen inre drivkraft och därför är omogna för lärjungaskap.

⁴Alla människor har icke samma mått av energi. Somliga har mera, andra mindre. Men innan man skyller sin överksamhet på verklig eller inbillad brist på energi, bör man noga studera hur man kan mer ändamålsenligt bruka det mått man ändå har. Mycket kan man vinna genom målmedvetenhet, gott samarbete med lämpliga människor, genomtänkt

metod, koncentration på väsentligt, eliminering av oväsentligt (meningslösa, mekaniska vanor), noggrann förberedelse, vaksamhet på tidsslöseri och energiläckor (oro, irritation, negativ inbillning). Nödvändig för framgång är också insiktsfull iakttagelse av regeln ”den rätta tiden, den rätta platsen och de rätta människorna”.

10.9 Självaktivering

¹Självförverkligandet går automatiskt, ifall man lever för andra och glömmer sig själv, varmed menas att man upphör att vara centrum i sin cirkel, har uppmärksamheten riktad mot något annat än ”det kära jaget”, icke lever i sina höljesmedvetenheter. Det är därför man måste kunna glömma sig själv i arbetet, tjänandet. Enhetsupplevelsen i arbetet, tjänandet, utplånar ”självet”.

²”Mina höljen vill detta; jag vill det icke” är en god regel. Särskilt emotionalhöljets innehåll är svårt att bli fri ifrån. Esoterikern får lära sig att själv bestämma vad som får finnas i hans höljesmedvetenheter. Men därför fordras att han eliminerat de lägsta molekyllagarna i höljen. Detta gör han enklast genom att han aldrig uppmärksammar medvetenhetsinnehållet i dessa lägsta molekyllag. De förlorar efterhand sin vitalitet och magnetiska attraktionsförmåga, avföres ur höljen och ersätts av högre slag.

³Sättet att aktivera högre medvetenhet är att rikta uppmärksamheten på denna, till exempel genom att begrunda (”meditera på”) det vi fått veta om denna. Därmed förstärker vi även det högres makt över det lägre.

⁴Slå dig inte till ro med konstaterandet ”jag är inget mentaljag, så det finns inga utsikter för mig att bli lärjunge”, utan vänd på resonemanget! Fråga dig: Vad utmärker mentaljaget som aspirerar på lärjungaskap? Svar: Att vara driven av mentalvilja. Alltså tjänande, uppoffrande arbete, vars motiv inte är emotionalt såsom beröm, belöning, ära, självbelåtenhet, stolthet och så vidare, utan enbart mentalt: det som driver till handling, arbete, uppoffrande tjänande är kunskapen, insikten om och förståelsen för vad som bör och måste göras. Då så. I samma mån som du, driven av kunskap, insikt och förståelse, uträttar något för helheten nyttigt och värdefullt, i samma mån är du också ett mentaljag – just då och just i det avseendet. Ju oftare och ju intensivare du sedan låter dig drivas av din kunskap, insikt och förståelse och sådana mentala motiv, desto mer mentaljag och desto mindre emotionaljag blir du. Men i den mån det underliggande motivet är missnöje med att inte vara mentaljag, rädsla för att inte vara det eller kunna bli det snart, önskan att ”bevisa” något för omvärlden etc. – i samma mån är motivet förfalskat.

10.10 Kunskapen måste tillämpas

¹Esoteriken ger oss kunskap om verkligheten, livet och de fundamentala livslagarna. Den befriar oss från okunnighetens illusioner och fiktioner. Allt detta är väsentliga förutsättningar för att vi ska kunna se vägen, som ligger framför oss, vägen vi ska gå. Men det återstår att gå den, och det förutsätter förmåga att gå. Den förmågan återstår att förvärva.

²Den ”nyinvigde” tycker att ”detta är allt man behöver veta”. Men snart finner han att nu först börjar de egentliga svårigheterna, nu först kan han börja leva ändamålsenligt, nu först har han utsikter att lösa sina dagliga problem ändamålsenligt, nu först upptäcker han energiaspektens betydelse och att levnadskonsten består i att fånga energierna och kunna använda dem lagenligt.

³När neofyten ”fått andra graden”, säger han sig att han ingenting vet och ingenting kan, så enormt tornar problemen upp sig framför honom. För varje steg han tar ökar dessa i antal och synes allt svårare att lösa. Och varje ny vision av vägen framför ger en hisnande känsla av okunnighet och vanmakt, perspektivet är alltför överväldigande. Endast tilliten till Lagen återger honom tillförsikten.

⁴Många som studerar esoterik är ivriga att få vetskap om allt fler fakta. Men vi får icke fler från planethierarkin än vi behöver för att kunna göra oss ett begripligt system, en allmän uppfattning av tillvaron, som kan tjänstgöra som en användbar arbetshypotes. Framför allt får vi inte fakta, som mänskligheten själv har möjlighet att utröna med hjälp av det tillhandahållna systemet. Det väsentliga är för övrigt icke den teoretiska världsåskådningen utan den praktiska tillämpningen av vad vi fått veta.

⁵Esoterikerna får vänta på mycket de skulle önska att få veta, tills åtminstone de lärda börjar beakta den esoteriska kunskap som redan finns. Den esoteriska eliten har redan avlägsnat sig alltför långt från övriga mänskligheten med risk för att förlora förståelse för allmäntmänskliga uppfattningar och bli främlingar för människorna, som de borde hjälpa. Det finns för övrigt ännu så många esoteriska fakta, som esoterikerna inte tillfullo utnyttjat, att de inte behöver lida brist på material. Och framför allt har de försummat att omsätta den erhållna kunskapen i praktiska livet. Det är en försummelse, som gör planethierarkin ohågad att meddela nya fakta för enbart teoretiska studier. Vi har fått veta tillräckligt för att kunna befria oss från härskande ideologier och förvärva en fundamentalt riktig verklighetssyn med överväldigande bevis på denna kunskaps tillförlitlighet. Mer fick inte heller de veta som blivit invigde i esoteriska kunskapsordnarnas tre lägsta grader. De som genom tjänande visar att de förtjänar att få veta

mera och behöver dylik kunskap för alltmer effektivt tjänande, kvalificerar sig därmed för lärjungaskapet och sammanföres i grupper för gemensam undervisning. Dylika grupper förblir esoteriska.

⁶Esoterikern får veta att kunskap visserligen är nödvändig men att den är praktiskt värdelös, om dess medvetenhet inte också visar sin energiaspekt. Han får veta att kunskap, som inte tillämpas i livet, är död kunskap, som endast medför ökat livsansvar. Han får de fundamentala fakta för att förstå tillvaron och dess lagar. Men de problem, som han tack vare denna kunskap kan lösa, måste han lösa själv. Ty det är enda sättet att utvecklas. De lösningar, vi snålar oss till av andra, försvårar våra möjligheter att lösa kommande problem. Även de i femte och sjätte naturrikerna har sina problem att lösa, för dem lika svåra som våra egna. Endast de problem vi själva löst kan vi omedelbart lösa i nästa liv.

⁷Teoretiskt vetande (fakta) kan man meddela andra. Men den erfarenhet vi har att ge är den som vi själva förverkligat. Den som söker att ge vad den är, skall finna att den börjar förstå, att den börjar ingå i den verklighet som vetandet avser att införa oss i.

⁸Många svårigheter uppstår genom att vi inte begagnar vårt vetandes energi. Alla medvetenhetsyttringar är samtidigt energiyttringar. Och utlöses energierna inte i verksamhet, så måste de finna andra utlopp, och det blir i regel till vår egen skada i något avseende. Detta är ett av skälen till att den esoteriska kunskapen måste hemlighållas för dem som inte förstår att omsätta den i verksamhet.

10.11 Esoterikerns tjänande

¹Den som, ställd inför valet av olika vägar att tjäna medvetenhetsutvecklingen, alltid väljer den väg som mest gagnar hela mänskligheten, gör också själv de snabbaste framstegen. Att ge människorna kunskap om verkligheten, om livets mening och mål, är att befria dem från över nittio procent av de olösliga problem som de brottas med och lider under. När man ser de sökandes vånda i deras kamp att befria sig från okunnighetens (illusionernas och fiktionernas) mörker, måste man göra allt man kan för att föra dem in i verkligheten. Ge människorna kunskapen om verkligheten, och de löser själva sina problem!

²Esoterikernas tjänande bör bestå i att arbeta för esoterikens utbredning, skolans framträdande. Esoteriker bör inte tjäna på sådana områden, där människor med mindre kunskap och sämre förståelse kan göra en fullgod insats. Tjänandet av esoterikens sak kan endast esoteriker utföra, så om esoteriker försummar detta, vilka skall då utföra det nödvändiga arbetet?

³De som studerar hylozoik och esoterik, bör göra det med sikte på att själva kunna sprida förståelse för läran. Det blir en helt annan förståelse, om man studerar för att också hjälpa andra till förståelse än om man studerar enbart för sitt eget höga nöjes skull.

⁴Den som anser att det nödvändiga arbetet skall utföras endast i de högre världarna, på de "inre planen" och att han arbetar endast från mentala och "andliga" medvetenhetsnivåer, har inte rätt förstått förfarandet. Inre arbete, som inte på något sätt kommer till uttryck genom verksamhet i fysiska världen, är felaktigt inriktat och felaktigt inspirerat.

⁵Den som vill göra en insats i mänskliga medvetenhetsutvecklingen och "kulturen", bör icke endast förvärva de egenskaper och förmågor, den kunskap om verkligheten och den livsinstinkt som erfordras, utan gör dessutom klokt i att undvika allt som kan försvåra hans arbete. Det gäller att förenkla allt och inte komplicera, inte påtaga sig onödiga förpliktelser.

10.12 Emotionalitetens betydelse

¹Även för människor på högre stadier är emotionalmedvetenheten av mycket stor betydelse för deras utveckling, för såväl mystikern som mentaljaget. Det är således stort misstag att, som många högintellektuella gör, försumma att odla det emotionala. Utan emotionalmedvetenheten och dess effektiva medverkan kan förstajaget inte bli ett andrajag.

²Med det enbart mentala kan mentaljaget visserligen nå kontakt med det lägsta kausala (47:3) men inte nå det essentiala (46:7). Det mentala är nödvändigt för att individen skall bli ett andrajag. Men det är först genom samverkan mellan det högsta emotionala och det högsta mentala som detta blir möjligt.

³Det högre emotionala (48:3) möjliggör förvärv av attraktionens egenskaper, är nödvändigt för kontakt med essentialmedvetenheten och tillhandahåller den dynamiska energi som människan måste lära sig behärska. Det är via det högre emotionala, som mystikern kan mottaga inspirationer från visdomens och kärlekens värld (46), inspirationer nödvändiga för livsförståelsen, energier nödvändiga för självförverkligandet.

⁴Det är först när människan inser att förstajaget icke kan lösa tillvarons problem, som hon gör sig mottaglig för inspirationerna från andrajaget. Det är också först då hon söker kontakt med tillvarons enhetsmedvetenhet (essentialmedvetenheten).

⁵För att människan skall nå essentialmedvetenheten fordras att hon aktiverar emotionala attraktionens energier och förvärvar emotionala attraktionens egenskaper. Tjänandet har i esoteriken symboliserats såsom "offer", emedan det kan vara påfrestande nog att övervinna hatet (repul-

sionen) genom kärleken (attraktionen). Men eftersom attraktionens energier såsom av högre emotionalt slag är starkare än hatenergierna i de lägre emotionala molekylarslagen, måste de segra, ifall de används ändamålsenligt. Genom att man brukar attraktionens energier blir de allt mer dominerande även i den egna emotionalmedvetenheten och erhåller dessutom automatiskt tillskott från essentialvärlden (från andratriadens essentialatom via kausalhöljets enhetscentrum). Detta vitaliserar också essentialatomen, så att den automatiskt genom sina vibrationer formar ett essentialhölje, som från början är embryonalt men sedan allt mer vidgas. Det blir därmed allt lättare att komma i kontakt med enhetsintuitionen och dess energier.

10.13 Det emotionala är bro till det kausala (47:2) och essentiala (46:7)

¹Innan individen blivit kausaljag, måste han även som mentaljag aktivera sin högre emotionalmedvetenhet för att kontakta enhetsvärlden och kunna mottaga enhetsenergi. Underlåter han detta, finns risk för att han "isolerar sig i elfenbenstornet" och ej når andra, hur mycket han än agiterar. Liksom teologerna predikar han då för döva öron eller för kyrkliga öron, som vill höra endast det som lugnar deras gnagande livsinstinkt.

²Att odla känslor tillhörande det högre emotionala (48:2,3) utvecklar oss mer än att odla det lägre förnuftet (47:6,7). Dessa känslor påverkar kausala övermedvetenheten och såsom attraktion även enhetsmedvetenheten (det essentiala, 46). Dessa emotionalvibrationer passerar även genom vår övermedvetna kausalmedvetenhet (47:2,3) och efterlämnar alltid spår, hur svag aktiveringseffekten än är.

³Den som från 48:2 kan få direkt, spontan, tillfällig kontakt med essentialvärlden, upplever en essential intuition och därmed essentialt vetande. Dyligt är alltid riskabelt att säga, ty alltför många har alltför lätt att inbilla sig ungefär vad som helst. De kan tro sig vara lärjungar, kausaljag och ännu högre jag, ty i emotionalvärlden är allt möjligt. Vi kommer att översvämmas av allsköns profeter, och början är redan gjord.

⁴När enhetsenergierna (46) strömmar ner i våra höljen och rätt uppfattas av emotionalmedvetenheten, följer därav att sinnet fylls med "den kärlek till allt levande, till individen (hurudan han än är), som är gränslös nog att tillåta total självupppoffring utan varje betingelse. Det betyder icke självuppgivelse eller självutplåning utan är den aktiva, handlande, spontana kärleken som förgäter de omedelbara instinkternas pockande krav: självbevarelseinstinkten, maktinstinkten". Verklig kärlek (essentialitet) är operoslig, saklig, orubblig och främmande för allt slags egoism och sentimentalitet.

⁵Med aktiverad (konstant uppmärksam) högre emotional medveten-

het (48:3, attraktion) kan individen med esoterisk kunskap via enhetscentrum i kausalhöljet nå essentialvärlden (46:7). Odlas denna förbindelse, utvecklas viljan till enhet med effektivitet i tjänandet. Man frågar då icke efter vad man har att ge, utan vad den andre behöver. Man glömmet sig själv och "identifierar sig" med den man vill hjälpa.

⁶Det finns en möjlighet att med den esoteriska kunskapen upprätta en förbindelse mellan högsta emotionalmedvetenheten (48:2,3) och essentialmedvetenheten. Jaget kan aktivera essentialmedvetenheten genom att förverkliga universella broderskapet i människans världar, särskilt fysiska världen, genom att leva för mänskligheten, evolutionen och enheten. Men monaden måste dessförinnan ha blivit ett mentaljag (47:5). All emotional energi har då blivit enbart dynamisk utan något av denna förfalskande sentimentalitet, som traditionellt räknas till "kristlig kärlek": Det är en avsevärd skillnad, om ett emotionaljag eller ett mentaljag aktiverar essentialmaterien med emotionalenergi. I senare fallet har individen blivit fri från varje tanke på frälsning och belöning, varje beräkning. Han tjänar därför att han icke kan annat. Därmed fås kontakt med det essentialas vishet och enhet.

⁷Det är emotionala attraktionsenergin, som måste via enhetscentrum i kausalhöljet aktivera essentialmaterien för att människan skall kunna bli ett kausaljag (förvärva lägsta medvetenhet i andratriaden). Lärjungen får av sin lärare inhämta hithörande metod.

10.14 Behärskandet av det emotionala genom det mentala

¹Fullt fria från beroendet av det emotionala blir vi först såsom kausaljag. Även mentaljaget behöver emotionalviljan för handling, såsom drivkraft. Det är först när kausalmedvetenheten aktiverats till viss styrka, som mentaljaget kan i viss mån undvara emotionalviljan.

²För att människan skall kunna göra sig oberoende av sina förhållanden och omständigheter i det fysiska måste hon befria sig från emotionala illusionens förblindande och fängslande makt och fruktan för det okända och framtiden. Detta är möjligt endast genom det mentala, som på emotionalstadiet är verkningslöst.

³Så länge monaden ännu är oförmögen att dirigera ner mentalenergierna i emotionalhöljet och därifrån vidare till hjärnan via eterhöljet, är den hjälplöst utlämnad åt sina olika höljesmedvetenheter och förblir vad den i de olika höljen är. Så länge monaden icke förvärvat medvetenhetskontinuitet mellan höljen, är den totalt identifierad med medvetenheten i det hölje där den för ögonblicket befinner sig; glömmet den därför vad den vet i de övriga höljen och förblir ett splittrat väsen.

⁴På mänsklighetens nuvarande utvecklingsstadium – det emotionala och i huvudsak lägre emotionala – är emotional osårbarhet, oberördhet av allt, emotional stabilitet, gudomlig likgiltighet för vad som händer den egna inkarnationen, glömska av egna jaget (förstajaget) den mest eftersträvansvärda egenskapen: förutsättning för enhetsviljan. Den som vill bli mentaljag, måste lära sig fullständigt oberoende av allt vad känslor heter. Därmed menas ingalunda kärlekslöshet utan makt över känslolivet. Detta kan och måste behärras genom mentalviljan.

⁵Glad och lycklig skall människan vara. Annars är det något fel på henne, ett fel som måste avlägsnas. Vi har ingen anledning att vara annat, när vi vet vår bestämmelse, att glädjen och lyckan för oss snabbast framåt, är av oerhörd betydelse för vår omgivning och ger bästa tänkbara skörd. Det hela är en känslsak, och för dem som förvärvat vilja en viljesak. Det emotionala skall icke behärra oss. Vi kan vara glada och lyckliga, om vi vill vara det. Annars är vi slavar under vårt emotionalväsen. Vårt mentalväsen är lyckligt (mentalvärlden är vårt himmelrike), så att den som ej är lycklig därmed bevisar sitt beroende av det emotionala.

⁶Planethierarkin anser att (ifall utvecklingen fortskrider som den hoppas) emotionalhöljets betydelse allt mer skall avtaga. Mänsklighetens uppmärksamhet kommer i stället att riktas mot dels det fysiska, dels det mentala. Det fysiska livet erbjuder så många olösta problem, och dessa kommer att tilldraga sig allt större uppmärksamhet, sedan mänskligheten föresatt sig att göra ett ”paradis” för sina framtida inkarnationer. Det mentals medverkan därvid kommer att öka allt mer i betydelse. Vetskapen om livets mening kommer också att medföra en allmän strävan hos människorna att bli mentaljag. Med insikten om att medvetenhetsutvecklingen är en omständlig och tidskrävande process och att man inte kan hoppa över mentala medvetenheten för att plötsligt hamna i kausala och essentiala kommer teosofiska och övriga ockulta sekter att nyktra till och rikta in sig på närmare och mer realistiska mål. Folk kommer inte längre att önska leva i en fantasins skenvärld. Och därmed kommer också emotionalvärlden att ”avfolkas” och befrias från de fantasikonstruktioner som tjuvar och bedrar. Emotionalhöljet blir tomt på sitt innehåll, och människorna kommer att ambulera mellan fysiska och mentala världarna utan mellanspel i emotionalvärlden.

10.15 Kausalmedvetenhetens erövring

¹Att förnuft, visdom (= enhet) och vilja är möjliga att uppfatta i de lägsta världarna, beror på närvaron av mentalatomer (47:1), essentialatomer (46:1) och superessentialatomer (45:1) även i lägsta materia (fysiska atomer, 49:1).

²Endast energierna från andratriaden (genom kausalhöljet) möjliggör evolutionen och alldeles särskilt högre medvetenhetsutveckling. Det är kausalenergierna, som möjliggör människans förvärv av kausalmedvetenhet. Mer än så. De möjliggör för oss att hjälpa varandra i allt som hör samman med medvetenheten. Förstajagets energier duger icke därtill.

³Andratriadens tre huvudslag av medvetenhet möjliggör hos förstajaget kontroll av fysiska hölkena genom det mentala, av det emotionala genom enhetsmedvetenheten och av det mentala genom superessentials medvetenheten.

⁴Avsikten är att varje liv skall medföra en fortlöpande rad av uppvaknanden. "Framåtskridande", "rörelse", "uppvaknande", "vidgande", "upplysning", "evolution", "växande" – dessa ord är endast ett fåtal av alla dem som avser skapelseprocessens både inre och yttre verkningar.

⁵Augoeides ser till att människan får göra de livserfarenheter som är nödvändiga för allt mer ökad livsförståelse. Och när tiden är inne för "slutspurten", träder läraren i femte naturriket till och övertar ledningen. Den svåraste fasen i denna utveckling är monadens självförvärv av livsförståelse. I esoteriken används uttrycken "målmedvetet arbete", "kamp", "kriser", "konflikt mellan lägre och högre" (på grund av vibrationerna i de olika molekylarslagen), "ensamhetskänsla", "övergivenhet", varmed klargöres, att det icke är något lekverk att ila den normala utvecklingen under miljontals år i förväg.

⁶Rätt använd möjliggör kausalmedvetenheten för människan att klart uppfatta verkligheten, att se verkligheten såsom den är, oförvanskad av emotionalvärldens illusioner och mentalvärldens fiktioner. Det verkliga ändamålet med att läraren vägleder lärjungen i att utveckla kausalintuitionen är emellertid icke att ge denne en högre medvetenhet, med vilken han kan njuta av att få suveräna perspektiv på tingen, förstå sig själv och andra så mycket bättre, få lösning på kunskaps- och tankeproblemen. Det verkliga ändamålet är något helt annat, nämligen att utrusta lärjungen med ett redskap, varmed han kan uppfatta planethierarkins plan för mänsklighetens evolution, så att han kan bli en effektivare medarbetare i denna. Kausalintuitionens förnämsta uppgift är alltså att fungera som planmedvetenhet, ett faktum som behöver framhållas. Att kausalmedvetenheten dessutom kan användas för sådant, som har med lärjungens egen medvetenhetsutveckling att göra, är från lärarens synpunkt oavsiktliga och underordnade mål.

⁷När kausalmedvetenheten fungerar hos en människa, kan hon handla omedelbart och korrekt, ty hon är då i kontakt med planen. Ju fler människor, som förvärvar kausalmedvetenhet, desto fler kommer alltså i kon-

takt med planen. De kausalt medvetna uppfattar planen på ett och samma sätt, vilket utesluter inbördes oenighet i det väsentliga. Människornas oenighet om allt beror på dels deras illusioner och fiktioner, dels deras brist på perspektivtänkande, vilken gör att de hakar upp sig på oväsentligheter. De vetande käbblar inte inbördes.

⁸När tillräckligt många tillräckligt kausalt medvetna finns inkarnerade, förverkligas också planen.

Tredje serien:
VILJA, VISDOM, VERKSAMHET
innehållande uppsatserna
VILJA
ENHET
VISDOM
INTELLIGENS
VERKSAMHET

11 VILJA

TEORI ELLER STÖRRE SKALA

11.1 Viljan

¹Vilja är den energiyttring som ligger till grund för allt handlande. Utan vilja vore vi passiva, inaktiva.

²Viljan är aktiva medvetenhetens förmåga att låta dynamis verka genom sig, verka i olika materie- och medvetenhetsslag. Det finns lika många olika slag av vilja som det finns slag av aktiv medvetenhet.

³Vi kan inte ”begripa” eller ”förstå” viljans natur, endast konstatera dess verkan i olika relationer, olika slags materia och medvetenhet.

⁴Vilja är således förening av medvetenhet och energi. Och det är därför ett högre slag av medvetenhet har en större energieffekt. Att denna medvetenhet icke behöver vara ”förnuftig”, visar sig i såväl fysiska som emotionala ”impulser”.

⁵Hos 45-jag har denna förmåga blivit så effektiv att alla lägre världars materielag förefaller automatiserade. För 45-jaget bjuder materieaspekten så föga motstånd att ”allting är energi”.

⁶Ju större uratomtätheten (ju mer sammansatta atomslagen), ju ”grövre” materien (atomslag, molekylarslag), desto mindre dynamiseffekten, och detta i alla världar i hela kosmos. Först i 45-materien synes dynamis kunna verka på sådant sätt att individen kan börja få förståelse för vad som menas med kosmisk allmakt.

⁷Det superessentiala (45) är andrajagets viljeaspekt, och dess energier når förstajagets höljen (och organismen) via hjässcentrum. Det är den fulländade enhetsviljans energi, denna enhetsvilja, som är första uppenbarelsen av den verkliga energiaspekten.

⁸Viljan är för människan ett olösligt problem (”mysterium”). Först superessentialmedvetenheten har möjlighet att fatta något av dess väsen. Man kan säga att viljan bland annat är en syntes av kunskap, enhet, makt och lag. Den är dynamis. Den yttrar sig såsom ”vara”.

⁹Ögonblick av själverinring – det vill säga ögonblick av med kunskap, förståelse och ansträngning framkallad självmedvetenhet – är inte bara ögonblick av medvetenhet utan också ögonblick av vilja. Nästan allt som sker med oss sker mekaniskt, automatiskt, maskinmässigt, icke medvetet. Vi tror att vi kan ”göra”, när det automatiskt bara sker med oss. Men i tillstånd av självmedvetenhet kan vi verkligt göra.

11.2 Sjätte naturriket är rörelseaspektens rike

¹Förstatriaden representerar materieaspekten, andratriaden medvetenhetsaspekten och tredjeatriaden rörelseaspekten. Rörelseaspekten är alltså tredjeajets och sjätte naturrikets speciella aspekt, själva livsaspekten, viljeaspekten, energiaspekten, som möjliggör allt större insats i de olika manifestationsprocesserna.

²Men denna rörelse är mycket mer än människan kan förstå med sitt begrepp av rörelse. Den är en syntes av alla tre aspekterna, samtidigt som den i första hand är vilja i den ursprungliga betydelsen av ordet "vilja" och som sådan högsta slag av dynamik inom solsystemet.

³Materieaspekten visar oss hur det är, men rörelseaspekten hur det skall bli. Detta fordrar ett förutseende, som livsokunnigheten misstolkat såsom alltings förutbestämthet.

⁴Rörelseaspekten yttrar sig olika i de olika världarna (atomslagen), i de olika höljena, i de olika medvetenhetscentra och framför allt i de tre triaderna. Ju högre materielag, desto starkare energi. Därav följer att tredjeajagen i energihänseende verkar på andraajagen som om de vore själva makten och att man därför ensidigt betonat viljeaspekten, ehuru även medvetenhetsaspekten måste uppvisa motsvarande kapacitetsökning.

⁵Det är först i tredjeatriaden, som individen kan börja få verklig förståelse för dynamiseffekten i materia och medvetenhet och dess betydelse i allt högre synteser av de tre verklighetsaspekterna.

⁶Materien tjänstgör där såsom idel energi. Med den kunskap solsystemmedvetenheten möjliggör verkar hithörande molekylarslag den fullständiga ändamålsenligheten i de speciella slag av manifestationsprocesser de sju departementen uppvisar.

⁷Hur viljan yttrar sig i de olika departementens verksamhetssätt, i vilka avseenden den påverkar materie- och medvetenhetsaspekten i de olika världarna och rikena, är problem som hör hemma i tredjeajets världar.

⁸Den vite magikern (med kunskap om naturlagar och livslagar) använder sin kunskap för att tjäna livet (medvetenhetsutvecklingen, enheten, mänskligheten). Hans område är rörelseaspekten i materieaspekten. Han söker de energier, som verkar materieformande i de mänskliga världarna, och lagarna för detta. Han förvärvar allt högre slag av objektiv medvetenhet, så att han kan iakttaga såväl rotations- som involutionsmolekyler i de olika aggregationsformerna och i detalj följa materie- och energiprocesserna i dessas materieformning.

11.3 Emotionalvilja och mentalvilja

¹Emotionalviljan är starkaste viljan, även hos dem som i flera inkarnationer försummat sin emotionala utveckling. Sådana tycker sig därför opåverkade av det emotionala och tror sig ha övervunnit de stadierna, tror sig vara mentaljag. Men ställd inför katastrofer och utsatt för påfrestningar och prövningar, väcks människan ur sin emotionala apati. Först genom förvärv av perspektiv- (47:5) och systemtänkande (47:4) har hon möjlighet att bli ett mentaljag

²När en människa förvärvat mentalvilja och med denna kan behärska emotionalviljan, är hon ett mentaljag. Längre behöver även mentaljaget emotionalviljan för handling, såsom drivkraft. Mentalviljan är en mycket sen företeelse hos mentaljaget och visar sig på mänsklighetens nuvarande allmänna utvecklingsstadium först när individen närmar sig kausalstadiet, alltså på högsta mentala nivån (47:4).

³På mänsklighetens nuvarande utvecklingsstadium – det emotionala och i huvudsak lägre emotionala – är emotional osårbarhet, oberördhet av allt, emotional stabilitet, gudomlig likgiltighet för vad som händer egna inkarnationen, glömska av egna jaget (förstajaget) mest eftersträvansvärda egenskapen: förutsättning för enhetsviljan. Den som vill bli mentaljag måste lära sig fullständigt oberoende av allt vad känslor heter. Därmed menas ingalunda kärlekslöshet utan makt över känslolivet. Detta kan och måste behärskas genom mentalviljan. Så kan känslan bli ett redskap i stället för ett hinder, de positiva, attraherande, enhetsbefrämjande känslorna bli bundsförvanter till viljan i stället för såsom de negativa fiender till den.

⁴Samtliga inkarnationshöljen utom kausala triadhöljet är robotar, påverkade av energier både inifrån, från högre höljen, och hos de flesta framför allt utifrån. Mentalhöljet påverkas av mentala vibrationer, emotionalhöljet av emotionalvärldens (vilket betyder andra människors) vibrationer, eterhöljet och organismen av så kallade kosmiska energier (alla slags atomenergier). Först när individen blivit andrajag (essentialjag), kan han göra sig oberoende av andra slags energier än han själv bestämmer. De flesta människor är slavar under sina robotar, vilket betyder att ”människan saknar fri vilja”, ett esoteriskt uttryck, som okunnigheten måste missförstå. Jaget är icke fritt, så länge det behärskas av höljen. Det är esoterikern förbehållet att inse förstajagets oerhörda begränsning och var gränsen går för möjlig förståelse (genom kontakt med kausala och essentiala världarna via centra i kausalhöljet).

11.4 Viljan till enhet

¹Viljan till enhet är samtidigt viljan till lag, enhetens lag, den ”gudomliga kärleken”, som förstajaget måste förvärva för att bli ett andrajag.

²Den inre trygghet, som kommer från viljan till enhet, strävar att göra det rätta så långt man ser det, hjälper alltid människan genom svårigheter i livet. Hon är på rätt väg och ledes av sin Augoeides, även om hon icke är medveten om det, när hon förlitar sig på hans hjälp, sedan hon själv gjort sitt yttersta. Hon kan då vara viss om, att det är bäst som sker, även om hon ej förstår det.

³Halten av ädla egenskaper beror på effektiviteten av viljan till enhet, förmågan att stå det onda emot, även om det ”ställer till trassel”, att icke kompromissa med vad man själv vet vara rätt. Man hjälper inga genom att vika för ohemula anspråk, genom att lägga hyende under lasten. Utomstående uppfattar ofta helgonet såsom ”hård individ”, därför att det är fritt från allt slags sentimentalitet, något de flesta inte vet vad det är. Det gäller att ”vidga begreppet” egenskaper. Tacksamhet är till exempel tacksamhet för allt, allt vad livet ger, för andras tillgivenhet och förståelse etc.

⁴Tjänandet är intet ”offer” utan baserat på insikten, att alla är ett, viljan till enhet med alla man kan tjäna, en oemotståndlig drift att leva för alla, något oundvikligt och spontant utan tanke på egna jaget och dess utveckling. Det finns för andrajaget ingenting som kan kallas ”offer”, även om det kan te sig så för andra och därav beteckningen. Glömska av egna jaget innebär befrielse från beroendet av förstatriaden, senare andratriaden, därefter tredjetriaden och så vidare genom hela kosmos. Monaden måste tillgodogöra sig de olika slagen av medvetenhet och den möjlighet till förståelse av verkligheten de ger, med hithörande förmågor att rätt använda energierna, men detta sker med tanke på att kunna bättre tjäna livet, icke med tanke på det egna jaget. Detta är själva grundinställningen för alla i högre riken och förutsättningen för monaden i förstatriaden att nå andratriaden. Till detta hör naturligtvis insikten om var man bäst kan tjäna med sina små och allt större förmågor, göra sin lilla och allt större insats för mänskligheten, evolutionen och enheten. Genom att troget tjäna i det lilla, där man befinner sig, förvärvar man de förmågor som möjliggör allt större insats. Detta hör till ödeslagen och det oundvikliga i själva evolutionsprocessen. Utvecklingstempot bestäms av viljan till enhet och dess målmedvetenhet och i övrigt av egenartens möjligheter till förvärv av förmågor. Alla i högre riken gör så gott de förmår utan tanke på förtjänst eller erkännande. De förmågor de förvärvar genom tjänande visar var de har att göra sin insats i manifestationsprocesserna.

11.5 Den så kallade fria viljan

¹Vi äger inte tillräcklig kunskap om livslagarna för att kunna exakt definiera dem eller individens förhållande till dem: den så kallade fria viljan. Följande fakta kan måhända ge den förståelse som är nödvändig för våra behov.

²Den ursprungliga filosofiska definitionen av vilja var medvetenhetens relation till ett ändamål. Viljan är alltid bestämd av motiv (starkaste motivet), och däri ligger dess ofrihet. Fri vilja innebär möjlighet till fritt val av motiv. Hos primitiva, som behärskas av sina impulser, höljenas egna tendenser, saknas denna möjlighet. Ju större makt människan har över sina höljens impulser, desto större möjligheter har hon till fritt val av motiv. Hon är relativt fri, när hennes förnuft alltid kan bestämma vilket motiv hon vill följa, oberoende av höljenas egna tendenser. I praktiken är hon icke ens relativt fri, emedan hon är instinktivt, automatiskt beroende av de i undermedvetenheten liggande motiven ("komplexen").

³Viljeyttring är energiyttring. Ifall denna framkallar friktion, uppstår motstånd och reaktion, och detta i alla världar. Det är därför endast den är fri, vilkens motiv är i överensstämmelse med livslagarna, vilkas grundlag är balanslagen och vilkas energier ser till att den rubbade balansen återställs. Om balansen inte återställdes, skulle kosmos urarta i kaos, och denna lag gäller i alla världar.

⁴"Mina höljen vill detta; jag vill det icke" är en god regel. Särskilt emotionalhöljets innehåll är svårt att bli fri ifrån. Esoterikern får lära sig att själv bestämma vad som får finnas i hans höljesmedvetenhet. Men därför fordras att han eliminerat de lägsta molekylarslagen i höljena. Detta gör han enklast genom att han aldrig uppmärksammar medvetenhetsinnehållet i dessa lägsta molekylarslag. De förlorar då efterhand sin vitalitet och magnetiska attraktionsförmåga, avföres ur höljena och ersätts av högre slag.

⁵Planethierarkin inser till fullo vår mänsklighets nödläge, fysiska livets helvete såsom det nu en gång utvecklats på denna planet genom monader- nas livsfientliga grundinställning och vilja till makt, utvecklingens hårda villkor. Både planetregeringen och planethierarkin gör allt de kan. Men människan har sin så kallade fria vilja, okränkbar enligt frihetslagen. Mänskligheten måste själv genom eget arbete befria sig från sin livs- okunnighet, sina illusioner och fiktioner. Vill människorna leva kvar i dessa, förmår inga högre riken hjälpa dem. Genom att ha skänkt män- niskorna kunskapen om verkligheten och livet har hierarkin visat alla vägen att gå. Den som ej vill gå den, får gå sin egen villoväg.

11.6 Att söka förstå viljan

¹Medvetenhetsaspekten kan delvis förstås genom det som den genomsnittlige sökaren på mystikerstadiet kallar "meditation", det vill säga emotionaliserat tänkande, fantasi, visualisering. Detta sammanhänger med att medvetenhetsaspekten förnämligast kommer till uttryck hos andrajaget, att essentialmedvetenheten är det för andrajaget mest betecknande slaget av medvetenhet och att det finns en nära förbindelse mellan det emotionala och essentiala. Viljeaspekten däremot kan inte förstås med en dylik övergångsform mellan emotionalt och mentalt, kulturstadiet mentalitet. Liksom viljeaspekten främst kommer till uttryck hos tredjejaget, alltså ett steg högre än andrajaget, fordrar förståelsen av viljan ett högre slags tänkande, nämligen övergångsformen mellan det mentala och kausala. Ett dylikt tänkande framkommer i stunder av självmedvetenhet, själverinring. Självmedvetenheten har såväl en medvetenhets- som en viljeaspekt. I begynnelsen har lärjungarna en tendens att betona medvetenhetsaspekten på viljeaspektens bekostnad, och det gäller även förståelsen av självmedvetenhet och själverinring. Men om det är i stunder av medvetenhet de djupast förstår medvetenheten, så är det i stunder av vilja de djupast förstår viljan. Och stunder av med vilja framkallad självmedvetenhet är sådana stunder av vilja.

²Låt oss i följande utredning bruka termerna "materieaspekten", "medvetenhetsaspekten" och "viljeaspekten" icke i bokstavlig mening, utan såsom beteckningar på individer eller kollektiv, som står på olika utvecklingsstadier och därför är särskild präglade av någon av de tre aspekterna. Då kan man fastställa några föga beaktade sanningar: 1) Lika litet som materieaspekten kan förstå medvetenhetsaspekten, lika litet kan medvetenhetsaspekten förstå viljeaspekten. 2) Materieaspekten kan inte förstå ens sig själv. 3) Medvetenhetsaspekten kan förstå materieaspekten och sig själv. 4) Viljeaspekten kan förstå icke endast sig själv utan både materieaspekten och viljeaspekten. 5) Viljeaspekten förstår medvetenhetsaspekten bättre än denna förstår sig själv. 6) Det är därför viljeaspekten är den syntetiserande aspekten. Endast den har den totala överblicken. 7) Alla dessa sanningar framgår tydligast vid jämförelse av de tre jagens inbördes förhållanden. Förstajaget representerar nämligen materieaspekten, andrajaget medvetenhetsaspekten och tredjejaget viljeaspekten. Förstajaget förstår varken andrajaget eller tredjejaget eller ens sig självt. Andrajaget förstår sig själv och förstajaget. Tredjejaget förstår sig självt och de två lägre jagen. Det lägre kan inte förstå det högre, det högre förstår det lägre. Förstajaget kan bara sträva efter den förståelse som först andrajaget äger.

Förståelsen ligger först i andrajaget. Men vad menas med att viljeaspekten förstår medvetenhetsaspekten bättre än denna förstår sig själv? Helt enkelt detta: medvetenhetsaspekten har en alltför stor tendens att se medvetenhet, insikt, förståelse som självändamål, medan viljeaspekten ser dem som blotta redskap för förverkligandet.

³Ett exempel på vad slags meditation lärjungar till planethierarkin uppmanas till framgår av följande uppgift en lärare gav en lärjunge, som hade tre av sina höljen tillhörande första departementet. Den avsåg rörelseaspekten (viljan) och denna aspekts förnämsta representant, planetregeringen. Han ombads reflektera över ”viljans problem i alla dess relationer” såsom ändamål sådant detta visar sig i planeten, sådant det verkar i människans liv, relationen mellan hans egen vilja och Augoeides’ plan med hans liv och denna plans förhållande till ”gudomliga viljan”, hans kausala vilja till hans gruppvilja, denna gruppviljas förhållande till hierarkins vilja och dennas till regeringsviljan.

11.7 Där vägarna går i sär

¹Planethierarkin betraktar inte första och andra initiationen såsom större initiationer. Först tredje initiationen betraktar den såsom en sådan, eftersom förstatriaden och inkarnationshöljerna då som först fylls med energi från andratriadens 45-molekyl – ”själens vilje- och ändamålsaspekt” – via kausalhöljets viljecentrum (47:1). För detta slags energi är svartmagikern icke mottaglig. Han kan snappa upp något av den kunskap som finns i kausalhöljets kunskapscentrum (47:3). Han kan också tillgodogöra sig något av den attraktionsenergi som finns lagrad i enhetscentret (47:2). Men han kan inte taga emot och använda den mentala atomenergin, som förmedlar kunskap om planetregeringens plan och som styr kunskapens förvandling till visdom (från 47:4 till 47:3 till att börja med). Det är denna kausalcentrets viljeenergi, som med sin medvetenhetsaspekt klargör handlandets ändamålsenlighet och som med sin rörelseaspekt ger gruppmedvetenheten handlingskraft och själva gruppen sammanhållning. Det är alltså på denna punkt som de två vägarna – mörkrets väg och ljusets väg – går isär. Ända fram till tredje initiationen kan illusioner och fiktioner bestämma synsättet hos dem som söker förstå lärjungaskapets villkor, så att de kan taga det osanna för sant och det överkliga för verkligt. Den svarta magins kandidater lever rent och disciplinerat för sitt eget bästa och för att kunna förmedla högre slags materieenergi. De arbetar med magnetisk attraktion och i grupp, men de gör allt detta i sina egna själviska syften och inte i linje med planethierarkins plan. Men till tredje initiationen kommer de inte, utan dessförinnan går vägarna isär. Till tredje initiationen kommer

endast planethierarkins sanna lärjungar, och endast de kan till fullo taga emot energin från andratriaden och komma i en första kontakt med tredjetriaden, den egentliga viljemanifestationen vad vårt solsystem anbelangar. Pytagoreernas symboliska beteckning för detta val vid skiljevägen var bokstaven Y.

PRAKTIK ELLER MINDRE SKALA

11.8 Självtivering är förvärv av vilja

¹Evolutionen är medvetenhetens självaktivering. Vad betyder det? Det betyder medvetenhetens förvärv av vilja i allt högre världar. Självaktiverad medvetenhet är av monadens egen vilja aktiverad medvetenhet. På mänsklighetens nuvarande allmänna utvecklingsstadium, emotionalstadiet, förekommer denna självaktiverade medvetenhet i det fysiska och det emotionala. I det mentala är den sällsynt, och när den förekommer, är den svag och kortvarig. Detta visar sig i uppmärksamheten: riktad uppmärksamhet är det bästa och sällsyntaste slaget, som de flesta har svårt att hålla längre stunder, utan att "tankarna börjar vandra". Att detta är svårt beror på att mentalviljan ännu är svagt utvecklad hos de flesta. Först mentaljaget kan för obegränsad tid, med vilja, rikta uppmärksamheten. Ännu svårare är att hålla fast självmedvetenheten. Först kausaljaget kan för obegränsad tid, med vilja hålla fast självmedvetenheten.

²Några mycket viktiga praktiska insikter kan utvinnas ur det just sagda. Nämligen: Emotionaljaget kan utveckla sig till mentaljag genom att allt mera, allt oftare, allt längre rikta uppmärksamheten med tankens vilja. Ty i de stunder, då monaden på detta sätt riktar uppmärksamheten, är den inte längre emotionaljag utan mentaljag. Ju oftare och längre monaden gör detta, desto mindre emotionaljag och desto mer mentaljag blir den. Och om monaden i dessa tillfällen av riktad uppmärksamhet dessutom förmår framkalla stunder av självmedvetenhet, så är monaden så att säga temporärt ett kausaljag. Så sker aktiveringen av högre medvetenhet ur lägre. Det är inte fråga om antingen-eller-förhållande, att man skulle vara enbart emotionaljag och förbli det ända tills man plötsligt en dag är mentaljag och då hundra procentigt ett sådant. En dylik föreställning är ett exempel på formativt tänkande. Tvärtom gäller det att förstå att det i lägre medvetenhetslag finns förstadier och förelöpare till de högre.

11.9 Att inte kunna göra och att kunna göra

¹I skolarbetet är idén att vi inte kan göra mycket viktig, och vi måste ständigt återkomma till den. Enklast sammanfattas den: "Allting händer. Människor kan ingenting göra." Från det vi föds till dess vi dör händer det saker, händer, händer, händer, och vi tror att vi gör dem. Detta är vårt normala tillstånd i livet, och även små möjligheter att göra något kommer endast genom arbetet med medvetandet, och först bara i ens inre, icke i det yttre. Också inom en själv börjar man mycket ofta att göra genom att icke-göra. Förrän vi kan göra något som vi inte kunnat göra, måste vi icke-göra mycket som vi förut endast trott oss göra, det vill säga låtit ske mekaniskt. Till exempel kan vi inte vakna genom att endast vilja vakna, men vi kan hindra oss själva att sova för mycket och för länge.

²Det gäller att förstå – inte genom teorier utan genom själviakttagelse – att det är ett av de främsta dragen hos vårt vara att vi inte förmår göra det vi beslutar. Vi beslutar till exempel att iakttaga oss själva, att minnas oss själva, att inte uttrycka negativa känslor. Om vi iakttar oss själva något-sånär grundligt och är hyfsat ärliga, måste vi då medge att vi inte kan göra det. Men så behöver det ju inte förbli. Människan kan förvandlas, också från sitt nuvarande tillstånd. Men "kan förvandlas" betyder inte att hon automatiskt förvandlas. Förvandlingen kräver kunskap, förståelse och ändamålsenlig ansträngning inifrån varat.

³Vi är så vana vid att tro att saker kan vara annorlunda att vi inte försöker ändra sådant vi kunde ändra. Vi kan förändras idag, men gårdagen är det förbi med. Om vi förändras idag, kan det bli annorlunda i morgon. Det ser ut som en motsägelse, men det är just vår tro, att saker kan vara annorlunda, som hindrar oss från att göra vad vi kan för att göra dem annorlunda.

⁴Förståelsen att man i sitt vanliga, mekaniska tillstånd inte kan göra när man inte bara hur som helst. Den kommer efter en tids arbete med en själv, så att man, när man når denna insikt, har gjort även många andra insikter; först och främst att det finns möjligheter att förändras, om man sätter in rätt redskap på rätt ställe i rätt tid. Man måste ha dessa redskap, och återigen är det endast arbetet som ger dem. Det är mycket viktigt att komma till denna insikt. Utan denna gör man inte det rätta utan kommer man med ursäkter.

⁵Försök minnas tillfällena, när du försökte göra något annorlunda och se hur du alltid kom tillbaka till detsamma, även om du avvek något litet – starka krafter drev dig tillbaka i gamla banor. Det är så man kan förstå det.

⁶Vår förmåga till val börjar först när vi börjar inse vår situation, vår maskinmässighet, och när vi börjar kämpa för något bättre. Det finns

möjligheter till detta. Men det är formativt tänkande att fatta detta såsom antingen förutbestämmdhet eller frihet. Vissa saker är bestämda, andra mindre bestämda; somliga ting står i vår makt, om vi vet hur vi skall ändra dem eller vända dem. Men vi måste veta. Allt sådant är relativt.

⁷I försöket att bli medveten är människans hela arbete hennes eget.

⁸Varken medvetenhet eller vilja kan utvecklas mekaniskt. Varje liten sak måste utvecklas genom övervinnelse, annars vore det inte medvetenhet eller vilja. Det måste vara svårt.

⁹Men i det fallet måste vi beakta vad och hur, och hur är viktigare än vad. De flesta tänker på *vad* de skall göra och *varför* de gjorde något, men de tänker inte på *hur*. Vad de beslutar att göra är ofta för stora ting och ibland omöjliga ting, såsom att stoppa krig och dylikt. Deras tänkande om möjligheten till självutveckling är också vanligen för teoretiskt, rör sig inte om verkliga förhållanden, verkliga krafter, verkliga hinder. De skulle behöva börja i en mycket mindre skala. I stället för att fråga "Varför gjorde jag det?" fråga "Hur hade jag kunnat göra det annorlunda?"

¹⁰I förståelsen av detta är det nödvändigt att avstå från att tänka formativt, ty varje idé som drivs för långt blir sin egen motsats. Det är så det formativa tänkandet fungerar. Om man övertalar sig själv alltför allvarligt att man inte kan göra något, så skall man också finna att man faktiskt inte kan göra något. Det är en fråga om relativitet. Men tänk också på att idén "vi kan inte göra" avser människor som inte har förbindelse med någon undervisning. När man börjar studera vissa läror eller system, som bibringar skolmetoder, måste man försöka göra vissa saker. I arbetet måste vi göra, ty om vi inte försöker göra, kommer vi aldrig att utvecklas. Vi måste från allra första början göra – inte mycket, men mycket bestämda saker. Om du kan vara icke-identifierad, så är redan det begynnelsen av att göra. Om du kan avstå från att tala, när du mekaniskt har lust att tala, så är redan det att göra. Att göra begynner med att man går emot strömmen – först i en själv, i egna ting.

¹¹Några inser genom själviakttagelse hur svårt det är att verkligt göra något själv och säger sig då behöva en lärare för detta. Men läraren kan inte göra något åt dem. Läraren kan endast ge dem vissa uppgifter, men det är de själva som måste göra dessa. Läraren kan inte hjälpa dem som inte själva börjat göra. Allt har en förberedelse, ett förstadium, också lärjungaskapet. Och i detta förstadium ges aspiranterna rådet att i stället för att försöka göra försöka att icke göra. Man lär sig att göra genom att först lära sig att icke göra. I stället för att göra saker de anser önskvärda bör de försöka från andra hållet – att icke göra saker som inte är önskvärda.

¹²Vi kan inte vänta tills vi förändras. Det finns en mycket viktig princip i

skolarbetet – vi skall aldrig arbeta efter måttet av våra krafter utan alltid utöver måttet av våra krafter. Det är en oföränderlig princip. I arbetet måste vi alltid göra mer än vi kan; endast då kan vi förändras. Om vi gör endast vad som ter sig möjligt i vårt vanliga tillstånd, kommer vi att bli kvar där. Man måste göra det skenbart omöjliga. Man får inte fatta ordet ”omöjlig” i en alltför stor skala, utan också litet betyder mycket. Detta skiljer sig från det vanliga livet – där gör man endast det som är möjligt. Oföränderligheten i vissa vanor är ett exempel.

¹³Det är nödvändigt att lägga mer energi på saker – på självstudiet, själv-iakttagelsen, själverinringen och allt dylikt. Och för att kunna lägga mer energi på arbetet är det nödvändigt att finna var den förbrukas. Du vaknar varje morgon med en viss mängd energi. Den kan förbrukas på många olika sätt. En viss mängd är nödvändig för själverinring, för det teoretiska studiet av kunskapen och så vidare. Men om du förbrukar energin på annat, blir det inget kvar för detta arbete.

¹⁴Försök varje morgon beräkna hur mycken energi du tänker lägga på arbetet i jämförelse med annat! Du kommer då att se att också i elementära ting, helt enkelt i förhållande till tiden, ger du arbetet mycket litet, om du ger det något alls, och att du skänker större delen av din tid åt alldeles meningslösa ting.

¹⁵Det är alltså nödvändigt att öka trycket i det egna arbetet. Också i studiegrupper kan man märka att det är ett fåtal som yttrar sig – de övriga vill endast lyssna, ty det är stillsammare, bekvämare, behagligare. Sedan arbetar de inte vidare med de tankar de får genom undervisningen. Det är tankelättja, allmän lättja, motvilja mot ansträngning. Denna lättja och motvilja måste övervinnas. Man kan inte få ut något av skolarbetet genom att lata sig eller genom att göra endast något visst och låta allt annat vara.

11.10 Att utveckla viljan

¹Att arbeta med intellektet betyder att tänka på ett nytt sätt, skapa nya synsätt, förinta illusioner. Att arbeta med känslorna betyder i början att icke-göra i avseende på känslorna: att inte uttrycka negativa känslor, att inte vara identifierad, att inte kräva hänsyn. Senare betyder det också att göra, att arbeta direkt med själva känslorna. Men vad betyder arbete med viljan? Det betyder arbete med ens handlingar. Först måste vi fråga oss: Vad är vilja hos en utvecklade människa? Svaret blir att den är resultatanten av mekaniska begär.

²Sedan måste vi fråga oss vad viljan hos en fullt utvecklade människa kunde bygga på. Svaret blir att den måste bygga på full medvetenhet, och denna innebär kunskap och förståelse, som hänger samman med självmed-

vetenhet och ett bestående jag (medvetandets kontinuitet). Fyra är alltså nödvändiga: kunskap, förståelse, självmedvetenhet och ett bestående jag. Endast de som har dessa fyra, kan äga verklig vilja; det vill säga en vilja som är oberoende av begär eller något annat. De som ännu inte har dessa fyra, kan givetvis utveckla dem, öka deras närvaro och kraft, få dem att komma oftare och vara längre. Något allt-eller-intet-förhållande avses alltså inte.

³Vi måste förstå vilja såsom något relativt: det finns olika viljor på olika nivåer. En mekanisk människa, som aldrig tänker på utveckling, har endast en myckenhet små viljor, som är helt mekaniska. Hon hyser ett visst begär: en sida av henne vill göra något, och en annan sida fruktar att hon straffas, om hon gör det. Det uppstår en kamp mellan de olika böjelserna, och resultatet av denna kamp – eller resultatet för att tala mekanikens språk – kallar vi i hennes fall ”vilja”. En mer medveten människa har ett annat slags vilja.

⁴För att utveckla vilja måste man alltså gå emot begären. Först måste människan bli en. I sitt outvecklade, ”normala” tillstånd är hon inte en utan många, hundratals små ”jag” och hundratals små ”viljor”. Om du vill utveckla en oberoende vilja, måste du bli en och medveten. Vilja är beroende av enhet och medvetenhet.

⁵Någon frågar: Om vi är beslutna att göra något vi inte tycker om och lyckas göra det, är det då inte vilja? Svaret blir: Nej, ty det kan vara beroende av någon illusorisk känsla, såsom rädsla, hopp, begär efter belöning, erkännande och så vidare. Kanske vi fruktar för det som händer, om vi inte gör det, eller kanske vi väntar något slags belöning antingen i detta liv eller i nästa – eller andras beröm –, många möjligheter finns. Allmänt sett är vi antingen rädda för något eller väntar oss något slags fördel av det. I regel används termen ”vilja” i en relativ bemärkelse, men när vi här talar om vilja, måste vi tala om en bestämd nivå av medvetenhet. Innan det kan bli tal om möjligheten av vilja, måste vi åtminstone ha en central punkt, som kan styra det övriga. Vilja betyder frigörelse från det mekaniska tillståndet, det av höljena bestämda tillståndet.

⁶Viljan kan inte växa utan ansträngning. Man måste spara energi för att samla tillräckligt för kamp med vissa svagheter. Om man inser att något är en svaghet och att man måste kämpa med den men finner att man inte har tillräcklig energi, så kan man försöka göra något mindre, som inte är lika svårt, och på detta sätt spara energi. Allmänt sett missar vi tillfällen att göra små ansträngningar. Vi beaktar dem inte, anser dem inte viktiga nog. Likväl kan vi öka vår förmåga att anstränga oss endast genom att göra dessa små ansträngningar, som vi inte beaktar.

⁷Önskan är inte vilja, inte ens önskan att utvecklas kan kallas vilja. Viljan hör till helheten av människans vara och är en annan sida av självmedvetandet. Också i sitt nuvarande tillstånd kan människan veta skillnaden mellan önskan och vilja. Det kan hon genom att iakttaga sig själv och därigenom inse att det är önskan, när det bara sker med henne, utan avsikt, medvetande eller plan, och att det är vilja, när hon kan göra det som ”den” inte önskar. En del av dig önskar vakna. Men den större delen av dig önskar sova. Din uppgift måste då bli att avgöra vilkens sida du står på och sedan hjälpa den sidan

⁸Ibland uppstår en stark önskan, som går emot arbetet, och om vi hejdar den, betyder det att vi sätter in vilja. Det är inte i varje stund vi kan sätta in vilja, utan endast i särskilda stunder. Och vad betyder ”emot arbetet”? Det betyder emot arbetets regler och principer eller emot något som man blivit tillsagd att göra eller åtagit sig. Det finns vissa regler och principer, och det kan finnas personliga villkor för olika människor.

⁹Ena stunden inser man att man är en maskin, men i nästa stund vill man handla enligt sin egen åsikt. I den stunden måste man kunna hejda sig, inte göra vad man mekaniskt önskar. Detta gäller inte stunder när du inte har för avsikt att göra något, utan du måste kunna hejda dig, om din önskan går emot reglerna eller principerna eller mot vad du har blivit tillsagd. Det händer ofta att människor fortsätter att studera och missar dessa stunder. De tror att de arbetar när inget händer. Vi kan inte alltid arbeta lika jämnt; i en stund räcker det med passivt studium, i en annan stund är det nödvändigt att gå emot sig själv, att hejda sig.

¹⁰Disciplin är en god sak, om det är disciplin. Men om den endast är ett godtyckligt påhitt, så kan den inte ge något resultat. Den viktigaste sidan hos disciplin är att inte uttrycka negativa känslor och inte hänge sig åt negativa känslor. Mekaniska uppgifter kan inte ge något resultat, men om man fångar sig i ett ögonblick av negativ känsla och då hejdar denna – så är detta disciplin.

¹¹Det är därför själverinringen är nödvändig. Sjelverinring är icke endast självmedvetenhet, den innebär också en viss förmåga att handla på visst sätt, att göra vad man medvetet vill. I vårt logiska tänkande, i vår logiska kunskap, skiljer vi ju medvetenhet och vilja åt. Men i verkligheten är de inte skilda åt. Medvetenhet betyder vilja, och vilja betyder frihet.

¹²Vad vill du få ut genom att bli medveten? Du får inte tro att du genast kan besvara den frågan. Det är mycket svårt att besvara den. Men du skall gång på gång återkomma till den, ständigt arbeta med den. Med tiden, med kvalitativt arbete, blir svaret på frågan allt viktigare, allt mer värdefullt.

¹³Om du minns ditt mål, tänker på det, finner allt fler skäl varför du bör

arbeta, kommer din vilja att röra sig i en enda riktning och bli starkare. Om du glömmet ditt mål, bara sällan tänker på det, slappnar du, somnar du.

¹⁴Om du arbetar för mycket med förståelse och kunskap och försummar viljan, så kommer din vilja att bli svagare eller förbli sådan den är i stället för att växa sig starkare. Om viljan förblir outvecklad, kan utvecklingen av förståelsen inte hjälpa dig så mycket. Du kan då förstå åtskilligt och ändå inte vara i stånd att göra något med det. Från allra första begynnelsen måste du alltså anstränga dig på allvar att utveckla viljan.

¹⁵Egenvilja och nyckfullhet anges som allmänna hinder, och hos somliga är de särskilt allvarliga hinder. Det finns ingen bestämd skillnad mellan egenvilja och nyckfullhet. Båda är yttringar av samma sak – i allmänhet yttringar av trots. Det är vilja som skapas och styres av trots. Denna vilja har vi, men den kommer inte från oss, den kommer från hindret. Egenvilja föreligger när till exempel någon ser att en människa inte vet hur man gör något och erbjuder sig att förklara men människan säger, ”Nej, jag vill göra det själv”, ”jag vill bestämma själv”, ”jag vill inte lyssna på någon” och så vidare. Nyckfullhet är i mångt och mycket detsamma, endast mer allmän – den kan vara ett slags vana. Det är mekanisk vilja, i allmänhet byggd på felaktiga antaganden om en själv och ens erfarenhet. Egenvilja är självhävdelse. Om man jämför egenvilja med en normal handling, ser man att det alltid finns något trots i egenviljan – man vill göra något man inte borde göra. Ifråga om studiet av ideer vet man att man måste undvika vissa saker, men det är just dessa saker man vill göra. Om man utgår från detta, när man söker förstå vad egenvilja är, kommer man att finna sina egna exempel.

¹⁶I arbetet har man att i varje ögonblick övervinna lättjan, trögheten, önskan att sluta. Om man inte arbetar, finns intet att övervinna, men om man arbetar med något, har man att ständigt övervinna sin önskan att sluta arbeta. Om man vill förändra något, räcker det inte med att bara se på det. Man förändrar inget genom att bara se på det. Arbete betyder friktion, strid mellan ”ja” och ”nej”, mellan den del som önskar arbeta och den del som inte önskar arbeta.

¹⁷Det är nödvändigt att vara aktiv i arbetet; man kan inte få ut något av att vara passiv. Vi glömmet begynnelsen, var och varför vi började, och den mesta tiden tänker vi aldrig på målet utan endast på små detaljer. Inga detaljer är till något gagn utan mål. Självverinring är till intet gagn, om man inte erinrar sig arbetets mål och ens ursprungliga, grundläggande mål. Om man inte erinrar sig dessa mål också känslomässigt, kan det gå år medan man förblir i samma tillstånd. Det är inte nog att skola tanken. Det är nödvändigt att även skola viljan.

¹⁸Ansträngningar är våra pengar. Om vi vill ha något, måste vi betala med ansträngning. I enlighet med ansträngningens styrka och ansträngningens tid – i bemärkelsen av huruvida det är den rätta tiden för ansträngningen eller inte – erhåller vi resultat. Ansträngning kräver kunskap, kunskap om de ögonblick då ansträngning är till gagn. Det är nödvändigt att genom långvarig övning lära sig hur man framkallar och sätter in ansträngning. De ansträngningar vi kan göra är ansträngningar med själviakttagelse och själverinring.

¹⁹Det första vi måste besluta är att göra vårt eget arbete och att göra det regelbundet, att påminna oss om det, att inte låta det glida undan. Vi glömmmer alltför lätt. Vi beslutar att göra ansträngningar – ett visst slags ansträngningar och ett visst slags iakttagelser – och sedan avbryts allt detta av alldeles vardagliga ting, vanliga mekaniska skeenden, och vi glömmmer det. Återigen minns vi och återigen glömmmer vi, och så fortsätter det. Det är nödvändigt att glömma mindre och att minnas mer; nödvändigt att alltid ha med sig vissa insikter, vissa saker som man redan insett och förstått. Man behöver sätta in viljan också på att minnas.

²⁰Du beslutar att arbeta, att göra något, att ändra saker – och så förblir du där du är. Försök att tänka på ditt arbete, vad du försöker göra, varför du försöker göra det, vad som hjälper dig att göra det och vad som hindrar dig, både i det yttre och det inre. Tanken är ditt viktigaste arbetsredskap.

²¹Om du anstränger dig regelbundet, så hjälper det dig att gå vidare. Detta är ett av de genomförbara beslut du kan fatta. I arbetet måste du fatta endast möjliga beslut, och beslut som måste ihågkommas.

²²Ibland står vi inför särskilt viktiga beslut i livet. Det är då vi kommer till en korsväg. Hela livet består av vägar och korsvägar. Vi liksom föres vägen fram utan möjlighet av eget beslut, men så plötsligt har vi möjligheten att välja, att taga av åt ena eller andra hållet eller fortsätta rakt fram. Att fatta rätt beslut vid korsvägar kan man göra mer systematiskt, om man äger ett tyngdcentrum. Då fortfar något att vara viktigare och tar man själv alltid av åt samma håll, så att man går framåt mot sitt mål.

11.11 Offerviljans långa tanke

¹Min insikt handlar om att jag för att nå det högre måste offra det lägre, att vägen till frihet, det vill säga femte naturriket, är utgivande kärlek och offer, att offer betyder uppgivande av egoismen för tjänande av evolutionen och mänskligheten.

²Detta är ingen ny lära, utan fanns hos de gamle. Med det gnostiska språkbruket säger vi att vi får bli försoningsoffer genom att taga på oss vårt kors och liksom Jeshu bära världens synder, utstå missaktning, förtal,

förföljelse. Endast så kan vi frigöras från illusioner, identifikationen med det lägre.

³Med varje högre slag av medvetenhet (energi, verklighet) jaget förvärvar frigörs det från beroendet av lägre slag: i tur och ordning från beroendet av bundenheten vid det fysiska, det emotionala, det mentala, kausala etc. Det lägre har då definitivt förlorat sin lockelse, sin makt att fångsla, att förvilla. Detta är frihetens väsen, förvärv av makt över det som dittills härskat, befrielse från livsokunnighet och vanmakt.

⁴Så länge livet i lägre världar kan tjusa och binda och hindra oss att eftersträva femte naturrikets oändligt mycket rikare liv, har vi ännu mycket att lära, dömer vi oss själva till fortsatta inkarnationer. Vad livet bör kunna lära oss på mentalstadiet är, att mänsklig visdom icke ger oss kunskap om verkligheten och livet, att människans rike endast är ett förberedelsens rike.

⁵Det är viktigt inse att man icke uppger det lägre förrän det fullständigt bemästrats och man har klart för sig att det fyllt sin uppgift, icke mer har att lära. Man når intet högre med att ”offra det lägre för det högre”, förrän alla förutsättningar föreligger, vilket man aldrig själv kan avgöra. Vilja avstå, kunna avstå, är en god sak men för tidigt avstå är alltid misstag.

⁶Vi måste uppge lidande samtidigt som vi måste lida för att utvecklas. Däri ligger ingen motsägelse. Det finns mycket onödigt lidande, som vi inte vill ge upp. Det finns oundvikligt, nödvändigt och nyttigt lidande, som vi måste taga emot, om vi vill få något: kunskap, insikt, egenskaper. På vägen måste man offra allt onödigt, men inte allt på en gång: felaktiga teorier, prat, inbillat lidande.

⁷Mycket av vår lidande är inte verkligt, och vi ökar det med inbillning. Verkligt lidande begränsas av mycket, av tiden till exempel. Inbillat lidande kan bli omöjligt att hejda eller begränsa. Inbillat lidande avlägsnar kunskapen. Verkligt lidande behöver inte vara förbundet med negativa känslor, inbillat lidande är det alltid.

⁸Alla har något slags lidande de inte vill ge upp, till exempel självömkan. Ett sådant inbillat lidande kan vara människans käraste ägodel. För många skulle det betyda att de offrade hela sitt liv, om de offrade sin främsta negativa känsla. Den har redan blivit en vana. Första steget mot att göra sig kvitt onödigt lidande är att avstå från det i tanken. En effektiv metod är insikten om högre och lägre värden, en annan är indelningen i verkligt och inbillat.

⁹Allt har sitt pris. Vill man få något, måste man offra något. Antag att du känner dig missnöjd, kränkt eller sårad eller dylikt. Offra ditt inbillade lidande – negativa känslor och negativ inbillning. Det är en stor befrielse

att inse: ”Jag har inget att uppröra mig över. Ingen är skyldig.”

¹⁰Av sig självt kan lidandet inte föra med sig något, men om man minns sig själv i samband med det, kan det bli till en stor kraft. Vanligen försöker man undfly lidandet eller identifierar man sig med det och förstör på det sättet något som kunde ha blivit till största gagn. Förrän vi gör oss kvitt det oanvändbara lidandet, kan vi inte komma till det användbara.

¹¹Vi får inte ut något av att njuta och ha det behagligt; av detta kan vi bara få lidande. Ansträngning är vanligen lidande, insikter är ofta lidande, obehagliga sanningar om oss själva. Värdera lidandet efter om det främjar eller hindrar ditt arbete!

¹²Vårt mesta lidande beror på identifiering, och om identifieringen försvinner, försvinner också vårt lidande. Man måste inse att det inte är någon mening med att lida, om det är möjligt att inte lida. Ingen kan heller lida för någon annan.

¹³Varje slags lidande kan förvandlas till positiv känsla, men endast om det förvandlas med avsikt. Inget förvandlar sig självt till positiv känsla. Det måste förvandlas genom viljeansträngning och kunskap.

¹⁴Om man frivilligt, medvetet mottar lidandet, kan man göra sig av med det och bli fri. Frivilligt lidande kan bli skolarbete. Inget är svårare, och samtidigt kan inget skapa så mycken kraft som frivilligt lidande, lidande mottaget utan identifiering och utan negativa känslor.

¹⁵Vi har långt kvar till förståelsen av lidandet, men om vi inser att ringa ting uppnås med ringa lidande och stora ting med stort lidande, förstår vi att det alltid råder en överensstämmelse.

¹⁶Det finns lidande som kan och bör mildras och det finns lidande som inte kan lindras, ty det beror på större orsaker. Sovande människor måste lida, och endast lidandet kan till slut väcka dem. Om de kan ordna sitt liv så, att de är glada och nöjda i sömnen, kommer de aldrig att vakna.

12 ENHET

12.1 Enhetens lag

¹Enhetslagen garanterar att allt livs enhet en gång skall förverkligas. Utvecklingslagen och ödeslagen garanterar allt livs eviga utveckling. Skördelagen garanterar livets oblidkeliga rättvisa.

²All medvetenhetsaktivitet, som ej nått emotionala attraktionsstadiet eller essentiala enhetsstadiet, bryter mot frihetslagen, enhetslagen och utvecklingslagen.

³Den ras, nation, som anser sig förmer än andra, kränker enhetens lag med påföljd.

⁴På lägre stadier har människan ingen utsikt att leva förnuftigt eller i överensstämmelse med livslagarna. För att kunna fatta enhetens lag och allt livs enhet måste hon (på mystikerstadiet) ha upplevat emotionala attraktionens lyckliggörande erfarenheter.

⁵Talet om ansvarsfrihet är särdeles betecknande för mänsklighetens nästan totala livsokunnighet. Det finns intet sådant som ansvarsfrihet. Vi utgör alla en enhet, vare sig vi vet om det eller ej. Detta innebär att vi är ansvariga för det som är och sker. Vår gemensamma delaktighet under våra tiotusentals inkarnationer i vad som tänkts, känts, sagts och gjorts har bidragit till att det är som det är. Redan genom våra tankar verkar vi för eller mot allas medvetenhetsutveckling. Vi är ansvariga för allt vi tänker eller har tänkt. Såsom människor är vi delaktiga i ansvaret för lägre riken. Att tro sig kunna vara fri från ansvar är att tro sig kunna göra sig oberoende av natur- och livslagar. Enda sättet är att rätt tillämpa dem.

⁶De energier, som strömmar ner genom kausalhöljet och håller de lägre höljena vid liv, verkar olika på olika individer, eftersom allting är unikt: individens höljen, materien i dessa höljen, medvetenheten i höljena (beroende på unik erfarenhet i alla involverings-, involutions- och evolutionsprocesser). De nedströmmande energierna är unika, eftersom dessa strömmars sammansättning av atomer alltid är unik. Det generella är gemensamt, det individuella är särart. Icke två uppfattningar är absolut lika i alla avseenden. Men det väsentliga är gemensamt. Allt detta gör sig gällande i frihetslagen och enhetslagen, två fundamentala livslagar, både ömsesidigt beroende och ofrånkomliga: alltings egenart och alltings enhet.

⁷Den som i sin medvetenhetsutveckling inte nått fram till förståelsen för enheten såsom nödvändiga förutsättningen för frihet och makt, har ännu mycket att lära. Det finns ingen annan möjlighet, när individen nått själv-

bestämmdhet: antingen allas enhet eller allas krig mot alla.

⁸De prov lärjungarna får genomgå är enligt skördelagen. De har bett om att få bli hjälpare, och ju mer befriade de är från gammal sådd, desto friare är de att kunna hjälpa. Många tycker att vad de får genomgå ofta når gränsen för vad de kan bära. Men detta är misstag, som beror på att de inte vet hur stora resurser som står dem till buds, om de ville bruka dem. Ingen som ställt sig under enhetslagen, kan försättas i oöverkomliga svårigheter. ”Kärleken utplånar dålig skörd.” Sedan är det en annan sak, om lärjungen frivilligt påtar sig offer för att hjälpa.

⁹Esoteriska axiomet lyder: ”Såsom människan tänker, hoppas och vill, sådan är hon.” Det är icke ”tron” utan viljan det kommer an på, en oavlätlig målmedveten inriktning med dynamiserad egenenergi. När individens vilja sammanfaller med enhetslagen, utvecklingslagen och lagen för självförverkligande, är talesättet ”ske dig som du vill” bokstavligt sant. Då har människans vilja blivit ”guds vilja” (icke tvärtom). Talesättet ”icke min vilja, utan din” betydde detsamma.

12.2 Guds kärlek och vilja

¹De flesta är väl beredda att godtaga existensen av en fundamental intelligens, vanligtvis kallad ”gud”. De är väl också beredda att godtaga sanningarna att gud förverkligar sin vilja genom människan, att allt det bästa hos människan (vilja till enhet och förståelse) är effekten av guds vilja och verksamhet, att det är i människoriket guds vilja och kärlek måste förverkligas, att vi gör detta genom att bli guds redskap bland människorna. Teologerna far vilse om de förkunnar något annat.

²Det är mänsklighetens uppgift att bli förverkligare av solsystemregeringens avsikt på jorden genom sunt förnuft, motiverat av kärlek och aktiverat av enhetsenergi. Liksom planethierarkin övervakar och leder mänsklighetens medvetenhetsutveckling, skall mänskligheten en gång övervaka och leda såväl mineral- som växt- och djurmedvetenheten; överföra mineralmonaderna till växtriket, växtmonaderna till djurriket och förbereda djurmonadernas kausalisering.

12.3 Allmänt om enheten

¹Uppgåendet i essentialvärldens (46) gemensamhetsmedvetenhet innebär inte att ”jaget uppgår i världssjälens” och jagmedvetenheten förintas. Man kan inte uppgå i något, varav man alltid utgjort en oförlorbar del: monadmedvetenhetens (om än i lägre riken omedvetna) delaktighet i kosmiska totalmedvetenheten.

²Varenda monad (uratom) är en individ, som äger oförlorbar egenart och, sedan han förvärvat oförlorbar medvetenhetskontinuitet mellan triader och höljen, också äger oförlorbar självidentitet. Sedan monaden väl införts i kosmos och dess potentiella medvetenhet aktualiserats, finns för den endast en utväg, och det är att (vilka enorma tidrymder härför än ska åtgå) bli ett högsta kosmiskt jag (ett 1-jag i högsta kosmiska världen). Utvecklingstempot för de olika jagen kan vara högst olika. Det finns de som sätter rekord i utvecklingshastighet och utvecklingströghet; de som passerar genom människoriket på en eon och de som förbrukar eoner i flera solsystem, tills de beslutar sig för att ställa sin egenvilja i utvecklingens tjänst och inte längre leva för sig själva, sin självhävdelse, sin makt.

³Självhävdarna ska ha allting på sitt eget sätt, och andra skall foga sig efter deras vilja. Att uppgå i enheten, bli ett med alla, är omöjligt för dem. Orimlig tid åtgår också för dem att gottgöra sin skuld till alla monader i alla riken. Skuld skall betalas till sista öret. Den rättvisans lag kan ingen ändra på. Vi förlåter andra, och det är bäst för oss. Men för Lagen finns ingen "förlåtelse", endast gottgörelse.

⁴Potentiellt är alla (alla monader) ett, på grund av oförlorbara delaktigheten i kosmiska totalmedvetenheten. Det är individens egen sak att aktualisera denna enhet genom att tillämpa lagen för självförverkligande, genom att förvärva allt högre slag av självmedvetenhet i allt högre världar och riken. Det är först såsom essentialjag (46-jag) individen blir konstant medveten om enheten genom att leva i den.

⁵Men redan på mystikerstadiet kan han för något ögonblick nå upp till andratriadens essentialmedvetenhet och få samma förnimmelse av enheten och därmed känslan av att vara "ett med gud", bli medveten om sin gudomlighet (gud immanent). På mentalstadiet kan han genom en plötslig kausal intuition uppleva att den hylozoiska åskådning han införlivat med sin mentalmedvetenhet är i överensstämmelse med verkligheten och vet då också att han är gud immanent, gudomlig till sitt väsen, och att det endast är en tidsfråga, när han skall bli ett andrajag.

⁶Alla är vi inneslutna i enheten, om vi vet det eller ej. De som inser det vet att ju mer vi älskar, desto mer kärlek strömmar genom oss till andra och desto mer söker vi vara ett vibrerande centrum för den fundamentala universella kärleken.

⁷Vi har ingått i enheten, när vi blivit medvetet delaktiga av kosmiska totalmedvetenheten. Detta har ingenting att göra med kravet på den så kallade jämlikheten, som är ovetande om otalet utvecklingsnivåer från mineralrikets lägsta till högsta kosmiska nivå. Men det betyder att alla är förenade i strävan på väg mot samma mål.

⁸Enheten är universalitet. Däri är det icke längre fråga om det individuella, kärleken till någon viss eller något visst, utan till alla utan undantag. Det individuella, även egna jagexistensen, har då förlorat sin mening. Så länge individen känner sig vara en individ, fattar han ej hithörande tillstånd. Däri finns ingen förnimmelse av motsättning mellan jag och du. Detta kan endast den fatta som ingått i enhetsmedvetenheten.

⁹I medvetna kollektivmedvetenheten (46-världens och alla högre världars) försvinner allt individualtänkande (finns intet jag eller du) hos individen själv. Han lever i kollektiv medvetenhet, i gemensam medvetenhet med andra. För full förståelse av detta behövs givetvis förvärv av essentialmedvetenhet (46).

¹⁰Hela kosmos är en enda utvecklingsprocess. Alla manifestationsprocesserna (även involverings- och involutionsprocesserna) kan betraktas såsom förstadier till slutprocessen. Evolutionsprocessen går kontinuerligt från enhet till mångfald och från mångfald till enhet. När närmaste målet nåtts, en värld erövrats, börjar strävan på nytt och fortsätter så, tills individen ingått i kosmiska totalmedvetenheten, ett oändligt tjänande med oändliga krafter därtill, arbete på allas frigörelse ur ofullkomlighetens begränsningar. Ju fler monader som frigöres, desto större blir gemensamma sällheten. Strävan till makt blir strävan till isolering med fruktan för större makter och föraktet för mindre.

¹¹Det klumpiga ockulta talesättet om självet och icke-självet och slutliga insikten, att dessa är ett, kan bättre ersättas med förklaringen, att monaden såväl som dess höljen (med deras atomer) är delaktiga i kosmiska totalmedvetenheten och därför "ett". Allt utgör en enhet, därför att det finns endast en enda medvetenhet. Även talet om identifikation är missvisande, eftersom också däri ligger motsatser. Av det sagda torde framgå att egentligen redan det essentiala ligger bortom alla mänskliga begrepp. Essentiala förnimmelsen av "jag" är detsamma som förnimmelsen av allt, det helas liv. Delen är då en enhetlig del av enheten.

¹²En människa, som icke ingått i enheten, som icke blivit essentialjag, står alltid utanför enheten. Hon kan uppleva enheten, i sällsynta ögonblick få kontakt med essentialvärlden, men icke ingå i den. Hon kan bli ett helgon (högsta emotionalnivån med emotionala attraktionen till allt levande), men hon är icke därför ett essentialjag, har icke ingått i enheten. Däri misstar sig alla religioner.

¹³Den desorienterade sökaren har ingen förnimmelse av "gud immanent", när han begår allsköns dumheter. Detta beror på att monadens delaktighet i kosmiska totalmedvetenheten inte kan uppfattas av lägre medvetenhet än den essentiala. Det är först när förvärvat 46-medvetenhet,

som man blir medveten om sin delaktighet i kosmiska gudomligheten (1–46). Måtte nu bara inte som vanligt ett otal fantaster, som hört talas om detta slutmål, tro sig vara essentialjag!

¹⁴Högre slag av medvetenhet möjliggör förvärv av hithörande kunskap, men det är en möjlighet, som måste tillvaratagas genom forskning och tillämpning. Hela utvecklingen är fortsatt arbete för egen del och andras. Energi därtill och kunskap få vi från högre världars individer, som vi en gång kan efterlikna i ömsesidigt tagande och givande. Drönare blir eftersläntrare. För den som ingått i enheten blir tjänande av livet högsta sällhet.

¹⁵Esoterikern upplever emotionalmedvetenheten såsom lycka, mentalmedvetenheten såsom glädje och essentialmedvetenheten såsom sällhet. Essentialjaget kan säga med Lohengrin: ”Jag kommer ej från kval och mörker. Från ljus och sällhet kom jag hit”, och andra upplever det i hans närhet, så de erfar att han vet vad han talar om. Det behövs inga andra ”bevis”.

12.4 Särskilda esoteriska aspekter på enheten

¹I esoteriken talar man hellre om ”enhet” än om ”kärlek”, eftersom ordet ”kärlek” är så missbrukat, har använts om de mest egoistiska, från enheten avskiljande personliga begär. ”Kärlek” förväxlas också alltför ofta med den omdömeslösa sentimentaliteten, som saknar sunt förnuft och urskillning och ställt till med så mycket elände. Enheten går utöver det blotta mänskliga och alltför mänskliga. Men denna enhet är inte bara övermänsklig kärlek utan också övermänsklig intelligens och övermänsklig vilja. Här talas i grund och botten om essentialmedvetenheten (46). Även monadens självmedvetenhet i kausalhöljets enhetscentrum räknas till enhetsmedvetenhet, ty den förmedlar 46-medvetenhet i den mån denna kan uttryckas i 47:2. Och på mänsklighetens nuvarande allmänna utvecklingsstadium hör faktiskt även det högre emotionala (48:2,3) till det övermänskliga. Det återstår för människorna att lära sig att högre emotionala egenskaper, attraktionens egenskaper, inte är något man utan vidare äger, därför att man efterapar helgon. Det fordras självförverkligande genom tjänande av mänskligheten, utvecklingen och enheten.

²Andratriadens tre huvudslag av medvetenhet har man kallat ”intelligens” (47:1-3), ”enhet” (46:1-7) och ”vilja” (45:4-7). Dessa beteckningar är analogier med mänskliga förmågor och blir missvisande, ifall de tas bokstavligt. Det saknas ännu begripliga beteckningar, eftersom dessa slag av medvetenhet och energi ligger bortom möjlig mänsklig erfarenhet. I sin högsta potens innebär ”intelligens” (47:1) suverän förståelse för alla objektiva materiella företeelser inom de mänskliga världarna. ”Enhet” (46:1) är

enhetsmedvetenhet, gemensamhetsmedvetenhet med förståelse för alla slag av medvetenhet inom världarna 46–49. ”Vilja” (45:4) är en syntes av samtliga energier och medvetenheter inom världarna 46–49 och allmakt inom dessa världar. De matematiska beteckningarna har den fördelen att de exakt anger inbördes förhållanden mellan olika världar, atomslag, molekylarslag etc. Indirekt antyder de också hur förfelat det är att ge de tre aspekterna i högre världar termer, med vilka företeelserna inte ens kan klassificeras.

³Frånsett lägsta slag av kausalmedvetenhet (47:3) är andrajagets medvetenhet samtidigt individual- och kollektivmedvetenhet. Att även högre kausalmedvetenhet är kollektivmedvetenhet, beror på att förbindelsen mellan kausalhöljets enhets- (47:2) och viljemedvetenheter (47:1) aktualiseras av energier från andratriaden.

⁴Att förnuft (intelligens), visdom (= enhet) och vilja är möjliga att uppfatta i de lägsta världarna, beror på närvaron av mentalatomer, essentialatomer och superessentialatomer även i lägsta materia (fysiska atomer).

12.5 Kontakten med essentialmedvetenheten

¹Det tar många inkarnationer från det att människan kan få spontan kontakt med övermedvetna världar (molekylarslag), till dess hon kan kontakta dessa metodiskt. Det är likadant med förvärv av felande egenskaper; det kan dröja hundra inkarnationer, innan någon viss förvärvats till femtio procent, såvida individen icke metodiskt och systematiskt strävar därefter. Det är enorm skillnad mellan att vara ”intuitiv” till en procent och såsom essentialjag till hundra procent. Det finns fog för talesättet ”man blir aldrig färdig”. Hur många kan för övrigt skilja på hugskott och vibration från essentialvärlden?

²Normalindividen är ur stånd att avgöra om hans ”infall” är intuition, kommer från det undermedvetna eller det emotionala övermedvetna eller Augoeides eller är av essential natur. För honom är sunda förnuftet enda vägledaren. Essential intuition är otillgänglig för alla som icke i allt behärskas av viljan till enhet och tjänandet av livet.

³Människan har lättare att nå kontakt med andratriadens essentialmedvetenhet än med dess kausalmedvetenhet. Essentialvärlden kontaktas nämligen genom förstatriadens emotionalatom (via enhetscentrum i kausalhöljet) och ej genom mentalmolekylen till andratriadens mentalatom (genom intelligenscentrum). Detta är förklaringen på varför Christos lade sådan vikt vid att ”älska gud”. Det är snabbaste sättet att utvecklas. Har individen kunskap om hur förbindelsen mellan det emotionala och det essentiala skall upprättas och förbli obruten, har han också möjlighet att

använda essentialintuitionen, som är ofelbar. Den kunskapen fås i esoteriken. Däri visar sig esoterikens stora betydelse även för livsåskådningen. Enda förbindelsen mellan individen och essentialmedvetenheten är emotionalatomen. Mentalmedvetenheten kan kontakta endast kausalmedvetenheten. Kontakten med det superessentiala går genom fysikalatomen. Det är därför fysisk inkarnation är nödvändig.

⁴Snabbaste sättet att nå kontakt med essentialmedvetenheten är strävan till kärleksfull förståelse av alla, frigjord från förstajagets sårbarhet och infantilitet, oberörd av allt.

⁵Planethierarkin försäkrar att det icke finns någon aspirant, som icke kan intensifiera sin enhetsmedvetenhet, vilken ej bör förväxlas med emotionala attraktionen och dess sentimentalitet.

12.6 Enhet är icke-dualitet

¹Neofyten pratar lättvindigt om att identifiera sig med andra och strävar ivrigt efter att finna sin grupp och uppgå i den. Men därmed umgås han ständigt med dualitetens begrepp: det egna jaget och alla andra jag, det egna jaget och gruppen, det egna jaget och gruppens energi som han nu kan bruka. Verkligheten är dock en helt annan. Där verklig enhet uppnåtts, finns ingen förnimmelse av jag och detta andra, jag och dessa andra. Där uppgåendet i enheten är fullständigt, finns intet urskiljande av individuell verksamhet inom gruppen, ty viljan hos den medvetenhet, som uppgått i gruppens medvetenhet, är ett med denna och verkar helt enligt denna. Där verklig enhet förvärvats, blir individen endast en kanal för gruppens vilja och verksamhet, och detta utan någon individens egen ansträngning, utan blott såsom en spontan reaktion.

²När de religiösa och mystikerna ber till gud, hyser begär eller längtan efter gud, fattar de gudomen såsom ett väsen utom dem själva. Esoterikern har kunskap om kausalhöljet och triadkedjan och vet att det finns en enda medvetenhet i kosmos. Han söker allt större delaktighet i denna kosmiska medvetenhet genom att förvärva medvetenhet i allt högre världar. Han fattar icke gud såsom transcendent, utan såsom immanent. Gud finns i allt, eftersom allt är en medvetenhet. Gud befinner sig alltså inte i motsättning till jaget, utan jaget är en del av gud.

³Menar man med ”gud” högre naturriken än det mänskliga, så får man begreppet ”gud transcendent”. När yogin säger, ”jag är gud”, så kan detta betyda antingen att han inser medvetenhetens enhet och alltings enhet och sig själv såsom del i enheten eller att han far vilse i en tro att ha nått slutmålet för all evolution.

12.7 Esoterikerns kontakt med enheten

¹Många tycker sig vid övergången från emotionalstadiet till mentalstadiet "ha förlorat kontakten med det andliga". Den tron tillhör såväl emotionala illusiviteten som mentala fiktiviteten. Esoterikern vet att vi alla är inneslutna i enheten och att vi aldrig kan förlora den kontakten, så länge önskan att äga den finns kvar. Känslan av ensamhet och övergivenhet är en illusion, ty alla är vi omslutna av högre världar och deltagare i dessas medvetenhet, vad vi än må tro eller känna eller tycka. Men så hjälplös är individen, att han kan bli offer för vilka felaktiga föreställningar som helst. Han saknar faktiska sanningskriteriet, tills han blivit medveten i kausalvärlden.

²Esoterikerns "gud" är kosmiska totalmedvetenheten, av vilken han själv utgör en omistlig del (gud immanent). Hans procentuella delaktighet i övrigt beror på den utvecklingsnivå han uppnått.

³Det mystikerna kallar "att leva i känslan av guds närvaro" är i släkt med vad esoterikerna fattar såsom delaktighet i kosmiska totalmedvetenheten (och alltså potentiell gudomlighet). Mystikerns upplevelse är emotional, esoterikerns mental, men det rör sig om samma realitet. Även esoterikern gör klokt i att lära sig uppleva denna verklighet icke endast mentalt utan även emotionalt, ty det emotionala är i innevarande eon den mäktigaste drivkraften. För människan är det Augoeides, som representerar denna "guds närvaro", Augoeides vår "själ", andratriadens devavikarie.

⁴Esoterikern har ett mycket enkelt sätt att mäta graden av sin kapacitet och graden sin ödmjukhet. Han behöver bara ställa sig frågan: hur mycket kan du älska, hur många kan du älska, oberoende av hur de förhåller sig till dig, hur mycket kan du älska av allt levande, hur mycket återstår för dig att älska av allt övermedvetet? Även höga kosmiska väsen inser hur långt över dem andra i ännu högre världar står. Den insikten är grunden till deras ödmjukhet.

⁵För esoterikern finns endast ett "samfund", de "heligas samfund", femte naturriket, planethierarkin. De samfund, som hör till mänskligheten, är endast alltför ofullkomliga för att vara honom till hjälp. Men det är icke den planethierarki som klärvoajanten möter i emotionalvärlden och som så gärna upptar honom i sin församling, som så lätt inbillar honom att han snabbt nog kan bli såväl mentaljag som kausaljag och essentialjag och många fler högre jag. Han behöver endast genomgå de initiationer, till vilka han kallas, när han blivit välbehövligen förberedd att kunna godtaga alla de illusioner som hör till dessa högre grader. Att illusionen för gradpasseraren ter sig intensivt verklig, hör till saken. Försök inte att säga

något annat, ty han har upplevat ”verkligheten”. Och han vet vad han talar om.

⁶Ett gott råd till de esoteriskt okunniga. Sträva icke efter att bli klärvoajanta! Vänta med det tills ni blivit essentialjag, så kan ni ej bli bedragna, ty essentialmedvetenhet är enda garantin!

12.8 Grupper

¹Det talas mycket om ”gruppen” i den esoteriska litteraturen, ty allt esoteriskt arbete är grupparbete. Med ”gruppen” avses i de flesta fall kollektiviteten eller det generella i motsats till och såsom förutsättning för det individuella. Beteckningen ”grupp” hänför sig till en samling individer med gemensamma arbetsuppgifter. Likaledes kunde ordet ”gruppmedvetenhet” i esoteriska litteraturen bättre ersättas med ”kollektivmedvetenhet” (på viss nivå). Det finns lika många olika slag av kollektivmedvetenhet som det finns utvecklingsnivåer, grader av förvärvad livsförståelse i såväl generell som individuell bemärkelse.

²Så snart oinvidga hör talas om grupp, tänker de på något separativt, något exklusivt, en motsats till något annat. I fråga om esoteriska grupper är den synen grundfalsk. Det finns ingen exklusivitet i enheten, och esoteriska grupper utgöra inga isolerande företeelser i kollektiviteten. Alla grupper samarbetar. Gruppens enda existensberättigande ligger i den effektivitet den möjliggör.

³Envar tillför gruppen sin egenart, sin speciella förmåga, sina speciella egenskaper, och det är föreningen av dessa olika slags energier, som hundrafalt förstärker den enskildes möjlighet till insats. Gruppkraften är överindividuell, och därpå beror dess effektivitet.

⁴När förmågan av förståelse i emotionalt och mentalt, psykologiskt och kulturellt hänseende och förmågan av tolerans är närmast obefintlig, är det naturligt, att folk sluter sig samman i grupper, där man kan mötas i åtminstone något avseende. Dylika självformade grupper är ej detsamma som de esoteriska. Allt eftersom intoleransen ökar och förståelsen blir allt sällsyntare, tycks dessa grupper bli allt mindre.

12.9 Lärjungaskap är gruppliv

¹Tillströmningen av lärjungar är numera så stor, att lärarna ha måst tillgripa nya metoder. Numera blir ingen ensam individ antagen till lärjunge, utan lärjungen tillhör alltid en grupp om högst nio individer, och det är gruppen som antas till lärjunge. Vad lärjungen får veta, blir gruppens gemensamma vetande. Även den individuella undervisningen om lärjung-

ens höljen och speciellt anbefallda medvetenhetsaktiveringen delges alla i gruppen. Det får inte finnas någon individuell isolering. Alla får veta allt om alla i gruppen, så att individerna lär sig tänka kollektivt såsom en enhet. Enheten blir det primära.

²Det betyder för gruppens samtliga medlemmar mycket stora fördelar. Envar i gruppen är inställd på att hjälpa de andra med sina speciella egenskaper och förmågor, varmed individen får en möjlighet att snabbt befrias från resterande fel och brister och snabbt förvärva erforderlig procent av otillräckliga egenskaper. Alla känner sig som ett i full harmoni och förståelse. Det fordras total hängivenhet och offervilja av samtliga för uppgiften. En enda kan fördröja arbetet för de övriga. Det är en gemensam kunskap, förmåga och energi, närmast som naturkraft. Denna kapacitet ställs till planhierarkins förfogande för lösning av något speciellt problem i mänskligheten. Fås några tusen sådana grupper, kan hela mänsklighetens utveckling avsevärt påskyndas. Problemen kan beröra vilka områden som helst: politiska, sociala, vetenskapliga, filosofiska, esoteriska etc.

³Gruppen skyddar även mot de alltför starka nedströmmande energierna. Lärjungens höljescentra kan inte tillgodogöra sig dessa energier, utan dessa skulle, ifall de uppfångades och ej ginge spårlöst förbi, verka destruktivt. Med de gamla metoderna fick energierna först passera lärarens höljen och sedan överföras på lärjungen. I gruppen blir energierna fördelade på flera och kan därför utan skada upptagas av gruppens medlemmar. Gruppen verkar alltså såsom skydd.

⁴Gruppens uppgift är att forma en gemensam "gruppsjäl", ett kollektivväsen. Envar lämnar sina speciella bidrag härtill med sin egenarts egenskaper och förmågor. Dessa kommer övriga i gruppen till godo. Det gemensamma arbetet på "gruppsjälen" fulländning underlättar för samtliga att nå samma fulländning. Varje ensidig egenart kompletteras med övriga för gemensam allsidighet. Och deltagandet i den gemensamma gruppsjälen underlättar övergången till essentialvärlden, definitiva uppgåendet i gemensamheten. Augoeides med sin kollektivmedvetenhet gör vad han kan för att underlätta denna kollektivbildning. Vid upplösningen av kausalhöljet och övergången till essentialhöljet upplöses också "kollektivsjälen", eftersom den då fyllt sin uppgift. Kollektivväsendet är en materief orm, bildad av molekyler från samtliga deltagares höljen. Utbyte av molekyler i formen äger rum, när individen aktiverat ett högre molekylarslag i något av sina höljen. Fulländad består formen av samtligas högsta molekylarslag (subatomiska). Man torde erinra sig, att alla molekylarslag ursprungligen formats av atomerna från den värld de tillhör, alltså består av atomer.

⁵Även den esoteriska läkekonsten blir en gruppforeteelse. ”De helande krafterna” är en gemensam gruppkraft, varvid envar bidrar med sin förmåga, fullt medveten om sjukdomstillståndet och vilket centrum i eterhöljet, som skall påverkas. Det är således ingen ”helbrägdagörelse” på måfå, utan förutsättningen är verklig sakkunskap.

12.10 Byggandet av bron

¹Erövringen av andrajagets medvetenhet består objektivt sett i att individen bygger en förbindelseled mellan förstatriadens mentalmolekyl och andratriadens mentalatom. Med mentala ideer bygger monaden stycke för stycke den bro, på vilken den kan färdas mellan första- och andratriaden (mellan 47:4 och 47:1). Individen bygger själv denna förbindelseled genom självinitierad medvetenhetsaktivitet, genom självständigt skapande i enlighet med livslagarna.

²Detta gör han genom att själv förvärva kunskap om verkligheten och livet enligt lagen för självförverkligande. Detta gör han genom att hjälpa andra till större livsförståelse på deras nivå, till större förståelse för enhetens eller kärlekens lag. Detta gör han genom att tjäna alla på de sätt han äger förutsättning för eller såsom tillfällen erbjuder sig. Detta gör han genom kärleksfull förståelse för allt och alla, vilket är något helt annat än omdömeslös sentimentalitet eller personlig tillgivenhet.

³Byggandet av bron är intet lätt arbete, och det kan taga flera inkarnationer, beroende på förstajagets emotionala attraktionsförmågor och mentala verklighets- och livsförståelse. För högsta emotionala och mentala kapacitet kan det lyckas under en inkarnation, om jaget, befriat från emotionala illusiviteten och mentala fiktiviteten, vill nå målet för att bättre kunna tjäna mänskligheten och enheten.

⁴När individen byggt bron, kan han genom att vitalisera hjärtcentrum förvärva medvetenhet i andratriadens essentialatom, visserligen till att börja med endast lägsta slag av essential molekyllarmedvetenhet (46:7).

12.11 Invokation och evokation

¹”Invokation” betyder begäran och ”evokation” behovens fyllande. De motsvarar till del de gamla orden ”bön” och ”bönhörelse”, som så otroligt missbrukats. Men invokation är mycket mer än enbart vad man menar med ”bön”. Den är även såväl instinktiva längtan efter ”något högre” som lärjungarnas klart medvetna anhållan om bistånd från planethierarkin. Behoven finns alltid och tillgodoses, när det finns utsikt att de mottagna energierna används på det riktiga sättet, vilket sällan är fallet. Ifall motivet för

invokationen är att få hjälp till tjänandet av mänskligheten, utvecklingen och enheten och ifall förutsättning finns för rätt användning, fås också hjälpen: evokation. Evokationen är alltså avsedd att medföra den vunna insiktens omsättning i praktiken.

²Dualitet i esoterisk bemärkelse avser motsättningen mellan högre och lägre. Denna motsättning finns alltid, tills individen nått högsta kosmiska världen, även om den i enhetsvärldarna (46-1) icke förnimmes såsom motsättning. Invokationens och evokationens vetenskap avser just denna relation, exempelvis det mentala såsom lägre i förhållande till det kausala såsom högre. Det lägre finner alltid gensvar hos det högre, så snart det lägre är redo att mottaga det högres materieenergi. I detta ”redo” ligger erforderliga metodiska och systematiska förutsättningar för rätt användning. Positiva och negativa energiströmmarna är konstanta och verkar i båda riktningarna: evokatiskt ”nedåt” och invokatiskt ”uppåt” såsom evolutionsenergi.

³På mänsklighetens nuvarande allmänna utvecklingsstadium saknar människorna förmåga att rätt betjäna sig av invokationens möjlighet, emedan de saknar kunskap om livslagarna och inte kan ”begära” rätt. Människornas böner strider i regel mot livslagarna eller innebär förstärkning av själviska tendensen eller är skadliga för deras utveckling. Människorna får därför från planethierarkin behövliga formuleringar, s.k. mantraer, som de uppmanas använda. Endast de är i stånd begagna dessa mantraer rätt, som förstår begärens innebörd och är beredda att rätt använda mottagna energier, använda dem för mänskligheten, utvecklingen och enheten.

AUGOEIDES

12.12 Allmänt om Augoeides

¹Augoeides, en devamonad av essentialjags (46-jags) kapacitet, har avstått sitt kausalhölje åt människan. Genom detta kausalhölje tjänstgör han även såsom kausaljag åt människan, tills hon själv blir ett. Därefter är han kausaljagets essentialjag, tills kausalhöljet upplöses och han befrias från sitt uppdrag

²Augoeides lever i planetens essentialmedvetenhet, kollektivmedvetenhet, gemensamma medvetenhet, enhetsmedvetenhet. Det betyder att han representerar vår delaktighet i universella broderskapet.

³Beteckningen ”gud” på Augoeides avser den stora distansen i utvecklingshänseende. Det är nämligen en fundamental skillnad mellan dem som ännu står utanför och dem som definitivt ingått i enhetens gemensamhets-

medvetenhet.

⁴I enheten förnimmer jaget ingen motsättning mellan jag och du. Den som blivit ett essentialjag, kan identifiera sin medvetenhet med en annans medvetenhet, vara en annan samtidigt som han är sig själv. Det är därför Augoeides kan identifiera sig med människan

⁵Även om alla de som ingått i enheten, är individer med bevarad egenart, är de samtidigt ett kollektivväsen, och den förnimmelsen är den primära och dominerande. Också alla kollektivväsen är ett. Eftersom alla monader i lägre riken tillhör potentiella kollektivväsen, finns endast kollektivväsen eller, riktigare, ett enda kosmiskt väsen. Den som ingått i enheten, är ett med allt i en ouplöslig livsgemenskap.

⁶Augoeides intresserar sig för sin skyddsling och dennes medvetenhetsutveckling men samtidigt för mänskligheten såsom helhet. I den mån individen lever för sig själv och inte för mänskligheten, utvecklingen eller enheten, kan Augoeides föga göra.

⁷Som alltid ifråga om medvetenhetsutvecklingen är det nivån som bestämmer förmågan. Mycket av det som sägs om Augoeides uppfattas olika på olika nivåer. Envar må pröva sig själv.

12.13 Kontakt med Augoeides

¹I esoteriska litteraturen uppmanas individen att förvärva intuition ungefär som om det gällde mentala omdömesförmågan. Men intuition är en andrajagets förmåga, och för att förvärva den måste man vara i kontakt med åtminstone essentialvärlden. Vad som avses med uppmaningen måste således vara förbindelse med Augoeides, som ju kan förmedla mentala ideer också vid tillfällig och sporadisk kontakt.

²Upprättandet av en permanent kontakt med Augoeides fordrar mycket mera. För denna måste monaden i förstatriaden i inkarnerande kausalhöljet aktivera andratriadens såväl kausala som essentiala medvetenhet: kausala medvetenheten i andratriadens mentalatom (47:1) genom förstatriadens mentalmolekyl (47:4) och essentiala medvetenheten i essentialatomen (46:1) genom förstatriadens emotionalatom (48:1), båda kontakterna såsom permanenta förbindelseleder via kausalhöljets centra. Den gamla beteckningen på detta arbete var ”att bygga antahkarana”.

³För denna permanenta kontakt måste monaden bli ett kausaljag, dessutom med begynnande essentialmedvetenhet, eftersom Augoeides lever i enhetsmedvetenheten och inte intresserar sig för förstajagets individuella och separativa problem. Den emotionala attraktionsenergin (48:2) måste då via kausalhöljets enhetscentrum (47:2) aktivera det embryoniska essentialhöljets (46:5-7) passiva medvetenhet.

⁴Människomonaden gör detta genom att förverkliga universella broderskapet i människans världar, särskilt fysiska världen, genom att leva för mänskligheten, medvetenhetsutvecklingen och enheten. Men för att påbörja byggandet av antahkarana måste monaden först ha blivit ett mentaljag (47:5). All emotional energi har då blivit enbart dynamisk utan sentimentalitet. Det är en avsevärd skillnad, om ett emotionaljag eller ett mentaljag aktiverar essentialmaterien med emotionalenergi. I det senare fallet har individen blivit fri från varje tanke på frälsning och belöning, varje beräkning. Han tjänar därför att han icke kan annat. Därmed får han kontakt med det essentialas vishet och enhet.

⁵Så länge människan känner sig som en isolerad individ utan samhörighet och söker Augoeides för sin egen personliga utveckling och inte för att bättre tjäna livet, saknar hon kontakt med det essentiala i tillvaron och söker förgäves kontakt med Augoeides. Han kan nås endast av dem som älskar. Kärleken, frigjord från sentimentalitet, yttrar sig snarast såsom vilja, icke såsom känsla. Den är enande energi utan referens till det egna jaget.

⁶Det är alltså först, när människan beslutar sig för att leva för mänskligheten, utvecklingen och enheten, som hon kan påräkna Augoeides' hjälp, och då endast för lösning av problem som rör hennes tjänande på de tre nämnda områdena. Augoeides måste vara säker på att människan inte missbrukar den kunskap och den energi han ger henne.

⁷Även sedan människan erhållit kontakt med Augoeides, finns alltid risk för att hon förväxlar hans inspirationer med telepatisk "inspiration" från otal håll. Det är därför viktigt att inte godtaga något som strider mot sunt förnuft och livslagarna.

⁸Även om man inte har möjlighet att bli medveten om Augoeides' närvaro, är det en god vana att, när man väl bestämt sig för att tjäna mänskligheten, utvecklingen, enheten, rådfråga honom i allt som rör detta. Vanan blir en tendens till aktivering av övermedvetenheten, en aktivering som i sinom tid måste ge resultat och underlätta kontakten.

⁹Det är människans sak att komma i sådant förhållande till Augoeides att han inte förefaller vara ett du, ett annat jag, utan människans egen själ. Detta sker på mystikerstadiet och har i mystikernas skrifter formulerats på många olika sätt – människans känsla av att vara gudomlig, vara gud, vara ett med gud etc. – paradoxala för den som icke gjort motsvarande erfarenhet. Dessa erfarenheter motsvarar vad mystikern kallar "guds ledning i livet", och kontakten med enhetsenergierna blir upplevelse av "gud såsom kärleken". Det är denna upplevelse som fås vid kontakt med essentialvärlden genom Augoeides. Man förstår varför planethierarkin vid under-

visningen av lärjungar inte skiljer på människan såsom kausalväsen och Augoeides utan talar om båda såsom "själen"

12.14 Augoeides' ledning

¹Augoeides leder oss genom livet enligt ödeslagen. Ifall han ser att vi håller på att bli förstockade egoister, allt mindre tillgängliga för hans vibrationer, odla våra sämre egenskaper i stället för att förstärka våra goda, så kan det hända att han för att väcka oss tillser att vi "faller". Väl har det sagts att "inled oss icke i frestelse" betyder: fräls oss så ifrån ondo att du icke behöver inleda oss i frestelse.

²Den inre trygghet, som kommer från viljan till enheten, strävar att göra det rätta så långt man ser det, hjälper alltid människan genom svårigheter i livet. Hon är på rätt väg och ledes av sin Augoeides, även om hon icke är medveten om det, när hon förlitar sig på hans hjälp, sedan hon själv gjort sitt yttersta. Hon kan då vara viss om, att det är bäst som sker, även om hon ej förstår det.

³Vi har ingenting att ängslas för. Vi är väl omhändertagna, om vi bara vill utnyttja livets erbjudanden. Augoeides gör vad han kan för att leda vår utveckling, och alla augoeider samarbetar för att hjälpa. Det är människornas fel att de föredrar att leva i skenet i stället för i verkligheten. De försvårar otroligt livet för sig själva och andra. Det behövde icke vara så. Om människorna levde för enheten, skulle vi leva i ett paradiset och skulle vi bli delaktiga av Augoeides' kunskap.

⁴Sök själv sanningen och lita till ditt eget omdöme, hurudant det än är! Det är bättre än att fästa sig vid andras utsagor, omdömen och påverkningar. Individerna måste lära sig lita till sitt förnuft och till sin Augoeides, som upplyser, när han kan få göra det. Det finns två slags sanningskriterier: esoteriska kunskapssystemet med kunskapen om livslagarna och enhetsbeviset.

12.15 Bli redskap för Augoeides

¹Augoeides kan direkt arbeta med människan först, när hon förvärvat emotional attraktion, som är förstadiet till kollektivmedvetenheten, möjliggör kontakt med essentialvärlden och mottaglighet för essentialvibrationer med strävan till enhet och kärlek till alla.

²Människan är Augoeides' redskap i de mänskliga världarna, och han ser till att detta hans redskap blir allt mer ändamålsenligt utformat. När detta är fullkomligt, kan monaden såsom kausaljag själv använda sina höljen på rätta sättet. Vi behöver inte oro oss för vår utveckling. Det enda

Augoeides begär är att vi är villiga att bli redskap och själva arbetar på att göra detta redskap fysiskt, emotionalt och mentalt funktionsdugligt. Det lönar sig inte att vänta på initiativ från Augoeides. Det är människan, som skall utveckla sina förmågor genom eget arbete, allt efter sina möjligheter. Då som först kan hon bli redskap för Augoeides. När hon gör sitt bästa, kan han omärkligt ge henne tillfällen till nya erfarenheter att lösa något eller några av de otaliga uppgifter han ser kunna lösas inom människans livsområden. Först på högre nivåer inser människan meningen med det arbete hon utför, som ofta kan förefalla obetydligt och meningslöst såsom förberedelse till viktigare. Intet slags arbete är obetydligt; det har människorna svårt att lära sig inse. Så hette det om "en arbetare i vingården": "Honom kan vi lita på och använda. Han utför de uppdrag livet ger honom. Han begår ofta misstag men är alltid villig erkänna dessa och gottgöra, även när det kräver största självförödmjukelse. Han är villig att uppoffra alla slags bekvämlighet, äta vilken mat som helst eller vara utan, sova på vilken bädd, arbeta i vilken miljö som helst, fraternisera med de mest föraktade, uthärda vilka slags umbäranden som helst."

13 VISDOM

13.1 *Visdom i allmänhet*

¹Filosofi är sanningssökande. Varje försök att begränsa den definitionen måste energiskt avvisas. Att lägga beslag på urgamla beteckningar för någon viss forskningsgren måste anses otillåtet. Våra dagars filosofer har sannerligen icke sagt sista ordet. För en esoteriker är ”den moderna filosofin” på avvägar och lika desorienterad i verklighets- och livshänseende som alla andra spekulationsprodukter.

²Filosofen är inte vis. Han är endast vän av vishet. Pytagoras, som sade detta, visade därmed att han visste att vishet är essentialitet (46), ett medvetenhetsstadium, som uppnås först sedan individen övergått till femte naturriket. Hur långt från den esoteriska insikten är inte våra dagars filosofer! De har inte förvärvat ens perspektivmedvetenhet (47:5).

³Visheten består i den latent funnen av livserfarenhet, som blivit tillräckligt stor att bli livsinstinkt, latent mental- eller kausalideer på gränsen till dagsmedvetenhet.

⁴All visdom är kunskap vunnit genom erfarenhet och förverkligad genom enhet. Man förstår endast det man förverkligar, det man gör till verklighet.

⁵Att uppfatta det positiva i alla ideal är levnadskonstens huvudproblem, att överblicka dem i deras sammanhang är slutmålet för mänsklig vishet.

⁶Visheten är till själva sin natur ”esoterisk”, oåtkomlig för dem som inte uppnått erforderliga nivåer.

⁷”Vishetens skatter äro förborgade.” Om alla vishetsaxiomen samlades i en bok, lästes som en katekes av alla, så skulle effekten likväl vara i det närmaste lika med noll.

⁸Vishet är förståelse och förmåga av lagtillämpning med hänsyn till enheten.

⁹Människan blir vis i den mån hon förvärvar sinne för proportioner.

¹⁰Visheten, den verkliga kunskapen, förkunnas aldrig på åsikternas marknadstorg (i vår tid litteraturen och andra massmedier). Det vore också meningslöst. Ty kunskapen är för de ”invigda” (de som har kunskapen latent och de utgör knappt 15 procent).

¹¹Man behöver aldrig göra propaganda och reklam för den verkliga kunskapen. Den behöver man icke genom ideliga predikningar varje söndag och helst även dessemellan idissla. Det räcker med att individen en gång klart fattat idén, så är den outrotlig och en makt i tillvaron, som ej behöver omtuggas eller emotionaliseras.

13.2 *Visdomens begynnelse*

¹Vishet förvärvar man genom strävan att förstå, deltagande med allt levande, innerlighet, ödmjukhet och önskan att tjäna. Därmed förvärvar man de förnämsta mänskliga egenskaperna. Dem förvärvar man ej genom att lära sig utantill vad som står i böcker, vilket prisas såsom bildning och tecken på kultur. Den omdömesförmåga man därmed uppövar är mycket enkel slutledningsförmåga: stämmer eller stämmer inte med vad jag har lärt (tror mig veta).

²Boklig lärdom har värde, ifall den ökar möjligheten att göra erfarenheter. Den kan öka förståelsen, men endast om den tjänar till att väcka latent erfarenheten till liv. Man kan lära av andras erfarenheter, om man själv har dessa erfarenheter latent. Man kan inte lära av andras erfarenheter, om dessa ligger över den egna nivån och utanför egen erfarenhet i det förflutna. Platon insåg att den vise kan bli den skickligaste i allt han intresserar sig för och har tillfälle att återförvärva, just därför att han har dessa förmågor latent, emedan han förvärvat dem i föregående inkarnationer.

³Visheten börjar med insikten om det "ondas" betydelse för utvecklingen såsom pådrivande faktor, insikten om betydelsen av de latent felens framträdande, förståelsen för misstags och misslyckandens betydelse. Innan dess har den negativa inställningens passivitet och underlåtenhet varit förhärskande, låt-gå-systemet varit bekvämast, fruktan för att begå misstag förstärkt fegheten. Rätt svarade Dante på frågan "vem känner det goda?" med "den som känner det onda". Det ondas livsförvändhet, som vi dagligen upplever, lär oss slutligen inse det godas nödvändighet. Det onda är laglösheten och det ondas grund är livsokunnigheten. Ty den som har verklig kunskap och insikt (däri inräknat vetskap om tillvarons omutlighet), handlar inte mot Lagen. När denna insikt blivit axiomatisk hos mänskligheten i stort, har människan uppnått myndighetsåldern, inte förr.

⁴Alla människor faller omdömen om allt. De är så duktiga. Men visheten begynner med insikten att man är en idiot: en ny formulering av sokratiska visdomsordet. Det är med visheten som med självkänndomen. Den börjar när man insett att man "ingenting" vet.

13.3 *Visdom är enhetsmedvetenhet*

¹Att enhetslagen (kärleken till allt levande) är den förnämsta av alla livslagar, visar sig bäst i att de som instinktivt och spontant tillämpar den i vardagslivet, förmår uträtta otroliga ting med en urskillning i överensstäm-

melse med verklig levnadsvishet. Den teologiska psykologin har i detta avseende som alltid fört vilse. Det är inte den intellektuella enfalden utan "hjärtats enfald", som är visdom. Enhetens lag är sammanfattningen av alla livslagar, leder direkt och snabbast till målet (kontakt med essentialvärlden).

²Livet är en aldrig avbruten serie problem genom allt högre världar och naturriken. Betecknande är att dessa problem inte kan lösas teoretiskt utan endast praktiskt. Visserligen måste man förvärva vetskap om tillvarons fakta. Men därutöver förutsätts förståelse, och den får man endast genom att leva livet. Det är i livet man finner lösningen, ser lösningen och inte genom grubbel och spekulat. Lösningen är spontan, lik en uppenbarelse, när man lever i enheten och för enheten. Därav det urgamla talesättet "kärleken löser alla problem". Det är därför essentialmedvetenheten (46) kallas "kärlek och visdom", båda oskiljaktiga. Det kan inte finnas vishet (endast klokhet) utan kärlek.

³Det essentiala är enhet, förening av kärlek och visdom. Emotionala helgonet saknar kunskap om verkligheten, även om det bedrar sig med att ha förvärvat "kosmisk medvetenhet". Kunskap om fysiska och emotionala världarna är otillräcklig, varför emotionala attraktionens s.k. kärlek (eros, caritas) ofta är oförnuftig och ovis. Först när individen förvärvat mentala, kausala och essentiala kunskapen, kan han tillämpa enheten (agape) ändamålsenligt.

⁴Religionens ursprungliga uppgift var att klargöra möjligheterna för individen (jaget) att förvärva kausal- och essentialmedvetenhet, förvärva såväl visdom som kärlek. Detta innebar, för att låna ett uttryck från Poul Bjerre, "ombyggnad" av jaget från "särjag till samjag och alljag". Träffande återger Bjerre de olika inställningarna hos dessa tre "jag" sålunda: "Det var din skuld. Det var vår skuld. Det är min skuld."

13.4 Kärleken ensam räcker inte

¹Det beror på oss själva, när vi skall kunna ingå i gemensamhetsmedvetenhetens värld, när vi skall kunna uppleva enheten. Det är viljan till enhet, som utvecklar attraktion till allt levande, och denna attraktion är förutsättning för förvärv av enhetsmedvetenheten. Så länge vi befinner oss i motsättning till något levande, kan vi inte vara "ett med allt". Man förstår kanske nu vad Christos–Maitreya menade med att "gud är kärleken", att "vi alla är guds barn" etc. Han måste använda dylika bilder, när han talade till oinvigda, som inte visste något om och inte heller kunde fatta livets enhet. Han måste använda ordet "kärlek", vilket betecknar det som tillhör emotionalmedvetenheten, emedan det är det högsta människorna kan fatta.

Men det emotionala är inte tillräckligt. Enhetsmedvetenheten förutsätter och innebär även visdom. För att kunna förverkliga enheten måste vi ha kunskap om livet. Det räcker inte med känsla. Det fordras vilja, som driver oss att förvärva erforderliga egenskaper och förmågor, så att vi kan förverkliga enheten.

²Det emotionala (känslan och fantasin) är ingen kunskapskälla, även om fantasin i sin högsta sfär kan kontakta essentialvärlden och uppleva förnimmelse av utsäglig salighet. Men mer blir det aldrig, eftersom jaget på emotionalstadiet saknar möjlighet att fatta enhetsmedvetenheten, gemensamhetsmedvetenheten. Men det är den attraktionen och inte blinda emotionalviljans begär, som är högsta vishet. Det essentiala är en förening av enhet ("kärlek", agape) och vishet och ligger långt över helgonets vishet, över helgonets möjlighet till förståelse.

³Människans s.k. kärlek till gud och nästan är emotional attraktion. Denna är nödvändig, ty den är drivkraften i ädla handlingar. Men det räcker inte för att handla vist, inte ens för att handla klokt. Kärlek utan insikt, utan förmåga av omdöme, har varit orsaken till otaliga och de mest otroliga dårskaper och vållande till oändligt mycket onödigt lidande för alla parter. Särskilt ifråga om uppfostran är den ofta grunden till förfelade liv. Kärlek måste vara förenad med vishet. I annat fall kan den bli fatal.

13.5 Visdomen i övermänniskliga riken

¹Viljans högste representant i vår planet är givetvis planethärs karen. Omedelbart under honom finns hans tre "ställföreträdare", de tre så kallade verksamhetens buddhaer. Dessa är visdomens högsta representanter i vår planet. Dessa tre är de kosmiska urtyperna eller förebilderna till människans förstatriads mentalmolekyl, kausalcentrum och andratriads mentalatom. Det är också dessa tre, som svarar för respektive masskausaliseringen av monader från djur- till människoriket, initiationsprocessen och i samband med initiationerna förmedlandet till initianden av en glimt av det kosmiska ändamålet.

²Dessa vår planets fyra högsta gudomligheter omtalas i de inre skolornas katekes med följande ord: "Av de sju ynglingarna (kumaraerna) offrade sig fyra för världens synder och de okunnigas undervisning att förbliva till den innevarande manvantarans slut. Ehuru osynliga är de alltid närvarande... Dessa är Huvudet, Hjärtat, Själens och Fröet till Kunskapen som aldrig dör. O lärjunge, du skall aldrig tala om dessa Stora inför mängden, aldrig nämna dem vid namn. Endast de visa skall förstå."

³Värld 46 har kallats enhetsvärlden, eftersom det är i denna, den självmedvetna kollektivmedvetenhetens första värld, vi upplever enheten, förut-

sättning för fortsatt evolution. Men den är samtidigt vishetens värld. Två vägar leder dit: departementen 6-4-2, vilka kallas enhetens väg, och departementen 7-5-3-1, som i värld 46 upptäcks vara vishetens väg. Dylka symboliska beteckningar är mycket upplysande för dem som strävar att förstå innebörden och inte tolkar allting efter bokstaven.

⁴Hos det som planethierarkin kallar kärlek-visdom är kärleken den kraft som förenar hierarkin med mänskligheten, visdomen den kraft som förenar hierarkin med planetregeringen.

⁵Femte strålens ändamålsenliga samverkan med andra strålen, kausalmentalmedvetenheten underordnad 46-medvetenheten, är visdom.

⁶För de sju departementens typer på kausalstadiet får livets uttryck en annan karaktär än på normalindividens stadium. Vara är vilja, är vishet, är tanke, är harmoni, är vetande, är attraktion, är processordning. Från sista, sjunde, räknat kan man följa medvetenhetens uttryckssätt i utvecklingen, om än ofullkomligt antytt.

⁷Visdomsaspektens oundgänglighet torde framgå av följande faktum. I vårt solsystem är de människomonader, som blir andrajag på 6-4-2-linjen och alltså har kärleksaspekten mer utvecklad än visdomsaspekten, många fler än de som blir andrajag på 7-5-3-1-linjen och därför har visdomsaspekten mer utvecklad än kärleksaspekten. Emellertid behöver dessa "kärleksmonader" senare, såsom kosmiska jag (42-jag), genomgå en "intensivkurs i kosmisk visdom" i Sirius-systemet, vilket är vårt solsystems närmast högre visdomskälla.

⁸Det "andliga" och det "gudomliga" avser esoteriskt sett inte samma slags verklighet. Andlighet är enhet, det vill säga andrajagets medvetenhet och vilja. Gudomlighet är det som symboliskt kallas "vilja", det vill säga tredjejagets medvetenhet och vilja. Den princip, som förmedlar mellan de två och förenar dem, är visdomen. Därför kallas det fulländade 45-jaget "visdomens mästare", ty 45-medvetenheten och 45-viljan är det högsta hos andrajaget och det lägsta hos tredjejaget.

13.6 *Levnadsvishet*

¹Upproriskheten mot ödet visar, att man tänker på sig själv. Detsamma gäller allt emotionalt lidande.

²Man ser ej fel hos andra som man icke själv har latent. Det fatala med hatets kritik är att man därmed väcker det latent till liv.

³Människans inkarnationsvärldar är okunnighetens världar, "skenets" världar, verkningar av okända orsaker. I kausalvärlden ser hon orsakerna.

⁴Buddha angav fyra grunder och orsaker till lidandet: okunnighet om Lagen och oförmåga av lagtillämpning; begär efter något eller fruktan för

något; oförmåga att leva i det mentala; oförmåga att iakttaga följande åtta vishetsregler: rätt kunskap; rätt tanke; rätt tal; rätt handling; rätt livsuppehälle, varmed man icke tillfogar någon lidande eller förlust; rätt strävan; rätt hågkomst; rätt kontroll av uppmärksamheten.

⁵Buddha har aldrig menat, att allt ”liv är lidande”. Han visste mycket väl att lidande finns endast i fysiska världens och emotionalvärldens tre lägsta regioner (49:5-7 och 48:5-7) och då endast såsom dålig skörd av dålig sådd.

⁶Vore människan livets högsta produkt, vore livet icke värt att leva.

⁷Enligt teologerna är rikedom en guds gåva, tecken på guds välbehag, guds välsignelse. Misstag. Rikedom är god skörd av god sådd och blir i regel dålig skörd i nästa liv, därför att de flesta missbrukar rikedomens skenbara förmåner.

⁸”Allt” som möter oss är skörd och tillfälle till ny sådd.

⁹Till levnadsvishet hör att inte beröva sig samlade sansen genom att bekämpa ”olyckor” i förväg, inte förstora olyckor genom att stirra på dem. Som regel gäller att ”ingenting blir så bra som man hoppas, ingenting så svårt som man fruktar”.

¹⁰Det hör med till levnadsvishet att inse riktigheten av det gamla talesättet: ”Andra får, du får icke.”

¹¹Hälften av all levnadsvishet består i att ingenting säga och ingenting tro.

¹²Tig med vad du vet! Låt envar vara herre över sin vishet! Undervisa aldrig utan uppfordran! Svara endast med frågor! Motsäg aldrig någon!

¹³Den som icke förlåter, binder sig fast vid den som icke förlåtes.

¹⁴Vi är alla mer eller mindre idioter. Men störst idiot är den som tror sig icke vara det.

¹⁵Sunt förnuft är högsta förnuft. Sunt förnuft inser sin stora okunnighet, sitt vetandes relativa värdelöshet, sin bristande omdömesförmåga.

¹⁶Esoterikern skiljer mellan emotional lycka, mental glädje och essential ”salighet”. För mentalisten förefaller ”lycka” tillhöra barnstadiet och för essentialisten förbleknar såväl lycka som glädje.

¹⁷Ingen behöver känna sig ensam som lever för sitt verk. Ingen är ensam som trolovat sig med visheten. Vi är ”omgivna av en sky av vittnen”, av väsen från många världar! Ingen är ensam!

¹⁸Det hör med till levnadsvishet att avstå från makt, tills man äger förutsättningar att bruka den rätt. Till dess bör man eftersträva blott den kunskap som hjälper att rätt förstå.

¹⁹Man kan aldrig lära moralisterna något i deras livsförvända inställning till allt mänskligt.

²⁰Det finns icke något sådant som att få till skänks. Allt måste betalas, förr eller senare och i alla avseenden. Även parasiter får betala igen en gång.

²¹Lidandet är en följd av att jaget låter höljena (särskilt det emotionala) få bestämma.

²²Det finns blott en väg till friheten: att tjäna.

13.7 Från kunskap till visdom

¹Det är väl först på förnuftsstadiet, som kravet på exakt uppfattning av verkligheten blir oeftergivligt för handlingen. Man måste då förstå varför man skall handla på visst sätt för att kunna handla alls.

²Mystikern behöver ingen dylik klarhet, eftersom attraktionens dynamiska energi för honom är drivkraft nog. Men erfarenheten lär genom följderna av ovist kärlekshandlande att även klokhet och insikt är nödvändiga. Det visar sig ständigt att mänsklig vishet inte är så vis. Därmed begynner jakten efter den sanna visheten, och den fortgår under inkarnationerna, tills individen genom den högre mentalutvecklingen når fram till "kunskapens värld" och finner att vishetens förutsättning är insikten om allt livs enhet. Vis är endast den som ingått i enheten, enhetens värld. Inte ens den kausala kunskapen om verkligheten är tillräcklig för människan att alltid kunna "leva rätt", handla vist.

³Förstajaget kan förvärva kunskap, men visdom är en andrajagets förmåga. Visdom kräver essentialmedvetenhet (intuition i ursprunglig och egentlig mening), enhetsmedvetenhet, kollektivmedvetenhet, gemensamhetsmedvetenhet. Men man är på god väg mot visdom, om man bemödar sig om att praktiskt tillämpa den esoteriska kunskap vi fått och inte nöjer sig med den såsom teoretiskt vetande. Kunskapen utan tillämpning är raka motsatsen till visdom. Det är brist i tillämpningen, som är grunden till våra fel och brister. Med kunskap följer ansvar, något som de flesta skulle mera beakta, om de kunde studera sina inkarnationer.

⁴För människan på civilisationsstadiet kan hylozoiken på sin höjd uppfattas såsom en arbetshypotes, om än den mest sannolika. Men den som icke kan inse dess överensstämmelse med verkligheten, har aldrig verkligen förstått den. Ty den ger förstajaget suverän uppfattning av tusentals eljest oförklarliga företeelser och förhållanden, förståelse för själslivet och dess problem och klarhet beträffande riktiga livsinställningen och handlandet. Men förblir den endast teori utan att denna förverkligas och i förverkligandet ger ständigt ökad förståelse för dess riktighet, medför den inte avsedd medvetenhetsutveckling. Och det är väl vad de flesta sökare vill: nå utöver uppnådd nivå, av sig själva begripa och förstå allt mer. Utan arbete

enligt lagen för självförverkligande blir det ingen utveckling. Teorier, som aldrig blir annat, som icke omsätts i levande livet, endast ökar det livsansvar som följer med ökad kunskap och särskilt med esoterisk kunskap. Att icke förverkliga det man insett medför ökade svårigheter i följande inkarnationer, minskar utsikt även till förståelse och återerinring, medför i varje fall inga nya livets erbjudanden och tillfällen till vidare utveckling. Planethierarkin har icke givit oss kunskapens bok för att vi ska lägga den under huvudkudden för att sova bättre.

⁵Det är viktigt att lära sig skilja mellan förstajagets kunskap och andrajagets visdom. Därigenom lär man sig också skilja mellan förstajagets slag av energier och andrajagets. Den som lärt sig detta, har löst det fundamentala livsproblemet, ett problem individen själv måste lösa. Det kan ingen annan göra åt honom, ingen annan lära honom. Detta är ingen mystik, men väl den verkliga levnadskonstens hemlighet, som man upptäcker genom att skilja på väsentligt och oväsentligt, leva målmedvetet och ändamålsenligt. Därmed förvandlas kunskap till visdom; förstajagets problem.

⁶Esoterisk kunskap är ingalunda nödvändig för att finna vägen in i planethierarkin. Det räcker med att förvärva erforderliga egenskaper genom tjänande och självglömska. Esoterikens största betydelse ligger i att den dels befriar från alla okunnighetens ideologier, dels ger dem en teoretisk världs- och livsåskådning, som måste ha en sådan grund att bygga på. Men den som mentalt genomskådar alla ideologiers ohållbarhet, vetenskapliga hypotesmetodens otillräcklighet, fylls av deltagande med allt liv och endast vill hjälpa när, hur, var den kan, går redan vägen. Det var den djupa symboliska betydelsen av uttalandet ”vad ni ha gjort mot en av dessa mina minsta, det ha ni gjort mot mig” (tjänat enheten, barnspråk till de oinvigda).

⁷Ett älskande hjärta är en ovärderlig tillgång och nödvändigt för övergången från första- till andrajaget. Men känslan är icke alltid vis. Vi är inte till för att alltid lyfta andras bördor. Man har inte rätt att befria andra från de problem livet givit dem att lösa för deras egen utveckling, befria dem från att göra nödvändiga erfarenheter. Vår nästa är den som är beroende av just vår hjälp, som inte har någon annan möjlighet. Vi kan inte räcka till för alla behövande. Vi hjälper inte genom att stjälpa oss själva. Där vi icke åtagit oss plikter, har vi ingen skyldighet att ge efter för andras krav. Det fordras vishet för att alltid kunna hjälpa på rätt sätt. Ännu har mänskligheten långt kvar, innan den kan inse människans begränsning. Det är inte möjligt utan den sokratiske insikten, höjden av förstajagets vishet.

⁸Kunskap är den kvintessens av människomonadens samlade, bearbe-

tade erfarenhet som finns lagrad i kausalhöljet. Denna kunskap kan förvandlas till visdom först under inverkan av essentialenergier. Innan monaden blivit kausaljag, förmedlas dessa 46-energier huvudsakligen av Augoeides. Senare, när monaden blivit kausaljag, kan den själv taga emot och uppfatta dem, de tre lägre slagen till att börja med: 46:5-7. Enligt lagen för självförverkligande måste monaden själv genomföra förvandlingen av kunskap till visdom. Augoeides' insats är i början nödvändig men måste sedan ersättas av människans eget målmedvetna arbete. Också människans egen växande förståelse för detta arbetes nödvändighet är en aspekt av hennes begynnande visdom. Visdom kan vinnas enbart av visdom.

13.8 Vetande eller lärdom, kunskap och visdom

¹Det finns ingen visdom, om det inte dessförinnan finns sunt förnuft. Visdomen kan utan det sunda förnuftet inte taga sig uttryck.

²Vetande eller lärdom (information), kunskap och visdom måste skiljas åt. Vetande, lärdom, är enbart ansamlad information, uppgifter om allt möjligt. Uppgifterna behöver inte vara sanna, överensstämma med verkligheten. Även om de är sanna, kan de för ett viktigare sammanhang eller ändamål vara sakligt sett obetydliga eller oväsentliga. I och för sig korrekta fakta kan genom att hamna i fel sammanhang bli meningslösa eller vilseledande. Likaså kan en enda felaktig uppgift bland för övrigt riktiga fakta förvrida hela framställningen.

³Lärdom är i sig ingenting dåligt. Den fyller en funktion på sin nivå, är viktig som ett steg i människans intellektuella utveckling. Det som uppfattas som esoterikernas motstånd mot och kritik av lärdomen är egentligen inte kritik av lärdomen i sig, endast mot tendensen att betrakta lärdomen som något den inte är.

⁴De lärda visar sig ofta inte förstå att det finns något bortom lärdom, något vida högre. Man måste alltid sträva efter något som ligger högre än ens nuvarande tillstånd för att kunna gå framåt också på det egna området.

⁵Kunskap är idel fakta, väsentliga fakta, insatta i sina riktiga relationer med varandra, så att de bildar ett sakligt sett väsentligt sammanhang. Många sammanhang, rätt sammansatta till en ännu större helhet, bildar ett kunskapssystem. Kunskap är inte detsamma som vidgat vetande. Något aldrig så vidgat vetande kan ersätta kunskap. Kunskap är inte kvantitativt utan kvalitativt överlägsen vetande. Det kvalitativt annorlunda hos kunskapen är förståelsens tillväxt, medvetenhetens höjning.

⁶Esoteriskt vetande kan förvärfvas på barbarstadiet. Men vetande är icke kunnande, lärdom icke vishet, lära icke liv. Det väsentliga är de egna erfarenheterna. Kunskapens betydelse ligger i att vi inte behöver irra i

blindo.

⁷Visdom är kunskap ändamålsenligt tillämpad i handling. Lika litet som en enbart kvantitativ tillväxt av vetande gör kunskap, lika litet gör en enbart kvantitativ ökning av kunskap visdom. Liksom ett kvalitativt tillkommande element skiljer kunskap från vetande, skiljer ett dylikt kvalitativt element visdom från kunskap. Vad visdomen beträffar är detta kvalitativa element den bearbetade erfarenheten. Det är genom att söka tillämpa sin kunskap, göra misstag och lära av dem, bearbeta dessa misstag, som individen växer i visdom.

⁸I esoteriken gäller att kunskap ej går före erfarenheten utan är ett resultat. Man lär genom att leva, genom egna experiment i livet. Den kunskap man inhämtat före erfarenheten får en helt annan betydelse genom erfarenheten. Kunskap ger ej heller förmåga att förverkliga. Den förmågan får människan genom erfarenheten, genom otalet misslyckade erfarenheter. Det är därför som misstag är nödvändiga på vägen till visdom. Det är också därför det heter *sapere aude*, våga vara vis, ty det skulle också kunna heta: våga göra misstag.

⁹Den livsokunnige låter sig nedslås genom misslyckanden, klandrar sig själv och förlorar självtilliten. Den livserfarne vet att misstag är oundvikliga och att det är genom misstagen man lär mest. Han förvärvar självtillit genom sina misslyckanden, ty därefter vet han mycket mer än förut. Den som icke vågar handla av fruktan för misslyckande, går ofta miste om värdefulla tillfällen att lära. Många fruktar också andras kritik. Kritik är en sak man måste räkna med. Man skall tvärtom välkomna den som ett nödvändigt tillfälle att öva sig i att bli oberoende och oberörd av andras omdömen.

¹⁰Liksom det finns en utvecklingsprocess, som leder individen från vetande till kunskap och från kunskap till visdom, finns en avvecklingsprocess för enskilda och hela grupper, om de inte ser upp: Vad blev det av den visdom som förföll i kunskap? Vad blev det av den kunskap som förföll i information?

¹¹Sök visdomen medan du äger styrkan! Annars kanske du förlorar styrkan utan att finna visdomen.

¹²”Den som älskar visdom, älskar livet. Och den som söker henne tidigt, skall fyllas av glädje.”

¹³Förstajagets tre världar möjliggör för mentalmedvetenheten att fungera såsom sunt förnuft. Kausalmedvetenheten, medvetet erövrade av lärjungen till planethierarkin, förvandlar stegvis till visdom den erfarenhet som monaden vunnit i de tre lägsta världarna.

¹⁴Visheten börjar med att människan upphör att vara centrum i sin cirkel

och i stället sätter dit ett ideal, icke för att bli idealisk utan för att glömma sig själv.

¹⁵”Vilja, veta, våga, tåga” är esoteriska vishetens sammanfattning.

13.9 Gyllene medelvägen

¹Aristoteles utgick ifrån att allting är gott inom de gränser livslagarna bestämmer. Utanför lagen blir det goda ont, blir dygderna laster. I läran om den gyllene medelvägen mellan ytterligheterna (esoterikens ”motsatspar”) sökte han fastställa de normer som människan måste tillämpa för att bli harmonisk och lycklig. Enligt Buddha är detta vishetens väg.

²”I alla förhållanden kan det finnas ett för mycket och ett för litet och ett riktigt mått, vilket ligger mitt emellan de båda andra. Det kan icke matematiskt uträknas men förnuftet lär genom erfarenheten rätta måttet. Dygd är medelvägen mellan de två laster, som befinner sig på dygdens båda yttersidor.” Dygd förutsätter erfarenhet. Därmed införde Aristoteles relativitetsprincipen såtillvida, att han visade hur medelvägen växlar med varje ny situation, ter sig olika från olika ståndpunkter och endast i orienterings-syfte kan definieras.

³”Tapperhetens dygd står mitt emellan feghetens och dumdrighetens laster. Den fege kallar tapperhet för övermod, och den dumdrigtige kallar tapperhet för feghet. Frikostighet är den dygd som ligger mellan girighet och slösaktighet. Måttlighet är rätta medelvägen mellan njutningslystnad och asketism, vänsällhet mellan inställsamhet och otillgänglighet, saktmod mellan tröghet och vrede etc. i oändlighet.”

⁴Vi blir dygdiga genom vanan att handla rätt, vilket förutsätter erfarenhet, sunt förnuft och omdömesförmåga.

⁵Enligt esoteriken är allt last som strider mot livslagarna. Till dessa laster hör nyfikenheten, därför att den inkräktar på andras rätt att ha sitt privatliv i fred för andras intrång.

⁶Dygd är förmågan att välja rätt, att finna gyllene medelvägen mellan ytterligheterna.

⁷Motsatsen mellan rätt och orätt visar människan en medelväg att gå, den ”gyllene medelvägen”. Ju mer individens rättsuppfattning förfinas, desto smalare blir vägen, tills den blir den knivskarpa väg som planet-hierarkin talar om. Då först är man på den säkra vägen.

⁸Landets lagar anger yttergränserna. De i kulturmiljö genom rättsinstinkten alltmer förfinade normerna (”så gör man inte”) utvecklas till takt, varigenom vägen blir allt smalare.

⁹De som talar om ”vita lögners” berättigande, går ännu på en ganska bred väg. Denna är också nyfikenhetens, skvallrets och personintressets väg.

¹⁰Utvecklingsnivån framgår ganska väl av rättsuppfattningen.

¹¹Insikten upptäcker den gyllene medelvägen. Men konsten att gå är beroende av emotionala balansen mellan attraktion och repulsion.

13.10 Visdomsaspekten hos lärjungar och aspiranter

¹Lägre medvetenhet kan inte uppfatta högre. Men i den mån monaden i sin lägre medvetenhet avsiktligt och ändamålsenligt strävar efter högre medvetenhet (såsom den uppfattat denna), aktiveras de frön, den potentialitet, till högre som alltid finns i lägre. Och det är genom dessa frön, som monaden kan, om än svagt och förvirrat, uppfatta något av det högre. Därför finns också hos sådana lärjungar, som fortfarande är förstajag och ännu inte ens kausaljag, frön till såväl kausal som essential medvetenhet. De essentiala fröna har, som allt essentialt, en kärleksaspekt och en visdomsaspekt. Kärleksaspekten visar sig i lärjungarnas medkänsla med varandra, deras inbördes solidaritet, vänskap och broderskap, deras ömsesidiga hjälpsamhet och stöd i svårigheter och motgångar.

²Visdomsaspekten framgår i deras metodiska arbete, under lärarens ledning, med att delge varandra erfarenheterna av det egna arbetet med medvetenhetsutvecklingen, en "nerdimensionering" av den gemensamma och delade erfarenhet som står till 46-jagens förfogande tack vare att de ingått i enheten, äger gruppmedvetenhet.

³"Vår väg är gruppamtalens väg. I ensamheten finns berömmelse, och i berömmelsen lurar faran. Tryggheten finns i gruppen. De som följer denna väg, finner ett stort gagn och en stor välsignelse i gruppmötena."

⁴En annan yttring av visdomsaspektens första frön och potential framkommer hos lärjungarna i allt sådant som kan sammanfattas med uttrycket "praktisk förståelse för existensen av högre medvetenhet än min egen". För att teoretiskt förstå existensen av högre medvetenhet krävs endast kunskap och intelligens. Lärjungen övertygas genom hylozoikens fakta och ideer att det måste finnas högre medvetenhet än den han själv har, rentav högre medvetenhet än högsta möjliga mänskliga. Men att praktiskt tillämpa denna insikt fordrar något mera, och detta "något mera" är begynnande visdom.

⁵I studiegruppen finns medlemmar på högre och lägre nivå av kunskap och vara, i skolan finns lärjungar på högre och lägre nivå. Så är det därför att också i esoteriske mästarens (45-jagets) grupp (ashram) finns lärjungar på högre och lägre nivå (i allt esoteriskt kommer mönstret, förebilden ovanifrån). Det är tack vare sin visdomsaspekt, begynnande eller redan något utvecklad, som de på en lägre nivå uppfattar att de på en högre nivå är visare och villigt tar del av deras visdom. Omvänt är det när denna visdomsaspekt inte gör sig gällande, som lärjungar på lägre nivå ifråga-

sätter de högres visdom, emot denna hävdar egna åsikter och inte beaktar gruppens samlade erfarenhet, ändamål och välgång.

13.11 *Din tid är utmätt, tag då vara på den!*

¹Somliga beklagar att de först sent i livet fått del av sanningen, kunskapen om verkligheten. Men allt hänger på vad de sedan gör med den under den tid de har kvar. Den sista dagen i livet kan bli en fullkomlig dag. Eftersom ingen människa vet på morgonen, om hon lever till kvällen, har hon all anledning att leva så som om varje dag vore hennes sista. De gamle gjorde det.

²”En människa kan nås av visdomen på morgonen och sedan dö utan grämlse på kvällen samma dag.”

³”Mina bröder, vet att den som arbetar väl i sina dagar, får sitt verk prisat, men att den som gör något dåligt i dem, går miste om sitt liv. Den som slarvar, får i morgon ångra sitt slarv. Och den som försummar arbetet för sin framtid, får se tillbaka med beklagande. Och den som har övergivit ledningen, får gråta, när han väl nått insikten. Ty det är bråda tider, som nu rinner undan, och dagarna rövas ifrån oss. Så skynda att leva din tid, innan den förgår, och fånga ditt liv, innan du dör.”

⁴”Välän, munkar, detta tillsäger jag eder. Förgängliga är alla ting som har uppstått. Arbeta utan slarv på eder fullkomning.” Gautama Buddhas sista ord till lärjungarna.

13.12 *Visdom är skicklighet i handling*

¹Det grekiska ordet *sofos* brukar översättas med ”vis”, så att sofia blir ”visdom”, filosofos betyder ”den som älskar visdom” och så vidare. Men i det gammalgrekiska samhället gällde exempelvis en skicklig skomakare för *sofos* i sitt yrke lika mycket som en vishetslärare i sitt. En exaktare översättning av *sofos* är därför ”skicklig i sitt värv”, ”skicklig i handling”, Visdom är alltså detsamma som förmågan att tillämpa kunskapen, handlingsskicklighet. I goternas Bibel, den äldsta översättningen av denna bok till ett germanskt språk, har det grekiska *sofos* återgivits med *handugs*, ”händig”. Det är samma tanke om vad visdom är.

²Det räcker givetvis inte med handling rätt och slätt. Visdom är handling med kvalitet, medvetenhetens kvalitet. Visdom är förmåga att förverkliga.

³Riktiga omdömen är sällsynta och omdömesförmågan en sällsynt förmåga. Många gör inte klart för sig de stora skillnaderna mellan intelligens, omdömesförmåga och tillämpningsförmåga. Omdömesförmåga förutsätter intelligens och sakkunskap, vetenskap om fakta och bearbetning av dessa fakta. Det är slutligen förmågan av tillämpning som ger vishet. Folk talar

om teori och praktik men har ofta ytliga föreställningar om båda. Teori handlar om det allmänna och allmängiltiga, tingen betraktade i större skala. Praktik handlar om det särskilda, på handling inriktade. Den är teorin tillämpad på tingen i liten skala, i människans liv från dag till dag.

⁴Handlandet betingas av samtliga föreliggande omständigheter, vilka så gott som aldrig kan förutses. Vi kan ofta inte ens efteråt avgöra, om vi handlat rätt. Riktiga handlandet förutsätter vishet, och den fås inte ur regler, vilka på sin höjd kan vara orienterande. Bästa handlandet är den spontana ur det omedvetna, när vi förvärvat rätta livsinställningen. Den som behöver undersöka och utreda, förhandla med sig själv, behöver påverkas av regler eller sentimentalitet eller övertalas, saknar den spontanitet som följer ur livsförståelsen.

⁵Vishet förvärvas genom självförverkligande. Det är enda vägen. Utan praktik förblir allting teori. En aldrig så riktig teori hjälper ingen framåt. Det fordras experimentell erfarenhet för förverkligande. Därigenom förvärvas nya oanade förmågor.

13.13 Visdom är tjänande

¹Hela levnadsvisheten är det enklaste av allt: Glöm dig själv och lev för något annat än dig själv. Men därvid måste man använda sitt sunda förnuft, så att man icke kastar bort sig själv på något som ligger under egna kapaciteten utan lever för det med vilket man bäst kan tjäna mänskligheten, medvetenhetsutvecklingen och enheten. Det är så de stora lever, de i högre riken. Jagidentiteten finns kvar, men det är också allt av egna jaget. Man får ju allt till skänks: sina höljen och sina medvetenhetsvärldars erfarenhet och dessutom allt man behöver för att göra sin insats. Den som ger sitt allt till livet får av livet allt i allt högre potens. Så enkelt kan sammanfattas alla religioners levnadskonst.

²Den tjänande inställningen till livet medför ojämförligt många fler livets erbjudanden att så god sådd, att försvaga verkningarna av dålig skörd, att utveckla rätta livsinstinkten, att finna bästa vägen.

³Tjänande är en svår konst. Det är mycket svårt att tjäna på rätt sätt. Man kan med tjänande göra mer ont än gott. Man skall icke tjäna det onda, och det kan man göra med omdömeslöst tjänande. Det gäller att icke tillgodose egoismen, icke låta sig utnyttjas, icke "lägga hyende under lasten", icke ge vika för anspråk.

⁴Det finns i evangelierna många uttalanden som tillagts Christos och som han aldrig gjort, i alla händelser icke med den formuleringen. Han kan icke ha sagt, "Giv åt den som beder dig". Då skulle man vara värlös och snart utplundrad. Han har absolut inte sagt att vi "inte ska stå det onda

emot”. Vi är skyldiga att motstå det onda. Annars lämnar vi livet i det ondas våld.

13.14 Visdom och dårskap

¹En ovis kan leva samman med en vis ett helt liv och inte lära sig något. En vis kan leva samman med en ovis blott en dag och lära sig mycket. Den vise kan lära av allt och av alla.

²De finns några yttranden, som av tradition tillskrives Jeshu såsom mycket ung men inte finns i evangelierna. Ett av dessa lyder: ”Jeshu, Marias son, vem lärde dig visdom?” – ”Ingen. Jag iakttog människornas dårskap och undvek denna.”

³Där godhet icke ingår förening med sunt förnuft, blir godheten en last och grund till att förnuftslöshet och godtycke i stor utsträckning få regera. Den godhet som är flathet lämnar fältet åt fräckheten, cynismen, utnyttjandet. Den godhet, som låter det onda regera, blir medskyldig i det som ondskan åstadkommer.

⁴Det är god sak att vara självkritisk. Men det får ej bli överdriven, sjuklig sådan. Somliga tar alltid parti emot sig själva ända till självuppgivelse. De inser ej att rätt är rätt oberoende av du eller jag. Jag kan omöjligen alltid ha orätt. Det är absolutifierad omdömeslöshet. Jag kan ha rätt trots att det är jag.

⁵Skönhetsslavarna har tydligen ingen uppfattning av skönhets tyranni och dess idiotiserande påverkan. Skönhets dyrkan kan försvaras, om skönheten är kronan på godhet och vishet.

13.15 Sokratiska insikten

¹Vad som först och främst kännetecknar de latent esoterikerna är sokratiska insikten att ”man är en idiot”, alltså sann ödmjukhet i sanningshänseende. Det är första steget på vishetens väg. Den som känner sig märkvärdig (eller känner sig ”färdig”), har långt kvar till den insikten. Ett annat stort misstag är varje jämförelse med dem på lägre nivåer. Vi är alla bröder i samma naturrike, och om än vägen till närmast högre naturrike är olika lång, så är den försvinnande kort i jämförelse med den som återstår för oss alla. När de i femte och sjätte och ännu högre riken kallar oss för sina bröder, så har vi all anledning att söka förvärva den livssynen: att allt levande är ett universellt broderskap. Den som insett detta, förstår också att hatet i alla dess tusentals olika slags livsyttringar är själva livsförvändheten.

²Vad som för den ene kan innebära en verklig ”uppenbarelse” med ökad förståelse av verkligheten kan för en annan, som upplevat ännu större

”expansion av medvetenheten”, förefalla vara en förlamande begränsning. Och detta gäller för alla på hela den skenbart oändliga skalan av utvecklingsnivåer från lägsta fysiska till högsta kosmiska. Betecknande därvid är att den som förvärvat sunt förnuft och fått en vision av kosmiska evolutionen, alltid inser sin egen begränsning och hur ”oändligt mycket som återstår” för att kunna förstå. Det var således ett av vishetens kännetecken hos Sokrates att han kunde säga om sig själv att han ”ingenting visste” (underförstått: om det han önskade veta för att kunna fullt förstå). Det är den insikten, som är den verkliga ödmjukheten, inte det folk kallar ödmjukhet: att böja sin nacke inför ”bättre vetare”, som tror sig veta, aningslösa om sin gränslösa okunnighet.

13.16 Vishetens sju pelare

¹”Visheten har byggt sig ett hus, hon har huggit ut sina sju pelare.” (Bibeln, Ords. 9:1) Denna symbol anger att essentialjaget bygger sitt eget essentialhölje (46-hölje), vari det är suveränt i alla sju departementen. Detta betyder att 46-jaget styr sina egna sju typenergier, alltså med vilja och avsikt (som givetvis är ett med gruppviljan och gruppavsikten) ”är” den typ som för tillfället, för det bestämda arbete som 46-jaget just nu utför, är den mest ändamålsenliga. Lägre slags jag (fysikaljag, emotionaljag, mentaljag och kausaljag) saknar denna suveränitet. De behärskas därför av sina dominerande typer. Även om kausaljaget har börjat frigöra sig från denna dominans, saknar det ännu 46-jagets frihet att kunna ”spela på typerna” liksom på en klaviatur. Denna frihet är vishet, handlingsskicklighet. ”Huggit ut” anger att denna vishet, frihet, handlingsskicklighet icke är någon gåva utan resultat av individens eget hårda arbete genom inkarnationernas långa rad. Fysiska livet är det stenbrott, där stenarna till ”Salomos tempel” huggs. Och templet är kausalhöljet, vilket byggs med över 150 000 inkarnationer, antytt i Andra Krön. 2:17,18 med uppgiften om antalet arbetare i stenbrottet. Också det esoteriska talesättet ”den vise styr sina stjärnor, dåren styres av dem” avser essentialjagets suveränitet över de sju typenerigerna. ”Stjärnorna” ifråga är ”de sju heliga planeterna”, vilka ju är förmedlare av de sju energierna i solsystemisk skala.

²De esoteriska skolornas undervisning var alltigenom symbolisk, bestod genomgående av symboliska talesätt sådana som de just anförda. Dessa var obegripliga för de oinvigda och även för lägre graders invigda, vilka måste få dem förklarade av hierofanten och på nytt, för fördjupad förståelse, i varje högre grad. För högre graders invigda var de axiomatiska, därför att de motsvarade den egna insikten, den genom eget arbete förvärvade visdomen.

14 INTELLIGENS

14.1 Intelligensen esoteriskt betraktad

¹Förstajaget (människan) förvärvar intelligens, andrajaget enhet som sin väsentliga kapacitet.

²Andrajagets tre huvudslag av medvetenhet har man kallat ”intelligens” (47:1-3), ”enhet” (46:1-7) och ”vilja” (45:4-7). Dessa beteckningar är analogier med mänskliga förmågor och blir missvisande, ifall de tas bokstavligt. Det saknas ännu allmänt begripliga beteckningar, eftersom dessa slag av medvetenhet och energi ligger bortom mänsklig erfarenhet. I sin högsta potens innebär ”intelligens” (47:1) suverän förståelse för alla objektiva materiella företeelser inom de tre mänskliga världarna (47–49).

³Att intelligens är möjlig att uppfatta i de två lägsta världarna, beror på närvaron av mentalatomer även i lägsta materia (fysiska atomer).

⁴Tredje departementet är intelligensdepartementet. Det har till uppgift att utveckla mänskliga mentalmedvetenheten till självständigt tänkande och sunt förnuft. Det är därför det uppdelar sig i de fyra departementen 4–7, som har samma uppgift: att hjälpa de olika typerna i människoriket fram på det för dem enklaste sättet.

⁵I esoteriken studeras intelligensen enligt den grundläggande esoteriska princip som handlar om att vi alltid skall se på tingen ovanifrån snarare än underifrån, från det högre snarare än från det lägre, från målet snarare än från begynnelsen, och värdera det lägre såsom intressant endast i egenskap av att utgöra den kontrast mot det högre som kan hjälpa oss att bättre förstå detta högre. Beteckningen ”högre intelligens” kan i detta studium avse först den högre mentalitet som kan fungera fritt också från det högre emotionala (48:3 och 48:2), alltså perspektivtänkandet (47:5) och systemtänkandet (47:4). Det är denna högre intelligens, som kan förstå esoterik, därför att den når kontakt, om än svag, med det kausala. En ännu högre intelligens är naturligtvis den kausala (från 47:3 till 47:2 och från 47:2 till 47:1).

14.2 Intelligensens redskap kortfattat beskrivna

¹Begripande är resultat av reflexion. Förståelse är omedelbar uppfattning på grund av återerinring av slutförd bearbetning av ett visst ämnesområde. Den enfaldigaste kan sluta från orsak till verkan. För att kunna sluta från verkan till orsak måste människan äga omdömesförmåga. Omdömesförmågan förutsätter sakkunskap och erfarenhet, förmåga av analys och

syntes och är begränsad till ett visst sakområde. Omdömesförmåga på ett sakområde medför inte automatiskt omdömesförmåga på ett annat. Inom sitt område kan god omdömesförmåga rätt bedöma fakta, sätta in fakta i riktiga sammanhang, skilja på fakta och fiktion, på blind tro och den kritiska uppfattning som ifrågasätter huruvida tillräckliga fakta föreligger för antagande tills vidare. Okunnighet är brist på sakkunskap. Analys är studium av detaljerna, de enskilda fakta, och värdering av dessa efter inbördes betydenhet. Efter slutförande av analys vidtar syntes, som är sammanställning av detaljerna, fakta, till principer och system. "Syntes" utan föregående analys, utan inhämtande av tillräckliga fakta, är det vanligaste av allt och kan den okunnigaste utföra, men den "syntesens" kvalitet blir då därefter. Fakta, begrepp och principer är absoluta, tagna var för sig. Men de får relativ betydelse, när de sätts in i relationer till andra i riktiga system. Begrepp är nödvändiga för begripande. Principer är nödvändiga för översikt av begrepp, såsom sammanfattningar av begrepp. Princip är generalisering av renodlade fall, som sällan förekommer i verkligheten. Det fordras i allmänhet många varandra modifierande principer för ett riktigt omdöme.

14.3 Tänkande och intelligens

¹Tänkande är en förmåga som måste förvärvas som alla andra. I hemmet och i skolan lär vi oss tänka inom vissa begränsade erfarenhetsområden. Men när vi kommer utanför dessa, tänker vi så gott som alltid fel. Ifall vi saknar alla de fakta som fordras för slutgiltigt bedömande av varje särskilt fall, så tänker vi fel. Filosofins historia borde ha lärt oss hur svårt det är att tänka och ännu svårare att tänka rätt. Den borde lärt åtminstone filosoferna att det fordras kunskap för att kunna tänka. Annars fantiserar man bara, vilket är företeelser i emotionalhöljet. Det mentala kräver exakthet.

²Man måste skilja mellan intelligens, vetande, kunskap och visdom. Intelligens är mentala förmågor: slutledningstänkande, principtänkande, perspektivtänkande, systemtänkande och kausalt idétänkande. Vetande är tankens samlande av uppgifter om något visst område, uppgifter som inte behöver alla vara sanna, utan kan vara dels fakta, dels fiktioner. Kunskap däremot är esoteriskt sett idel fakta, överensstämmande med verkligheten. Visdom är förmåga av tillämpning, skicklighet i handling.

³Det människor vanligen kallar "intelligens" är inte renodlat mentalt tänkande utan fantasi, förening av emotionalt och mentalt, indiernas kama-manas. De intelligenta inbillar sig äga omdömesförmåga, vilket just alltid varit mänsklighetens enorma misstag. Egentligen är de suveräna endast i lägsta mentala (47:7), ty så föga utvecklad är mentalmedvetenheten att

snabb aktivitet inom detta lägsta område betraktas såsom ”begåvning”. Det groteska ligger i att lägsta slag av reflexionsförmåga (den att kunna tänka alls) uppfattas såsom riktig eller ofelbar. Så snart någon höjer sig över hopen, är han ett ”geni”. Männskligheten har nått fram till självbesinning, när den insett hur oerhört begränsad den är i mentalt hänseende och att den inte förmår fälla riktiga omdömen om verkligheten.

⁴Generalisering, sammanfattning av många likartade företeelser, är ett av de första exemplen på hur individens begynnande reflexionsförmåga tillgodogör sig erfarenhet. Den livsokunnige har till att börja med alltför lätt att draga dylika slutsatser, vilket de bevingade talesätten och nedärvda ordspråken vittnar om. De absolutifieras så lätt och verkar därmed idiotiserande.

⁵Den skarpsinnighet, som de stora filosofijättarnas logikkvarn presterar, verkar på den begripande rent överväldigande, att det inte är märkvärdigt att deras lärjungar faller till föga för maskineriet. Esoterikern kan sällan mäta sig i skarpsinnighet med dessa mentala rakknivar. Esoterikern är inte eller behöver i varje fall icke vara skarpsinnig alls, ty skarpsinnighet är suveränitet i princip tänkande. Han löser inte problemen, utan han får lösningen till skänks genom nya fakta. Skarpsinnigheten finner inte vägen till perspektivmedvetenheten, vars förutsättning är användandet av sunt förnuft och krav på vidgad horisont och överblick. Det gäller att inte ”fastna” i någon konstruktion, aldrig anse någon sådan definitiv, inte godtaga dogmer utan alltid gå vidare. Skarpsinnigheten fixerar och låser fast. Perspektiv går runt och finner allt fler synpunkter. Skarpsinnigheten är typisk förmåga hos femte departementet. Perspektivet förvärvas lättast i tredje departementet.

⁶Den esoteriska logiken lär att analys aldrig ger syntes. De lärde kan i hur många konferenser som helst analysera en sak i ”oändlighet” och aldrig komma ur fläcken. Och så är det därför att syntes, esoteriskt sett, tillhör en högre mental nivå, och en dylik nås endast genom idé från idévärlden. En verklig, esoterisk, syntes är antingen en kausal eller essential intuition. De vanliga s.k. synteserna antingen erhålls genom eliminering eller är gammal ”vishet”, som ligger latent i det undermedvetna, och gör inte skäl för att kallas syntes.

⁷Man kan få något liknande syntes genom att lyfta hela problemet upp på ett högre plan, upp i perspektivtänkandet.

⁸Den mest överlägsna intelligens och omdömesförmåga, man kan träffa på hos exoteristen, visar sig i intresset för alla slags verklighetsproblem med förståelse för att alla exoteriska lösningar är förmodanden och aldrig kan ge absolut visshet, hur geniala de än må förefalla. Kunskapen om

verkligheten förblir (frånsett fysiska världen) oåtkomlig för exoteristerna. Överfysiska problemen är naturligtvis inga problem för femte naturrikets individer, och deras grundsyn har meddelats av Pytagoras i den hemliga kunskapsorden han grundade.

⁹Till de överfysiska problemen hör de tre aspekterna med materiens, rörelsens och medvetenhetens natur. Dessa kan vetenskapen aldrig lösa. Deras lösning fordrar förmåga av enhetsmedvetenhet (46 och högre), och denna förvärfvas ej i fjärde naturriket.

14.4 Lägre intelligens (47:7 och 47:6)

¹Mänskliga intelligensen består på lägre nivåer eller som resultat av felande skolning i att försöka uppfatta vad andra sagt för att kunna säga efter. Över 99 procent av härskande uppfattningar är mer eller mindre defekta, beroende på att alltför få fakta förelegat.

²Den lägre intelligens, som brukas av civilisationsstadiets intelligentia, är 47:6, princip tänkandet. Detta tänkande är inte rationellt utan snarare rationaliserande, intellektualiserar emotionala förvisningar. Betecknande för denna intelligentia, som civilisationsindividerna ser upp till som auktoritet, är dess fiendlighet mot överfysisk kunskap och erfarenhet i allmänhet och esoterik i synnerhet. Ett annat kännetecken är dess "galenskap" (i esoterisk bemärkelse), alltså dess benägenhet att jaga efter, samla på sig formativa "ideer". Hithörande intellektuella är vanligen försvurna åt någon ideologi (obs! ej ideologi), som är full av sådana formativa "ideer" med ringa verklighetsvärde. En dylik ideologi går typiskt tvärt emot sunt förnuft, objektiva rön och hävdvunnen mänsklig erfarenhet och kan därför inte försvaras med vanliga, rationella argument. Alltför ofta tillgriper dess förfäktare tvångsmedel mot olik tänkande.

³Marxismen var en dylik tvångsidiologi, som nu synes vara på väg ut ur historien. I dess ställe har vi fått andra, såsom till exempel propagandan för tron på den s.k. Förintelsen, genusteori (påståendet att könet är en social konstruktion) och framställandet av homosexualitet såsom normal företeelse (med eller utan s.k. queerteori). I många västliga länder har statsmakten ställt sig bakom dessa ideologier, stöder dem genom det offentliga undervisningssystemet och tvingar med olika sanktionsmedel olik tänkande till underkastelse och forskare att producera "rön" som "vetenskapligt bekräftar" de politiskt påbjudna "sanningarna" och att tuga om fakta som vederlägger dem. Dyliga tvångsidiologier hör till den kulturradikalism som planethierarkin anger såsom ett av de allvarligaste hindren för sitt planerade återframträdande.

⁴De traditionella religionerna, såsom kristendomen, islam, buddhismen

och hinduismen anges i detta hänseende icke såsom problem, då de dels står för en allmänmänsklig normalitet, byggd på mänsklighetens samlade livserfarenhet, dels ger människorna någon uppfattning om högre verklighet och livets fortsättning, dels är förenliga med något slags esoterism och rent av rymmer dylika traditioner – kristendomen dock minst.

⁵Lägre slags intelligens är bunden till eller uppfattar så gott som endast kvantitativa förhållanden, bedömer företeelserna efter dessa och orienterar sig själv enligt dessa. Högre slags intelligens däremot iakttar särskilt de kvalitativa förhållandena. Bedömningen av till exempel olika mänskliga grupperns inflytande kan därför utfalla helt olika allt efter vilkets slags intelligens som gör bedömningen. Den kvantitativa intelligensen synes ha svårt inse att också relativt sett små grupper, hörande till ett betydligt större kollektiv, kan mycket aktivt, enhetligt och målmedvetet uttrycka kollektivets kvaliteter, medan kollektivet självt till största delen är passivt eller splittrat. Den kvantitativa intelligensen har svårt att uppfatta de kvalitativa sambanden mellan de små grupperna och det större kollektivet. I synnerhet gäller detta, om de små grupperna uttrycker det större kollektivets kvaliteter på ett nytt sätt, mer utvecklat eller mer intensivt.

⁶När intelligensen når gränsen för princip tänkandet (47:6) men inte förmår gå därutöver, tar fantasin överhand över tänkandet. Då hemfaller tänkaren också vanligen åt mystik och subjektivism, eftersom det lägre mentala inte kan behärska det högre emotionala (48:3 och 48:2, vilka är mystikens regioner). Exempel på denna princip tänkandets övergång i mystik finner vi hos vissa moderna fysiker, som lanserat hypoteser om verkligheten, vilka strider mot sunt förnuft och objektivitetens princip samt är uttalat subjektivistiska à la Kants ”verkligheten anpassar sig efter våra begrepp”.

14.5 Emotionaliseringen av begrepp

¹Ett stort problem är emotionaliseringen av begrepp. Att ett begrepp emotionaliserats innebär att individen eller kollektivet inte förmått uppfatta det till ett visst ord hörande tankeinnehållet utan ersatt detta med en dominerande positiv eller negativ känsla, som fortsättningsvis knyts till ordet. Många ord, exempelvis i politikens vokabulär, väcker hos många människor övervägande emotionala associationer – positiva eller negativa – och när de sedan själva använder orden, uttrycker de framför allt sina personliga känslor förbundna med dem. Ordet ”demokrati” må tjäna som exempel. Det betyder ursprungligen och rätteligen inget annat än folkstyre, majoritetens val uttryckt i representativa församlingar. Numera gör sig i västvärlden en tendens allt mer gällande att emotionalisera och subjekti-

visera begreppet, så att man anser det inte längre bestämt av det objektiva folkmaktskriteriet utan i stället av vissa subjektivt och godtyckligt utsedda "värden", som kallas "demokratiska". Därefter kan man godtyckligt avvisa valresultat, som erhållits med klar majoritet i mönstergillt genomförda demokratiska val. Alltså: folket var "odemokratiskt" och "valde fel". Den bättrevetande makteliten önskar sig väl då ett annat folk.

²Emotionaliseringen av många viktiga begrepp är så mäktig, därför att den är en kollektiv process hos stora människomassor på emotionalstadiet, vilka lätt manipuleras av slipade opinionsbildare på en något högre intelligensnivå. Processen har en stor suggestiv kraft, så att också mentalisten eller den som strävar att vara en sådan ofta behöver i sitt eget tänkande bjuda ett aktivt motstånd mot dessa "allmänna opinionens dåliga suggestioner". I alla de frågor, där vi inte själva aktivt undersökt saken och bildat oss ett självständigt omdöme, riskerar vi att vara en del av den icke-tänkande, lätt styrda, lätt manipulerade massan.

³Det är bättre att i en viss fråga självaktivt avstå från att ha en uppfattning alls än att utan undersökning acceptera allmänna opinionens (eller snarare dess ledares) åsikt. Annars är en god början till en mera kritisk inställning att fråga sig, liksom romaren Lucius Cassius, "cui bono?", alltså: vem eller vilka har gagn av att vi tar ställning för eller emot en viss sak?

⁴På emotionalstadiet är det ingen skillnad mellan analys och kritik. Känslan är antingen attraherande eller repellerande och omöjliggör personlig analys. Sådan är möjlig först på mentalstadiet. Det är lätt att konstatera att mental analys alltid av emotionalister uppfattas emotionellt och att denna deras uppfattning därmed sjunker ner i den allmänna omdömeslösheten.

⁵Frigörandet av begreppen från emotionaliseringen sammanhänger esoteriskt (objektivt) sett med frigörandet av mentalhöljet från sammanvävnaden med emotionalhöljet och mentalhöljets till följd därav närmare anknytning till kausalhöljet, ett led i den process som kallas "byggandet av antahkarana".

14.6 Intelligensens utveckling

¹Man förväxlar ofta vetenskapliga upptäckter och tekniskt framåtskridande med intelligensutveckling. Men de har intet gemensamt. De otaliga upptäckter, naturvetenskapen och dess tekniska avläggare gjort, alltsedan Galilei förenade naturforskning (konstaterande av fakta) med experiment och matematisk metod, har ständigt ökat vår kunskap om fysiska materiella verkligheten. Undan för undan har forskningen befriat oss från de fiktioner och vidskepligheter som nedärvts från fäderna, vidgat

horisonten och utvecklat verklighetssinnet. Men förmågan av slutledning och begreppsmässigt begripande är densamma. Man begriper inte bättre men väl på ett helt annat sätt, nämligen i överensstämmelse med det utforskade. En ständigt fördjupad insikt om tillvarons absoluta lagenlighet börjar göra sig gällande. Utan lagenlighet vore forskning uppenbart nonsens. Man börjar inse att okunnighet beror på ovetskap om lagarna eller konstantrelationerna.

²Liksom civilisationsstadiet medför intellektualisering av barbarstadiets emotionalitet, så medför humanitetsstadiet intellektualisering av kulturstadiets emotionalitet. Intellektualiseringen innebär att intelligensfattiga känslan blir allt förnuftigare och efterhand övergår i eller ersätts av fantasin och denna av klara ideer. Intellektualiseringen sker samtidigt med att mentalmedvetenheten blir självaktiv och mentalthöljet frigör sig från beroendet av och sammanvävnaden med emotionalthöljet. Processen börjar med aktiveringen av femte molekylarslaget (47:5). När de högre skikten i denna materia aktiveras, kan även mentalthöljet hjälpa till med att aktivera kausalhöljet. Innan dess har det mentals bidrag härtill varit inskränkt till de svaga impulserna vid slutet av personlighetens tillvaro i mentalvärlden efter "döden", då livserfarenheten sublimerats till kausalideer, som kunnat upptagas av det kausala. Numera dubbla påverkan gör kausalmedvetenheten snart självaktiv. En följd härav är att kausalideerna bli allt lättare tillgängliga för mentalmedvetenheten, inspiration och vision för emotionalmedvetenheten.

³Ifall det högre emotionala utvecklas enbart genom odling av hängivenhetens intensiva längtan efter, strävan att uppgå i essentiala enheten, blir mentalaktiveringen åsidosatt. Mystikern förblir mentalt outvecklad. På detta beror det infantila, förnuftsmässigt hjälplösa draget hos de flesta mystiker. De förefaller outvecklade och blir också totalt felbedömda av den alltid förmätta okunnigheten. Men den mystiker, som lyckats i sina försök, har utvecklat en förståelse, som icke behöver begripandet och i livshänseende är ojämförligt överlägsen största mentala geni. Det högre förblir "esoteriskt" för det lägre. Förståelse förutsätter dels aktivering av erforderligt medvetenhetsområde, dels såväl kvalitativt som kvantitativt motsvarande latent erfarenhet. Saknas förståelse, finns alltid risk för missförstånd även av dem som klart begripit.

14.7 Högre intelligens (47:5 och högre)

¹Steget från princip tänkande (47:6) till perspektivtänkande (47:5) är mycket större än det från slutledningstänkande (47:7) till princip tänkande, emedan de två lägre slagen av tänkande båda hör till det lägre, emotionalt

mentala, medan perspektivtänkande hör till det högre mentala, vars erövring förutsätter kontroll också av det högre emotionala.

²I godtagandet av sanningar kan olika intelligensnivåer urskiljas: från den nivå, som kännetecknas av anammandet av allt som sägs, till den nivå, där den högsta kritiska förmågan övas. Kritik betyder i detta sammanhang bedömning, omdömesförmåga.

³Högre intelligens eftersträvar och genomför begreppsklarhet. Den har insett att "om varje begrepp är ett litet moln, blir tänkandet med dessa begrepp blott ett större moln". En viktig del i detta arbete är också insikten att "klarheten inte är allt". Äldre tiders tänkare såg i klarheten ett sanningsbevis. Esoterisk logik lär däremot att klarheten i sig inte har något direkt samband med sanning eller verklighet. Fiktioner kan formuleras med tankar av höggradig klarhet och därmed förleda många intellektuella. Verklighetsideer kan i början uppfattas dunkelt och formuleras oklart. Däremot gäller att mänskligt tänkande, när det väl fullt utvecklats, kan klart begripa allt slags verklighet i människans världar och därför bör återge denna med klart formulerade begrepp, också för att motverka fiktioners och illusioners utbredning.

⁴Högre intelligens är skapande tankekraft, förmåga att tänka nytt, tänka framtidens tankar, formulera sanningar, som endast en verklig intellektuell elit ännu kan fatta. Lägre intelligens idisslar det gamla, ohållbara, redan vederlagda i blott nya former.

⁵Där lägre intelligens oftast är bunden av formen, materiaspekten och det fysiska uttrycket, förmår högre intelligens att skåda utöver formen, till medvetenhets- och rörelsespekterna. Därmed kan den ställa och kanske också besvara frågor om motiv, avsikter, ändamål, funktioner snarare än former. Däri ingår förståelsen för att individer och grupper inte har oföränderliga "väsenden" utan snarare uttrycker mer eller mindre föränderliga egenskaper. Sammanblandningen av objektivt existerande individer och grupper med subjektiva begrepp om oföränderliga "väsenden" är ett särskilt exempel på den allmänna subjektivism som föreligger i att sammanblanda objektiv verklighet med subjektiva begrepp.

⁶Ju högre intelligens, desto djupare intresse och förståelse för rörelse- eller viljeaspekten. Däri ingår en djupnande förståelse för hur förändringens lag råder över all verklighet. Också denna förståelse motverkar den lägre intelligensens subjektivistiska tro på oföränderliga "väsenden". Den lägre intelligensens statiska, "i tiden stelnade" begrepp ersätts med dynamiska, i vilka ingår åtminstone någon tanke om förändringen, dennas riktning och styrka. Denna tidsaspekt bör finnas med också i det som uppfattas såsom ögonblickligt, liksom i matematiken varje punkt på funktionskurvan

har en derivata (tolkad såsom förändringens riktning just där), denna i sin tur en derivata (förändringens grad av förändring, hela kurvans lutning) och så vidare.

⁷En av den utvecklade intelligensens viktigaste funktioner är att vara ett redskap, som ett mer medvetet jag använder för att eliminera begränsningar i det egna tänkandet, alltså självkritik riktat mot felaktiga slutsatser, primitiva konstruktioner, formativt tänkande. Det mer medvetna urskiljer därmed det mindre medvetna, idkar icke-identifiering gentemot det, avskiljer sig från detta såsom varande ett icke-jag. Detta är samma slags funktion som det mer medvetna jaget brukar, när det avidentifierar sig från negativa känslor. Här handlar det i stället om att avidentifiera sig från lägre slags, onödigt begränsande tankar.

⁸Den utvecklade intelligensen däremot är identifierad med sina felaktiga slutsatser, primitiva konstruktioner, sitt formativa tänkande, och denna identifiering visar sig i ovilja att medge felen, rent av rättfärdigande och urskuldande av dem. Allt detta bottnar i det emotionalas övertag över det lägre mentala och detta lägre mentalas icke-kontakt med det kausala. Den personliga prestige, som också kan visa sig i detta, är bara en annan yttring av starka identifieringar, vilka i sin tur visar att tanken inte frigjort sig från bundenheten vid det emotionala.

⁹”Det negativa omdömet är mentalitetens höjdpunkt.” Att det är så viktigt för oss att kunna säga vad något inte är, beror på att vi är människor, förstajag, och som sådana sällan äger säker, positiv sanning eller verklig kunskap. Positiv sanning, kunskap, finns i överflöd först hos andra-jaget. För förstajaget är det oftast mycket svårt nå fram till sanningen men betydligt lättare att urskilja och avskilja lögnen. Det är en naturlig, mänsklig drift hos oss att hellre söka positiva förvissningar än att begrunda negativa tvivelaktigheter. Men ”genom att tvivla kommer vi fram till sanningen.” Genom att metodiskt och systematiskt eliminera det ohållbara gör vi oss steg för steg beredda att taga emot det hållbara. Esoteriken skall i själva verket vara det sista man undersöker, sedan man granskat och eliminerat allt det andra. Förfarandet liknar teknikerns systematiska felsökning. ”Intellektuell teknisk felsökning” kunde vara namnet på femte departementets särskilda väg till sanningen eller kunskapen om verkligheten.

14.8 Logiksamvetet

¹Hos mentalisten finns något man kunde kalla för ”logiksamvetet”. Detta hindrar honom från att godtaga någonting, som han med sin reflektionsförmåga, sitt sunda förnuft och sin vetskap om fakta inte kan under-

stödja. För den som vandrar den esoteriska vägen, är det av yttersta vikt att odla och vårda detta logksamvete, att inte godtaga något som man inser vara lögn. Aspiranter och lärjungar söker uppnå sanningen eller kunskapen om verkligheten, och hur skall de ha framgång i detta sökande, om de samtidigt godtar lögn? Det är viktigt inse att man genom godtagandet av lögn försvarar eller rent omöjliggör förbindelsen med högre medvetenhet, den kausala och essentiala. Det yttre måste svara mot det inre, varför det inte heller går an att reservera sig endast i det inre, medan man i det yttre håller med de "rådande makterna". Också i denna sak måste vardande eller redan vordna lärjungar odla modets dygd: tala och rädda sin själ eller i nödfall tala, men avgjort aldrig tala emot eget bättre vetande bara för att vara den orättfärdiga makten till lags och slippa tillfälligt obehag.

14.9 Själviakttagelse, självkritik, självmedvetenhet

¹En viktig sida av högre intelligens är förmågan av självakttagelse och självkritik. Detta är något som förstås ganska allmänt. Människor, som glatt pladdrar på om sig och sitt utan tanke på hur de avslöjar sin dumhet, taktlöshet, sina dåliga egenskaper, uppfattas ofta som "pinsamma" av sin omgivning; till exempel av intelligenta barn som skäms för föräldrarnas "grodor".

²Enkelt uttryckt: Den som ibland iakttar sig själv är intelligentare än den som aldrig iakttar sig själv. Den som ofta iakttar sig själv är intelligentare än den som sällan iakttar sig själv. Den som alltid målmedvetet, ändamålsenligt iakttar sig själv är intelligentare än den som sporadiskt, slumpmässigt iakttar sig själv.

³Att vara målmedveten i självakttagelsen betyder för det första att man alltid är varse, aldrig glömmer att man gör intryck på andra i allt man säger och gör, allt man inte säger och inte gör, för det andra att vissa tillfällen eller möten är så mycket viktigare än andra och att det då gäller att göra bästa möjliga intryck. Att vara ändamålsenlig i självakttagelsen betyder att man faktiskt iakttar sig själv, när det är nödvändigt och viktigt och förmår använda denna högre grad av uppmärksamhet och medvetenhet för att nå de mål man uppställt för sig.

⁴Självkritik är ett naturligt resultat av självakttagelsen. Ty i samma mån som man iakttar sitt eget beteende, frigör man sig från identifiering med detta. Man kan nämligen inte vara det man iakttar, inte identifiera sig med det iakttagna, ty det iakttagna blir ett yttre eller inre föremål, och iakttagare och föremål kan icke vara identiska. Detta för med sig möjligheten att bedöma, värdera och kritisera dessa inre föremål, som den icke självakttagande människan måste identifiera med sig själv och därvid bruka

sådana uttryck som ”jag blev arg”, ”jag är irriterad”, ”jag kan inte med honom” och så vidare. Att bedöma, värdera och kritisera företeelser betyder att individen klassar dessa i bättre och sämre i förhållande till de mål han eftersträvar: ”Gynnar det mina individuella mål, min grupps mål, skolans mål att jag ger efter för den impulsen, är identifierad med den känslan?”

⁵All denna inre aktivitet av självreflektion, själviakttagande kan med insiktsfullt förfarande fås att övergå i tillstånd av självmedvetenhet. Förståelsen av självmedvetenhetens natur och oerhörda betydelse för individens och gruppens medvetenhetsutveckling beror på intelligens av ett särskilt slag, som ligger kausalmedvetenheten nära. Det finns högintelligenta som saknar denna förståelse och inte ens kan förvärva den. Men de som har förståelsen, uppvisar denna i lägre och högre grader, vilka beror på denna särskilda intelligens, som egentligen är kausalmedvetenhetens första förutsättning.

14.10 Intelligens i förståelsen av esoterik

¹Det är en process i flera steg att erövra nya områden för högre intelligens. Sju steg kan vanligen urskiljas: 1) Lärjungen finner något visst ”högre” (något ur esoterisk verklighet) ofattbart eller missförstår det. 2) Han kan med möda begripa de enklare aspekterna av detta högre tillfälligtvis, när läraren visar honom det med tydliga exempel. Men efteråt, när lärarens magnetiska påverkan upphört, är begripandet som bortblåst. 3) Han kan genom lärarens upprepning och egen reflektion lära in dessa enklare aspekter, så att han minns dem också i frånvaro av läraren och dennes magnetiska stimulans. Det är dock alltjämt begripande utan djupare förståelse. 4) Han kan lära sig begripa ytterligare några, mer omfattande aspekter av det högre och genom reflektion minnas dem. 5) Han kan först under lärarens ledning och sedan genom egen reflektion göra jämförelser mellan dessa olika aspekter av det högre, därav draga allmänna slutsatser och se övergripande mönster. Nu har han på allvar inträtt på självaktivitetens stadium. 6) Under denna process vaknar som först förståelsen. 7) Han kan göra egna iakttagelser och därav draga korrekta slutsatser. Det högre intelligensområdet är nu fullt självaktivt vad gäller just denna sak. Den beskrivna processen behöver sedan upprepas med andra saker, men med tiden går det fortare och blir det enklare, allt eftersom den allmänna förståelsen vaknar.

²Det enklaste, närmast liggande, egentligen självklara är det svåraste att finna. Det har man ännu inte begripit. Människor får veta att treenigheten materia, rörelse och medvetenhet är tillvarons grundfaktorer, varpå de kan

säga: ”Jamen, det är ju så självklart att det inte ens behöver sägas!” Ett dylikt yttrande visar att man är aningslös om intellektets stora brister ifråga om uppfattningen av verkligheten. Esoterikern får lära sig att all kunskap är självklar, är det enklaste av allt men att det är totalt omöjligt för vårt intellekt att utan förberedelse upptäcka den. Detta borde också ge mystikerna en tankeställare, dessa som tror att sanningen är ofattbar. Det är precis tvärtom. Sanningen är det mest självklara, och det är just därför den är oåtkomlig för förnuft av lägre slag.

³Det räcker inte att individen är intelligent för att han skall förstå esoterik, om han inte har latent förståelse, ty kunskapen är återerinring, vilket Platon påpekade. Esoteriken kommer även såsom exoterisk företeelse att förbli esoterisk för dem som inte en gång varit invigda. Godtas den av andra, vilket torde bli fallet i allt större utsträckning, blir den en ny form av vidskepelse. Det är nödvändigt inse att det som avgör, om det är esoteriskt eller inte, inte är studiets eller förståelsens föremål utan kvaliteten av den medvetenhet som framkommer i studiet eller förståelsen. Om så icke vore fallet, skulle också en genomsnittlig newagemänniskas fantasi – till exempel om att nu genomleva sin sista inkarnation i människoriket och följaktligen ha icke endast full kausalmedvetenhet utan även begynnande 46-medvetenhet – vara esoterisk insikt. Självbedrägeri i esoteriska studier är mer självbedrägeri än esoterik. Okritisk tro har ingenting med esoterik att göra, och allraminst tron på egen förträfflighet.

14.11 Intelligens i sökandet efter livets mening

¹De flesta sökare är emotionala och inte mentala. De fastnar för en lära eller ett system som tilltalar känslor och önsketänkandet, inte förnuftet och intelligensen. Ofta är denna lära den första bästa de träffade på i sitt sökande, den som tillfredsställde dem, och de är sedan fast i den på sentimentala grunder. Om intelligensen dominerade, skulle de förfara helt annorlunda: börja med att undersöka alla förekommande läror, utan att fastna för någon av dem, jämföra dem ifråga om inre kvaliteter: hur bra eller dåligt de förklarar livsproblemen, hur många fakta de innehåller och hur viktiga dessa fakta är, samt i vad mån de undersökta läror uppvisar inre motsägelser. Ifråga om motsägelser måste man dock gå varsamt fram: det finns motsägelser och ”motsägelser”. De sistnämnda är inte sådana utan kan förklaras med brister i terminologin, ofullständighet eller oskicklighet i formuleringen eller liknande. Den förstående och sakkunnige reparerar vid den egna läsningen sådana brister, liksom hjälper författaren att bättre formulera sin tanke. (Detta förfarande skall inte sammanblandas med somliga filosofihistorikers tilltag att söka bortförklara ”de stora

tänkarnas” misstag med påståenden om ”vad de egentligen menade”.)

²Först efter en sådan grundlig undersökning skulle de välja en lära att studera på djupet och tillägna sig. Det är nämligen till stor del en sak för intelligensen att välja mellan överfysiska kunskapsläror. Därmed är inte sagt att intelligensen vore ensam tillräcklig för det slutgiltiga valet. Men den kan eliminera många ovärdiga kandidater, som borde ha utmönstrats vid första gallringen. Det är sådana system, som är alltför primitiva, därför att de inte ger erforderlig klarhet, inte ger tillfredsställande förklaring av livsfrågorna, inte ger förmåga att avgöra om nya påstådda fakta också är verkliga fakta.

14.12 Intelligens i närmandet till skolan

¹Liksom uppmärksamheten föreligger i fyra kvalitetsgrader – den lägsta (flackande eller obefintliga), den av föremålet dragna (emotionala fascinationen), den självbestämda och riktade (mentala koncentrationen) och den högsta, den samtidigt självbestämda, riktade och självmedvetna (i kontakt med det kausala) – så visar individer i sitt närmande till skolan eller lärjungaskapet motsvarande fyra kvalitetsgrader av intresse och hängivenhet. Dem som motsvarar lägsta graden kan bortses från: de har hamnat i skolan genom någon slumphändelse och förmås att lämna den genom någon annan slumphändelse. Den näst lägsta graden föreligger i början hos aspiranternas flertal; de drivs av sin ”andliga hunger” och att stimuleras av undervisningen och kamratskapet men kan för kortare eller längre tid ”känna sig mätta” och slappna i sitt intresse, vilket då tydligen är egocentriskt. De individer, som representerar de båda högre graderna, är de ihärdiga, disciplinerade, pålitliga och ansvarstagande. De har förutsättningarna för framgång på den esoteriska vägen. Det viktiga är emellertid inte vilken kategori man från början tillhör, utan hur allvarligt man arbetar på att nå närmast högre. I allt detta ser man olika kvalitetsgrader av intelligensen i arbete, och med dessa kvalitetsgrader menas graderna av dels det mentalas självständighet gentemot det emotionala, dels det mentalas kontakt med det kausala, dels det emotionalas kontakt med det essentiala.

²Det varnas för schablonmässig bedömning av individer, eftersom intelligensen yttrar sig olika hos de olika typerna. Hos typerna 1 och 7 är intelligensen mer inriktad på vilja och fysisk verksamhet, hos typerna 2 och 6 är den mer känslomässig och hos typerna 3 och 5 mer teoretisk och teknisk. Typ 4 kan delta i någon mån i alla manifestationssätten. Man kan vara intelligent utan att vara särskilt intellektuell, och man kan vara intellektuell utan att vara i esoterisk mening intelligent (ha någon medvetenhetsförbindelse med kausalhöljet).

14.13 Abstraktionsprocessen

¹Språkets betydelse för medvetandet, tänkandet och intelligensen kan knappast överskattas. Språk är tecken- eller symbolsystem, som människorna brukar för att meddela sig med varandra. Utan språk kan ingen kunskap eller erfarenhet överföras från den ena individen eller gruppen till den andra och från den ena generationen till den andra. Men språket brukas inte endast för tankeutbytet mellan människor utan även för tankeverksamheten inom en och samma människa: språket är ett verktyg för individens eftertanke, reflektion.

²Språket – alla språk – har till uppgift att tillhandahålla ord och system av regler för deras bruk. Till orden är begreppen knutna. Orden fasthåller begreppen, förankrar dem i det fysiska, och genom att orden är varandra olika kan människan skilja begreppen åt (hålla isär dem). Att skilja är att begripa, att begripa är att skilja. Att begripa, vad ord och begrepp är, börjar med att skilja dessa båda åt: ord är inte begrepp, begrepp är inte ord – men det finns en relation mellan ord och begrepp. Ordet är fenomenet: den fysiska manifestationen (ljudvibrationer, grupper av bokstäver etc.). Begreppet är numenet: den mentala manifestationen, det till ordet knutna tankeinnehållet, betydelsen. Det är med begreppen, som människan begriper. Ju fler och bättre begrepp en individ har och ju klarare han uppfattar dem, desto bättre begriper han också. En outvecklad människa har inte många begrepp, men hon kan ha många ord, som hon inte förstår rätt och därför måste bruka fel. Omvänt har en utvecklad människa fler begrepp än ord, eftersom hon gjort många iakttagelser i mental verklighet men likväl är hänvisad till det gängse språkets torftiga ordförråd att uttrycka dessa iakttagelser med, så att hon ofta måste använda ett och samma ord för flera begrepp (i flera betydelser). Grupper av mer utvecklade människor, som har en gemensam och delad djupare erfarenhet av mental och högre verklighet, skapar sig därför ett eget språk, en egen terminologi.

³Från medvetenhetens synpunkt betraktat är förmågan att abstrahera den viktigaste med språket sammanhängande förmågan. Ordet ”abstrahera” kommer av latinets *abstraho*, vilket ordagrant betyder ”jag drar bort, jag drar ifrån” men i detta sammanhang bäst översätts med ”jag bortser från”. Vad som menas därmed är den förmåga som allmänt finns hos medvetenhetsfunktionerna – såväl sinnes-, som känslö- och tankefunktionerna – att vid betraktande av verklighetselementen (yttre och inre ”saker”) bortse från nästan alla detaljer för att i stället taga fasta på några få kännetecken (vilka filosoferna kallat ”de väsentliga bestämningarna”).

⁴Det är viktigt förstå att abstraherandet sker i en process, som finns i

många ordningar eller omfattar många nivåer. Exempelvis gör sinnesfunktionerna en första abstraktion av, låt säga, en bestämd kaffekopp, nämligen Nisses kaffekopp i lunchrummet. Av de oräkneliga detaljer, som denna kaffekopp äger, bortser vårt medvetande från nästan alla, när det konstaterar: "Nisses kaffekopp" och därmed skiljer den från exempelvis Lisas kaffekopp, som står bredvid. Vårt medvetande urskiljer endast de detaljer som är intressanta för oss, när vi ska avgöra vilken kaffekopp av flera möjliga det är. Detta kallar vi "abstraktion av första ordningen" eller "abstraktion på lägsta nivån". Det är ett begrepp på grundval av upplevd konkret verklighet, kallas därför "konkret begrepp". Abstraktioner av andra ordningen är abstraktioner av första ordningens abstraktioner. Sådana erhåller vi återigen genom att bortse från detaljer, nämligen till exempel dem som skiljer Nisses kaffekopp från Lisas. "Kaffekopp" rätt och slätt är alltså en abstraktion av andra ordningen. Redan på denna, den andra nivån har medvetandet i någon mån avlägsnat sig från den fysiska verkligheten och närmat sig den mentala verkligheten. (Här skulle behövas en närmare förklaring av allmänbegrepp, innehåll och omfång, liksom av striden mellan nominalism och realism, men utrymmet medger tyvärr inte detta.) Begreppet "kaffekopp" är alltså mer abstrakt än begreppet "Nisses kaffekopp". En abstraktion av tredje ordningen vore till exempel "dryckeskärl", ty för att bilda detta begrepp har man behövt bortse också från de detaljer som alla kaffekoppar har gemensamt, såsom exempelvis en viss form eller ungefärlig storlek, för att uteslutande koncentrera sig på funktionen. Det är ett ännu mer abstrakt begrepp, som också ger oss ett exempel på de högre abstraktionernas karaktär att alltmer bortse från formen till förmån för funktionen och ändamålet. De allt högre abstraktionsnivåerna möjliggör i själva verket tänkande om och förståelse för frågor om hur och varför och banar på detta sätt väg för högre medvetenhet och insikt. Men också de lägre abstraktionsnivåerna gör det möjligt för oss att känna igen saker och att bilda allmänna begrepp.

⁵Även djuren abstraherar. Men djurens abstraherande kännetecknas väsentligen av att det går endast några få steg. Hunden känner igen sin "matte" bland vilka andra kvinnor som helst. Sedan abstraherar han från "matte" till "mat", "ömhet" och kanske någon nivå därutöver men sedan inte längre. "Lillhusse" igenkänner han bland alla andra pojkar. Därifrån abstraherar han till "roliga lekar" etc. och kanske ytterligare någon nivå, men sedan upphör processen.

⁶Människans abstraherande däremot har till sitt viktigaste kännetecken förmågan att obegränsat gå vidare till allt högre abstraktioner: från "bord" till "möbler", från "möbler" till "bohag", därifrån till "ägodelar", sedan

abstraktioner av allt högre ordning. Abstraktioner av högre ordning kan göras i flera olika riktningar allt efter individens intresse och förståelse. Här är blott ett exempel, utgående från "ägodelar". Nästa högre abstraktion kan vara bundenheten vid ägodelar, därifrån till bundenhet över huvud taget, sedan identifiering som ett hinder för medvetenheten, därifrån till det som över huvud taget står hindrande i vägen för medvetenhetsförvärvet, sedan hela ändamålet med ens egen medvetenhetsutveckling, människo-komnadernas utveckling, kosmosmanifestationen.

⁷Genom att passivt låta sig styras av emotionalhöljets egen aktivitet kan en individ hamna i ett ganska varaktigt tillstånd av förakt, hat eller tvivel och fastna där. Detta kan förstöra hans sinnesfrid, försämra hans relationer till andra eller möjlighet att utveckla medvetandet. Men det finns inget naturgivet i att på detta sätt fastna. Han har möjlighet att gå vidare, abstrahera. En högre abstraktion visar den lägre abstraktionens begränsning. Den högre innefattar den lägre och visar därmed implicit dess underordnade plats i den större helheten. Detta förakt, hat eller tvivel är därmed plötsligt inte längre "allt", utan det finns något större, något utanför det, något som kan betrakta det, begrunda det, värdera det, kritisera det, skratta åt det. Till och med något som var ett negativt och neddragande tillstånd – fastnat i hat eller tvivel – kan, när det abstraheras till nästa högre nivå, verka frigörande. Att hata det egna hatet betyder att upphäva det första, skadligare hatet. Att tvivla på det egna tvivlet sätter igång en process av sanningssökande, vilken kan leda fram till visshet.

⁸Här följer några ytterligare exempel på hur de högre abstraktionsnivåerna kan medföra ett vidgande, ett fördjupande, en intensifiering av medvetenheten. Utgående från begrepp eller tillstånd, som i sig redan är positiva, såsom "kultur", "kunskap", "uppmärksamhet", "hänsyn", "kärlek" eller "tillit", finner vi att de på nästa abstraktionsnivå får nya och för medvetandet mycket intressanta potentialer: "kultur av kultur" antyder ett mer avsikligt odlande av positiva värden, "kunskap om kunskap" anger en djupare och mer medveten begrundan av kunskapens natur och ändamål, "uppmärksamhet på uppmärksamhet" leder oss till metoder för självmedvetandets utveckling, "hänsyn till hänsyn" blir ett aktivare sätt att förfina och förädla oss, "kärlek till kärlek" och "tillit till tillit" är själva inbegreppen av det bästa i mänsklig strävan. Den som förstått detta, kan själv bygga vidare med andra exempel på olika områden.

⁹I rak motsats till de nyss omtalade tillstånden finns andra, vilka är negativa och inte kan lära oss något, till exempel oro och rädsla. Om vi abstraherar sådana till nästa nivå – oro för oro, rädsla för rädsla – hamnar vi i nästan sjukliga tillstånd. Ömkan av ömkan ligger farligt nära själv-

ömkan. Tro på tro ger fanatism. Okunnighet om okunnighet är av ett svårare slag. Det gäller alltså att urskilja vilka begrepp eller tillstånd, som kan föra oss vidare till frigörande och medvetenhetsskapande högre abstraktioner, och vilka som leder oss i motsatt riktning.

¹⁰Abstraktion betyder alltså att betraktandet av något betraktas, detta betraktande i sin tur betraktas och så vidare. När människan riktar detta flera nivåers betraktande mot sig själv, mot sin verksamhet i det yttre (rörelse- och sinnesfunktionerna) och medvetenhetsfunktionerna, känslor och tankar, i det inre, uppstår hos henne möjligheten av självmedvetenhet. Det är tack vare sin förmåga att obegränsat abstrahera till högre nivåer, som människan kan nå tillstånd av självmedvetenhet. Detta faktum är esoteriskt sett den viktigaste grunden till att det är väsentligt att förstå abstraktionsprocessen och bli mera medveten om den.

15 VERKSAMHET

15.1 Allmänt och inledande

¹Den viktigaste verksamheten är att rikta uppmärksamheten på det som sker i det yttre och det som sker i det inre, ty endast så kan man börja i verklig mening göra. Det som människorna kallar "att göra" är mekaniska och automatiska resultat av lika mekaniska och automatiska kroppsrörelse-, sinnes-, känslö- och tankefunktioner. Uppmärksamhetens kvalitet är den viktigaste faktorn, ty på denna beror kvaliteten av allt det andra.

²Tanklösa uppfattar verksamhet som enbart något fysiskt, synligt, påtagligt. Men verksamhet är också mental: reflektion, problemlösning, planering, förberedelse med mera. Utan riktig, välgjord mental planering kan det fysiska arbetet inte bli av bästa slag. I allt esoteriskt arbete betonas förberedelsens aspekt. Särskilt viktig insats föregås, i möjligaste mån, av särskilt lång förberedelse, under vilken alla deltagarna riktar uppmärksamheten på alla sidor av arbetet, vilket också anses påbörjat, icke när det tar synlig form i fysiska världen, utan i det ögonblick då idén medvetet formades för ett bestämt avsett resultat. I viss mån gäller att ju längre förberedelse, desto större kraft i resultatet, liksom ett fallande föremål slår i marken med större kraft ju större fallhöjden.

³Verksamhet är inte detsamma som spänning i muskler eller nerver. Man kan vara intensivt aktiv såväl fysiskt som mentalt och samtidigt mycket lugn och avslappnad i organismen. I skickligheten ligger också förmågan av hushållning: att inte använda mer energi än uppgiften kräver, liksom att inte spänna andra muskler än dem som arbetet fordrar.

⁴Verksamhet är också icke-göra, avsiktligt avstå. Gautama Buddha fick en gång frågan om hur man kortast kunde sammanfatta hans lära. Svaret lød: "Att icke göra något ont, att göra endast gott, att rena sin egen tanke, detta är buddhaernas lära."

⁵Det verkliga "nirvana" är hopplöst missförstått. Förutsättningen för universalexpansionen och frigörelsen från all involvering är tjänande av livet, att i samarbete med andra ingå i ett klot, ett sjuklot och i allt större klotbildningar. Att söka kunskap och makt för annat än att tjäna livet medför förnyad involvering i allt lägre världars allt grövre materia. När livet är som bäst, är det arbete i ofattbar sällhet i manifestationsprocessens tjänst utan tanke på egna jaget. Att hjälpa de i urmanifestationen omedvetna uratomerna att på det snabbaste sättet förvärva medvetenhet, självmedvetenhet, kollektivmedvetenhet, allvetenhet och allmakt är det enda sättet att

själv nå det efterlängtrade slutmålet: den eviga vilan. Att därefter fortsätta att leva är att bringa det verkliga ”offret”.

⁶Den som i tjänande liv visar att alla de hämmande och söndrande livsillusionerna (makt, rikedom, ära etc.) förintats för alltid, ilar snabbt mot det anade målet.

⁷Fulländade tredjejag, som tjänar mänskligheten och således bibehåller sina två lägsta triader, kan vara verksamma i flera olika världar samtidigt, ehuru naturligtvis icke med full kapacitet. (Därmed förklaras den i esoteriska buddhismen förkunnade läran om ”Buddhas tre kroppar”.) Till esoterisk träning hör att försöka utföra två saker samtidigt. De olika slagen av medvetenhet kan, när sammanvävnaden upplösts, arbeta var för sig, mekaniskt och rutinmässigt såsom ”robotar”, sporadiskt inspekterade av jaget.

⁸Första och sjunde departementets typer är speciellt handlingsmäniskor. För dem är tjänandets väg den mest ändamålsenliga.

15.2 Karma yoga

¹Karma yoga kan bäst betecknas såsom ”handlingens yoga”, kunskap, förståelse och insikt omsatta i tjänande liv. Vad som sedan gammalt kallats ”karma yoga” borde rätteligen heta ”dharma yoga”, pliktuppfyllelsens väg. Självglömskt tjänande är sättet att förvärva all erforderlig kunskap.

²Enligt planethierarkin är tjänande livsinställningen den enklaste, säkraste, snabbaste vägen till femte naturriket. Alla riken, som är i stånd därtill, har till förnämsta livsuppgift att tjäna dem på lägre utvecklingsstadier, så att de kan nå högre. Utan dylik hjälp skulle det icke finnas någon evolution eller evolutionen taga oerhört mycket längre tid. ”Den som ger han får.” De som osjälviskt tjänar mänskligheten, får allt fler tillfällen därtill. Och själva tjänandet utvecklar alla erforderliga egenskaper och förmågor, befriar från emotionala illusioner och mentala fiktioner.

³Karmayogin samlar inte som den girige pengar på hög för att, när han ej längre kan njuta av sin förmögenhet, testamentera bort den till mer eller mindre ”välgörande ändamål”. Men han föraktar inte heller rikedom och makt. Tvärtom inser han att de har sin betydelse, sålänge mänskligheten behärskas av dylika illusioner. Han begagnar dessa maktfaktorer för att på mest effektiva sätt tjäna evolutionen.

⁴Karma yoga är alltså handlingens yoga, handling som uttryck för viljandet. Till handling räknas allt vad individen företar sig, varje synligt uttryck för tanke och känsla. Tanke och känsla, som inte omsätts i handling, bli hinder på vägen. Föredömet är också den mäktigaste förkunnelsen.

⁵För gnanayogin är kunskapen det goda och okunnigheten det onda. För bhaktiyogin är kärleken det goda och hatet det onda. För karmayogin är

friheten det goda och ofriheten det onda. Detta är den grundläggande inställningen för respektive tredje, andra och första stråltypen.

⁶Allting utgör en enhet. De skenbart isolerade delarna är alla uttryck för den enda, odelbara enheten. Den som lever i skenet, ser endast delarna och tror sig vara ett oberoende jag, medan den som lever i verkligheten, vet sig utgöra en del av enheten, vara ett med allt. Yogin eftersträvar denna enhet och höjer sig därmed över gott och ont och livets eviga växlingar.

⁷Den kraft, som vi alla tar för egen vilja, yttrar sig för yogin, när han följer Lagen så långt han ser, så starkt i hela hans natur att han förstår att detta icke är hans egen kraft utan något som ställts till hans förfogande och som blir hans egendom, när han ingår i enheten. Han blir därmed ett redskap för gudomen och hans vilja sammanfaller med ödets vilja. Den som ser det gudomliga i allt, måste igenkänna, älska och tillbedja denna gudomliga viljas närvaro i sig och uppger därmed alla egna motiv till förmån för enhetens vilja i honom.

⁸Detta betyder att yogin erbjuder sig såsom offer till gudomen. Därmed bortfaller varje tanke på belöning, fruktan eller oro för handlingens följder samt varje egoistiskt intresse, även tillfredsställelsen över att ha handlat oegennyttigt. Han avstår också från varje slags värdering av handlingen, om denna är god eller ond. Allt offeras, men offer är ingen självuppgivelse eller självutplåning. Det är inte negativt utan positivt. Det har ingenting gemensamt med fatalistens resignation, som lätt urartar i kvietism, att icke handla alls. Offret innesluter allt, varje handling, ja varje andetag, allt blir en gåva till den gudomliga enheten. Han handlar för att lämna utlopp för de gudomens krafter som flödar genom honom. Själva resultatet blir ett offer, som göres fullkomligt genom att arbetet utföres fullkomligt. Beviset för att yogin offerat allt är hans oberördhet ("gudomliga likgiltighet") för vad som sker med honom. Han frågar aldrig efter följderna, om de medför lycka eller olycka, ära eller vanära, liv eller död.

⁹I *Bhagavad-Gītā*, som kan sägas vara karmayogans evangelium, får handlingens nödvändighet starkast möjliga symboliska uttryck i skildringen av det inre livet såsom en kamp mellan två mot varandra uppställda härar, beredda till strid. Dikten är en reaktion mot tendensen till slapphet, lättja, kvietism, en protest mot indolens och passivitet. Denna lojhet har också befrämjats av vidskepelsen att någon kan "gå i vägen för karma" (ungefär som att gå i vägen för tyngdlagen).

¹⁰Handlingens yoga har planethierarkin alltid betraktat såsom den väsentliga, ty insikt, som inte omsätts i handling, blir framtida hinder enligt karmas lag.

¹¹All verksamhet är andlig verksamhet, om den utföres i den rätta andan:

att tjäna mänskligheten och livet. Minsta syssla, som behövs för livets funktion, är nödvändig och därmed gudomlig. Att tjänsterna är olika och i människors ögon olika värderade, betyder i det sammanhanget ingenting. Att sopa golv är nödvändigt liksom att styra riket. Den kung, som icke inser detta, kan få lära sig att sopa golv.

15.3 Dharma

¹Rishierna lärde tillvarons ändamålsenlighet, lärde att livets ändamål är alltings evolution och livets mål är kosmisk fullkomlighet. Av vad de lärde är dharma det som kanske bäst bevarat sitt ursprungliga förnufts- eller verklighetsinnehåll.

²Även om ödeslag och dharma inte har fullt samma innebörd, är det dock lättare att förstå dessa, om man betraktar karma som skördelag och dharma som ödeslag. Det är oriktigt att fatta båda som samma lag och därtill i fatalistisk mening.

³Dharma är varje individs innersta natur, det som utgör hans egentliga väsen. Dharma är det givna i tingens inbördes ordning. Det är eldens dharma att brinna. Det är trädets dharma att slå rot, växa, sätta blad, blommor och frukt. Det är djurens dharma att leva efter sin egenart och sin inneboende instinkts strävan till fullgörande av sin bestämmelse. Dharma är livets mening med varje individ.

⁴Människans dharma är olika på olika utvecklingsstadier, i olika livsförhållanden. Envar har sin särskilda dharma, sina livsuppgifter att lösa, sina plikter att fylla. Människan lever i osäkerhets- och ovisshetstillstånd, när hon icke verkar efter det bästa hon förmår, i enlighet med sin dharma. Mänsklighet är mänsklighetens dharma.

⁵Vi är delvis fria, delvis ofria. Vi blir fria i den mån vi förvärvat kunskap om Lagen och förmåga att tillämpa denna kunskap. Ju lägre vi står på utvecklingens skala, desto ofriare är vi. Vi blir fria från det lägre genom att uppgå i det högre. Fullt fria blir vi först, när vi nått högsta gudomlighet. Och denna når vi genom att undan för undan i allt högre världar upptäcka och tillämpa Lagen.

⁶Vi tror oss fria, när vi handlar i enlighet med vår egenart. Men så länge vi saknar kunskap om Lagen och förmåga att tillämpa den rätt, begår vi idel misstag, vilka för oss in i ofrihetens tvångsförhållanden och tvångsföreställningar, och detta fortsätter tills vi insett misstagen genom att uppleva dem. Vi är ofria, när vi sätter oss upp mot vårt öde, vår dharma, meningen med vår inkarnation, när vi handlar mot enheten, när vi behärskas av vår livsokunnighets fiktioner och illusioner och hithörande föreställningar om rätt och orätt, sålänge vår egenart inte med sig införlivat den

Lag vi förvärvat kännedom och i fortsättningen tillämpar.

⁷Vi når inte frihet genom kvietism, genom att underlåta att handla. Med inaktivitet, overksamhet, genom att be gudomen göra det som det är vår dharma att göra, blir det ingen utveckling. Vi frigör oss genom att handla, att taga positiv ställning till allt som möter oss, genom att låta de gudomliga krafterna verka i och genom oss, vilket de ofelbart gör, så snart vi undanröjer det inom som hindrar oss att taga emot dem.

⁸Livet sätter envar av oss på den plats som är bäst för oss, vilket ingalunda alltid är den vi anser bäst. Förstår vi inte detta, utan uppfattar självåtagna eller av livet pålagda plikter såsom en börda, som vi motvilligt påtar oss med en känsla av ofrihet, så förstår vi inte livet och saknar vi den rätta positiva inställningen. Har vi svårt att finna oss i att vara överkvalificerade för det arbete livet tilldelat oss, att vår kapacitet ej rätt uppskattas, att vi får gå genom livet såsom skenbart obetydliga nollor, vittnar detta om att vi behöva befrias från många på lägre nivåer kanske önskvärda men på högre nivåer högst olämpliga egenskaper. Det är många nödvändiga egenskaper vi förvärvat i underordnade, oansenliga ställningar och under prövande förhållanden. Vi gör också en helt annan gagnande insats, om vi lärt oss låta den duglighet vi förvärvat bli ett villigt redskap där ödet ställt oss, lärt att finna oss i att synas vara nollor, bara redskap. Ära och utmärkelser har liksom makt och rikedom oanade möjligheter att påverka vibrationerna i våra lägre emotionala molekylarslag, illusionernas och de falska värderingarnas regioner. Genom att vara villiga redskap för högre krafter förvärvat vi förutsättningar att bli redskap för ännu högre.

15.4 Kunskapen måste omsättas i handling

¹Att kunna tillägna sig kunskapen är en särskild förmåga; en annan lika viktig förmåga är att nyttiggöra kunskapen, att tillämpa den ändamålsenligt och effektivt. Många är nöjda med sitt teoretiska vetande. Det ger dem klarhet och därmed allt vad de tycker sig behöva. Däri består de flestas misstag.

²Att utvecklas innebär icke endast att förvärva allt högre slag av medvetenhet med åtföljande materieenergi utan även att ändamålsenligt begagna denna medvetenhet och energi. Att leva innebär att handskas med krafter. Ideerna är krafter, och används de inte av monaden, så används de av höljena enligt dessas inneboende tendenser, och det blir sällan till monadens fördel.

³Energi kräver utlopp, och får energien inte rätt användning, blir misstag oundvikliga. Liv är experiment, som ger erfarenhet. Vi kan bespara oss mycken onödig erfarenhet genom att tillämpa den kunskap om livslagarna

som finns. Vi kan därigenom bespara oss många inkarnationer. Det var det obegränsade antalet inkarnationer de invigda menade med ”straffet i evigt helvete”, misstolkat som all annan esoterisk symbolik. Hur skall okunnigheten kunna tolka rätt?

⁴Ofta är det människans önskan att förstå livets mening och få klarhet om hur hon skall leva ett förnuftigt liv, som gör att hon intresserar sig för den esoteriska kunskapen. Sedan hon lyckats få svar på dessa frågor, är hon fullt belåten med att få odla förstajagets egoistiska intressen. Men om hon tänkte litet längre, på kommande inkarnationer, skulle hon göra klokt i att taga livet mera på allvar. Ty den som vill utveckling behöver väckas, och det kan bli en ganska obehaglig omskolning med ett liv, som kommer henne att se sig om efter något annat. Den som tycker att fysiska livet är något att stå efter, har tydligen inte fått upp ögonen för hurudant det egentligen är. Det kunde hon annars lära genom att se sig om i världen och fråga sig, när hon ser hur de flesta lever, om hon skulle vilja vara i deras ställe. Det finns nämligen möjlighet att uppleva det hon skulle ge allt för att slippa. Det finns intet annat helvete än det fysiska livet. Men den som får uppleva den sidan av livet, instämmer nog med det 45-jag, som kallade fysiska världen för ”ett riktigt kallt helvete”. Andra säger ”ett hett helvete”.

⁵Planethierarkin behöver hjälp till att hjälpa mänskligheten. Utan medarbetare i det fysiska förmår den mycket litet. Mänsklighetens nödläge i alla avseenden är enormt. Största hindret för utvecklingen är härskande lögnidiologier, som vilseleder, brutaliserar, sataniserar mänskligheten, föder repulsionstendensen (hatet), förstärker egoismen och hagalenskapen, som berövar andra livets nödort. Levde människorna i harmoni med livslagarna, skulle det inte finnas någon nöd. Också ”naturen” (de tre lägsta naturrikerna) skulle leva för att tjäna en mänsklighet, som levde för att tjäna i stället för att utnyttja den för egen självhärlighet.

⁶Vi kan alla hjälpa genom att göra vår insats i politiskt, socialt, ekonomiskt, vetenskapligt etc. hänseende. Vi måste se till att ingen behöver lida brist eller sakna möjligheter att förvärva vetande om verkligheten och livet och insikt om förutsättningarna för att leva ett lyckligt liv. Livet skulle vara ett paradiset, om alla levde för att tjäna. Det är dit vi måste komma: hjälpa varandra, utnyttja varandra.

⁷Den som inte vill eller kan inse detta och inte vill sträva att förverkliga denna kunskap, är inte ens aspirant på lärjungaskapet. Och det är det minsta planethierarkin begär för att individen skall kunna påräkna särskilt beaktande vid tillämpningen av ödeslagen.

⁸Planethierarkin söker medarbetare i människans världar. Det finns en skriande brist på ”arbetare i vingården”, individer villiga och dugliga till

att hjälpa planethierarkin i dess arbete för att ge mänskligheten kunskap om verkligheten, livet och Lagen, lösa de många problemen för ändamålsenligt liv i fysiska världen såsom nödvändig förutsättning för medvetenhetsutvecklingen, förverkligandet av livets mening. Det är den bristen det gäller att fylla, och de som icke vill hjälpa till med den uppgiften, saknar alla förutsättningar för liv i högre riken, där livet består i tjänande.

⁹Aspiranter på lärjungaskap, vilka önskar delta i planethierarkins arbete för mänskligheten, uppmanas att arbeta, ty det är genom själva arbetet som de utvecklas, förvärvar erforderliga egenskaper och förmågor och blir allt dugligare medarbetare. De lär sig genom den gamla, prövade metoden att försöka och begå misstag. Det är genom misstag vi lär oss, och ju mindre erfarna vi är, desto fler misstag gör vi. Det är genom eliminering och ständig förbättring, som vi blir allt dugligare medarbetare i utvecklingsprocessen. Vi lär oss ödmjukhet, blir alltmer tjänstdugliga och ”instinktivt” alltmer medvetna om andras behov och hur vi ska bäst möta dem. Där viljan till enhet förblir oberörd, har vi gjort vårt bästa.

¹⁰Aspiranten på lärjungaskap väntar inte på att läraren skall komma och tala om att nu duger han. Det vetande, han inhämtat i esoteriska litteraturen, sätter honom i stånd att ge människorna den sanna kunskapen och befria dem från deras illusioner och fiktioner. Han gör sin insats var han kan och visar därmed att han duger till större uppgifter.

¹¹Allt individen får till skänks för eget självförverkligande är avsett att göra honom till en alltmer effektiv medarbetare ifråga om den stora kosmiska evolutionen. Liv i högre världar är intet själviskt drönareliv (med dylikt blir det ingen utveckling) utan ett självförglömmande opersonligt arbete under dygnets alla 24 timmar för allas väl.

15.5 Lärjungen såsom arbetare

¹För att kunna uträtta något i människoriket måste enligt Lagen (flera lagar) planethierarkin använda människor. För förverkligandet av en viss plan behöver den medarbetare, vilka den kan inspirera för planens utförande, där sådana medarbetare är nödvändiga.

²Innan individen förvärvat subjektiv kausalmedvetenhet, kan planethierarkin inte använda honom såsom redskap i arbetet, och endast dylika kan räkna på att få bli lärjungar. Det är ett stort misstag tro att planethierarkin särskilt intresserar sig för någon som inte duger till att utföra dess arbete i fysiska världen. Lämplig kan endast den vara som förvärvat de tolv essentiala egenskaperna. Olämpliga redskap (och det är alla som tror sig lämpliga) har den ingen användning för.

³Individens egen utveckling för uppgående i femte naturriket intresserar

inte planethierarkin. Den frågar inte efter vad en människa vet och kan utan efter vad hon gör för insats i utvecklingen, om hon förverkligar broderskapet. Tills hon gjort sig duglig i det avseendet, får hon gå den vanliga utvecklingsvägen under överinseende av sin Augoeides, som för individen representerar Lagen med allt vad detta innebär. Individen måste enligt lagen för självförverkligande själv finna metoderna för utveckling, och därvid står evolutionens energier till hans förfogande. Utvecklingen försiggår automatiskt i den stora evolutionsprocessen under årmiljonernas gång och enligt lagen för självförverkligande.

⁴Innan lärjungen kan bli till större nytta för läraren, måste hans eterhölje fullständigt omorganiseras, så att det kan mottaga vibrationerna från kausalhöljet. Förutsättningar för denna omorganisation är inkarnationshöljens integration, mental dominans och vetskap om sättet för omorganisationen. Därefter kan han begynna studiet av inströmmande energier, dessas ursprung och ändamålsenliga användning.

⁵När vetenskapen upptäckt och erkänt fysiska eterhöljets existens, kommer den esoteriska kunskapen om relationerna mellan eterhöljets centra, organismens nervsystem och körtelsystem att få bli exoterisk. Det kommer att medföra en total revolution i medicinska tänkandet.

⁶Lärjungen arbetar aldrig ensam vid hierarkisk plans genomförande. Innan detta blir möjligt, måste han ha ingått i en permanent grupp av lärjungar med gemensamhetsmedvetenhet. Inom denna grupp är kritik utesluten och full harmoni rådande.

⁷Planethierarkin arbetar med orsakerna. Lärjungarna i mänskliga världarna är insnärjda i verkningarna av dessa för dem dolda orsaker och saknar därför möjlighet att rätt bedöma. Icke förrän lärjungen ernått konstant kontakt med sin kausalmedvetenhet, kan han befria sig från illusionerna och fiktionerna och upptäcka orsakerna till skeendet. Det är just förmågan att se orsakerna, som möjliggör förutseendet, att "förutse framtiden".

⁸"Tjänandet" är verksamhet i enlighet med enhetslagen, utvecklingslagen och frihetslagen. Alla dessa tre deltar. Tjänandet är uttryck för allas enhet. Det avser allas medvetenhetsutveckling. Det påtvingar inte egen åsikt utan vädjar till andras möjlighet att uppfatta fakta och sammanhang. Denna verksamhet i enlighet med livslagarna tillför arbetaren ideer med vidgat perspektiv. I tjänandet finner man snabbaste sättet att själv utvecklas. Den som egoistiskt behåller vetandet för sig själv, stagnerar eller blir offer för fiktioner. Det finns otaliga sätt att tjäna (politiskt, socialt, vetenskapligt, kulturellt etc., därjämte naturligtvis alltid individuellt, när tillfällena ges, och ingen sökare, frågare är "ovärdig"). Det väsentliga är att

verksamheten avser att gagna det hela.

⁹Lärjungen är ej till för sin egen skull utan för andras. Han misstar sig, om han tror att den fördjupade insikt, han vinner genom tjänande, är för hans egen utveckling. Den är för att göra honom dugligare såsom arbetare i planethierarkins tjänst. Den insikt han upplever är i överensstämmelse med den för tillfället uppgjorda planen för mänsklighetens medvetenhetsutveckling och är alltså begränsad till något visst område.

¹⁰Lärjungen behöver inte söka efter tillfällena att tjäna. De erbjuder sig själva och är ofta mycket näraliggande, närmaste omgivningen. Den som vill kan också upptäcka behoven, som finns överallt. Envar tjänar på det sätt, på vilket han bäst kan tjäna. Efterapning är alltid förfelad. I varje fall sker tjänandet inte på befallning av någon som helst auktoritet. ”Andliga ledare”, som delar ut order och anvisningar, begår misstag.

¹¹Den lärjunge, som i ny inkarnation på nytt blir antagen till lärjunge, får vetskap om hierarkins planer för närmaste framtiden. Planen läggs fram så, att han får insikt i dels den del av planen som det departement han tillhör beräknas kunna genomföra, dels den insats han själv tror sig om att kunna åtaga sig. Han tilldelas alltså ingen uppgift, utan han måste själv bedöma egen möjlighet. Aldrig uppmanas han till något som helst arbete för planet-hierarkien. Önskingar, föreskrifter är otänkbara från någon som helst ”myndighet” i högre riken, ty det skulle strida mot frihetslagen. En helt annan sak är att den som vill vinna något för egen del (uppnå högre stadium), måste iakttaga de nödvändiga förutsättningarna.

¹²Det vore fullständigt förfelat tro att lärjungen skall göras till en robot för att bli lämpligt verktyg för planethierarkin. Riktigare vore liknelsen med en ambassadör, som av sin regering skickas ut på det mest krävande och delikata uppdrag.

¹³Det är icke ett lätt arbete lärjungen åtar sig. Han får inga anvisningar, inga råd. Den enda hjälp, han kan räkna med, är att erforderliga energier ställs till hans förfogande i den mån han förstår att ändamålsenligt använda dem. Det blir hans sak att inse vad han förmår med sina kvalifikationer, var han kan göra sin insats, hur han skall bäst anpassa den till rådande förhållanden. Han får icke undvika ansvar. Han får icke påtvinga andra sin uppfattning, endast lidelsefritt redogöra för sin syn på saken. En fanatiker är olämplig som lärjunge. Han måste taga hänsyn till andras utvecklingsstadium, möjlighet till förståelse. Allt detta lär han genom daglig erfarenhet i alla slags förhållanden.

¹⁴Kunskap är nödvändig. Men den är praktiskt värdelös, om dess medvetenhet icke också visar sin energiaspekt.

¹⁵Envar har sina särskilda svårigheter, sina egna problem att lösa på det

enda riktiga sättet. De kommer igen tills de blivit rätt lösta. De är de enda sätt på vilka just vår egenart kan utvecklas. Livsokunnigheten, som klagat över svårigheterna, inser ej dessas uppgift och nödvändighet.

¹⁶Våra svårigheter visar oss vår okunnighet och vår vanmakt, men också den väg vi måste gå till den kunskap och makt som löser problemen. Det räcker inte med att förstå, utan vi måste använda förståelsens energi.

¹⁷Många svårigheter uppstår genom att vi inte begagnar vårt vetandes energi. Alla medvetenhetsyttringar är samtidigt energiyttringar. Och blir icke energierna utlösta i verksamhet, så måste de finna andra utlopp och det blir i regel till vår egen skada i något avseende. Detta är ett av skälen till att esoteriska kunskapen måste hemlighållas för dem som icke förstår att omsätta den i verksamhet.

¹⁸De som inte är knutna till planethierarkin såsom lärjungar och aspiranter, övervakas av planetariska organisationen, som tillser att Lagen har sin gång och envar skördar vad den sät. Det är genom arbete för mänskligheten och lägre naturriken som individen utvecklar sin medvetenhet och får hjälp med att bli en allt dugligare medarbetare i evolutionens tjänst.

15.6 Självakivering

¹Det är många underliga föreställningar folk gjort sig om guds vilja. De kristna ber till gud att han skall göra allting. Visst är hela kosmos ett verk av monader, som uppnått de sju högsta kosmiska världarna (1–7), och visst strömmar de energier och medvetenheter livet behöver ner genom alla världarna. Men okunnigheten vet ej att kosmos är till för att bereda uratomerna tillfällen att förvärva medvetenhet och som slutmål allvetenhet. Monaderna får allt vad de behöver från högre riken. Men det blir deras sak att genom eget arbete tillgodogöra sig det som livet ger. Organismen smälter maten, men vi måste tillföra organismen mat. Vi får ideer till skänks. Men vi måste genom eget arbete tillägna oss ideerna. Vi får allt vad vi behöver för vår utveckling. Men denna utveckling är resultat av självinitierad medvetenhetsaktivitet enligt lagarna för självförverkligande och självakivering.

²Eftersom tillvarons mening är alla monaders medvetenhetsutveckling, blir det centrala motivet för alla individer i högre rikens världar att tjäna detta ändamål. För den som insett detta bortfaller alla de föreställningar som folk under årmiljoner gjort sig om ”guds vilja” och den religiösa emotionalfantasierna konstruerat längtans behov av religiös aktivitet. Det vore lätt att fylla hela bibliotek med all den litteratur som under årtusenden producerats i dessa ämnen.

³På mänsklighetens nuvarande utvecklingsstadium är det emotionala den

dynamiska kraft som förverkligar det som förnuftet begriper vara ändamålsenligt. "Känslan" är drivkraften. Många begriper vad som borde göras men stannar vid det, emedan de inte "kopplar på" känslans drivkraft. Intelligentian nöjer sig i stor utsträckning med att passivt mottaga kunskapen utan att omsätta den i livet. Felet beror på att vår nuvarande uppfostran försummar odlandet av emotionala aktiviteten. Mystikerna förblir drömmare. De nöjer sig med att uppgå i hängivenheten och uttömma sin energi i fantasins utsvävningar utan förståelse för att attraktionen måste taga sig uttryck i det fysiska livet. Självförverkligandet visar sig i handling. Gud har inte behov av några böner. Han behöver arbetare, som utför hans avsikter i fysiska världen. Att inte använda kunskapen, inte tillämpa den på rätt sätt, är att missbruka den. Att mottaga kunskap är att erbjudas tillfällen att tjäna, och den som inte använder dessa tillfällen, har inga utsikter att i framtiden få några erbjudanden. Det är en "nåd" att få tjäna.

⁴Inte bara förkunna fredens budskap utan också leva den fred de förkunnar.

⁵Arbetaren i vingården låter andra få njuta av skörden och äran av dess halt. För honom är det nog att skörden blir den bästa.

⁶Man strävar efter att bli stark, kunnig, vis, glad, lycklig, utvecklas etc. för att världen skall bli sådan. Man bäres eller bär, tynger ner eller lyfter.

⁷Man kan tjäna livet på många sätt, främst genom att fylla sin uppgift.

⁸Det är misstag att försumma exoteriska plikter och uppgifter för det esoteriska, lägre plikter för självåtagna högre. Däremot gör individen klokt i att inte påtaga sig nya plikter, vilka inkräktar på arbetet med självförverkligandet.

⁹Liksom man icke kan vara expert inom alla områden, icke utföra alla slags arbeten, kan man icke vara "perfekt" i alla avseenden. Huvudsaken är att den arbetsinsats man gör, det må vara i yrkesarbetet eller "fritidsarbetet" för "allas väl", blir gjord efter bästa förmåga. Pedanteri av alla slag är slöseri med tid.

¹⁰Anpassning till människor eller omständigheter ökar vår livsduglighet och vår förmåga att tjäna. Den behöver ingalunda innebära någon kompromiss för egen del, endast uppgivande av självhävdelsen.

¹¹Ifråga om tjänande, som är esoterikerns väg till högre världs insikter och förmågor, gäller såsom regel, att man tjänar med sina bästa förmågor och inte med sådant, som andra kan göra lika bra om icke bättre. Alltför stor vikt har lagts vid materiell hjälp, som i regel inte hjälper alls. Enda verkliga hjälp är hjälp till självhjälp. Annan hjälp är nog mest att lägga hyende under lasten, snarare befordrar understödsgarandan, lättjan, olusten, bristande självtilliten och oföretagsamheten. Man hjälper inte

andra med att stjäla sig själv.

¹²Vi hjälper andra med deras problem genom att analysera saken, tills problemen löser sig själva hos den ovisse.

¹³Man kan få höra att, eftersom tjänande är förutsättning för medvetenhetsutveckling, det ligger i individens egoistiska intressen att få tjäna. De som förmodar dylikt har ingen uppfattning av vad tjänandet vill säga. Det är ofta nog av sådant slag att, finns det något kvar hos individen av egoism, ”han inte står ut” utan ger upp.

¹⁴Visst finns det ”idealister” även på civilisations- och kulturstadierna. Men de saknar det verklighetskunskapens underlag, som garanterar dithörande ideers beständighet och ovederlägglighet. Om detta är den snart nog förflyktande livsokunniga ”ungdomsidealisten” tillräckligt upplysande. Bergfast idealitet hör till idealitetsstadiet i platoniska idévärlden. För övrigt gäller om alla ideal att på lägre stadier saknas latent fons av livserfarenhet, nödvändig för att kunna förverkliga ideal hörande till högre utvecklingsstadium.

15.7 Fyra förmågor för gruppens arbete

¹Fyra förmågor utmärker främst det slags arbete gruppen av lärjungar skall utföra. Dessa förmågor bör därför också känneteckna de lärjungar som skall utväljas för träning: 1) känslighet för högre slags intryck, 2) opersonlighet, 3) begynnande kausal medvetenhet och 4) mental polarisering. I detta sammanhang nämnes inte idealistisk strävan, osjälviskhet och vilja att tjäna. Detta beror inte på att dessa förmågor vore oväsentliga, utan tvärtom på att de är grundläggande, så att de måste ingå som självklar förutsättning hos alla esoteriker.

²*Känslighet för högre intryck.* Med ”känslighet” menas inte här den inåtvändhet, påverkbarhet och ömtålighet för att inte säga snarstuckenhet som vanligen förefinns hos en viss kategori ”andliga sökare”, som är ”hudlösa”, självupptagna, egenkära och alltid på defensiven mot en omvärld som skrämmer dem. Tvärtom menas den förmåga, varmed man kan vidga den egna förnimmelsen till att bli varse ökande möjligheter till kontakt med andra, uppfatta kvaliteten i relationerna med dessa och snabbt avläsa deras behov för att kunna stå dem till tjänst, icke med vad man själv vill ge utan vad de behöver. Den handlar om fysisk, emotional och mental uppmärksamhet och förmågan att iakttaga medvetenhetsyttringar av alla tre slagen. Denna förmåga av känslighet har inget att göra med den egna falska personlighetens överkänslighet, såsom denna kan visa sig i nedslagenhet, självömkan, känslan av att vara angripen och alltså behöva försvara sig, negativ inbillning om att vara utsatt för andras oförrätter och

kränkningarna eller vara missförstådd, missnöje med egna livsvillkor, sårad stolthet och fåfänga och så vidare i det skenbart oändliga. Dessa fel och brister är av betydelse endast i den mån de påverkar gruppen och sätter ned dess effektivitet. Individerna måste i sådana fall uppmärksamt och insiktsfullt anstränga sig att inte låta dylikt komma till uttryck i gruppens inre liv. Den känslighet det handlar om avser alltså ett slags vaknhet i kontakten med andra människor och förutsätter ett levande intresse för dem och deras behov.

³*Opersonlighet* är något som välutvecklade personligheter har särskilt svårt att förvärva. Det är många omhuldade föreställningar, många surt förvärvade egenskaper, många omsorgsfullt odlade självträffadiganden, många med kraft formulerade åsikter, som går emot opersonligheten. Ju starkare personligheten, desto svagare opersonligheten. Men personligheten är inkarnationshöljens syntetiska funktionsmedvetenhet, som står i mer eller mindre öppen motsats till den vaknande självmedvetenheten i kausalhöljet. Personlighetsmedvetandets fiktion sammanhänger med tron på ett bestående "jag" i det som mest är flyktiga funktioners ständiga växelspel. Den motverkas med insikten att det enda för människan bestående jaget är monadens opersonliga självmedvetenhet i kausalhöljet. Till personlighetsmedvetenhetens illusioner hör stolthet över "egen" insats och begär efter andras tacksamhet, erkännande, belöning, beundran, uppmärksamhet – lika många hinder för gruppens arbete och liv. Det finns ett nära samband mellan opersonlighet och icke-identifiering. Tillståndet av icke-identifiering främjas, egenskapen odlas genom djupare insikt om vårt närmast fullständiga beroende av de äldre bröderna i evolutionen, Augoeides och våra lärare i planethierarkin. "Är det mitt eget, har det inte stort värde. Har det stort värde, är det inte mitt eget."

⁴*Begynnande kausal medvetenhet* kan komma endast som resultat av långvarigt och oavbrutet övande enligt skolmetoder och osjälviskt tjänande. Den har alltså ingenting gemensamt med det som newagemänniskor kallar "intuition", vilken är känslomässiga ingivelser med svagt mentalt innehåll. Begynnande kausal medvetenhet visar sig bland annat i omedelbar förståelse för verklighetsideer och lika omedelbart avvisande av överklighetsideer (fiktions); snabbt gensvar på andras verkliga behov, vilket är en egenskap hos hjärtcentret i förbindelse med kausalhöljets enhetscentrum; rätt bruk av kvalitativa typenergier för kreativt tjänande i fysiska världen; en förståelse av tidsfaktorn, förnimmelse av tidens cykliska förlopp och olika tiders skilda kvaliteter, vilket utmynnar i den praktiska förmågan att vänta in det rätta tillfället (häri ingår också förståelse för förberedelsens stora betydelse i allt esoteriskt arbete). Hela denna utveck-

ling är nödvändigtvis långsam, varför stort tålamod krävs.

³*Mental polarisering* betyder dels att leva reflekterande (eftersinnande, begrundade), dels att styra emotionerna. Allt mer bringas emotionerna, begären och illusionerna under det mentalas kontroll, det mentala såsom styrt i sin tur av det kausala. Emotionerna, som normalt är självcentrerade och personliga, ersätts med insikter om allmängiltighet och opersonlighet. Emotionalhöljet blir alltmer endast en klar spegel av det essentiala, personliga önskemål ersätts med enhetssträvan som gagnar helheten. Alla dessa önskvärda egenskaper, förmågor och tillstånd frambringas genom mental polarisering, självakttagelse, själverinring och meditativ inställning. Inget av detta är något nytt för lärjungarna, ty det har sagts gång på gång i all grundläggande esoterisk undervisning. Men det återstår att också genomföra det i praktiken.

15.8 Gruppverksamhetens tolv dygder

¹Förståelsen av de tolv essentiala egenskaperna har hittills alltför mycket präglats av den genomsnittliga aspirantens ("psykikerns") tendens till individualism och upptagenhet med det egna avskilda "jaget". Men såväl aspirant- som lärjungaskapet är, som flerstädes betonats, inte i första hand en individuell sak, utan gruppverksamhet, gruppliv. Icke ensam utan med sin grupp går man upp i femte naturriket, icke i ensam passiv betraktelse utan i gruppens ändamålsenliga arbete och verksamhet fulländas egenskaperna. Nu och alltmer i framtiden skall därför de tolv essentiala egenskaperna förstås såsom gruppverksamhetens, grupplivets tolv dygder. Nedan göres några antydningar om några av dessa tolv. Det har inte ansetts ändamålsenligt att göra en detaljerad genomgång av alla tolv, utan att överlämna åt dem som förstår detta att själva komplettera framställningen.

²*Livstillit* betyder tilliten icke till livet i största allmänhet, utan till livets mest medvetna del, de väsen som är medvetet ett med enheten: Augoeides, planethierarkin och de allt högre gudomskollektiven. Denna tillit till våra äldre bröder i evolutionen ger trygghet, säkerhet, tillförsikt, bekymmerslöshet, hopp, lagtillit, mod. Den ger insikt om att det inte finns något misslyckande, eftersom de äldre bröderna en gång gick samma väg som vi nu går, gjorde samma slags misstag men ändå nådde målet. Den ger insikt om att allt är förutsett till det bästa, eftersom fullkomlig visdom och kärlek styr alla högre världar och riken. Tilliten till De Stora ger oss frihet från fruktan, oro, avund och misströstan.

³Särskilt i gruppverksamheten betyder detta att medlemmarna hyser tillit till De Storas plan för allt livs utveckling, för mänsklighetens utveckling. Med denna tillit inser de att det är fåfängt att göra upp egna, separata och

separativa planer; att det för gruppens del i stället handlar om att så klart som möjligt uppfatta planethierarkins plan och söka förverkliga den lilla del av denna som faller inom gruppens kompetensområde.

⁴De departementsenergi, strålar, som särskilt är bärare av denna tillit, är första och sjunde. Första strålens kvalitativa uttryck är mod, styrka, uthållighet, uppriktighet, pålitlighet, gruppens förmåga att stå ensam, att påverka förhållanden hellre än människor, frigörelse från emotionala illusioner. Sjunde strålens kvalitativa uttryck är handlingskraft, organisationsförmåga, metodiskt arbete, noggrannhet och ordentlighet.

⁵*Självtilit* betyder gruppens självbestämmdhet, självkritik, frimodighet, segervisshet, självkontroll, balans, förmåga och vilja att själv avgöra vad som är gott och rätt oberoende av omgivningens värderingar och utan slaveri under mass-”tänkandets” vanliga auktoriteter. Den departementsenergi, som i detta avseende bär gruppen, är den fjärde. Dess nyckelord, ”harmoni genom strid”, anger att den nödvändiga balansen i uttrycket är ett utvecklingsresultat, erhållet under en lång och svår kamp mellan det högre som gruppen skulle bli och det lägre som den var. När gruppen till sist uppnår det balanserade aktiva självuttryck den eftersträvat, har den funnit dygdens väg mellan självhävdelsens och självuppgivelsens båda ytterligheter. Gruppen tvingar inte sig och sitt på andra och låter inte heller andra tvinga sig och sitt på gruppen.

⁶*Lagtilit* betyder gruppens pliktmedvetenhet, ärlighet, hederlighet och uthållighet med samtidigt iakttagande av måttfullhet, den gyllene medelvägen. Däri ligger också frihet från envishet, egenvilja och fanatism. Tillit till förhållanden och människor, till egna förstajaget, dess förmåga och insikt, är tecken på livsokunnighet. Den tilliten saknar den orubbliga verklighetsgrund som endast tillit till livslagarna kan skänka. Andrajaget är så genomträngt av tillvarons lagenlighet att det liksom blivit uttryck för Lagen genom att ingå i enheten. Viljan till enhet är samtidigt viljan till lag, enhetens lag, den ”gudomliga kärleken”, som förstajaget måste förvärva för att bli ett andrajag. Detta gäller såväl gruppen som dess ingående medlemmar. Att det är andra strålen som särskilt bär fram lagtiliten, visar att denna är särskilt nära med förbunden med viljan till enhet, visdomen och hjärtcentret.

⁷*Livsglädje* är arbetsglädje, ty endast arbete och tjänande är ett liv värt att leva. Åtminstone är detta så alla, som inträtt i enhetens riken, ser på saken. ”När livet är som bäst, är det arbete och möda, och de som åt sin lättja gläds, är sovande och döda.” Det är i arbetet och tjänandet för allas väl, som hierarkierna i enhetsvärldarna har sin lycka, glädje och sällhet. Gruppen har denna erfarenhet, denna insikt ”nerdimensionerad” och finner

däri en källa till kraft och optimism, som befriar från inbillat lidande, bitterhet, sorg, hämningar, glädjeförstörande moralism och idealism, missnöje och självplågeri. De bärande strålarna är fjärde, femte och sjätte. I sitt lägre uttryck står fjärde för strid, men i sitt högre för balans i uttrycket och strävan till levnadskonst. Femte strålens bättre energier främjar sunt förnuft, grundlighet och exakthet. Sjätte strålens kvalitativa uttryck är hängivenhet och pålitlighet. I harmonisk samverkan ger de duglighet, effektivitet och uthållighet i arbetet.

⁸*Målmedvetenhet* betyder gruppens energi, kraft, effektivitet, positivitet, fasthet, orubblighet, trygghet, genomförande av beslut, mod, uthållighet, liksom gruppens frihet från tanklöshet och uppgivenhet. De bärande stråleenergierna är första, tredje och sjunde. I sina högre och bättre uttryck ger första strålen kraft, mod och bestämdhet i inriktandet på väsentligheter, med blicken alltid fäst på målet. Tredje strålen ger gruppen förmåga att se mångsidigt på problemen och arbetsuppgifterna, befriar den från enkelspårighet och fanatism. Sjunde strålens kvalitativa energier ger förmåga att förverkliga i det fysiska, förståelse för handlandets nödvändighet.

⁹*Vishet* är gruppens gemensamma, på erfarenhet byggda kunskap, insikt, förståelse, dess i handling visade sunna förnuft och omdömesförmåga, dess ödmjukhet och frihet från dogmatism, moralism och högmod. Den bärande strålen är den femte, som i kvalitativ mening betyder strävan efter kunskap, insikt och förståelse.

¹⁰*Enhet* är gruppens kärlek, godhet och medkänsla både inbördes, medlemmarna emellan, och utåt, gentemot andra grupper. Däri ingår respekt, takt, finkänslighet, hänsyn, tjänstvillighet, tålmod och tolerans, liksom frihet från hat, hämndlystnad, illvilja, moralism, taktlöshet och förakt. De bärande strålarna är andra och sjätte, som i harmonisk balans ger hängiven strävan efter kärlek och förståelse av alla, innerlighet och allvar i förverkligandet av enheten.

Fjärde serien:
SJÄLVERINRING, SAMVETE,
RÄTT INSTÄLLNING
innehållande uppsatserna
SJÄLVERINRING
SJÄLVIAKTTAGELSE
SAMVETE
ICKE-IDENTIFIERING
RÄTT INSTÄLLNING

16 SJÄLVERINRING

16.1 *Självmedvetenheten är den sant mänskliga medvetenheten*

¹Människan har inte självmedvetenhet, men hon kan förvärva självmedvetenhet. Självmedvetenheten är egentligen det sant mänskliga, det som skiljer henne från djuren. Även djuren har funktioner: känslor-, instinkt- och rörelsefunktioner; de högsta djurarterna rentav vissa enkla tankefunktioner. Men djuren har inte ens möjlighet till självmedvetenhet. Denna möjlighet har emellertid människan, och när hon inte lever självmedvetet, lever hon under sin egentliga nivå. Hon har rätt till självmedvetenhet.

²Sällsynta glimtar av självmedvetenhet förekommer spontant i de flesta människors liv. Vi har väl alla erfarenheter av sådana stunder, där vi plötsligt känt oss oerhört närvarande i det som sker med oss och omkring oss. I sådana ögonblick är alla intryck starka och livliga; ljus och färger, ljud, beröringar och dofter kan vara nästan påträngande i sin verklighet. Från tidig barndom har vi några få mycket starka och levande minnen, som tydligt sticker av mot långa, grå tider av glömska och omedvetenhet. De är minnen av stunder då vi varit självmedvetna. Att dylika glimtar förekommer särskilt i barndomen förklaras med att vårt inre centrum för emotionala funktioner är mycket levande vid denna ålder.

³Stunder av stark lycka och glädje kan beledsagas av självmedvetande. Den nyblivna modern, som ligger med sitt förstfödda barn vid bröstet, tänker, "Nu vet jag vad lycka är; jag kommer aldrig att glömma hur jag känner nu." I den stunden kanske hon erfar en glimt av självmedvetenhet. Hur som helst kan hon inte hålla kvar förnimmelsen; senare är det enda hon minns att hon erfor den men inte hurudan den var.

16.2 *Själverinring*

¹Är självmedvetenhet möjlig endast i form av sällsynta, spontana glimtar? Nej. Människan kan avsiktligt framkalla stunder av självmedvetenhet, och med målmedvetet arbete kan sådana stunder göras allt längre. Sådan metodiskt framkallad självmedvetenhet kallas "själverinring" eller "att minnas sig själv". Benämningen kan vara missvisande i den meningen att det egentligen inte handlar om minnen eller tillbakablickar på något som varit utan tvärtom en intensiv närvaro i nuet. "Själverinring" som term anknyter till motsvarande begrepp inom buddhismen, *sammāsati*, som översätts med "rätt erinring". "Rätt erinring" anges som ett av åtta inslagen i Buddhas ädla åttafaldiga väg, *ariya atthangika magga*.

Också tidiga kristna skribenter på grekiska och ryska har behandlat själv-erinring som en väg till andligt uppvaknande. Inom islamisk sufism finns motsvarande erfarenhet och begrepp, *dhikr* (*zīkr*), ett ord som också det betyder ”erinring”.

²Själviakttagelse är inte själv-erinring, men själv-erinring kan leda till själv-erinring, om man gör den med insikt om ändamålet med övningen: ”jag är inte medveten men vill bli medveten”. Att minnas sig själv betyder detsamma som att vara medveten om sig själv – ”jag är”. Det är en mycket märklig förnimmelse. Det är ingen funktion, ingen tanke, ingen känsla, utan ett annat medvetandetilstånd. Av sig självt kommer det bara korta stunder, vanligen när man befinner sig i en ny omgivning, till exempel vaknar på morgonen efter att ha tillbringat natten i ett främmande hus. Då kanske man säger tyst för sig själv: ”Så konstigt. Jag är här.” Detta är själv-erinring, och i den stunden minns man sig själv.

³Ett annat sätt att beskriva själv-erinring är såsom dubbelriktad uppmärksamhet. Vanligen är vi knappast uppmärksamma alls eller flackar vår uppmärksamhet kortvarigt mellan olika föremål utan vår avsikts styrning eller kontroll. Vid andra tillfällen kan vår uppmärksamhet under en längre tid dragas av något föremål, som fångslar, fascinerar oss, en spännande film till exempel. Endast sällan är uppmärksamheten riktad inifrån oss själva. Denna riktade uppmärksamhet är emellertid det värdefullaste slaget, och det är först när den förekommer i våra funktioner, som dessa kan utföra arbete av någon kvalitet, antingen det handlar om tankar, känslor, sinnesförmimmelser eller rörelser.

⁴Men självriktad uppmärksamhet är inte självmedvetenhet. Riktad uppmärksamhet kan förekomma med självmedvetenhet och utan självmedvetenhet. Enbart riktad uppmärksamhet utan självmedvetenhet kan åskådliggöras som en pil med spetsen riktad mot föremålet för uppmärksamheten. Om man, samtidigt som man riktar uppmärksamheten mot ett yttre eller inre föremål, riktar uppmärksamheten mot sig själv, då har man dubbelriktad uppmärksamhet. Då ”minns man sig själv”, då blir man självmedveten. Detta kan åskådliggöras med en pil, som är spetsad i båda ändarna.

⁵Det måste betonas att människan i allt väsentligt, i såväl yttre som inre avseende, är en maskin, att det ”bara händer” med henne utan hennes vilja eller styrning. Maskinmässigheten är alltså hennes vara. En lika viktig sanning är att maskinmässighet och självmedvetenhet är varandra uteslutande tillstånd: när hon minns sig själv, är självmedveten, är hon inte en maskin. Och omvänt: när hon är maskinmässig, mekanisk, handlar robotmässigt efter främmande impulser, då är hon inte självmedveten. Människan kan alltså minska sin maskinmässighet genom att sträva efter att

vara självmedveten, så ofta som möjligt, även om det blir bara korta stunder, åtminstone i början.

⁶Människan lever under sin rättmätiga nivå, därför att hon inte är medveten på den punkt där hon tar emot intryck utifrån. På denna punkt, där yttre intryck kommer in, skall hon framkalla självmedvetenhet, närvaron av sig själv.

⁷Det är egentligen mycket förvånande att läran om själverinringen, som är ett sådant viktigt inslag i fjärde vägens undervisning, har nära nog fullständigt gått Västerlandets lärde förbi. Förmodligen beror detta på Västerlandets verklighetsfrämmande uppdelning av alla slags studier i teoretiska och praktiska, varvid de teoretiska ansetts finare. Själverinring är praktik och kan inte förstås utan viss egen praktisk erfarenhet, och förstå den bättre ju mer omfattande praktiken är. Man måste ha upplevat den, inte bara en gång utan många gånger i olika sammanhang, i olika livssituationer, så att man har ett tillräckligt stort material av egna erfarenheter av den. Först då kan man på djupet, utöver en ytlig fascination, uppskatta dess oerhörda betydelse. Alltför teoretiskt lagda människor kan inte intressera sig för den. Enbart några få, halvhjärtade försök kan inte leda någon vart. Men också de allvarliga ansträngningar man gör i början är nödvändigtvis svaga, helt enkelt därför att man är nybörjare och har för ringa erfarenhet av att göra det rätt. Just därför att den avsiktliga själverinringen i början ger så små och svaga resultat – egentligen enbart insikten, ”jag minns inte mig själv” – gör det mycket osannolikt att någon individ i en grå forntid skulle av en slump ha kommit på själverinringen som vägen till högre medvetenhet. Endast människor, som har nått de två högre tillstånden – självmedvetande och objektivt medvetande –, kan inse hur avgörande själverinringen som metod är. Det är från sådana individer – lärare i esoteriska skolor – som själverinringen såsom idé och metod kommit. Den har inte uppstått genom den vanliga omsättningen av ideer i mänsklighetens filosofiska spekulation.

⁸När man bemödar sig om att minnas sig själv, flera gånger om dagen, inte bara i stilla stunder utan framför allt i vardagslivets alla situationer, finner man med tiden att det blir en allt djupare förnimmelse, att det går att behålla den allt längre, att man kan äga förnimmelsen av ”jag är” i samband med fler funktioner.

⁹Det är viktigt understryka att själverinringen, om det verkligen är fråga om sådan, inte på något sätt hindrar eller försämrar de vanliga tanke-, känslö-, instinkt- och rörelsefunktionerna. Det som hindrar en funktion kan endast vara en annan funktion: tanken på själverinring, till exempel, men detta är inte själverinring. Tanken på att minnas sig själv är inte att minnas

sig själv, lika litet som tanken på att äta är att äta. Funktioner är en sak, medvetandetillstånd något helt annat. Självverinringen står ”över” dessa funktioner, stjälar inte kvaliteten av dem utan tvärtom tillför dem kvalitet. Detta är något man övertygar sig om genom att iakttaga sig själv.

¹⁰Det tar sin tid att finna det rätta sättet för självverinring. Det påminner i viss mån om andra förvärv av färdigheter, såsom att lära sig cykla. Varje normal människa kan lära sig att cykla, det är omöjligt att klara det på första försöket, men plötsligt kan man det. Den viktiga skillnaden i självverinring är att man där måste återförvärva förmågan varje gång man kommer ihåg att man skall komma ihåg sig själv. Och det tar tid att lära sig uppfatta skillnaden mellan inbillad självverinring och verklig självverinring: samma skillnad som mellan fundering på arbete och verkligt arbete. Verklig självverinring kännetecknas av att intrycken blir starkare, skarpare, mer levande. Andra återkommande beskrivningar är att synen blir liksom klarare, som om en skymmande slöja hade dragits undan tingen. De gamle hade ett ord för detta, det latinska *serenitas*, klarhet, ofta brukat i detta sammanhang med *tranquillitas*, stillhet. Självverinringen åtföljs även av en lugn men stark optimism, liksom hos mystikerna, att ”allt är mycket gott”.

¹¹Självverinringen kan i vissa ögonblick leda vidare till högre medvetandetillstånd, som i vissa avseenden motsvarar ”föreningen med Gud” i mystikernas beskrivning eller det som missvisande kallats ”kosmiskt medvetande”. Beskrivningarna och beteckningarna är emellertid oväsentliga. Det enda väsentliga är att det är fullt möjligt för människan att nå sådana högre tillstånd. Men, som sagt, det är möjligt endast genom att man gör många ihärdiga och riktiga ansträngningar med sin medvetenhet. Medvetenhet kan växa endast ur medvetenhet, aldrig ur någon mekanisk funktion.

16.3 Självverinringen är arbetets hjärta

¹Alla övningar, som ges dem som vandrar fjärde vägen, är egentligen en enda övning: metoder att framkalla självverinring. Denna är arbetets hjärta, dess väsen och centrum: ansträngningen att skapa stunder av självmedvetenhet. Alla andra övningar bör vara ingångar till detta centrum, ingångar till självverinring. I till exempel övningen ”att vara avsiktlig” bör man gå från avsiktlighet till självverinring.

²Övningen att iakttaga sig själv i sina olika tanke-, känslö-, sinnes- och rörelsefunktioner är avsedd att leda fram till självverinring. Minns man någon gång under dagen att man skall iakttaga sig själv, bör man också kunna minnas att denna övning har ett ändamål: att leda vidare till att göra självverinring. ”Javisst, ja! Självverinringen!” Detsamma gäller alltså samtliga övningar: att stoppa tankar, att icke visa negativa känslor, att iakttaga

egna och andras identifieringar, att vara i balanserat aktivt självuttryck med flera övningar.

16.4 Själverinringen har många grader och stadier

¹I arbetets begynnelse ingår inte mycket i själverinringen, egentligen bara insikten om ens egen maskinmässighet: ”Jag har inte kommit ihåg mig själv.” Men denna insikt är nödvändig och måste upprepas, ty människan tror på sin egen medvetenhet, och denna tro hindrar henne att förvärva medvetenhet. Fortsätter hon att sträva, kommer hon sannolikt att kunna framkalla själverinring allt oftare, ibland få den att bli starkare, vara längre och nå djupare. Då inser hon av egen erfarenhet att själverinringen har många grader och stadier, kvalitetsgrader i en stigande skala.

²Det finns även många vägar till själverinring. Men de beror alla av förnimmelsen att det finns något annat, något mera, viktigare och större än enbart detta liv som vi alla lever. Eftersom ”jag” inte är enhetlig, inte är densamma vid olika tidpunkter, måste vägen till själverinringen och även själverinringen vara olika vid olika tidpunkter. Den skickliga människan vet detta. Hon tillämpar inte heller alltid samma metod. Det vore att försöka nå ett icke-mekaniskt tillstånd på ett mekaniskt sätt, och det mekaniska är obrukbart för arbetet. Så den skickliga människan gör än på det ena sättet, än på det andra. Hon experimenterar, märker vad som inte längre gör verkan och uppfinner då ett nytt sätt. Hon ”går ur vägen för sig själv”, låter något uppstå som hon själv dittills, med sina mekaniska funktioner och reaktioner, stått i vägen för.

16.5 Det dagliga övandet

¹Det viktigaste i arbetet är att minnas sig själv. I varje akt av själverinring ligger en av de stora innebörderna med arbetet för självförverkligande och esoterik över huvud taget. Allt annat arbete beror ytterst på själverinringen.

²Man måste minnas sig själv minst en gång om dagen. Om man inte kan minnas sig själv en gång om dagen, borde man försöka minnas sig själv tre gånger om dagen, med andra ord: göra en ännu större ansträngning. Alltså: minst en gång om dagen, men inte mer än en kort stund. Själverinringen behöver inte vara längre än en halv minut för att bli något av värde.

³När man försöker minnas sig själv, skall man göra det villigt, inifrån sig själv, inte av ett yttre tvång, inte för att behaga läraren eller gruppen.

⁴Iakttag noga vad det är för inre tillstånd och yttre omständigheter, som tenderar att gynna episoder av själverinring. Sådant kan vara olika för

olika människor. Till exempel stilla stunder, vistelse i naturen, vid havet, kan gynna vissa, medan andra har lättare i folksamlingar, bland människor som i sitt beteende är särskilt mekaniska, särskilt visar flock- eller hjordbeteende.

⁵Tänk inte på själverinring utan gör den! I början kan det vara lämpligt att göra den vid en särskilt tidpunkt eller i en bestämd situation, men snart nog är det bättre att inte göra själverinringen beroende av sådana yttre faktorer.

⁶Första tecknet på att man gör det rätt är att man får en bestämd förnimmelse av att kraft tränger in i en, som om något hade öppnats inom en. När man känner detta, skall man genast sluta tvärt och göra något annat. En stund senare kan man göra det igen.

⁷Ett sätt att idka själverinring är att sätta stopp inom sig själv. Detta gör man i samband med själviakttagelse. Till exempel iakttar man att man börjar tala på ett visst mekaniskt sätt eller att man börjar reta sig på någon. Det är då man sätter stopp, men man skall göra det så fullständigt som om man klippte av det. Det betyder ingenting, om detsamma som man stoppade kommer igen senare.

⁸All själviakttagelse bör åtföljas av själverinring i någon grad. Man skall inte bara iakttaga sig själv utan också försöka minnas varför man gör det. Om man minns det, så kan man också minnas sig själv. Det är själverinring också att känna hur arbetet är närvarande i ens tänkande, medan man iakttar sig själv.

⁹Utgå från minnet av tidigare episoder under dagen, då du kommit ihåg dig själv men sedan tappat bort det. ”Var tappade jag bort det?” Gör ett nytt försök och iakttag återigen senare var du tappade bort det! Fortsätt så tills du kan göra två episoder nära varandra och försök korta glappet av glömska och omedvetenhet däremellan.

¹⁰Försöket att minnas sig själv kan göras på många olika sätt, från ett mer passivt tillstånd vid att sitta stilla, slappna av kroppen och sinnet och bli medveten om hur andningen sakta rör bröstkorgen ut och in, till ett mer aktivt, där man övar själviakttagelse mitt i sina vardagliga sysslor. Det finns övningar, som i förstone synes obetydliga och lätta men som i verkligheten är mycket svåra att utföra.

¹²Några exempel på övningar: gör ansträngningen att minnas dig själv medan du ser dig i spegeln på morgonen, när du rakar dig eller gör make-up. Försök att minnas dig själv, när du sätter dig till bords för frukost, med båda fötterna i kontakt med golvet, när du förnimmer värmen av din kaffe- eller tekopp njuter medvetet av det du äter – medvetet begrundande att detta är föda av första slaget, som du skall vara tacksam för.

¹³Försök minnas dig själv, när du tar fram bilnycklarna, dörrnycklarna, när du gräver i byxfickorna eller i handväskan efter dem, när du startar bilen, drar ur nyckeln, låser bilen eller ytterdörren, stanna kvar med själv-erinring ett ögonblick i någon av dessa små handlingar!

¹⁴Tillverka "väckarklockor" för själv-erinring! Använd dem dagligen! Men byt också ut dem, innan de blir värdelösa vanor! Var också klar över en stor fälla! Man kan nämligen övertygas om "nu minns jag mig själv", när man bara upprepar frasen mekaniskt, ty vad det då handlar om är att man blivit identifierad med övningen. Själv-erinring betyder att skilja sig från identifieringar, det mekaniskt fungerande "självet", och framkalla ett tomrum, där man ser sig själv.

16.6 Rätt förståelse av själv-erinring

¹I arbetets början frågar människor ständigt vad de skall göra eller avstå ifrån. Det bästa svaret på alla sådana frågor är: "Kom ihåg er själva! Man kan göra vad man vill, så länge man minns sig själv." Det ytliga, formativa tänkandet missuppfattar lätt detta, som om det betydde "allt är tillåtet, bara man minns sig själv, när man gör det". Men det är inte vad det betyder. Tvärtom betyder det att man genom att vara i tillstånd av själv-erinring kan avstå från mycket, till exempel att ge efter för dåliga impulser.

²Rätt förståelse av själv-erinring kan man få genom att fråga sig: "Vilket själv vill jag minnas?" "Vilket själv vill jag glömma?" Vi skall både minnas oss själva och glömma oss själva. Det "själv", som avses i dessa olika sammanhang, är inte ett och samma. Det är lika rätt att kalla själv-erinring för "självglömska", ty i själv-erinringen glömmar man den falska personligheten, detta knippe av mekaniska, meningslösa reaktioner.

³Alla normala människor, som har rätt inställning och någon förståelse av esoterik, kan även börja öva och förstå själv-erinring, låt vara att denna i början vanligen blir svag, ofullständig och skenbart innehållslös. Full själv-erinring är ett högre tillstånd, men det finns många lägre grader, som utgör steg på vägen dit. Att lyda arbetets lagar i en avgörande stund är ett slags själv-erinring, att icke göra det är glömska och ett slags sömn.

⁴Själv-erinring kan aldrig vara endast en intellektuell övning. Den kan börja i tankecentret men måste innefatta känslöcentret och de fysiska centren, om den skall göra avsedd verkan. Intellektet är endast en liten del av vårt vara. Mekaniska tillstånd, tillstånd av sömn, kännetecknas av att vi är i en liten del av vårt vara. Alltså måste medvetna tillstånd omfatta en mycket större del av vårt vara.

⁵Handlingen att minnas sig själv föregår tillståndet att minnas sig själv: initiativet som sätter i gång processen och processens resultat. Initiativet,

ansträngningen, uppstår ur sökarnas inre behov av att leva sitt liv på en högre nivå. För att kunna nå denna högre nivå måste de betala med kvalitativ ansträngning, ansträngning inifrån det bästa av deras vara. Utan ansträngning intet högre tillstånd.

⁶Mycket ofta glömmer vi att minnas oss själva. Vi undrar vad vi skall göra men glömmer att minnas oss själva. Kanske tänker vi på det men försöker inte göra det. Kanske tänker vi ofta på det utan att ändå göra det. Att bara tänka på det men inte göra det – är det då inte bättre än att alldeles glömma det? Vi kanske inbillar oss det, men i praktiken gör det ingen skillnad. Det kan rentav vara sämre, om det blir en vana. Hur som helst är det nödvändigt att övervinna detta avstånd mellan tanke och handling, mellan viljelöshet och vilja. Ty stunder av själverinring är inte bara stunder av medvetenhet, utan även stunder av vilja.

⁷Själverinring kan inte medföra att personligheten förstärks, ökar i sin självgodhet, sitt självrettfärdigande, sitt urskuldande. Om så sker, är det därför att man minns ett felaktigt själv, och det är en mekanisk sak.

⁸Arbetet kan inte utgå ifrån personlighetens fullhet. Arbetet måste utgå ifrån personlighetens förtunnande, från insikten att man själv inte är vad man inbillar sig vara, vad man låtsas vara.

⁹I arbetet på självförverkligandet är det nödvändigt att nå den punkt, där man inser sin egen intighet. Detta skjuts barmhärtigt nog på framtiden och är inte något man kan komma till insikt om med konstlade medel. Man kan inte låtsas vara ingenting.

¹⁰Att minnas sig själv blott och bart som man nu är, är inte själverinring. Själverinringen kommer ner ovanifrån, och full själverinring är ett medvetenhetstillstånd, i vilket personligheten och alla dess låtsaslekar nästan upphör att existera och man själv är liksom ingen, och likväl får fullheten i detta tillstånd, som är verklig sällhet, en att känna sig som någon för första gången.

¹¹Kan du för ett ögonblick bli ingen för dig själv? Kan du med avsikt, i tur och ordning, lyfta ut sinnesreaktioner, känsloreaktioner, tankar ur dig själv, så att ”ingenting” bli kvar? Kan du sedan, när ”ingenting” är kvar, bli varse den intensiva verkligheten av dig själv? Kan du stoppa ditt eget buller, ditt eget babbler, för blott ett ögonblick? Kan du en stund känna din egen närvaro i allt du gör? Allt detta är olika sätt att minnas sig själv.

¹²Själverinringen såsom något som kommer från ”det högre” (vad vi än menar med detta) är en idé, som aldrig får tappas bort. Denna idé rymmer implicit ännu en idé, nämligen att också detta högre har ett högre, detta i sin tur ett ännu högre och så vidare, alltså ger möjligheten att förstå existensen av ett slags trappa eller väg, som leder uppåt. Och för att rätt förstå

denna idé måste man inse att man som människa och i sitt nuvarande tillstånd kan på sin höjd se det första av trappans många steg, att detta steg är det lägsta i alla avseenden, det kvalitativt lägsta, och att man inte kan förstå trappans eller vägens väsen, inte kan veta vad det betyder att vandra den uppför, vad de högre trappstegen eller etapperna i vandringen innebär, annat än efter de knapphändiga upplysningar vi fått av dem som gått före. Det vanliga mänskliga sättet att bedöma saker ”nedifrån upp” är hopplöst vilseledande ifråga om allt esoteriskt. Detta gäller givetvis även mänskliga försök att bedöma själverinringen och självmedvetenheten. Försöker vi bedöma den i dess helhet, med alla sina möjliga allt högre steg, efter de små och förhållandevis obetydliga delar av den vi själva har erfärut, far vi grundligt vilse. Människan befinner sig blott i livsupplevelsens första, stapplande begynnelse. Denna sanning kan intet mänskligt övermod i världen utplåna.

16.7 Vi måste taga emot hjälp

¹Själverinring som idé och metod kommer från esoteriska skolor. Den kan därför inte förstås utan esoteriken, inte förstås av människor som är främmande för esoteriken. Och den viktigaste insikt, som kan nå människan, så att hon kan börja förstå esoterikens idé är: sanningen – kunskapen – hjälpen kommer ”från ovan”, från övermänskliga och gudomliga källor. Varför? Därför att det människan förmår, också på högsta stadium av insikt och förmåga, inte räcker. En människa bör alltid minnas sig själv, men sådan hon är har hon inte kraften att göra det och kan hon inte ens minnas att hon bör minnas sig själv. Vill hon utvecklas, måste hon därför lita till större, högre krafter än sina egna. Och dem kan hon taga emot, om hon har rätt inställning och gör rätt ansträngning; om hon går dessa högre halvvägs till mötes. Människan måste alltså vända sig till ”Gud” – Augoeides, de äldre bröderna, planethierarkin.

²Om en människa inte godtar att det finns något högre än hon själv, kan hon aldrig minnas sig själv rätt. Detta högre är först och främst hennes egen övermedvetenhet, möjligheten av ett bestående jag. Övermedvetenhetens objektiva grund är människans kausalhölje, hennes odödlighets-hölje. Detta har sina centra, som alltid är vakna, medan hon själv mestadels sover. Sedan finns högre väsen såsom Augoeides och planethierarkin. Utan deras vara, utan deras självupppoffrande arbete, hade vi aldrig blivit människor, hade vi aldrig fått ett kausalhölje. Dessutom finns hela den solsystemiska och kosmiska organisationen, 49 världar fyllda av medvetna väsen. Men om en människa tror att kosmos eller naturen uppstod av sig själv och inte har någon mening, så kan hon aldrig minnas sig själv rätt,

eftersom hon har orätt ”tro” – bättre: orätt inställning – det vill säga att det inte finns något som står över henne.

³Enligt esoteriken kan människan förvandlas till att bli ett medvetet väsen på en mycket högre nivå än där hon för närvarande lever. Men om människan är nöjd med och stolt över sitt nuvarande vara, kan hon inte utvecklas.

⁴Om människan försöker lyda arbetets regler och lagar tvärt emot sin egenkärlek och egenvilja och sitt egensinne, höjer hon sitt varas nivå. Och om hon kan lyssna till vad arbetet bjuder henne att göra, så kan det visas henne hur hon skall arbeta med sig själv och förvandla sitt vara.

16.8 Svårigheter och hinder för själverinring

¹Varför är det så svårt att åstadkomma stunder av själverinring? Orsakerna är flera. Glömska. Vanan vid att leva i mekaniska tillstånd. Vanan vid att inte använda högre delar av centra. Centra i mental- och emotionalhöljerna fungerar dåligt, det är för ofta felaktiga funktioner. Vi är för tröga och för tråkiga. Och först som sist: vi är för identifierade med våra tillfälliga mekaniska tillstånd.

²När man är för mycket identifierad med det mekaniska livet, är det svårt att minnas sig själv. Det är också svårt, när man har en felaktig inställning till arbetet. Vidare är det svårt att förstå något om själverinring, när man är identifierad med sig själv. När man har gjort till en övning – observera: övning, icke vana! – att minnas sig själv varje dag, börjar man bli medveten om en kontinuitet, som löper genom ens liv. Då blir man också varse, när denna kontinuitet bryts. När man förnimmer denna kontinuitet och dess avbrott, har man nått en bestämd punkt: första uppväckandet av arbetets samvete.

³En människa, som är identifierad med sig själv, kan inte minnas sig själv, eftersom hon inte kan uppfatta något utöver sitt tillfälliga mekaniska tillstånd, något högre än detta. Så länge hon är identifierad, finns för henne bara det som hon är identifierad med, och i detta tillstånd är själverinring omöjlig. Därför är frigörelse från identifiering ett viktigt och nödvändigt steg mot själverinring. Kan man iakttaga sina egna identifieringar efteråt, se det löjliga, meningslösa, skadliga i dem, är redan mycket vunnet.

⁴Det finns en särskild känsla, som alltid är förbunden med själverinring. Man kan inte bara föresätta sig att minnas sig själv utgående från sitt vanliga tillstånd. Det är nödvändigt att först komma in i ett visst förberedande tillstånd, en viss sinnesstämning, och därifrån föresätta sig. Begrundan av ”kosmiska ideer”, esoteriska ideer, kan framkalla ett dylikt tillstånd. Där emot går det bra att iakttaga sig själv utan att först komma in i något

särskilt förberedande tillstånd.

⁵Om man inte har tillit till, ”tror på”, något högre, kan man inte minnas sig själv. Det är att förutse att i närmaste framtiden esoteriken, i synnerhet hylozoiken med den tankeklarhet och ordning denna skänker, kommer att tilldraga sig intelligentians på civilisationsstadiet intresse. Dessa människor saknar emellertid i regel förståelsen för nödvändigheten av det högre, nödvändigheten av att människan älskar, tjänar och vördar detta högre för att kunna närma sig det. De är för stolta, för högmodiga, för fulla av sig själva för att känna ödmjukhet och vilja att tjäna, för att böja sig för något som är större än de. De säger sig vara ”skeptiska” till idén om planethierarkin, de äldre bröderna. Föga anar de hur skeptiska de äldre bröderna är till denna intelligentias möjlighet till medvetenhetsutveckling. Dessa självhärliga kännetecknas nämligen av att de inte kan förstå själverinringen, detta just därför att de i sitt övermod inte erkänner något högre än de själva.

16.9 Varför skall människan minnas sig själv?

¹Människan måste minnas sig själv, ty endast i stunder av själverinring, självmedvetenhet, kan högre slags inflytanden nå henne, påverka hennes vara och så hjälpa henne framåt. Utan denna hjälp är det mycket litet hon kan göra, egentligen bara åstadkomma något på bekostnad av något annat lika viktigt eller rent av viktigare.

²Man får göra sina egna experiment för att övertyga sig om varför det är bättre att minnas sig själv än att inte göra det. Man finner därunder att den bästa metoden består i att jämföra medvetenhetstillstånd: man är ständigt på väg från ett tillstånd av relativ vakenhet eller självmedvetenhet mot ett tillstånd av relativ sömn eller maskinmässighet eller tvärt om: på väg från relativ sömn till relativ vakenhet. Man kan exempelvis ställa sig frågan om något man ångrar och önskar ogjort: hade jag någonsin kunnat göra det i ett tillstånd av själverinring?

³I verklig själverinring är det många mekaniska tanke- och känslfunktioner, som är alldeles omöjliga: hat, vrede, irritation, missnöje, avund, skadeglädje och andra negativa känslor kan förekomma endast i mekaniska tillstånd, aldrig i tillstånd av självmedvetenhet.

⁴Hela mänskligheten sover, och detta är orsaken till alla dessa gräsligheter, allt detta lidande, som mänskligheten lever med. Sönnen är frånvaro av medvetenhet, av självmedvetenhet. Om människorna vaknade, förvärvade om så bara några grader högre medvetenhet, skulle allt förbättras, mycket av det onda vi nu ser omkring oss omöjliggöras.

⁵Om en människa inte kan lyfta sig med själverinring, får hon inte hjälp,

och om hon inte får hjälp, kan hon inte nå en högre nivå av vara. Men om hon samtidigt inte förbereder sig genom själviakttagelse och försöker skilja sig från felaktiga funktioner, såsom hon fått lära sig vad dessa är, kan hon inte taga emot de inflytanden som kommer från högre centra. Människan måste förbereda sina lägre centra, så att de kan höra och lyda det som högre centra säger till dem. Dessa högre centra, centra i kausalhöljet, talar alltid, försöker alltid nå oss och påverka oss, men vi hör dem inte. Man kan ibland känna frånvaron av de högre centrens inflytande i en allmän förnimmelse av obehag, som om man hade glömt något man en gång visste.

16.10 Att minnas esoteriken och arbetet är en hjälp till själverinring

¹En stor hjälp till själverinring är att minnas esoteriken och det egna arbetet i samband med den, arbetet för medvetenhetens utveckling. All verklig själverinring börjar med något som har med detta arbete att göra. När man minns sig själv, skall man försöka minnas sitt mål, och målet är givetvis ett sådant som har med arbetet att göra och inte med det separativa, mekaniska självets egoistiska strävanden ("makt, anseende, pengar"). Här sägs "minnas esoteriken", inte "tänka på esoteriken", ty även de som i formell mening är djupt inne i esoteriska studier, kan irra omkring mekaniskt i vardagen i timmar och dagar utan att ägna esoteriska sanningar den ringaste tanke, som om de hade fullständigt glömt dessa. Att plötsligt, mitt i vardagen, minnas en sådan sanning kan göra dem något mer medvetna. Från detta minne, denna erinring kan de gå vidare till att bli ännu mer medvetna: "Esoteriken! Javisst, ja! Det finns en annan Verklighet bakom den här plastkopian, som jag och alla andra följer som andra sömngångare. Jag är ju en odödlig monad. Hur kunde jag glömma det?! Och som odödlig monad har jag ett helt annat ärende än sömngångarens. Jag har ett uppdrag: att försöka vakna, bli medveten." Och sedan gå från denna insikt till handling: göra det, göra själverinring, om så bara en halv minut.

16.11 Odödlighetens boning

¹Om en religion inte skall vara meningslös, måste den ge människan hoppet om individuell odödlighet.

²Om en initiatisk lära skall vara äkta esoterisk, måste också den ge detta hopp men inte stanna därvid utan gå långt därutöver: Den måste förklara varför hoppet om odödlighet är välgrundat. Den måste med andra ord ge något som inte bara stillar hjärtats oro utan även en förklaring, som tillfredsställer intellektet och skingrar dess tvivel.

³Men inte bara en förklaring. En initiatisk lära kan aldrig vara endast

teori utan måste vara lika mycket praktik. Den måste med andra ord anvisa metoden för odödlighetens uppnående. Detta förutsätter en initiatisk organisation: en kedja av lärare och lärjungar, arbetsledare och arbetare.

⁴Det är meningslöst att bara prata om odödlighet, och inte arbeta för att nå den. Men det är lika meningslöst att arbeta för att nå den, om man inte vet hur man skall arbeta. Och ingen kan börja arbeta, förrän han fått hjälp, undervisning om hur han gör det av dem som är äldre och mer erfarna i arbetet. Också under lång tid efter att han börjat detta arbete behöver han denna hjälp och undervisning.

⁵Detta är själva grunden till existensen av skolor. Skolor är endast första början av det initiatiska arbetet, markerar så att säga det hitre brofästet. Själva bron måste dock lärjungen själv bygga. Det är livets bro mellan det dödliga förstajaget och det odödliga andrajaget: antakarana.

⁶Men odödlighet är inte ett absolut tillstånd, som bara existerar, utom räckhåll för människan i hennes nuvarande tillstånd.

⁷Läraren förklarar att lärjungen kan tillfälligt uppnå den genom kunskap och ansträngning, också i nuvarande tillstånd. Lärjungen når den genom att göra ansträngningar inifrån sitt vara och därmed framkalla självmedvetenhet. Stunder av självmedvetenhet, framkallade genom själverinring, är också stunder av odödlighet. Varför? Därför att stunder av självmedvetenhet är stunder av kausalmedvetenhet, om än i sin begynnelse av lägsta slag. Och kausalhöljet och dess begynnande självaktiva medvetenhet är odödlighetens första väsen och bärare.

⁸I skolan, också den enklaste, och i skolans undervisning, också den mest elementära, får lärjungarna lära sig allehanda förfaranden, metoder för medvetenhetsaktivering. Alla dessa metoder eller övningar har en enda kärna: självmedvetenhet, ständig vaksam uppmärksamhet på det inre och det yttre.

⁹Läraren sade: *"Min undervisning har en enda, allt genomträngande princip."*

¹⁰Den visaste av de närvarande lärjungarna: *"Ja, Lärare."*

¹¹Därefter avlägsnade sig läraren ur rummet.

¹²De andra lärjungarna: *"Vad menade han?"*

¹³Den visaste lärjungen: *"Vår lärare menade helt enkelt detta: ständig vaksam uppmärksamhet på vårt inre och ständigt hänsynstagande till andra i det yttre, och de två är ett och samma."*

¹⁴För de lärjungar som arbetar samvetsgrant, flitigt och nitiskt enligt skolprinciper och skolmetoder och lyder skolregler, kan skolan också bli

en odödlighetens boning. Därmed menas att genom skolarbetet den falska personligheten kan dö och arbetspersonligheten efter många förvandlingar kan bli ett aktuellt odödlighetsväsen.

16.12 Tystnadens röst

¹Själverinringen kan uppstå, när det ständigt pågående inre babblet har bragts till tystnad, om så bara för några sekunder. När den ständiga upptagenheten med små och stora bekymmer, det inre ältandet av vardagens alla förtret, sinnenas ständiga fascination med inströmmande yttre intryck, den inre eller yttre babbelmaskinens ständiga kommenterande av dessa intryck, när allt detta upphör, hejdas, och det i en förtätad stund råder fullkomlig klarhet och stillhet, som om dessa meningslösheter aldrig existerat – då kommer också själverinringen. Och den kan komma med kraft och med glädje.

²”Tystnadens röst” är det symboliska uttrycket för det faktum att inspiration från Augoeides kan uppfattas av den som kan koppla bort sin uppmärksamhet (eller rentav sin medvetenhet) från det fysiska, emotionala och mentala. Företeelserna i dessa världar har då upphört att kunna vidare intressera. ”Tystnaden” är det symboliska uttrycket för den mentala stillhet som inträder, när människan befriat sig från den ävlan som likt en slavpiska driver henne att jaga efter alla okunnighetens chimärer. I den stillheten kan det högre mentala (47:5) bli delaktigt av kausalintuitionens uppenbarelse. Tystnadens röst är ”själens röst”, intuitionen från övermedvetna kausalmedvetenheten. De stora mystikerna har på sitt språk sagt det samma om motsvarande erfarenheter:

³Lärjungen: ”Hur kan jag komma till det översinnliga livet och höra Gud tala?”

⁴Läraren: ”När du kan, om så bara för ett ögonblick, slunga dig in i DET, där ingen varelse dväljes. Då hör du vad Gud talar.”

⁵Lärjungen: ”DET, där ingen varelse dväljes, ligger det fjärran eller nära?”

⁶Läraren: ”Det finns inom dig. Du når det genom att hejda, om så bara för ett ögonblick, allt självtänkande och självviljande, hejda inbillningens och sinnenas ständigt snurrande hjul.”

17 SJÄLVIAKTTAGELSE

17.1 Inledning

¹Allt inre arbete för medvetenheten börjar med själviakttagelsen. Och själviakttagelsen börjar med att man iakttar dåliga tillstånd i en själv, inte säger ”jag” om dem, och därmed avskiljer sig från dem. På detta sätt renas vårt inre liv. Eftersom vårt inre liv drar ett motsvarande yttre liv till sig, så kan vi med tiden förändra icke endast vår inställning till detta yttre liv, dess händelser, utan också till sist händelserna själva. Vi kan i de flesta fall inte ändra dessa direkt, men indirekt genom att ändra vår inställning. Och allt detta börjar med själviakttagelsen.

²Om en människa börjar iakttaga sig själv, gör hon snart ett par väsentliga insikter. Den första handlar om ”jaget”. Vi säger ”jag gör”, ”jag sitter”, ”jag känner”, ”jag tror”, ”jag tycker om”, ”jag tycker inte om” och så vidare, och vi utgår tanklöst och automatiskt från förvisningen att vi har ett jag, ett enda jag, som förblir detsamma. Detta är emellertid vår största illusion. Vi är inte enhetliga. I ena ögonblicket, när vi säger ”jag”, är det en del av oss som talar, och i andra ögonblicket, när vi säger ”jag”, är det en annan del och alltså ett helt annat ”jag”. Ena stunden fångas vår uppmärksamhet av något visst och i nästa stund av något annat, och vi minns inte ens vad det var vi nyss fångades av och tänkte på: ett nytt ”jag” ersätter eller tränger ut ett gammalt ”jag”, och denna process pågår ständigt i vårt inre. I ena stunden beslutar ett ”jag” något. I nästa stund har ett annat ”jag” redan tagit över och vet inte om det förra ”jagets” beslut och är naturligtvis inte berett att genomföra det. Vi beklagar oss ibland över vår tankspriddhet, när vi exempelvis går från ett rum till ett annat för att hämta något, och väl i det andra rummet redan glömt vad det var vi skulle hämta. Vi inser inte att denna splittring är vårt normala tillstånd. Vi är med andra ord klivna i hundratals och åter hundratals olika ”jag”. Den första insikten av vår själviakttagelse kan sammanfattas så: ”jag” är inte en, ”jag” är många.

³Den andra insikten handlar om att det är mycket svårt att iakttaga sig själv. Svårigheten ligger i ett enda faktum: mycket snart glömmen man bort att iakttaga sig själv.

⁴Du som läser detta, stanna upp och begrunda det viktigaste du hittills fått veta om själviakttagelse, nämligen detta: Du kan inte, hur starkt du än beslutar dig, iakttaga dig själv mer än några sekunder. Du glömmen helt enkelt bort ditt beslut att göra det. Du tänker på annat, och sedan på ytterligare något annat. Så kan det gå flera minuter, kanske timmar, innan du

plötsligt vaknar och minns: ”Javisst ja, jag skulle ju iakttaga mig själv. Att jag kunde glömma det!”

⁵Att vi inte förmår iakttaga oss själva mer än för korta ögonblick hänger samman just med att vi inte är ett enda, enhetligt jag, utan många små skenbara jag, som ständigt avlöser varandra. Ett sådant skenjag beslutar om själviakttagelse, men nästa skenjag, som snart finner sig, har något helt annat för sig och genomför inte detta beslut.

⁶Vår splittring i många skenjag medför att vi i stort sett saknar vilja. Vore vi ett enhetligt jag, skulle vi kunna iakttaga oss själva hur länge som helst; det vore ju då bara att göra det. Men vi kan inte hålla koncentrationen och måste därför erkänna att vi saknar vilja.

⁷Så länge människan uppfattar sig som en enda, säger ”jag” om allt som sker i hennes inre, kan hon inte förvandlas. Så länge lever hon också i en vanföreställning om sig själv. Det är själviakttagelsens uppgift att bryta ner denna fiktiva uppfattning. Det är först på dess ruiner som människan kan bygga en kunskap om sig själv. Denna kunskap kan inte bygga bara på teori, på ett godtagande av andras påståenden, utan måste, för att kunna förvandla henne, vara frukten av hennes egen erfarenhet, vunnen genom själviakttagelse.

17.2 Människans indelning och själviakttagelsens ändamål

¹På fjärde vägen betonas att man måste veta vad själviakttagelsen har för ändamål och att man, när man iakttar sig själv, måste veta något om hur människan är indelad.

²Det som ständigt pågår i en människas yttre och inre kallas funktioner. Vi känner skillnaden mellan tanke och känsla, tanke- och känslofunktioner eller intellektuella och emotionala funktioner. När vi diskuterar saker, tänker på dem, jämför dem, hittar på förklaringar eller finner verkliga förklaringar, är allt detta tanke- eller intellektuella funktioner. När vi känner kärlek, hat, fruktan, misstänksamhet, tillit, beundran, leda, sorg och så vidare, handlar det om känslö- eller emotionala funktioner.

³Mycket ofta, när vi försöker iakttaga oss själva, blandar vi samman intellektuella och emotionala funktioner. När vi egentligen känner, kallar vi det ofta tänkande; och när vi tänker, kallar vi det känsla. Men med tiden, med rätt kunskap och undervisning, lär vi oss att urskilja vad som är vad. Det är till exempel en mycket stor skillnad i kontroll: tankefunktioner kan vi i viss mån styra; känslöfunktioner kan vi inte styra. Vidare är det en stor skillnad i hastighet: tankefunktioner är långsamma, känslöfunktioner kan vara ytterst snabba.

⁴Sedan finns det två andra slag av funktioner, som inget vanligt psyko-

logiskt system delar in och förstår rätt: instinktfunktioner och rörelsefunktioner. Instinktfunktioner avser dels organismens inre arbete: matsmältning, hjärtats arbete, andning och så vidare; dels de vanliga sinnen – syn, hörsel, lukt, smak, känsel, förnimmelse av kyla och värme. Rörelsefunktionerna är de allra flesta av kroppens rörelser. Det är mycket lätt att skilja mellan instinkt- och rörelsefunktioner: instinktfunktionerna är alla medfödda; rörelsefunktionerna är alla inlärd. Ifråga om reflexer är endast enkla, medfödda reflexer instinktfunktioner. Inlärd reflexer, som kommer till synes exempelvis när man kör bil, är alltså rörelsefunktioner. Till rörelsefunktionerna hör också drömmar – både sådana under sömnen och dagdrömmar – inbillning och imitation.

⁵När man iakttar sig själv, är det nödvändigt att klassificera allt man iakttar och notera för sig själv vilken funktion det tillhör: ”det här är tankefunktion”, ”det här är känslfunktion”, och så vidare. Om man är ärlig mot sig själv, märker man genast hur svårt det är; att man kan arbeta med det endast korta stunder i taget, därför att man glömmar sig själv, glömmar sitt beslut och sitt arbete. Men med flit, ihärdighet och upprepade ansträngningar går det efter hand bättre. Med tiden får man en klar uppfattning av hur det går till när den ena funktionen ständigt avlöser den andra. Till exempel uppstår en tanke, trängs strax undan av en känsla, som i sin tur försvinner, när en rörelsefunktion inträder, då vi byter sittställning eller vrider huvudet, eller när en instinktfunktion i form av ett syn- eller hörseltryck gör sig gällande. Det måste understrykas att alla dessa funktioner – tankar, känslor, rörelser, sinnesintryck – uppstår mekaniskt, det vill säga: utan vår vilja och kontroll. Utbytet av funktioner sker likaledes mekaniskt; det är inte någon avsikt som bestämmer att en tanke skall upphöra och följas av en känsla eller en rörelse.

⁶Av dessa fakta, som bygger på en allt klarare självkänedom genom självakttagelse, drar vi följande slutsats: människan är i sitt nuvarande tillstånd nära nog fullständigt en maskin. En maskin har ingen medvetenhet, ingen vilja. Hade vi människor medvetenhet och vilja, skulle tankar och känslor inte uppstå och upphöra mekaniskt, genom impulser utom vår kontroll. Vore vi medvetna väsen, skulle vi tänka medvetna tankar och hysa medvetna känslor. Men så gott som allt som sker inom oss och utom oss sker mekaniskt. Det är i detta hänseende ingen skillnad mellan att skura golv och att skriva dikter.

⁷Vad är meningen eller ändamålet med att iakttaga sig själv? Först och främst att komma till insikt om vårt låga tillstånd av medvetande, att vi är maskiner. Endast så kan vi motiveras till att anstränga oss att söka bli något annat än maskiner.

⁸För att sluta att vara maskiner måste vi försöka göra det som en maskin inte kan. Maskinen kan inte iakttaga sig själv. Även om maskinen hade psykiska funktioner såsom människan har, skulle den inte kunna iakttaga dem. Varje gång, då vi iakttar oss själva, är vi därför inte längre maskiner. Från ett sådant tillstånd av självakttagelse kan vi gå vidare till att alstra också tillstånd av självmedvetenhet, det genuint mänskliga tillståndet av vara.

⁹I den stund vi iakttar oss själva, är vi inte längre maskiner. Snart upphör emellertid självakttagelsen. Den upphör av en mekanisk orsak, en kraft som vi inte kontrollerar, och då är vi åter igen maskiner, vilket vi förblir ända tills vi på nytt inifrån oss själva tar initiativ till självakttagelse. Om vi företar oss självakttagelse på grundvalen av en riktig kunskap om vår indelning och motiverade av vår vilja att inte längre vara maskiner, att bli varelser med eget medvetande och egen vilja, så blir självakttagelsen ett redskap i vår ansträngning att utveckla självmedvetande och vilja.

17.3 Lyckan ligger ej i yttre händelser utan i självkontroll

¹En människas förmåga att leva lycklig hänger på hennes förmåga att utveckla medvetandet, och förmågan att utveckla medvetandet hänger på hennes förmåga att bruka vissa livsredskap. Ett av dessa livsredskap är självakttagelsen.

²En människa som inte iakttar sig själv, som inte vet att hon har möjligheten att iakttaga sig själv eller som tror att hon iakttar sig själv ständigt och automatiskt, måste förbli beroende av yttre omständigheter för att leva vad hon kallar ett gott och lyckligt liv. Men när som helst, hur plötsligt som helst, kan dessa yttre faktorer ändras utan att hon kan göra något åt det. Däremot det goda och lyckliga liv, som kan bli hennes, om hon berikar sitt inre liv, utvecklar sin medvetenhet, kan hon råda över själv.

³En människa, som är född till mycket stor rikedom, kan utan materiella hinder företaga sig allt hon önskar, exempelvis leva hela sitt liv stadd på intressanta resor i exotiska länder. Men om hennes inre är uppfyllt av kval och ångest, oro, självförakt eller självömkan, kan hon likväl med allt sitt välstånd vara den olyckligaste människa i världen. Nås hon då av insikten att hon kan börja utveckla sitt medvetande, vilket i hennes fall först och främst betyder att se lidandets orsaker inom henne själv, genom självakttagelse, så kan hon nå sinnesfrid, lycka och glädje.

⁴Den som klagat över att livet är tråkigt, meningslöst, en dålig affär och på det hela taget inte värt att leva, kan upplysas om att inga av dessa egenskaper ligger i livet självt utan alla är projiceringar på det neutrala livet av hans egna inre tillstånd och att han själv kan inse att så är fallet

genom att börja iakttaga sig själv. Men detta kräver ett hårt arbete, utfört under längre tid, med kunskap om och förståelse för de nödvändiga förfarandena, metoderna. Utan dylikt arbete kan man inte förvänta sig något resultat. Enbart önskan om utveckling eller entusiasm för tanken på utveckling kan inte åstadkomma något. Det är som att sätta sig i bilen utan att vrida om nyckeln och gasa, bara önska eller känna entusiasm för att bilen skall gå i gång.

17.4 Skilj på yttre händelser och inre tillstånd

¹I självakttagelse gäller det att kunna se skillnaden mellan ens eget inre liv och livet i allmänhet, det yttre livet. De flesta kan inte detta. När de blickar tillbaka på sitt liv och säger att det varit ett lyckligt eller ett olyckligt liv, menar de det yttre livet. Om de alls berör det egna inre livet, tycks inställningen vara att det är händelserna i det yttre som gjort deras inre liv antingen lyckligt eller olyckligt. Fjärran är då insikten att det sällan är händelserna själva som bestämmer om vi skall vara lyckliga eller olyckliga, utan det är vår inställning till dem, det sätt på vilket vi tar dem. Livet består inte bara av yttre händelser utan också av inre tillstånd. I samma mån som vi tillåter det yttre bestämma det inre, är vi maskiner. En maskin eller en robot definieras som en organisation som styres av yttre impulser, inte av egen medvetenhet och vilja.

²Försök alltså, som en första övning i att leva mera medvetet, att skilja mellan yttre händelser och inre tillstånd: Någon sade något dumt, elakt, oförskämt till dig. Det är en yttre händelse, som du inte har makt att hindra. Men du har makten att bestämma om dessa puffar av varmluft ur det största hålet i någon annans huvud skall bestämma ditt inre tillstånd nu och kanske flera timmar eller dagar framöver.

³Och om du likväl låter dig påverkas negativt av den yttre händelsen, så säg för dig själv strax efter: "Det här är att vara ledsen... irriterad... arg... upprörd..." eller "Det här är att gräma sig... tycka synd om sig själv... ältä oförrätter... klandra folk för deras ofullkomligheter..." Att iakttaga sig själv betyder just att iakttaga egna mekaniska reaktioner såsom händelser skilda från en själv.

⁴Själva iakttagandet skiljer dessa mekaniska psykiska tillstånd från en själv, så att man får mycket svårare att säga "jag" om dem. Alltså i fortsättningen inte "jag blev arg" utan "en känsla av vrede uppstod", inte "jag blev irriterad" utan "en känsla av irritation uppstod". Senare, med ansträngning, övning, erfarenhet, förståelse: "en känsla av vrede försökte få makt över mig men misslyckades", "en känsla av irritation uppstod men jag iakttog den, skrattade åt den, och den drog bort".

17.5 Att iakttaga sig själv rätt är att dela sig själv i två

¹För den fysikalistiska människan finns ingen annan verklighet än den fysiska. Något "inre liv" kan knappast intressera henne, eftersom hon inte erkänner några mänskligt egenskaper eller funktioner utöver organismens. Organismen, den objektiva människan, är enhetlig – en enda kropp, fungerande såsom en enhet. Men också den människa, som godtagit någon teori om att hon är något mer än organismen, att hon har en "själ" eller rent av är en "själ", har likväl i praktiken förskrivit sig åt fysikalismens tro på människan såsom enhetligt väsen. Om hon iakttog sitt inre liv, sin "själ", sitt "psyke", ärligt, metodiskt och uthålligt, skulle hon ganska snart inse att det inte finns något bestående däri, att hennes inre består av en ständig, oavbruten ström av kortvariga förnimmande enheter, som avlöser varandra.

²I rätt utförd själviakttagelse upphävs för stunden människans skenbara inre enhet, psykets skenbara enhet, eftersom individen delar sig i två: *iakttagande jaget* och *iakttagna skenjag*. Härunder uppstår ett nytt inre och även ett nytt yttre. Detta nya inre, det iakttagande jaget, är ett mer medvetet inre, och detta nya yttre är allt det övriga i psyket, allt detta som människan mekaniskt och oreflekterat tog för sitt inre och sade "jag" om men som hon nu inser vara "icke-jag", skilt från jaget och alltså yttre. Man skulle också kunna beskriva det nya tillståndet såsom att gränsen mellan yttre och inre har förskjutits inåt. Men egentligen är det först nu, i själviakttagelsen, som alls något inre har uppstått, inre i betydelsen av jagets närvaro. När jaget inte övar riktad uppmärksamhet, är det väsentligen frånvarande. Då är jaget inte hemma. I skolornas allegoriska språk liknas detta tillstånd vid ett hus i oordning. Det är ett hus, där varken ägare, förvaltare eller ens vice förvaltare finns på plats, varför tjänarna gör vad de behagar och spelar herreman i tur och ordning; detta tjänarnas växelspel är förstås en bild av skenjagens ständigt pågående, växlande och kortvariga maktinnehav. När det tillfälligt uppstår ett iakttagande jag, är det som om vice förvaltaren plötsligt uppenbarade sig och ställde huset i ordning – för stunden.

³En människa studerar esoteriken och försöker inrätta sitt liv efter denna. Så uppstår en dag hos henne en negativ tanke om kunskapen. Sedan kommer genast en motsatt tanke: "Jag får verkligen inte tänka så här!" Även om det är en riktig inställning, som vill rätta en felaktig, vilket i och för sig är lovvärt och nödvändigt, gör hon ett fel – hon säger "jag" om denna tanke: "jag tänker detta". Det är att uppfatta sig själv såsom en. Då iakttar hon inte sig själv, ty att iakttaga sig själv betyder att betrakta denna tanke, se den såsom ett yttre ting, skilt från det iakttagande jaget.

⁴Men om hon efter tanken "Jag får verkligen inte tänka så här!" inser att

hon inte iakttog sig själv, så kan hon rätta sig och verkligen iakttaga sig: ”Det där var att inte iakttaga sig själv. Det där var att uppfatta sig själv såsom en.”

17.6 Från falsk enhet till sann enhet

¹Människan kan bli enhetlig, hon kan nå ett tillstånd av sitt varas enhet. Men det når hon först när allt som sker i henne är självbestämt. Hennes varas enhet kan inte byggas samman av det kaos av mekaniska associationer och reaktioner som hon nu består av. Det blev då en falsk enhet, som kunde upprätthållas bara genom okunnighet, oförmåga att se, oförmåga att iakttaga sig själv, inbillning.

²Människans enhetsprocess går igenom tre stadier: Först finns den falska enhet som den icke reflekterande, icke självakttagande människan kan tro på. Sedan börjar den med medvetenheten arbetande människan genomföra delningen i det iakttagande jaget och de iakttagna skenjagen. Till sist erhåller individen den sanna enheten genom sitt fullständiga arbete med medvetenheten, ett arbete där självakttagelsen ingår som en av många avsiktliga processer.

17.7 Inbillning om självakttagelse

¹Människan kan inte anstränga sig att förvärva något hon tror sig redan äga. Tror hon att hon redan är en, lika enhetlig i sitt psyke som i sin organism, är hon offer för sin egen inbillning. Det är självakttagelsens uppgift att upplösa denna inbillning, liksom många andra av liknande slag.

²”Arbetet med att utveckla medvetandet börjar med att man iakttar sig själv.” Somliga, som får höra detta, säger: ”Jaja, det där är inget nytt för mig. Jag har alltid iakttagit mig själv.” Och ändå förblir de sådana de är. De inbillar sig att de redan vet allt om sig själva, inbillar sig att de iakttar sig själva. Det är samma slags människor som, genast när de får höra talas om själverinring, säger att de vet vad det är och att de alltid minns sig själva. Detta är inbillning. Det går att inbilla sig precis vad som helst, särskilt om egen förmåga. Människornas inbillning är allmänt sett ett allvarligt hinder för medvetenhetsutvecklingen, och för vissa människor är den det allvarligaste hindret. Inbillningen är en av de krafter som håller mänskligheten sovande. För att vakna måste man iakttaga sin inbillning, så att man kan skilja sig från den, genomskåda den och därmed försvaga den.

³Inbillning är känslostyrd tanke som ersätter verkligheten. Den står i samma slags förhållande till verkligheten som lögnen till sanningen. Om människan vill nå sanningen, måste hon skilja sig från lögnen, och om hon

vill nå verkligheten, måste hon skilja sig från inbillningen, frigöra sig från den. Men detta är en mycket långvarig process, som består av många steg. Den rymmer också många hinder; till exempel är det mycket lätt att inbilla sig att man är fri från inbillning, inbilla sig att man redan är ”på god väg och nästan vid målet” bara därför att man har fått en första, primitiv förståelse för behovet av denna frigörelse. För att ta de första stegen i att skilja sig från inbillningen måste man göra det som inbillningen inte kan: använda riktad uppmärksamhet. Att iakttaga sin egen inbillning är en viktig och oundgänglig del av själviakttagelsen. Detta är emellertid något som man vanligen inte kan göra i begynnelsen av det egna arbetet, utan först efter lång tid. Också är det många svårigheter förbundna med att iakttaga egen inbillning. Det är inte bara att det finns starka motkrafter såsom egenkärlek och självrättfärdigande. Det är också den svårigheten att inbillningen upphör så snart man försöker iakttaga den. Det vill säga: när man övar riktad uppmärksamhet, slutar inbillningen att verka. Inbillningen hör till lägre, mer mekaniska delar av centra, sammanhänger alltså med ouppmärksamhet, flackande uppmärksamhet eller på sin höjd av föremålet dragen uppmärksamhet, känslans fascination.

⁴Inbillningen kan inte lära oss någonting om vare sig oss själva, andra människor eller verkligheten i stort. I själviakttagelsen handlar allt om vad vi kan lära om oss själva, vilka fakta om oss själva vi kan sanna. Inbillningen i förening med urskuldande och självrättfärdigande inger oss illusioner som behagar ”oss” (falsa personligheten), och däri ligger dess makt.

17.8 Vad är det jag skall iakttaga?

¹Ofta ställs frågan: ”Vad är det jag skall iakttaga?” Det man skall iakttaga i början är endast enkla funktioner: detta är tanke, detta är känsla, detta är känsloreaktion på sinnesintryck osv. När man väl lärt sig urskilja funktionerna, går man vidare till en mera fullständig iakttagelse, som varar stora delar av dagen, och ser sig då som en utomstående person. I all denna själviakttagelse är det viktigt att inte säga ”jag” om något. Man skall alltså inte säga: ”Vad är det jag gör?”, utan ”Vad är det den gör?” Då blir man varse alla dessa spridda, kaotiska tankar, dessa lätt upprörda känslor, dessa små teaterscener, dessa mer eller mindre välgjorda lögner, försvarstal, undanflykter, ursäkter och påhitt. Sedan somnar man, så att man åter igen deltar i, är dessa tillstånd fullt ut. Och sovande förblir man, tills man vaknar upp och börjar på nytt att iakttaga sig själv.

²Själviakttagelsen skall särskilt ägnas åt talet. De flesta regler i skolor handlar om talet och hur man skall akta sig för felaktigt tal. Det är nödvändigt att iakttaga det inre talet eller snarare det inre babblat och var det

kommer ifrån. Felaktigt inre tal är grogrunden till dels många framtida obehagligheter, dels till felaktigt yttre tal. En motkraft till felaktigt inre tal är den övning som kallas ”inre tystnad”. En sådan inre tystnad kan man vanligen inte öva på något obestämt, allmänt sätt. Men man kan öva den mycket bestämt gentemot något visst som man klart uppfattat och känner till. Någon frågade: ”Är att öva inre tystnad detsamma som att inte släppa in något visst i sina tankar?” Svaret är: ”Nej. Det som man övar inre tystnad emot finns redan i ens tankar och man måste veta att det finns där, men vad det handlar om är att man inte berör det med ens inre tal.” Om det finns något särskilt negativt, dåligt eller destruktivt i ens inre, så gör sig detta gällande såsom inre tal, när man befinner sig i ett negativt tillstånd, och därifrån finner det lätt vägen till yttre tal. I det egna arbetet gäller det att först vara på sin vakt mot felaktigt yttre tal och senare även mot felaktigt inre tal. I detta fall som i så många andra har det yttre sin orsak i det inre, och vad övningen avser är därför att upphäva denna inre orsak. Sådant inre tal, som man därmed kan befria sig ifrån, är alltid lögnaktigt: rena lögner, halvsanningar eller sanningar som satts ihop felaktigt eller med något tillagt eller fråndraget. Förtalet och skvallret hör dit.

³Iakttag oro! Lägg märke till hur den yttrar sig fysiologiskt: i magen, musklerna, nerverna, hela kroppen. Du är iakttagaren som avsiktligt, medvetet avskiljer dig från detta: ”Jag är inte magen, jag är den som iakttar magen. Jag är inte musklerna, jag är den som iakttar musklerna. Jag är inte nerverna, jag är den som iakttar nerverna.” Lägg märke till hur oron yttrar sig psykologiskt. Iakttag orostillståndet såsom något från dig såsom iakttagare skilt: ”Den är orolig, jag är den som iakttar oron.” Vidga skillnaden mellan iakttagare och iakttaget genom att i iakttagaren förnimma din egen närvaro, framkalla själverinring: ”Denna oro är inte jag, jag är iakttagaren av denna oro.” Förnim iakttagarens, det medvetna jagets lugn, frid, frihet från oro: ”Där oro är, är inte jag. Där jag är, är inte oro.”

⁴Iakttag lättja! Det finns lättja i alla centra: rörelsecentrets lättja, sinnescentrets lättja (ouppmärksamhet i seende och hörande), känslcentrets lättja, tankecentrets lättja. Avskilj dig från lättja i något centrum genom att avsiktligt vilja motsatsen och göra motsatsen: ”Det vill lata sig, men jag vill vara aktiv.” Denna övning kallas ”ockultation”.

17.9 Bättre förståelse av själviakttagelsen är nödvändig

¹En elev sade till sin lärare att han tyckte oerhört illa om en tredje person. Läraren sade: ”Försök att iakttaga det.” Han svarade. ”Varför skall jag iakttaga det? Det behöver jag inte. Jag vet det redan.” Han blandade samman själviakttagelse med vetande. Detta är ett vanligt misstag och

avslöjade att individen ifråga inte förstått vad själviakttagelse är och dessutom icke insett att själviakttagelsen är aktiv och kan brukas som ett redskap för självförvandling, medan blotta vetandet är passivt och inte kan så brukas. Att veta något är inte nödvändigtvis att rikta uppmärksamheten på det, iakttaga det. Att veta något kan vara mycket mekaniskt, men att rikta uppmärksamheten är en avsiktlig handling och närmare självmedvetenhet.

²Också tänkande blandas samman med själviakttagelse. Att tänka på sig själv är inte att iakttaga sig själv. En människa kan tänka på sig själv hela dagen utan att iakttaga sig själv en enda gång. Att tänka på sig själv hör till det mest mekaniska och det vanligaste i människornas liv. Om det vore ett redskap för medvetenhetsutveckling, skulle vi alla ha nått högre riken för länge sedan. Tvärtom skall människan lära sig av med att tänka på sig själv.

³Många tror, när de fått höra talas om själviakttagelsen, att denna handlar blott och bart om att lägga märke till att man exempelvis känner sig på dåligt humör, krasslig, uttråkad, orolig, förväntansfull, nyfiken och så vidare. Detta är inte själviakttagelse. Själviakttagelse börjar med att man ställer ett iakttagande jag mitt i ens inre värld. Om man säger, ”jag känner mig på dåligt humör”, så iakttar man inte detta tillstånd, utan man *är* det, man är identifierad med det. Då finns det ingenting i ens inre som står utanför tillståndet, ingenting som ser på det och har en annan känsla och tanke än det. Och denna identifiering bekräftas med ordet ”jag”. Det är meningslöst att säga, ”jag önskar att jag inte vore på dåligt humör”, ty då uppfattar man fortfarande sig själv som en enda. För att iakttaga sig själv måste man dela sig själv i två: det iakttagande jaget och allt det som detta iakttar.

⁴Också i det vanliga mänskliga sociala livet förekommer situationer, där individer övar ett slags själviakttagelse. Dylig kan göra en skickligare i det vanliga sociala umgänget, arbetslivet osv., såsom att uppföra sig oklanderligt som gäst på fina bjudningar, att göra bästa intryck vid anställningsintervju. Detta är dock något annat än själviakttagelse i esoterisk mening, eftersom förståelsen för det högre ändamålet, medvetenhetsutvecklingen, saknas och därmed även den rätta metoden. Själviakttagelse utan en bestämd kunskap om vad man skall iakttaga och varför man skall iakttaga leder ingenstans i arbetet med den egna medvetenheten.

17.10 Insikter att göra i själviakttagelsen

¹Gentemot väldigt många händelser måste man lära sig att förhålla sig ”passiv”, det vill säga inte reagera alls, inte försöka göra något åt dem. ”Passiv” är här egentligen inte rätta ordet, ty att göra detta kräver en viktig inre aktivitet, medvetenhetsaktivitet, som hindrar den mekaniska händelsen att framkalla en lika mekanisk reaktion hos oss, en reaktion som man

endast i tillstånd av okunnighet och icke-urskillning kan säga ”jag” om. ”Passiv” betyder här snarare att personligheten är passiv, medan det iakttagande, mer medvetna jaget är desto aktivare.

²Att iakttaga och att iakttaga sig själv är två olika saker. Det första handlar om att iakttaga yttre eller objektiva skeenden, det andra om att iakttaga inre eller subjektiva skeenden. Gemensamt för dem båda är att de förutsätter uppmärksamhet. Och den uppmärksamhet som måste till är av ett kvalitativt högre slag. De två lägre slagen, som vi vanligen använder, alltså flackande och kortvarig respektive dragen uppmärksamhet, förslår inte. Endast det tredje slaget, självinitierad eller inifrån riktad uppmärksamhet, kan vi använda för detta arbete.

³Att iakttaga i det yttre är lättare än att iakttaga i det inre, ty för detta yttre har vi sinnen som vanligtvis fungerar pålitligt. Men för att iakttaga i det inre har vi inga sådana sinnen, utan endast vår tankefunktion och dess förmåga av riktad uppmärksamhet. Tankefunktionen kan för detta ändamål förbättras genom att vår kunskap och förståelse ökas. Denna kunskap och förståelse når oss genom vårt iakttagande i det yttre, nämligen genom att vi ger akt på den undervisning vi får genom lärare och skrifter. Självakttagelsens grad av kvalitet är alltså beroende av vår uppmärksamhets grad av kvalitet, och denna uppmärksamhet måste vi således odla både i det inre och i det yttre. Är vi inte tillräckligt uppmärksamma på den undervisning vi får, kommer vi att missuppfatta den, och utan en riktig uppfattning av undervisningen kan vi inte praktisera denna rätt: självakttagelsen och andra övningar kan då inte göra avsedd verkan.

⁴Om man iakttar sig själv under en längre tid och så hamnar i ett obehagligt inre tillstånd, till exempel ett tillstånd där man lätt identifierar sig med negativa känslor: ”jag känner mig” misslyckad, illa behandlad, missförstådd, föraktad eller dylikt, kan man iakttaga att flera olika slags negativa skenjag försöker bearbeta detta tillstånd, använda det till något. Så sker det därför att negativa skenjag lever på dessa negativa energier och därför måste vara negativa. Deras liv består i att förse oss med destruktiva tankar och negativa känslor, och de kan inte annat. Om självakttagelsen skall vara ett hederligt arbete, måste man ärligt iakttaga hur dessa negativa skenjag frodas inom en själv, att det finns en sida av en själv som njuter av dem. Denna självakttagelse är viktig, ty om människan njuter av destruktiva tankar och negativa känslor, kan hon inte skilja sig från dem. Om hon njuter av dem, kan hon genom denna självakttagelse bli klar över det. Hemligheten till deras makt är identifieringens kraft. Så länge människan identifierar sig med dem, förblir de starka. Men i den mån hon kan iakttaga dem, försvagar hon också identifieringen.

⁵Själviakttagelsen har framför allt till ändamål att rena det emotionala, förädla det. Metoden består i att avskilja ”mig”, det iakttagande jaget, från det orena och mindre rena, det oädla, det sämre. Mekaniska människan, som inte iakttar sig själv, är full av egenkärlek, fåfänga, självupphöjelse, självupptagenhet, självriktfärdigande. Säger hon: ”Jag tänker alltid på andra”, ljuger hon, vilket hon också kan inse i en stund av samvete. Det är själviakttagelsen, som låter henne se dessa sanningar om henne själv.

⁶Själviakttagelsen hjälper oss också att se motiven till våra handlingar. ”Om två gör detsamma, så är det icke detsamma.” Samma slags handling, som den ene utför av fruktan (fruktan för straff, för förlust av anseende: ”vad ska folk säga?”), utför den andre av rättskänsla och kärlek till det goda. Motivet framkommer inte genom iakttagelsen i det yttre, och kännelser är ofta bedrägliga. Endast själviakttagelsen kan uppenbara det, men sällan genast, ofta först efter en lång tids arbete.

⁷Utan själverinring blir själviakttagelsen ofullständig. Varför? Därför att själviakttagelsen har själverinringen till ändamål. Själviakttagelsen är endast en bland flera övningar, vilka alla har till ändamål att genom själverinring framkalla stunder av självmedvetenhet. Människans mål är ju att bli en medveten varelse. Det får hon inte glömma. Att öva och samtidigt förlora övningens yttersta ändamål ur sikte är icke att öva. Det är att vara identifierad med övandet – något helt annat. Själviakttagelse kan jämförelsevis lätt höjas till själverinring, ty i egenskap av ett mer medvetet tillstånd ligger den själverinringen nära. Försök att bli medveten om dig själv just där du tar emot intrycken, försök att bli medveten om dig själv såsom iakttagande jag.

17.11 Några särskilda råd och anvisningar

¹Det är viktigt inskräpa att själviakttagelsen icke skall vara kritisk, icke analyserande eller värderande. Själva iakttagelsen medför att människan delar sig i två: ett som iakttar och ett som iakttas. Man kan inte vara det som man iakttar: så snart man iakttar det, är man skild ifrån det, försvagar man identifieringen med det. Detta är den gynnsamt verkande kraft som hjälper människan att frigöra sig från oönskade känslors och tankars makt. Däremot är det meningslöst eller skadligt att bekämpa oönskade tankar och känslor med identifieringar såsom negativa känslor. Då blir det bara ett slags mekaniska manifestationer som strider mot ett annat slags dylika.

²Så länge som övningen pågår, skall det iakttagande jaget så mycket som möjligt förbindas med förnimmelsen av jag: ”jag ser”. Därför bör man anstränga sig att från själviakttagelse gå vidare till att framkalla själverinring. Det är också lättare att göra detta från detta förhållandevis medvetna

tillstånd. De iakttagna tillstånden och skenjagen skall givetvis så mycket som möjligt förbindas med förnimmelsen av icke-jag. Man säger alltså inte ”jag” om dem utan ”det” eller ”den”.

³Att skriva ner viktigare själviakttagelser är nödvändigt. Varför? Därför att vi i varje stund lever i en mycket liten del av oss själva, så att en insikt, som ett bättre skenjag har gjort, mycket snart glöms eller förvrängs av sämre skenjag. En människa kan ha för vana att ständigt i sitt inre babbel kritisera andra: deras sätt att vara, deras tal, utseende, klädsel, frisyrier etc. Hur kan hon komma till rätta med detta negativa drag, om hon har en buffert som intalar henne att hon ”älskar människorna”? Enbart själviakttagelse kanske inte räcker, ty hon kan gång på gång göra samma slags iakttagelse och ändå glömma dem allihop i tur och ordning. Då hjälper enbart de dagliga anteckningarna. När hon i dessa ser att samma slags kritik och klander av andra ständigt återkommer med ringa variationer, kanske hon äntligen ser att detta fel ligger hos henne själv och inte hos de andra.

⁴Själviakttagelsen, utförd dagligen och stundligen, tillhandahåller människan ett material av skenbart osammanhängande delar, ögonblicksbilder av henne själv. De som sammanfogar dessa delar till hel bild av hennes inre och yttre vara är två: förståelsen och värderingen. Förståelsen och värderingen måste alltid ha ett kunskaps- eller erfarenhetsmaterial att arbeta med. De kan inte mala tomt. Ju bättre och oftare vi iakttar oss själva och skriver ner viktigare iakttagelser, desto bättre kan även förståelsen bli.

17.12 Laurency om själviakttagelse

¹Det finns två sätt att motverka detta medvetenhetssplittringens, viljelöshetens tillstånd. Det ena består i att låta medvetenheten vara upptagen genom uppmärksamhetens sysselsättning med något intresse. Det andra består i konstant aktgivande på medvetenhetsinnehållet.

²Denna oavslutliga vaksamhet skulle bli tröttande och olidlig, om den innebure något slags rättsövervakning, spänning eller ansträngning. Den kan gärna då och då åtföljas av några enklare avslappningsövningar. Man liksom oavsiktligt iakttar, hur tänkandet plockar upp och släpper den ena tanketrådsändan efter den andra i ändlös följd. Den tvångsfria uppmärksamhet, med vilken man följer tankens rastlösa flykt, förnimmes ej såsom någon boja, vilket annars skulle medföra reaktion. Snart har man märkligt glidit in i en liksom oavsiktlig kontroll. Man lär sig skilja på tankar från det omedvetna och utifrån. Det hela bör betraktas som en roande tankelek. Naturligtvis avkopplar man uppmärksamheten vid första känsla av ansträngning, trötthet eller olust. Man finner snart, att redan själva akt-

givandet automatiskt medför en utmönstring av icke välkomna tankar. Genom att ge akt på uppmärksamheten hindrar man denna förstärka otjänliga intryck, tankar, känslor m.m. Medvetenhetskontroll medför lugn, stillar oron, ökar klarheten i innehållet. Ur *De vises sten*

³Sinnesförmimmelser, känslor, tankar, kausala och essentiala ideer, utgöra sammanfattningen av den för människan möjliga subjektiva medvetenheten. Genom att ge akt på alla slags infall och ideer – från undermedvetenheten, omvärlden, övermedvetenheten – lär sig individen med tiden urskilja de olika slagen av vibrationer, som strömma genom hans höljen och hjärnan, lär han sig särskilja dessa olika slag av medvetenhetsyttringar. Därmed förvärvar han omsider förmågan att genast avgöra från vilka höljen och världar de komma. Kausala ideer från idévärlden ge kunskap om materiella verkligheten. Essentiala ideer ge livsförståelse och förståelse för våra medmänniskors olika medvetenhetsyttringar.

⁴Genom att ständigt ge akt på dessa subjektiva medvetenhetsyttringar lära vi oss leva i medvetenheten och aktivera de medvetenhetsslag som tillhöra vår övermedvetenhet; utveckla vi vår medvetenhet, vilket är livets mening.

⁵Allmänna livsokunnighetens emotionaltänkande, vilket rastlöst pågår dygnet runt, framkallar i emotionalvärldens lägre regioner en oavlåtlig flod av vibrationer, som genomströmma allas emotionelhöljen och påverka allas undermedvetenhet (omedvetet upptagas av solarplexuscentrum). Esoterikern, som lärt sig medvetet uppfatta dessa, kan också konstatera att de, som söka förvärva riktig verklighetsuppfattning, få kämpa en oavlåtlig försvarskamp mot dessa idiotiserande tankeformer (eller deprimerande sinnestillstånd), ända tills de befriat sitt emotionelhölje från åtminstone de tre lägsta emotionala molekylarslagen (48:5-7).

⁶Dessa emotionala vibrationer böra icke förväxlas med vibrationerna från planeterna, så tydligt återspeglade i människornas sinnestillstånd, som ständigt skiftar under dygnets alla timmar. Lättast konstaterbara äro jupiter-, saturnus-, venus- och marsvibrationerna. Ur *Människans väg*

18 SAMVETE

18.1 Moral och rättsuppfattning

¹Vad är moraliskt och vad är omoraliskt? Det är omöjligt att ge något förnuftigt svar på denna fråga, ty det som kallas "moral" bygger på illusioner och fiktioner, falska livsvärden och felaktiga föreställningar om verkligheten. Detta visar sig också i att moraliska värden ständigt förändras och dessutom skiftar från folk till folk. Det finns med andra ord inget bestående i dem. Om vi undersöker de moralregler som hyllas på skilda håll, finner vi att de alla motsäger varandra. Det finns ingen allmän moral; det finns inte ens något som kunde kallas kristen moral. Alla moralsystem är mer eller mindre subjektiva och godtyckliga, och de flesta är tillkomna i manipulativt syfte från makthavares sida.

²Om moralen är betydelselös, så är tvärtom förståelsen för rätt och orätt av en avgörande betydelse. Människan måste där ha en viss insikt om skillnader och gränser. Vidare måste hon vara tillräckligt skeptisk mot den gängse moralen, ha förstått att det icke finns något allmängiltigt eller beständigt i den. Slutligen måste hon förstå nödvändigheten av objektiv rätt och orätt, det vill säga att det finns bestämda, oföränderliga rättesnören, enligt vilka hon kan urskilja vad som är rätt och orätt i varje enskild sak, så att alla godtyckliga, tids- och platsbundna rättsuppfattningar ger plats för absolut giltiga rättsnormer. Allt detta handlar om att utgå från en riktig inställning, riktig uppfattning; det som Buddha kallar "rätt syn" och uppräknar först av de åtta inslagen i den ädla åttafaldiga vägen. Moralerna är flyktiga, men rättsinsikten är bestående.

³En bestående rättsuppfattning, uppfattning om gott och ont, rätt och orätt, kan uppstå hos en människa endast i samband med ett bestående mål och en bestående förståelse. I esoteriska skolor är ett av målen att lärjungarna skall åstadkomma en sådan beständighet i det egna väsendet. Det kallas att skapa ett tyngdcentrum, och redskapet för detta skapande är arbetspersonligheten. Arbetspersonligheten, som i samband med allegorin om huset i oordning också kallas "vice förvaltaren", är sammanfattningen av alla sådana krafter hos individen som inte bara vill arbeta för att utveckla medvetandet utan också har en viss kunskap om förutsättningarna. Arbetspersonlighetens motsats är den falska personligheten, sammanfattningen av alla sådana krafter hos individen som varken kan eller vill utveckla medvetandet, som därför bara kan hindra arbetspersonligheten i dess strävan. Arbetspersonlighet och falsk personlighet uppstår hos indivi-

den först när han börjar avsiktligt och med en viss grad av intensitet arbeta för att utveckla sin medvetenhet. Hos människor, som inte har detta intresse eller har det bara svagt utvecklat, finns dessa båda motsatta krafter endast potentiellt men framträder inte.

⁴Med formulering av mål kan man bestämma principerna om gott och ont. Det kan inte finnas någon klar uppfattning om gott och ont eller rätt och orätt utan att man först bestämt ett mål eller en riktning. När man har ett mål, är det som för en närmare målet gott eller rätt och det som leder en bort från målet ont eller orätt. Om detta personliga mål överensstämmer med möjligheten att utveckla medvetandet, så ligger häri en grund för värdering av gott och ont eller rätt och orätt, en grund som kan vara gemensam för många människor, nämligen alla som vill utvecklas. Det som hindrar oss att nå vårt mål är maskinmässigheten, sömnen; och det som hjälper oss att nå vårt mål är självmedvetenheten, vakenheten. Av detta följer att självmedvetenheten är det goda och maskinmässigheten det onda. I stället för gott och ont kan alltså människor som vill utvecklas tala om "medvetet" och "mekaniskt". Det är också alldeles tillräckligt för alla praktiska ändamål. Detta betyder inte att allt mekaniskt måste vara något ont, men det betyder att det onda inte kan vara medvetet, utan måste vara mekaniskt. Vidare att det goda inte kan vara mekaniskt, utan måste vara medvetet. Var och en må fråga sig själv: Kan jag vara ond medvetet? Kan jag medvetet göra något jag själv insett vara ont? Måste inte det onda, såvida jag insett vad det är, vara något jag gör mekaniskt, i mitt tillstånd av sömn? Och motsvarande om det goda: Kan jag vara god i mitt vanliga maskinmässiga, sovande tillstånd? Måste jag inte vara medveten för att vara god?

18.2 Vad är samvete?

¹Människan har möjlighet att existera i fyra medvetandetillstånd. Men sådan som hon nu är, praktiskt taget saknar hon erfarenhet av de två högsta tillstånden: självmedvetenhet och objektiv medvetenhet. Objektiv medvetenhet betecknas i detta sammanhang såsom ett tillstånd, vari vi kan veta sanningen. Om vi når detta tillstånd, kommer vi att veta också vad som är rätt och vad som är orätt. Följaktligen är det samma väg, som leder till högre medvetenhet, som också leder till objektiv förståelse av rätt och orätt. Eftersom vi inte äger objektiv medvetenhet, bör vi betrakta allt som hjälper oss att utveckla den såsom rätt och gott och allt som hindrar oss därifrån såsom orätt och ont.

²På vägen mot fullständig objektiv medvetenhet kan vi i det tredje medvetandetillståndet, självmedvetenheten, ha en viss, begränsad objektiv medvetenhet, nämligen om oss själva. En viktig sida av denna objektiva

medvetenhet är samvetet. Med ordet ”samvete” menas här inte de individuella reaktioner mot överträdelser av förbud som yttrar sig mekaniskt hos människor och även husdjur som hundar och katter. Dylikt samvete kan vara hur godtyckligt som helst och är helt beroende av den konventionella moral som förbuden utgår ifrån. I esoterisk undervisning menas med samvetet en viss förmåga, som finns hos varje normal människa, och med normal människa menas en människa, vilkens medvetande kan utvecklas. Människan har en potential för verkligt samvete. Men hos de flesta ligger den potentialen begravd och slumrande. I dess ställe verkar ett spelat samvete, konventioner, hyckleri, moral.

³Samvetet är det som för samman alla våra olika, sinsemellan oförenliga känslor om något visst, så att vi kan veta dem alla tillsammans, på en gång. Samvetet är den högre, positiva känslans förståelse av våra egna handlingar, en förståelse fri från lögn och självrättfärdiganden. Det är ett plötsligt påkommet, ögonblickligt tillstånd, vari man inte kan dölja något för sig själv, inte kan ljuga för sig själv, där man på en och samma gång blir varse alla de känslor man har hyst ifråga om en viss sak eller gentemot en människa, alla dessa känslor med alla deras inbördes motsägelser och oförenligheter. Det är en chockartad insikt om hur sovande och mekanisk man är i sina känslor, hur mycken lögn och falskhet, hur många orimliga motsägelser det finns i de ädla, osjälviska och kärleksfulla känslor man inbillar sig äga. Vi kan inte säga att vi inte har samvete, så det handlar inte om att utveckla något som ännu inte finns inom oss. Samvetet finns inom oss, men i vårt liv ligger det bakom det påtagliga. Samvetet ligger mycket djupt begravt inom oss och sover. Därför är det också väl skyddat för falska tankar och falska känslor.

⁴Det kan vakna för en kort stund i vardagslivet, och när det gör det, medför detta vanligen lidande, åtminstone i början, ty det är mycket obehagligt, smärtsamt att se sanningen om sig själv.

⁵Samvetet är ett annat uttryck för självmedvetenheten, vakenheten. Man kan säga att självmedvetandet arbetar mera på den intellektuella sidan och samvetet mera på den emotionala sidan. Vad självmedvetandet är i förhållande till ideer, det är samvetet i förhållande till känslor. Det mer intellektuella självmedvetandet och det mer emotionala samvetet endast ter sig skilda åt; i själva verket är de två sidor av samma tillstånd; och det ena kan inte utvecklas utan att det andra väcks. Samvetet är ett urskillningsredskap, som hjälper en att inse vad som är gott och ont eller rätt och orätt i ens eget uppförande. Stunder av samvete är absolut nödvändiga steg på vägen mot vakenhet, och en människa utan samvete kan inte utvecklas. Med en annorlunda formulering säger man att det måste vara på två vägar, som

människan närmar sig de högre, ännu så länge övermänskliga medvetenhetstillstånden: det högre intellektets väg och den högre känslans väg. Det går inte på bara den ena eller bara den andra. Arbetet är så stort och svårt att alla goda krafter måste användas.

⁶Samvetet kan definieras såsom känslans uppfattning om sanningen i en viss sak. Samvete är detsamma som självmedvetande, det endast ter sig annorlunda för oss. Vi är subjektiva, så vi uppfattar saker subjektivt. När vi tänker på vad som menas med självmedvetande, tänker vi på en viss kraft, en viss energi eller ett visst tillstånd i samband med en intellektuell uppskattning. Samma energi, samma tillstånd kan framträda genom känslor, och detta kan hända helt vanliga människor i vanliga förhållanden. Ibland kan det hända att människor har en känslomässig uppfattning av sanningen – några mera, andra mindre. Detta är samvetet. Brist på självmedvetande, frånvaro av själverinring och mycket annat, såsom identifiering och inbillning, avstänger oss från dessa stunder av samvete, vilka annars skulle vara möjligare. Att se motsägelser och att känna samvete hänger ihop men är inte ett och samma. Man kan se motsägelser och ändå inte känna samvete, så om man uppfattar dessa båda som ett och samma, når man inte rätt förståelse.

⁷Samvetet är inte särskilt avlägset för en normal människa, och det är allmänt sett lättare att få stunder av samvete än stunder av självmedvetande. När samvetet först framträder hos oss, vänder det sig emot oss, så att vi börjar se alla våra inre motsägelser. Det vanliga är att vi inte kan se dem, eftersom vi alltid befinner oss i något litet skenjag, som inte vet om de andra skenjagen, men samvetet kan se allt detta ovanifrån och visa oss att här kände vi ett och där ett annat och här igen ett tredje och helt annat, allt ifråga om samma sak eller människa. Till exempel har vi i vissa stunder älskat någon och i andra stunder helst sett honom död. Det är sådana motsägelser vi blir varse i en stund av samvete, och det är detta som gör det så obehagligt. Hela vårt liv, alla våra vanemässiga tankegångar har endast ett ändamål – att bespara oss chocker, obehagliga känslor, obehagliga insikter om oss själva. Och det är främst detta som gör att vi sover. Men vill vi vakna, måste vi utan fruktan, med tacksamhet, taga emot stunder av samvete. Att väcka samvetet är att väcka modet att se sanningen om oss själva.

⁸Sådana som man kallar ”samvetlösa bedragare” lyckats tyvärr ofta väl med människor, som själva har ett mera vaket samvete. Om dessa senare saknar urskillning och en mer vidsträckt livserfarenhet, har de vanligen svårt att förstå att andra människor inte har ett vaket samvete. Sådana goda människor tror alltför lätt att alla andra är lika goda som de själva. Det

finns, såsom Confucius påpekade, ett verkligt behov i världen av människor, som har både ett vaket samvete och en omedelbart verksam urskillning.

18.3 Buffertar

¹Hos järnvägsvagnar har buffertarna till ändamål att dämpa den kraft som uppstår när vagnarna stöter samman. Människan har mekaniska inrättningar som har en liknande funktion och därför också kallas buffertar. De har den verkan att de dämpar sammanstöten av två motstridiga sidor av henne, så att hon inte märker dem tillsammans. Därmed hindras hon från att se sina självmotsägelser, så att hon så mycket lättare kan ljuga för sig själv.

²Buffertar är maskiner som matar fram urskuldanden, undanflykter och självrättfärdiganden. Varje buffert är resultatet av årtal av ett felaktigt och dumt liv, av sömn, okunnighet, eftergivenhet för och bortförklaringar av alla slags svagheter, ovillighet till ansträngning inifrån varat, slapphet, viljelöst drivande, blundande för verkligheten, flykt undan obekväma sanningar, ständigt ljugande för en själv, klander av och skyllande på andra och så vidare.

³Moralen består av buffertar. Buffertar gör den vanliga människans liv lättare, behagligare. Det vore mycket svårt för henne att leva utan dem, eftersom hon inte förstår samvetets nödvändighet. Buffertar hindrar henne från att känna verkligt samvete. I stället för verkligt samvete har hon låtsat samvete och buffertar, moralkonventioner, hyckleri och fåfänga.

⁴Buffertar hindrar henne också från att utveckla medvetandet. Även om människan uppriktigt önskar vakna, förvandlas, leva ett liv på en högre nivå, hindrar dessa buffertar henne ganska effektivt, eftersom de mildrar chocker, och endast chocker, stötar, omruskningar kan skaka människan ur det tillstånd av sömn vari hon lever, väcka henne.

⁵Buffertar bildas långsamt och gradvis. Många buffertar bildas på konstlat vis genom "utbildning", andra genom det omgivande samhällets suggererande inflytande. Konsensus, att tycka som alla andra, som konventionen lär, därför att man är rädd för "vad folk ska säga", yttrar sig som ett slags hypnos eller trans, det vill säga ett viljelöst tillstånd, där individen kan fås att tro på de mest absurda saker och handla emot det han som i en stund av samvete skulle inse vara det rätta. Etnografer beskriver förment primitiva mänskliga samhällen i Asien, Afrika, Sydamerika, alltså utanför Europa, såsom behärskade av irrationella tabuer, yttrande sig i inlärd ångest för sinnenas beröring med vissa föremål eller varelser. Men många människor i moderna europeiska samhällen, icke minst välutbildade, lärda och intel-

lektuella, uppvisar en icke mindre irrationell beröringsångest för tabubelagda samtalsämnen.

⁶När en människa genomsådar något inom sig, upplever hon en chock, men är buffertarna inom henne starka nog, låter de den tillfälliga klarsynen snart förflyktigas, så att hon kan somna om. Ju mer människan iakttar sig själv, desto sannolikare blir det att hon också börjar se dessa buffertar. Så är det därför att ju mer man iakttar sig själv, desto fler glimtar får man av sig själv såsom en helhet (märk väl: helhet, icke enhet!). Och när man ser denna helhet, kan man se också motstridande drag, just sådana konflikter som buffertarna är till för att dölja. Till sist kan man se också buffertarna såsom de onaturliga bildningar de är.

⁷Det är buffertarna som vaggas henne till sömns, inger henne den behagliga känslan av att allt är så bra som det är, att det inte finns några motsättningar och att hon kan fortsätta att sova i lugn och ro. Buffertar är mekanismer som får människan att tro att hon alltid har rätt och alltid gör rätt.

⁸Andras buffertar är ofta mycket lätta att se. Egna är mycket svåra att se och förnekar man ivrigt. En man fick höra av sin lärare att hans mest utmärkande egenskap var att han sade emot. Han reagerade genast och häftigt med: "Men jag säger aldrig emot!" Då kunde de andra eleverna inte hålla sig för skratt.

18.4 Att väcka samvetet

¹När människor i esoterisk undervisning först får höra talas om samvete, uppfattar de det vanligen för ytligt och tar därför oftast för lätt på det. Som om de själva och alla andra hade samvete. Det är som med självmedvetandet. Det är mycket lätt att tro, när man hör talas om det, att man har det. Men lika litet som vi har självmedvetenhet har vi ett vaket samvete. Samvetet måste alltså väckas. I själva verket är detta ett av de viktigaste ändamålen med arbetet med en själv. Och det finns många hinder för detta.

²Samvetets väckande är en process i många steg liksom självmedvetenhetens utveckling. Man kan därför tala om "vaket samvete" på många olika nivåer. Fullständigt vaket samvete är fjärran för de flesta människor, men svagt vaket, tillfälligt vaket och vaknande finns hos ganska många.

³Samvetet, när det väl är väckt, är lika hos alla människor, vilket är något som måste betonas. I vår själviakttagelse kan vi nås av vissa insikter: "Jag är inte denna människa, som jag iakttar. Jag är inte dessa beteenden, åsikter, uttalanden, förvisningar, själv rättfärdiganden, ursäkter. Jag är inte den jag inbillat mig vara. Jag är inte dessa offentliga utmärkelser och erkännanden, positioner och dygder. Jag är inte dessa skenbarheter. Jag är något annat, djupt inunder, dolt." Sådana insikter kan bilda en intellektuell

grund till möjligheten att väcka samvetet.

⁴Allt arbete med att väcka samvetet måste, liksom allt avsiktligt arbete över huvud taget, börja med intellektet, med tankecentrum. Det måste börja med kunskap, förståelse, insikt, rätt inställning, rätt ansträngning, begrundan, själviakttagelse. Sedan kan detta kvalitativa intellektuella aktivera de högre känslorna, där samvetet är mest verksamt, sedan det väl vaknat. Dessa högre känslor måste vara eller bli aktiva, levande hos människan, ty utan deras medverkan blir det inga stunder av samvete. Den enbart intellektuella människan, som saknar dessa känslor i större utsträckning eller inte bryr sig om att aktivera dem, måste förbli en människa med ett sovande samvete. Förhoppningsvis inser hon till sist, om hennes intellekt är starkt nog och når djupt nog i förståelse, att hon måste (åter)förvärva mystikerns innerlighet, hängivenhet och kärlek till det högre, likgiltigt vad hon kallar det – Gud, det högre jaget, själen eller anden. Detta högre är nämligen samvetets ursprung. Liksom självmedvetenheten kommer samvetet ovanifrån och leder oss uppåt, om vi förmår taga emot det. Och för att kunna taga emot det, måste vi älska det. Guds kärlek strömmar oss utan förbehåll till mötes, däri har mystikerna rätt. Men vad betyder ”till mötes”? Det betyder att vi måste gå halva vägen.

⁵Om man minns sig själv i en stämning, sedan minns sig själv i en annan stämning och söker förbinda dem, så kan börja se hur motsägelsefulla ens känslotillstånd är.

⁶Så länge människan ser sig såsom enhetlig, kommer hon aldrig att lämna det tillstånd där hon är. För att väcka sitt samvete måste hon börja se motsägelserna inom sig. Men om hon försöker se motsägelserna och samtidigt tror att hon är enhetlig, blir det inget resultat. Det blir då som om hon ställde sig med den ena foten på den andra och undrade varför hon inte kom ur fläcken.

⁷Människan förhindrar, fördröjer eller rent av förstör samvetets uppväckande framför allt genom att ljuga för sig själv och om sig själv. Självlögnen är den falska personlighetens livsmedel, men samvetet är dess slutliga dödsmedel. Varje gång människan genom samvetets vakenhet avstår från att ljuga för sig själv eller om sig själv, försvagar eller förtunnar hon den falska personligheten något. Denna måste till sist dö för att den verkliga människan skall kunna födas.

18.5 Att förbereda för stunder av samvete

¹Ena stunden hyser man ett visst slags känslor gentemot en bestämd sak, företeelse eller människa, i en annan stund rakt motsatt slag av känslor, och detta utan att inse det. Så kommer plötsligt ett ögonblick av samvete,

när dessa sinsemellan motsatta känslor finns för handen samtidigt. Chocken i att se det oförenliga, ologiska, i alla dessa känslor gör att man inte kan identifiera sig med dem. Man betraktar dem då i ett tillstånd fritt från identifiering. Detta är ett självmedvetet tillstånd av högre emotionalt slag. Men det är omöjligt att föresätta sig, anstränga sig att skapa ett sådant tillstånd. Tillstånd av själverinring kan man själv framkalla efter undervisning om metoder och med egen förståelsefull tillämpning. Det går inte att göra något motsvarande för att avsiktligt framkalla en stund av samvete, det blir bara inbillning. Samvetet måste man vänta på, tills det infinner sig. Däremot kan man bereda ett rum i sitt inre för dess ankomst, odla en sådan inställning att man kan välkomna det, när det kommer. Detta gör man genom att försöka se sig själv sådan man är, inte sådan man ville vara, genom att vara uppriktig mot sig själv, ljuga för sig själv så litet som möjligt. Denna förberedelse har i sin tur en förberedelse, nämligen rätt inställning, rätt förståelse ifråga om det falska i en själv, det som inte kan eller bör utvecklas i en själv. Också ansträngningar att åstadkomma stunder av själverinring kan senare gynna ögonblick av samvete.

²Detta går att förbereda genom att vi redan i nuvarande tillstånd, i dess bättre stunder, kan arbeta på att stegvis frigöra oss från våra vanemässiga känslor. Detta kan vi inte göra direkt, endast indirekt. Och det gör vi genom att avidentifiera oss ifrån dem. Också denna avidentifiering i sin tur utför vi bäst och mest effektivt indirekt, genom att iakttaga onödiga känslor såsom de ting, skilda från oss själva, som de är. Dessa är då inte längre inre tillstånd, som vi säger "jag" om, utan de har blivit mera som yttre föremål, objekt för vår betraktelse. Därav kommer också beteckningen "objektiv medvetenhet". När vi kan betrakta dem såsom objekt utanför jaget, kan vi också tydligt se deras inbördes oförenlighet, att vi hatar det eller den vi säger oss älska och älskar det eller den vi säger oss hata. Då kan vi ännu mer avsiktligt draga oss inåt mot mittpunkten av oss själva och med insikt låta dessa känslor tillhöra det yttre, vår inre yttervärld så att säga. Allt detta arbete är förberedelse för kommande stunder av samvete. Redan i denna förberedelse måste mycket ingå, främst ett inre avståndstagande, avskiljande av en själv, från alla yttringar av lögn, hat, misstänksamhet och högmod och ett avsiktligt odlande av motsatta egenskaper, i synnerhet vad gäller inställningen till högre slags väsen och verkligheter.

18.6 Att förstå samvetet

¹Det är svårt att beskriva upplevelsen av en stund av själverinring för den som inte själv haft denna erfarenhet, och det är ännu svårare att beskriva upplevelsen av samvete. Förståelsen av den mer intellektuella själv-

erinnringen kan de mindre erfarna nalkas med intellektet, men att nalkas det mer emotionala samvetet med intellektet är svårare, och med vanliga känslan ännu svårare, eftersom dess sentimentalitet, egoism, egocentricitet, negativitet och liknande personlighetsreaktioner förfalskar allt. I stunden av samvete är personligheten helt passiv och stilla, reagerar icke och kan därför icke heller förfalska.

²Samvetet är svårt att förstå, eftersom personligheten har vuxit över det, så att våra känslor och vår självkänsla flyttat över till personligheten. Därför kan vi inte känna allt tillsammans, och även om vi kunde det, skulle det bli outhärdligt för oss sådana vi nu är. Om en människa kunde känna allt tillsammans, betydde det att hon vore enhetlig. Men personligheten är inte enhetlig utan splittrad i många små skenjag. Den väsentliga insikten om personligheten är den om dess splittring. Det är därför man känner ena stunden något visst och nästa stund något annat men båda skilda från varandra, inte tillsammans och inte ens med minnet som ett enande band – alldeles som det är med tankarna eller kroppsrörelserna: ena ögonblicket något visst, nästa ögonblick något annat, och man är i de allra flesta fall inte ens varse dessa ständiga växlingar. Det är detta ideliga skiftande och obeständiga som människan uppfattar såsom ett enhetligt jag och därför kallar ”jag” – en enbart imaginär enhetlighet, suggererad för henne genom hennes fysiska enhetlighet, hennes namn och hennes kropp.

³Också alldeles bortsett från tanken på samvetet är det viktigt att man inom sig själv finner att man, när man har starka känslor – det har inget att göra med obetydliga känslor –, när man känner starkt ifråga om något visst, kan man vara praktiskt taget viss om att man vid ett annat tillfälle hyser en annorlunda känsla om ett och samma. Om man inte kan se det hos en själv, skall man försöka se det hos andra och sedan fråga sig vad man har för grund till tron att man själv skulle utgöra ett undantag. När man inser att dessa varandra motsägande känslor finns, hjälper det en att förstå ens maskinmässighet och ens brist på förståelse för en själv – brist på självinsikt. Så länge vi känner olika känslor i olika stunder, vad är vi då för några? Ena stunden har vi tillit, i nästa stund misstänker vi; ena stunden tycker vi om något, i nästa stund ogillar vi det; ena stunden påstår vi att något visst är oerhört viktigt och klandrar andra för deras ointresse, i nästa stund är vi själva likgiltiga. Målet är att föra samman alla dessa olika känslor, annars kommer vi aldrig att lära känna oss själva. Om vi alltid hyser endast en känsla åt gången och inte minns andra känslor, så är vi identifierade med denna enda känsla. När vi har en annan känsla, glömmer vi den första; när vi har en tredje, glömmer vi den första och den andra. Mycket tidigt i livet, genom efterapning och på olika andra sätt, lär vi oss

att leva i ett slags inbillningstillstånd för att bevara oss för obehagligheter. Människorna utvecklar alltså inom sig denna förmåga att uppfatta endast en känsla åt gången.

⁴Med samvetet, i samvetet, inses religionernas fundamentala enhet. Utan samvetet, utom samvetet, måste de alla bekämpa varandra.

⁵Den vanliga människan, som icke är intresserad av att utveckla medvetandet, kan heller inte förstå samvetet. För henne är samvetet, om hon skulle drabbas av det, endast en plåga, ett onödigt lidande, som hon skyndar sig att glömma.

⁶Det finns människor, hos vilka motkrafterna i form av falska personligheten, lögnen, självrättfärdigheten, inbilskheten är så starka att de aldrig kan ha någon stund av samvete. Barmhärtigt nog har ödesmakterna sett till att bespara sådana människor instinkt eller intresse för något som har med medvetenhetsutvecklingen att göra. Ty det vore omänsklig tortyr att låta en människa kunna upptändas av iver att sträva efter något som hon aldrig kunde nå.

⁷Krav på offentligt visad ånger, bikt, syndabekännelse kan bara motverka det äkta samvetets framträdande. Samvetet är individens ensak, som han inte har skyldighet att redovisa för någon annan. Det är alltför lätt att förfälska samvetet. Den falska personligheten är expert på sådant. Sentimentalitet, indignation, rättfärdig harm och vrede – intet sådant har något med samvetet att göra. Allt sådant är personlighetens oro och oväsen. Samvete är iakttagelse, stillhet och tystnad. Det är ett högre medvetenhetstillstånd. Personligheten måste finna ett tillstånd, där den är passiv, stilla, tillbaka dragen, om samvetet skall framträda. Om människan är för full av sig själv, sin personlighet, kan samvetet inte vakna.

⁸Den falska personligheten är samvetets mest avgjorda fiende. Betyder det att fiendskapen är ömsesidig? Att samvetet är den falska personlighetens fiende? Ordrätt egentligen inte. ”Fiende” betyder egentligen ”hatare” (av det gamla svenska verbet ”fia”, hata). I stunden av samvete finns intet hat, så samvetet hatar ingen och intet. Men samvetet har en sådan kraft att den falska personligheten med dess lögn, hat och övermod stukad måste hålla sig undan. Riktigare kan man säga att samvetet är den falska personlighetens oförsonlige motståndare. Det gives ingen som helst möjlighet av försoning mellan de båda. Kampen dem emellan måste sluta med samvetets fullständiga seger och falskhetens förkrossande nederlag. Samvetet kan därför liknas vid den ädelmodige krigaren, som förvisat allt hat från sitt hjärta men likväl är orubbligt inställd på att tillfoga motståndaren det fullständiga nederlaget, därför att detta är vad dharma, den gudomliga lagen, bjuder honom att göra. Just detta är för övrigt temat för *Bhagavad-Gītā*.

⁹Människans hela arbete med att söka utveckla medvetandet handlar om att nå ett högre tillstånd, det tredje tillståndet, självmedvetenheten, med sikte på att göra det bestående. Detta tillstånd finns inom henne såsom en potential. De organ som är bärare av det finns. De är centra i kausalhöljet, människans odödlighetshölje. Vårt så kallade normala tillstånd, det dagsmedvetna, är det andra, lägre tillståndet. Alla slags tankar, alla känsloreaktioner, alla självuppfattningar, alla de inställningar, med vilka man förhåller sig till omvärlden, andra människor och sig själv, allt detta hör till detta lägre. Vi söker nå det högre, tredje tillståndet. Det är därför vi kallas ”sökare”. Vi söker kunskapen eller sanningen om verkligheten och oss själva. Men det är meningslöst att söka, om man inte kan nära något hopp om att finna det man söker; sökaren hoppas bli finnare. Och sökaren finner något av sanningen i det tredje tillståndet och sedan ännu mera i det fjärde. Vi kan inte bilda oss någon riktig uppfattning om vad full, bestående självmedvetenhet betyder utifrån de kortvariga glimtar av den vi haft. Dessa glimtar snarare visar vägen till något som går att nå, något som vi kan finna. Men så mycket kan vi vara vissa om att i detta tredje tillstånd blir tanke och känsla, eller snarare deras högre motsvarigheter, ytterligt annorlunda, skilda från vad vi är vana vid. Tankens och känslans förenade förståelse blir kvalitativt så skild från vad den är i våra mekaniska tillstånd att man då måste utbrista: nu först förstår jag!

18.7 Samvete i möte med kunskapen och dess företrädare

¹I Peter Brooks film *Meetings with Remarkable Men*, som skildrar Gurdjieffs tidiga sökande, finns en scen, som realistiskt och gripande framställer hur en sökare efter kunskapen, den ryske fursten Jurij Ljubovedskij, får sitt samvete plötsligt väckt vid mötet med ett sändebud från en skola, i detta högre medvetenhetstillstånd får den mest skakande insikt om sig själv och genast därefter fattar sitt livs viktigaste beslut. Scenen utspelas på ett tehus i Kairo. Gurdjieff och Ljubovedskij har just satt sig ner på golvet och väntar på sitt te, när det för dem båda okända sändebudet kommer in till dem. Detta är det samtal som sedan utspinner sig mellan sändebudet och Ljubovedskij. Sändebudet inleder:

²– Man kan tänka bra här. Ni är ryss.

³– Ja.

⁴– Jag är glad över att få tala med någon från Ryssland. Jag har varit i Ryssland. Men det hör inte hit. Gogo! Gogo!

⁵– Hur kan ni veta det namnet?! Bara min mor och min sköterska kallade mig någonsin vid det, och det var för över fyrtio år sedan!

⁶– Gogo. Ni har arbetat och lidit alla dessa år. Men ni har aldrig vetat

hur man arbetar, hur man låter tankens önskan bli hjärtats önskan.

⁷– Vem är ni?! Hur kan ni känna mig så väl?

⁸– Har det verkligen någon betydelse vem jag är eller vad jag är? Är inte er nyfikenhet en av de främsta orsakerna till att ert liv har misslyckats? Den är så stark att också nu är allt ni begär en förklaring av vem jag är och hur jag känner er.

⁹Fursten slår ner blicken och tigger. Han är träffad av samvetet. Sedan säger han:

¹⁰– Ja, fader. Ni har rätt. Jag har sett många underverk och sökt förklara dem. Men det har inte givit mig någon verklig förståelse. Ja, jag är tom. Det är för sent. Jag vill egentligen inte veta det jag just frågade er om. Jag ber er uppriktigt om ursäkt.

¹¹Sändebudet avvaktar några ögonblick. Därpå säger han:

¹²– Kanske är det ännu inte för sent. Om ni känner med hela ert vara att ni verkligen är tom, så råder jag er att försöka ännu en gång. Om ni samtycker till ett villkor, så skall jag hjälpa er. Villkoret är: dö – medvetet – från det liv ni hittills har levat och bege er dit jag skall anvisa er.

¹³Efter några ögonblicks stilla begrundan nickar furst Ljubovedskij till svar, reser sig utan ett ord och följer sändebudet ut. Gurdjjeff har under hela detta möte och samtal varit en utomstående, tyst iakttagare.

¹⁴Med sitt väckta samvete såg fursten klart på hela sitt dittillsvarande liv, hur planlöst och meningslöst hans sökande varit, motiverat som det varit av nyfikenhet och sensationslystnad, icke av kärlek till kunskap, ansvar och ansvar, som han dittills inbillat sig. I detta högre medvetenhets-tillstånd såg han sitt livs hela strävan såsom något från det medvetna jaget skilt, och detta medvetna jag var han själv i just den stunden. Det betydde mindre att detta medvetna jag endast var tillfälligt närvarande, det viktiga var att det var närvarande just då. Denna långa, misslyckade strävan insåg nu Ljubovedskij ha varit mekaniskt betingad och mekaniskt driven, alltså tom i betydelsen tom på medvetenhet. Enligt Gautama Buddha är skenjagen obeständiga, utan jag eller själv, därför tomma och oupplösligt förbundna med lidande. Denna klara insikt om skillnaden mellan medvetna och mekaniska tillstånd kan uppstå endast i tillstånd av självmedvetenhet, i detta fall yttrande sig i en stund av samvete.

¹⁵När Ljubovedskij genom denna chockartade insikt om egen tomhet nått ett tillstånd av personlighetens passivitet, ett tillstånd där ett högre medvetande plötsligt framträdde, kunde sändebudet tala allvar med honom, undervisa honom, förelägga honom villkoren för det beslut han kunde fatta endast i ett sådant tillstånd. Det hade varit fullständigt meningslöst för sändebudet att tala till Ljubovedskij, så länge denne befann sig i mekaniska

tillstånd. Ty då hade sändebudet talat bara till personligheten, fullstoppad med robotar. Och dessa hade bara kommit med invändningar, ursäkter, självrättfärdiganden. Alltså var det nödvändigt för sändebudet att hos Ljubovedskij framkalla ett tillstånd av högre medvetenhet, självmedvetenhet. Detta som sändebudet nu kunde förmedla kallas C-inflytande. Därmed menas ett inflytande som kan överföras av ett medvetet väsen till en människa, när hon tillfälligt befinner sig i ett självmedvetet tillstånd. Det är av yttersta vikt att människan lyder de anvisningar hon tar emot i detta tillstånd, eftersom varje invändning kan komma endast från den egna personligheten med dess mekaniska skenjag, kan aldrig komma från det medvetna jaget, och hon genom att släppa fram skenjagen upphäver tillståndet av självmedvetenhet och sjunker tillbaka ner i ett mekaniskt tillstånd eller annorlunda uttryckt: från vakenheten faller åter till sömns.

¹⁶Man skall också i en dylik stund avhålla sig från att komma med egna förslag. Läraren eller vägledaren är ett medvetet väsen, som vet vad sökaren behöver bättre än denne själv. (Återigen det viktiga esoteriska temat om skillnaden mellan begär och behov: vi begär vad vi inte behöver och vi behöver vad vi inte begär.) Dyliga förslag är i bästa fall enbart onödiga, i sämre fall försvårar de den vidare vandringen med onödiga hinder eller avledningar. Vägledaren kan emellertid låta sökaren få sin egenvilja igenom för att lära honom en läxa. Kvarvarande egenvilja visar att den första förnimmelsen av den egna tomheten inte skar djupt nog, och då behöver sökaren göra ytterligare erfarenhet. Också detta visas i filmen *Meetings with Remarkable Men*, nämligen i den följd av scener som inleds med att Gurdjieff och professor Skridlov uppsöker dervischen Bogga-Edin i Buchara. Bogga-Edin inleder samtalet med Gurdjieff. Skridlov yttrar sig inte.

¹⁷– Har ni funnit vad ni söker?

¹⁸– Jag har ingenting funnit. Jag vet inte hur jag skall söka. Det finns aldrig något svar. Vad kan jag göra nu? Jag är desperat.

¹⁹– Ni kommer aldrig att finna svaret på egen hand. Ensam kan en människa uträta mycket litet. Hennes enda hopp är att finna en plats, där verklig kunskap har hållits vid liv. Jag råder er att försöka finna Sarmoungbrödraskapet. Res uppför Amu-Darja, bege er till Kafiristan. Det är farligt företag. Ni kommer att riskera ert liv. Men när den rätta stunden är inne, kommer en vägvisare att infinna sig.

²⁰– Kan jag taga min vän med mig?

²¹– Det tror jag att ni kan, om ni kan stå som garant för hans heder.

²²Väl i Afghanistan träffar Gurdjieff och Skridlov händelsevis fader Giovanni, som leder en grupp munkar tillhörande ett annat brödraskap. De stannar som gruppens gäster. Gurdjieffs utlovade vägvisare uppenbarar sig

inte. Så en dag säger professor Skridlov till Gurdjieff, när de sitter ensamma med varandra:

²³– Fader Giovanni har samtyckt till att taga mig under sitt beskydd. Jag kommer att stanna här. Jag har en känsla av att jag inte har någonting mer att söka.

²⁴Först då är det hinder undanröjt som Gurdjieff själv lagt på sin väg med sitt opåkallade förslag till dervischen Bogga-Edin. I samma stund stiger en pojke fram till Gurdjieff och meddelar honom:

²⁵– Din vägvisare väntar.

²⁶(Anmärkning: Kafiristan, nuvarande Nuristan, är en provins i Afghanistan.)

18.8 *Metania*

¹I samvetet finns något som i någon mån liknar ånger men likväl inte bör förväxlas med ånger såsom denna vanligen yttrar sig: ett inre kaos av självförstörande, negativa känslor, lika meningslösa och onödiga som de negativa känslor vilka ledde till den handling människan nu ångrar. I stället bör man tala om *metánia* (ibland skrivet *metanoia*). Detta ord, som används i evangelierna, betyder ”omtänkande”. I motsats till den kaotiska, negativa, lägre emotionala, destruktiva ångern, som inte kan leda oss någon vart, är metania ett kreativt, positivt, högre emotionalt och högre mentalt tillstånd, vari vi får hjälp att se hur vi kan gottgöra vad vi brutit, finna en ny väg, försonas med det eller dem som vi behandlat illa.

²I skolor är metania ett nödvändigt redskap i lärjungarnas arbete med sig själva, ett redskap utan vilket de inte kan utveckla medvetandet. Den människa som inte förvandlas behöver inte bara vara en som aldrig nåtts av skolornas undervisning. Det kan också vara den som visserligen nåtts av kunskapen men slarvar med den, försummar den. Detta är emellertid inte så farligt, är så gott som ofrånkomligt på nybörjarstadiet och rättas vanligen av människan själv med tiden. Långt allvarligare är det, om människan uttrycker negativa känslor eller nedvärderande inställningar gentemot kunskapen eller de äldre bröder från vilka hon mottagit den. Det förekommer allt oftare i den nedgångsperiod vi just nu genomlever att människor med en del av sig själva hyllar esoteriken och vittnar om vilken stor och positiv betydelse den haft för dem, men med en annan del av sig själva talar illa och sprider förtal om de individer som de har att tacka för den lilla esoteriska lärdom de förmått uppsnappa. Om de nåddes av en stund av samvete, skulle de inse att de måste göra metania för vad de förbrutit eller annars mista möjligheten av en återanknytning till kunskapen i framtida liv. Otacksamhet har aldrig varit någon väg till den sublimes kunskapen.

19 ICKE-IDENTIFIERING

19.1 Vad är identifiering?

¹När vi börjar iakttaga oss själva, finner vi att de flesta av våra funktioner, och i synnerhet känslfunktionerna, åtföljs av ett egendomligt fenomen: vi fångas för mycket av det vi iakttar, sjunker in i det, så att vi förlorar oss i det. "Förlora sig" betyder här att den självakttagelse, som eventuellt fanns, innan detta fenomen inträdde, totalt upphör. Detta tillstånd – att förlora sig i det man iakttar, känner eller tänker på – kallas identifiering. Ett mycket tydligt exempel är när vi slår på teveapparaten egentligen utan någon avsikt att se ett visst program, byter mellan kanalerna och kommer in i en film, som just har börjat. Så blir vi sittande i halvannan timme, uppslukade av filmen. Vi själva existerar egentligen inte under denna tid; vi är filmen, är identifierade med den. Ett annat exempel är när vi diskuterar med någon och då blir starkt engagerade. Iakttar vi oss själva efteråt, märker vi att vi inte har varit närvarande. Vi har inte varit någon annans heller. Vi har inte existerat – annat än som omedvetna, maskinmässiga funktioner. När man är djupt identifierad, finns man inte till; bara det finns till som man är identifierad med.

²Liksom i allt annat finns det grader även inom identifierandet. Identifieringar kan vara starkare eller svagare, djupare eller grundare. När man iakttar sig själv, finner man när man är mer identifierad, mindre identifierad eller inte alls identifierad. Ibland är man så identifierad att man inte kan se något annat; i andra stunder kan man se något. Om saker och ting ständigt vore desamma, skulle vi inte ha någon chans, men nu växlar de alltid i graden av intensitet, och det ger oss möjlighet att förändras.

³Att vara helt uppslukad av något är ett ytterlighetsfall, en djup identifiering. Men det finns många grundare, lindrigare slag av identifiering, och de är vanligare. De är viktigare att bli varse, eftersom det är de som håller oss kvar i maskinmässigheten. Mellan djup sömn och full vakenhet finns flera olika stadier, och man övergår från ett stadium till ett annat. Vi är alltid på väg från en identifiering till en annan.

⁴När folk ser gamla spelfilmer eller gamla fotografier av skådespelare och liknande, kan de slås av "hur tillgjorda och onaturliga" människor var förr om åren. Vad de då lägger märke till är den makt som identifierandet utövar på mänskligheten. Varje tid har sina särskilda individuella och kollektiva identifieringar, och vi betraktar äldre tiders uttryck av tillstånd av identifiering genom våra egna tillstånd av identifiering. Därför ser vi

äldre tiders uttryck, beteenden, sätt att tala och föra sig, skämta osv. som ”konstiga och onormala”, men inte våra egna motsvarande, trots att de är minst lika mycket betingade av identifieringar, blott av andra slag. Vi inser inte att vi för framtidens människor kommer att te oss lika konstiga som de förflutnas människor nu ter sig för oss.

⁵Är man starkt identifierad med något, praktiskt taget sover man. I tillstånd av svag identifiering, sover man inte lika djupt, är man något närmare vakenhet. Om man vill vakna, måste man bli fri från identifiering. Man kan bli fri. Sådana vi nu är, är vi så gott som aldrig vakna, därför att vi så gott som alltid är identifierade.

⁶I sitt oförvandlade tillstånd är människan identifierad med alla möjliga illusioner om sig själv. Hon tror sig ha egen vilja och full medvetenhet. Hon kan tro sig vara nära målet, ha bara en eller ett par inkarnationer kvar i människoriket. Hon kan tro på sådana illusioner, därför att hon inte har skådat tillräckligt djupt i sig själv. Och det är själva identifieringarna, som hindrar henne att göra det.

⁷Iakttar man sig själv omedelbart efter en stund av stark identifiering, märker man en inre tomhet. Denna tomhet beror på frånvaron av en själv, ens väsen. Under den stund man är identifierad är det omöjligt att iakttaga sig själv och naturligtvis att minnas sig själv. Däremot i den stund man iakttar sig själv eller minns sig själv är det omöjligt att vara identifierad. Identifiering och självakttagelse eller själverinring är således varandra uteslutande tillstånd; finns det ena, så finns inte det andra.

⁸Identifiering sker, när man stöts bort från eller dras till något. Studium eller iakttagelse medför inte nödvändigtvis identifiering, men attraktion och repulsion gör det nästan alltid. Också använder vi alltför starka ord, och det medför automatisk identifiering. Vi har många automatiska mekanismer av det slaget, och dem gäller det att känna igen.

⁹Identifiering har alltid ett emotionalt inslag. Den är ett slags känslöstörning. Men ibland blir identifieringen en vana, och då märker man ofta inte det emotionala inslaget. Därmed är inte sagt att känslor skulle vara något dåligt. I och för sig måste känslan ge oss ny energi, ny förståelse. Det är inte känslan som förstör, utan identifieringen. Det är lätt att förväxla identifieringen med känslan. Vi saknar mer vidsträckt erfarenhet av känsla utan identifiering, så i början har vi svårt att förstå vad en känsla fri från identifiering är. Människor talar ofta om sina känslor, men det är identifieringarna de tar fasta på.

¹⁰Negativa känslor kan inte förekomma utan identifiering. Verkligt positiva känslor är fria från identifiering. Äkta kärlek finns i tillstånd av icke-identifiering; den är omöjlig med identifiering. Detsamma gäller medkänsla;

den kan existera med identifiering och utan identifiering. När medkänslan är blandad med identifiering, slutar den ofta i vrede, hat eller någon annan negativ känsla. Det är identifieringen, som med tiden dödar alla känslor utom de negativa. Med identifiering blir bara det obehagliga kvar.

¹¹Vi har alla vad man borde kalla "onödiga känslor", negativa känslor som inte kan lära oss något, utan bara ställa till besvär för oss. Dessa känslor har sitt ursprung i identifiering. Var och en av oss har hundra och fler onödiga känslor. Var och en av oss är identifierad med dessa hundra och fler onödiga känslor. Om identifieringen kan bringas att upphöra, förlorar dessa känslor sin makt och försvinner.

¹²Det handlar inte så mycket om vad man identifierar sig med. Identifiering är ett inre tillstånd. Mycket, som vi tror vara utom oss, är egentligen inom oss. Rädsla, till exempel, är oberoende av föremålen. Om man befinner sig i ett tillstånd av rädsla, kan man bli rädd för vad som helst, oskyldiga vardagsting, askkoppar och klädhängare. Sådant är vad som ofta händer i sjukdomstillstånd, och sjukdomstillstånd är endast intensifiering av normal-tillstånd. "Vrede är vansinne, kortare blott." Detta faktum, att identifieringarna finns inom oss, inte utom oss, gör det möjligt att befria sig från dem.

¹³Vissa önskningar måste vara förenade med identifiering: till exempel önskan att skada någon. Det går inte utan identifiering, och om identifieringen försvinner, upphör även önskan. Det är möjligt att inte förlora sig; att förlora sig är inte alls något nödvändigt inslag i önskan.

¹⁴Om man är fullständigt uppslukad av sitt arbete, blir detta dåligt utfört. Om man är identifierad, kan man aldrig få goda resultat. Det är en av våra illusioner att vi tror att vi måste förlora oss för att nå goda resultat, ty på det sättet får vi bara dåliga resultat. Det är en felaktig föreställning att man inte kan studera till exempel en människa utan att förlora sig i henne. Om man förlorar sig i något, kan man inte studera det. Identifiering är alltid en försvagande faktor: ju mer man identifierar sig, desto sämre blir ens studium och desto mindre resultaten. Vad vi än gör, kan vi göra det väl endast i den mån vi är vakna. Ju djupare vi sover, desto sämre gör vi det vi sysslar med – det finns inga undantag.

19.2 Att förstå identifiering

¹Det tar tid att förstå vad identifiering är. Det hjälper en att förstå, om man vill minnas sig själv, finner att det inte går, och söker orsaken till detta. Då inser man nämligen att det är identifierandet som hindrar en. Då förstår man också vad identifiering är. Allt detta – identifiering, sömn, maskinmässighet – hänger ihop.

²Om man fångar sig själv efter ett tillstånd av djup identifiering, kan

man jämföra det ögonblicket med andra tillstånd. På detta sätt kan man klargöra för sig själv vad det är att vara identifierad. När man börjar iakttaga sig själv, blir redan vissa slag av identifiering omöjliga. Det bästa sättet att förstå identifiering är att finna exempel. Man ser exempelvis hur en människa är helt fångad av sina åsikter, sina resonemang, sin irritation, sin entusiasm; allt detta är identifiering. Man finner sedan motsvarande hos sig själv. Man inser att identifieringar finns med hela tiden – inte bara i ögonblick då något ovanligt händer.

³Det är viktigt inse att identifieringar aldrig kan vara till någon nytta, aldrig till någon hjälp. De hjälper oss inte att förstå mer eller bättre, endast förvirrar oss ytterligare, försvårar för oss. Denna insikt kan vara tillräcklig hjälp i en del fall. Identifiering ger oss ingen energi vi kan använda, endast energi som bryter ner. I tillstånd av identifiering kan man inte känna rätt, tänka rätt, se rätt, bedöma rätt. Identifiering och inbillning är de främsta orsakerna till vår svaghet.

⁴Det händer att människor, som vill arbeta med sin medvetenhet och får höra sådana benämningar som ”själverinring”, ”själviakttagelse”, ”icke-identifiering”, blir mycket identifierade med dessa ord. Detta hindrar dem från att förstå vad dessa ord betyder och även att nå motsvarande tillstånd. Man kan inte nå tillstånd av icke-identifiering genom att vara identifierad. Om man alltså försöker öva själviakttagelse och samtidigt är mycket identifierad med någon oro, spänning eller ängslan för att misslyckas, att inte ha förstått eller att inte prestera, så blir det inga resultat. Man kan inte åstadkomma något kvalitativt med medvetenheten i sådana tillstånd, ty då befinner man sig i lägre delar av centra, där negativitet vanligen tar överhanden. När man sedan misslyckas, uppstår vanligen känslor av besvikelse och nedslagenhet, vilka förstärker identifiering och negativitet. En ond cirkel blir lätt följd.

⁵Enda sättet att lära känna identifiering är att iakttaga fenomenet, ty det är inte alltid lika starkt. Vi märker inte kroppstemperaturen annat än när den blir litet högre eller lägre än normalt. På samma sätt kan vi märka identifieringen, när den är starkare eller svagare än vanligt. Genom att jämföra dessa grader kan vi upptäcka vad identifiering är.

⁶Det finns många olika slag av identifiering, men det första steget är att se den; det andra steget är att motverka den för att bli fri från den. Vi använder vår energi på fel sätt, på identifieringar och negativa känslor; de är öppna kranar genom vilka vår energi rinner ut.

19.3 Reaktion och identifiering

¹Om vi noga iakttar hur vi förhåller oss till händelser, som vi bevittnar, invecklas eller deltar i, måste vi börja inse att det råder en väsentlig och avgörande skillnad mellan att mekaniskt reagera på dylika händelser och att förhålla sig till dem mera medvetet. Att vi når denna insikt är ett viktigt mål med vår självakttagelse. Skillnaden mellan mekanisk reaktion på en händelse och ett mer medvetet sätt att förhålla sig till denna beror på graden av identifiering. Befinner vi oss i ett tillstånd av någotsånär stark identifiering, gör vi ingen märkbar skillnad mellan händelsen, vårt intryck av den, vår mekaniska reaktion på detta intryck och vår jagkänsla. Alla fyra sätts ihop till en kedja av identiteter: händelsen är lika med intrycket, intrycket är lika med reaktionen, och "min" – egentligen maskinens – reaktion är detsamma som jag: "jag blir så arg", "jag känner mig så kränkt", "jag känner mig så sårad" osv. Denna identitetskedja är just vad som menas med identifiering. Att kedjan hålls hel och obruten beror på det mekaniska tillståndet. Bryta kedjan kan endast det medvetna jaget göra på den punkt där intrycken tas emot.

²Reaktion betyder återverkan. I detta sammanhang avses psykisk återverkan, återverkan i känslacentret. Reaktion hör till det emotionala. Det mentala, tankecentret, är reaktionsfritt. En händelse ger intryck på våra sinnen. Sinnesintrycken tas emot i sinnescentret, ett fysiskt centrum. Fysiska centra fungerar hos normala människor normalt. Identifieringens problem ligger alltså inte där, utan det uppstår i känslacentret, när detta kopplas in och reagerar mekaniskt. Därmed är inte sagt att reaktion i och för sig är av ondo. Emotional reaktion behövs i många fall såsom igångsättare av nödvändig fysisk aktion. Men graden av medvetenhet är avgörande för graden av identifiering, och det finns emotionala reaktioner av kvalitativt olika slag: med starkare eller svagare identifiering. Det är också möjligt att samtidigt som man reagerar emotionellt iakttaga mentalt, förutsatt att identifieringen är svag. Emotionalt negativa reaktioner beledsagas undantagslöst av stark identifiering, som omöjliggör mental självakttagelse. Det är emellertid lätt att i dylika fall lura sig själv, så att man tror att man kunnat iakttaga sig själv, när "självakttagelsen" i själva verket kommit efteråt. Allt detta är konstateranden man kan göra med ärlig självakttagelse.

19.4 Icke-identifiering

¹Om vi blir identifierade, så betyder det att vi inte är medvetna på den punkt, där vi tar emot intryck utifrån. Då är det intrycken som styr oss, i stället för att vi styr intrycken. Med att ”styra intrycken” avses egentligen inte själva intrycken utan snarare de inbillningar och andra identifieringar, som automatiskt och mekaniskt uppstår av dem, när vi befinner oss i sovande, icke-medvetna tillstånd. Intrycken är i och för sig neutrala, och är vi medvetna i den punkt, där vi tar emot dem, kan de inte ge upphov till identifieringar. Man kan också kalla detta för att sätta in en ”medveten, utvärderande paus” mellan intryck och på intrycket följande reaktion. Om en dylik paus sätts in, blir reaktionen annorlunda eller uteblir den alldeles. Exempelvis ser en människa, när hon vandrar i mörkret utanför sitt hus, att något ligger hopringlat på marken. I ett icke-medvetet tillstånd kan det då ske att intrycket automatiskt tolkas såsom ”farlig orm”, så att människan grips av rädsla och springer undan. I ett mer medvetet tillstånd tar hon emot intrycket på en punkt, där det iakttagande jaget härskar, och konstaterar: ”Ett hopringlat föremål – kan vara en orm men kan också vara något annat, till exempel en repstump.” I stället för att reagera med rädsla och panik, tillstånd där hon kan varken se eller tänka klart, iakttar hon stint föremålet och går försiktigt något närmare. Då kan hon tydligt se att det är en repstump.

²Försök att i ditt praktiska arbete se vad du har varit mest identifierad med i dag eller i går och försök att skilja dig från just detta slags identifiering och försök att för den närmaste tiden göra till ditt mål att minnas dig själv i situationer, där detta slags identifiering tenderar att uppstå. Visserligen kommer du inte att kunna genomföra detta särskilt länge, eftersom dina försök blir mekaniska så till den grad att du slutar förstå vad det är du sysslar med. Det ligger intet egendomligt i att det så sker, det är tvärtom det vanliga. Det finns alltså ingen anledning till pessimism, utan försök bara att göra en ny ansträngning, men åt ett annat håll, tills också den blir mekanisk. Så fortsätter du, trögt och oeftergivligt. Du får ha många olika sätt att arbeta mot identifieringar, liksom ”många järn i elden”.

³Det är något stort och underbart att uppleva en stund av icke-identifiering. När man befinner sig i ett dylikt tillstånd, förefaller det som om man levde i en stilla mittpunkt av en själv, samtidigt som man är varse att allting utanför söker tränga fram till en och gripa tag i en. Och detta ”allting utanför” är inte saker i yttervärlden utan mängden av skenjag i det egna psyket. Dessa är nu liksom en människomassa, som nu hålls i schack av osynliga poliser. I ett dylikt tillstånd inser man vad ett av de viktigaste

ändamålen med själviakttagelsen är: att skilja sig från allt det som mekaniskt pågår i känsla och tanke, som just ständigt söker gripa tag i en och ofta lyckas, så att man dras ner till en lägre nivå. Då förstår man också allegorin om "huset som är i oordning". I ett tillstånd av icke-identifiering kan man åstadkomma en viss ordning i huset, och detta just därför att man inte lägger in någon känsla av "jag" i det man iakttar – det är exakt detta som icke-identifiering betyder: jag identifierar mig icke med det. Nu om icke förr förstår man, genom erfarenhet och inte bara teori, varför det i all själviakttagelse är nödvändigt att inte säga "jag" om det man iakttar, nödvändigt att inte uppfatta sig själv som en enhet, nödvändigt att inte se det som om en enda kraft verkade i en såsom känsla och tanke.

⁴Ty så länge som man behåller denna illusion om sin inre enhet, kan man inte förstå vad jagkontroll betyder. Om man tror att det finns bara en kraft, som verkar inom en såsom känsla och tanke, är det omöjligt att något befäller och ett annat lyder. Allegorin om "huset i oordning" betyder att alla de, som egentligen är och skall vara tjänare, inte vill lyda utan bara härska och befälla, den ena efter den andra, kortvarigt, utan högre styrning, plan och ändamål. Själviakttagelse däremot betyder att det iakttagande jaget befäller och skenjagen lyder, hur kortvarigt detta än blir. Det iakttagande jaget kan inte vara identifierat med de iakttagna skenjagen. Det är en psyko-logisk lag att man inte kan vara det som man iakttar. Samma sanning annorlunda uttryckt: i samma stund man iakttar något, blir detta något från en själv skilt och upphör identifieringen.

⁵Alla övningar, som syftar till att framkalla medvetande, måste börja från tillstånd, som är förhållandevis fria från identifiering, alltså i högsta delarna av centra ("kungar"), och fortsättas med minsta möjliga identifiering. Detta går bäst, om man gör övningarna närmast oavsiktligt, så att säga utan att visa dem för andra och utan att visa dem ens för sig själv.

⁶Man skall inte arbeta för bestämda kortsiktiga resultat, allraminst vara identifierad med sådana. De resultat man då får är besvikelse och missmod, och sådant går inte att bygga på. Man kan heller inte föreskriva något för arbetet lika litet som för vägen i stort. Man måste ha tillit till att arbetet och vägen följer sina egna lagar, som ingen människa kan råda över. Med litet större erfarenhet av arbetets väg och vägens arbete har man insett att det blir resultat, men aldrig såsom man i sin okunnighet förväntat sig.

19.5 Icke-identifiering bevarar kraft och ger kraft

¹Varje akt av icke-identifiering bevarar kraft. Och med ordet "kraft" menas här den kraft som behövs för uppvaknandet. Om vi identifierar oss med allt som uppstår i det inre eller når oss genom sinnena, så kan vi icke

ha kraft till att utföra eller förstå arbetet för medvetandet. Arbetet kommer då att förbli avlägset.

²En orsak till att man förlorar kraft är att man inte befinner sig i rätt centrum för det man sysslar med. Detta är ganska lätt att iakttaga i en själv, förutsatt att man har någon föregående kunskap om centren. Om man utför ett visst arbete, samtidigt som man dagdrömmer och låter uppmärksamheten flacka, därför att man känner leda, så kan man bara förlora kraft. Om man däremot befinner sig i rätta centra, i högsta delarna av rätta centra, kanske detta i alla centra, så riktar man uppmärksamheten ordentligt på vad man håller på med och förlorar man inte kraft utan tvärtom vinner kraft eller åtminstone behåller den, därför att man handlar mera medvetet. Då kan man också taga emot goda intryck, som ger ytterligare god kraft; ett ytterligare exempel på sanningen i det gnostiska talesättet "åt den som redan har skall varda givet".

³Känslan av leda är identifiering. Inget nödvändigt, nyttigt och värdefullt arbete är tråkigt i sig, utan denna känsla beror uteslutande på människan, hennes tillstånd av identifiering. Höjer hon sin uppmärksamhet till mindre mekaniska delar av centra, upphör också känslan av leda. Med inifrån riktad uppmärksamhet kan man finna intresse i all iakttagelse, all aktivitet. Med flackande, mekanisk uppmärksamhet blir allt tråkigt.

19.6 Balanserat aktivt självuttryck

¹Umgänget människor emellan, antingen det handlar om privatlivet eller yrkeslivet, affärlivet eller offentliga livet, bestäms till stor del av det som kan kallas "personligheternas kamp". Personligheterna slits mekaniskt mot varandra, och lika mekaniskt uppstår ur dessa slitningar negativa känslor såsom irritation och aggression. I ögonblick av bristande självkontroll kan det komma till vredesutbrott, hårda ord och gliringar; avund och skadeglädje kan visas öppet. Hos somliga kan det bli så vanemässigt att visa sådan negativitet att denna blivit deras "andra natur", som de inte förmår tygla, till exempel hos sådana som har för vana att skvallra om och förtala andra. Den som utsätts för dylik aggression och negativitet kan lätt ryckas med, blir identifierad, så att han "känner sig kränkt" och "ge igen med samma mynt". Han visar sig då vara lika mekanisk som den angripande. Nu är kampen igång, uppkommen och styrd icke av några medvetna beslut, utan uteslutande genom mekaniska orsaker utanför individernas kontroll.

²I en dylik "personligheternas kamp" frammanas osökt bilden av vilda djur, som strider om herraväldet. Bilden är träffande, ty personligheterna är i sin mekaniska inbördes kamp ungefär lika omedvetna som djur. Dessa

mellanhavanden personligheterna emellan blir mekaniska och negativa, därför att individerna står under starka identifierings makt.

³De som vill utveckla medvetenheten, kan inte undgå att hamna i händelser och situationer, där de blir emotionalt angripna. Då är det viktigt att söka behålla insikten att det inte finns ett nödvändigt samband mellan händelsen eller situationen och egen negativ känsloreaktion. En negativ känsloreaktion kan uppstå endast om jag ramlar ner i ett tillstånd av identifiering: händelse = intryck = mekanisk emotional reaktion = jag själv. Men om jag i den stunden med vilja och insikt framkallar självmedvetenhet, så är det omöjligt att bli identifierad med någon emotional reaktion. Insikten måste alltså vara: händelsen är inte intrycket av händelsen, intrycket är inte den mekaniska emotionala reaktionen på intrycket, den mekaniska emotionala reaktionen på intrycket är inte jag själv. Den mekaniska emotionala reaktionen kan inte vara jag själv, om jag är medveten och iakttar den. Jag kan inte vara det som jag iakttar. Om jag förmår iakttaga den, när den börjar uppstå, kan den aldrig bli stark, utan bara svag, obetydlig, förvisad till utkanten av mitt inre blickfält ("den inre yttvärlden").

⁴I vissa slag av dylik aggression finns även ett perverst drag: nämligen att människor, som i något avseende företräder eller förkroppsligar något mycket gott, såsom esoterisk kunskap, medvetenhetsutveckling, arbete för det allmänna goda, ofta blir måltavla för hat och förföljelse från hatiska individers sida, betecknande nog utan att ha gjort dessa förföljare personligen det minsta ont, kanske tvärtom tidigare gagnat och hjälpt dem. (Gurdjieff kallade detta obehagliga fenomen *tzvarnoharno*.) Men de behöver inte därför låta sig ryckas med, så att det uppstår någon sådan kamp mellan personligheter. Det är viktigt förstå att situationer eller händelser icke nödvändigtvis medför identifiering. Det är alltid jag själv (det iakttagande jaget), som avgör om jag skall vara identifierad.

19.7 Självuppfattning och uppfattning av andra

¹Självmedvetenhet och själverinring är inte detsamma som självuppfattning. Med ordet "självuppfattning" eller liknande, såsom "jagkänsla", menas en mekanisk uppfattning om en själv. Det är en känslans eller tankens uppfattning, hör alltså till känslor- eller tankecentrets skenjag och dessas föreställningar. Självmedvetenhet och själverinring däremot hör till ett högre medvetenhetstillstånd, finns "ovanför" de nämnda centren. Det är viktigt att förstå denna skillnad icke genom teori utan genom egen erfarenhet. Det är självuppfattningen eller jagkänslan, som gör att vi säger "jag" om alla dessa mekaniska tillstånd, som vi är identifierade med: "jag blev så rädd", "jag är så arg", "jag känner mig värdelös", "jag kände mig

så kränkt”. Skillnaden framgår av att det är omöjligt att säga dylikt i ett tillstånd av själverinring, när man är självmedveten.

²Fysisk självuppfattning är identifiering med organismen. Den är särskilt förhärskande i våra dagar, när fysikalismen (i form av scientism och ateism) är den officiellt proklamerade världsåskådningen i färd med att förvisa alla kvarlevande föreställningar om högre verklighet till det offentliga livets utkanter (marginaliseringen av kristendomen, som med alla sina brister dock förkunnade att människan inte bara är kropp utan också själ och ande). Besegrad av fysikalismen tror människan att hon är sin kropp blott och bart, att hon en dag skall dö med den och därmed vara evigt utslöcknad. Föga förvånande då att dyrkan av kroppen, det fysiska utseendet, upptar så många.

³Emotional självuppfattning är identifiering med egna övervägande emotionala personligheter och mental självuppfattning med mentala personligheter. Ena eller andra slaget av personligheter kan överväga hos en människa. Gemensamt för alla dessa självuppfattningar är att de bygger på identifiering, därmed försvårar eller omöjliggör själviakttagelse. Identifieringen med den egna fysiska, emotionala eller mentala uppfattningen av en själv innebär att man befinner sig i en mycket liten del av sig själv, sitt hela vara. Därmed är ingen djup förståelse av en själv möjlig.

⁴Denna självuppfattningens begränsning medför även en begränsning, insnävning, av en människas uppfattning av andra. Detta har sin grund i att en människas psykiska egenskaper är knutna till centra, som med sina högre och lägre delar också är organ för uppfattning och värdering av motsvarande egenskaper hos andra. Varje slags begränsning i centrets funktionsförmåga medför en förvrängning av uppfattningen. Sådana förvrängningar visar sig främst däri att en lägre del av ett centrum hos en människa inte kan uppfatta och rätt värdera egenskaper som hör till en högre del av samma slags centrum hos en annan. Därav kommer det sig att individer, som står på lägre stadier av medvetandets utveckling och därför inte har aktiverat högre delar av centra, måste underskatta och nedvärdera yttringar av högre slags emotionalitet och högre slags intellektualitet hos andra.

⁵Därför är det ett klokt allmänmänskligt råd och användbart även i kampen mot identifieringar att inte beakta personligheterna. Kritik bör avse endast principiella ting, sakförhållanden, felaktiga åsikter som sådana. De personligheter som händelsevis uttryckt de felaktiga åsikterna bör lämnas i fred för mekanisk värdering, som nästan alltid blir nedvärdering. Tyvärr är det vanligen de som mest skulle behöva lyda detta råd som minst förstår dess nödvändighet. Rådets nödvändighet kommer av skörde- lagens verklighet. Vi får nämligen ”sota” också för våra onda tankar.

19.8 Kamp mot identifiering

¹Man övervinner identifiering genom att inse att man är identifierad och sedan rikta uppmärksamheten mot något viktigare. Därför måste man lära sig skilja mellan viktigt och mindre viktigt. Om man riktar sin uppmärksamhet bort från mindre viktiga ting och mot viktigare, så medför det med tiden att man identifierar sig mindre med oväsentligheter. Vill man bli fri från identifiering, måste man kunna se detta tillstånd såsom skilt från en själv, utom en själv. Det kan man göra endast genom att försöka bli mer medveten, försöka minnas sig själv, bli mer varse sig själv.

²På sätt och vis är det inte så svårt att kämpa mot identifieringar, ty eftersom vi kan se dem, blir de så löjliga att vi inte kan förbli identifierade. Andras identifieringar synes alltid löjliga, och våra egna kan också bli det. Mot identifieringar kan humor göra nytta, om vi riktar skrattet mot oss själva.

³Syftet med kampen mot identifiering är att vakna. Identifiering är ett kännetecken för sömnen; ett identifierat sinne sover. Frihet från identifiering är en sida av uppvaknandet. Ett tillstånd, där identifiering inte existerar, är fullt möjligt, men vi iakttar det inte i livet, och vi märker inte att vi ständigt är identifierade. Identifierandet kan inte försvinna av sig självt; ansträngning är nödvändig. Men först måste man förstå vad det innebär att vara identifierad.

⁴Uttrycket "kamp mot identifiering" kan bli vilseledande, om det tas bokstavligt. Det handlar inte om känslans reaktion, allra minst aggression, ty sådant innebär identifiering, och då blir det endast en identifiering i kamp mot en annan. Därmed snarare förstärks identifieringen.

⁵Kämpa mot en identifiering gör man effektivast genom att bara iakttaga den. Iakttagelsen bryter identifieringen, eftersom jaget inte kan vara det som det iakttar. Om jaget därtill förstärker iakttagelsens kraft med insikter såsom "jag är inte denna irritation" etc., kan det bli ännu starkare verkan. Starkast verkan gör självfallet själverinringen. Ingen identifiering uthärdar själverinringens ljus.

⁶Att avstå från att kräva hänsyn och att tvärtom visa hänsyn är nödvändigt i alla esoteriska grupper. "Kräva hänsyn" är mekanisk aktivitet i känslacentrum och yttrar sig såsom missnöje över att andra inte bryr sig om en, inte ger en den uppmärksamhet eller belöning man anser sig förtjäna. Också sådana mekaniska, emotionellt negativa tillstånd kan det iakttagande jaget upplösa med insikt: "detta är gnäll, men jag är något annat", "detta ideliga åltande är en maskin, som liknar en gnisslande torktumlare, men nu stänger jag av den", "jag ser dig, identifiering, och du har ingen

makt längre” eller bara ”stopp!”. ”Visa hänsyn” betyder att rikta uppmärksamheten främst i känslocentret men också tankecentret och de fysiska centren. Däri ingår ett levande intresse för de andra människornas bästa, strävan att göra det bästa möjliga i situationen, där arbetet för det gemensamma målet inte förloras ur sikte. När ingen i gruppen kräver hänsyn, när alla visar hänsyn, arbetar gruppen med minsta möjliga friktion, i största möjliga harmoni, sämja och ömsesidig förståelse.

⁷Att gruppens medlemmar visar varandra hänsyn utesluter ingalunda att de håller efter varandra för ordning och allvar i arbetet på tre linjer liksom iakttagande av regler. Tvärtom: består gruppen av idel människor som menar allvar, har de också ett inbördes avtal om att tillämpa allvaret i praktiken, ty sådant är ”att göra” i esoterisk mening. Till exempel säger en gruppmedlem till en annan: ”det där ser ut som en identifiering”. Den som får påpekandet har ingen anledning att taga illa upp. Ty antingen var han identifierad, och då skall han vara tacksam för påpekandet. Eller var han det inte, och då kan han inte taga illa upp, ty det kan man göra bara när man är identifierad. Tacksam skall han hur som helst vara, eftersom en medmänniska brydde sig om honom i hans viktigaste arbete: det för medvetenheten. Givetvis förutsätter en dylik praktik att medlemmarna övar urskillning och god vilja, men också det ingår ju i praktiken. Ingenting i gruppens arbete kan vara enbart teori; praktiken måste genomsyra allt.

⁸Absolut nödvändigt för alla som vill arbeta ”andligt” eller esoteriskt, är att göra sig fullständigt oberoende av andras negativa emotionalitet, personliga kritik, smädelser och förolämpningar, sårande tilltal och omtal. Såsom mänskligheten ser ut, med majoriteten alltjämt på lägre emotionalstadiet, måste aspiranterna på lärjungaskap göra sig osårbara för alla hatets attacker. Att vara sårbar är att vara beroende av andras brist uppskattning. Genom detta beroende ger man dessa andra, som inte vill en väl, makt över en. Den som vill ingå i självförverkligarnas skara måste inse att detta är ett självvalt underläge, enbart en svaghet och ett hinder för det egna arbetet för medvetenheten, att det inte har någonting med visdom, verklighetsförståelse och människokunskap att göra, utan tvärtom är dessas raka motsats. Sårbarhet är identifiering av ett svårare slag. Så länge man kan bli offer för dylikt, kan man inte gå framåt, ty man kan inte göra sig fri från vissa identifieringar och samtidigt behålla andra, till på köpet svårare. De måste alla bort.

⁹Det har ofta förekommit att lärjungar och invigda frivilligt och avsiktligt utsatt sig för samtidens klander och fördömande, gjort sådant som från en högre synpunkt inte är klandervärt men i det omgivande samhället medfört allmänna opinionens moraliska förkastelsedom. Dylikt handlande har

varit långt ifrån riskfritt; många har fått plikta med livet därför. Men detta har de gjort dels för att själva frigöra sig från sista återstoden av beroende av andras uppskattning, dels för att vara förebild för yngre lärjungar, ge dem budskapet: ”detta måste även ni en gång lära er”. Icke för intet kallas den sista inkarnationen i människoriket ”korsfästelseinkarnationen”.

19.9 Att övervinna begreppsförvirring ifråga om identifiering

¹De vanliga mänskliga språken är fattiga på ord för högre slags verkligheter och erfarenheter. Denna fattigdom medför att ofta samma ord brukas för olika begrepp. Ordet ”identifiering” är ett exempel på ett sådant ord med mångtydig användning. Dels brukas det att beteckna en icke-önskvärd, sämre psykisk funktion, som hindrar människan att vara medveten om sig själv och sina inre tillstånd. Dels nyttjas det i andra sammanhang att beteckna högre slag av medvetenhet än de för människorna vanliga kända. De två betydelseerna av ”identifiering” är således varandras raka motsatser.

²Ett exempel på den första av de båda ovan anförda betydelseerna av ordet ”identifiering” har vi i Patañjalis *Yoga-sūtraer*, Bok I, sūtraerna 2, 3 och 4: ”Yoga är kontroll av höljas mekaniska och automatiska aktivitet. När denna kontroll har uppnåtts, står skådaren stadig i sig själv. Identifiering med höljesaktiviteten blir i annat fall resultatet.” Det är i denna första betydelse också fjärde vägens undervisning använder detta ord.

³Exempel på den andra betydelsen av ordet ”identifiering” har vi i 45-jaget D.K.:s undervisning, framställd av Alice A. Bailey i bland andra böckerna *En avhandling om kosmisk eld* och *Strålarna och invigningarna*. I dessa böcker kallas medvetenheten i förstajagets tre världar (fysiska sinnesförmågor, emotionala känslor och mentala tankar) för ”medvetenhet” och medvetenheten i högre världar för ”identifiering”. Avsikten med denna distinktion är uppenbar: Medvetenhetsaspekten yttrar sig så annorlunda i dessa högre världar att man för att framhålla skillnaden behöver använda ett annat ord. Om man, som Laurency föreslår, inte använder olika termer för medvetenhetsaspekten i olika världar utan nöjer sig med endast olika sifferbeteckningar, är det likväl otvivelaktigt klokt att noga beakta att planethierarkin med sitt språkbruk uppenbarligen bedömer att det är en radikal skillnad mellan den lägre mentalmedvetenheten och den högre, som vanligen kallas kausalmedvetenheten, eftersom gränsen mellan ”medvetenhet” och ”identifiering” dragits just mellan dessa två.

⁴Varför har gränsen dragits just där? Förklaringen är att först kausalmedvetenheten (47:3) möjliggör självmedvetenheten, ty enbart mentalmedvetenhet (47:4) räcker icke för denna, och att det är en radikal skillnad

mellan självmedvetna tillstånd och icke-självmedvetna tillstånd. Denna skillnad är omedelbart uppenbar för alla som erfarit båda. Självmedvetna tillstånd kännetecknas av förnimmelse av ens egen närvaro, klarhet och kontroll; förnimmelse av frid och en inre stillhet, där frihet från onödiga, neddragande, negativa känslor och babblande tankar är det mest utmärkande. Icke-självmedvetna tillstånd är motsatsen till allt detta: ingen eller ringa närvaro och kontroll, oro, skenjagens ständiga växelspel. Självmedvetna tillstånd utmärks vidare av icke-identifiering, medan icke-självmedvetna tillstånd är tillstånd av identifiering – observera: ordet ”identifiering” används här i den första betydelsen.

⁵Det skenbart paradoxala ligger i att kalla kausalmedvetenhet och högre tillstånd för ”identifiering”, när dessa tillstånd är fria från identifiering enligt den första betydelsen av ordet ”identifiering”. Paradoxen upplöses genom förståelsen att ordet ”identifiering” i och för sig betyder endast ”detsammavardande” och att högre (övermänskliga) slag av självmedvetna tillstånd faktiskt är tillstånd, där den individuella jagmedvetenheten uppnår detsammavardande med högre kollektiva medvetenheter, samtidigt som självidentiteten bevaras; vidare att dylika tillstånd är raka motsatsen till människans tillstånd av mekanisk identifiering med höljesmedvetenheternas skenjag, tillstånd som utesluter självmedvetenhet. Allt beror således på vad identifieringen, detsammavardandet, avser och om det sker mekaniskt med skenjag eller göres med självmedvetenhet. Identifiering enligt första betydelsen av ordet ”identifiering” måste ske mekaniskt och kan inte vara självmedveten. Identifiering enligt andra betydelsen av ordet ”identifiering” kan inte ske mekaniskt utan måste alltid vara självmedveten. Eftersom mental, emotional och fysisk medvetenhet *alltid* sammanhänger med identifiering med mekaniska skenjag, alltid i någon grad, och aldrig i sig själva kan vara självmedvetna, medan däremot kausal och högre medvetenhet *aldrig* sammanhänger med skenjag och alltid är självmedvetna, så kan man faktiskt använda ordet ”identifiering” än i den ena, än i den andra betydelsen, blott man tydligt anger vilka medvetenhetsslag man talar om.

⁶Följande utdrag ur en uppsats av Plotinos (levde åren 204/5–270, först i Egypten och sedan i Rom, där han grundade en skola) är i detta sammanhang av särskilt intresse, eftersom författaren beskriver både lägre och högre tillstånd, med ord som i vartdera fallet anger identifiering: sammavardande, likavardande. Plotinos, som var en invigd, hade en klar insikt om den radikala skillnaden mellan lägre och högre, mekaniskt och självmedvetet, vilket också framgår av texten:

⁷”Eftersom själen är ond, när den är sammanblandad med kroppen och upplever detsamma som den och har alldeles samma åsikter som den, torde

den vara god och äga dygd, om den inte har samma åsikter som den, utan verkar ensam – detta är intelligens och visdom – och inte upplever det samma som den – detta är självkontroll – och inte räds för att lämna kroppen – detta är mod – och förnuftet och intellektet råder utan att möta motstånd – detta är rättvisa. Om man kallade ett dylikt själens tillstånd, där den tänker och samtidigt icke upplever [det som kroppen upplever], likavardande med gud, så torde man ej fara vilse.” (*Enneaderna*, 1.2 ”Om dygder”, kap. 3.)

20 RÄTT INSTÄLLNING

20.1 Inledning

¹”Rätt inställning” eller ”rätt syn” är en esoterisk term och kan därför inte förstås enligt vanliga betydelser av de ingående orden. Dess begrepp är ett annat än vad man kan mena med att ha rätt inställning i någon vardaglig eller allmänmänsklig mening. I esoteriken är läran om människans möjliga medvetenhetsutveckling central. På denna lära bygger hela praktiken, individens arbete med sig själv, med sin egen medvetenhet, liksom gruppens och skolans motsvarande arbete för medvetenhetens utveckling. ”Rätt inställning” betyder alltså något mycket bestämt för alla dem som vill och kan utveckla medvetenheten. Men den kan inte ha denna betydelse för dem som inte sätter värde på, inte bryr sig om medvetenhetsutveckling. I denna esoteriska innebörd måste rätt inställning ha ett nära samband med arbetet på tre linjer: individens, gruppens och skolans arbete för medvetenhetsutvecklingen.

²”Rätt inställning” förstås bäst i samband med begrundandet av Gautama Buddhas ädla åttafaldiga väg. Det första av denna vägs åtta inslag anges som *sammāditthi* (sanskrit: *samyagdrishti*), vilket betyder ”rätt syn”. Det rör sig alltså om rätt syn eller åskådning enligt grundförutsättningen att människan kan utveckla medvetenheten, förvandlas till att nå ett högre tillstånd, där hon kan veta sanningen. Rätt inställning, syn eller åskådning förstås bäst i sitt sammanhang med de sju övriga inslagen i den ädla åttafaldiga vägen. Ty eftersom allt som är nödvändigt för människans vandring mot detta högre tillstånd ryms i dessa åtta begrepp, måste ”rätt inställning” innefatta allt det som de sju övriga icke innefattar. De sju övriga är rätt beslut, rätt tal, rätt handling, rätt livsuppehälle, rätt ansträngning, rätt erinring (själverinring) och rätt frigörelse (från lägre tillvaroform). Av detta inses att rätt inställning, rätt syn eller rätt åskådning innefattar också sådana förmågor som rätt tänkande, rätt kunskap, rätt förståelse, rätt urskillning, rätt insikt och allt liknande, som inte ingår i de sju övriga. Det är också tydligt att rätt inställning är särskilt nära knuten till rätt beslut, är dettas förutsättning. Rätt inställning betyder därmed även rätt beslutsunderlag. Om rätt inställning också innefattar rätt motiv, rätt drivkraft för handlandet, är den en förutsättning också för rätt ansträngning.

³Fattar vi beslutet att arbeta för medvetenhetsutvecklingen, måste vi först ha någon kunskap om vad denna utveckling är för något, dess villkor, möjligheter, hinder. Den egna rätta förståelsen och rätta värderingen har en

given plats däri, ty på dessa bygger den rätta motivationen, utan vilken det är omöjligt att vandra vägen mot högre medvetenhet. Rätt inställning inses därmed innefatta allt som har att göra med en redan begynnande förståelse. Alltså: för att utveckla medvetenhet måste man redan i begynnelsen ha någon förståelse utöver det vanliga. Annars kommer man inte vidare. Detta ligger nära evangeliets ord "till den som har skall varda givet" och är i själva verket deras verkliga innebörd.

⁴Om denna begynnande förståelse skall börja verka hos en människa, måste hon äga en viss mottaglighet för ett särskilt slags inflytanden av högre slag. Dessa högre inflytanden skiljer sig kvalitativt från de inflytanden, intryck och påverkningar som når en människa från alla de föreställningar, åsikter, ideologier etc. som ständigt propageras i mänskligheten ("makt, berömmelse, pengar"). Dessa vanliga inflytanden härrör uteslutande från den oförvandlade mänskligheten. De är mekaniska till sitt ursprung och saknar betydelse för medvetenhetsutvecklingen. De förut nämnda högre inflytandena däremot har sitt ursprung utanför mänskligheten. De kommer från våra äldre bröder i medvetenhetsevolutionen. När dessa inflytanden når oss, utgör de sista leden i en förvandling av ursprungligen esoteriska ideer, vilka sänts ut av vår planets femte naturrike. Femte naturriket består av vakna väsen, permanent självmедvetna väsen. Dessa försöker på olika sätt väcka den sovande, mekaniska mänskligheten, bland annat genom att sända ut kunskapsideer, esoteriska sanningar. När dessa sedan ingår i den vanliga omsättningen av inflytanden, ideer etc. i mänskligheten, tas upp som motiv i filosofi, religion, litteratur, konst etc., förvanskas de vanligen och berövas det mesta av sitt livsviktiga innehåll. Men icke sällan blir tillräckligt mycket kvar för att kunna väcka ett slags igenkännande hos mottagliga individer. Vissa av dessa kan omedvetet samla sådana ideer, ofta från tidig barndom, i ett särskilt attraktions- eller magnetcentrum. Om ett dylikt centrum växer med tillförda intryck eller ideer, kan det bli aktivare och individen själv mer bestämd och medveten i sitt fortsatta sökande efter fler liknande. I bästa fall erhålls genom denna process ett magnetcentrum av en sådan styrka och kvalitet att det leder individen till esoteriken. Om så sker och individen kommer till en skola och underkastar sig en esoterisk disciplin, behövs inte längre magnetcentret. Ett sådant kan ändå inte nå samma styrka och kvalitet som den arbetspersonlighet eleven får lära sig att bygga alltifrån sin första dag i skolan.

20.2 Hur kommer det sig att esoteriken så lätt missuppfattas och förvrängs?

¹Hur kommer det sig att esoteriken så lätt missuppfattas, också av människor som ändå synes söka något ”högre” eller ”andligt” bortom de vanliga religionerna? Hur kommer det sig att så få människor är beredda att taga emot kunskapen sådan den bjuds och vandra vägen sådan den ligger? Hur kommer det sig att förvrängningarna är mer spridda och tilldrar sig fler människors intresse än den äkta kunskapen? Flera viktiga orsaker är säkerligen dolda för oss, men några skall avhandlas i det närmaste. Att bättre förstå dessa är nödvändigt också för dem som studerar den äkta kunskapen, ty kan de verkligen själva svära sig fria från alla tendenser till missuppfattning och förvrängning, också oavsiktliga och omedvetna sådana?

²Att esoteriken inte kan tilltala några bredare kretsar av den nuvarande mänskligheten beror på kunskapens negativa, eliminerande karaktär. Människor i gemen vill förvärva något, få något, utan att behöva avstå från något. De vill ha uppmuntran, bekräftelse, förvissning, belöning. Esoteriken går emot hela denna tendens. Den berövar människan mängder av falska förvissningar, upplöser illusioner (falska livsvärden) och fiktioner (falska föreställningar om verkligheten). Den tar håll på den falska personligheten. Den river i början ner mycket i människan, mer än den bygger upp, kan det tyckas. Sådant kan inte bli populärt, åtminstone icke i innevarande eon, emotionaleonen.

³Även om individen har ett magnetcentrum, som attraherar honom till något ”högre” eller ”andligt”, krävs det ganska mycket för att han också skall finna esoteriken och, när han funnit den, ha rätt inställning till den. Mycket ofta är magnetcentret för svagt, för litet utvecklat eller felaktigt utvecklat. Felaktig utveckling kan betyda att inbillning, klärvoajans eller mediumism förhärskar däri över högre mentala funktioner. I dylika fall kan individen icke fatta rätt intresse för esoteriken. Däremot kan han dras till läror eller rörelser, som anammat några esoteriska ideer i förvrängd form. De finns många olika sådana kvasiesoteriska läror, och nya uppstår hela tiden. I sin mångfald och sina inbördes olikheter motsvarar de mångfalden och olikheterna av individuellt svag- eller felutvecklade magnetcentra. Kan människan inte godtaga esoteriken, så finns nästan alltid något som för henne måste te sig överlägset eller som ”själva sanningen”, därför att det motsvarar hennes egen nivå av begripande och hennes eget magnetcentrum. Till detta kvasiesoteriska dras hon då enligt principen ”lika dras till lika”.

⁴Genomgående kännetecken för dessa förvrängningar är att de bygger på känslostyrt tänkande: fantasispekulation, ofta med klärvoajans eller mediumism i botten. Därav följer deras vanföreställning att det är vetandets föremål, som bestämmer om det är esoterik eller inte. Men fantasispekulation över de verkligheter esoteriken handlar om är fortfarande bara fantasispekulation och ingen kunskap. Föremålet adlar inte studiet. Det är först och främst ursprunget, som avgör om det är esoterik eller inte, och därefter hänger det på om läran rätt tas emot och uppfattas såsom avsett. Esoteriken består av verklighetsideer, som har ett övermänniskt ursprung; de har förmedlats av lärare tillhöriga femte naturriket, planethierarkin, och nerdimensionerats till mentala ideer, så att människan kan begripa dem. För att dessa mentalideer skall göra avsedd verkan, måste de studerande uppfatta dem rätt. Den som kan tänka (använda riktad uppmärksamhet i tankecentret) med esoteriska fakta, inser utan vidare att fantasi och spekulering inte kan producera esoterisk kunskap, ty om de kunde det, kunde vem som helst vara expert på esoterik och behövde vi inga lärare från planethierarkin, inga esoteriska kunskapsskolor och inget hylozoiskt system.

⁵Det är mycket som måste förefinnas hos en människa, om hon skall dras till esoteriken och inte till någon av förvanskningarna. Rätt ansträngning är en av dessa förutsättningar. Detta betyder rätt ansträngning i högsta delen av tankecentret, av det iakttagande jaget riktad uppmärksamhet. Det betyder att kunna tänka med esoteriska fakta, att draga de rätta slutsatserna ur materialet. Detta betyder mycket mer än bara "göra"; det betyder framför allt "icke göra". Icke göra är en viktig och genomgående princip i all praktisk esoterik. (När lärjungarna frågar: "Vad skall vi göra?" svarar läraren, "Ni kan inte bara göra. Ni måste lära er att göra, men först måste ni lära er att icke göra.") Här, ifråga om mottagandet av kunskapen, menas med "icke-göra" att hämma den mekaniska tendensen till spekulering, att vägra beakta och framför allt vägra tro på de hugskott och "snilleblixtar" som mekaniskt uppstår i lägre, mekaniska delar av tankecentret vid studiet av esoteriken. Det är detta som de flesta ockultister inte förmår, eftersom ingivelsen är för stark och emotionellt suggestiv. Om ockultisten därtill är emotional klärvoajant, "ser" han att hans egna "esoteriska ideer" bekräftas av "verkligheten" och blir då ännu mer övertygad om deras riktighet. Det är enligt Buddha bättre att vara skeptiker än dogmatiker, bättre tvivla än tro på sådant man icke kunde både begripa och förstå (i detalj förklara). Detta är en av esoterikens fundamentalsatser.

⁶Sammanfattningsvis kan sägas att rätt förståelse för esoteriken hänger samman med rätt ansträngning, förnuftsansträngning, formulerande

tänkande, aktiv strävan att övervinna formativt tänkande, självaktivt arbete med att genomsåda fiktioner (föreställningar som strider mot verkligheten) och illusioner (falsa livsvärden, falsk uppfattning om sig själv), självakttagelse.

⁷Rätt ansträngning betyder alltså att den riktade uppmärksamheten övervinner den av föremålet dragna uppmärksamheten, den blott emotionala fascinationen; att mental självinitierad verksamhet övervinner emotional mekanisk verksamhet; att på självakttagelse byggd självinsikt övervinner inbillning om egna esoteriska förmågor.

20.3 Varför är det så svårt?

¹Esoteriken är väsentligen andrajagens kunskap. Människan är ett förstajag, som kan förvandlas till ett andrajag, förvandlas från en mekanisk till en självmedveten varelse. ”Kan förvandlas” betyder inte att hon gör det. Det finns ingenting av automatiskt och mekaniskt i denna process. Självmedvetenhet kan utvecklas endast med avsiktlighet, ansträngning och kunskap.

²Hos förstajaget dominerar materieaspekten, utgåendet från det objektiva, iakttagandet av fysiska materiella världen. Hos andrajaget dominerar medvetenhetsaspekten, utgåendet från det subjektiva, iakttagandet av medvetenheten – i detta fall inte bara den individuella, eftersom andrajaget är gruppmedvetet. För att alls kunna börja förvandlas till andrajag måste människan systematiskt iakttaga sig själv, sina medvetenhetsfunktioner. Men denna självakttagelse möter många svårigheter och hinder. Man bör skaffa sig en god uppfattning om dessa för att kunna ha någon realistisk chans att med tiden övervinna dem. Orealistiska förväntningar om snabba framsteg hör till de illusioner som bara kan medföra besvikelser.

³Medvetenhetens utveckling eller aktivering går, liksom allting i evolutionen, nedifrån upp, börjar i fysiska världen. Detta betyder att de fysiska funktionerna är de mest utvecklade. Ännu viktigare är att de även är väl utvecklade och i stort sett arbetar som de borde göra. De emotionala och mentala funktionerna är inte väl utvecklade, och de arbetar inte som de skall. Det är i dem för mycket av negativa känslor, identifiering, inbillning och lögn. Detta tillstånd beror i sin tur på att uppmärksamhet av lägre, mera mekaniska slag förhärskar och att högre, av det iakttagande jaget riktad uppmärksamhet är förhållandevis sällsynt. Också detta förhållande beror på det stadium mänskligheten nått i sin allmänna medvetenhetsutveckling.

⁴Alltså är det icke endast så att den fysiska medvetenheten (sinnesfunktionerna) är den mest utvecklade, närmast den emotionala och den mentala minst, utan motsvarande lägst-mest-och-högst-minst-förhållande gäller

även de kvalitativt olika delarna av människans fysiska, emotionala och mentala centra. De lägsta delarna, som är de mest mekaniska, är de mest utvecklade och de aktivaste. De högsta delarna, som är de minst mekaniska och mest medvetna, är de minst utvecklade och de passivaste.

⁵För att iakttaga sig själv måste man kunna rikta uppmärksamheten. Detta betyder att använda de högsta delarna av centra, alltså de minst mekaniska och mest medvetna delarna, och framför allt den högsta delen av tankecentret. Men det är just detta som människan i gemen har svårast för. Att rikta uppmärksamheten på skeendet i den fysiska verkligheten går utmärkt, ty för detta arbete har människan särskilda, väl fungerande organ, sinnesorganen. Det går även bra för många att rikta tankecentrets uppmärksamhet, så länge det handlar om att rikta denna på fysiska ting och händelser, såsom en boks text eller en föreläsares ord, ty då har tankecentret stöd i sitt arbete av det mycket bättre utvecklade fysiska sinnescentret. Denna förmåga av s.k. koncentration är ju förutsättning för alla slags ordnade studier, skolgång etc.

⁶Men att iakttaga sig själv innebär något radikalt annat än den just nämnda intellektuella och på samma gång fysiska koncentrationen. Själv-iakttagelsen innebär nämligen att rikta tankecentrets uppmärksamhet icke på den yttre, fysiska verkligheten, utan på den inre, psykiska verkligheten. I detta arbete är det ringa utvecklade och icke så väl fungerande tankecentret utlämnat till sig självt, har inte längre något stöd av det fysiska sinnescentret och dess förmåga att rikta uppmärksamhet. Och den förmåga av uppmärksamhet, det ensamma tankecentret måste använda för själv-iakttagelsen, är av det tredje och kvalitativt högsta slaget: den uppmärksamhet det iakttagande jaget riktar inifrån sig självt.

⁷Hur svårt detta är, inser var och en som ärligen försökt en längre tid att metodiskt och systematiskt iakttaga sig själv. Det viktigaste man lär sig av dessa försök är att man inte kan göra det annat än mycket korta stunder. Man helt enkelt glömmer bort att göra det, så att övningen avbryts, ofta efter bara några sekunder. Att övningen avbryts beror på de kortvariga skenjagens dominans över det iakttagande jaget. Och detta iakttagande jag är psykologiskt (från medvetenhetsaspekten) sett den späda, första kärnan till det framtida andrajaget.

20.4 Insikten om skillnaden mellan mekaniska funktioner och självmedvetenhet

¹För människor, som vill utveckla medvetandet, finns några insikter att göra, som är mycket viktiga för deras vidare vandring. En av dessa är insikten om den avgörande skillnaden mellan medvetenhet i förstatriaden

och medvetenhet i andratriaden. Skillnaden består i att medvetenhet i förstatriaden är mekanisk, medan medvetenhet i andratriaden är självmedveten. Människans självmedvetenhet är en förmåga hos hennes kausalhölje (vilket är format genom andratriaden), hos centren i dessa. Detta förklarar varför djuren saknar självmedvetenhet; de har ju inget kausalhölje. Det förklarar också varför självmedvetenhet förekommer så sällan hos den genomsnittliga människan: ögonblick av självmedvetenhet är momentant påkommen kausal medvetenhet, om än av lägsta slag (47:3). Och det förklarar slutligen varför också de som arbetar för sin medvetenhetsutveckling har så svårt att åstadkomma stunder av självmedvetenhet: med dylika övningar anstränger de sig faktiskt att momentant upprätta kontakt mellan monaden och centra i kausalhöljet, så att de blir kortvarigt kausalt medvetna.

²Att genom själverinring anstränga sig att åstadkomma stunder av självmedvetenhet är alltså att anstränga sig att vara kausaljag, om så bara av lägsta slag och om så bara för ett ögonblick. Ingen liten sak, således, men den som lyckas med experimentet, inser sedan skillnaden mellan förstajagets medvetenhet och andrajagets medvetenhet. Det är denna mycket viktiga insikt det gäller, och insikt är det, eftersom den inte är teori, utan egen erfarenhet.

³Med denna insikt förstår man varför fullt ut förverkligade andrajag, såsom våra äldre bröder i planethierarkin, i sin undervisning för oss människor gör en sådan skillnad mellan de två slagen av medvetenhet att de inte vill använda samma ord för dem, utan begränsar ordet "medvetenhet" till att avse förstatriadens funktioner och för andratriadens medvetenhet i stället brukar ordet "identifiering".

⁴En annan sådan distinktion framkommer i talet om "mörker" och "ljus". Förstatriaden sägs utöva sina mekaniska funktioner i mörker: de är maskiner som arbetar i mörker och som det iakttagande jaget därför har svårt att styra. Ju mera ljus som faller på maskinerna, desto bättre kan det iakttagande jaget styra dem. Termerna "mörker" och "ljus" kan här uppfattas såsom symboliska: "mörker" betyder frånvaro av självmedvetenhet, och "ljus" betyder självmedvetenhet. Men innebörden är inte blott symbolisk. Vad som menas är mörker och ljus även i en alldeles ordagrann betydelse, eftersom självmedvetenheten, när den framträder, faktiskt är en stråle av ljus utsänd via ett centrum i kausalhöljet. Strålen är ett högre slags materia, och denna är alltid ljus i förhållande till lägre slags materia såsom mörker. Den är andratriadens ljus, förmedlat genom kausalhöljet och dess centra.

⁵Också det iakttagande jaget (monaden) är ljus i förhållande till de

mekaniska funktionernas (maskinernas) mörker. När det iakttagande jaget temporärt övergår till att bli ett självmedvetet jag, blir det ett ännu starkare ljus, eftersom det då förenas med strålen, så att det bildas en bro av ljus mellan förstatriadens mentalmolekyl (47:4) och andratriadens mentalatom (47:1) via något centrum i kausalhöljet. Denna bro kallas på sanskrit antahkarana, ett ord som betyder ”det som gör emellan” eller ”det som bygger emellan”, och det är uppenbart varför den heter så.

⁶Det är människans uppgift att bygga antahkarana. Det gör hon varje gång hon framkallar ett ögonblick av själverinring. Ibland blir det antahkarana hon bygger starkare, ibland svagare, ibland varar det något längre, ibland kortare. Men det varar inte, det upplöses alltför snart, och så glömmer hon ofta att hon alls gjorde det. Så måste det vara, eftersom hon inte är kausaljag. Men när hon blivit ett fulländat kausaljag, har hon medvetenhetskontinuitet. Vad betyder det? Det betyder att hon själv, monaden, har erövrat permanent självmedvetenhet. Vad betyder det mera? Det betyder att hon byggt ett bestående antahkarana. En permanent bro av ljus mellan förstatriaden och andratriaden. Alla hennes miljontals skenbart misslyckade försök har då äntligen lett fram till ett bestående resultat.

⁷Såsom kausaljag inser människan att alla hennes psykiska funktioner – emotionala och mentala – hade ett värde för hennes medvetenhetsutveckling endast i samma mån som de kunde bli fästpunkter, om så bara tillfälligt, ögonblickligt, för strålen av självmedvetenhet från kausalhöljet. Och sådana psykiska funktioner är alltid de mest medvetna och minst mekaniska, nämligen de som förekommer med riktad uppmärksamhet, inifrån det iakttagande jaget riktad uppmärksamhet. Endast dessa psykiska funktioner är tillräckligt ”ljusa”, har tillräckligt mycket eget ljus. Mindre medvetna psykiska funktioner – de som förekommer endast med av föremålet dragen (fascinerad), flackande eller obefintlig uppmärksamhet – är för ”mörka”, är värdelösa.

⁸Här framstår tydligt vad som är det goda och det dåliga för dem som valt medvetenhetsutvecklingens väg. Goda och nyttiga för arbetet att bygga antahkarana är alla emotionala och mentala skenjag, som förekommer med riktad uppmärksamhet. Dåliga och värdelösa är alla övriga. Det är i dessa som människan har allt som psykiskt kan plåga henne: meningslöst inre babbler, inbillning, negativa känslor, oro, nedslagenhet, irritation etc. Mekaniska emotionala och mentala funktioner är meningslösa och skadliga. Den människa, som menar allvar med sin medvetenhetsutveckling, skall därför ha till mål att antingen tänka och känna avsiktligt eller inte alls tänka eller känna. Att låta emotional- och mentalfunktionerna vara alldeles stilla, så länge hon inte avsiktligt använder dem

– det är ett stort och svårt mål, men hon måste till sist nå det.

⁹Endast fysiska funktioner, såsom rörelser, kan vara goda och nyttiga, när de är mekaniska, och mycket av vårt handlande i fysiska världen måste vara av den arten för att alls vara effektivt. Men att de fysiska funktionerna i sig är bättre än de emotionala och mentala, ändamålsenliga och användbara också när de är mekaniska, beror på eterhöljets relativa perfektion. Eterhöljet är hos de flesta sunt, välfungerande. Emotionalhöljet och mentalhöljet är hos de flesta osunda, opålitliga, dysfunktionella.

¹⁰I det som här sägs ligger ingen värdering och allra minst något dömande, endast konstaterande av några viktiga fakta. Man kan vara en god och ansvarstagande människa och likväl leva ett alltigenom fysiskt liv, utan intresse för medvetandet och dess möjliga utveckling. Det är inte alls nödvändigt att ha det intresset. Men förr eller senare, i någon inkarnation, vaknar människan till insikt om att ett annat liv kallar henne, ett helt annat liv, som hon dittills knappast anat. Allteftersom denna insikt stärks och fördjupas, måste också hennes inställning, hennes syn, bli en helt annan.

20.5 Förformning

¹All esoterisk skolning kan kallas ”förformning”. Därmed menas att allt det material lärarna ger eleverna att studera, alla de övningar de anbefaller, alla de regler de uppställer, avser att hjälpa eleverna till en bättre möjlighet att i förväg ge sin kunskap och sitt vara den form dessa har i högre medvetenhetstillstånd.

²All uppfostran är ett slags förformning. Barn är inte vuxna men kan läras att i viktiga avseenden uppföra sig som vuxna (borde göra), lära sig hänsyn, hämma självsvåld och uttryck för egoism med mera. Esoterisk träning är i vissa avseenden – arbete på linje två – en andra uppfostran.

³Studium av hylozoikens system är ett exempel på förformning. Ingen vanlig människa, ingen människa som är hänvisad till enbart mentalmedvetenheten, de vanliga tankefunktionerna, filosofins spekulationer osv., skulle kunna tänka ut hylozoiken. Hylozoiken är en produkt av högre medvetenhet, långt över den vanliga människans förmåga. Den motsvarar kausaljagets ”tänkande”, egentligen: idéskådande. Därmed är inte sagt att kausalmedvetenhet räcker till för detta; det gör den inte, eftersom hylozoiken beskriver verkligheten långt bortom kausalvärlden. I själva verket måste kausaljaget, för att kunna ”skåda hylozoiken”, taga emot kausala nerdimensioneringar av 46-ideer, 45-ideer osv. Dessa nerdimensioneringar erhåller kausaljaget av lärare i planethierarkin. Dessa lärare har i sin tur fått nerdimensioneringar från ännu högre auktoriteter: lärare i planetregeringen och så vidare ända upp till det högsta riket i kosmos. Den vanliga

människan, som inte förmår någonting av detta, kan likväl lära sig att begripa och förstå något som har en mental form motsvarande det kausala skådandet, och denna mentala form är hylozoikens mentalsystem. Bemästrar hon systemet, kan hon inom dess ramar tänka sanning, tänka verklighet, vilket är mental förformning till kausalt skådande. Utan denna mentala förformning kommer hon inte till det kausala skådandet.

⁴Motsvarande gäller övningar. Kausaljag och högre jag är permanent självmedvetna. Oförvandlade människor är endast sporadiskt och okontrollerat självmedvetna korta ögonblick. Men arbetar de med de övningar de mottagit av sina lärare, kan de kontrollerat, avsiktligt framkalla självmedvetenhet och med tiden få denna att vara längre stunder. De ger därmed sina emotionala och mentala medvetenhetsfunktioner former som efterliknar högre medvetenhet, och genom dessa former når de kontakt med aspekter av högre medvetenhet. Även om dessa kontakter bara är tillfälliga och kortvariga, så har de en oerhörd betydelse. De är i själva verket nödvändiga, om den högre medvetenheten alls skall aktiveras. De största förmågor har alltid en gång börjat med mycket blygsamma, skenbart obetydliga försök.

⁵I all esoterisk skolning betonas vikten av förberedelse. Inga högre medvetenhetsslag kan man erövra utgående från ingenting. Det måste först finnas vissa förvärv, viss föregående förståelse och erfarenhet. Det är förformningens uppgift att underlätta dessa förvärv.

⁶Skolans regler har till ändamål att lära eleverna att avstå från sådana självvytringar, som är onödiga och hindrande för deras eget, gruppens och skolans arbete. (Temat "icke göra" återigen.) De flesta regler i skolor avser hämmande av onödigt prat, felaktigt tal. Felaktigt tal beror delvis på felaktig inställning men anses likväl vara ett problem, som måste bearbetas för sig, vilket också framgår av Buddhas ädla åttafaldiga väg, där rätt tal är ett särskilt inslag vid sidan av rätt inställning.

⁷I den pytagoreiska skolan löste man problemet enklast och effektivast genom att helt enkelt förbjuda neofyterna att alls yttra sig i församlingen de första två åren. Tanken var att de under denna tid genom att iakttaga de äldre bröderna skulle lära sig att i församlingen talade man aldrig mekaniskt utan alltid med riktad uppmärksamhet, alltså när man hade något nödvändigt och förnuftigt att säga, och teg annars. Denna tanke var även omtanke om neofyternas bästa, och regeln var ett led i deras förvandling. Det är ett kännetecken för den oförvandlade människan att motståndslöst ge efter för sina impulser: fysiska, emotionala, mentala. Modern uppfostran hyllar "spontanitet", vilket i sin ytterlighet går ut på att låta människan ge efter för dessa impulser; det största psykologiska misstag

uppföstrare kan begå. Med eftergivenhet för fysiska impulser får man mördare, förbrytare av alla slag; från början oavsiktliga, sedan tendens. Med eftergivenhet för emotionala impulser får man sårande tilltal, skvaller och förtal etc. Med eftergivenhet för mentala impulser får man allsköns hugskott. Först när mänskligheten uppnått emotionala attraktionsstadiet, kan man överlåta åt medvetenheten att vara spontan, därför att impulserna då föds ur enhetstendensen. Och först när man insett mänsklighetens okunnighet om verkligheten, blir man spontant skeptisk mot infallens riktighet och prövar dem genom att fråga sig vad man har för fakta såsom grund för godtagandet.

⁸Hyllandet av det spontana såsom något alltid gott synes bero på ett felaktigt likställande av spontant och övermedvetet (goda egenskaper, ädelmod etc.), som om det rörde sig om en symmetrisk relation. Men den är asymmetrisk: allt övermedvetet kommer spontant, men allt spontant kommer inte från det övermedvetna; något liknande "all kunskap är återerinring men all återerinring är inte kunskap".

20.6 Rätt inställning till esoteriken

¹Esoteriken handlar om att kosmos består av en lång serie kvalitativt allt högre slags medvetenhetstillstånd, som redan är aktuella, eftersom de är aktiverade av en serie allt högre slags väsen (gud transcendent); att människan (monaden) har alla dessa medvetenhetstillstånd men endast såsom potentiella och att det är hennes uppgift att steg för steg förvärva dessa såsom egen medvetenhetskapacitet, alltså förvandla potentiella till aktuella.

²Noggrann, riktig självakttagelse övergående i själverinring visar människan att hon, trots enstaka kortvariga genombrott till ett litet högre tillstånd, alltjämt befinner någonstans nära den "kosmiska skalans" botten, att det allra mesta av det högre återstår att erövra och att hon därför inte kan av egen erfarenhet veta något om detta högre. Så sällan som dessa högre tillstånd infinner sig, så ofta som hon trots allt förblir en vanlig människa, inser hon i stunder av ärlighet och uppriktighet att hon inte kan "göra": inte veta, inte förstå, inte bedöma – i jämförelse med dem i femte naturriket som kan göra detta. Detta stämmer henne till ödmjukhet, till villighet att taga emot de äldre brödernas undervisning, att anstränga sig att noggrant och samvetsgrant – utan individuell förvrängning, utan självförhävelse och önskan att korrigeras eller kompletteras den med egen inbillnings infall – införliva den med den egna medvetenheten och föra den vidare till andra i så oförvanskad form som han med sin bästa vilja förmår. Detta är rätt inställning till esoteriken.

³De flesta sökare skaffar sig kunskap om hur de ska bli andrajag och utformar en intressant världs- och livsåskådning och är nöjda med detta. De glömmer varför de skaffat sig kunskap och att den ej var självändamål. Kunskapen är till för att lära oss leva; den är till för att omsättas i levande liv. Annars är den föga mer än dålig sådd till dålig skörd, ty kunskap medför ansvar, och vi har icke fått kunskapen för att vara nöjda med den. Vi har fått kunskapen från femte naturriket för att vi ska sträva att uppgå i detta rike och icke längre utgöra en belastning för våra vägvisare.

⁴Genom att förvärva esoterisk kunskap, bli mentaljag och kausaljag fjärrnar man sig icke från övriga mänskligheten. Man endast ytterligare ökar förmågan att tjäna mänskliga medvetenhetsutvecklingen, blir allt lämpligare redskap för Augoeides och planethierarkin.

⁵Det är icke fråga om att vilja bli fort frälst från reinkarnationerna, vilket just är tecken på motsatsen till självglömska, utan att kunna hjälpa andra till förståelse av verkligheten och förmåga att leva i överensstämmelse med livslagarna. Vi utvecklas snabbast genom att hjälpa andra att förverkliga livets mening. Det är osjälviskhetens stora compensation.

⁶Att avstå från egen utveckling för att i stället använda energierna på att hjälpa andra utvecklas innebär i längden ingen förlust. Dels kvittas gammal skuld, som alltid finns. Dels medför det enligt compensationens lag snarare en snabbare utveckling än annars vore möjligt. Men den som tror sig egoistiskt vinna på dylik ”uppoffring”, förstärker egoismen. Enda rätta motivet är att man av sin vilja till enhet (”kärleken”) tvingas därtill, emedan man ”icke kan annat”. Denna vilja till enhet beror på att man kunnat tillgodogöra sig energin från de essentialmolekyler som planethierarkin öser ut över mänskligheten (symboliskt den så kallade välsignelsen). Dessa högre materielag tillhandahålles planethierarkin av särskilda uppsamlare av kosmisk energi (vilka på sanskrit kallas nirmanakayaer). De är källor, som ständigt flödar.

⁷Tjänandet är intet ”offer” utan grundat på insikten att alla är ett, viljan till enhet med alla man kan tjäna, en oemotståndlig drift att leva för alla, något oundvikligt och spontant utan tanke på egna jaget och dess utveckling. Det finns för andrajaget ingenting som kan kallas ”offer”, även om det kan te sig så för andra och därav beteckningen. Glömska av egna jaget innebär befrielse från beroendet av förstatriaden, senare andratriaden, därefter tredjetriaden och så vidare genom hela kosmos. Monaden måste tillgodogöra sig de olika slagen av medvetenhet och den möjlighet till förståelse av verkligheten de ger, med hithörande förmågor att rätt använda energierna, men detta sker med tanke på att kunna bättre tjäna livet, icke med tanke på egna jaget. Detta är själva grundinställningen för alla i högre

riken och förutsättningen för monaden i förstatriaden att nå andratriaden. Till detta hör naturligtvis insikten om var man bäst kan tjäna med sina små men växande förmågor, göra sin lilla och allt större insats för mänskligheten, evolutionen och enheten. Genom att troget tjäna i det lilla, där man befinner sig, förvärvar man de förmågor som möjliggöra allt större insats. Detta hör till ödeslagen och det oundvikliga i själva evolutionsprocessen. Utvecklingstempot bestäms av viljan till enhet och dess målmedvetenhet och i övrigt av egenartens möjligheter till förvärv av förmågor. Alla i högre riken gör så gott de förmår utan tanke på förtjänst eller erkännande. De förmågor de förvärvar genom tjänande visar var de har att göra sin insats i manifestationsprocesserna.

20.7 Det esoteriska sinnet

¹I all esoterisk undervisning värd namnet framhålls lärjungens inställning såsom något särskilt betydelsefullt. Hur förhåller han sig till det överfysiska, det ännu så länge enbart subjektiva, det esoteriska? Han måste intaga och konsekvent fasthålla ställningen av iakttagaren, som är avskild från iakttagandets och kontaktandets mekanismer. Han måste uppfatta sig själv såsom väsentligen en andlig varelse, till naturen, målen och arbetsätten olik de höljen han anser det ändamålsenligt att tillfälligt antaga och bruka. Han måste inse sin enhet och sina beröringspunkter med alla liknande arbetare och så förvärva en medveten uppfattning om sin ställning i hierarkin av andliga varelser. Så många vilseledande uppgifter har spridits och så mycket har status och ställning i "själarnas hierarki" ovist framhållits att sunda och balanserade lärjungar numera riktar sina tankar åt andra håll och i möjligaste mån bortser från varje tanke på grader och verksamhetsområden. Det är möjligt att man här slår om från en ytterlighet till en annan och underskattar betydelsen av dessa stadier av verksamhet. Idiotiska försök har gjorts att avgöra var enskilda människor står på evolutionsskalan, och detta har bragt hela ämnen i misskredit i allmänhetens ögon. Men om dessa stadier förnuftigt betraktas för vad de är – tillstånd av vidgad medvetenhet och grader av ökat ansvar – så kan sådana termer som "antagen lärjunge", "invigd", "adept" och "mästare" befrias från personlighetens reaktioner. Det skall alltid ihågkommas att individen skall behålla sin status strängt för sig själv och visa sin utvecklingsnivå i ett liv av aktivt osjälviskt tjänande och en klar uppfattning av en vision framom släktets allmänna uppfattning. Varje arbetare svarar endast för sig själv och för sitt tjänande. Ståndpunkten i evolutionen framgår inte av gjorda anspråk utan av utfört arbete och visad kärlek och vishet, visad kunskap om planen för mänskligheten och visat esoteriskt sinne. Vad menas då med det esoteriska

sinnets? Förmågan att leva och fungera i medvetenhetsaspekten, att äga en ständig inre kontakt med kausalmedvetenheten och Augoeides, vilket måste finna uttryck i aktivt visad kärlek och visdom och i förmågan att innesluta och känna sig såsom ett med allt som lever och andas. Det betyder en inre mental inställning, som vad den än riktas mot är styrd med avsikt och vilja. Den kan styra och behärska den emotionala känsligheten, icke endast hos lärjungen själv utan också hos dem som han kontaktar. Med sin tysta tankes styrka kan han skänka alla ljus och frid. Med denna mentala förmåga kan han ställa in sig på tankarnas och ideernas världar, urskilja och välja ut de mentala verkande krafter och de begrepp som sätter honom i stånd att såsom arbetare i enlighet med planen påverka sin omgivning och kläda de nya idealen i den tankemateria som gör att de lättare erkänns i vardagens tänkande och liv. Denna mentala inställning möjliggör också för lärjungen att orientera sig i kausalvärlden, att upptäcka sina arbetskamrater, stå i förbindelse med dem och samarbeta med dem i utförandet av de gudomliga avsikterna.

²Detta esoteriska sinne är vad aspiranten vid denna tid behöver mest utveckla. Förrän aspiranterna har i någon mån fattat det och kan använda det, kan de aldrig ingå som medlemmar i den nya gruppen av världstjänare och måste givna instruktioner förbli endast teoretiska och intellektuella i stället för praktiska och effektiva.

³Medvetenhetskontroll behövs för utvecklingen av detta inre esoteriska sinne, och på utvecklingens tidiga stadier oavbruten medvetenhetskontroll. Men allteftersom tiden går och människans kontakt med andra jaget växer, ersätts denna medvetenhetskontroll med en stadig inriktning mot andra jaget, och då behövs inte längre denna medvetenhetskontroll. Människans avskiljande från sina användbara höljen är då så fullständig att hon alltid lever i "iakttagarens säte" och från denna punkt och inställning riktar tankens och känslans aktiviteter och de energier som möjliggör och nyttiggör de fysiska uttrycken.

⁴Första stadiet i denna utveckling och kultivering av det esoteriska sinnet består i att behålla inställningen av oavbruten avskild iakttagelse.

20.8 *Vår skuld till det högre*

¹Hela kosmos har byggts för att de omedvetna monaderna i urmanifestationen (kaos) ska kunna förvärva medvetenhet, allvetenhet och allmakt. Hela kosmos har byggts av en ofattbart stor kollektivitet 1-jag. Alla manifestationsprocesser dirigeras från sjunde gudomsriket i världarna 1-7. Involutionen och evolutionen med vad därtill hör av aldrig upphörande arbete med de tre verklighetsaspekterna är resultat av högre rikens verk-

samhet. Det är en verksamhet, som i lägre riken får sin belöning i form av hjälp till snabbare medvetenhetsutveckling och delgiven kunskap om övermedvetna världar. Det är en evolutionens lag att alla måste få hjälp och att alla måste hjälpa till med allt som alla behöver och detta i alla riken. Den som icke inser och förverkligar detta, motarbetar evolutionen.

²Individen häftar i skuld till allt. Han häftar i skuld till solsystem- och planetregering, som försett honom med en planet att utvecklas på, övervakat hans involution och evolution i manifestationsprocessen, givit honom hans tre triader, låtit honom få avbetala sina skulder, som annars skulle i det närmaste omöjliggjort fortsatt utveckling. Han häftar i skuld till de olika naturriken (involutionens och evolutionens), som lånat honom höljen och dessas materia. Han häftar i skuld till alla människor, som i tiotusentals inkarnationer låtit honom födas, givit uppfostran etc. Han borde bemöda sig om att tänka på alla de processer som han fått genomgå och som varit avsedda att väcka honom till medvetenhet och självbessinning. Han borde känna tacksamhet för all den möda, allt det arbete andra lagt ned på honom. Han borde inse att den enda rätta inställningen är att börja betala igen, med tacksamhet och ansträngning.